HERBARZ POLSKI.

HERBARZ

POLSKI

KASPRA NIESIECKIEGO S. J.

POWIĘKSZONY DODATKAMI Z POZNIEJSZYCH AUTORÓW,
RĘKOPISMOW, DOWODÓW URZĘDOWYCH

I WYDANY PRZEZ

JANA NEP. BOBROWICZA.

TOM V

W LIPSKU

NAKŁADEM I DRUKIEM BREITKOPFA I HÆRTELA.

1840.

Za po…

Drukiem Breitkopfa i Haertela w Lipsku.

HERBY

I

FAMILIE SZLACHECKIE.

K.

Kacperski. Jan Kacperski z ziemi Wiskiej, podpisał elekcyą Jana III.

Szymon Kacperski, którego zasługi wspomina konstytucya sejmu 1790. w grodzie Warszawskim dnia 1. Listop. oblatowana. — *Wielądek.*

Kaczanowski *herbu Ostoja*, w księztwie Litewskiem. N. Kaczanowski miał za sobą podstolankę Bracławską Podoleцownę. Jan z powiatu Bracławskiego podpisał elekcyą Jana III. Władysław Hilary miecznik Witebski, Jan Kazimierz 1700.

W roku 1778. Ludwik Kaczanowski sędzia ziemski Witebski. — *Krasicki.*

Kaczanowski *herbu Węzele*, w Wielkiej-Polszcze. Kaczanowski Wojciech w województwie Ruskiem roku 1648. kwitnął.

W r. 1788. Eliasz Kaczanowski podczaszy Płocki. — *Krasicki.*

Kaczkowski *herbu Nałęcz*, w Wielkiej-Polszcze. Franciszek Kaczkowski, z Agnieszki Dobiejowskiej herbu Wezele, zostawił syna Antoniego w Kaliskiem województwie possessyonata. Teresa Kaczkowska z Jadwigi Kołaczkowskiej urodzona, była za Maciejem Doleckim.

Kaczkowski *herbu Pomian*, w Kujawach. *Paprocki* ich u siebie położył, *Okolski* opuścił. Nyczko Kaczkowski 1382.; podczas interregnum podpisał konfederacyą Wielko-Polską, *u Januszowsk. w Stat. fol.* 74. Kaczkowski łowczy Inowrocławski r. 1436. podpisał pokój Brzeski *u Łaskiego*

w Statut. f. 141. Adam poseł na sejm z Inowrocławskiego, ztamtąd deputatem stanął na trybunał Radomski. *Constit.* 1618. *fol.* 4. Kaczkowski miał za sobą Niemojewską herbu Rola, Jana kasztelana Chełmińskiego, i Katarzyny Kostczanki, wojewodzanki Chełminskiej córkę, z której się potomstwo zostało. *MS. Konopatsc.* Bartłomiej chorąży Inowrocławski, żona Zofia Sierakowska, kasztelanka Inowrocławska, od których 1638. Kasper Działyński kupił Honkowko na kollegium nasze Bydgoskie. *Histor. Colleg. Bidgost.* Jan kwitnął 1648. Kaczkowski sędzia ziemski Kaliski, żona jego Jadwiga Koszutska 1674. Krzysztof dwa tysiące ostatnią wolą swoją zapisał naszemu kollegio Lwowskiemu. *Histor. Coll.* Stanisław 1699. Kaczkowski miał za sobą córkę Zebrzydowskiego Łukasza. *Paproc. o herb.* Wojciech w Płockiem województwie poborca 1634. *Constit.* Dorota herbu Pomian, Pawła Morawwskiego Dzierżykraja małżonka. N. miał za sobą Konstancyą Kolczyńską podczaszankę Inowrocławską, z której potomstwo Jan pisarz grodzki Kowalski, Józef i Władysław cześnik Kowalski, Paweł i córka Wiktorya Kiełczewska.

W r. 1538. Kaczkowski rotmistrz znamienity; gdy się Zygmunt August za życia jeszcze ojcowskiego na wojnę Wołowską z Tarnowskim wysłany, od wojska wrócił, bardzo ganili ludzie o wróceniu Królewiczowem i byli ci którzy mówili a mianowicie Kaczkowski rotmistrz, że ten Pan prawi, gdy teraz za lat swych młodszych strzelby niesłyszał, ludziom się w ordynku nieprzypatrzył, szyku bitwy niewidział, już ten Pan walecznym nigdy niebędzie. — *Górnicki Dzieje w Kor. Polskiej roku* 1538. — W roku 1778. Xawery Kaczkowski, podczaszy Podolski. — Józef suffragan Łucki. — *Krasicki.*

Kaczkowski *herbu Prus* 1*mo.* Stanisław Mruk Kaczkowski teraźniejszy archidyakon Poznański, tym się herbem pieczętuje. N. miał za sobą Kotowską.

Kaczycki *herbu Abdank.* O tych *Paprocki,* ani *Okolski* nie pisał, ale mam o nich ustną relacyą.

Kaczyński *herbu Pomian*, księgi o nich grodzkie Ostrzeszowskie świadczą 1622. ale i w księztwie Litewskiem kwitną. Jędrzej pisarz grodzki Wileński, Jerzy i Nikodem Kaczyński Jana Kazimierza, Michał i Władysław z powiatu Wilkomierskiego Jana III. podpisali elekcyą: z tych Michał sędzią był Wilkomierskim 1686. Kazimierz kanonik Smoleński. N. była za Alexandrem Judyckim, podsędkiem Rzeczyckim. Paweł Kaczyński w zakonie naszym życie skończył w Lublinie w roku 1676. mąż wielkich cnót i żarliwości o Boga, z której po najprzedniejszych Ambonach, a w samym Lublinie dwanaście lat przed trybunałem koronnym, z wielkim po-

żytkiem do ludzi kazał: rządził potem kollegia w Jarosławiu, Lublinie i Krakowie *Domum Professam*, zostawił wiele tomów swych kazań w Kaliszu, te zaś do druku weszły. 1mo. *Kazania na Niedziele całego roku in folio*, *Calissii* 1675. *a tom drugi tychże kazań* 1697. *w Kaliszu in fol.* 2do. *Kazania na Święta całego roku in fol. Caliss.* 1684. 3tio. *Strzała Domu Mikołajewskich*, *kazanie na pogrzebie Zoffji z Drzewiec Zaleskiej*, *Pisarzowy Ziemskiej Sieradzkiej in 4to Posnan.* Balcer w tymże zakonie umarł 1710.

Tomasz Kaczyński nobilitowany 1767. roku. — *Krasicki.*

Kadłubiski *herbu Korczak*, tego imienia nabyli od dóbr Kadłubisk w ziemi Bielskiej. Z tych Prokop (brat Czesława, stryi Stefana) z Hołubowną miał synów, Mikołaja, Jana, Pawła, i Zbrocha, ten umarł w Kijowie bezpotomnie. Mikołaj zaś z Anastazyą Serebryską splodził Wojciecha i Jana bezpotomnego, który w niewolą wzięty pod Cudnowem. Wojciech 1*mo voto* z Anną Chołojowską zrodził Zofią córkę, którą wydał za Szklińskiego, potem 2*do* z Orchowską Jana, który na Żółtych Wodach zginął, Wojciecha skarbnika Buskiego o nim *Konstytucye* 1676. *f.* 39. Eustachiego, który z Pawłowską bezpotomny. Wacława, który z Iłowską miał Ludwika, który z Szornelowną *sterilis*. Wojciech syn Wojciecha 1*mo voto* z Zofią Zwolską, Jana stolnika i sędziego grodzkiego Buskiego, Franciszka skarbnika Buskiego, Ludwikę, która z Horodyłowskim *sterilis*, Katarzynę, która z Hulewiczem *sterilis*, i Felicyannę która za Drzewieckim. 2*do voto* z Skopowską Eustachiego, który z Konstancyą Ochłopowską Musatyczowną *sterilis:* Waleryana, który z Antoniną Porwaniecką, Antoniego, Jakóba, Ignacego i Maryannę. Maryannę która za Pawłowskiego 3*tio voto* z Joanną Sokołowską, 1*mo voto* Grotowską, 2*do voto* żoną swoją Stanisława vicesgerenta grodzkiego Buskiego, ten miał żonę 1*mo voto* Maryannę z Podhorodyńskich Horaimową podczaszynę Wołyńską, z której Teresa, potem Antoninę Siekierzyńską. Jan stolnik i sędzia grodzki Buski z Teofilą Kakowską Antoniego łowczego Zytomierskiego, który 1*mo voto* z Brynkową de Sasieckie, synów Józefa i Alexandra 2*do voto* z Angelą z Olszańskich, syna Kajetana, Mikołaja, który z Marcyanną z Olszańskich, Adama, Pawła, Wojciecha, i Elżbietę, Maryannę, która mniszką. Rozalią która za Koryckiego; Alexandrę która za Dunina, wydane. Franciszek syn Wojciecha z Zwolskiej z Magdaleną z Grotowskich, Józefa podstolego Buskiego, ten ma za sobą Izdebską. Dominik *sterilis*.

Kadłubowski *herbu Belina*, *Łukasz Paprocki* o nich świadczy *fol.* 62. *Łaski Cudowne.*

1*

Dom ten od dawności przodków swoich, ma swoje siedlisko w księztwie Mazowieckiem, ziemi Wyszogrodzkiej, gdzie *Kadłubowo* wieś w parafji *Daniszewskiej*, tychże początkowe dziedzictwo. Z tych Wojciech Kadłubowski z Eleonorą *Koziebrodzką* spłodził dwóch synów, Romualda podsędka ziemi Wyszogrodzkiej, i Pawła miecznika Wyszogrodzkiego, córki dwie: Maryannę za Wojciechem Lasockim, drugą Ludwikę *primo voto* za Jacentym Rościszewskim podstolim Wyszogrodzkim, *secundo voto* za Łempickim. Romuald Kadłubowski podsędek ziemi Wyszogrodzkiej dziedzic na *Zaborowie* w tejże ziemi, wszedł w śluby małżeńskie z Maryanną *Miszewską* sędzianką Wyszogrodzką, z którą spłodził synów dwóch: Felixa i Józefa, córki dwie Salomeę i Maryannę małoletnie. Paweł Kadłubowski miecznik Wyszogrodzki deputat na trybunał koronny 1765. z województwa Mazowieckiego, dziedzic na *Ceniminie* i *Chylinie*, ten z Antoniną *Cisowską* zostawia syna Teofila, i córkę Faustynę. — *Heraldyka Wielądka.*

Kadłubowski *herbu Drzewica. Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał, ale mam ustną o nich relacyą.

Wielądek w herbarzu Tomie V. taką umieszcza wiadomość urzędownie wyjętą z aktów ziemskich Bielskich, o imieniu i przypadku szlachty Kadłubowskich roku 1591. *Feria 2da post dominicam Conductus Pascha.* „*Ad Officium praesens terrae Bielscensis venientes personaliter nobilis Ambrosius Kossowski et Franciscus Niwiński de Kadłubowka bonis*, *obtulerunt literas sacrae Regiae majestatis vulgo nuncupatas: Vidimus ex actis Cancellariae sacrae Regiae majestatis magni Ducatus Lithvaniae ad mandatum Regiae majestatis*, *extraditas ipsis nobilibus de Kadłubowka haeredibus*, *ad nobilitatis libertatem cum caeteris nobilibus Bielscensibus servientes, per serenissimum Principem Sigismundum Augustum Regem Poloniae clementer concessas*, *sigillo magni Ducatus Lithvaniae majoris cancellariae sigillatas*, *et magnifici Leonis Sapieha magni Ducatus Lithvaniae cancellarii subscriptas, salvas, integras*, *et omni suspicionis nota carentes*, *quas ob aliquem eventum et casum infortunatum petierunt*, *in propria acta ingrossari admitti*, *quorum justae petitioni praesens officium annuendo*, *easdem literas in acta induci permisit*, *quorum literarum tenor sequitur talis*, *ab initio et fine idiomate Ruthenico*, *et in medio latino idiomate scriptae.*“

Zygmunt trzeci Król Polski W Ks. Lit. Ruski, Pruski, Żmudzki, Mazowiecki, Inflantski, Królestwa Szwedzkiego dziedzic i przyszły Król.

Oznajmujemy tym naszym listem; Bili nam czołem ziemianie nasze powiatu Brańskiego dziedzice z *Kadłubowki* Ambrozy i Jakób Kadłubowscy, i powiedzieli przed nami, iż z dopuszczenia Bożego, dom ich ze wszystką majętnością zgorzał, przy którem pogorzeniu i list, który im Kadłubowskim dan był od przodka naszego sławnej pamięci Króla Jmci Zygmunta Augusta na szlachectwo, na on czas zgorzał, i prosili nas hospodara, abyśmy *Vidimus* z ksiąg kancellaryi naszej W. Ks. Lit. z tego przywileju wydać kazali; a tak my hospodar, widząc w tem prośbę ich być słuszną, a tego przywileju w księgach naszych kancellaryj-

skich doiskatysia kazawszy, ten nasz list *Vidimus* nazwany w pisaczechmy kazali, który słowo do słowa tak się ma:

Sigismundus Augustus Dei gratia Rex Poloniae magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae etc. etc. „Dominus. Palam omnibus manifestumque facimus, quod cum quisque jure suo gaudeat, atque ex aequo in eodem retineri, neque a quovis indirecte abstrahi debeat, nos visis literis nobilium haeredum de Kadłubowka, quibus illos ex antiquo ad libertatem nobilitatis ferendasque, cum caeteris nobilibus Bielscensibus bellicas expeditiones pertinere, atque ad obsequia censurasque cmetonicas nunquam adstrictos esse, manifeste ostensum est, providentesque ne inferiores indigne aliquando subjugentur a potentioribus opprimanturque approbandum, confirmandumque eandem dictis de Kadłubowka nobilibus eorumque successoribus libertatem, neque ad cmetonale jugum intricandam esse duximus, prout per praesentes approbamus, ratificamusque illos in eadem libertate retinentes, ac perpetuo et in aevum ab omnibus retineri conservarique volentes, nimirum, ut ab omnibus censuris cmetonicis liberi, nobilitatis libertate gaudeant, atque ad publicas solum expeditiones ferendas, caeteraque ad nobilitatem nostram Bielscensem onera pertinere adstricti sint; Quod ad omnium quorum interest, in primis vero Capitaneorum caeterorumque in terra Bielscen. Tenutariorum, ac quorumvis magistratuum, notitiam deductum iri volumus, mandantes, ut dictos de Kadłubowka haeredes in eadem libertate nobilitatis pacifice et irrevocabiliter conservent, conservarique ab omnibus curent, faciantque neque ad dicta obsequia, censurasque cmetonicas cogant, praeter quae ad nobilitatem nostram Bielscen. pertinent, ferant. Harum testimonialium litterarum sigillum nostrum est subimpressum. Datum Bielsko die vigesima quarta mensis Junii, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Regni vero nostri trigesimo quinto."

U tego listu podpis Króla Jmci Zygmunta Augusta, a dla lepszej świadomości i pewności tej rzeczy, ten list nazwan *Vidimus*. Z ksiąg naszych kancellaryjskich pomienionym *Kadłubowskim* pod pieczęcią naszą hospodarską jest wydany. Pisan w Warszawie Leta Bożego narodzenia, *millesimo*, *quingentesimo*, *nonagesimo primo*. Miesiąca Stycznia dwudziestego dnia.

Lew Sapieha Kanclerz W. W. Ks. Lit. (L. S.)

Christophorus Brzozowski *Corr.*
Notar. Ter. Bielscen. (L. S.) *Dzierżek.*

Joannes Casimirus Dei gratia Rex Poloniae magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensiae, Czernichoviaeque, nec non Svecorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius Rex.

Magnifico Boguslao Radziwiłł Duci in Birże, Dubinki, palatino Polocen. Exercitus regni generali Stabuli M. D. Lit. praefecto, Capitaneo nostro Branscen. nobis dilecto aut in absentia suae sinceritatis officio Castrensi Branscensi etc.

Magnifice sincere nobis dilecte, expositum idque authenticis documentis nobis est deductum, et ex parte nobilium Matthiae, Geor-

gii [1]), *Seraphini*, *Laurentini*, *Martini*, *Jacobi*, *Felicis*, *Gaspari*, *nec non Annae olim Matthiae filiae*, *Mariannae olim Simonis filiae*, *aliorumque Kadłubowskich cohaeredum et comparticipum bonorum Villae Kadłubowka Districtus Branscensis*, *multas in dies sibi violentias*, *angarizationes et damna per generosum Joannem Casimirum Łuba vice-capitaneum Branscensem*, *nec non nobilem Stanislaum Radziszewski famulum ipsius inferri*, *apertasque ipsis inimicitias in vitae eorum discrimen denunciare*, *ita ut de vita sua non sint securi*, *quod nos paci publicae et legibus Regni contrarium esse existimantes*, *providendo securitati eorum in personis*, *rebus*, *vita*, *bonisque ipsorum*, *ne amplius a praefato vice-capitaneo castrensi Branscensi*, *ipsius submissis et subordinatis personis*, *violenti modo opprimantur*, *sed ex legum praescripto*, *partes jure se experiantur*, *eisdem vadium nostrum*, *respectu cujuslibet illorum personae*, *sex millium Florenorum Polonicalium a vi et potentia ejusdem vice-capitanei castren. Branscen. et ipsius subordinatarum personarum*, *interponendum esse duximus*, *uti quidem praesentibus hisce literis nostris certificantes*, *quod si aliqua partium hoc ipsum vadium tam per se*, *quam per famulos ac submissas subordinatasque personas....* [2]) *illius mediatas Fisco nostro*, *alterum vero illud....* [3]) *exigendum sit. Ne vero ex vadio et hisce literis nostris securitatis causa ipsis datis....* [4]) *Joannes Casimirus Łuba vice-capitaneus castren. Branscen. praetendat....* [5]) *Curet illud sinceritas vestra in acta sua castren. Branscensia inscribi*, *et per generalem terrestrem in domum ejusdem vice-capitanei Branscen. deferri et deduci mandet*, *factura id ipsum sinceritas vestra pro gratia nostra et sui debito. Dat. Varsaviae die IV. Mensis Augusti Anno Domini MDCLIV. Regnorum Poloniae VII. Sveciae vero VIII.*

Ad Mandatum Sae Regiae Majestatis.
(Locus Sigilli Regii.)

NB. Imie i nazwisko kanclerza zatarte, i częścią wydarte i t. d.

Bogusław Radziwill książe na *Birżach*, *Dubinkach*, *Słucku* i *Kopylu*, koniuszy W. Ks. Lit. generał gwardyi J. K. Mci Brański, Barski, Poszerwintski starosta.

Wszystkim w obec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy. Mając sobie z łaski J. K. Mci po zejściu z tego świata Jmć Pana Franciszka, Jana Leszniewskiego starosty Brańskiego, konferowane starostwo Brańskie, przeglądając się w prawach i przywilejach starostwa tego, tudzież przysłuchawszy się i zrozumiawszy z ichmościów panów obywatelów ziemi Bielskiej, iż urodzeni Kadłubowscy na włokach siedmiu we wsi Kadłubowce mieszkający, nie wiedzieć *quo fato* przez antecessorów moich, mimo praw i wolności ich, do robót, płacenia czynszów i innych nieprzystojnych powinności pociągani, a zatem *nobilitate privati* byli, tedy *visa hac ipsorum calamitate*, informowawszy się z przywilejów ich onym przez świętej pamięci Królów Polskich, osobliwie Króla

1) Ten Jerzy jest pradziadem J. Ks. Michała Drzewicy Kadłubowskiego scholastyka prałata katedralnego Inflant. officyała Grodzieńskiego, proboszcza Białostockiego.

2) Zatarto. — 3) Zatarto. — 4) Zatarto. — 5) Zatarto.

Augusta jeszcze przed unią W. Ks. Lit. z koroną nadanych, któremi z przodków i potomków ich równemi być z inszemi ziemiany i szlachtą Podlaską uznawa, i od wszelkich ciężarów, aby wolnemi zostali, deklaruje; a do tego, iż według przywileju Podlaskiego *incorporationis*, równo z inszą szlachtą Podlaską na unią przysięgali, i potem przez następujących Królów, jako to, Stefana i Zygmunta trzeciego, przy tychże wolnościach szlacheckich są zachowani, *inhaerendo* tymże prawom przez ich produkowanym, onych przy nich zostawuję, od wszelkich robót, czynszów i powinności uwalniam; A że grunty swoje zaprzedali obcym ludziom ci, którzy powychodzili ztamtąd, tedy za powróceniem onych okupować i do swego przychodzić pozwalam. — Ażeby tym skuteczniej do swojej szlacheckiej przyjść mogli prerogatywy, jako starożytnej szlachcie na sejmach i sejmikach Rzeczypospolitej, kiedy się o to starać będą, pomoc im do tego *pro posse* obiecuję. Dat. w Brańsku dnia 8. Maja r. 1653. (L. S.)

Bogusław Radziwiłł
Starosta Brański.

Takowa gwałtownego ucisku natarczywość przez starostów Brańskich i ich namiestników wsi *Kadłubce* aż do rozpaczy dojmująca, przymusiła wielu imieniem Kadłubowskich do opuszczenia i wyprzedania swoich dziedzicznych kawałków, i rozprószyła ich po różnych województwach i powiatach, z których los fortuny jednych na wysoki stopień majątku i urzędów wyniósł, drugim nic nie zostawił więcej nad wspaniałość duszy tej, która blask fortuny sądzi być przypadkiem, a cnotę i urodzenie z opatrzności Boskiej *per abusum nobilitatis* do tych czas nie splamione, rzeczą istotną. Aż tandem w r. 1654. za Króla Jana Kazimierza, nastąpiła konstytucya, w ten sposób: Za prośbą posłów ziemskich województwa Podlaskiego, a zgodą wszech stanów jednostajną, *authoritate Conventus praesentis*, stosując się w tym do przywilejów przodka naszego świętej pamięci Króla Augusta, Kadłubowskich we wsi *Kadłubowce* w powiecie Brańskim mieszkających, do prerogatyw i ozdób stanu szlacheckiego przypuszczamy i onych potomków z szlachtą starożytną porównywamy, i do ziemie Bielskiej, a do grodzkiej jurysdykcyi Brańskiej onych z dobrami ich wsią Kadłubowką, inkorporujemy i t. d. *w konstytucyach fol.* 18.

Z tegoż domu żyjący w tym czasie mąż zacny Michał *Drzewica* Kadłubowski scholastyk, prałat katedralny Inflantski i officyał Grodzieński, proboszcz Białostocki, kawaler orderu S. Stanisława. —

Kadłubski *herbu Doliwa*, w Mazowszu, w Czerskiej ziemi.

Kadzidłowski *herbu Ogończyk*, w Łęczyckiem województwie dom starodawny. Horacy z Kadzidłowa mąż uczony. Trojan podczaszy Łęczycki, rycerskiemi dziełami wsławiony. Mikołaj starosta Radziejowski, ojciec jego był kasztelanem Inowłodzkim, dziad kasztelanem Konarskim, na Moskiewskich expedycyach, za Stefana Króla początki rycerskich dzieł założył, pamiętny potem w tej ojczyznie rotmistrz; żona jego Sierakowska, która po jego śmierci poszła za ka-

sztelana Brzeskiego Kujawskiego. Z synów jego Wojciech najprzód pisarz ziemski Łęczycki, sekretarz królewski, z sejmu 1635. do lustracyi dóbr królewskich w Wielkiej-Polszcze leżących naznaczony, *Constit. fol.* 58. był potem regentem kancellaryi koronnej za Władysława IV. wielki w radzie i nauce człowiek, umarł kasztelanem Inowrocławskim, fundował Kamedułów pod Kazimierzem, na górze piąciu SS. Braci Polaków, którą fundacyą już po śmierci jego, approbowała *Konstytucya* 1678. *fol.* 38. Jan brat jego kasztelan Konarski, a przedtem podczaszy, i podwojewodzy Łęczycki, miał za sobą Konstancyą Dąbską, kasztelankę Inowłodzką: był podobno przedtem i podstolim Łęczyckim. Wojciech stolnik Łęczycki 1632. Jan sędzia ziemski Łęczycki, a dalej zda mi się podkomorzy Inowrocławski, którego syn Józef r. 1696. córka zaś Konstancya, dostała się w małżeństwo Antoniemu Chrząstowskiemu herbu Łodzia. Jan Konstantyn dziedzic na Kazimierzu i Izbicy.

Kaimir *herbu Abdank*, w Łukowskiej ziemi. Kaimir sędziwój kasztelan Chełmski, tylko dwie córki zostawił, z których jedna była Łaszczowa, druga Drohicińska. Maciej brat jego sędzia Łukowski, trzech synów spłodził: Jana, Jakóba i Mikołaja, z tych Jan z Chlewickiej herbu Odrowąż, miał to potomstwo, synów trzech: Stanisława, Jakóba, i Michała, i cztery córki: Urszula była za Danielem Prusińskim, Dorota za Józefem Powsińskim, Anna za Mikołajem Branickim, Barbara za Jędrzejem Branickim herbu Korczak. Wojciech w Podlaszu 1632. Anna była za Głębockim.

Kakanowski *herbu Świnka*, w Sieradzkiem województwie.

Kakawski, w księgach grodzkich Ostrzeszowskich jest o nich wzmianka najprzód 1542. potem 1565. kiedy Zajączek Kakawski z Kakawy czynił donacyą Raduchowa synowi Janowi.

Kakowski *herbu Kościesza.* Okolski ich omyłką napisał, Rakowski w Ruskiem województwie: z tych Stefan Kakowski chorąży Sanocki miał za sobą Truskulaską, podkomorzankę Halicką, ta po śmierci jego poszła za Potockiego podskarbiego nadwornego koronnego. Marcin Kakowski zostawił syna Marcyana. Stefan z Raczyńskiej zostawił synów trzech: 1. Stanisława usarskiego towarzysza pod królewską chorągwią. 2. Jędrzeja cześnika Trębowelskiego ten z ziemi Halickiej był deputatem na trybunał koronny 1727. i posłem na sejm Warszawski, i komissarzem do konfederacyi Tarnogrodzkiej, żył dożywotnie z Heleną Baworowską, która mu powiła synów dwóch, Stefana Soc. Jesu, który po retorskich

i filozoficznych pracach, apostolską bawi się funkcyą. Gabryela chorążego Nowogrodzkiego, pułkownika pancernej chorągwi, posła z Halickiej ziemi na sejm Warszawski 1732. i 1733. i córkę jednę Justynę Leduchowską sędzinę ziemską Krzemieniecką. 3. Benedykta podczaszego Bracławskiego, ten z Stanisławskiej zostawił syna Antoniego i córkę Helenę Sokolnicką skarbnikową Ciechanowską. Fabian Kakowski rotmistrz Polskiej chorągwi i brat jego Paweł. Szymon Kakowski, siostra jego za Kadłubińskim sędzicem Buskim, z Mazowsza na Ruś się przenieśli.

W r. 1778. Antoni Kakowski podstoli Trembowelski. —*Krasicki.*

Kalecki *herbu Kotwicz.* Czytałem list Zygmunta I. *in MS. Petricov.* w którym na instancyą Jędrzeja Krzyckiego natenczas biskupa Płockiego, Stanisława Kaleckiego (trzymał wójtostwo w Makolinie) z antenatów swoich rodowitego szlachcica, od których w dziedzictwie to wójtostwo na niego spadło, ale znać *per abusum* stracił honor szlachecki, do tejże prerogatywy przywraca, i z synami jego, Filippem Pułtuskim, Maciejem Krakowskim u S. Michała kanonikami, z których jedn był na dworze Królowy Bony, drugi u Krzyckiego w respektach, także z Janem, Zygmuntem i Pawłem, herbu Kotwicz pozwoliwszy im do używania. Z tych Maciej z Mankolina, Kalecki kantor Płocki, proboszcz Pułtuski, kanonik Wileński pleban Makowski, sekretarz królewski, umarł 1576. wieku swego 78. Prałat hojności i nauki wybornej. *Starowol. in Monum.* Paweł obojga prawa doktor, opat kanonik i officyał Płocki, pleban Łętowski, umarł 1573. wieku swego 70. jako z jego nadgrobku w Pułtusku wypisał *Starowol. Monum.* musi jednak być omyłka; bo synod Piotrkowski w roku 1577. z tymi tytułami go wspomina *cap.* 36. chyba że drugi był tegoż imienia i godności, co i pierwszy, chwali go *Royzius in Chiliasticho w roku* 1577. rozumiem jednak że się już teraz Kaleczyckiemi piszą, ile że w księztwie Litewskiem są tegoż herbu Kaleczycey. Z tych Jan, Daniel, Stanisław, Jędrzej Sasin Kaleczycki z Pińskiego, podpisali elekcyą Władysława IV. w Mińskiem zaś województwie Bazyli i Rafał Jana III. Stanisław w Grodzieńskiem.

Kalenik *herbu Leliwa*, w ziemi Krzemienieckiej. Kiedyś pisali się Kalenik z Podhajec, jakom czytał *in Actis terrestr. Leop.* Kaleniczanka była za Alexandrem Jarmolińskim, *Okol. tom.* 1. *fol.* 445. przydaje jednak, że ten dom już ustał, wszystka się ich fortuna zlała z córkami w dom Jarmolińskich i Sieniutów. Jedenże to dom miał być z Tyszkiewiczami od Kalenika Wyszkowicza. *Kojał. MS.* Kalenieckiego marszałka wspomina *Paproc. o herb. fol.* 699.

Kalenkowicz *herbu Kotwicz*, na Rusi. *Okol. tom.* 3. *fol.* 180. pod Strupińskiemi o nich mówi, i przydaje że się Kalenkowiczowie z Strupina piszą, z Litwy z Grodzieńskiego powiatu na Ruś się przenieśli. Mikołaj, komor Lubelskiej, Sendomierskiej, Lwowskiej tenutarz 1562. kwitowany od Walentyna Dębińskiego podskarbiego koronnego, jakom czytał *in MS. Petricov.* Samuel Kalinkowicz miał za sobą Maryannę Szczawińską, ale z nią żył bezpotomnie, do kościoła naszego Jarosławskiego na monstrancyą dwa tysiące wyliczył; dwór swój w Jarosławiu, naszym darował: ołtarz relikwiom S. Kandyda sprawił, kielich złoty i robotą i wagą szacowny temuż miejscu oddał 1628. był podskarbim u Anny z Szetembergu księżny Ostrogskiej. Jan brat jego w zakonie naszym rządził kollegium Toruńskie 1638. *Hist. Dom. Prof. Crac.* Jacek podpisał elekcyą Władysława IV. z Ruskiem województwem.

Kaliborski *herbu Grzymała*, w Prusiech. Macieja Kaliborskiego męztwo sławi. *Okolski.*

KALINOWA HERB.

Ma być strzała biała w polu czerwonem, żeleźce u niej złote, rozdarta wpół, tak, że przy końcach obudwu rozdartej, pióra widać, przy każdym z nich dwie gwiazdy koloru złotego, nad helmem trzy pióra strusie, na których takaż strzała, tylko że nieidzie już prosto żeleźcem w górę jak na tarczy, ale z boku od lewej strony, w prawą żeleźcem niby pióra przeszywa. *Okol. tom.* 1. *fol.* 515. który też powiada, że w Szląsku na wojnie z Gotami i Wandalami ten herb nabyty; jeszcze do Ausiuszów familia na Szląsku zażywa. Panegiryk zaś Zbigniewa Lanckorońskiego twierdzi, że Ausiusz Kalinowa, mąż między innemi obywatelami Czeskiemi znaczny, z Wacławem Królem Czeskim pierwszy do Polski przyszedł, po wygnaniu Łokietka z tronu: tu potem i męztwem wsła-

wiwszy się, i w dobra opatrzywszy, osiadł; od którego Kalinowskich familia rozmnożona. Jabym bardziej rozumiał, że ten herb jest Ruski, i na Rusi nabyty, ile że o nim ani w Szląsku nie niesłychać, ani w Czechach: inaczej *Paprocki*, który Czeskie, nawet i Szląskie herby skonotował, nieopuściłby był tego. Przestrzegam tu czytelnika: przez kilka dawniejszych wieków słynął u nas dom Zarębów z Kalinowy, i senatorami godnemi senat Polski zagęścił, z których tu niektórych położył *Okolski*, ale to pewna, że ten dom jest inszy od Zarębów Kalinowskich, jakoż tenże autor, tych których tu liczył, położył pod herbem Zaręba.

Jędrzej Kalinowski, w Wołoszech pod Obertynem, życie swoje dla ojczyzny położył: jeszcze do tych czas pokazują tamże Mogiłę Kalinowskiego, synów jego dwóch zostało: Adryan i Jan, jako o nich świadczą księgi Lwowskiego i Halickie; z tych Jan dziedzic ną Dziatkowicach i Kamionce, spłodził trzech synów: pierwszy Jan człowiek rycerski, którego tylko jedna córka Prusinowska, a przedtem Potocka Mikołaja żona; drugi Marcin dziedzic na Husiatynie, Humince, Nefedowce, Demankowce, o czem księgi Kamienieckie 1574. *pod festum S. Petri ad Vincula.* pod Jazłowieckim hetmanem długo i szczęśliwie wojował. Zofia Jędrzeja Sieciecha z Horodnicy Szczawińskiego wojskiego Kamienieckiego córka, powiła mu córkę Lanckorońską, i syna Walentego, Alexandra generała Podolskiego, starostę Bracławskiego, temu na ten czas staroście Winnickiemu, dla wielkich jego zasług Humań w województwie Bracławskiem na Ukrainie i puste w koło niego na 30. mil grunta, dziedzicznym prawem puściła *konstytucya* 1609. *fol.* 894. *Histor. Posselii. fol.* 429. i znowu w roku 1616. summę pięć tysięcy kop Litewskich, przez Króla Zygmunta przed unią Litwy z koroną, na starostwo Winnickie wniesioną, a potem z dyspozycyi Zygmunta III. temu Walentemu służącą, Król Zygmunt z miasta Winnice, już sądowego z Jurysdykcyi Winnickiej na wsi Miziaków, Chyzince, Sałasze, Słobody, Czwizin, Nodwidka, Sunnik, z konsensem całej Rzeczypospolitej przeniósł, miasto Winnickie jako sądowe i Ukrainne, od tej summy uwolnił, a na pomienionych wsiach jemu i sukcessorom jego, też samę assekurował. *Constit. fol.* 8. Zamek Winnicki kosztem swoim z fundamentu wyprowadził. *Constit.* 1613. *f.* 29. Pod Guzowem przy dostojeństwie królewskiem, w tysiąc pięćset konnych ludzi stanął, gdzie w okazyi w rękę raniony. Tatarów że znaczną klęską poraził, twierdzi *Starowol. Orat. in obitum Sigismundi III.* i na wielu innych miejscach męztwem swojem siła dokazował: pod Cecorą z Żółkiewskim

hetmanem do ostatnich sił bijąc poległ. Zakon nasz jego szczodrobliwości wieczną powinien pamiątkę: bo do Winnice naszych wprowadziwszy osadził, i trzydzieści tysięcy na tę tam fundacyą wyliczył: i do Kamienieckiego kollegium początków, znacznie się przyłożył. *Argentus de rebus Societ. cap.* 3. *fol.* 43. *et cap.* 26. *fol.* 388. Helena Strusiowna z Komorowa starościanka Halicka i Chmielnicka, biegłowa pobożna, cztery mu córki spłodziła. Zofią Potocką wojewodzinę Krakowską, i hetmanową wielką koronną, Izabellę Stadnicką, Maryannę Prusimowską podkomorzynę Bełzką, a potem Bogucką kasztelanową Sądecką, ta pałacu swego w Lublinie ustąpiła OO. Reformatom na konwent 1660. i Herburtową kasztelanową Kamieniecką. Synów było trzech: Adam starosta Bracławski i Winnicki, Lubecki i Łojowski, fundator OO. Dominikanów na Rusi w Nesterwaru. Wojował przeciwko Osmanowi Carowi Tureckiemu pod Chocimem, przeciwko Chanowi Kantymirowi, Tatarom pod Czortkowem, Smankowcami, Haliczem, Lwowem i Bursztynem, przeciw rebellizanckim Kozakom pod Krukowem i Niedzwiedziemi Łozami: przeciw Gustawowi i Szwedom pod Tczewem, przeciw Abazy Basie pod Kamieńcem z znaczną kwotą ludzi, własną szkatułą swoją na dobro ojczyzny zaciągnionych; do Najś. Matki szczególniej nabożny: na duchowieństwo łaskaw, na ubogich szczodrobliwy, pożegnał ten świat 1638. wieku swego 36. w Nesterwarze pochowany. Jerzy brat jego i dowcipem i rozsądkiem wielki, z Warszycką wojewodzanką Mazowiecką żył bezpotomnie, posłował na sejm 1626. ztamtąd był deputowany na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 6.

Marcin wojewoda Czerniechowski, hetman polny koronny, syn trzeci Alexandra Walentego generała Podolskiego, z bracią swoją w Lowanium w akademji pod Vernulceusem retoryki słuchał, powróciwszy do ojczyzny, do obozu się udał, tam zebrawszy, co się mogło zostać po ojcowskiej pod Cecorą klęsce, ludzi wojennych, i od ojca już w wojenną porę dobrze wprawionych, i częstemi expedycyami okrzesanych, z niemi na sławę domu swego robił: znać to, że nie pochlebnie mówię o nim, kiedy i ustawy koronne, jego rycerskie dzieła sławią 1635. *fol.* 20. gdy mu już natenczas podkomorzemu Podolskiemu, staroście Bracławskiemu, Lubeckiemu, Łojowskiemu, Lityńskiemu, województwo Czerniechowskie pierwszemu konferowano, i *Potocki kasztelan Kamieniecki o nim mówi fol.* 162. *In avertendis servilibus bellis et propulsandis Scythicis incursionibus, raro vigilantiorem nostra vidit aetas;* na każdą kampanią w tak licznym stawał kompucie, że daleko inszych przechodził. Wziąwszy buławę

mniejszą, pod Korsuniem, i zdrową radą, i silną ręka, Kozacką i Tatarską natarczywość utrzymał, nawet gdy ulęknieni potęga nieprzyjacielską niektórzy, pierzchnęli, i drogę sprzysiężonej kanalji na zgubę wojska otworzyli, wpadającemu chłopstwu długo się opierał, wręcz się z niemi ścierając, i hetmana dobrego i żołnierza mężnego część na sobie wypełniwszy; w głowę jednak i rękę ranny, w niewolą z innemi się dostał; z tej po trzech blisko latach uwolniony, buławę swoję drogiemi kamieniami nasadzoną, na dziękczynienie Bogu przy obrazie Najś. Matki w Częstochowie zawiesił. *Niesziork.* Przedtem także gdy na Moskiewskiej expedycyi z Władysławem IV. na wszystkie niebezpieczeństwa zdrowie swoje naraża, ciężką i niebezpieczną ranę odniósł, atoli i z tego razu wyszedł. Powróciwszy do ojczyzny, Bohuma w dwudziestu tysięcy Kozaków, gdy dla złej wiosiennej pory nie mógł pokonać, dobrze przetrzepawszy, do Winnickiego wpędził Manasteru, wojsko zaś nasze od Kamieńca aż do Sokala szczęśliwie do obozu królewskiego uprowadził, lubo Chmielnicki z Chanem Tatarskim, na zgubę jego zasadzki czynili. *Cluverius zaś lib.* 14. *fol.* 896. *i Brachel lib.* 9. twierdzą, że w roku 1651. Winnicy od Kozaków opanowanej dobył wyciąwszy tam zbuntowane chłopstwo, widząc się nie równym w siły Chmielnickiemu, z dywizyą swoją, do Króla bez szwanku przyciągnął. Do Beresteckiej sławnej wiktoryi mąż, i przezorny i nieustraszony siła dopomógł. Wkrótce śmiercią zaszłą Mikołaja Potockiego, kasztelana Krakowskiego i hetmana wielkiego, buława wielka na Kalinowskiego spadała, Król mu tym czasem i wojsko całe pod jego rządy poddał, i straż granic Polskich zalecił; część wojska naszego za Dnieprem wtenczas zimowoła, część druga przy nim zostawała, chciał Kalinowski ubezpieczyć obiedwie, przeciwko czuwającemu na nas Chmielnickiemu, dla tego złączyć je życząc w jeden obóz, pod Batochów z ludźmi swemi pospieszył; że jednak szeroko Dniepr rozlawszy, przeprawy wojsku bronił, nie mógł intencyi swoich do skutku przyprowadzić: Chmielnicki pogodnej zażył chwili na zgubę jego, wojsko z Kalinowskim, tłumem ludzi swoich w koło opasał, i przez pół dnia, czyli też jako inni chcą przez półtorej godziny, wszystkich wyciął, kędy i ten przezacny hetman serca swoim dodając poległ. Był Pan na Boga szczodry, którego czci, dwa kościoły w Husiatynie z fundamentów wyprowadził, jeden Farny, drugi OO. Bernardynom: te apparatem złotym i srebrnym ubogacił: ale i inne miejsca i domy Boskie jego się chojną ręką szczycą. Helena księżna Korecka tylko mu jednego syna powiła.

Samuela oboźnego koronnego, starostę Czerniechowskiego, Bracławskiego, Lubeckiego, Łojowskiego, Lityńskiego: nie odrodny to syn był od ojca, i prawie do wojny urodzony, doznał jednak pod Korsuniem i Piławcami, jak fortuna i najmężniejszym sercom nie zawsze służy. Pod czas oblężenia Zbaraskiego z Piotrem Potockim generałem Podolskim, na presidium w Kamieńcu zostawał: jak się zaś ojciec z niewoli powrócił, wszystkiej jego chwały i nieszczęścia był nie odstępnym uczestnikiem, szczególniej przy dobywaniu Winnicy, pod Beresteczkiem, aż też razem i z nim pod Batochowem, krew z życiem oraz wylał: pojął był w dożywotnią przyjaźń Urszulę Brygittę Ossolińską, kanclerzankę koronną, z której trzech synów było, Jerzy i Józef młodo pomarli, Marcin Adam starostą był Gniewkowskim, ten z Krystyny Zebrzydowskiej jednę tylko córkę spłodził, Helenę Morsztynową wojewodzinę Sendomierską.

Krzysztof rotmistrz królewski, syn trzeci Jana, o którym się na początku mówiło, Króla Stefana na tron Polski przyjeżdżającego, na granicach, imieniem całego wojska witał, z Małgorzaty Świrskiej z Romanowa wojskiej Trębowolskiej, cztery córki zostawił, Agnieszkę Swoszewską, Maryannę Starzycką, Kurzańską, i Ulanicką: synów zaś piąciu. 1. Marcin ten na Moskiewskiej expedycyi za Zygmunta III. umarł. 2. Mikołaj rotmistrz starosta Chmielnicki, w Kamionce od Tatarów zabity, zostawił jednak z Drogomirzowny, syna Adama, rotmistrza w Moskwie z Strusiem starostą Chmielnickim, z którym też w niewolą się Tatarską dostał, w dziewięć lat potem z niej wyszedłszy, dwieście Kozaków na Chocimską uzbroił, i przyprowadził, syna żadnego niemiał, córka tylko po nim została Kruszelnicka. 3. Bartłomiej rotmistrz i regimentarz, pozostałe po Batochowskiej klęsce chorągwie, z Ukrainy sprowadził: *Potoc. Centur. fol.* 252. Wierzbowska Zofia syna mu jednego Idziego powiła, i cztery córki, Annę Zloczewską, Katarzynę Błażowską burgrabinę Kamieniecką, Maryannę Kiewliczową, i Ewę Kamieniecką. Syn Idzi pod Cecorą wzięty w niewolą, wielką summą wolność sobie kupił: potem jednak przeciwko Mansfeldyanom za Cesarzem wojował, natarczywego serca rotmistrz, chybkością i rycerskiemi dziełami wsławiony. *Starowol. in Bellat. Sarmat. fol.* 224. 4. Wojciech łowczy Podolski, i ten na wojnach lata swoje przepędził, pojął Jadwigę Lanckorońską dziedziczkę na Boczkowcach i Kaliniu, a że z dyssydenckich rodziców była urodzona, dlatego swoją świętą perswazyą nakłonił ją do tego, że się swych błędów wyrzekła; z tej jego potomstwo było, Maryanna Chocimirska a potem Boguszowa, Zofia Skotnicka,

Zuzanna Jarmolińska: i synowie dwaj: z tych Wojciech pod Cecorą zginął: Jędrzej zaś z Barbary Kopycińskiej, trzy tylko córki zostawił, Zofią, Jadwigę, i Krystynę. Zofia była za Franciszkiem Rzeszowskim, Jadwiga za Jerzym Kosińskim.

Walentyn piąty, wojski Halicki, wojownik pod Gdańskiem, z Królem Stefanem, z Ewy Dworzyckiej miał dwóch synów, Jana bezpotomnego, ten pod Cecorą w niewolą wzięty, przeciwko Persom mężnie za Turkami wojował: z niewoli uwolniony, na wszystkie szturmy w ojczyznie piersi nadstawiał, w zasługach swoich wziął miecznikostwo Bracławskie, i dobra Werbniki, i Jakóba wojskiego Czerwonogrodzkiego, ja go czytam łowczym Podolskim w roku 1639. za rycerskie swoje zasługi, wziął dobra Podwysokie, a z Jadwigi Śmiotanczanki chorążanki Podolskiej spłodził córkę Annę Świrską, i Walentego Jana cześnika Halickiego, którego żona Eufrozyna Bydłowska herbu Topacz. Córki zaś Walentego z Ewy Dworzyckiej, Bobińska bezpotomna, Barbara Czermińska, od której syn Marcin i córka Barbara, Zofia Wasilkowska, od której Prokop Samuel, Anna Żyrawska, Witwicka, od której Anna Borzechowska.

Marcin kasztelan Kamieniecki, syn pierwszy Walentego Jana cześnika Halickiego z Bydłowskiej, żona jego Anna Tarnowska, chorążanka Trembowolska herbu Rolicz, syn z niej Ludwik starosta Winnicki, miał za sobą 1*mo voto* Potocką herbu Pilawa, starościankę Jabłonowską, pozostałą wdowę po Puzynie pisarzu Litewskim, z tą zostawił dwie córki, *2do voto* Ponińską kasztelankę Poznańską Elżbietę herbu Łodzia. Józef chorąży Halicki drugi syn, żona Lanckorońska Anna kasztelanka Radomska pozostała wdowa po Firleju kasztelanie Kamińskim, z tej synowie Adam i Ignacy. Alexander trzeci syn Walentego cześnika, podczaszy Halicki, żona Strzemeska, z niej córka została. Jakób cześnik Halicki czwarty syn, żona Izabella Sierakowska kasztelanka Bełzka herbu Dołęga. Antoni cześnik Halicki piąty syn, żona Gidzińska. Siostry tych pięciu braci trzy. Anna Rynkowska stolnikowa Chełmska: Klara Chamcowa stolnikowa Bełzka: Wiktorya Tomisławska. Skończę tu tem co o Kalinowskich napisał, *Paweł Potocki Centur. fol.* 162. *Qui opes et fortunas sive ornandae, sive vindicandae devoverint Patriae, oppido in Polonia recensebis multos, qui abundantius, et copiosiore sanguine ejus defensioni litarint, praeter Kalinovios reperias neminem.*

Kalinowski starosta Lelowski miał za sobą *Borzęcką* córkę podstolego Litewskiego i z niej potomstwo. — Siostra jego za Gra-

bionką. Syn jego N. pojął *Rozwadowską* kasztelankę Halicką. — *Krasicki.*

Kaliński *herbu Jelita*, w Łęczyckiem województwie. Jan Kaliński z sejmu 1576. poborcą naznaczony w Łęczyckiem województwie, *Constit. fol.* 261. posłował na sejm 1587. *fol.* 418. i 1588. na koronacyą, w roku 1589. już go w konstytucyach znajduję pisarzem ziemskim Łęczyckim *fol.* 558. Kalińska Jana Broniszewskiego małżonka. Marcin kanonik Chocki 1651. umierając, bibliotekę swoję i mobilia kollegio naszemu Rawskiemu oddał. *Histor. Coll.* Kaliński miał za sobą Bętkowską, z której córka Jadwiga, była za Jędrzejem Karsznickim łowczym Wieluńskim. Widziałem w Warszawie w kościele S. Jana, nadgrobek wystawiony Janowi Kalińskiemu Wilkowi wójtowi Warszawskiemu, o którego ojcu, dziadu, i pradziadu, tamże namieniają, że tenże urząd w Warszawie piastowali, herby na tym nadgrobku Nałęcz i Prawdzic.

Kaliński *herbu Topor*, w Krakowskiem województwie, z Kaliny pięć mil od Krakowa piszą się. Jan z Kaliny kanonik Krakowski, na liscie Zawiszy Kurozwańskiego biskupa Krakowskiego podpisał się 1381. *u Nakiel. w Miechov. fol.* 319. N. Kaliński starosta Ośmielski *u Paproc. o herb. fol.* 669. Marcin Kaliński towarzysz pod znakiem Zborowskiego marszałka nadwornego, i drugi towarzysz Tarnowskiego kasztelana Sendomierskiego, pieszo szli do szturmu pod Pleszków 1582. *Paproc. fol.* 405. Lassota Kaliński w Krakowskiem koło roku 1600. *Baranow.* Łukasz najprzód kustosz, potem suffragan i dziekan Lwowski, nauką, wymową i pobożnością znakomity; ołtarz wielki w katedrze Lwowskiej wielkim sumptem postawił, formy tamże i stallum, gdzie kanonicy siadają, piękną manierą i snycerską robotą, jego szkatułą stanęły: Psałterz który tamże codziennie śpiewają, jego fundacya. Do kaplicy S. krzyża u OO. Franciszkanów Lwowskich, znacznie się przyłożył, co i podziśdzień znać z jego obrazu w niej postawionego. Naszemu kościołowi Lwowskiemu dwa tysiące wysypał: *Histor. Coll.* tak i Bogu i jego kościołom dobrze zasłużony prałat, poszedł po zapłatę 1633. *Scrobiszov. in Archiep. Leopol. Pigłowski elogia.* Siostra jego rodzona była za Koszkowskim. Jan, według drugich, Adam z Sendomierskiego, kilka lat w niewoli Moskiewskiej będąc, szczęściem z niej wyszedł, gdy potem w roku 1620. Piekarski niezwyczajną śmiałością Króla Zygmunta III. ranił, tak że na ziemię upadł, on blisko w ten czas będąc Pana, z ziemi co prędzej dźwignął; w nagrodę tej przysługi, wziął od niego łańcuch złoty, summę znaczną pieniędzy, i dobra

Bajankowice w Sendomierskiem konfiskowane po Piekarskim. *Brahel lib.* 1. Z tych się niektórzy na Podole przenieśli. Felix Kaliński rotmistrz królewski, w różnych expedycyach to pod Cecorą, to pod Chocimem, śmierci za ojczyznę szukając, w domu ją znalazł 1624. w Barze pochowany. *Starowol. in Monum. f.* 788. Seweryn starosta Bracławski, miał swoję chorągiew panceruą w kompucie wojska 1658. ten to zda mi się, o którym pisze *Tulden lib.* 6. że z Kwarcianemi ludźmi do Karola Króla Szwedzkiego był przystał; atoli potem sześć chorągwi oderwawszy do Jana Kazimierza powrócił. Któryś z tego domu miał za sobą Cieklińską. Zofia Stadnickiego małżonka, zszedłszy z tego świata 1684. pochowana w kościele naszym Krakowskim u S. Piotra, któremu sześć tysięcy naznaczyla, żyła w wdowim stanie do zbudowania w wielkiej pobożności. Jadwiga zakonne sobie życie obrała u wszystkich ŚŚ. we Lwowie. Jakób Kaliński podczaszy Sanocki z Oborskiej urodzony, miał za sobą Zofią Skotnicką pozostałą wdowę po Mikołaju Firleju i Ostrorogu, z nią spłodził dwóch synów, Seweryna i Franciszka ale bezpotomnych, tyleż córek, z tych Barbara najprzód żyła z Józefem Stamirowskim łowczym Sanockim, potem z Samuelem Kosakowskim: druga Urszula 1*mo voto* Jacka Dąbskiego kasztelana Bieckiego, 2*do* Zamojskiego Marcina, wojewody Bełzkiego małżonka. Siostry Jakóba podczaszego, Barbara za Łukaszem Miaskowskim, Jadwiga najprzód za Koźmińskim, potem za Tomaszem Myszkowskim.

Kalisz. Niewiem czy nie do tych należy Jadwiga z Kaliszan, która pierwszym związkiem żyła z Sieniutą, drugim z Przerębskim kasztelanem Sądeckim. N. Kalisz miał swoje dobra w ziemi Wołyńskiej 1528. *Metryka Wołyńska.* Franciszek na Komorowie Kalisz, poseł z ziemi Warszawskiej na konwokacyą 1733.

Kaliszkowski *herbu Nałęcz związany.* W grodzkich księgach Ostrzeszowskich 1432. i 1433. i 1434. znajdziesz rezygnacyą, którą Wojciech i Marcin Kaliszkowscy czynili, Marcinowi z Kalinowy Zarębie, wojewodzie Sieradzkiemu, w tychże księgach 1519. *in Festo S. Benedicti,* Stanisław Kaliszkowski Rubin dziedzic na Kaliszkowicach, reformacyą czyni synom swoim Janowi i Maciejowi z Barbary Mielońskiej spłodzonym. W r. 1568. *Sabbato ante Domin. Oculi* Stanisław Kaliszkowski Stanisława i Barbary Mielońskiej wnuk, Jana i Jadwigi Tarchalskiej syn, Macieja synowiec, matce swojej Tarchalskiej reformacyą zapisał. W roku 1619. Samuel Kaliszkowski, syn Stanisława z Barbary Pruszakowny urodzony, Zofji Urbańskiej żonie swojej reforma-

cyą czyni w grodzie Kaliskim. W roku 1676. Samuel Kaliszkowski z Urbańskiej splodzony, miał za sobą Katarzynę Łochocką, z której syn Franciszek Rubin Kaliszkowski temi czasy. Mikołaj umarł 1685. jako świadczy kazanie na jego pogrzebie *Jabłońskiego*, żona jego Katarzyna z Osuchowa, matka Gnińska. N. była za Stanisławem Kierskim.

Kalkreuter. Adam i Karol Kalkreuterowie szlachta Szląska indygenat otrzymali, i do prerogatyw szlachty Polskiej przypuszczeni na sejmie koronacyi 1676. *Constit. f.* 59. kędy submittowali się, 50 rajtaryi zbrojnej swoim sumptem wystawić na wojnę Turecką. Kalkreuterowna była za Jerzym Sebastyanem Unrugiem.

Kalksztein *herbu Kos*, ale z tą różnicą, że mają być w herbie trzy rzeki, czy trzy pasy w szerz tarczy jeden pod drugim ułożone prosto, nad hełmem zaś i koroną między dwiema trąbami myśliwemi skrzydło. To *MS. o Familiach Pruskich Załuscianum*, który przydaje, że Królowie Arragońscy tegoż herbu zażywali, przywodzi na to autora Henninges, toż powiada o Bogusławie książęciu Kroi. W Państwie także Weneckiem, siła się takich herbów i domów znajduje. Starożytność domu Kalkszteinów jaśnie objaśnia przywiłej 1459. na Łunawy przy dobrach Wenedyi, od Ludwika z Erlichaufu hochmistrza Krzyżackiego Janowi Kalkszteinowi dany, z którego przywileju, znać że ten dom rozkrzewiwszy się, dobrze słynął. Z którego jedni na Chełmińskiej, od różnych dzielnic różnie się nazwali, jako to Stolińscy od Stolna, Osłowscy od Oslowa, o których i ja na swem miejscu. Ci zaś co w Prusiech za Kwidzyniem zostali się, piszą się Kalkszteinami. Jan in Partschen haeres, sędzia ziemski Rastenborgski 1609. podpisal dekret komissy królewskiej 1609. Ludwik konsyliarz nadworny w księztwie Pruskiem 1612. *Literae reversales.* Jan sądowy ziemski i podwojewodzy Malborski 1699. Jan i Michał kwitnęli. Michał sędzia ziemski Malborski poseł na sejm 1730. Wiktoryn, Jan, i Bartłomiej. N. z Czarlińskiej urodzony podwojewodzanki Pomorskiej, miał za sobą pierwszym związkiem Osłowską, drugim związkiem Konstancyą Kruszyńską herbu Prawdzic, kasztelankę Gdańską, pozostałą wdowę po Melchiorze Czapskim, mieczniku ziem Pruskich, z którejsiś z tych, był syn Michał: trzecim związkiem z Pawłowską sędzianką ziemską Świecką herbu Półkozic, z tej się został syn Ignacy. W Prusiech książęcych ten dom znacznie kwitnął, gdzie generalami, pułkownikami zdawna bywali; teraz jeden z nich Kałksztein graf direktor syna książęcia Pruskiego, i pułkownik jego.

W r. 1778. Jan Kalksztein kanonik Gnieznieński. — N. pisarz ziemski Malborski. — *Krasicki.*

Kalo *herbu Pobog.* Pierwszy z Panów Litewskich, na siebie i na sukcessorów swoich, na sejmie Hrodelskim 1413. przyjął herb Pobog, Kalo. *Łask. Stat. fol.* 127.

Kalski *herbu Poraj. Długosz* 1395. i *Kromer*, Kalskiego Tomasza Porajczyka wspominają, że w tym roku za Zygmuntem Królem Węgierskim przeciwko Turkom wojował, zebrawszy słuszny poczet wolontaryuszów, gdzie pod Nikopołem zginął, to *Cromer*, lubo *Długosz* twierdzi, że z tamtej klęski przy Zygmuncie Królu salwował się. *Starowolski in Bellat. fol.* 80. przydaje, że w zasługach swoich wziął wielkie i obszerne dobra w Węgrzech. Teodor w Litwie 1700.

Kałowski *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie. Jędrzej Kałowski sędzia grodzki Łęczycki i poseł na sejm 1666. *Kochow.* deputatem był do exorbitancyi na elekcyi Jana III. miał za sobą Katarzynę Borowską herbu Abdank, która po jego śmierci żyła z Lipnickim. Stanisław 1674. r. Tych czasów w zakonie *Ordinis Minorum Conventualium* kwitnął sławny wymową Kaznodziejską, a potem prowincyał prowincyi Polskiej, Kałowski. N. była za Janem Kobielskim herbu Jelita.

Kałuski *herbu Rogala*, w Podlaszu z Kałuszyna się piszą. Samuel podwojewodzy Podlaski, podpisał elekcyą Jana III. a dawniej Samuel podsędek Liwski 1626. kwitnął, jako świadczą *Cuda Częstochowskie:* z tego wnoszę, że się z Mazowsza w Podlasie przenieśli. Z tegoż domu w zakonie naszym Ks. Stanisław Kałuski, przez dwadzieścia lat i cztery na Kaznodziejskiej ambonie do ludzi mówił, z taką u wszystkich sławą, że wieku swego, równego sobie nie miał: umarł w Jarosławiu u Panny Maryi 1711. r. Są w druku kazania jego te, 1mo. *Na B. Stanisława Kostkę* 1698. *Lublini in fol.* 2do. *Na B. Jana Kantego* 1694. *w Lublinie in fol.* 3tio. *Na Wotywie Trybunalskiej* 1695. *in fol. w Lublinie.* 4to. *Na tejże Wotywie* 1696. *in fol. Lublini.* Kałuski miał za sobą Barbarę Drozdowską.

Mateusz Kałuski w r. 1700. w województwie Połockiem. — *Wielądek.*

KAŁUSZOWSKI HERB.

Mają być dwie szable, rękojeściami do góry, ostrzami do siebie, końcami na dół obrócone, w pół niby z sobą związane, szabel zwyczajny kolor, tarczy zaś pole czerwone, na hełmie pięć piór strusich, na których z ukosa szabla.

KAŁUSZOWSKI HERB.

Paproc. i *Okol. tom.* 1. *fol.* 373. Na wojnie snać ten herb nabyty, od książąt Ruskich nadany, kiedy to jednak było, żaden z autorów nie namienia. Piotr Kaluszowski ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.* Roman z książętami Ostrogskiemi na sławę domu swego robił. Adam rotmistrz u Janusza książęcia Ostrogskiego kasztelana Krakowskiego, od młodości swojej do rycerskich dzieł przyuczony. Familiantów tego domu szczodrobliwość na Boga pamiętna w Konstantynowie, Cudnowie i innych miejscach. Kaluszowska Czahorskiego małżonka. Damian podpisal elekcyą Władysława IV. z Wołyńskiem województwem. Michał miecznik Smoleński deputat na trybunał koronny 1723. N. miał za sobą Magdalenę Grochowską. Kazimierz w Litwie 1700.

Kamieniczny *herbu Pogonia 4to.* W Wielkiej-Polszcze, jedenże dom z Hunorowskiemi, ale Kamieniczni nazwani od Kamienicy, którą mieli w Srzedzie mieście.

Kamieniecki *herbu Pilawa.* Sławny to zdawna dom w Polszcze, i wielkiemi dzielami dobrze ojczyznie zasłużony. Jednejże dzielnice z Moskorzewskiemi, znać jednak, że się dopiero od Moskorzewskich rozdzielili po roku 1408. bo w tym samym roku, czytam Klemensa z Moskorzewa hrabię na Dobczycach i Kamieńcu, kasztelana Wiślickiego, podkanclerzego koronnego, kościoła Moskorzewskiego i trzech tam prebend fundatora, jako jego nadgrobek świadczy w katedrze Krakowskiej wystawiony, z tego poznać, że Kamieniec jeszcze na ten czas w dziedzictwie Moskorzewskich chodził, dopiero po roku 1408. gdy się znać Klemensa tego synowi, działem Kamieniec dostal, od niego Kamienieckich imię początek swój wzięło, jakoż wkrótce potem, to jest w roku 1443. wspomina *Bielski fol.* 373. Piotra Kamienieckiego Pilawczyka, który z innemi kawalerami Polskiemi po wiktoryi pod Bu-

dzyniem z Turków otrzymancj, proporce swoje zawiesił w kościele Budzyńskim. Prawdać, że *Paprocki w Gniazdzie Cnoty*, dawniejszy czas w Polszcze temu imieniu zamierza, kiedy Alexandra Kamienieckiego wojewodą Sendomierskim pisze, jeszcze w roku 1309. którego syn miał być Mikołaj: poświadcza *Paprockiemu Okolski*, atoli to się utrzymać nie może: bom ja w tomie pierwszym z przywilejów jawnie pokazał, że w tym roku i nastepujących Wojciech z Żmigroda na krześle Sendomierskiem siedział: podejrzana tedy musi być o tym Alexandrze relacya, dla tego i *Paproc.* w drugiej księdze o herbach, tak Alexandra jako i syna jego Mikolaja opuścił. *Okolski* także Mikolaja wojewodę Krakowskiego kładzie w roku 1438. ale się myli, był w prawdzie w tym roku Mikolaj, ale z Michałowa Porajczyk, nie z Kamieńca Pilawczyk. Mikołaj zaś Kamieniecki wojewoda Krakowski i hetman, nie żył aż w roku 1510. Jedni z nich na Podole się wynieśli, z Kamieńca się jednak pisali, ten to Kamieniec, który dziś Odrzykońskim zamkiem zowią, mila od Krosna, na górze pięknym kształtem wymurowany, wspomina go *Sarnicki in descript. Poloniae*, ale i mnie dostało się tam widzieć herb Pilawa Kamienieckich, znać, że od któregoś z nich z fundamentu wyprowadzony: drudzy się pisali z Załoziec i Oleszka.

Henryk kasztelan Sanocki, *Okolski* go chce mieć wojewodą i starostą Krakowskim koło roku 1493. i przydaje, że syn jego także Henryk, od Tatarów pod Wiśniowcem zabity poległ, przywodzi na to *Kromera lib.* 30. ale Kromer, nic tam nie namienia o tym, żeby albo Henryk Kamieniecki miał być wojewodą Krakowskim, albo ten który zginął pod Wiśniowcem czyim był synem. *Miechowita* przeciwko *Okolskiemu* jawnie świadczy, że ten Henryk, który 1494. w tej z Tatarami potyczce, krew swoję z życiem oraz wylał, bratem był Mikołaja potem wojewody Krakowskiego i hetmana koronnego, nie synem. Że zaś Henryk był kasztelanem Sanockim 1480. pisze samże *Okolski tom. 2. fol.* 160. z ksiąg ziemskich Przemyslkich. Anna jako mówi *Okolski* córka Henryka kasztelana Sanockiego, Jana Prochnickiego kasztelanica Przemyslkiego małżonka.

Jan kasztelan Lwowski starosta Buski, o tym pisze *Okolski*, że był synem Mikołaja, a wnukiem Alexandra wojewody Sendomierskiego, ale się to utrzymać nie może, nie tylko z tych racyi, którem wyżej namienił, ale też i ztąd: bo ten Mikołaj miał żyć koło roku 1350. a ten Jan dopiero kwitnął koło roku 1506. długi tedy więcej niż półtorasta lat wiek, nie pozwala mi wierzyć temu, żeby ten Jan miał być synem przerzeczonego Mikołaja: to się zda być pewniejsza, że ten

Jan bratem był Henryka, kasztelana Sanockiego, i Mikołaja wojewody Krakowskiego, i Marcina wojewody Podolskiego, jako pisze *Starowol. in Bellator.* tenże chwali tego Jana, tak z gładkiej wymowy, jako i z rycerskiego serca, kiedy w pięćset tylko koni i trochę coś wolontaryuszów, na Tatarów Wołyń rabujących napadłszy pod Woronowem, dwa tysiące ich trupem na placu położył, i plon wszystek odebrał; w tym się jednak myli *Starowol.* że tę batalią pisze, za czasów Alexandra Króla, bo *Biel. fol.* 508. *i Decius de Sigismundi I. temporibus* na rok ją 1507. zwalają, kiedy już Zygmunt Stary w Polszcze panował. Tenże *Starowolski* powiada, że na dziesięć lat Podole puszczono mu było w administracyą, i że dom Kamienieckich, już za jego czasów w płci męzkiej ustał: co do drugiego punktu jawnie się myli: gdyż jeszcze i podziśdzień Kamienieckich krzewi się familia, jako niżej obaczysz.

Mikołaj wojewoda Krakowski i starosta, hetman wielki koronny, a przedtem najprzód kasztelan Sendomierski, dalej wojewoda Lubelski, potem wojewoda Sendomierski, wielkiej u Zygmunta I. łaski, dla zacnych z natury przymiotów; szczególniej wydawała się w nim ludzkość, którą wszystkich do siebie nęcił serca; przymilenie także w obyczajach, jakąś powagą attemperowane, która się i na twarzy jego wydawała. Obrót dowpcipu wielki, biegłość w rzeczach wojennych z młodych lat długą experyencyą nabyta, ta go najbardziej zdolnym buławy uczyniła: przecież lubo z natury jakom mówił był łaskawy, karności jednak w ludziach żołnierskich czujno przestrzegał: a żeby był w drugich chęć do pracy i boju zapalił, sam się częstokroć między prostego żołnierza wmięszawszy, do okazyi przywodził. Gdy Bogdan wojewoda Wołoski wsparty Tureckiemi i Tatarskiemi posiłkami, złamawszy przymierze, na Podole i Ruś wtargnął, i o Kamieniec, Halicz, Lwów, i insze Polskie fortece daremno się kusił, Mikołaj od Krakowa z wojskiem ruszywszy, tyle samym imienia swego postrachem sprawił, że nieprzyjaciel z granic aż do Wołoch pierzchnął. Nie zastawszy Bogdana hetman, za nim się z ludem przez Dniepr przeprawił, Wołoską ziemię mieczem i ogniem niszcząc, miasteczka Czarnowce, Dorohim, Botusany, Stepanowce, Chocim i inne twierdze w popiół obrócił, wszędzie bijąc i zwycięzko gromiąc, aż pod Szoczawę stolicę hospodarów Wołoskich przyciągnął: tam plon bogaty zabrawszy, nazad z wojskiem odciągnął. Gdy rycerstwo koronne za Dniestr już przeszło, Wołosza na Tworowskiego, który się z resztą wojska za Dniestrem pozostał, uderzyła; stanął w kroku Tworowski,

przypadł i Kamieniecki, tam po niejakiej chwili bitwy, zwycięztwo przy naszych stanęło; z niewolników, trzydziestu do Króla posłano, a między niemi przedniejszych Logofeta kanclerza, Humenika, Kirsę, i Petryka podskarbiego, pięćdziesiąt scięto, a to dla tego, że też pierwej, Bogdan żołnierze Polskie pod Trębowlą pojmane, dał pościnać, których mogiły gdy hetman obaczył, ślubem się obowiązał, dochodzić krwi niewinnie pobitych. Bitwa ta była 4. Października, dla tego mówi *Biel. fol.* 514. że na pamiątkę tego zwycięztwa, dzień ten, sławnie Polacy święcić poczęli. Pod Łopuszną potem dwadzieścia i pięć tysięcy Tatarów, w pięć tysięcy swoich, z książęciem Konstantym Ostrogskim pogromił, jednych na placu pobiwszy, drugich do ucieczki przymusiwszy, z ludzi swoich w tej okazyi więcej nad pięćdziesiąt nie straciwszy. Gdy Król Zygmunt I. do Posonium i na kongress Wiedeński w licznej komitywie Panów Polskich wybrał się w r. 1515. Mikołajowi ojczyznę i Królestwo całe w opiekę oddał, *Vice Regem* go uczyniwszy. *Biel. fol.* 529. Atoli pod czas tego kongressu ten przezacny hetman, na solenniejszy do nieba kongres przeniósł się. *Ericius, Starowol. in Bellat.*

Marcin wojewoda Podolski, we wszystkich okazyach i tryumfach, nierozdzielny Mikołaja brata towarzysz: po śmierci jego zbił Tatarów ósmset pod Trębowlą 1516. *Biel. fol.* 553. *Starowolski* powiada, że swojemi chorągwiami, nakładem własnym wystawionemi, Turków, Wołochów, i Tatarów pod Chocimem poraził: był i w owej mniej fortunnej pod Sokalem expedyci 1519. *Biel. fol.* 343. Jan Króla Węgierskiego zbitego, od Ferdynanda Króla Czeskiego, i z Królestwa własnego wyzutego, w swoich dobrach Kamieńcu pod Krosnem 1528. hojnie przyjął, i po Pańsku traktował. *Biel. Vapov.* Umarł 1530. jako z jego nadgrobku wypisał *Starowolski* z katedry Krakowskiej, jakoż *Pruszcz* i *Przewodnik* świadczy, że w tejże katedrze Moskorzewskich i Kamienieckich domowe były groby, w kaplicy Ś. Mikołaja. Miał, mówi *Okol. w książce o Cudach w Podkamieniu*, ten Marcin za sobą córkę Jana Sienińskiego, podkomorzego Przemyslkiego herbu Dębno. *Paprocki o herb.* z Krosna kładzie nadgrobek Klemensa kasztelana Sanockiego zmarłego 1536. przy którym powiada, że te cztery herby widział, Pilawa, Dębno, Jelita, Abdank: z tegobym rozumiał że ten Klemens był synem Marcina wojewody Podolskiego, z Sienińskiej herbu Dębno: tenże autor przydaje, że w Krosnie także leży córka tego Klemensa Mniszkowa, podkomorzyna koronna, i syn Jan; z tego wnoszę; że się myli *Bielski* i *Okol.* gdy tego Klemensa albo ojca Mniszkowy wojewodą Ruskim zowie; ponieważ i nadgrobek

jego tylko mu kasztelanią Sanocką przyznaje, ale i komput wojewodów Ruskich w pierwszym tomie odemnie położony pokazuje, że o te czasy, niemógł Klemens na tem krześle siedzieć. Siostra rodzona Mniszkowy Elżbieta Kamieniecka, Bernarda Maciejowskiego, kasztełana Lubelskiego małżonka, Anny z Jagiellonów Królów Infantki, i Królowy potem Polskiej, ochmistrzyni, Bernarda Maciejowskiego kardynała matka, której on, z chorążego koronnego, dziekanem Warszawskim zostawszy, nadgrobek w Warszawie postawił. *Starowoski in Monum.* Waleryan Mielecki, podkomorzy Sendomierski, miał za sobą Kamieniecką. *Geneal. Mielec.* Jana Kamienieckiego, starostę Grodeckiego, Lubaczowskiego, Drohobyckiego, czytam *in Actis Terrestr. Leop.* 1536. Mikołaj kasztelan Sanocki 1526. jakom czytał *in MS. Petricov.*

Wojciech, Jan, Stanisław, bracia rodzeni, wnukowie według *Paproc.* Mikołaja wojewody Krakowskiego i hetmana, z Anny Kościeleckiej, wojewodzanki Łęczyckiej spłodzeni ludzie rycerscy, na sejmy wielkim kosztem, na wszystkie tej ojczyzny potrzeby w znacznym kompucie ludzi stawali. Z tych Jan żył bezżenny, Wojciech miał za sobą Sienicką pozostałą wdowę po Chodorowskim, Stanisław Siemaszkownę pozostała wdowę po Łahodowskim, ja czytam Stanisława podkomorzym Lwowskim na liscie Maciejowskiego kardynała r. 1605. *u Nakiel. w Miechow. fol.* 813. takbym rozumiał, że to tenże sam Stanisław: *Grochow. in dedic. Lavacri animae* sławi Stanisława Kamienieckiego szczodrobliwość na kościół S. Krzyża OO. Benedyktynów: córka jego Elżbieta z Janem Potockim wojewodą Bracławskim pisarzem polnym koronnym dożywotnie zmówiona, Pani wielkich cnót, fundowała OO. Dominikanów w Latyczowie, w złocie i srebrze kilka tysięcy na to wysypawszy: *Okol. Russ. Flor.* tamże pochowana. W Kamieńcu zaś Podolskim, kaplicę przy kościele tychże OO. na cześć Najśw. Matce wymurowała. Elżbieta Stanisławowi Włodkowi, wojewodzie Bełzkiemu zaślubiona. Kamieniecka dziedziczka na Czarnobylu Łukasza Sapiehy małżonka. *Okol. Russ. Flor. fol.* 121. Jan i Kasper stryjeczni bracia tamtych trzech w różnych okazyach doświadczonego męztwa. Piotr uczył się w Ingolstadzie 1604. Któryś z Kamienieckich miał za sobą Ewę Kalinowską, herbu Kalinowa, córkę Bartłomieja. Kamieniecka była za Brzuchowskim Krzysztofem herbu Pomian. Stanisław 1639. *Melanius.* Michał z Oleska Kamieniecki 1700. w Wileńskiem województwie.

Kamieniecki *Chocim*, w księztwie Litewskiem. Alexander Chocim Kamieniecki z województwa Smoleńskiego,

wierność jego ku ojczyznie, gdy zostawał na Szkłowie, chwali *Konstytucya* 1661. *fol.* 29.

Kamieniewski *herbu Junosza*, w Poznańskiem województwie. Domu tego starożytność pokazują tranzakcye *w Księgach Grodzkich Poznańskich i Kaliskich*. Imienia zaś tego nabyli od dóbr Kamionek, które o mil dwie od Poznanią leżą. Z tych Stefan Junosza Kamieniewski, dziedzic na Kamionkach, Piotrowie, Daszewicach, Taczałach i t. d. najprzód chorąży Poznański, a potem kasztelan Miedzerzecki, wypolerowawszy dowcip naukami, zwiedziwszy cudze kraje, powróciwszy do ojczyzny, przez rycerskie dzieła szukał sławy, jakoż wielkie męztwo jego i odwagę, którą pokazał w różnych krwawych potyczkach, wojując przeciwko Węgrom, Tatarom, Moskwie, i Turkom, czytać możesz na nadgrobku jego w Poznaniu u OO. Dominikanów na blasze srebrnej. Nie mniej zdrową radą służył dobru pospolitemu, przyjmując na siebie po kilka kroć poselską funkcyą na różne sejmy. Zaślubił sobie w dożywotnią przyjaźń, Izabellę Łącką kasztelankę Biechowską córkę Jana, z Grudzińskiej zrodzoną, która mu powiła córkę jednę Joannę Przyjemską, podkomorzynę Kaliską; i synów trzech: Jana stolnika Poznańskiego, ten przysłabszego zdrowia na usługi ojczyznie nie żałując, trzy razy na sejmy, Piotrkowski, Lubelski, Krakowski, posłując od województwa Poznańskiego, na czwartym Krakowskim zachorowawszy, z tym się pożegnał światem, zostawiwszy z Elżbiety Rogalińskiej synów dwóch: Michała wojskiego Poznańskiego, Gabryela podstolego Wschowskiego, obudwu ludzi rycerskich, i córkę Ewę Mieżyńską. 2. Waleryana rotmistrza usarskiej chorągwi, hetmana Żółkiewskiego, ten w obozie młodzianem umarł. 3. Karola podczaszego Kaliskiego, ten z dowcipu i wymowy gładkiej na sejmach przy poselskiej funkcyi, wsławiony; z Barbary Zychlińskiej zostawił córek dwie, Katarzynę Nieżuchowską, i Teresę Szoldrską: synów także dwóch: Stanisława komornika Poznańskiego, i Wojciecha. Jerzy Kamieniewski podwojewodzy Poznański, a potem chorąży Kaliski, deputat dwa razy na trybunał koronny, poseł z Kaliskiego na sejm Warszawski, z Anny Golińskiej zostawił syna jednego Sebastyana, który z Justyną Twardowską żył *sterilis*. N. Kamieniewski miecznik Poznański wielkich cnót i pobożności człowiek, OO. Dominikanom Poznańskim, zapisał kilkanaście tysięcy na dobrach swoich Kamionkach i Taczałach. *Acta Castren. Posnan.* Mąż przytem wielkiego serca, wojował przeciwko Szwedom z Czarneckim; posłował dwa razy na sejmy, był i deputatem na trybunał koronny z Poznańskiego. Siostra jego była za Manieckim w wo-

jewództwie Poznańskiem, druga za Prusimskim herbu Nałęcz, której czynił reformacyą w grodzie Poznańskim. Zostawił córek trzy, z których jedna była za Twardowskim, druga za Gurowskim, trzecia zakonnica Ś. Klary w Poznaniu, gdzie po kilka razy starszą rządząc zgromadzeniem, tamże w Bogu zasnęła, i syna Jana człowieka wojennego, radą, ludzkością, i gładkością wymowy sławnego, ten zostawił córkę Katarzynę, która się w dożywotnią przyjaźń dostała Floryanowi Łączyńskiemu herbu Nałęcz w województwie Poznańskiem, i synów trzech, Franciszka, który zostawił potomstwo, Stanisława i Michała, który młodzianem umarł. N. Kamieniewska była za Baranowskim w województwie Kaliskiem. N. za Czeskim. N. Kamieniewski miał za sobą Gurowską.

Kamieński *herbu Cholewa*, na Dobrzyńskiej ziemi. Kamieńska była za Stanisławem Brzeskim herbu Oksza. Kamieński zginął pod Sokolą r. 1579. *Warszawic. in paneg. Steph. Regis.*

Kamieński *herbu Dołęga*, w Dobrzyńskiej ziemi. Kamieńskiego kanonika Kujawskiego zmarłego 1553. z nadgrobku wypisał *Paproc.* Wawrzeniec podstarości Płoński, drugi Wawrzeniec 1648. podpisał elekcyą Jana Kazimierza z Dobrzyńskiej. Zofia Jana Ławskiego podstolego Wiskiego małżonka.

W r. 1788. Wojciech Kamiński komornik ziemski Kujawski. — *Przypisy Krasickiego.* —

Kamieński *herbu Jastrzębiec*, w Sieradzkiem województwie i na Wołyniu. Walentyn Kamieński poborca w Kijowskiem 1588. *Constit. fol.* 503. i 1590. *fol.* 603. Alexander Władysława IV. Krzysztof Jana Kazimierza z Wołyńskiego, podpisali elekcye. Stanisław sędzia grodzki Krzemieniecki mąż znaczny, i synowie jego, Jan, Józef i Jakób Jastrzębczykowie, kwitnęli 1689. Remigian Kamiński na Kamionnie w powiecie Kowalskim dziedzic, spłodził syna Adama, ten z Małgorzatą Bielicką Ambrożego córką, spłodził Anastazyą Bronisława Bielawskiego małżonkę, i syna Jana Pawła komornika Granicznego Łęczyckiego, którego z Katarzyny Krzywkowskiej, syn Jan Szymon był kanonikiem Płockim, proboszczem Wojnickim, i córkę Helenę która się w małżeństwo dostała Bernardowi na Fulsztynie Grabionce łowczemu Halickiemu podstarościemu i sędziemu grodzkiemu Trembowolskiemu.

Kamieński *herbu Odrowąż*, w Wileńskiem województwie z Kamienigrodu się piszą. Zygmunt poborca w Żmudzi 1578. *Constit. fol.* 353. Zygmunt Zygmuntowicz to jest

syn Zygmunta z sejmu 1616. komissarz do rozgraniczenia między Zmudzią, Kurlandyą, i Prusami, *Constit. fol.* 48. żył jeszcze 1623. *Acta interregni.* Jan podkomorzy Wilkomierski, miał za sobą Krystynę Połubińską wojewodzankę Parnawską. Dawid z Mińskiego, Hieronim z Wileńskiego, podpisali elekcyą Władysława IV. Teodor, i Prokop z Mścisławskiego, Piotr z Wileńskiego, Jana Kazimierza: Paweł z Mścisławskiego, Jędrzej cześnik Bracławski z Brześciańskiego, Gabryel starosta Kijski z Zmudzkiego, Jerzy wojski Rzeczycki, i Jan cześnik Bracławski z powiatu Oszmiańskiego, Jana III. Jan cześnik Bracławski r. 1641. *Constit. fol.* 34. Malcher Kazimierz cześnik Wileński 1700.

Kamieński *herbu Rawicz*, w Nurskiej ziemi. Piotr z ziemi Wyszogrodzkiej, drugi z Ciechanowskiej Władysława IV. Krzysztof z Płockiego, Jana III. podpisali elekcye. Kamińska Zawiszanka była za Wawrzeńcem Dąbrowskim herbu Kuszaba.

Kamieński *herbu Ślepowron*, w Dobrzyńskiej ziemi, w Podlaskiem i Mścisławskiem województwach. Pierwszy się do Mścisławskiego przeniósł, N. Kamieński kasztelan Dobrzyński, gdzie zostawił dwóch synów: Szymona jednego, pułkownika w wojsku Litewskiem, a potem marszałka Mścisławskiego, posłował na sejmy 1564. *Constit. fol.* 52. i Jana, tego było dwie córki Barbara i Alexandra, czy obiedwie, czy też jedna z nich w dom się Bobojetów dostała, i synów trzech. Pierwszy Włodzimierz, mężnie przeciwko Moskwie stawał, będąc natenczas wojskim Mścisławskim, dla tego w zasługach wziął chorąztwo Mścisławskie, z Zofji Sapieżanki, spłodził syna Jana, kasztelana Mścisławskiego; ten, że go ojciec młodo odumarł, dostał się w opiekę Leonowi Sapieha wojewodzie Wileńskiemu, i hetmanowi. Zamek Mścisławski ufortyfikował, wały w koło niego usypał, żeby się tam były Moskiewskie insulty rozbijały, jakoż podstąpiłci był pod ten zamek Nahaj pułkownik nieprzyjacielski, w czterech tysięcy swoich, i dobywać go zamyślał, ale go wypadłszy wycieczką w ośmdziesiąt koni, Jan mężny kawaler, tak nastraszył, że pierzchnął. Chował tamże kasztelan, z niemałym uszczerbkiem substancyi swojej chorągiew, aby był nią Moskiewskie imprezy wytrzymywał: w każdej expedycyi, jako mur nieprzełomanem sercem stawał, na sejmach, sejmikach konwokacyach, to mówił, co na kochającego ojczyznę syna przystało, gładką wymową, i głębokiem na wszystko baczeniem, każdą rzecz roztrząsnąwszy. Sama Moskwa widząc jego szczerość, i według słuszności rozsądek, o niego kilka razy za komissarza prosiła. Był na trybunale deputa-

tem, a bodaj nie i marszałkiem, miał za sobą Potencyanę Rajską, z której dwóch się mu synów urodziło, Włodzimierz i Piotr, umarł kasztelan 1644. Drugi Alexander brat Włodzimierza chorążego, najprzód pisarz, a potem sędzia Mścisławski, Wołowiczowna czterech mu synów powiła, Krzysztofa podczaszego Mścisławskiego, Jana, Jędrzeja i Teodora. Trzeci Seweryn, którego syn Eustachiusz protopop Wileński gorliwy za unią. *Kazanie Stan. Wolskiego Trojaki prognostyk.* Włodzimierz Dadzibog syn Jana kasztelana, najprzód chorąży, a potem podkomorzy Mścisławski, poseł na sejm 1661. ztamtąd deputowany na trybunał fiskalany, *Constit. fol.* 4. i 1670. do podziału Lojowa i Lubecza, na zasłużonych żołnierzy. *Constit. fol.* 11. Wojciech Kamiński z Kaminka, bo się ztąd piszą, pohorca w Mielnickiej ziemi 1626. *Uniwer. Pobor.* Jan i Walentyn w Podlaskiem 1648. Jan na Rusi. Paweł cześnik Mścisławski 1700.

W r. 1778. Dominik Kamiński sędzia ziemski Wileński. — Benedykt pisarz ziemski Lidzki. — Józef sędzia grodzki Lidzki. — Roku 1788. Onufry Kamiński vicegerent Prasnyski. — Balcer podsędek Nurski. — Antoni skarbnik Bielski — (niewiadomo pewno ich herbu). — *Krasicki.*

Kamiński *herbu Łuk napięty*, w województwie Nowogrodzkiem, z tą jednak różnicą, że strzałę na dół obracają. Krzysztof Kamiński podstoli Nowogrodzki, Krzysztof drugi mieczny Nowogrodzki, syn jego Leopold miecznik Smoleński; z Połubińskim marszałkiem odważny żołnierz. *Kojał.* Malcher stolnik Brześciański 1599.

Kamiński *herbu Sulima.* Z tych był Seweryn Sulima Kamiński podczaszy i sędzia grodzki Gostyński, została po nim córka, która 1*mo voto* żyła z Godlewskim stolnikiem, 2*do voto* poszła za Dzierżbickiego podstolego Inowlodzkiego. Drugi Wojciech Sulima Kamiński podstoli Czerniechowski, trzeci Mikołaj, obadwa zostawują potomstwo.

Kamiński *herbu Topor*, na Pałukach. Wojciech Kamiński w Sendomierskiem 1632. drugi Wojciech w Krakowskiem 1674. Piotr opat Bledzewski 1552. *Auctor.* 50. *Singul.* Zygmunt w Poznańskiem 1674. Kamieński w Lubelskiem województwie rotmistrz Wybrańców 1653. naznaczony z sejmu. *Constit. fol.* 10. N. Kamiński sędzia Krzemieniecki, żona jego Szepelska. N. Piotra Koszutskiego małżonka. N. komornik Łęczycki, żona jego Katarzyna Krzywkowska.

Kamionacki, w księgach grodzkich Ostrzeszowskich jest o nich wzmianka roku 1596. Jan Kamionacki w Sieradzkiem roku 1648.

Kamionomojski *herbu Łabędź*, nasi pisarze piszą o Kamionomojskich tak herbu Łabędź, jako i Paparona, ale to zda mi się jedniż, tylko dla podobieństwa herbu, już ich do herbu Łabędź, już do Paparona naciągają: w Sieradzkiem gniazdo tego domu.

Kamisowski *herbu Jelita*, w Sendomierskiem województwie. O nich sam *Paprocki* pisze, ale to podobno, albo Misiowski być powinno, albo też Kamocki.

Kamocki *herbu Jelita*, w Sieradzkiem województwie. Piotra Kamockiego 1549. Stanisława 1577. wspominają księgi grodzkie Ostrzeszowskie. Jerzy stolnik Sieradzki z sejmu 1611. naznaczony komissarz do dyslimitacyi ziemi Wieluńskiej od Szlązka. *Constit. fol.* 11. Dominik chorąży Zakrocimski miał za sobą Białyńską. Kamocka była za Cieeholewskim. Anzelm 1697. w Krakowskiem. Alexander w Sieradzkiem. 1704. Anna zakonnica w Sączu 1701. Marcin miał za sobą Barbarę Jaktorowską, od której było dwóch synów, Stanisław i Zbigniew. Stanisława z Majowny był syn Mikołaj, który z Stawską spłodził Kaspra kanonika Krakowskiego, i drugich jego braci, i córkę Maryannę Pawła Kobielskiego, sędziego grodzkiego Piotrkowskiego małżonkę. Zbigniew z Starczewskiej miał syna Jakóba, którego z Gnieszowny syn Marcin pojął Katarzynę Siemieńską, z tej były córki Maryanna Otwinowska, i Radwańska, i synowie dwaj, Franciszek żona jego Ujejska wdowa po Kawalskim, i Zbigniew żona jego Drzewiecka.

W r. 1788. Antoni Kamocki komornik ziemski Rawski. — *Przypisy Krasickiego.*

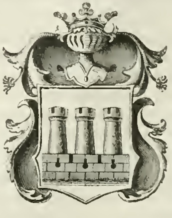
Kamodziński *herbu Grzymała.* Michał Grzymała Kamodziński stolnik Ciechanowski, tak podpisał konfederacyą Sendomierską 1704. deputatem do niej będąc z województwa Bracławskiego. Antoni 1705. konfederacyą Krakowską. Wojciecha Katarzyna Dąbrowska małżonka. N. miał za sobą Ossowską Teresę skarbnikownę Łomżyńską.

Michał Kamodziński z *Załuskiej* urodzony w szkołach Lwowskich dyrektor, żadnego beneficium przyjąć niechcąc, przy Franciszkanach Lwowskich, przykładne życie prowadząc, umarł w opinji świątobliwości, tamże koło r. 1768. — W r. 1788. Onufry Kamodziński wojski Lubaczewski. — *Krasicki.*

KAMPENHAUSEN HERB.

O trzech basztach wieżach albo równych sobie, mur powinien być. Tym się herbem pieczętują Kampenhausowie w Inflanciech, z których Jan Kampenhausen podkomorzy

KAMPEN-
HAUSEN

HERB.

Parnawski, generał major infanteryi koronnej, temi czasy gdy to piszę, w wielu okazyach tej ojczyznie dobrze zasłużony, złączył się dożywotnie z Maryanną Łucyą Dessierowną, z której zostawuje potomstwo.

Kampowski. *Paprocki* ani *Okolski* o nich nie pisał: pierwszy jednak *fol.* 405. *o herb.* Stanisława Kampanowskiego, podobno miał mówić Kampowskiego, wspomina, którego gdy pieszo szedł do szturmu pod Pleszków 1582. ciężko zbito. Alexander Kampowski stolnik Brześciański, deputat z Wileńskiego r. 1704. podpisał konfederacyą Sendomierską.

Kandyba, w księztwie Litewskiem. Mateusz Prokszyc Kandyba, Jerzy, i Władysław 1700.

Kanicz, w księztwie Pruskiem. Salomon Kanicz podpisał dekreta komissyi królewskiej r. 1609. a Dytrych czyli Teodoryk *Literas reversales* 1612. posłem będąc na kongress Królewiecki.

Kaniewski *herbu Nałęcz.* Jędrzej Kaniewski, żona jego Anna Czekanowska 1634. *Acta Castrens. Ostrzeszov.* Maryanna Kaniewska Wojciecha Krzywosądzkiego małżonka. Są i Kanieccy z których Kaniecka była za Jerzym Dobrogojskim. Kazimierz Kaniecki w zakonie naszym umarł w Ostrogu 1719.

Kanigowski *herbu Lis*, w Płockiem województwie. Jędrzej Kanigowski starosta Płocki 1449. jednaż ich dzielnica z Olszowskiemi. Bartłomiej pisarz Ciechanowski 1598. *Constit. fol.* 725. Stanisław sędzia ziemski Płocki 1616. *Univers Pobor.* Krzysztof pisarz ziemski Płocki, z sejmu 1613. do dislimitacyi między Prusami i koroną naznaczony, *Constit. fol.* 27. a w roku 1627. posłując na sejm, deputatem stanął na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 5. Stani-

sław 1632. Jan miał za sobą Ewę Niszczycką, z której syn Stanisław, spłodził Jana i Jakóba. Paweł kanonik Pułtuski, pleban Prasnyski 1678. Piszą się z Kangowa, zkąd niektórzy zowią ich Kangowski.

W r. 1788. Józef Kanigowski podczaszy Wyszogrodzki. — Kanigowski niedawnemi czasy zmarły był suffraganem Kujawskim. — *Krasicki.*

Kanimier. Jan z Tuchowic Kanimier z ziemią Rożańską, podpisał elekcyą Władysława IV.

Kanon. Jerzy Kanon burgrabia zamku Sendomierskiego, brat stryjeczny Jędrzeja Kanona, który zakon nasz ozdobił i świątobliwością i nauką. Wydał do druku *Lucubrationes Oratorias in 4to* 1676. Jego także pracą wyszły *Flores Sepulchrales inscriptionum, na pogrzebie Anny Aloizyi Chodkiewiczowy Wojewodziny Wileńskiej i Hetman.* 1654. *in fol.* W tych zaś jego wspomnianych *Lucubrationes*, zebrane są przedtem pojedynkiem podrukowane pisma, jako to 1mo. *Oratio in Renovatione studiorum* 1647. 2do. *Parentalia Parenti Patriae Vladislao IV. Regi Polon.* 1649. 3tio. *Primum tributum rei literariae Joanni Casimiro Regi Pol.* 1649. 4to. *Classicum sepulchrale complorationis publicae Jeremiae Wiśniowiecki Palat. Russiae* 1653. 5to. *Rosa inter spinas D. Benedicti, Stanislao Pstrokoński Episc. Chelm. Abb. Tinec.* 1648. 6to. *Arrha dotalis gloriae Andreae Trzebicki Epis. Crac.* 1658. 7mo. *Solennis in Pontificem inauguratio Jacobi Prazmowski Episcop. Luceor.* 1660. 8vo. *Annuli nuptiales Samuelis Korecki et Sophiae de Bnin Koniecpolska* 1651. 9no. *Mausoleum Equitis Korecciani, Samuel. Korecki* 1652. 10mo. *Rosa hyberna in D. Stanislao Episcop. Martyre.* 11mo. *Diva Lauretana ad lyram decantata* 1642. 12mo. *Expeditio legatorum in Gallias ad desponsandum Ludovicam Gonzagam Vladislao IV.* 13tio. *In Heroica Poesi P. Słowicki editionis Lublinensis* 1704. *in 8vo, ponitur illius carmen posthumum, sub titulo: Triumphalis Exercituum Polonorum Imperator Rex Poloniae Joannes III.*

KANTAKUZEN HERB.

Orzeł o dwóch głowach, z rozciągnionemi skrzydłami, jakby prosto w niebo chciał leciec, na każdej jego głowie dwoista korona. *Paprocki* i *Okolski* o nim nie pisał, jam go tak wysztychowany widział. Nim się pieczętują Kantakuzenowie, z Grecyi do nas przyszedłszy, kędy ta familia w Ce-

KANTAKUZEN HERB.

sarzach wschodnich Paleologach, z niemi skrewniona prym trzymała. Sławny był z tego domu Kantakuzen historyk Grecki, jako go chwali *Jul. Bul. de Offic. Eccles. Constantin.* Z tegoż domu Anna Kantakuzena, była za Wojciechem Ciechanowieckim oboźnym Litewskim starostą Orszańskim, z której potomstwo zostało. *Rodkiewicz Lot strzał szczęśliwy.* Emmanuela Kantakuzena w roku 1636. i córkę jego Annę wspominają *Cuda B. Jozafata Kuncewicza fol.* 124.

Kantakuzenowi w Polszcze osiadłemu August III. Król, dał na Podolu starostwo. — *Krasicki.*

Kański *herbu Janina*, w Lubelskiem województwie. Marcin Kański w Ruskiem województwie 1632. Jędrzej komornik ziemski Lubelski 1648. Rozalia Samuela Bielskiego herbu Jelita małżonka.

W r. 1788. Stanisław Kański wojski Krzemieniecki. — *Krasicki.*

Kapuściński, w Chełmskiej ziemi. Paweł Kapuściński miał za sobą Annę Katarzynę Brodowską, pozostałą wdowę po Komorowskim.

Kapusta *kniaź herbu Odrowąż*, w Bracławskiem województwie. Z książąt Pereasławskich początki swoje ten dom wyniósł: *Kojałow. in MS.* z których Jędrzej kniaź Kapusta kasztelan Bracławski, starosta Owrucki, podpisał unią wielkiego księztwa Litewskiego, z koroną 1569. córka jego Maryna zmówiona z Bogdanem Sapiehą wojewodą Mińskim, druga Alexandra z Alexandrem książęciem Wiśniowieckim, *Walicki o Obraz. Koden.* trzecia Filona Kmity wojewody Smoleńskiego małżonka.

Kara *herb*, patrz **Akszak.**

Karabczewski *herbu Ostoja*, w Podolskiem województwie i Belzkiem. *Paprocki* cnotę sławi Piotra Karapczewskiego swego wieku, żona jego Magerowna herbu Szeliga. *Okol. tom.* 2. *fol.* 510. pisze, że Karabczewska zro-

dziła Samuela Łaszcza chorążego Podolskiego. Zofia z Karabczowa Chodkiewiczowa, kasztelanowa Wileńska, fundowała Panny zakonne Bełzkie, z nadaniem wsi Staje, i z placami, na których kościół i klasztor, co approbowała *Konstytucya* 1674. *fol.* 27.

Karaczun, w księztwie Litewskiem. Z tych Karaczun chorąży z sejmu 1590. Poborca w Upitskiej ziemi. *Constit. fol.* 603.

Karaś *herbu Dąbrowa*, w Trockiem i Nowogrodzkiem województwach. Alexander, Mikołaj i Jan 1648. Samuel na Wołyniu. Jerzy Karaś pierwszy proboszcz Ejsmuntowski, przy cudownym obrazie Najśw. Panny 1688. umarł młodo. Mikołaj i Władysław bracia jego rodzeni ludzie rycerscy.

Kazimierz Karaś kasztelan Wizki, Rycki, Goszczyński starosta, marszałek dworu Stanisława Augusta Króla, mąż obyczajów niepośląkowanych i staropolskiej cnoty z pierwszej żony miał córkę za Szwejkowskim starostą Okińskim, ekonomcm Mohylowskim po której śmierci pojąwszy *Oberownę* miał z niej potomstwo, — z którego najstarsza córka za Bromińskim starostą Płockim. — *Krasicki.*

Karaszewicz, w księztwie Litewskiem. Grzegorz i Jan Tokarzewski Karaszewicowie z Pińskiego powiatu podpisali elekcyą Jana Kazimierza.

Karboth *herbu trzy Buławy*, w Krakowskiem i Sendomierskiem województwach, piszą się z Małęcina: jeden z nich był pisarzem grodzkim Nowomiejskim, którego syn Hieronim człowiek wojenny, brat jego komornikiem granicznym Pilznieńskim 1632. jako czytać na ich nadgrobkach w kościele Nowomiejskim u OO. Franciszkanów. Marcin 1632. Kolligacya ich po matce z książętami Batoremi.

Karchowski *herbu Pretficz*, w Wielkiej-Polszcze. Jędrzejowi Karchowskiemu, dla zasług i męztwa w różnych okazyach, osobliwie jednak pod Tczewem, Zygmunt III. pozwolił dożywotnie prawo na starostwie i zamku Sieświejckim, a potem pięć tysięcy złotych, na tychże dobrach, jemu i sukcessorom jego zapisał, za konsensem Rzeczypospolitej na sejmie Warszawskim 1589. *Constit. fol.* 531. Karchowski odważny rotmistrz, tę sławę wyniósł, z pod niesławnych Pilawiec, że gdyby z taką rezolucyą, z jaką on tam stawał, więcej chorągwi naszych natarło, wszystkęby nieprzyjacielską potęgę, snadno wyprzeć mogli. *Dunin Conc. funeb. f.* 309. Alexander w Poznańskiem 1632. Jeden z nich, miał za sobą Białęską z Białęcina herbu Leszczyc, drugi Tomicką herbu Drya, trzeci Cielecką, z której córka Anna z Stanisławem Tomickim dożywotnie zmówiona, a po jego śmierci była za Mikołajem Zebrzydowskim starostą Rogozińskim, ale mu

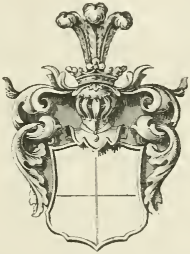
żadnego potomstwa niezostawiła. Druga za Władysławem Zarębą w Poznańskiem.

Karczewski *herbu Jasieńczyk*, w Płockiem województwie, a ztamtąd i w inszych. Stefan i drugi N. Karczewscy którzy dwie rodzone siostry Bobrownickie za małżonki pobrali, z tych Stefan zostawił potomstwo w Wiślickim powiecie, drugi bezpotomny umarł. *Baranow*. Alexander w województwie Nowogrodzkiem 1648. drugi tegoż imienia w powiecie Słonimskim 1674. Bartłomiej poborca w Płockiem z sejmu 1590. *Univer. fol.* 603. Piotr podstoli Płocki 1595. *Constit. fol.* 676. Katarzyna Karczewska Konstantego Brolnickiego herbu Gozdawa małżonka. Tomasz kasztelan Halicki dobroczynny na nasze kollegium Lwowskie, umarł w Krotoszynie jadąc z Cieplic, pochowany 1691. w naszym kościele Lwowskim, był wprzód podczaszym Sanockim, pułkownikiem Królewskim, i 1670. komissarzem do granic od Węgier, *Constit. fol.* 21. córka jego była za Piotrem Białeckim, pisarzem ziemi Siewierskiej. Zuzanna kasztelanka Halicka była za Alexandrem Potockim wojewodą Smoleńskim. Michał chorąży Lwowski 1686.: był któryś z nich kasztelanem Czerniechowskim, i miał za sobą córkę Rzewuskiego Floryana, podskarbiego nadwornego koronnego, z Oborskiej urodzoną. Maryanna była za Granowskim starostą Żytomierskim, na ubogich i domy Boskie łaskawa; kollegium nasze Lwowskie liczy ją między swemi dobrodziejami, umarła r. 1694. w tymże kościele pochowana, kędy i siostrę swoję podkomorzynę Halicką pogrzebła. Piotr 1730. Władysław w ziemi Czerskiej 1674. Wawrzeniec w Krakowskiem 1705. Antoni pisarz ziemski Czerski poseł na sejm 1724. żona jego Helena Grabionczanka, z której córki Agnieszka Okęcka, Dorota Niszczycka podkomorzyna Płocka, Anna Panną, i synowie Kajetan w zakonie OO. Trynitarzów, Józef, Michał, Konstantyn. Temi czasy gdy to piszę jeden w zakonie OO. Trynitarzów, całą ich prowincyą rządzi. Jan Balcer o którym *Constit.* 1676. *fol.* 57.

Karczewski kasztelan Konarski, dziedzic na Beresteczku 1*mo voto* z *Stecką* kasztelanką Kijowską, 2*do* z *Wilżanką* żył bezdzietny. — W roku 1778. Michał Karczewski podkomorzy Czerski. — *Krasicki.*

Karczewski *herbu Samson*, w Poznańskiem województwie. Michała Karczewskiego z Karczowa z Gnuszyńskiej syn Wojciech, pojął w małżeństwo Katarzynę Ocieską synowicę kanclerza koronnego, z którą spłodził syna Melchiora pamiętnego wojownika z Dorohostajskim marszałkiem Litewskim, temu Dorota Retkowska powiła trzy córki, ty-

leż synów, to jest Jana, Alexandra, i Władysława. Marcin drugi syn z Gnuszyńskiej, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Ponińską, drugi raz z Tarczecką, od tych zostało się trzech synów: Piotr mąż rycerski, ten z Nowomiejskiej miał córkę, która w Poznańskim klasztorze Panieńskie życie poślubiła. Daniel, ten z Modliszewskiej zostawił syna. Alexander, ten z Jaskoleckiej zostawił potomstwo. Felix w Sieradzkiem 1632. Stanisław umarł w zakonie naszym roku 1702.

KARĘGA HERB.

Dwa pola białe, dwa szare na kształt kraty powinny być na tarczy, tak go opisuje *Ks. Kojałowicz in MS.* z którego dorozumiewam się, że jedno pole u góry powinno być białe, drugie szare, na spodzie jedno szare, drugie białe, na hełmie zaś trzy pióra strusie. Tego klejnotu zażywa dom Karęgów w księztwie Litewskiem, którzy się nazywają *de Quarto*, i prowadzą swoję familią według tego autora z książąt Sycylji. Z tych był Władysław Karęga skarbnik Wilkomierski, sędzia grodzki Trocki, umarł 1670.; syn jego Michał. Hektor Karęga w Oszmiańskim powiecie.

W roku 1778. Józef Karęga podstarości Kowieński. — *Krasicki.*

Kargowski *herbu Bończa*, w Mławskiem. Paweł Kargowski podstarości Ciechanowski 1620. Poborca w tejże ziemi, a w roku 1631. już sędzia grodzki Płocki, z sejmu naznaczony do rawizyi ksiąg ziemskich Płockich. *Constit. fol.* 29. N. Kargowski sędzia ziemski Płocki tegoż czasu, żona jego Anna Kryska herbu Prawdzic. *Ł. Papr. Łaski Cudow. fol.* 58.

Kargowski *herbu Ostoja*, w Sieradzkiem województwie, z którem podpisali elekcyą, Krzysztof, Stanisław, Jan, i Wojciech Kargowscy Jana Kazimierza.

Karkowski. Piotr Karkowski z Sendomierskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV.

Karliński *herbu Ostoja*, w Krakowskiem województwie i indziej: z tych niektórzy nazwani Szyjowi, że przodka ich w szyję zacięto: Abraham, którego synowie 1527. dział między sobą dobrami ojczystemi zapisali w księgach Lelowskich Kasper i Marcin. Pierwszego synów siedmiu, w różnych okazyach mężnie stawając, na placu poległo. Ósmego Zygmunta ojciec sam zabił: gdy albowiem ten Kasper, zamku Olsztyńskiego za Zygmuntem Królem, przeciwko Maxymilianistom bronił, ci chcąc ustraszyć odważnego junaka, odgrażali, że syna jego zabić mieli, którego i z mamką niespodzianie tłumem napadłszy na dobra jego, w domu zabrali, jeżeliby zamku nie poddał; nie się tem jednak nie zmięszał Kasper, więcej wierność ku Panu swemu szacując, niżeli syna; dla tego na adwersarzów rychtować działa kazał, sam z jednego między kupę przeciwną wystrzeliwszy, na syna własnego trafił i zabił: Zostało się jednak jeszcze dwóch jego synów, Walentyn i Marcin, obadwa ludzie rycersey: Marcin był chorążym Smoleńskim posłował na sejm 1628. r. zkąd komissarzem naznaczony do zapłaty wojsku *Constit. fol.* 3. i w roku 1632. do traktatów pokoju z Moskwą, *Constit. fol.* 2. Młodszym będąc, wojował w Węgrzech za Rudolfem Cesarzem, w Inflanciech z Chodkiewiczem, pod Smoleńskiem z Zygmuntem III. już rotmistrz, już pułkownik, i sędzia wojskowy. Gdy Smoleńsk Moskwa ciężkim obleżeniem scisnęła, ten waleczny wojownik przez wszystkie szyki nieprzyjacielskie mężnie się przedarł do miasta, które w żywność uprowiantował, dwóch tylko z swoich ludzi straciwszy. Alexander z Karlina Karliński w Ciechanowskiem r. 1632. Dominik cześnik Dobrzyński temy czasy, miał za sobą Maryannę Czarnowską.

Karmanowski. Jerzy z Lubelskiem województwem 1632. Jan z Wołyńskiem 1648. podpisali elekcye królewskie.

Karmiński *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze.

Karnicki *herbu Ilgowski*, na Żmudzi, to *Okolski* pisze, atoli Karniccy w Rawskiem województwie herbu Kościesza używają, który z Ilgowskich herbem wielkie ma podobieństwo, przecież ten, który mi herb Karnickich opisywał, dwa krzyże na Kościeszy wyraził, nie jeden, jako zwyczajnie u drugich. Stanisław Karnicki oboźny koronny, starosta Latyczowski r. 1565. o czem list Zygmunta Augusta czytałem *in MS. Petricov.* Stanisław miecznik Sochaczewski, Seweryn, i Łukasz w Rawskiem, podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla. Karnicka z Karnic (leżą te dobra trzy mile

od Rawy) żona Magnuszewskiego, siostra rodzona naszego Ks. Stanisława Karnickiego, był to kapłan i pobożności i rozsądku wielkich, rządził rezydencyą Malborską, dwa razy w Jarosławiu u Panny Maryi, Rawskie, Toruńskie, Gdańskie kollegia, umarł w Krakowie u S. Barbary 1691. lat mając 81. N. była za Janem Jarzyną.

Kasper Karnicki mąż wojenny za przywilejem Zygmunta III. otrzymał dobra w Inflantach. — W roku 1778. Adam Karnicki cześnik Inflantski. — Karnicki z *Bilskiej* zrodzony pojął Łosiownę. — *Krasicki.*

Karniewski *herbu Rogala*, w Sieradzkiem województwie: Karniewska Rogalanka była za Stanisławem Łysakowskim herbu Lubicz. *Paprac. fol.* 337.

Karniński *herbu Prus 3tio*, w Płockiem województwie. Czytałem *in MS. Petricov.* list Zygmunta I. w którym Janowi z Wieczwny dziedzicowi na Karniszynie kasztelanowi Sierpskiemu, i wojskiemu Płockiemu, dla wielkich jego zasług pozwala dziedziczne dobra jego Karniszyn w powiecie Zawkrzeńskim, w miasteczko reformować, w niem jarmarki dwa razy na rok, i targi cotygodniowe, 1526. Stanisław Karniński, Iwan nazwany, w Alexandrowicach mila od Krakowa dziedziczył, wspominają go *Konstytucye* 1587. *f.* 421. snać jednak, że i w tym domu plątała się herezya, z Jagnieszką z Bebelna Gosławską, zostawił potomstwo. *Baran.* Z tego poznać że się zdawna z Wieczwna pisali, że to jedenże dom z Wieczwińskiemi.

Karniowski *herbu Berszten 1mo*, w Sieradzkiem województwie i w Radomskim powiecie. Piotr podsędek Sieradzki mąż uczony.

Karniowski *herbu Dąbrowa*, starodawna w Mazowszu familia. Domarat z Karniowa spłodził dwóch synów. Piotra Strzezę, od którego byli dwaj synowie, Stanisław i Boxa marszałek u książąt Mazowieckich, i Krystyna, którego potomstwo od różnych dóbr działem wziętych, imion różnych nabyli, tak Swentosław Smolechowskim, Jakób Młodzianowskim, Mikołaj Mikoszewskim zawołani: a potem, od jednego z nich dom Kostków wyszedł; tę genealogią swoją ręką wypisał Paweł Kostka brat S. Stanisława Kostki. Myśliborz Karniowski podsędek Rożański, poborca w tejże ziemi 1678. *Constit. fol.* 353. Jan chorąży Ciechanowski 1580. *Constit. fol.* 366. Franciszek 1632. Wojciech 1648. w ziemi Rożańskiej. Tomasz tenutarz Wasilkowski, do erekcyi z fundamentu kościoła Pułtuskiego naszego, dobra swoje Malechy wiecznemi czasy zapisał 1647. *Clagius Lind. Mar. fol.* 523. Stanisław w ziemi Przemyslkiej, S. Stanisławowi Kostce ka-

plicę w polu pod Jarosławiem wymurował, która się w krótce cudami wslawiła. *Histor. Coll. Jarosl.* Mikołaj i Stanisław w ziemi Rożańskiej 1674. Felicyan wojski Rożański 1704. Zofia z Karniowa Jędrzeja Chądzyńskiego, wojewody Podlaskiego małżonka.

W roku 1778. Ignacy Karniowski wojski Ciechanowski. — Wiktor pisarz ziemski Rożański. — Adam wojski Rożański. — W roku 1788. Pankracy podstarosta Płocki. — Ignacy stolnik Rożański. — *Krasicki.*

Karnkowski *herbu Junosza*, w Płockiem województwie. Dom ten w Polszcze naszej starożytny, przecież w historyach naszych pierwszego pod tem imieniem czytam, Jana Karnkowskiego kasztelana Gnieznieńskiego, ten w wojsku Cesarskiem długo żołd wojenny prowadząc, od Niemców Polakiem był zwany, zkąd go i nasi historycy *Joannes Polacus* piszą: w roku 1485. Stefanowi wojewodzie Wołoskiemu ze trzema tysiącami Kopjiników przydany, tak Turków jako i Wołoszą pogromiwszy, wszystkim się, swojem męztwem stał straszny. *Biel. fol.* 475. Jan Olbrycht Król, starostą go Głogowskim przełożył 1491. *Idem fol.* 478. wprawdzieć go *Cureus fol.* 221. w swoich rocznych dziejach szczypie, jakby się z obywatelami tamecznemi okrutnie miał obejść, ale ten cudzoziemski pisarz, jako każdy zważy, wszędzie Polskiej sławie kłamliwie uwłoczy, snać że z tegoż affektu i o Janie te rozsiał kalumnie. *Bielski* powiada, że rozhuczonemu chłopstwu swywoli zabraniał, jako był powinien, i buntowniki surowiej karał, zkąd o nim źle mówić poczęto. W r. 1500. na Moskwę z ludźmi wyprawiony, tyle postrachem samym sprawił, że na pogłos przybycia jego, Dymitr syn kniazia Moskiewskiego z wojskiem swoim nazad do Moskwy odciągnął. *Biel. fol.* 490. umarł 1503. lat mając siedmdziesiąt i pięć, pochowany z nadgrobkiem w Krakowie, kędy to o nim czytać, *Vir strenuus, artis militaris peritissimus, nec minus civilibus actionibus clarus, bellicis victoriis insignitus, et corporis dotibus insignis.*

Jan Karnkowski biskup Kujawski, synowiec Jana kasztelana Gnieznieńskiego, jako znać z nadgrobku stryja jego w Krakowie, w ziemi Lwowskiej na Rusi w Żmigrodzie się urodził: za Filippa Callimacha instytucyą, do najwyższych o sobie nadziej urosł: jakoż sekretarzem koronnym, Szkalmirskim proboszczem, i kanonikiem Krakowskim wprędce postąpił: biskupem potem Przemyskim został, nakoniec Kujawskim. Mąż dowcipu bystrego, i nauki niepospolitej; dla czego Zygmunt I. zażywał go w różnych legacyach do postronnych potencyi, najczęściej jednak do Wła-

dysława, i jego syna Ludwika Węgierskiego i Czeskiego Króla, w których się z dzielnością swoją pieknie ojczyznie popisał: przydawała mu powagi, prędsza nad lata siwizna. Zamek Raciązki restaurowawszy, wieżę ozdobną do niego przydał: byłby i więcej dobrego swojej katedrze uczynił, gdyby była śmierć prędka, a przynamniej osłabione długą chorobą zdrowie, nie przeszkodziły: trzeciego albowiem roku swoich rządów, na sejmie Piotrkowskim paraliżem ruszony, gdy się dla kuracyi do Krakowa przeniósł, tam całe cztery lata chorując, z lekka umierał, aż też na lepsze życie przeszedł 1538. przecież kościołowi swemu w którym po śmierci złożony, dwiema laty przedtem grób sobie wystawiwszy, wiele w złocie, srebrze, i bogatym apparacie, ozdoby zostawił. *Damalew. in Ep. Vladislav.* N. miał za sobą Olszewską herbu Lis, z tej byli synowie Stanisław arcybiskup, Jan podkomorzy Dobrzyński, i Piotr starosta Dobrzyński. *Paproc. o herb. fol.* 138.

Stanisław arcybiskup Gnieznieński, z młodszych lat przy instytucyi stryja swego biskupa Kujawskiego zaraz się do wielkich dzieł sposobić począł, w akademji potem Perużańskiej doktorem zawołany, gdy się do Polski wrócił, wziął kustodyą Gnieznieńską, scholasteryą Łęczycką, sekretarstwo koronne, a z czasem i referendaryą, z której na biskupstwo Kujawskie wstąpił 1567. Zaraz się tedy na początkach koło dyecezyi swojej, jako na dobrego pasterza należało, krzątać począł. Najpierwej zaś herezyi przez niedozor antecessorów swoich pożarem idącej, wojnę wypowiedział, dla tego kościoły od dyssydentów pobrane odbierał; złupione, obrazami i apparatem kościelnym zdobił, katechizm Polskim językiem do druku podawszy, wielu chwiejących się w wierze utwierdził; na sejmie 1570. tak gorliwie przy nienadwerężeniu religji katolickiej stawał, że za świadectwem Kommendona legata Papiezkiego, żadnego sobie w tej żarliwości z infułatów równego nie miał. *Hosii Epist. fol.* 313. W karności kościelnej utrzymaniu, wiele pracy poniósł, ciężko było albowiem, rozwiozłym cugli powściągnąć: przecież Karnkowski, żadnego nie opuścił sposobu, już surowością, już łaskawością, wszystkich w klubę praw duchownych wprawując, dlatego synod dyecezański złożywszy, na nim zniósł niektóre błędliwe zwyczaje, nowe zaś prawa uformował. Seminarium na dwudziestu czterech kleryków fundował, dobra Witów i Zbląg z innemi do nich należącemi, i niektóremi dziesięcinami zapisawszy. Żeby był kanoników do rezydencyi przy katedrze swojej zachęcił, przyczynił im dochodów, i darował dobra Dobre, Czarnowo, Osielsko, Trzebatowo, Sie-

kotowo, Sikołomko, Lipnicę i Zalesie w województwie Inowrocławskiem. Siła mu zaś do powściągnienia rozwiozłych pomagała, świątobliwość życia z niewinnością złączona, tak że tym swoim przykładem, wielu do lepszej drogi wykierował. Codziennie mszą świętą zwykł był miewać, pospolicie z takim efektem do niej przystępując, że się obfitemi łzami zalewał. Na ubogich szczodry, którym hojnie jałmużnę sypał, nędzne sieroty prowidował, a w Włocławskim szpitalu zostającym tygodniową pensyą opatrzył. Kazania sam do ludzi często miewał, i takich sobie w pasterskiej funkcyi dobierał koadjutorów, którzy pobożnością życia i mądrością, innym do lepszego pomagali. Stół u niego jako u senatora Pański, pod czas którego albo książkę duchowną do stołu czytano, albo już teologicznemi, już politycznemi dyskursami siedzących u niego rozrywano. Mądrość się też i nauka w nim znaczna wydawała, dowcipem wielkim attemperowana, której i podziśdzień w druku cząstkę widzieć, pisał zaś: *De jure Provinciali terrarum civitatumque Prussiae.* 2do. *Historiam interregni post discessum e Polonia Henrici.* 3tio. Wydał *Epistolas Familiarium, a magnis Viris, summis Pontificibus, Imperatoribus et Regibus etc. ad se missas, 2da edit. Lipsiae in fol.* 1711. zaś *1ma editio* 1578. *in 4to*, *Cracov.* 4to. *Panegiricos aliquot*, między któremi jest jego mowa, którą witał Henryka Króla, na tron Polski przyjeżdżającego. Druga także w senacie na sejmie Warszawskim miana, w której sprawę czyni swojej funkcyi komissarskiej z miastem Gdańskiem, w tej się pokazuje, jak wiele ten przezacny infułat pracował, żeby był domową wojnę przytłumił. Pisał krom tego i do druku podał, *De Messia. De Ecclesia. De Eucharistia ad Parochas*, któremi wielu w prawowiernej wierze ugruntował. Dzielnością swoją siła Henrykowi Królowi do tronu Polskiego dopomógł; a Stefana Króla i z żoną jego Anną solennie koronował, jeszcze natenczas biskupem tylko Kujawskim będąc, ile że Uchański Jakób arcybiskup Gnieznieński, Maximiliana stronę trzymał; gdzie też prawo na Jędrzejowskim zjeździe napotem uknowano, aby pod niebytność arcybiskupa Gnieznieńskiego, pierwsze miał do koronacyi prawo biskup Kujawski. Przy tych koło ojczyzny zabiegach i swojej nie zapomniał katedry. Zamek Włocławski w wygodniejsze mieszkanie przysposobił, wiele nowych budynków przyczyniwszy, w Grabowie pałac, w Niesołkowie na wzgórku dwór obszerny postawił, i w Smarżewicach nad rzeką Pilcą. W Karnkowie dziedzicznych swoich dobrach, drewniany kościół zrzuciwszy, inny z fundamentu wymurował. Stefan Król widząc tak niespracowanego koło dobra

pospolitego infułata, arcybiskupstwo mu Gnieznieńskie konferował, na które wstąpił 1582. i tu równem pieczołowaniem archikatedrę swoję rządził: bo najprzód synod prowincyalny złożył, i na nim wiele pożytecznych rzeczy ustanowił: sam przez siebie wizytował dyecezyą, sakramenta administrował, do ludzi kazał. Kościół Kamiński wymurował, archidyakonią tamże fundowawszy, kapłanów w prowenta opatrzył: miasteczko Kamińskie różnemi przywilejami nadał. Bazylikę Gnieznieńską już bogatym apparatem, już kosztownym pędzlem (co też i Kujawskiej uczynił), już większą liczbą księży ozdobił. Pałac w Gnieznie wystawił, drugiego w Łowiczu od Uchańskiego zaczętego dokończył, i wałem opasał. Zygmunta III. 1587. żonę zaś jego Annę Austryaczkę 1592. koronował. W Kaliszu kollegium Soc. Jesu fundowawszy, nie tylko go sowicie w dobra uposażył, ale też kościół, szkoły, kollegium, jego szkatułą, do tej perfekcyi w której je teraz widziemy, z fundamentu wyprowadził. Na publicznej do studentów adhortacyi mawiał: ,,Te ręce kiedyś w piecu paliły, teraz Królów maszczą i korony im na głowę kładą. Te nogi boso chodziły, teraz pierwszą w tej ojczyznie prymacyalną godność noszą: wiecież zkąd mi to? szczerze mówię, żem się zawsze najpilniej o dochowanie niewinności starał.“ — To *Janczyn. in MS.* luboć zda się to być o nim podejrzana historya, ile jakom wyżej mówił, u stryja swego biskupa Kujawskiego z młodych lat miał wychowanie Umarł ten przezacny prałat r. 1603. lat mając więcej niż ośmdziesiąt, ojczyznie wielce zasłużony, kiedy pod czas dwojga interregnum, zdrowie jej i całość troskliwie piastował: dyecezyom które rządził, łaskami swemi przymilony, ztąd Gnieznieńska archikapituła z własnej swojej ku niemu chęci, co miesiąc za duszę jego mszę u grobu S. Wojciecha sobie naznaczyła, a w Kaliszu kędy ciało jego pogrzebione, ostatniego dnia czeka, marmurowy nadgrobek wystawiła. Po śmierci pokazał się pewnemu kanonikowi Gnieznieńskiemu dziwnie wesoły: gdy się go spytał, w jakim by stanie był; odpowiedział; między świętemi, ale mi prawi ledwo do tego przyszło; na co gdy się zdumiewał kanonik, i życie mu jego pobożne przypominał; rzekl, surowe są sądy Boskie, inaczej Bóg, inaczej ludzie sądzą. Po nim arcybiskupem został Jan Tarnowski, który wchodząc do Łowickiego zamku, obaczywszy baranka na ścianie herb Karnkowskiego, żartem mówił: ,,Wypędźcie ztąd tego barana, dosyć tu długo koczował:“ — bo na arcybiskupstwie długo żył Karnkowski; na co jeden z domowych prałatów poszepnął: — jużci, ale Róża niedługowieczny kwiat: — herb to był Tarnowskiego, jakoż nie długo żył na arcybiskupstwie.

Janczyn. in MS. Damalew. in Archiep. Gnesnen. et in Episc. Cujav. Spondanus 1595. kędy przydaje *num.* 14. że do synodu Brzeskiego Władykom Ruskim siła dopomógł. *Lubien. Monita.*

Possevin Jezuita w książce *Apparatus sacer*, kładąc Karnkowskiego, wylicza dzieła jego *partim edita, partim edenda:* oprócz więc tych o których tu czyni wzmiankę *Niesiecki*, są następujące: *Oratio contra Confoederationem Ann.* 1582. — *De primatu Senatorio.* — *Compendium Annalium Ecclesiasticorum Caesaris Card. Baronii — de casibus conscientiae — de Sacramentis — de dignitate Sacerdotali — de efficacia verbi Dei. — App. Sac. T. II. pag.* 431. — *Przypisy Krasickiego.*

Poźniej przydaje *Krasicki* iż oprócz wydanych listów Karnkowskiego, znajdują się u niego w rękopismie wszystkie które tenże do Kromera biskupa Warmińskiego pisał, i że te wkrótce drukiem ogłosi. —

Dadzibog wojewoda Derpski, starosta Dobrzyński i Odolanowski, z sejmu 1611. r. komissarz do traktatów z Moskwą, *Constit. fol.* 2. świat pożegnał 1617. pochowany w Kaliskim naszym kościele z nadgrobkiem, zkąd poznać że był urodzony z matki herbu Nałęcz, którą zrodziła matka herbu Jastrzębiec, ojciec zaś jego urodzony z matki herbu Lis, z tego poznać że był synowcem Stanisława arcybiskupa. Ten wojewoda Dadzibog czyli Dać bog, miał za sobą Annę Sobieską, córkę Marka wojewody Lubelskiego. Marcin dziekan Gnieznieński, kustosz Kujawski, kanonik Krakowski, synowiec od brata, Stanisława prymasa, umarł 1631. wieku swego 77. *Baranow.* w Krakowskiej katedrze pochowany. Dorota wnuczka Stanisława arcybiskupa, Alexandra Zbigniewa Korniakta małżonką była.

Jan wojewoda Płocki, a w roku 1610. podkomorzy Płocki, którego roku Karnkowska starościna Bobrownicka, zapisała mu pewną summę w grodzie Ostrzeszowskim; z sejmu 1620. deputowany na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 19. Izabella córka jego była pierwszym związkiem za Garwaskim, drugim za Kiełczewskim herbu Pomian, trzecim za Samuelem Konarskim wojewodą Malborskim: *MS. Konopats.* druga Maryanna Hieronima Kryskiego kanclerza koronnego małżonka; syn tegoż wojewody, Michał starosta Wyszogrodzki według *Baranow.* z sejmu 1641. naznaczony był do rewizyi ksiąg ziemskich i grodzkich Wyszogrodzkich, *Constit. fol.* 32. na fundacyą kollegium naszego Płockiego, zapisał dobra swoje dziedziczne Nadarzyn, Walentów, i Wolicę w ziemi Warszawskiej, co approbowała konstytucya 1661. *fol.* 17. Stanisław kasztelan Wyszogrodzki, syn starszy tegoż wojewody, z Łużecką zostawił synów dwóch, Jana i Gabryela. *Baran.*

Na elekcyą Jana Kazimierza podpisał się Stanisław, ale kasztelan Dobrzyński. Piotr trzeci syn, Gabryel czwarty 1627.

Erazm kasztelan Rypiński 1632. N. kasztelan Kowalski, pojął Działyńską Elżbietę, Stanisława wojewody Chełmińskiego córkę, siostrę biskupa Kamienieckiego. *MS. Konopats.* Jan kasztelan Lędzki starosta Łęczycki, córka jego zmówiona z Jerzym Niemojewskim kasztelanicem Chełmińskim. *Duryew. fol.* 58. Druga Anna z Jakóbem Szczawińskim wojewodą Brzeskim Kujawskim. Adam kasztelan Zakrocimski, synów jego trzech temi czasy, jeden kanonik Płocki, drugi Bernardyn, trzeci Antoni.

W roku 1778. Antoni Karnkowski chorąży Radziejowski. — Sylwester łowczy Sierpski. — W roku 1788. Antoni kasztelan Konarski Kujawski. — *Krasicki.*

Duńczewski w herbarzu T. I. str. 495. wypisuje linią pochodzącą od Jana Karnkowskiego kasztelana Lędzkiego, starosty Łęczyckiego, i tak prowadzi: Ten Jan z Jadwigą *Nadborowską* miał synów pięciu, Marcina, Jana, Stanisława, Erazma, i Andrzeja, córek zaś cztery, Elżbietę, Katarzynę, Zofią, i Annę. Marcin pierwszy syn, dziekan archikatedralny Gnieznieński, kanonik Krakowski, dziedzic na *Leźnicy*, *Bielawkach*, i *Chrząstowku* z przyległościami. Jan drugi syn wziął działem *Nadborów*, *Nadborowko*, i *Zarzyn*, ten z Justyną *Lubodzierską* miał Wojciecha bezdzietnego, i Dorotę córkę wydaną za Alexandra Zbigniewa Korniakta.

Trzeci syn Stanisław Karnkowski, wprzódy podkomorzy, potem kasztelan Dobrzyński, wziął działem dobra *Karnkow*, *Borowie* i *Glinianki*, od którego z Maryanną *Kuczborską* Wojciech, Stanisław kasztelan Dobrzyński *steriles*, i córki Jadwiga Stanisławowi Orłowskiemu na *Orłowie* w ziemi Dobrzyńskiej, i Elżbieta Karnkowska Gembarthowi zaślubione.

Erazm Karnkowski kasztelan Rypiński, syn czwarty Jana kasztelana Łędzkiego, któremu działem dostała się summa 25000 tynfów na dobrach *Dębowa Łąka*, i dziedzictwo *Nowawieś* w ziemi Dobrzyńskiej, ożeniony z Zofią *Kreczkowską sterilis.* Andrzej syn piąty tegoż Jana, któremu działem dostały się *Siewierki*, *Mikołajczyce*, *Sieroszewo*, ożeniony 1*mo voto* z *Działyńską*, bezdzietny, 2*do* z Gryzeldą *Przerębską* także bezpotomny, 3*tio* z Katarzyną *Olszewską*, która powiła Annę, 1*mo* Dezyderego Lubomirskiego, 2*do* Franciszka Łodzińskiego żonę *sterilem.* Czwartą żonę Andrzej Karnkowski miał Maryannę *Łodzińską.* Siostry tychże Karnkowskie, Elżbieta Węgierska *sterilis* po której sukcessya 25000 tynfów posagu. Katarzyna Przerębska *sterilis*, której sukcessya posażna tyleż. Zofia Czerska, kasztelanowa Dobrzyńska *sterilis*, po który sukcessya z dobrami *Czarne* 24000 tynfów, za dekretami trybunalskiemi *per contumaces possessores non exoluta.* Anna Szczawińska starościna Gołubska. —

Karnkowski *herbu Łabędź*, w Brześciańskiem województwie. *MS. Kojałowicz.*

KARP HERB.

Powinny być trzy gwiazdy w polu błękitnem, dwie na górze podle siebie, trzecia pod niemi we środku, a w hełmie cztery pióra strusie. *P. Kojałow. in MS.* Z tym klejnotem przeniósł się do księztwa Litewskiego szlachcic Włoski Carpio nazwany, od którego potomstwo idące, nazwani Karpiowie, osiedli w księztwie Żmudzkiem, w Podlaskiem województwie, i indziej. Jana Karpia dworzanina królewskiego, wspominają dzieje Moskiewskie 1565. Józef Karp marszałek Wolkowyski, dziedzic na Repli, gdzie kościół zbudował, i tam jest pogrzebiony, synowie jego Stefan i Piotr, z tych Stefan marszałkiem był Wolkowyskim, Piotra zaś synowie, Józef podkomorzy ziemi Bielskiej, miał za sobą Helenę, córkę Mikołaja Sapiehy kasztelana Wileńskiego. *Historia Sapieh.* Kazimierz młodo umarł. To *Ks. Kojał. in MS.* Krom tych kwitnęli, Jan podstoli Podlaski, Stanisław w Trockiem 1632. Teodor Leon rotmistrz królewski, poseł ziemi Bielskiej 1674. Krzysztof Ubaldi poseł ziemi Bielskiej, Stefan i Zygmunt w Żmudzi. Piotr Karp kanonik Gnieznieński. Jędrzej profess Mogilski zakonu Cystercyeńskiego, wydał *Lutnią wdzięczno brzmiącą, albo kazania o Najśw. Matce in fol.* 1695. *w Krakowie.* 2do. *Kazanie o Ś. Jadwidze.* Franciszek cywun Eiragolski starosta Plungiański poseł na konwokacyą 1733.

W roku 1778. Karol Karp kanonik Wileński. — Benedykt chorąży Upitski. — W roku 1788 Felicyan sędzia ziemski Rożański. — *Krasicki.*

Karpenko. Izydor Karpenko 1661. nobilitowany na sejmie, któremu w zasługach dano dobra Wodiamki. *Constit. fol.* 64.

Karpiński *herbu Korab*, w ziemi Nurskiej, piszą się z Karpina, zkąd się potem do Prus wynieśli. Jan Karpiński towarzysz Bonara, z konia zsiadłszy pieszo szedł do szturmu pod Pleszków. *Paproc. o herb.* 1582. Szymon syn Jędrzeja

z Grabowskiej od młodych lat do sędziwego wieku, w obozie życie swoje na usłudze ojczyzny trawił, już pod Smoleńskiem, już pod Cecorą, już pod Bednarowem, już pod Krukowem i Kumejkami, już pod Starczem, w których okazyach wyniósł Marsowe piątna na czele i na piersiach. Jędrzeja bracia byli, Hieronim, Zygmunt i Jakób z ojca Piotra, matki Niedźwieckiej urodzeni.

Karski *herbu Jastrzębiec*, w Rawskiem województwie. Jan Hieronim Sebastyan 1632. Kazimierz 1648. w ziemi Sochaczewskiej. Jakób skarbnik Zakrocimski 1674. N. Karski chorąży Sochaczewski, sędzia grodzki Rawski, poseł na sejm Warszawski 1722. zostawił kilku synów, córka zaś jego poszła za Denhoffa kasztelanica Sieradzkiego. N. podstoli Sochaczewski miał za sobą Jarzyniankę kasztelankę Inowłodzką.

Karski temi czasy opat Ś. Krzyża na Łysej górze. — Siostra jego będąca za Denhoffem zostawiła córkę Leduchowską starościnę Włodzimierską. — *Krasicki.*

Karski *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie. Maciej Karski, kanclerz Kujawski 1607. był na synodzie prowincyalnym. Paweł kanonik Gnieznieński. Drugi kanonik Poznański, i Kamieniecki. Marcin w ziemi Wieluńskiej 1648. Kazimierz złączył się dożywotnie z Ewą Kowalską, z tej córka Teresa, Józefa Błaszkowskiego małżonka. Kazimierz z Anny Radojewskiej spłodził Stefana Jezuitę; Kazimierza, od którego z Laskowskiej została się córka Anna; Władysława, od którego z Lassockiej było dwóch synów, z tych Jan wszedł w kontrakty małżeńskie z Barbarą z Zboży Zakrzewską, Ignacy zaś z Dąbrowską.

Jan Karski suffragan Gnieznieński z Szydłowskiej urodzony, umarł roku 1784. Brat jego rodzony Michał chorąży potem podkomorzy Rożański — siostra za Górskim. — W roku 1778. N. Karski podstoli Radziejowski. — Antoni podstoli Bydgoski. — Jan wojski Rożański. Roku 1788. Kazimierz podsędek Sendomierski. — Antoni łowczy tegoż województwa. — *Krasicki.*

Karski *herbu Radwan*, w Płockiem województwie i indziej. Z tych Piotr w Inflanciech rycerskiego serca jawne dowody zostawiwszy, pod Brześciem Litewskim osiadł, pojąwszy w małżeństwo Annę Siemiona Korszaka córkę, która mu powiła syna Hieronima męża wojennego, ten z Dolgerdowny pisarzowny Lidzkiej, spłodził czterech synów, Stanisława sławnego rotmistrza i pułkownika w Inflanciech, który na Podole przeniósłszy się, pod Pereasławiem gromiąc rebellizujące chłopstwo Kozaków, siedmią postrzałami ranny zginął, pochowany w Kijowie u OO. Dominikanów. Krzysztofa, ten także życie swoje rycerskiemi dziełami wsławił,

kiedy z Abaszym Baszą bijąc się, Turczyna pojmał, i do obozu przyprowadził: z Zofią Odyńską wszedł w kontrakty małżeńskie. Jana Wacława, ten z Kalinowskim pod Cecorą w niewolą był wzięty, z której wyszedłszy pod Chocimem stawał, a potem w Inflanciech przeciwko Gustawowi: żona jego Krystyna Strawińska podkomorzanka Czerniechowska, ja go czytam stolnikiem Nowogrodzkim w konstytucyach 1638. kiedy go komissarzem ojczyzna destynowała, do rozgraniczenia między województwy Kijowskiem i Czerniechowskiem: *Constit. f.* 31. wziął od niej w zasługach swoich dobra Głuchów w Czerniechowskiem województwie. Mikołaj czwarty syn Hieronima, miał za sobą Krystynę Kropiwnicką. Hieronim piąty syn Hieronima (tak ich liczy *Okolski*, lubo wyżej tylko czterech położył) w Niderlandzie mężny wojownik. Stefan szósty syn: tych zaś bracia, Marcin, Jerzy, Józef, Samuel, Gabryel. Jakób łowczy Podlaski, miał za sobą Barbarę Brzeską, córka jego była za Adamem Charzewskim herbu Śreniawa. Felix i Jan w ziemi Dobrzyńskiej 1648. Maciej w Płockiem województwie 1632. Karski Paweł, podał do druku, *Seriem Episcoporum Plocensium epigrammatibus expressam in 4to* 1612. *C. D.* Kazimierz łowczy Podlaski, Ludwik i Wojciech, Jan Samuel Jakób, Władysław 1674. w województwie Podlaskiem. Jan, Adam, Jakób, Michał, Franciszek, Adam, Stanisław, Jerzy, Ludwik i Krzysztof w Płockiem. Jan marszałek trybunału koronnego 1729. N. łowczy Kijowski. Jan i Antoni bracia rodzeni, z których Antoni miał za sobą Rościszewską.

Karśnicki *herbu Jastrzębiec*, namienia tylko o nich *Okolski* pod herbem Odrowąż, że się znajdują w Łęczyckiem województwie. Niewiem czy nie tu należy, *Marcissius de Karsy*, który w roku 1419. podpisał *inter praesentes*, list u *Paproc. o herb. fol.* 194. Piszą się Sasinami z wielkich Karśnic: z tych Stanisław najprzód podsędek Sieradzki pisał się na Sarnowie, zkąd znać, że jednaż ich dzielnica z Sarnowskiemi, z Zjazdu Jędrzejowskiego posłem wysłany do Litwy, aby był Panów Litewskich serca nakłonił na elekcyą Stefana Króla, już od Polaków na tron Polski obranego. *Constit. fol.* 244. dalej sędzia ziemski Sieradzki, i burgrabia Krakowski, poseł na sejm 1590. ztamtąd deputowany do kwarty Rawskiej. *Constit. f.* 575. W roku 1595. marszałkował izbie poselskiej, i komissarz do traktatów z posłami postronnemi. *Constit. fol.* 662. Syn jego Jan, młode lata w cudzych krajach przetarłszy, dworzaninem potem był u Zygmunta III. poseł na sejm 1613. ztamtąd komissarz do zapłaty wojsku związanemu, *Constit. fol.* 2. i w roku 1629.

deputat na trybunał skarbowy, *Constitut. fol.* 12. był dalej pisarzem ziemskim Łęczyckim, a z Bykowskiej wojewodzanki Sieradzkiej zostawił potomstwo. Krzysztof, brat Stanisława sędziego, Gnieznieński i Krakowski kanonik, kanclerz u Piotra Myszkowskiego, biskupa Krakowskiego 1582. kościół S. Barbary w Krakowie naszym ojcom w possessyą oddał: *Histor. Provin.* był potem opatem Lubińskim 1600. jako mówi *author* 50 *singul.* luboć go *Okol.* Przemęckim zowie, gdzie przydaje, że wiele dobrego temu klasztorowi uczynił, kiedy drewniany zrzuciwszy, z fundamentu nowy wymurował. Był to prałat wielkiego rozsądku, którego dał dowody tak w trybunałach deputatem sądząc, jako i na sejmach od swoich kapituł na nie delegowany. Mikołaj trzeci brat, podkomorzy Łęczycki: tego dwie córki zostały, jedna z nich zmówiona z Zygmuntem Jędrzejem Grudzińskim wojewodą Rawskim, druga z Byszewskim, synów także dwóch: pierwszy Jakób, w Węgrzech z Batorym, i w ojczyznie doświadczonego męztwa, został potem kasztelanem Inowłocławskim, raczy miał mówić Inowłodzkim *Okolski*, drugi Piotr. Sebastyan czwarty brat chorąży Łęczycki, siły do podziwienia wielkiej, tak, że dwanaście postronków drutowych złożonych w kupę, jednym targnieniem zerwał, karetę poszóstną, wszystkim biegiem zapędzoną za tylne ująwszy koło, zatrzymał, miał za sobą Cieńską Magdalenę: syn jego Stanisław kanonik Gnieznieński i Łowicki, ojcu w sile wyrównał. Drugi chorążego syn Jan, w Wołoszech w dzielach rycerskich wsławiony, rotmistrzował potem województwu Łęczyckiemu, córki jego jedna Jadwiga z Markiem Minockim, druga z Wądzonem, trzecia z Slesińskim weszły w kontrakty małżeńskie: dwaj drudzy synowie Sebastyana, w Pruskich i Inflandzkich expedycyach mężnie stawając, pobici. Krom tych, Krzysztofa wspomina *Konstytucya* 1578. *fol.* 348. N. starosta Bolemowski, którego syn Stanisław 1612. wpisał się w Krakowie do Bractwa S. Barbary. Barbara z wielkich Karsznic Karsznicka, żona Hieronima Konopnickiego kasztelana Spicimirskiego. Jan miał za sobą Dorotę Krasińską, kasztelankę Ciechanowską. N. miał za sobą Gorecką, z której było dwóch synów. 1. Tomasz, ten z drugą żoną Chlebowską żył *sterilis*, z pierwszą Uleską miał to potomstwo: Jędrzeja kanonika Gnieznieńskiego i infułata Łaskiego, będąc kanonikiem Chełmińskim, Kijowskim, officyałem Radomskim, deputatem stawał na trybunał koronny 1714. i 1718. jest jego *Kazanie w druku pod czas Oktawy Koronacyi Matki Boskiej w Częstochowie* 1718. *in fol. w Częstoch.* Stanisława chorążego Wieluńskiego, tego żona Długopolska. Jerzego stolnika Wieluńskiego,

który najprzód żył z Drohojewską, wszakże potomstwa nie zostawił: potem z Ludowiką Iwańską. Jana bezpotomnego. Franciszka podstolego Wieluńskiego, ten pierwszą żonę miał Annę Siewierską. Józefa Wiktora przeora w Częstochowie w zakonie S. Pawła pustelnika: Katarzynę Wolicką i Bogumiłę Rozrażewską. 2. Jędrzej łowczy Wieluński pierwszym ślubem związał się z Teofilą Uleską herbu Ostoja, drugim z Jadwigą Kalińską z Bętkowskiej spłodzoną: potomstwo jego: Alexander *sterilis*. Zygmunt podczaszy Wieluński, żona jego Anna Cieńska. Paweł kapitan królewski z żoną Alexandrą Masłowską bezpotomny: Anna Myszkowska: Jadwiga Myszkowska: Maryanna najprzód Komornicka, potem Kobielska: Konstantyn wojski Ostrzeszowski, żona Zofia Dersznіakowna starościanka Radoszycka: Joanna Siewierska komornikowa Wieluńska: Antoni łowczy Bielski, żona Maryanna Kowalska, i Karol.

Konstantyn *fundament* Karsznicki, najprzód wojski Ostrzeszowski, potem podkomorzy Wieluński dwu-żenny: *primo voto* z Zofią *Dersznіakowną* starościanką Radoszycką, miał syna Konstantego Paulina, i córkę Salomeę za Zboińskim wojewodą Płockim. *Secundo voto* z Teresą *Rozwadowską*, Michała Rozwadowskiego stolnika Łukowskiego córką, spłodził synów trzech: Ludwika kasztelana Wieluńskiego, Stanisława, ten umarł *sterilis*, i Jacka starostę Pląskowskiego.

Ludwik *fundament* Karsznicki kasztelan Wieluński orderów Orła białego i Sgo Stanisława kawaler. Mąż ten od wieku młodego, sposobił się w doskonałość umiejętności obowiązków dobrego obywatela, jakoż ojczyznie swojej przychylny i wierny, poświęcał najpierwej w stanie rycerskim usługi swoje dla dobra publicznego, będąc na urzędach ziemiańskich, w których przez stopnie zasług, postąpił na podkomorstwo Wieluńskie, wielokrotnie na sejmach poseł, deputat na trybunał koronny, a w roku 1765. pożniej marszałek trybunału koronnego 1779. roku. Gdy otrzymał kasztelanią Wieluńską, jako senator, zawsze gorliwy patryota, w różnych mianych na sejmach głosach: toż w komissyi wojkowej obojga narodów przez lat kilka był komissarzem, we wszelkich publicznych funkcyach szczerze obowiązku swego dopełniający. Ten z małżonką swoją 1*mo voto* z Apollonią *Siemińską* referendarzowną koronną. 2*do voto*, z Anielą *Swirską* podkomorzanką Sanocką, córką Mateusza Swirskiego i Katarzyny z *Węglińskich* zostawia potomstwo synów dwóch: Antoniego i Augustyna.

Jacek *fundament* Karsznicki brat Ludwika, kasztelana Wieluńskiego, starosta Pląskowski, kawaler orderu Sgo Stanisława. Ten z Delfiną hrabianką *Załuską* starościanką Grojecką, spłodził dwóch synów: Franciszka i Antoniego, córki trzy: Teresę, Zofią i Teklę. — *Heraldyka Wielądka.*

Krasicki w przypisach przydaje. W roku 1778. Kazimierz Karśnicki sędzia ziemski Wileński. — Jan stolnik Ostrzeszowski. — Ludwik chorąży Ostrzeszowski, roku 1781. kasztelan Wieluński. — W Ostrzeszowskim konwencie OO. Bernardynów,

w kościele, są nagrobki Karśnickich; z tych się daje poznać, że tam pochowany Jerzy Floryan Karśnicki cześnik Wieluński w roku 1741. — W tymże kościele drugi nagrobek Tomasza Karśnickiego wojskiego Ostrzeszowskiego. (O tego potomstwie, wyżej z Wielądka.) —

Karśnicki *herbu Leliwa*, w Halickiej ziemi: Jednaż ich dzielnica z Sieniawskiemi, i piszą się Karśnickiemi z Granowa. *Acta Castren. Halic.* Z tych Karśnicki z Granowa, człowiek rycerski, i w wielu okazyach doświadczonego męztwa: bywał posłem na różne sejmy, i deputatem na trybunał koronny. Jego syn Józef z Granowa Karśnicki, najprzód cześnik, a potem podkomorzy Halicki, młodsze lata w obozie strawiwszy, dalej zdrową radą ojczyznie służył, marszałkując nie raz ziemi Halickiej, bywał od niej posłem na sejmy, i deputatem na trybunał koronny: osobliwą ludzkością, prawie wszystkich do swego pociągał zdania: na kościoły i zakony dobroczynny, umarł z żalem wszystkich, gdy mu August II. Król Polski dla zasług jego, krzesło województwa Bełzkiego destynował. Zostawił z Suchodolskiej pozostałej wdowy po Potockim, córki dwie, Teresę która 1*mo voto* była za Gałeckim miecznikiem Podlaskim, 2*do voto* temi czasy żyje z Jerzym Łączyńskim chorążym Zydaczewskim herbu Nałęcz: drugą Maryannę Telefusową chorążyną Podolską, która mu jednego zostawiwszy syna, młodo z tego zeszła świata: i jednego syna Franciszka, posła na sejm *Convocationis* 1733. który w dożywotnią przyjaźń zaślubił sobie Bałownę podkomorzankę Sanocką, ta mu powiła dwie córki, z których jedna umarła, druga w dzieciństwie żyje, gdy to piszę. Miał tenże podkomorzy Halicki i drugą żonę, z której spłodził córkę jednę, lecz ta w dzieciństwie umarła. Do tych zda mi się należą Karśniccy w Wielkiej-Polszcze, z których jeden zostawił dwóch synów, Klemensa który ma za sobą Racięską, i Józefa, i córkę jednę. Brat zaś jego rodzony zostawił syna, Antoniego. Mikołaj z Granowa Karśnicki w Podlaskiem, podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Karśnickiego podkomorzyca Halickiego z *Bałownej* dziedziczki na *Baligrodzie* było potomstwo: najstarsza z córek poszła za Bobowskiego sędziego grodzkiego Sanockiego, druga za Tęgoborskiego, trzecia za Hilchena. Tegoż było trzech synów bezżennych. — *Krasicki.*

Karśnicki *herbu Odrowąż*, w Sendomierskiem województwie. Dobek Karśnicki podpisał ustawy Pokrzywnickie 1587. *Constit. fol.* 427. Wawrzeniec z sejmu 1611. komissarz do rozgraniczenia Kamienieckiego i Latyczowskiego powiatów. *Constit. fol.* 24. N. Karśnicki od Władysława na ten czas Królewicza tysiąc ludzi do obozu Żółkiewskiemu

przyprowadził. *P. Secemski in MS. Caliss.* Karśnicka była za Wojciechem Roguskim rotmistrzem królewskim herbu Abdank, Maryanna za Maxymilianem Borowskim. Mikołaj 1632. podpisał elekcyą Władysława IV. w Sendomierskiem: Mikołaj w Brześciańskiem Jana III. ale niewiem czy tego herbu.

Karsyński. Ludwik Gustaw Karsyński rodem że Szwecyi, w Polszcze jednak wychowany, gdy się Władysławowi IV. wiernemi usługami zalecił, tak w Pruskich jako i Moskiewskich expedycyach, otrzymał indygenat: pod czas oblężenia miasta Lwowskiego przeciwko Kozakom i Tatarom, jego męztwo doznane, gdy na ten czas Cekauzu Lwowskiego dozór miał przy sobie, umarł 1653.

Karsza *herbu Roch 3tio*, w Rawskiem i Ruskiem województwach. Z tych N. Karsza podstoli Rawski 1726. r. N. miał za sobą Kurdwanowską. Anna zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie Ś. Benedykta, umarła 1734.

Na ratyfikacyi Alberta arcybiskupa Gnieźnieńskiego w Inowrocławiu r. 1424. uczynionej, znajduje sie mianowany *Johannes de Karsi Marechalcus. — Cod. Dipl. Vol. 4. fol.* 115. — Roku 1778. Józef Karsza cześnik Podolski. — *Krasicki.*

Karwacki, w ziemi Ciechanowskiej. Kasper i Kazimierz, Maciej i Dominik: Jan zaś Karwacki w ziemi Nurskiej, podpisali elekcyą Władysława IV. Króla Polskiego.

Karwat *herbu Murdelio.* Jerzy Karwat z tym herbem z Kroacyi pierwszy do Polski przyszedł; o czem mówić się będzie pod herbem Murdelio, rozumiem że z piąciu synów jego, o których tamże piszę; był Jan de Stoki Karwat łowczy Łęczycki w roku 1484. jako świadczą, *Acta Terrestr. Lancic.* Miklusz Karwat z Zborowskim hetmanem nadwornym po usarsku służąc, pod Pleszkowem pieszo szedł do szturmu 1582. *Paproc. o herb. fol.* 404. Seweryn w zakonie naszym Kaznodziejską Amboną sławny, jest w druku jego *Siradia Trabeata paneg. Stanisl. Koniecpolski Castell. Cracov. jest in Heroica Poesi in 8vo w Lublinie* 1704. *drukowanej.* Alexander w prowincyi Litewskiej Soc. Jesu temi czasy. Jan poseł z Pruss na sejm 1730.

Karwicki *herbu Łabędź*, w Sendomierskiem województwie. Ci są właśni Duninowie od Krystyna Dunina, który w roku 1340. gdy Karwice kupił, od nich sukcessorów jego Karwickiemi zawołano: syn Krystyna był Jerzy, tego zaś wnuk Jakób, ośmdziesiątoletni umierając, zostawił siedmiu synów, tyleż córek: Z tych pierwszy Jan, za czasów Zygmunta Augusta był obożnym koronnym: Krzysztof drugi dworzanin królewski. Stanisław trzeci, po śmierci brata swego

został obożnym koronnym, i starostą Latyczowskim, z któremi tytułami podpisał unią Podlasza do korony. *Constit.* 1569. *fol.* 155. Jędrzej czwarty, najprzód na dworze królewskim czas niejaki strawił, a potem stan sobie duchowny obrawszy, opatem Wąchockim wyniesiony; klasztor tameczny za antecessorów swoich do ruiny nachylony restaurował; dobra pohartowane oswobodził; kościoły i dwory naprawił, prowentów przyczynił; bez najmniejszego poddanych swych uciemiężenia. Marcin piąty podstoli Sendomierski. Krystyn albo Chrzczon szósty, w Litwie długo żołd wojenny prowadząc tamże osiadł, ożeniwszy się, atoli umarł bezpotomnie, jakoż *Starowolski* świadczy, że dwadzieścia lat z Karolem Chodkiewiczem na Inflantskich i Moskiewskich expedycyach przepędził. Jakób siódmy, dworzanin królewski, starosta Latowicki, miał za sobą Wzdowską. Od tych potem poszli, Jan którego wspomina *Konstytucya* 1613. Kresław 1632. Stanisław i Piotr 1648. Franciszek kustosz Opatowski, pleban Baranowski 1674. Jędrzej sędzia i podstarości grodzki Sendomierski, poseł na konwokacyą. *Constitut.* 1674. *fol.* 19. Jędrzej pisarz grodzki Sendomierski, deputat na trybunał koronny 1695. Benedykt z sejmu 1676. komissarz do uznania krzywd. *Constit. fol.* 23. Bogusław cześnik Sendomierski, poseł na sejm. Jerzy wojski Oświecimski. Kasper stary w ziemi Sochaczewskiej, Alexander w Rawskiem, Kazimierz miecznik Smoleński poseł województwa Brześciańskiego. Marcin i Jarosław, Krzysztof i Stanisław w województwie Sendomierskiem 1674. Któryś z nich miał za sobą wdowę pozostałą po Alexandrze Węglińskim. Cześnik Sendomierski miał za sobą Barbarę Brzezińską. N. Karwicki kasztelan Zawichojski, pojął w małżeństwo Annę Kuczkowską, zostawił z niej syna jednego Kazimierza, drugi Tymoteusz w Paryżu umarł, córek pięć, Bibianna dostała się Pągowskiemu, Konstancya Skotnickiemu, Maryanna Piaseckiemu, Katarzyna Skotnickiemu, i Róża hrabi Tarnowskiemu. N. żona jego Rejowna, z której syn Jędrzej sekretarz gwardyi królewskiej. Franciszka była za Antonim Hadziewiczem.

Krasicki w przypisach dodaje, że Józef Karwicki podkomorzy nadworny Augusta III. Króla, z Izabelli Krasickiej siostry ojca jego, spłodził syna Jana młodo zmarłego w Turczech, gdy assystował w. posłowi Mniszchowi podkomorzemu Litewskiemu. Siostra jego Józefa wydana za Karola Czermińskiego starostę Drochomyskiego. Brat tego Józefa N. pisarz Sendomierski. — Józef Dunin Karwicki regent koronny r. 1787. kasztelan, z *Szembekowny* miał potomstwo. —

Karwosiecki *herbu Lubicz*, w Płockiem województwie. Jan z Karwosiek ziemianin Płocki, podczas oblężenia

4*

Zbarazkiego siła stosów wytrzymał. *Łuk. Paproc. Łaski Cudow. fol.* 51. Paweł dziekan Toruński 1715.

W roku 1778. Antoni Karwosiecki sędzia ziemski Płocki. — Jan miecznik Chęciński. — Gabryel podkomorzy Płocki w r. 1788. — *Krasicki.*

Karwowski *herbu Pnieinia*, w Rawskiem województwie. Augustyn Karwowski podsędek Wiski, poborca tamże od roku 1590. aż do roku 1609. *Constit. fol.* 896. Jan w Płockiem 1648. Adam, Jan, Wojciech, Józef w ziemi Wiskiej 1632. Józef Stanisław 1674. Piotr przeor konwentu Jędrzejowskiego 1689. Kazimierz podczaszy Wiski, sędzia grodzki Brański, deputat na trybunał koronny 1714. z Podlaskiego, i poseł na sejm kilka razy. Ktoryś z tego domu, miał za sobą Elżbietę Baworowską, drugi Chrząstowską Teresę.

Duńczewski w herbarzu Tom II. str. 146. taki obszerniejszy rodowód tej familji umieszcza, z ksiąg ziemskich, grodzkich i różnych autentycznych tranzakcyi wypisany: Maciej z *Konotopy* Karwowski, powiatu Kolneńskiego, miał synów dwóch, Pawła bezdzietnego, i Mikołaja. Mikołaj miał synów pięciu: Dominika, Jakóba, Urbana księdza, Floryana i Macieja bezpotomnych. Dominik syn Mikołaja, miał synów trzech, Łukasza, Bartłomieja i Michała. Z tych Łukasz spłodził Marcina, Marcin Grzegorza bezpotomnego. Bartłomiej spłodził Mikołaja, Mikołaj Zacheusza, Zacheusz Wojciecha, Wojciech zaś spłodził synów pięciu, to jest Pawła, Szczesnego, Jakóba, Andrzeja i Zygmunta, a ci wszyscy pomarli bezdzietni.

Michał syn Dominika wzwyż wyrażonego, potomek trzeci, spłodził Mateusza, Mateusz Stanisława, Stanisław Wojciecha bezpotomnego. Jakób syn Mikołaja, a wnuk Macieja z *Konotopy* Karwowskiego, spłodził Wojciecha, który miał synów trzech, Wencesława, Jakóba i Wojciecha. Wencesław był bezdzietny, Jakób spłodził Wojciecha, którego synów trzech, Wencesław, Jakób i Wojciech. Wencesław miał syna Jana bezpotomnego. Jakób spłodził Mateusza Wojciecha *binominis*, także bezdzietnego, i drugiego syna Stanisława. Stanisław spłodził Wojciecha, który żył z Alexandrą *Ciszewską* herbu *Zadora*, jak pisze *Niesiecki tom.* 1. *fol.* 321. Wojciech pomieniony, dóbr *Krosiewa, Wojtów, Radziejowo* i t. d. dziedzic, z Alexandrą *Ciszewską* mieli synów pięciu, i córkę jednę, to jest Stanisława łowczego ziemi Bielskiej, ożenionego z *Niewiarowską* herbu *Półkozic*, z tą spłodził Teresę Stanisława Gąsowskiego, skarbnika Podlaskiego żonę, z których Anna, Antoniego Wilczewskiego, podczaszego ziemi Bielskiej żona. Bonifacy syn drugi Wojciecha Karwowskiego z *Ciszewskiej*, wstąpił do zakonu Kaznodziejskiego, gdzie przy świątobliwości swojej będąc zacnym teologiem, umarł *Viterbiae in Italia.* Trzeci syn Wojciecha Karwowskiego z Alexandry *Ciszewskiej* Michał cześnik ziemi Bielskiej, zostawił potomstwo z Joanną *Orzeszkowną*, Antoniego, który z Anną *Niewiarow-*

ską bezdzietny. Czwarty syn Wojciecha Karwowskiego z wyrażonej *Ciszewskiej* Jan, także bezdzietny zszedł z tego świata. Piąty syn z pomienionego małżeństwa, Kazimierz Karwowski, stolnik ziemi Bielskiej, podstarości i sędzia grodzki Brański, który będąc posłem dwadzieścia i siedm razy na walne sejmy koronne, wiele prac z niemałą fortuny expensą dla dobra Królestwa Polskiego podjąwszy, wcale od różnych wiele zasłużonych, dystyngwowanym nazwać się może. Jako *Civis et Consul Polonus;* tak w prawie przezorny sędzia, w publicznych radach poseł niezawodnie doświadczony wielkiego kredytu u majestatów z województw Polskich, a nie mniejszej przyjaźni u rycerstwa koronnego, marszałkował na sejmie walnym w Warszawie 1740. umarł pełny zasług roku 1746. dnia 12. Maja, pochowan w Dolistowie. Żona tegoż Kazimierza Karwowskiego, Regina *Sopockowna*, herbu *Sorokomla*.

Tego Kazimierza Karwowskiego stolnika Bielskiego, podstarościego grodzkiego Brańskiego, z pomienioną Reginą *Sopockowną* potomstwo, Paweł chorąży ziemi Bielskiej, poseł kilka razy na sejmy i mówca wielki, ten z Kunegundą Pawła i Katarzyny *de Rajeńskie Kruszewską* podczaszanką ziemi Bielskiej splodził także synów i córki, to jest Józefa wojskiego ziemi Bielskiej, Kazimierza, Rozalią, Antoniego, Jana, Michała, Annę, Stanisława, Maryannę i Franciszka. Andrzej Karwowski, stolnik ziemi Wiskiej, najprzód był pod grandmuszkieterami u Najjaśniejszego Króla Augusta wtórego, potem artylleryi koronnej kapitanem, posłował kilka razy. Dwa razy stanowił śluby małżeńskie I*mo voto* z Anną *Wierzbiczowną* córką Wierzbicza, pułkownika wojsk auktoramentu cudzoziemskiego J. K. Mci i Rzeczypospolitej, mniejszej buławy koronnej, zostawił potomstwo, Annę, Kazimierza, Michała, Adama. Tenże 2*do voto* wszedł w kontrakty małżeńskie z Anną, Felicyana i Ewy *de Staniszewskie Świderskich*, stolnikowną ziemi Wiskiej, sędziego grodzkiego Wiskiego córką, herbu *Slepowron*, z którą spłodził Jana, Ignacego, Józefa i Antoniego. Benedykt Karwowski, syn czwarty Kazimierza podstarościego grodzkiego Brańskiego, bezpotomny. Tegoż Kazimierza córka Regina Karwowska, weszła w kontrakty małżeńskie z Godlewskim, pisarzem ziemskim Brańskim. Paweł Karwowski, skarbnik ziemi Bielskiej, brat rodzony Kazimierza stolnika ziemi Bielskiej, podstarościego grodzkiego Brańskiego, syn piąty Wojciecha Karwowskiego i Alexandry *Ciszewskiej*, mąż zacny i doskonały, wszedłszy w dożywotnią przyjaźń z Maryanną *Cichocką*, ma konsolacyą z potomstwa swego, Wojciecha bezdzietnego, Stanisława skarbnika i regenta ziemskiego Bielskiego, pięknej rekognicyi kawalera, i w prawie biegłego; Kazimierza w zakonie S. Franciszka *Conventualium*, i córek dwie, Annę, Adama Smolińskiego, herbu *Nieczuja*, i Agnieszkę Rybińskiego, małżonki.

Anna, siostra rodzona pomienionego Kazimierza Karwowskiego, stolnika Bielskiego i podstarościego grodzkiego Brańskiego, weszła *in faedus connubiale* z Jakóbem Rydzewskim. Wojciech Karwowski, brat Wencesława i Jakóba, to jest syn Wojciecha, wnuk Jakóba, prawnuk Mikołaja, spłodził Jadwigę, która poszła za Jana Konopackiego, i urodziła Wojciecha Konopackiego. Drugą córkę miał Elżbietę, Stanisława Kuleszy żonę bezpotomną. —

Krasicki w przypisach dodaje: W r. 1778. Ignacy Karwowski. — Maciej komornik ziemski Wyszogrodzki. — W Przemyskiem są także Karwowscy mieli dziedziczną majętność *Tyszkowice*. — Karwowska była za Niedźwiedzkim pisarzem ziemskim Przemyskim. — Jej brat zostawuje potomstwo — syn regent Przemyski pojął *Drewnowską*. — Roku 1778. Paweł podkomorzy Bielski. — Stanisław stolnik Bielski. — Józef wojski Bielski. — Kazimierz podczaszy Wizki. —

Karwowski *herbu Rawicz*, w ziemi Łukowskiej, do których niewiem czy niektórzy nie należą wyżej położeni.

Karyski, w Podlaskiem województwie Kazimierz, Jędrzej, Hieronim, podpisali elekcyą Jana Kazimierza.

Kąsinowski *herbu Nałęcz*, w Wielkiej-Polszcze. Jan sędzia grodzki Wałecki z sejmu 1678. komissarz do granic od margrabstwa, *Constit. fol.* 13. posłował na sejm 1685. *Constit. fol.* 15. Jan Kąsinowski w Kaliskiem 1648. N. synowica starosty Gnieznieńskiego, żona Rafała Iwańskiego temi czasy.

W r. 1778. Waleryan Kąsinowski regent grodzki Kaliski. — *Krasicki.*

Kaski *herbu Szedziński*, w województwie Rawskiem. Wojciech z Kaskowa skarbnik Warszawski podpisał *inter praesentes* list Bolesława, książęcia Mazowieckiego r. 1482. *w Statucie Mazowieckim* 133. Stanisław Kaski żył lat 116. Ojciec jego 130. żona Petrykowska 95. syn jego Wojciech, zostawił Jana męża rycerskiego, i Adama, ten zginął na wojnie w Niemczech, urodzeni byli z Doroty Szymanowskiej. Stryjowie ich Mikołaj i Jan od dóbr Baranowa w Lubelskiem województwie nazwani byli Baranowskiemi. Hieronim roku 1674.

Kasprzycki. Ci niedawno nobilitowani, jako świadczy *Konstytucya* 1685. i 1690. *fol.* 7.

Kaszanowicz, w Żmudzi. Stanisław Kaszanowicz podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Kaszewski *herbu Janina*, w Lubelskiem województwie. Kaszewski Piotr z Wysokiego, miał za sobą Annę Zawadzką Światopełkownę, z tej było córek pięć: Katarzyna, ta z Samuelem Łaszczem oboźnym koronnym, Elżbieta, ta z Józefem Podniesińskim, *sterilis*, Krystyna, ta z Alexandrem Łaganowskim, Katarzyna, ta z Stefanem Gostyńskim, Anna, ta z Samuelem Polanowskim, dożywotnie zmówione; synów zaś dwóch, Wacław sędzia ziemski Bełzki, ten 1*mo* z Charlęską, 2*do* z Rzeczycką, 3*tio* z Teofilą Gorajską żył bezpotomnie, i Jan, ten z Kurczewiczowną spłodził Samuela, który z Maryanny Czerminskiej, zostawił córkę Annę, Bartłomieja Krzykowskiego małżonkę. *Okolski* wspo-

mina, Piotra sędziego ziemskiego Lubelskiego. Jan miał za sobą Zofią Firlejownę kasztelankę Radomską 1604. Maryanna Kaszewska była za Mikołajem Cetnerem. Teresa za Bieniewskim Stanisławem wojewodą Czerniechowskim. N. za Pieniążkiem wojewodą Sieradzkim. Henryk Kaszewski kasztelan Inflantski 1648. żona jego Engracia Sołomerecka, z której syn Jan, Gnieznieński, Krakowski, Łucki kanonik, i officyał Lubelski: brat Henryka Jan miecznik Łucki, tego syn Stefan podstoli Dobrzyński z Hulewiczowny spłodził trzech synów, Jana, który z Siemaszkowną zostawił Bronisławę Stecką, Stanisława, którego potomstwo, syn Franciszek, córki, Anna Janiszewska, i Judyta Panna, i Franciszka ale *sterilem*. N. Kaszewski miał za sobą Katarzynę Drohojewską ale z nią *sterilis*. N. Kaszewska Jana Hulewicza podkomorzego Łuckiego małżonka. N. podkoniuszy Litewski, którego córka jedna Konstancya dostała się w małżenstwo Dominikowi Bekierskiemu, generałowi majorowi wojsk cudzoziemskich: druga Katarzyna za Danielem Cieszkowskim chorążym Czerniechowskim herbu Dołęga, zmówiona. Eleonora zakonnica klasztoru Łuckiego, reguły S. Brigitty 1666. Helena tamże ksieni 1702. Zacharyasz na Wołyniu 1674.

Kasliński *herbu Poraj*, w Krakowie u OO. Dominikanów, na nadgrobku Katarzyny z Wierzchaczewa widziałem że po ojcowskim jej herbie Nałęczu, zaraz drugi matki jej położony jest Poraj.

Kasztulski Kruszyna, *herb ich Krzyż*, u którego na spodzie gwiazda. Dom ten w Litwie kwitnie, z Szląska się tam przeniosłszy.

Kaszycki *herbu Salamandra*, na Rusi, Siemion i Roman Kasiccy ziemianie Wołyńscy 1528. *Metryka Wołyńska*. Władysław Kaszyc w Litwie 1700.

W r. 1778. Józef Kaszyc cześnik Smoleński. — Tobiasz podstarości Orszański. — *Krasicki.*

Katardzy. Katardzy Apostoł szlachcic Multański siostrzeniec Piotra Multańskiego wojewody, otrzymał w Polszcze indigenat na sejmie 1676. *Constit. fol.* 59.

Kątkowski, w województwie Ruskiem. Felix Kątkowski podpisał elekcyą Władysława IV.

Kątski *herbu Brochwicz*, na Rusi i Podolu, od dóbr Kętów tego imienia nabyli, luboć się potem z Czechowa pisali. Marcin Kątski za Stefana Króla odważny rotmistrz na Pruskich i Moskiewskich expedycyach. Maciej, najprzod, u Jędrzeja Potockiego, kasztelana Kamienieckiego pod usarską chorągwią rotmistrzował; potem pod pancerną u Zygmunta III. ten się pierwszy na Podole z Krakowskiego wyniósł. Szczęsna

Kątska wdowa po Glińskim, była za Adamem Jordanem. Wojciech dworzanin u Zygmunta III. a potem burgrabia Krakowski, z Borkowną zostawił potomstwo synów i córki. *Baran.* Siostra jego Dorota ksieni klasztoru Zwierzynieckiego, zakonu S. Norberta, który lat pięćdziesiąt rządziła, dziwną roztropnością: Kościół Zwierzyniecki już starożytnością nadpsowany restaurowała, oknami objaśniła, ołtarzami ozdobiła, wieżą do niego z fundamentu wyprowadziła: Klasztor także nowemi strukturami ozdobnie rozprzestrzeniła, prowentów przyczyniła. Kościół S. Doroty wystawiła, jako namienia *Przewodnika author;* chwali jej pobożne rządy i zabiegi *Konstytucya* 1613. *fol.* 30. jakoż była to nad stan swój, sił czerstwych, kiedy blisko sta lat żyła, i rozsądku wielkiego, wszystkim miła, w obyczajach poważna, tych i inszych cnót swoich, wzięła zapłatę, po którą poszła 1643. Jerzy pod Smoleńskiem zginął, krew swoję dla ojczyzny wylawszy. Stanisław z Kąt, poseł z Podolskiego na konwokacyą r. 1648. *Confaeder. Ordin.* Mikołaj kanonik Płocki i Kamieniecki, kustosz Szkalmierski 1630. *Gold. Bractwo.* Stanisław sędzia ziemski Podolski. Stanisław kanonik Kujawski, Jan stolnik Przemyślki; w kompucie wojska 1658. czytam Jana cześnika Podolskiego, że miał piechoty dwieście. Krzysztof dworzanin Władysława IV. wydał do druku 1593. *carmine elegiaco in 4to Cracoviae Vitas Episcoporum Cracoviensium*, spłodził dwóch synów, Marcina i Wojciecha, ten miał za sobą Stogniewownę, siostrę rodzoną oboźnego koronnego, z której córka Izabella z Humieckim chorążym Podolskim, dożywotnie zmówiona. Syn zaś

Marcin Kazimierz najprzód kasztelan Lwowski, generał Podolski i artyleryi koronnej, dalej wojewoda Kijowski, z tego krzesła postąpił na województwo Krakowskie, nakoniec umarł kasztelanem Krakowskim, rycerskie dzieła, do tych mu honorów drogę słały, bo w młodszym wieku, pod czas burzy Szwedzkiej do obozu się udawszy, gdy heroicznie na nieprzyjaciela naciera, w szyję kulą ranny, do dalszych odwag tem się piątnem Marsowem zahartował, jakoż we wszystkich wieku tego kampaniach, męztwo się jego, i biegłość sztuk wojennych wsławiła, osobliwie pod Barem, Kudrzyńcem, Żurawnem, Chocimem, Wiedniem, i Strygoniem, nieśmiertelnej pamięci godny kawaler. Złączył się był dożywotnie z Urszulą Donhoffowną, podkomorzanką koronną, z tej zostawił dwie córki, jedna z nich Teresa dostała się w małżeństwo Stefanowi Potockiemu marszałkowi nadwornemu koronnemu, druga Maryanna, Michałowi Potockiemu herbu Piława, staroście Trembowolskiemu. Syn z tejże Donhoffowny Jan Sta-

nisław miecznik koronny, generał Podolski i artyleryi koronnej, wielkich nadziei człowiek, gdyby ich prędka śmierć nie pomyliła; miał za sobą Szczuczankę podkomorzankę Litewską, tylko z niej córkę zostawił.

Niewiem czy do tego domu należą. Eustachi poborca w Prusiech. Wojciech pisarz ziemski Gostyński roku 1635. *Constit. fol.* 64. Marcin chorąży Mielnicki w Podlaskiem 1648. N. komornik Księżki, żona jego Sobolewska wdowa po Michale Oraczewskim, syn z niej Jan. Kącka Stanisława Kruszowskiego małżonka. Gabryel w zakonie naszym obrał sobie stan pokorny, w którym pięćdziesiąt i dwie lat świątobliwie przepędziwszy, życia tego dokonał w Krakowskim nowicyacie 1666. wieku swego 70. wydawała się w nim wielka chęć do nabożeństwa, tak że codzień dwie godziny trawił na rozmyślaniu pospolicie klęcząc i w zemdlonych starością latach: umartwienia siebie w każdej okazyi szukał, różnemi sposobami ciało swoje męczył, zgoła stał się przykładem i wizerunkiem doskonałości, zaczynającym Bogu służyć. N. miał za sobą Maryannę Glembocka, pozostała wdowę po Łukaszu Sokołowskim stolniku Inowrocławskim.

Jana Stanisława Kątskiego miecznika koronnego i generała artylleryi (jak wyżej) pozostała z *Szczuczanki* córka jedynaczka, Maryanna, wielkich włości dziedziczka, wydaną została za Eustachiusza Potockiego generała artylleryi Litewskiej — ostatnia z domu tego, umarła r. 1768. — *Krasicki.*

Katyński. Katyński Alexander podpisał konfederacyą Zatorską 1705.

Kawecki *herbu Gozdawa*, w Rawskiem. Stanisław Kawecki, jeden z posłów, który Zygmunta III. na tron Polski przyjeżdżającego witał i przyjmował. Wawrzeniec z Kaweczyna, któremu zmarłemu 1611. nadgrobek w Łowiczu z herbem Gozdawa wystawiony u OO. Bernardynów, luboć u końca lilia zda się być rozczochrana. Mateusz Stanisław pisarz skarbowy, synowi swemu zmarłemu 1626. nadgrobek w Wieliczce z tymże herbem wystawił. *Starowol. in Monum.* Kawecki w okazyi pod Starczem z Kozakami ranny 1638. *Okol. diar.* Adam 1648. Abraham fundacyą uczynił do naszego Rawskiego kościoła na lampę, żeby zawsze gorzała przed utajonym pod osobami Bogiem. *Histor. Colleg. Rav.* 1654. Barbara Kawecka, bliska we krwi Stanisławowi Karnkowskiemu, arcybiskupowi Gnieznieńskiemu, dobrowolnie wyzuwszy się dla Boga, ze wszystkich swojej fortuny, w ubostwie służyła mu statecznie, tem co wyżebrała, dwunastu ubogich codzień karmiąc; Pannom zakonnym, i służyła z wielką pokorą, i czyniła co mogła z niemniejszą ochotą. Trzysta razy

co dzień na twarz swoję padała, korząc się przed majestatem Boskim, całe zaś nocy i dni prawie trawiła na modlitwie, do Sakramentów Świętych z gorącością ducha przystępowała: temi i inszemi cnotami Bogu się przymiliwszy, w znacznej życia świątobliwości dziewięćdziesiąt i dwie lat przepędziwszy, poszła po zapłatę w r. 1667. w Toruniu w kościele S. Jana pod filarem pierwszym od ołtarza wielkiego pochowana, z nadgrobkiem.

W r. 1788. Józef Kawecki (herb niepewny) pisarz grodzki Łucki. — *Krasicki.*

Kawecki *herbu Gryf*, w Sieradzkiem województwie. *Nakielski w swojej Miechovii fol.* 25. i 36. wyraźnie o nich świadczy. Stanisław w Sieradzkiem 1632. Alexander w Dobrzyńskiej 1648.

Kaweczyński *herbu Ostoja*, w Prusiech, Mińskiem, i Nowogrodzkiem województwach. Alexander Kaweczyński podkomorzy Wilkomierski 1632. Krzysztof podkomorzy Miński. Jędrzej w zakonie naszym, od Moskwy wzięty był w niewolę, gdzie ciężkie u nich utrapienia długo cierpiał, jedynie tylko dla statku w wierze Świętej Katolickiej, potem na instancyą komissarzów Rzeczypospolitej wolno puszczony, z chorób w więzieniu nabytych wkrótce umarł. *P. Kojał. in MS.* Jan sędzia Świecki. *MS. de Familiis Pruss.* Kazimierz w województwie Pomorskiem r. 1648. Anna zakonnica u wszystkich Świętych we Lwowie, Fabian pamiętny odwagą swoją rycerz, kiedy z Franciszkiem Czapskim w czterdziestu tylko koni Szwedów napadłszy, wielu, jednych pobił, drugich pojmał, innych pogromił. Wojciech 1591. pisał i wydał niektóre rzeczy na świat, ale herezyą trąciły. Albrycht podkomorzy Chełmiński starosta Brodnicki, deputat na trybunał koronny z Chełmińskiego 1712. a w r. 1699. posłował na sejm 1699. będąc podwojewodzym Pomorskim, któryś z nich miał za sobą Czapską. Kaweczyńska podkomorzanka Mińska, była za Frąckiewiczem Jerzym marszałkiem Lidzkim.

Kaweczyński kasztelan Gdański, — córka jego była za Piwnickim. — *Krasicki.*

Kawenicki, w województwie Ruskiem Maciej Kawenicki podpisał elekcyą Władysława IV.

Kawiecki *herbu Dołęga*, na Rusi. Jan wojski Latyczowski z sejmu 1613. naznaczony do rewizyi starostwa Chmielnickiego. *Constit. fol.* 29. Jan 1648. w Podlaskiem. Krzysztof z Kawiecina, najprzód pisarz ziemski Podolski, komissarz do rozgraniczenia Podola od Wołoch, *Constit.* 1661. *fol.* 26. w roku 1667. już był sędzią ziemskim Podolskim. *Constit. fol.* 16. Krzysztof i Stanisław 1688. Dorota i Kata-

rzyna Kawieckie zakonnice u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie. Jan sędzia ziemski Podolski 1639. *Histor. Coll. Barensis.* Szymon oboźny wojskowy 1659. *Histor. Coll. Crac.* Rotmistrz pancernej chorągwi. Jędrzej stolnikowicz Halicki 1674. Franciszek skarbnik Podolski z Dobromirskiej urodzony, z Katarzyną Drużbacką żył bezpotomnie, fundował wraz z nią Missyą naszę w Liczkowcach.

Jarosław z *Kawieczczyna* Kawiecki, sędzia ziemski Podolski, z województwa Sieradzkiego, z Jadwigą *Krobanowską* żoną swoją, przeniósł się w województwo Podolskie, z której zostawił Świętosława ożenionego z *Kopyczyńską*, a z nich został się Alexander bezdzietny. Tegoż Jarosława syn drugi Adam, trzeci Jakób, bezdzietni obadwa; czwarty syn Jan, sędzia także ziemski Podolski, z Dorotą *Ruszkowską* spłodził Świętosława, Stefana, Alexandra, i Zofią córkę, nie mających potomstwa. Tegoż Jana sędziego ziemskiego Podolskiego, syn Krzysztof *de Kawieczczyn in Hermaki*, także sędzia Podolski, ożenił się z Maryanną *Woroniczowną*, z którą spłodził Jana podczaszego Bracławskiego, który z *Branicką* herbu *Gryf*, miał Annę córkę za Moczarskim, drugą Teofilę za Chrząstowskim, trzecią Zofią za Kamińskim. Pomienionego Chrystofora sędziego Podolskiego, z *Woroniczowny* syn drugi Władysław, sędzia grodzki Latyczowski, który z Kunegundą *Zabłocką* z Podola, miał Krzysztofa bezdzietnego, Michała, Stanisława chorążego Latyczowskiego, sędziego Winnickiego, pułkownika wojsk koronnych, który z Agnieszką z Łucławicz *Taszycką* z województwa Krakowskiego, spłodził Maxymiliana podczaszego Nowogrodzkiego, z Brygitą *Włocką* z Krakowskiego, mającego potomstwo; to jest Antoniego syna, Marcyannę, i Annę córki. Drugi syn Stanisława chorążego Latyczowskiego, z tejże Agnieszki *Taszyckiej*, Mikołaj łowczy Podolski, miał żonę Katarzynę *Kamińską* z Wołynia, z której zostało się synów dwóch, Piotr i Franciszek. Trzeci syn Stanisława wyrażonego, pomienionej żony, Maciej cześnik Czerniechowski, z Anną *Wilczopolską* z Wołynia ożeniony. Czwarty syn Stanisława chorążego Latyczowskiego, sędziego Winnickiego, pułkownika wojsk koronnych, Jacek stolnik Latyczowski, starosta Sryjneński, bezżenny, był deputatem na trybunał koronny r. 1746. Pomieniony zaś Władysław Kawiecki, sędzia grodzki Latyczowski, oprócz wyrażonych synów, z Kunegundy *Zabłockiej*, miał trzy córki, Annę Kruszyńską, Joannę Bielowską, i Eleonorę, *primo voto* Dulską bezpotomną, *secundo* Woroniczownę. — *Herbarz Dunczewskiego Tom I. str.* 56.

Konstytucya roku 1658. ubezpiecza dziedzictwo majętności *Hermak* w województwie Podolskiem Krzysztofowi Kawieckiemu pisarzowi ziemskiemu Podolskiemu. — *Vol.* 4. *fol.* 548. — W r. 1778. Piotr Kawiecki miecznik Czerwonogrodzki. — W roku 1788. Aloizy Kawiecki (herb niepewny) burgrabia Ciechanowski. — *Krasicki.*

Kawiecki *herbu Wyszogota*, w Wielkiej-Polszcze. Piotr Kawiecki, miał za sobą Annę Morawską, Samuel Dorotę Kaczkowską herbu Pomian. N. była za Adamem Gronowskim.

Kazanowski *herbu Grzymała.* Jerzy Donhoff, biskup natenczas Kamieniecki, w kazaniu swoejm pogrzebowem, domu tego *originem* wywodzi od Komesów Medyolaneńskich, z których jeden gdy pałac nową strukturą wystawił, i *Casanova* nazwał, od tego sukcessorowie jego *de Casanova* pisać się poczęli: Z tych był Jan Casanova Hiszpan zakonu S. Dominika, najprzód *Magister Sacri Palatii*, potem biskup Bosański, a w roku 1430. wziął od Marcina Piątego Papieża kardynalski kapelusz, z tytułem S. Sixta, jako świadczy *Ciaconius fol.* 1118. i *Raynau. in Annal. num.* 6. herb zaś jego taki położył *Ciaconius*, domek złoty ze drzwiami i trzema oknami, toż poświadcza *Petrasancta cap.* 64. *de Tesseris.* Z tych potem któryś do Polski się wyniósł, i w tych krajach osiadł, od którego familia Kazanowskich kwitnęła: herb swój na Grzymałę przeformowawszy.

Dominik z Kazanowa podkomorzy Króla Kazimierza Jagiellonowicza, jam go czytał starostą Radomskim 1648. na liście tegoż Króla danym miastu Lubelskiemu, był i Niepołomnickim starostą, i w wielkich respektach u Kazimierza, którego w okazyi pod Chojnicami już od nieprzyjaciela w koło opasanego, mężnie i szczęśliwie na bezpieczniejsze aż do Bydgoszczy miejsce uprowadził. Na drugim liście tegoż Króla, temuż miastu, czytałem Jerzego z Kazanowa archidyakona Lubelskiego i kanonika Przemyslkiego. Dominika czterech synów było, Stanisław podkomorzy Lubelski 1506. takem go czytał na liscie Króla Alexandra danym miastu Lwowskiemu, przydają drudzy, że był oraz sędzią Sendomierskim 1519. Mikołaj drugi *sterilis*, Henryk trzeci, który w niewolą Turecką dostawszy się, i tam przez lat dwadzieścia mieszkając, od tegoż samego Turczyna, który go pojmał, nazad do ojczyzny odprowadzony, z nim żył aż do śmierci prawie w miłości braterskiej. Bartłomiej czwarty, dworzanin Króla Zygmunta I. i sędzia ziemski Łukowski. Marcin Kazanowski, poseł na sejm 1569. podpisał unią Litwy z koroną, *Constit. fol.* 171. pamiętny to był i doświadczonego męztwa rotmistrz, syn Stanisława podkomorzego Lubelskiego z Sienińskiej herbu Dębno, podobno tego Marcina żona Małgorzata sędzianka ziemska Lwowska Tarłowna. Bartłomieja sędziego Łukowskiego z Markuszowskiej czterech się także synów zostało. Jan podsędek Łukowski z sejmu 1589. do korrektury praw koronnych naznaczony, *Constit. fol.* 516. pisał się z Czebierowa, pisał wierszem *de Apostasia Ecclesiae, et operibus Anti-Christi*, ale Kalwińskim duchem, którego nasz Ks. Fryderyk Bartsch na końcu swojej księgi refutuje: Jędrzej, drugi syn Bartłomieja sędziego Łukowskiego, z Krzeczowskiej zo-

stawił potomstwo. Paweł, trzeci syn tegoż, dworzanin Zygmunta Augusta Króla.

Mikołaj czwarty syn Bartłomieja sędziego: tego z Barbary Korycińskiej wojewodzanki Łęczyckiej, starościanki Przędeckiej, syn jego pierwszy Mikołaj rotmistrz królewski, drugi Hieronim chorąży Sendomierski, fundował klasztor OO. Bernardynom w Kazanowie, *Baran.* miał z Zofji Latoszyńskiej podczaszanki Krakowskiej, wdowy po Samuelu Niewiarowskim, synów dwóch, Swentosława podczaszego Sendomierskiego, i Adama kasztelana Halickiego, był wprzód chorążym Sendomierskim, jako wspominają *Konstytucye* 1647. *fol.* 36. i 1653. ten gdy pod Beresteczkiem mężnie na wzbujane chłopstwo, i poprzysiężonych im Tatarów, naciera, trupem padł na placu. *Potocki Centur. fol.* 10. Zofia Kazanowska sędzianka ziemska Łukowska, Piotra Pocieja kasztelanica Brześciańskiego, druga Zaranka, małżonki.

Zygmunt podkomorzy koronny, starosta Kokenhauzki, Solecki, Kłobucki, Mukarowski, brat Marcina wojewody Podolskiego, u Stefana Króla z młodych lat dworzanin i żolnierz, u Zygmunta III. pułkownik, który syna swego Władysława Królewicza, poddał pod jego instytucyą w rycerskich dziełach, jakoż w Węgierskich, Multańskich, Inflantskich, Pruskich i Moskiewskich expedycyach, i radą i ręką był silny: umarł r. 1634., wieku swego 71. jako na jego nadgrobku w Warszawie u Ś. Jana czytać, córka jego jedna Helena, dożywotnie zmówiona z Maxymilianem Ossolińskim kasztelanem Czerskim, podskarbim nadwornym. Druga z Stanisławskim herbu Pilawa, starostą Szydłowieckim: synowie także dwaj, Stanisław starosta Krosieński i Przedborski, i Adam marszałek. *Okolski* świadkiem, że któryś z Kazanowskich Bolsowicki klasztor fundował, a w Tłumaczu kaplica od nich restaurowana.

Adam marszałek nadworny koronny, starosta Bielski, Boryszowski, Solecki, Kozienicki, Nowotarski, dziedzic na Cząśnikach, a przedtem stolnik koronny, który honor dopiero w tenczas postanowiony w Polszcze, on pierwszy na sobie piastował, dalej kasztelan Sendomierski, oraz i podkomorzy koronny, obadwa te potem urzędy spuścił, wziąwszy laskę nadworną: miał za sobą Elżbietę Słuszczankę wojewodzankę Trocką, ale z nią żyjąc bezpotomnie, świat ten pożegnał 1649. Był to Pan i na wojnie rycerski, i w radzie rozsądny, przetoż Królom Władysławowi IV. i Janowi Kazimierzowi, był bardzo miły. Pałac w Warszawie piękną strukturą i fabryką, wielkim nakładem wystawił, który się potem dostał Pannom Karmelitkom Bosym. Zupy Wielickie w ad-

ministracyi trzymając, pożytek z nich samej tylko ojczyznie sypał: co o nim świadczy nadgrobek jego w Warszawie u S. Jana. W roku 1638. komissarzem naznaczony do ceł zamorskich. *Constit. fol.* 9. *Okolski* namienia, że któryś z tego domu kościół w Borysowie wystawił, takbym rozumiał że to jego dzieło, ile starosty tamecznego: *Aurorae Solis Sarmatici fol.* 82. to o nim przydają, że gdy się dowiedział Władysław Król, że dla niego ten Adam fortunę swoję pohartował, i mówił z nim o to, marszałek mu odpowiedział. *Fortunam meam, tecum Princeps conjunctam velim, ut te favente indigens esse non possim, absque te dives fieri nolim.* Kazanowska była za Wojciechem Brodowskim herbu Łada. Wojciech pisarz ziemski Bracławski, poseł na sejm 1633. Kazanowski miał za sobą Ciecierską pozostałą wdowę po Gostomskim Stefanie, drugi Maryannę Gostomską kasztelankę Rawską, ale z nią *sterilis. Geneal. Gostom.*

Bartłomiej kasztelan Zawichojski, będąc podstarościm jeszcze Lubelskim posłował na sejm 1613. ztamtąd deputowany na sądy fiskalne, *Constit. fol.* 8. i znowu 1620. już podstolim Lubelskim, *Constit. fol.* 20. i 1623. wojskim potem Lubelskim zostawszy 1622. *fol.* 6. 1627. 1628. 1629. 1631. konstytucye o nim zagęszczone. W roku 1635. starostą Łukowskim będąc, do rewizyi ksiąg trybunalskich, podkomorskich, naznaczony *Constit. fol.* 45. wydawała się w nim osobliwsza zelozya za kościołem Bożym, i stolicą apostolską. *Kojałow. in MS.* pisze, że Kierłowna podkomorzanka Czerniechowska była za Dominikiem kasztelanem Zawihojskim, musi się w imieniu mylić. Dominik syn jego starosta Łukowski, miał za sobą Chlewicką Maryannę herbu Odrowąż. Stanisław, który Pieniążkowi mężnie się z Niemcami pod Langowem ucierającemu, na sukkurs przypadł, *Paproc. o herb. fol.* 404. Któryś z Kazanowskich miał za sobą Alexandrę Kuropatwiankę. *Geneal. Bełzec.* Drugi Bełzecką wojewodzankę Podolską. Adam miał za sobą Zofią Kozietulską z której syn Marcin *sterilis.*

Marcin wojewoda Podolski, hetman polny koronny, Bohusławski, Zwiniogrodzki, Tłumacki, Przedborski, Niziński starosta, trzeci syn Mikołaja z Korycińskiej: był wprzód kasztelanem Halickim. Pobożność się w nim od młodości szczególna, i w obozie nawet, wydawała, z tej, do kościoła przyszedłszy, nie wprzód do ławki poszedł, aż póki Bogu należytej weneracyi na kolana padłszy, nie oddał; podczas mszy choćby też w najcięższe mrozy, głowy nigdy nie nakrył: podczas elewacyi, z ławki był zwykł wychodzić, i czołem bijąc Bogu się swemu korzył. *Młodzian. t.* 3. *Conci. f.* 180.

Szczęścił mu Bóg za to w tak wielu okazyach, w których zdrowie swoje na szańc za ojczyznę wystawiał: młodsze lata jego, polerowały Wołoskie i Multańskie expedycye. Podczas domowej wojny przy Zygmuncie III. heroicznie stawał, pod Smoleńskiem męztwa jego doznał tenże Zygmunt, i Władysław, gdy się na Moskwę z wojskiem wybrał. Po Cecorskiej naszych porażce, w niewolą się Tatarską dostawszy, z niej wkrótce prawie cudownie zdrów wyszedł. Gdy potem Szwedzi w Prusy wtargnęli, tam z wojskiem wysłany, nie wprzód z pola ustąpił, aż pokój stanął. Pod Telazynem, Kircholmem, Łopuszą, Chocimem, Ornetą wręcz się z nieprzyjacielem scierając, kilka postrzałów i ran wyniósł: więcej niż sto tysięcy Moskwy małą garsztką swoich obległ, Sechina wodza ich do poddania się przymusił: za te zasługi wziął od Władysława buławę mniejszą, którą potem przy obrazie cudownym Matki Boskiej w Częstochowie zawiesił, *Nieszpork.* z nią jak wiele na dobro ojczyzny i chwałę imienia swego robił, pamiętać będzie ojczyzna, lubo w podeszłej, bo więcej niż siedmdziesiąt lat żył, przecież żywej starości, aż też na pokój wieczny przeszedł w roku 1636. z żoną swoją pobożną Panią, leżą *incorrupti* w Bułszowcu jego fundacyi u OO. Karmelitów: była to Starzycka, z której spłodził dwie córki, jedna z nich była za Krzeczowskim stolnikiem Halickim, po którym wdową żyjąc lat trzydzieści *in opinione Sanctitatis* umarła. Druga Elżbieta z Mikołajem Potockim herbu Pilawa, kasztelanem Krakowskim i hetmanem wielkim koronnym w ligę małżeńską weszła, konwentowi Tyśmienickiemu OO. Dominikanów dziesięć tysięcy zapisała, *Okol. Russ. Florida fol.* 87. z synów jego Adam oboźny koronny, starosta Tłumacki, Czerkaski, wspomina go *Konstytucya* 1647. *fol.* 36. rozrutny dla ojczyzny kawaler, kiedy pod Korsuniem mężnie się bijąc, ze krwią oraz i życie na placu wylał, to *Potoc. centur. fol.* 7. atoli *Pastor. lib.* 1. powiada, że się tylko w niewolą był dostał: miał za sobą Potocką, Mikołaja kasztelana Krakowskiego, i hetmana wielkiego córkę, ale z nią dzieci nie miał.

Dominik Alexander wojewoda Bracławski, starosta Bohusławski, drugi syn Marcina wojewody Podolskiego, a przedtem pisarz polny koronny, tego tak ojciec w młodym wieku do marsowych niewczasów hartował, że na Moskiewskiej przeciwko Sechinowi expedycyi, lubo północne mrozy nie dorosłym jeszcze siłom przycięższe były, futra lżejszego wdziać na się rzadko kiedy pozwolił: wszędzie go jednak nierozdzielnym chciał mieć towarzyszem, tak przeciwko Murtazy Baszy pod Kamieńcem, jako i przeciwko Szwedom w Pru-

siech. Wkrótce potem gdy się Kozacka wojna otworzyła, z Mikołajem Potockim wojewodą na tenczas Bracławskim, we dwudziestu pięciu chorągwiach wojska naszego, na daleko liczniejsze mnóstwo chłopstwa, wielkiem sercem uderzyli pod Kumejkami, trzydzieści tysięcy tam według niektórych, według inszych sześćdziesiąt tysięcy na placu trupem rebellizantów położywszy, Alexander krom zwycięzkiej chwały, z tej potyczki i ranę nie małą wyniósł, z której potem umarł. W roku także 1638. szczęśliwie ich gromił, kiedy im chorągwie zabrał, i pryncypałów tej swawoli Skidana i Pauluka pojmawszy, na sejmie Królowi Władysławowi oddał. Z Koniecpolskim hetmanem na Tatarskich stępił szablę karkach: na obszerne pola ich wyciekając, fortunnie zawsze z plonem nazad powracał. O nim *Konstytucya* 1629. kiedy go deputowała Rzeczpospolita na trybunał Radomski, a w r. 1638. do zapłaty wojsku, *Constit. fol.* 3. umarł pod ten czas właśnie, kiedy Chmielnickiego rebellia głowę podnosić poczęła, bardziej nad ojczyzny nieszczęściem sarkając, niż nad swoją śmiercią. *Potoc. cent. fol.* 64. Złączył się był dożywotnie z Anną Potocką, wojewodzanką Bracławską, z której że żadnego syna nie zostawił, dom ten przezacny Kazanowskich na nim się skończył, dwie tylko córki po nim zostały. Helena ksienią była u wszystkich świętych we Lwowie, i Marya Anna Jabłonowska wojewodzina Ruska, i hetmanowa wielka koronna, której życie od Ks. naszego Berneta do druku podane, pod tytułem: *Obraz świątobliwego życia*, krócej zebrane tu kładę.

Marya Anna Kazanowska, gdy się w Podkamieniu rodziła, w Fradze wsi o ćwierć mili, same dzwony przy kościele Matki Boskiej dzwoniły, dzień to był wigilia do Bożego ciała, w r. 1643. Z dzieciństwa pobożnie i po Chrześcijańsku wychowana od rodziców, w lat pietnaście wydana za Stanisława Jabłonowskiego wojewodę na tenczas Ruskiego, a potem kasztelana Krakowskiego, i hetmana wielkiego koronnego, w tym stanie życie swoje wiodła przez lat dwadzieścia i dziewięć w nierozerwanej przyjaźni i miłości, najpierwsze staranie mając o Boga, dla tego tak zażywała świata, że serca swego do niego nie przykładała, fortunę swoję nie na zbytki, albo wymyślne stroje, ale na miłosierne uczynki obracając. Między innemi ćwiczeniami duchownemi, to sobie w zwyczaj wzięła, codzień rano wstając, myśl swoję do Boga obracać, na cały dzień intencyą czynić, i ofiarować się jemu na wszystkie dolegliwości, któreby na nię dopuścił. Medytacyą o rzeczach niebieskich prawie codziennie czyniła, a żeby była tym spokojniej z Bogiem się swym łączyła, starała

się, żeby przy każdem miejscu kędy mieszkała, miała osobny pokoik, w którym się zamykała. Mszy świętych kilka na dzień, gdy zdrowie służyło, słuchała; klęcząc z wielką skromnością i nabożeństwem, tak że i drudzy na nię patrząc, do miłości się Boskiej zapalali; zeznawał kapłan pewny, iż gdy przed nią mszą świętą miewał, jakieś niezwyczajne nabożeństwo i gorącość ducha czuł w sobie, niż innych czasów. Kommunią duchowną zawsze odprawiała, to jest gdy nie mogła rzeczą samą, ciałem się Pańskiem posilić, pragnieniem go przyjmując. Jałmużny codzień ubogim, a czasem i sama kryjomo, oka się ludzkiego chroniąc, sypała. W każdą niedzielę i na święta uroczyste, nad to w dni świętych patronów i patronek swoich, z wielkiem przygotowaniem, postów, jałmużn, i różnego umartwienia, do świętej kommunji przystępowała. Najmniejszego czasu ochronić umiała, dla tego po odprawionej sprawie jakiej świeckiej, zaraz do Boga serce swoje obracała przez modlitwę i akty różne. Co rok rekollekcye albo ćwiczenia duchowne przez ośm albo dziesięć dni odprawować była zwykła, umknąwszy się od wszystkich spraw potocznych, z pałacu się swego wyniosłszy, w pewnej kamienicy na to zamykała, kędy nikogo z dworskich pod ten czas nie puszczano. Toż czyniła przy dokończeniu każdego miesiąca, dzień sobie biorąc na rachunek z sumieniem swojem, jako go przepędziła, postrzeżone zaś defekta, szczerym umysłem poprawić w sobie usiłowała. Akty cnót świętych w których upodobanie miała, ręką swą własną przepisowała, a żeby i drugim do nabożeństwa pomogła, siła kosztu łożyła, na drukowanie ksiąg nabożnych. Rachunek sumienia osobliwie w wieczór codziennie czyniła, pragnąc żyć bez najmniejszego zakału. Do ukrzyżowanego Chrystusa osobliwsze miała nabożeństwo, do którego w ciężkościach się swoich uciekała, często przez tydzień, osobne do każdej rany Jezusowej nabożeństwo sobie rozkładała, i krucyfix na piersiach albo na ramionach kładąc, zasypiała; gdzie się dowiedziała, że krucyfix jest w szczególniejszej dla łask tam odebranych weneracyi, jako w Świeciu w Prusiech, w Busku, Warszawie, Lwowie, tam osobliwie w poście w podłym odzieniu, nieznacznie chodziła, kędy klęcząc, a czasem i krzyżem leżąc, tak osłabiała, że ją z ziemi podnosić musiano. We Swieciu będąc w dzień wielkopiątkowy, wybrała się z poufalszemi, i krzyż na ramiona, powróz na szyję wziąwszy, bosemi nogami, osobę swoję utaiwszy, chodziła, przypominając sobie Jezusa na kalwaryą z krzyżem idącego. W Toruniu, na prostej kolasie samowtor w Wielki Piątek przybyła, żeby była zwyczajne nabożeństwo tego dnia choć przy słabości zdrowia

odprawiła. Przez cały post wielki, i każdy Piątek przez rok, na uczczenie godzin, w które się tajemnice męki Chrystusowej działy, zegar sobie zakładała męki Pańskiej z tych tajemnic, tak, że gdy mówiła zdrowaś Marya etc. Jezus, przydawała, któryś się do umywania do nóg poniżył, drugiego dnia, któryś się nam za pokarm darował, i tam dalej. Do kommunji świętej długie i z pokorą wielką przygotowanie czyniła: po przyjęciu zaś kommunji, przez niemały czas z wielkiej bogomyślności zdała się niby być od siebie odeszła. Na uszanowanie większe sakramentalnego Boga dawała materacyki do Ciborium perfumowane, które rękami swemi uszywszy, różnemi wonnościami namaszczała, namiot bardzo bogaty do monstrancyi sprawiła. Czasu jednego będąc u fary, gdy szedł ksiądz z Panem Jezusem do chorego, porwała się i z dworem swoim idąc za nim i assystując utajonemu Bogu, tam gdy chora dla wielkiego chrztuszenia, przełknąć nie mogła kommunji, i już jej na ziemię pozbyć chciała, pobożna Pani, nim czego dodano, rąk swoich nadstawiła, potem na statek włożywszy, na ogień wlać kazała. W Janowie kościół zgruntu wystawiła, w Fradze ołtarzami i inszym porządkiem ozdobiła, innym zaś domom Bożym, siła bogatych apparatów z jej szczodrobliwości przybyło: osobliwie jednak w wigilią Bożego narodzenia to rada czyniła, mając w tem gust duchowny, jakoby pieluszki nowonarodzonemu Bogu sporządzała. Po Bogu szczególniej się kochała w Najśw. Matce jego, której się dobrowolnym ślubem za niewolnicę oddała, i ten ślub swój codziennie odnawiała. Zachorował jej był ciężko syn starszy, tak że już prawie wątpiono o życiu jego, przybiegła matka do Najśw. Matki w kościele naszym Lwowskim, szukając u niej pociechy, wyszła msza, na której gdy już blisko elewacyi być miało, jedna z świec nad spodziewanie zgasła, zmięszała się tem wprawdzie matka, przecież do woli Boskiej się stosując, gorąco się modlić poczęła; dziwna rzecz po małej chwili, ogień z góry się spuścił i świecę onę zapalił: po mszy wychodzi z kościoła Pani, dają jej znać, że się syn lepiej mieć począł. O córki swojej Heleny śmierci nowinę, wielkiem i wspaniałem ku Bogu sercem przyjęła. Miała do różnych SS. Patronów szczególny affekt, jako do S. Józefa, do S. Franciszka Assyjskiego, do S. Antoniego, ale najbardziej do S. Franciszka Xawiera, którego w ciężkim razie protekcyi doznała: bo gdy pod Toruniem Wisłę przebywała, a przez prom wierzchem się woda lać poczęła, ile przeładowany: do S. Xawiera w tak oczywistem niebezpieczeństwie o ratunek zawołała: dziwna rzecz, nie wiedzieć zkąd człowiek jakiś przypłynął, i prom sobą pod-

ważył, a potem koniec liny wziąwszy, z nim do brzegu przypłynął, i ze wszystkiemi szybko do niego przyciągnął. Z tąd do niego dziesięć Piątków często odprawowała. Gdy się zaś więc trafiło, że albo dla niesposobności zdrowia, albo dla jakich trudności, zwyczajnych sobie do ŚS. Patronów nabożeństw odprawić nie mogła, między Panny dworskie, i sługi, dzieliła ich, żeby w niwczem się nie ubliżyło z chwały Bożej. Patrona świętego, który się jej na miesiąc dostał, dzień własny, kommunią czciła, i innemi dobremi uczynkami. Żywot jego albo sama czytała, albo sobie czytać kazała, dla naśladowania jego. W cnocie na Patronie świętym wyrażonej przez ten miesiąc ćwiczyła się, a potem z tychże Patronów ŚS. Litanią sobie złożyła i na ich cześć mówiła. Jan III. i Marya Kazimiera Królowa, żona jego, lubo ją bardzo kochali i poważali, przecież tych faworów Pańskich, nie na wyniosłość swoję, nie na poniżenie drugich zażywała. Dzieciom swoim pobożne i chrześcijańskie wychowanie dała. Uboższe sieroty, szlacheckie panienki zbierała, ich, tak w nabożeństwie, jako i w ręcznej robocie ćwiczyła, a potem albo do klasztoru, albo w stan małżeński z dobrym posagiem wydawała. Ku wszystkim ci bliźnim, ale nawet nieprzyjaciołom swoim była życzliwa, ztąd co mogła to im dobrze czyniła, tak że wielu ich, widząc jej taką dobroć, serca swe miękczyli. Niezgodnych zwłaszcza w stanie małżeńskim, do jedności i zobopólnego affektu przyprowadzała, i wielkie w tem szczęście miała. Poddanych w miasteczkach od krzywd i oppressyi, jak mogła, broniła, szpitale i ubogich hojnie opatrowała, na uwolnienie tych którzy w Tatarską albo Turecką niewolą, dostali się, wiele łożyła. Dusze w czyścu bez żadnego ratunku zostające, jałmużnami i innemi dobremi uczynkami ratowała. W konserwacyi czystości sumienia wielce ostrożna i pilna, dla tego i najmniejszych defektów scierpieć na sobie nie mogła, przeciwko pokusom i poduszczeniom czartowskim, mękę sobie Chrystusową w pamięci stawiała. W posiedzeniu, gdy się trafiło konwersować, z ludźmi nie zewszystkim trzeźwemi, albo języka rozwiozłego, zawsze się starała, aby miała w ten czas przy sobie ludzi poważnych, albo duchownych, z których by obecności, tam ci wstręt jaki mieli, albo przynamniej, żeby z niemi rozmawiała, a tem samem uchroniła uszu swoich od mniej foremnych dyskursów. Panny Lutnistki, dla tego tylko przyjąć do dworu swego niechciała, że o jej bezpiecznych obyczajach nadsłyszała, i owszem każdy na dworze jej, tego się najbardziej wystrzegał, żeby w jakie podejrzenie przystojności nie przyszedł, wiedząc o tem, że ta Pani, takich ludzi, przy sobie

cierpieć nie mogła. Sama nie raz się z tem słyszeć dała: cobym ja za to nie dała była, żebym była w Panieńskim stanie do śmierci Bogu mojemu służyć mogła. Umartwienia tak wewnętrznego, jako i zewnętrznego rada zażywała. U stołu, co najbardziej jej appetyt do siebie ciągnęło, to na stronę odkładała, tak ostrożnie, że patrzących na to oczy łudziła. Fruktów sobie zakazała, kiedy się sposobność trafiła, na twardem czem sypiała, paski żelazne pod bogatą materyą na sobie nosiła, i ostre na ręku manelki, dyscyplinami ciało krajała, ile się mogła przed okiem męża swego utaić. Niewygody powietrza, gorąca i zimna cierpliwie znosiła. Mowa u niej ostrożna i do zbudowania służąca, niepostało w jej uściech żadne próżne słowo, a dopieroż nie prawdziwe. O ludzkich defektach choć jawnych nigdy mówić niechciała, a gdy kto inny tę materyą zaczął, jawnie pokazywała, jak jej to nie miło było. Z duchownych rozmów wielce była kontenta; kaznodzieję jednego, gdy ją nawiedział, przypuścić do siebie nie kazała, tę przyczynę dając, że od niego, nic duchownego nie słyszała. W kościele strzegła się gadać, dla tego osobnej sobie ławki i kacika tam szukała, żeby spokojnie Bogu się tam swojemu ukorzyć mogła. Im zaś więcej miała z natury fortuny i łaski Bożej, darów, tym podlej o sobie trzymała, z tej pokory występki swoje jawnie często powiadała, przymówki na siebie, jako powinności sobie należyte, cierpliwie i chętnie znosiła, lubo się tykały dobrych jej uczynków, które ludzi światowych oczy raziły. Serdecznie pragnęła tej pociechy doczekać, aby się Ruś porzuciwszy odszczepieństwo, z Rzymskim kościołem złączyła: a chcąc w schizmatykach, miłość jedności świętej wzniecić, obrazy błogosławionego męczennika Jozafata Kuncewicza malować, i w kościołach stawiać kazała. Gdy się dowiedziała o chorem dziecięciu Żydowskiem, z politowania sama je nawiedzała, a postrzegłszy, że które bliskie śmierci było, i widząc że już umrzeć miało, flaszeczki z wodą prostą (którą za lekarską wódkę miano) z puzderka dobywała, i tak nieznacznie, dzieci owe już na inszy świat idące chrzciła, z czego niewymowną radość miewała. Do śmierci zawczasu się gotowała, przez medytacye o niej częste, z których żal w sobie szczery za grzechy wzbudzała, spowiedź dożywotnią kilka razy czyniła, serce swoje od świata odrywała, rzeczy któreby ją w godzinę śmierci alterować mogły zawczasu uprzątała, często wzbudzała w sobie akty wiary, nadziei, i miłości; modlitwy do tego końca służące czyniła. Nawiedzał ją Pan Bóg różnemi i naprzykrzonemi boleściami, jako gdy cierpiała artykularną chorobę, mdłości, parcia, z innemi dłu-

giemi affekcyami; przecież w tych wszystkich spuściwszy się na ręce Boskie, zupełnie się z wolą jego zgadzała: wzbudzała w sobie pragnienie widzenia Boga, rada słuchając gdy o chwale niebieskiej, o szczęściu błogosławionych dyskurs kto zaczął. A widząc w ostatniej chorobie że w siłach ustawać poczęła, prosiła żeby Sakramenta święte przyjąć mogła, które z jako może być gorącym affektem przyjęła, intencyą potem na śmierć już bliską uczyniwszy, chcąc nie inaczej umierać tylko z miłości ukrzyżowanego Jezusa, krucyfix ucałowawszy, z nim się affektami pieściła. Matce Boskiej i ŚŚ. Patronom zgon swój ostatni polecała: męża, dzieci, dwór, pożegnawszy, przy wzywaniu imienia Jezus i Marya, ducha Stworzycielowi swemu oddała 1687. wieku swego 44. dnia 23. Lutego. Był przy jej skonaniu Jakób Królewicz, i rękami swemi oczy jej zamknął. Marya Kazimiera Królowa ciało jej po śmierci nawiedziła, i nogi jej całowała. Czem dała znać, jaką o życiu jej świątobliwem opinią miała. Ciało jej złożone w kościele naszym Lwowskim solennym pogrzebem, na którym dwóch było kardynałów, Opicy Pallawicin legat apostolski, i Michał Radziejowski arcybiskup Gnieznieński, pierwszego dnia kazał Chryzostom Załuski na ten czas biskup Płocki, drugiego dnia Albrycht Donhoff biskup na ten czas Kamieniecki.

Oprócz tej Maryi Anny z Kazanowskich Jabłonowskiej której życie światobliwe, obszerniej tu opisał *Niesiecki*, i Heleny ksieni — namienia *Krasicki* iż była i trzecia siostra Donhoffowa wojewodzina Pomorska o której wspomina *Załuski* w kazaniu pogrzebowem tej z Kazanowskich Jabłonowskiej hetmanowej w. koronnej. —

Kazewski. Adam na Kazgrodzie Kazewski łowczy Wołyński, pułkownik królewski podpisał z Wołyńskiego elekcyą Jana Kazimierza.

Kazimirski *herbu Bibersztein*, w Krakowskiem województwie. Jan Kazimirski najprzód Chełmski potem Przemyski biskup, cnotą i dowcipem zalecony, *Nakiel. in Miechov. fol.* 538. Kościół w Uchaniach, który na ten czas zakonnicy S. Pawła pustelnika trzymali, poświęcił, umarł 1487. Piotr, od młodości swojej lata wszystkie w obozie strawił, pod Ułą szczęśliwie stawał, w Inflanciech przeciwko Szwedom 1564. pod Ułą powtóre, i Izborgiem którego Moskwie odebrano. Gdy jednak znowu Moskwa tego zamku dostała, Kazimirskiego w nim pojmano, i do Moskwy zaprowadzono, z innemi sto i trzema: obrali go potem z między siebie, (bo tak chciał kniaź Moskiewski) żeby był z gońcem jego do Polski jachał do Króla, prosząc go żeby w zamiane, niewolników Moskwę na Zborsku zabranych, wymienił na nich;

ciężką mu jednak kondycyą położył kniaź: bo mu się i on i inni więźniowie pod gardłem z przysięgą obligować musieli, że się miał nazad do Moskwy powrócić. Stanąwszy w Polszcze wszystko szczęśliwie u Zygmunta Augusta 1569. w Lublinie sprawił, więźniów do Moskwy wraz z posłami Polskiemi odwiózł, kniaziowi konia Arabskiego, i rusznicę misternie wyrobioną darował, kniaź zaś na wyjezdnem darował go, trzema soroki Soboli. Z Królem potem Stefanem siła w Moskwie dokazował. *Ks. Pęski in Palatio* pisze, że gdy któryś Kazimirski w senacie gorliwiej o wolność ojczystą mówił, Stefan Król z gniewem na niego zawołał *Tace nebulo*, na co poseł Kazimirski, *Non sum nebulo, sed elector Regum, detrusor tyrannorum*, był to Mikołaj brat Piotra, o którym *Konstytucye* 1587. *fol.* 421. miał za sobą Elżbietę Firlejownę córkę Mikołaja wojewody Lubelskiego, atoli Aryańskie błędy w nim się były zaplątały, dla tego na sejmach żwawie przeciwko katolikom stawał, pomagała mu do tego akceptacya, którą miał u wszystkich wielką, przy wielkim dowcipie i kolligacyi; atoli brata swego Krzysztofa namową zmiękczony, gdy Adryan Radzimiński na publicznej w Lewartowie dysputacyi, tamecznych heretyków jawnie przekonał, widząc to Mikołaj, o niczem bardziej nie myślił, jako o tem, żeby się był z kościołem katolickim pojednał, co i uczynił, w Warszawie z wielką skruchą, za dyspozycyą Ks. Piotra Skargi, na którego ręku skonał 1598. wprzód obligowawszy, żeby go w kościele Lewartowskim od herezyi uwolnionym pochowano. *Cichoc. Alloq. Osecc. lib. 2. c. 7. Histor. Domus Profes. Cracov.* Stanisław tych dwóch trzeci brat, z konwokacyi Warszawskiej, naznaczony do lustracyi żup Krakowskich. *Constit.* 1587. *fol.* 414. Krzysztof czwarty brat najprzód proboszcz Tarnowski, a potem biskup Kijowski, za Radziwiła kardynała, wizytował dyecezyą Krakowską 1599. w roku 1613. naznaczony z sejmu do traktatów z Moskwą, *Constit. fol.* 11. katedrę swoję restaurował. *Okol.* Ci cztery bracia spłodzeni byli z Gołuchowskiej herbu Leliwa. Stefan mąż wojenny, ten kopią krusząc na weselu Zamojskiego w Krakowie, ciężko był raniony przez rękę i łopatkę; miał żon dwie, pierwsza, jednę mu tylko córkę powiła Annę Krassowskiego Piotra małżonkę. Drugą miał, córkę Adama Czernego z Minockiej, ale z nią żył *sterilis.* Wawrzeniec brat rodzony Stefana, miał za sobą Annę Mierzejską z którą zostawiwszy potomstwo, umarł 1634. Siostry tych dwóch braci Krzepicka pisarzowa skarbowa, i Anna Jana Młoszowskiego w Ulinie małżonka, atoli obadwa ci bracia Arryanami pomarli. *Baranow.* Stanisław i Piotr 1632. Jan miał za sobą

Dembińską Helenę, brat jego Jędrzej drugą tejże siostrę Zofią. Tomasz posłował na sejm 1623. i 1629. zkąd był deputowany na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 7. i 1633. i 1638. *Constit. fol.* 21. był potem chorążym Owruckim, jako czytam *w Konstytucyach* 1667. *fol.* 18. już po śmierci jego, tam wspominają, że wieś Kopyłów jemu i żonie jego, dożywotniem prawem od Władysława IV. puszczona była; marszałkował na sejmiku Lubelskim 1637. *Laudum*, miał za sobą Katarzynę Krasińską wojewodzankę Plocką, wdowę po Jędrzeju Rusieckim chorążym Sendomierskim. Kazimierz, żona jego Anna Leszczyńska herbu Belina 1645. Jan 1662. *Acta Castrens. Cracov.* Krzysztof w Litwie 1700.

Kaznowski *herbu Jastrzębiec*, w Lubelskiem województwie. Piotr w Jezierze 1658. z Bogatkowny urodzony, miał za sobą Helenę Ziemecką, z której syn Franciszek Kaznowski, suffraganem Poznańskim umarł, deputatem był na trybunał koronny w roku 1712.

Kaznowski *herbu Suche Kownaty*, w Lubelskiem województwie według *Okolskiego.* Stanisław Kaznowski w zakonie naszym rządził Krosieńskie i Piotrkowskie kollegia, umarł w Piotrkowie 1724.

Kczewski *herbu Lewart* w Prusiech. *Ks. Kojałow. in MS.* pisze, że ten dom wyszedł z Anglji z Komesów Oxyi, a do Prus w roku 1472. przyszedł, o czem świadczą dawne przywileje Krzyżackie. Michał Kczewski chorąży Pomorski miał za sobą Przewoską Reginę, z tej córka Konstancya wydana za Choczewskiego, z której był Stanisław Choczewski. *MS. de Famil. Pruss.* Syn z tejże Przewoskiej Rafał pułkownik w regimencie pieszym koronnym, ten z Anny Arciszewskiej, córki, czy jak inni chcą, siostry Krzysztofa Arciszewskiego admirała flotty Holenderskiej, i wojownika Brazylji spłodził Samuela rotmistrza królewskiego, temu Zuzanna Szlichtingowna powiła syna Jana pisarza ziemskiego Lemburskiego, który deputatem będąc na trybunał koronny, za laski, Leszczyńskiego wojewody Podlaskiego, życie to, na tej funkcyi skończył, zostawiwszy z Barbary Prependowskiej siostry Piotra sędziego ziemskiego Lemburskiego, syna Piotra Ernesta, ten posłując na sejmy, deputatem na trybunale koronnym stawając, chorążym Malborskim zawołany; dwór potem królewski zważywszy w nim wielkie z natury przymioty, najprzód mu regencyą kancellaryi koronnej, a potem referendaryą koronną konferował, z której na krzesło województwa Malborskiego wstąpiwszy, z tego wszedł do grobu w roku 1722. senator wielki w radzie: destynował go był Król August posłem swoim do Ratisbony, ale nowe w ojczyznie tej

zamieszki, drogę mu zatamowały, i na kongress także Brunświcki: był oraz starostą Kiszborskim, Stanisławowskim, Starogardzkim Straszewskim, marszałkował w trybunale koronnym 1713. z sejmu 1703. deputowany do konstytucyi, i na trybunał skarbowy, i do rewizyi skarbu koronnego: z Maryanny Wolfowny spłodził dwóch synów, Jana i Piotra, z tych jeden starosta Starogardzki i Straszewski, poseł na sejm 1730. tyleż córek, z tych Marya Panieńskie sobie życie obrała w zakonie Panien Sakramentek w Warszawie, Konstancya zaś Dębińskiemu poślubiona. Jędrzej chorąży Malborski posłował na konwokacyą 1696. a w roku 1704. podpisał konfederacyą Sendomierską. Michał Stanisław podczaszy Inflantski, poseł na sejm z Malborskiego na konwokacyą 1696. komissarz z sejmu 1703. na rozgraniczenie województwa Mazowieckiego z księztwem Pruskiem, *Constit. fol.* 22. był oraz burgrabią Malborskim. N. podkomorzy Malborski, żona jego Działyńska starościanka Kiszewska. Jędrzej sądowy Malborski poseł na sejm 1730.

Kczyński. Kczyńska żona Kościeleckiego herbu Ogończyk, z której syn Łukasz biskup Poznański.

Kęczewski, w Płockiem województwie. Jerzy Kęczewski podstoli Płocki, Franciszek i Stanisław 1648. Jan i Piotr 1674. Franciszek podsędek Płocki z sejmu 1678. do królewskiego boku naznaczony. *Constit. fol.* 7.

Kędzierzawski *herbu Nowina*, w księztwie Litewskiem, Mikołaj Kędzierzawski wojski Słonimski w województwie Nowogrodzkiem 1648. syn jego Stefan najprzód wojski Słonimski, potem sędzia ziemski, dalej kasztelan Miński, umarł kasztelanem Smoleńskim, tego z Brzostowskiej herbu Strzemię, siostry wojewody Trockiego, syn jeden w Paryżu umarł, *Kazanie Wojniłowicza Relikwia:* drugi Konstantyn. *MS. P. Kojał.* Katarzyna była za Wojną stolnikiem Witebskim 1661. *Histor. Novogr.*

W roku 1788. Jan Kędzierzawski susceptant Zakroczymski. — *Krasicki.*

Kędzierzyński *herbu Belina.* Kędzierzyński Tomasz z sejmu 1616. poborca łanowego. N. burgrabia Płocki 1630. którego żona złoty pierścień zawiesiła w Sierpsku u Panny Maryi. *L. Papr. Łaski cnd. fol.* 59. Anna była za Białyńskim herbu Lubicz skarbnikiem Drohickim, pisarzem grodzkim Sądeckim. Jan w zakonie naszym. N. Remigiana Kwiatkowskiego małżonka.

Kępiński *herbu Niesobia.* Z tego domu jedna była za Rożnem, matka Adama Rożna podsędka Krakowskiego. *Baran.* Wierzbięta Kępiński chorąży Wieluński 1402. przy

dobywaniu Smoleńska z Witołdem ciężko w twarz ranny. *Długosz tom. 2.* Piotr Kępiński dziedzic na Doruchowie (z czego poznać, że Doruchowscy z Kępińskich poszli) w roku 1423. kupił od Przetockich wieś Przewoźnicę, a w r. 1425. siostrze swojej Dobrochnie, rezygnacyą czynił wsi, Marszałki nazwanej. W roku 1426. dział między sobą bracia Kępińscy czynią, Mikołajowi dostały się Słuszyce, Dłota, i z innemi dobrami w Krakowskiem województwie i Sendomierskiem, Wierzbięcie zaś dobra Kępno z przyległościami, i miasteczko Baranów, Grębanin Łęka i t. d. W r. 1432. Piotr dziedzic na Doruchowie, rezygnacyą czynił bratu swemu Wierzbięcie dziedzicowi na Kępnie wsi Rzetnia za dwieście grzywien. Tenże Wierzbięta Kępiński zapisał dwie grzywny czynszu na Rzetni altaryście Ostrzeszowskiemu 1433. Jan starosta Ostrzeszowski 1448. Stanisław kanonik Wieluński 1459. dziedzictwo swoje Donaborów, Jakowy, Łękę, Kępno i Rzetnią, przedał bratu swemu. Dobrochna z Baranowa 1488. na tychże dobrach na altaryą Ostrzeszowską dwadzieścia grzywien czynszu zapisała, a w roku 1493. dobra Świba zastawiła Janowi Pakosławskiemu. *To z Ksiąg Grodzkich Ostrzeszowskich.* Bartłomieja z Kępna Kępińskiego męża rycerskiego już w Polskiem, już w Ferdyanda III. Cesarza obozie przy znacznej szarży, zmarłego w roku 1646. z Żarków, kędy po śmierci leży, nadgrobek wypisał *Starowol. in Monum. fol.* 780. Kasper 1629. Piotr 1641. Bartłomiej 1659. Elżbieta Kempińska 1629. *Acta Castren. Crac.* Piotr Karol sekretarz królewski.

Kępski *herbu Gryf*, w Wieluńskiej ziemi, piszą się z Rakoszyna. Kasper Kępski w trybunale koronnym bywał deputatem, z Jadwigi Kobierzyckiej herbu Pomian, synowicy kasztelana Krzywieńskiego, spłodził córkę Barbarę z Alexandrem Siemianowskim dożywotnie zmówioną. *Kazania Brama Grzymała.* Kasper sędzia kapturowy Sendomierski z Chęcińskiego powiatu 1587. *Constit. fol.* 425. N. była za Samuelem Grabkowskim. *Baran.*

Kępski *herbu Jastrzębiec*, w Płockiem województwie, piszą się z Mojkowa, lubo przedtem z Kępy. Piotr z Kępy podkomorzy Płocki 1436. podpisał pokój Brzeski *u Łask. w Stat. fol.* 140. Krzysztof stolnik Płocki 1452. był na zjeździe Czerwieńskim. *Statut. Masov. fol.* 95. Stanisław wojewoda Płocki 1560. Adam starosta Płocki. Mikołaj z Mojkowa dziedzic połowicy Sierpska fundował 1621. trzy na tydzień w kościele Sierpskim mszy. *L. Paproc. Łaski cud. fol.* 24. Żona jego Żołędowska. Paweł poborca w Płockiem 1648. *Porząd. Elekc. fol.* 11. Kępska była za Tomaszem Blochem, druga za Janem Borowskim herbu Abdank. Kępski kasztelan Do-

brzyński, miał za sobą Czapską. Mikołaj kasztelan Raciązki 1696. N. podkomorzanka Dobrzyńska Kazimierza Rutkowskiego wojskiego Dobrzyńskiego małżonka.

Kępski sekretarz laski wielkiej za marszałkowstwa Bielińskiego: jest w druku od niego wierszem Polskim napisma księga której tytuł „Myśli o Bogu i o człowieku." — Córkę jedynaczkę wydał za Komirowskiego. — *Krasicki.*

Kępski *herbu Wieruszowa*, w kościele OO. Cystersów w Jędrzejowie widziałem nadgrobek Elżbiety z Waliknowa Kępskiej żony Stanisława Kobierzyckiego z tym herbem: podobno tedy od Waliknowskich ci Kępscy poszli.

Kęsicki *herbu Ilgowski*, z tą jednak różnicą widziałem go, że tylko Abdank jest zwyczajny, we środku nad nim pierścień, ale strzały niemasz, na hełmie trzy pióra strusie i róża na nich. Adam Kęsicki tego herbu, uczył się w Herbipolu 1599. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie wspominają Kęszyckich 1574. Bartłomiej Kęsicki deputowany z sejmu 1616. do rewizyi ksiąg Liwskich. *Constit. fol.* 25. Michał w tymże roku w tejże ziemi poborca. N. Kęszycka była za Wojciechem Kierskim.

Kęsmiński *herbu Strzała.* Tak o nich pisze, *Fortuna Palladi faederata*, przecież kształtu tego ich herbu nie okryślił, przydaje i to, że w Litwie z książąt idą.

Kęsowski *herbu Poraj*, tym się tylko od niego różni, że na hełmie noszą pawi ogon, a na nim różą. *MS. de Famil. Pruss.* Z Niemiec z Misnji, (czyli jako inni chcą Wiszmaru) pierwszy do Prus przyszedł Jakób Bauzendorff mąż dzielny, i z przodków swoich wojennemi dziełami wsławionych idący, trzy tysiące kiryśnika mistrzowi Krzyżackiemu przyprowadził na pomoc: gdzie gdy odwagą swoją siła dokazał, w nadgrodę krwawych swych prac, wziął od Krzyżaków znaczne niektóre włości; jeszcze i podziśdzień znajduje się w tym domu przywilej donacyi Kęssowa, dany mu od Michała Kocha mistrza Krzyżackiego, od którego potem Bauzendorffowie Kęsowskiemi nazwani, jest i drugi przywilej Zygmunta I. w którym tęż donacyą approbował, z Prus potem do Litwy się i Żmudzi niektórzy z nich wynieśli. *Paprocki* wspomina Jana i Jędrzeja Kęssowskich ludzi rycerskich. Jeden z nich zginął pod Kiesą, wtenczas, kiedy Jędrzej Sapieha poraził Moskwy dwadzieścia tysięcy. Alexander opat Oliwski kościół w Starzynie wymurował, w Oliwskim kościele trzy ołtarze z wybornego marmuru wystawił. Opackiej kamienicy w mieście Gdańsku, swoim ustąpił zakonnikom: bibliotekę osobliwszemi i licznemi księgami napełnił, klasztor, różnemi obrazami świętemi ozdobił. Opacką rezy-

dencyą nowymi murami od upadku dźwignął. Kościołowi S. Jakóba w Oliwie dochodów przyczynił, drugi tamże kościół nowym dachem pokrył, pięknym apparatem ubogacił. Królową Ludowikę z Francyi do Polski przyjeżdżającą po pańsku przyjął i traktował w Oliwie, z wielkiem Władysława IV. ukontentowaniem. Na zakon nasz dobroczynnie łaskawy: uboższą szlachtę jako mógł ratował. Szwedów od portu Oliwskiego odpędził: był to wspaniałego animuszu prałat; wszystkim miły i ludzki, w dozorze karności zakonnej czujny, przykładem drugim do dobrego pomagający, żył jeszcze 1649. Brat jego rodzony Wojciech miał za sobą Elżbietę Zofią Tyszkiewiczownę, z której syn Eustachi Jerzy dworzanin królewski, po śmierci Tyszkiewiczowny Wojciech przy kościele, resztę życia swego aż do sędziwego wieku, w wielkiej pobożności przepędził. Jan trzeci ich brat, w obozie Rudolfa Cesarza wiele lat, z wielką męztwa swego chwałą przepędził: a potem w Inflantskich i Moskiewskich expedycyach, siła postrzałów i ran na sobie wyniósł, za co wziął pewne daniny od Króla Władysława IV. Maciej czwarty brat, w Inflanciech wojując i chorągiew nosząc pod znakiem hetmańskim, na placu poległ. Siostry tych czterech braci Anna Swiecimska, Barbara Kosowa, Dorota i Zofia Panny. *Jongellinus in Purpura D. Bernar. Kazanie, Róża Kwiat nieśmiertelny. Kazanie Damalew. Róża nową szatą odziana. Kazania Trebnica. Gerardus Nedatscius in* 12. *Alexandr.* Kazimierz Kęssowski 1623. *MS. de Famil. Pruss.* Wojciech Kęssowski starosta Krasnosielski, syn jego Jan także starosta Krasnosielski, Krzysztof miał synów, Jerzego i Bogusława. *MS. P. Kojał.* Jan chorąży Władysława Donhoffa wojewody Pomorskiego razem z nim mężnie się pod Strygoniem z Turkami scinając, na placu poległ. *Hacki Scrutinium Veritatis.*

Kęsztort *herbu Lis*, z tą jednak odmianą, że przez strzałę tylko jeden krzyż kładą z podporą i z dwiema gwiazdami, w hełmie zaś dwie trąby: tak go opisał *Ks. Kojał. in MS.* Z tych Sebastyan sędzia ziemski Zmudzki, ciwun Derwiański 1598. Samuel i Mikołaj Kęsztortowie w Zmudzi 1621. Sebastyan wojski Zmudzki r. 1648. *Clagius in Linda w roku* 1639. Sebastyana chorążym Zmudzkim pisze *Kojałowicz in MS.* o któremsiś bez imienia pisze, że z chorąstwa Zmudzkiego posuniony był na województwo Mińskie, roku jednak którego na tem krześle siedział, nie napisał: dla tego między wojewodami Mińskiemi, nie wiedziałem gdzie po położyć. Alexander 1648. Tomasz 1674. w Żmudzi. Drudzy ich piszą Kiejsztort. Władysław skarbnik Zmudzki miał za sobą Elżbietę Oziębłowską.

Kętrzyński *herbu Cietrzew. MS. o Familiach Pruskich*, ten im herb i gniazdo w Prusiech naznacza.

Kiciński, w Kujawskiem województwie. Waleryan Kiciński pisarz najwyższy skarbu i sekretarz pokojowy królewski 1704. podpisał konfederacyą Sendomierską. Michał sekretarz królewski z sejmu 1703. komissarz do rozgraniczenia województwa Mazowieckiego z księztwem Pruskiem. *Const. fol.* 23. Któryś z nich był deputatem na trybunał koronny roku 1701.

Kiciński pisarz najwyższy skarbowy z Niemcewiczowny miał potomstwo. W roku 1778. Adam Kiciński wojski Czerski. — *Krasicki.*

Kicki, w Płockiem województwie. Tomasz Kicki podczaszy Płocki, deputat na trybunał koronny z Chełmińskiego 1712. Kazimierz w zakonie naszym życie swoje Bogu poświęciwszy, umarł w Piotrkowie 1715.

Kicki kanonik Chełmiński. W roku 1788. suffragan Lwowski. — Jan koniuszy koronny, starosta Lwowski, bezżenny. — Ferdynand koadjutor w roku 1778. arcybiskupstwa Lwowskiego, potem arcybiskup. — N. starosta Sobowidzki. — Ci byli podobno bracia. — W roku 1788. Augustyn starosta Krasnostawski. — *Krasicki.*

Kiedzierski, w Rawskiem województwie Stanisław Kiedzierski podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Kielanowski *herbu Pobog*, w Podgórzu. Wojciech Kielanowski opat Świętokrzyski r. 1582. N. była za Janem Wielopolskim. Samuel z Burzynu (bo jednaż ich dzielnica była z Burzyńskiemi herbu Pobog) i z Kielanowicz ostatni z tej familji, umarł 1639. wieku swego 65. któremu córka jego, a żona Pawłowskiego Stanisława pisarza grodzkiego Bieckiego nadgrobek w Bieczu wystawiła: wypisał go *Starowol. in Monum.* miał za sobą wdowę po Marcyanie Leśniowskim. *Melanius.*

Kielecki. Władysław Kielecki z województwa Połockiego trukczaszy królewski podpisał elekcyą Jana III.

Kielbowski *herbu Orla*, w Wielkiej-Polszcze. N. Kielbowska Jana Smarzewskiego małżonka.

Kielbasa *herbu Nałęcz*, patrz **Gosławski.**

Kielczewski *herbu Abdank*, w Lubelskiem województwie. Jan sędzia Lubelski 1436. podpisał pokój Brzeski *u Łask. w Statuc. fol.* 140. Kiełczewska Dusiłowna, była za Jędrzejem Borzęckim koło roku 1532. Z tych niektórzy do Litwy się przenieśli jako Stanisław pisarz ziemski w województwie Brześciańskiem 1648. N. starosta Stokliski, miał za sobą Pacownę siostrę podkanclerzego Litew. z tej synowie, Jędrzej, Mikołaj i Jan, pierwsi młodo pomarli, Piotr i Mi-

chał 1700. Jan Krzysztof Skarbek marszałek powiatu Kowieńskiskiego 1674. a przedtem pisarz ziemski Kowieński. Piotr, Remigian, Paweł i Remigian podsędek Lubelski 1648. w Lubelskim, był przedtem ten Remigian skarbnikiem, i podstarościm Lubelskim 1619. czy też ojciec jego, córka jego była za Samuelem Mikułowskim sędzią ziemskim Radomskim, synów także pięciu zostawił. Pierwszy Stanisław cześnik Lubelski od którego syn Jan Kazimierz 1675. Drugi Remigian podsędek także Lubelski, żona jego Anna Domaszewska, z tej córki Petronella Stanisława Rostkowskiego, Apollonia Hadziewicza Piotra, małżonki, i syn Antoni chorąży Lubelski. Trzeci Piotr. Czwarty Alexander cześnik Lubelski, ten splodził syna Tomasza najprzód stolnika a potem chorążego Lubelskiego, którego potomstwo zostało, córka jedna zakonne sobie życie obrawszy pod regułą S. Teresy w Lublinie, świątobliwie z świata zeszła: druga Radecka chorążyna Horodelska, i synowie Alexander Józef, Floryan, i Michał; był wprzód i pisarzem grodzkim Radomskim. Teodor, piąty, którego syn Józef w zakonie naszym w Lublinie świata tego dokonał 1714. A przedtem Kazimierz Kiełczewski magistrem we Gdańsku umarł 1666. w wielkiej życia pobożności. Karol od S. Ducha przeor Grodzieński 1681. znacznej umiejętności człowiek w zakonie OO. Karmelitów bosych. Kiełczewska, była za Felicyanem Bielskim herbu Jelita. Antoni Kiełczewski, miał za sobą Joannę, córkę Pawła Bielskiego stolnika Lubelskiego. *Okolski w swoim Dyaryuszu* pisze, że dwóch Kiełczewskich pod usarskim znakiem Mikołaja Potockiego wojewody Bracławskiego i hetmana polnego służących pod Starżcem w okazyi raniono.

Byli i w Litwie Kiełczewscy. W r. 1778. Antoni sędzia ziemski Rzeczycki. — Leon stolnik Rzeczycki. — *Krasicki.* — (Niepewno czy tego herbu). —

Kiełczewski *herbu Pomian*, w Wielkiej-Polszcze dom starodawny, a podobno przodkowie ich Kielcami się przedtem zwali, jakom czytał Kielca wojskiego Sieradzkiego 1436. u *Łaskiego w Statucie f.* 140. a dawniej Kielc z Brudzewa wojewoda Poznański 1306. jakom pisał *Tom.* 1. na swem miejscu. Gabryel proboszcz w Strzelnie 1593. wspominają go z pochwałą *Acta Visitationis Dyecezyi Kujawskiej*, z jego starania koło klasztora Strzelnickiego. Tenże w r. 1607. był na synodzie Piotrkowskim prowincyalnym, żył jeszcze r. 1621. Jerzy ojczyznie dobrze zasłużony, o którym *Papr.* i *Okol.* Wacław najprzód kasztelan Biechowski, starosta Wschowski, z sejmu 1611. komissarz do umówienia z książętami Pomorskiemi defluitacyi na Warcie *Constit. fol.* 32.

wspominają go *Konstytucye* 1613. i 1616. kiedy go ojczyzna na różne funkcye narażała. W roku 1619. już był kasztelanem Łęczyckim i 1625. *Constit. fol.* 5. N. miał za sobą Izabellę Karnkowską wojewodzankę Płocką, wdowę po Garwaskim. Jan podstoli Kaliski posłował na sejm 1623. *Const. fol.* 9. jest jego list w tomie drugim *Mowcy Polskiego*, z którego poznać, że córka jego była za Jedrzejem Pstrokońskim. Jan skarbnik Kaliski, poseł na konwokacyą 1632. *Constit. fol.* 6. i 1633. z Łęczyckiego. *Constit. fol.* 27. Krzysztof komissarzem z sejmu 1627. naznaczony do lustracyi dóbr królewskich w Wielkiej-Polszcze, *Constit. fol.* 16. i w roku 1628. posłując, naznaczony był do zapłaty wojsku, *Constit. fol.* 2. N. stolnik Poznański 1633. któremu Rzeczpospolita pięć tysięcy wyliczyć kazała. *Constit. fol.* 6. Stanisław 1648. Bartłomiej Marcin, syn Stanisława Antoniego, z Małgorzaty Przyłupskiej herbu Róża 1701. Felix w ziemi Chełmińskiej 1699. Józef burgrabia Przedecki, deputat na trybunał koronny 1728. N. Kiełczewski miał za sobą Wiktoryą Kaczkowską. N. Annę Iwańską. N. Obodzińską, która potem szła za Bobrownickiego.

Jan Zygmunt z *Kiełczewa* Kiełczewski skarbnik Kaliski, z Zofią *Łętkowską* spłodził synów czterech: 1. Dominika suffragana Chełmińskiego, kanonika Krakowskiego, męża nauką języków i praw duchownego i krajowego, zaszczyconego. 2. Rocha stolnika Kowalskiego. 3. Antoniego. 4. Jana chorążego Kowalskiego.

Roch Kiełczewski stolnik Kowalski, ten z Joanną *Trzebińską* zostawił dwie córki, Katarzynę, Kazimierza Borzęckiego cześnika Szadkowskiego żonę, z tą *sterilis*, i Monikę Bazylego Połockiego małżonkę, z których potomstwo. Synów zaś było dwóch: Andrzej Kiełczewski szambelan J. K. Mci, ten z Zuzanną *Domaniewską* podczaszanką Piotrkowską, spłodził syna Wincentego. Drugi Gabryel na *Jeszewie* dziedzic, szambelan J. K. Mci, ten *primo voto* z N. *Moszczeńską* kasztelanką Inowrocławską *sterilis. Secundo voto* z N. *Trzcińską* chorążanką Kruświcką, z tą ma synów dwóch, Ignacego i Walentego. Tenże Roch Kiełczewski stolnik Kowalski, *2do voto* z Teofilą *Korytowską*, spłodził córkę Restitutę i synów dwóch: Kaspra na *Czestkowie* dziedzica, i Franciszka na *Kiełczewie* dziedzica.

Antoni Kiełczewski, ten z Anną *Jaranowską* herbu *Topor* spłodził córek pięć: Maryannę Moszczeńską, Lucyą ksienią w Toruniu u Benedyktynek. Annę Morzycką, Teresę Chrząszczewską, i Maryannę Bogusławską. Syna jednego Dominika szambelana, ten *primo voto* z *Zakrzewską sterilis*, *secundo voto* z *Michałowską* sędzianką Krakowską, ma syna Tomasza, córkę Petronellę.

Jan Kiełczewski chorąży Kowalski czwarty syn Jana Zygmunta skarbnika Kaliskiego z *Łętkowskiej* urodzony, ten z Balbiną *Turską* stolnikowną Sieradzką spłodził Józefa chorążego Kaliskiego,

orderu Ṡgo Stanisława kawalera, *Kozminka* i t. d. dziedzica męża w ojczyznie z publicznych usług, jako to 1784. do Grodna za laski Chomińskiego z Poznańskiego, 1788. na sejm konstytucyjny, za laski Małachowskiego posłując z Kaliskiego, i dobrych przymiotów zasłużonego, który wszedł w śluby małżeńskie z Salomeą *Walewską* chorążanką Piotrkowską, z tą zostawia potomstwo: córek dwie, Magdalenę i Weronikę, i synów czterech: Felixa, Alexandra w wojsku Pruskiem officera, Michała i Antoniego. — *Heraldyka Wielądka.*

W r. 1778. Szymon Kiełczewski kanonik Kujawski. Michał Kiełczewski stolnik Przedecki. — Temi czasy Leonard Kielczewski kanonik Krakowski i archi-presbiter P. Maryi. — *Krasicki.*

Kiełpiński *herbu Rogala*, w Mazowszu, a ztamtąd niektórzy na Podolu, inni w Prusiech osiedli. Jakób Kiełpiński 1580. poborca w ziemi Zakrocimskiej i 1590. *Constit. fol.* 603. Paweł z Golskim wojewodą Ruskim, w różnych expedycyach doświadczonego męztwa. Brat jego Krzysztof pojąwszy Makowiecką na Podolu osiadł. Adam kanonik Wileński. Gabryel, Adam, Felicyan, Wacław w ziemi Warszawskiej 1648. Adam w ziemi Zakrocimskiej 1674. Ci co są w Prusiech piszą się Kiełpińscy Mantywlowie, z tych Jędrzej w zakonie naszym.

Kiełpsz. Jerzy Kiełpsz z powiatu Wilkomierskiego podpisał elekcyą Jana III. Stanisław 1700.

W roku 1778. Franciszek Kiełpsz oboźny Bracławski. — Jan regent grodzki Bracławski. — *Krasicki.*

Kiemlicz *herbu Rawicz*, zdawna dziełami recerskiemi ta familia wsławiona, jakoż wspomina *Kromer* pod rokiem 1432. sławnego rotmistrza Kiemlicza, że za jego powodem znaczne wojsko Litwy pod Morachwą na głowę porażono: atoli już temi czasy zda mi się ten dom ustał, wspomina jednak *Okolski* Tomasza, który dwie córki zostawił, jedna z nich była za Wolińskim wojskim Kamienieckim, druga Zofia pierwszym związkiem żyła za Alexandrem Babskim, drugim z Wydżgą podsędkiem Lwowskim.

Kierciński, w powiecie Pińskim. Łukasz Kierciński podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Kierdej *herbu Bełty*, patrz **Jodzieszko.** Dom starożytny w województwach Wileńskiem i Trockiem. Z tych Jan Kierdej Radziwonoski z Wołowiczowny urodzony (jako i bracia jego Władysław, Eustachi i Hieronim,) wojski i sędzia grodzki Oszmiański, potem pisarz ziemski 1629. Władysław sekretarz królewski podstoli Grodzieński, potem marszałek, człowiek godny, był regentem kancellaryi wielkiej, był i marszałkiem izby poselskiej na sejmie 1639. lubom ci ja mu w tomie pierwszym omyłką herb Kierdeja przypisał. Hieronim w zakonie Soc. Jesu, Eustachi Kierdej trukczaszy

królewski, chorąży Grodzieński, potem kasztelan Miński, nakoniec Żmudzki, to *Ks. Kojał. in MS.* lubom ja go między Mińskiemi kasztelanami opuścił. Córka jego Krystyna była za Janem Oziębłowskim wojskim Grodzieńskim. Syn zaś Jan Kazimierz najprzód chorąży Grodzieński, dworzanin królewski, regimentarz powiatowy, gdy Grodna 1660. pod Moskwą odyskiwano, dalej marszałek Grodzieński, starosta Przewalski, posłem na sejmy często bywał i marszałkiem izby poselskiej 1670. umarł kasztelanem Trockim 1685. atoli jam go w tomie pierwszym opuścił: syn jego Władysław Antoni marszałkowicz Grodzieński 1674. był podobno potem chorążym Grodzieńskim Floryan Stanisław starosta Filipowski tegoż czasu. Jakób Kierdej w Mińskiem 1632. Kazimierz Jan w Trockiem 1648. Szczesny 1700.

Konstytucya sejmu 1677. r. wspomina jako Stanisław Floryan Kierdej starosta Filipowski poniósł śmierć pod Żarnowcem w obronie ojczyzny. — Taż sama konstytucya sławi zasługi ojca jego Jana Kazimierza marszałka Grodzieńskiego, i nadaje jedynakowi *sub minorennitate* zostającemu synowi zabitego pod Żorawnem, dzierżawy Przewalską i Filipowską w powiecie Grodzieńskim do lat czterdziestu. — *Krasicki.*

Kierdej *herbu Trąbki.* O tych sam tylko pisze *Ks. Kojał. in MS.* O nich mówiłem pod Hryczyna.

KIERDEJA HERB.

Ma być tarcza wzdłuż na dwie części przedzielona, na prawej stronie tarczy, powinny być trzy lilie, jedna nad drugą w prost idące, w polu błękitnem, na drugiej stronie pole czerwone: w helmie trzy pióra strusie, tak go opisał *Okol. tom. 1. fol.* 375. *Długosz originem tego herbu* opisując, wywodzi, iż od Ludwika Króla Polskiego i Węgierskiego, przy dobyciu zamku Belza konferowany walecznemu żołnierzowi Kierdejowi, któremu jako rycerzowi pole krwawe,

a jako z nieprzyjaciół tryumfującemu, trzy lilie nadał, luboć *Okolski*, na co przywodzi *Jerzego Lemka*, powiada, że gdy Kierdej syn Tarkiewiza Perekopskiego Pana, najprzód w Polszcze, a potem w Francyi długo i szczęśliwie wojował, ten w krwawych zasługach od Królów Francuzkich herb ten i lilie otrzymał, co mu potem Ludwik Król Polski i Węgierski potwierdził. Z tego domu był Hryczko Kierdejowicz kasztelan Lwowski, a potem wojewoda Podolski, umarł 1461. pisał się z Pomorzan, ten za Zygmuntem wielkim książęciem Litewskim mężnie stawając przeciwko Świdrygiełłowi, wojsko jego zbił, i hetmana jego Nosę pojmał. Tego potomstwo różne sobie nazwiska przybrało *Hoscki*, *Koziński*, *Dziusa*, *Czaplic*, inni przy dawnym Kierdejów imieniu zostali: z tych Anna Kierdejowna, była za Mikołajem Fredro podkomorzym Podolskim. Piotr i Mikołaj ziemianie Wołyńscy 1528. *Metryka Wołyńska*. Prokop zabity pod Horyniem. Wacław chorąży Wołyński. Roman Hrehorowicz starosta Włodzimirski podkomorzy Kijowski, rotmistrz królewski na expedycyach Moskiewskich, pod Smoleńskiem, za Zygmunta III. *MS. P. Kojał.*

Kierekiesz. Jan Kierekiesz dla wojennych zasług w różnych okazyach doznanych nobilitowany 1662. *Constit. fol.* 40.

W r. 1778. Antoni Kierekiesza łowczy Winnicki. — *Krasicki.*

Kierkiło. Jędrzej Kierkiło oboźny Wilkomirski podpisał elekcyą Jana III. w tymże powiecie Władysław starosta Szyjcki 1732. Kirkiło.

Kierło *herbu Płomieńczyk*, w księztwie Litewskiem. *MS. Załuscianum o Familiach Pruskich*, tak ich herb opisuje trzy Lwie głowy żółte z grzywami najeżonemi w prawą tarczy obrócone, u każdej z nich gęba szeroko otwarta, język wywieszony; w polu błękitnem, tak ułożone, że dwie podle siebie na górze, jedna pod niemi w środku, z hełmu pół Lwa i z łapami takąż figurą widać. *MS. Ks. Kojałow.* powiada, że każda z tych głowa płomieniem wybucha, w hełmie zaś ich, składa dwie trąby myśliwe z prążkami, i wiązaniem srebrnem na krzyż złożone, zowie zaś ten herb Płomieńczyk sowity. Ludwik Kierło schlachcic Saski, dworzanin Rudolfa Cesarza, gdy w bitwie z Francuzami zabił sławnego grafa, który za herb Lwią głowę, ogień wybuchającą nosił, pasowany od tegoż Cesarza, na jego koronacyi na rycerstwo, i *Eques Auratus* uczyniony za łaską Cesarską, ojczysty herb trąby dwie, na hełm podniósł, a w tarczy począł używać herbu grafa zabitego. Synowie jego, Maciej Kierło, długo służył w wojsku Krzyżackiem, w bi-

twie z Litwa zabity 1344. Olbrycht po takiejże służbie za mistrza Krzyżackiego Henryka de Kniprod, w Prusiech osiadł, i ożenił się. Z przywileju danego w roku 1354. znać, iż miał synów trzech: Henryka, Michała i Ludwika. Michał i Ludwik polegli na placu, kiedy Władysław Jagiełło Krzyżacką potęge starł na głowę 1410. Henryk nie mogąc się dosłużyć żadnej nadgrody u Krzyżaków, i ojcowskich zasług odzyskać, przeniósł się do Jagiełła Króla, jako się najduje w przywileju pisanym 1479. zostawił synów Olbrychta i Teodora. Teodor znowu się do Krzyżaków udał, i u nich na wojnie zginął. Olbrycht zaś pułkownikiem był królewskim u Kazimierza Jagiellonowicza, jako świadczy przywilej dany 1457. synowie jego Ludwik, Henryk i Ernest, który dziecięciem umarł. Henryk w wojsku koronnem pod Chojnicami poległ na placu. Ludwik po długiej wojennej służbie, wziął w małżeństwo Machwiczankę herbu Hippocentaurus wojewodzankę Pomorską, z której zostawił syna Ludwika, ten dworzaninem będąc i rotmistrzem u Królów Olbrychta Alexandra i Zygmunta I., na Piotrkowskim sejmie indygenat otrzymał, 1528. gdzie mu Król Zygmunt odmienił herb, zajednę Lwią głowę, trzy w herbie nadał, tym kształtem jako się wyżej mówiło; był starostą Grębowskim, z dwóch synów jego Teodor mlodo umarł, Michał zaś dworzanin królewski starosta Starogdyński pojął Chełchołowską herbu Kruczek, która mu splodziła czterech synów. Z tych Ernst młodo w cudzych krajach świat pożegnał. Jan w Holandyi pod książęciem Auryakiem żołnierską służąc zabity. Dadzibog był podkomorzym Czerniechowskim dworzaninem Zygmunta III. w expedycyach różnych z Tęczyńskim służył, a potem pojął Krystynę Wołowiczownę starościankę Rohaczewską, z której córka poszła za Dominika Kazanowskiego kasztelana Zawichojskiego: syn zaś Gabryel marszałek Starodubowski, służył na expedycyach Wołoskich i Pruskich, miał za sobą córkę Krzysztofa Kiszki wojewody Witebskiego, zostawił synów z których Jędrzej kwitnął 1674. Kazimierz czwarty syn, młodo w Wiedniu na naukach umarł. *Kojał. in MS.*

Kiermański. *Bielski fol.* 793. powiada, że Kiermański gonił z kopią, na weselu Zamojskiego z Batorowną roku 1583.

Kiernoski *herbu Junosza.* Paweł Kiernowski kasztelan Gostyński, miał za sobą Annę Dzierzgowską kasztelankę Ciechanowską.

Kiernowski *herbu Sulima,* pisali się z Kiernozia. O nich sam tylko świadczy *L. Paproc. Łaski cudow. f.* 25. kędy przydaje, że Anna Kiernowska tego herbu, była mał-

żonką Felixa Sierpskiego. Kasztelana Rypińskiego herbu Prawdzic, z których córka Anna Sierpska z Janem Piwo w kontrakty małżeńskie wszedłszy, wniosła w ten dom dobra Kiernozia i insze w województwie Rawskiem w dom Piwow.

Kierski *herbu Jastrzębiec*, atoli z tą różnicą, że na hełmie Jastrząb w pysku pierścień trzyma nie podkowę. W Wielkiej-Polszcze kwitną. Michał Kierski z Katarzyny żony, spłodził synów trzech: Wincentego, Wawrzeńca i Piotra, z tych Piotr umarł *sterilis*. Wawrzeniec stan sobie duchowny obrał. Wincenty ożenił się z Katarzyną Łukomską z której dwie córki były, jedna Barbara, ta Panną umarła, druga Anna Sobocka: po Łukomskiej pojął Barbarę Przecławską, z którą miał dwóch synów: Stanisława kanonika Poznańskiego i Sendomierskiego 1574. i Macieja, żona jego Małgorzata Szołdrska, druga Barbara Łącka, z tej potomstwo Wojciech, Stefan, Alexander, Zofia, Małgorzata, Anna. Stanisławowi Barbara Brodnicka urodziła syna także Stanisława. Alexander miał za sobą Katarzynę Marszewską, która mu trzy córki powiła, jednę Dobiejowską, drugą Annę Kucharską, trzecią Zofią Twardowską, synów także czterech Chrystyana, Wojciecha, Franciszka i Stefana Soc. Jesu, ten kollegio Poznańskiemu dwanaście tysięcy zapisał: szczyci się dobroczynnością jego i nowicyat nasz Krakowski 1673. w Rzymie teologji słuchał, umarł w Neapolu. Krystyan najprzód cześnik i surrogator Poznański, posłował na sejm 1678. *Constit. fol.* 7. potem kasztelan Rogoziński, pierwszym ślubem związał się był z Anną Rogalińską kasztelanką Nakielską, ta mu trzy córki powiła, Maryannę 1*mo voto* z Zakrzewskim, 2*do* z Władysławem Skorzewskim pułkownikiem, Juliannę z Gostkowskim, Franciszkę z Baranowskim, dożywotnie zmówione: i syna jednego Samuela, umarł młodo, zostawiwszy z Maryanny Zakrzewskiej syna jednego Emeryka. Drugim ślubem Krystyan z Pigłowską pisarzowną Nakielską żył bezpotomnie. Wojciech drugi syn Alexandra, brat Krystyana z pierwszej żony Mielżyńskiej, miał dwóch synów: Krzysztofa i Ignacego, z drugiej Kęszyckiej, tyleż, to jest Marcina starostę Mieściskiego, młodo umarł w Paryżu, i Alexandra, którego z Teresy Marszewskiej kasztelanki Przemęckiej syn Józef. Franciszek trzeci syn Alexandra, z Marszewskiej spłodził dwie córki, Annę ta najprzód żyła z Zakrzewskim, potem z Krzysztofem Koszutskim, i Jadwigę Alexandra Bilińskiego, teraźniejszego podstolego Poznańskiego małżonkę. Wawrzeńcowi Kierskiemu Włoszynowska zrodziła syna Krzysztofa, ten 1*mo voto* miał za sobą Zawadzką, z nią córkę Petronellę Tyminiecką, i synów dwóch, Stanisława

i Adama: *2do voto* Maryannę Ponińską siostrę rodzoną Hieronima kasztelana Gnieznieńskiego, z nią córkę Zofią Złotnicką, i syna Józefa. *3tio voto* Morawską siostrę rodzoną Jana kasztelana Przemęckiego, z nią córkę Teresę Krzyżanowską. Stanisław syn Krzysztofa pojął Kaliszkowską, z niej córek dwie: Łakińska i Trąmbczyńska, tyleż synów. Adam drugi syn Krzysztofa pojął Teresę Strzałkowską, z niej córka Rozalia jeszcze Panna: i synów pięciu, Ludwik którego żona Walknowska, Józef, Krzysztof, Jan, i Michał. Józef trzeci syn Krzysztofa pierwszym ślubem związał się z Urszulą Malechowską córką Jana Malechowskiego kasztelana Kaliskiego, z nią splodził syna Ignacego: drugim ślubem z Konstancyą Baranowską herbu Ostoja pozostałą wdową po Złotnickim, z tej syn Walenty w zakonie Soc. Jesu: i córki dwie: Franciszka i Wiktorya. Jan burgrabia Poznański, którego z Borkowskiej córki dwie, Barbara Parczewska, i Katarzyna Dobrzycka, syn zaś Michał, z Hozyuszowny siostry rodzonej biskupa Poznańskiego, zostawił syna Józefa. Wojciech brat rodzony Jana burgrabiego, tego z Zajączkowny sędzianki ziemskiej Kaliskiej, trzech synów: Wojciech, Wacław, i Michał: od Wojciecha z Cikowskiej, została córka Barbara Moraczewska: od Wacława z Wysłowskiej, syn Kazimierz, i córek dwie, Marcyanna gdy to piszę Panną, Małgorzata Dominikanka w Poznaniu: od Michała synów dwóch: Jan i Wojciech: Jan *sterilis*, Wojciech z Budziejowskiej ma dwóch synów: Jana i Antoniego. Władysław brat rodzony Jana burgrabiego Poznańskiego i Wojciecha, spłodził syna Stanisława dziekana katedralnego Poznańskiego, był deputatem na trybunał koronny 1695. umarł 1730.

Wyżej wspomniany Józef Kierski z *Hozyuszowny* spłodzony, proboszcz i suffragan Poznański, przez lat kilkanaście w Gostyninie u Oratoryanów życie osobne prowadząc, sekretarzem koronnym od Augusta III. uczyniony, po przeniesieniu Mlodziejowskiego kanclerza na biskupstwo Poznańskie, rządy dyecezyi Przemyskiej objął. — Umarł r. 1783. wieku 73. — *Krasicki.*

Kierszański *herbu Łuk napięty*, w powiecie Upitskim. O tych sam tylko pisze *MS. Ks. Kojałow.*

Kierznowski *herbu Pobog*, w Litwie. To nasi pisarze, atoli *Ks. Kojał. in MS.* twierdzi że herbu Jastrzębiec zażywają, tylko że nad podkową i krzyżem trąbę myśliwą kładą, a na hełmie trzy pióra strusie. Jan Kierznowski podwojewodzy Nowogrodzki 1616. Jędrzej w Nowogrodzkiem, Abraham w Ruskiem, Bernard w Wołyńskiem 1632. Jan sędzia grodzki Słonimski poseł na sejm 1647. z niego deputat na trybunał skarbowy. *Constit. fol.* 44. Mikołaj 1648. Gabryelowi Kierznowskiemu towarzyszowi usarskiej chorągwi

wojewody Wileńskiego, dobra Trostyn przedtem w dożywocie puszczone, potem 1662. na sejmie dziedzicznem prawem oddane. *Constit. fol.* 20. Jan sędzia ziemski Nowogrodzki, a potem wojewoda, starosta Dziewiernski, posłował na sejm 1661. z tego komissarzem był do zapłaty wojsku. *Constit. fol.* 2. i 1667. *fol.* 3. i 1670. *fol.* 2. Eleonora siostra jego była za Janem Samuelem Korsakiem sędzią ziemskim Nowogrodzkim 1676. córka zaś jego była za Mikołajem Haraburdą. N. za Bazylim Bakanowskim. Kasper, Krzysztof, Mikołaj podczaszy Lidzki, Michał 1674. Katarzyna synowica wojewody Nowogrodzkiego, żona Krzysztofa Misztolta podczaszego Inflantskiego. Kazimierz 1710. Jan podstoli Starodubowski 1700.

Roku 1778. N. Kierznowski sędzia grodzki Brański. — *Krasicki.*

Kierzyński *herbu Niesobia*, w Kaliskiem województwie, od Krzywosądów idą, bo w księgach grodzkich Ostrzeszowskich w r. 1442. Jana Krzywosąda wspominają te dobra dziedziczne, Myjomice i Kierzno, i w roku 1587. Krzywosądowie dzielili się dobrami Myjomice i Kierzno. W roku 1609. już ich zowią Kierzyńskiemi tamże. W roku 1617. Jędrzej Kierzyński z Krzywosądów, tak się podpisał w pewnej tranzakcyi w tymże grodzie. Kierzyński miał za sobą Gorajską. Kazimierz i Józef bracia rodzeni. 1697. Alexander 1724.

Kieszkowski *herbu Krzywda*, w Radomskiem. Tomasz Kieszkowski wydał do druku *Oratio: in funere Vladislai IV. Regis Poloniae. Cracov.* 1649. *in fol.*

W roku 1778. Jan Kieszkowski komornik graniczny Chęciński. W roku 1788. N. regent Radziejowski. — *Krasicki.*

KIETLICZ HERB.

Mają być trzy węzły łańcucha pancerzowego złotego, w essy ułożone, tak, że dwa z nich w górę, jeden w prawą

tarczy, drugi w lewą idą, trzeci od nich wisi na dół prosto, w polu czerwonem, na hełmie trzy pióra strusie. Tak go opisują *Bielski fol.* 133. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1115. *O herb. fol.* 529. *Okol. tom.* 1. *fol.* 380. *Klejnoty fol.* 55. *Rutka in MS. Potoc. Poczet herb.* Inni krócej go tak udają, że są trzy dzwona łańcucha od jednego we środku ogniwa wiszące. O początkach tego herbu niezgadzają się autorowie. Domyśla się *Okolski*, że zdawna przodkowie tej familji herbem Kietlicz 2do pieczętować się musieli, ale Henryk Kietlicz arcybiskup Gnieznieński, z Franciszkańskiego zakonu na tę godność wyniesiony, czy za powodem papiezkim, czy też na pamiątkę swojej professyi, chordę, Franciszkańskiej inwestyturze zwyczajną, w ten kształt, jako się mówiło, ułożył i w herbie swoim nosił. Zbija go i słusznie *Kazimierz Biernacki, speculo Minorum fol.* 239. bo dajmyż to, że Kietlicz arcybiskup z nabożeństwa swego taki herb sobie uformował, zacóżby jednak inni tegoż domu familianci, i Henryka pokrewni, tęż chordę przywłaszczać za własny herb mieli, a przecię i sam Okolski i Paprocki twierdzi, że na Szląsku jest siła domów, które się tymże herbem pieczętują, jakto Kietliczowie, Rajscy, Skidzińscy, Zegotowie z Słupska, o których *Paprocki in Strom.* twierdzi, że ich tam zowią Zygotowie albo Cyganowie, z tą różnicą od Kietliczów, że na hełmie nad koroną, już nie trzy pióra strusie, ale trzy podobneż węzły łańcucha, każdy osobno z korony wychodzący w herbie noszą, i zowią go tam ten herb Kycky.

Spondanus in Annal. Ecclesiast. pod rokiem 1212. *num.* 5. inszy tego herbu początek zakłada. Po owej prawi sławnej Królów Hiszpańskich nad Maurami otrzymanej wiktoryi, w roku Pańskim 1212. czy jako ją jedni zowią Kastulońskiej, czy Ubedeńskiej jako inni, gdzie samej jazdy Maurów, sto ósmdziesiąt tysięcy było, a piechoty nie przerachowana liczba, i z tych wszystkich fortunne zwycięztwo Hiszpani otrzymali; Sanctius Król Nawarry, na pamiątkę tej wygranej, temu Kawalerowi, który pierwszy łańcuchy przerwał (temi się była część obozu nieprzyjacielskiego opasawszy, zmocniła; gdzie się sam Król Mahometański, w zielonym na głowie zawoju, i z najprzedniejszemi kawalerami swemi znajdował) łańcuchy złote w polu czerwonem za herb nadał: przydaje jednak *Spondanus*, są prawi niektórzy, co powiadają, że herb ten dawniejszy być twierdzą od tej wiktoryi, i słusznie to przydał; bo u nas w Polszcze już Henryk Kietlicz właśnie o tym czasie, arcybiskupią w Gnieznie godność piastował, a jego przodkowie na Szląsku dawniej przedtem kwitnęli, o czem niżej. Przecież że w Hiszpanji herb ten na-

byty, zda się być wielki pozór i z tego, co *Petrasancta cap.* 63. *pisze de tesseris*, że się tam jeszcze i podziśdzień wiele domów znajduje, które w herbach swoich, łańcuchów zwykły zażywać.

Parisius in MS. domyśla się, że nabyty na wojnie Spartaka z Rzymiany, którego posilkowali Sarmatowie Niemieccy, gdy bowiem Spartak wojnę przeciwko Rzymianom podniósł, od nich w przepaściste góry zapędzony, i głodem ostatnim prawie zmorzony, za poradą i przywodem jednego z Sarmatów, drabiny z wici kręconych, a w krągi składanych, porobić kazał, po których, z gór owych niedostępnych nocą część wojska spuściwszy, na Rzymianów ubezpieczonych, i nic podobnego nie spodziewających się, żwawo natarłszy, jednych zbił drugich rozproszył. O tej batalji tak pisze *Florus lib.* 3. *cap.* 20. *Bellum Spartaco duce concitatum* (niżej powiada że był rodem Tatarzyn) *servis ad vexillum et auxilium vocatis, cum statim decem amplius coiissent homines, non modo effugisse contenti, jam vindicari etiam volebant. Prima velut ara thuris, mons Vesuvius placuit, ibi cum etiam obsiderentur a Clodio Glabro, per fauces cavi montis, vingineis delapsi vinculis ad imas ejus descendere radices, et exitu in uno, nihil tale opinantis ducis, subito, impetu castra rapuere etc.* Za to tak chwalebne dzieło Sarmata tym herbem regalizowany, mówi *Parisius.* Jakoż *Bielski*, *Paprocki i Okolski* świadczą, że ten herb jest własny Niemiecki, i z tego domu bywali ludzie pobożni. Ja tu tylko to przydaję, że dawni Sarmatowie, co i Tatarom jeszcze zwyczajna, zwykli byli na wojnę więzy z sobą nosic w które jak w sidła nieprzyjaciół chwytali. *Lipsius in Analectis ad militiam lib.* 3. *dial.* 3. przywodzi Pausaniasza, tak o Sarmatach *lib.* 1. mówiącego: *Et laqueos iniicientes in quemcunque hostium possunt, equos deinde avertentes, deiiciunt detrahuntque implicitos et illaqueatos. Sozomenus* także *lib.* 7. *Ecclesiast. histor. cap.* 25. o Tatarzynie pewnym mówi: *Parato in hoc laqueo ad scutum alligato sicut solet in hostes, alteri cuidam dum loquitur sublata manu dextra funem immissurus erat, ut ad se traheret: i Joseph. lib.* 7. *de Alanis scythis* wspomina, że gdy do Medyi wpadli, już był któryś z nich na Teridatesa Króla sidło zarzucił, chcąc go żywo pojmać, gdyby był Król miecza chybko dobywszy, więzów tych przerżnąwszy nie ubiegł. *Hegesippus de Alanis lib.* 5. *cap.* 50. mówi: *Laqueos jacere, atque hostem innectere, ars Alanis, bellandique mos est:* toż pisze *Herodotus lib.* 7. o Persach i *Valerius Flaccus lib.* 7.

Kietliczów familią opisując *Paprocki o herbach* (a z niego

Okolski krócej zbierał) mówi, że Teodoryk Breneński książę, od Konrada książęcia i margrabi Breneńskiego, pradziada świętej Jadwigi (idący) pojął był Eudoxę, córkę Konrada książęcia Mazowieckiego i Kujawskiego, syna Leszka Białego, tego który był zabity pod Gąsawą: z tą miał synów czterech: Ottona, Konrada, Teodoryka i Henryka, i dwie córki: Judytę którą pojął był Mszczuj książę Pomorski z domu Gryf, i Jadwigę ksienią klasztoru Gebersztyńskiego. Otto starszy syn panował na Wichni, Konrad na Bremie: trzeci Teodoryk *in ordinem militiae transiit*. Czwarty Henryk wstąpił do zakonu Ś. Franciszka, a potem został arcybiskupem Gnieznieńskim; od Marcina Papieża tego imienia czwartego (wyżej zaś mówił Paprocki od Innocentego III.) dla świątobliwości żywota jego, także dla ozdoby narodu książęcego, za prośbą książąt Polskich Konrada syna Leszkowego, bo to był własny jego wnuk, także Władysława i Ottona książąt Wielko-Polskich potwierdzony, wstąpił na tę katedrę 1200. umarł 1219. *Długosz także w historyi swojej lib.* 6. w roku 1174. wspomina Henryka Kietlicza, że był podżogą Mieczysławowi książeciu Polskiemu do wielkiej nad poddanemi tyranji, którego potem w r. 1191. Kazimierz książę Polski dostawszy, oddał Romanowi książęciu Ruskiemu, gdzie u niego na wygnaniu zostając, zstarzawszy się, żyć przestał: przecież *tenże Długosz*, *tamże lib.* 6. pod rokiem 1199. powiada, że Henryk Kietlicz zakonu Minorytów, klasztoru Ś. Jakóba w Wrocławiu profess, z ojca Teodoryka książęcia Bremeńskiego i Eudoxyi księżniczki Polskiej urodzony, lubo poniewolnie wstąpił na arcybiskupstwo Gnieznieńskie po Zdzisławie od Innocentego Papieża III. czyli jako inni chcą przez Marcina IV. Papieża potwierdzony, Morawskim książętom pokrewnym będąc, a świętej Jadwidze w trzecim stopniu pokrewieństwa, to *Długosz*, *Janicius*. Tegoż Henryka arcybibiskupa Gnieznieńskiego chce mieć w roku 1200. i powiada że był Franciszkanem. Atoli ci autorowie, niewiedząc, że dwóch było Henryków Kietliczów arcybiskupów Gnieznieńskich, jednego z drugim pomięszali, ztąd raz mówią, że brał potwierdzenie od Innocentego III. drugi raz że od Marcina IV. Papieżów. Pierwszy Henryk objął tę infułę w roku 1200. nie tak przez elekcyą kapituły, jako bardziej uporem i rozruchem Mieczysławowym, jako mówi *Kromer lib.* 7. od Innocentego Papieża potwierdzony, nie od Marcina IV. bo ten dopiero wyniesiony na stolicę Apostolską 1281. Franciszkanem też nie mógł być ten Henryk: ponieważ, gdy obejmował Palliusz, jeszcze natenczas zakonu Franciszkańskiego nie było, ile że Ś. Franciszek dopiero w sześć lat

potem to jest roku 1206. jako dobrze uważa, *Damalew. in Archiep. Guesn.* nowe życie zaczął, a potwierdzenie swojej reguły od Innocentego Papieża dopiero otrzymał 1209. kiedy już dziewięć lat Henryk był arcybiskupem Gnieznieńskim. Rozumiem także, że to tenże sam Henryk którego pojmawszy Kazimierz książę, na wygnanie do Rusi posłał, według Długosza, ale on tam nie umarł, i owszem znać, że skoro tylko Mieczysław Stary książę, rządy pówtornie w Polszcze posiadł, w roku 1194. tak się zaraz o uwolnienie życzliwego sobie Henryka postarał; a potem w nadgrodę tego, co dla niego cierpiał, na arcybiskupstwo go Gnieznieńskie wysadził, jakoż ani Kromer, ani Bielski, ani Miechowita, tego nie piszą, żeby miał na tem wygnaniu umrzeć. Co też był za człowiek, z tego poznać, bo najprzód swoją przewagą dokazał tego, że zezwoleniem wszystkich książąt, senatorów i inszych stanów Polskich warowano, aby prawo świeckie, na duchowne i kościelne na jakieżkolwiek osoby, sługi i poddane ich, w niwczem zgoła władzy swej nie przeciągało, aby ich urzędnicy świeccy, senatorowie, ani sami nawet książęta, i Królowie sądzić nie mógli; którą to ustawę potwierdzeniem biskupa najwyższego, i wszystkiej zwierzchności duchowieństwa warował. Na kapłany z postanowienia synodu od siebie złożonego, to pod przysięgą wycisnął, że żony i położnice od siebie precz oddalić musieli. Wyjednał na siebie, czyli też i na sukcessorów swoich arcybiskupów Gnieznieńskich według tego com mówił *w Tomie* 1. tytuł *Legati Nati* u Stolicy Apostolskiej. Od Mieczysława książęcia przysięgę wycisnął, którą się ten monarcha obowiązał, że wszystko cokolwiek między nim i Panami Polskiemi postanowiono było, tego niewruszenie miał przestrzegać i dochowywać, pod klątwą na tego ktoby te pakta miał pierwszy wątlić. Lędzkiemu klasztorowi, i pannom zakonnym w Oloboku, dziesięciny od stołu arcybiskupiego nadał, lubo sukcessor jego nazad ich odebrał. Dwie wsi do arcybiskupstwa przykupił Lawan i Wolknowi. Kasztelanią także Słupską od książąt Polskich zwłaszcza u Władysława, który ją był przez niedbałość utracił, przyłączył do arcybiskupstwa. O czem Paprocki z dawnego katalogu przywodzi tej tranzakcyi opisanie. Po tych wszystkich koło kościoła sobie powierzonego pracach, odpoczął w Panu Henryk w r. 1219. w Gnieznie pochowany. *Paprocki* o *herb. Damalew. in Vitis Archiep. Gnesnens. Janicius Matenes. Histor. Eccles.* 1219. *num.* 6. *Bzovius.*

Henryk drugi Kietlicz arcybiskup Gnieznieński, ten to jest Henryk syn Teodoryka Bremeńskiego książęcia, z Eu-

doxyi Polki spłodzony, jako mówi *Kromer lib.* 7.; z Eudoxyi księżny Mazowieckiej, jako chce *Damalew.* z Eudoxyi córki Konrada książęcia Mazowieckiego jako *Paprocki* i *Biernacki;* jeżeli tak jest, toć Paprocki nie mógł tego mówić o urodzeniu pierwszego Henryka, ale chyba o tego: bo Konrad książę Mazowiecki, a dziad z matki Henryka dopiero żył i kwitnął 1242. kiedy już pierwszy Henryk w r. 1219. życie zakończył. Że był z książąt Bremeńskich familji, że zakonu Ś. Franciszka, że arcybiskupem Gnieznieńskim, oczywistym jest dowodem list Marcina IV. Papieża dany 1282. 10. kalend. Stycznia, którym go na tę katedrę prowiduje po śmierci Marcina Boduły Polaka, a po dobrowolnej rezygnacyi Włostyborza. Jest ten list w rejestrze Watykańskiej biblioteki C. 126. znajdziesz go u *Damalewicza in Vitis Archiep. Gnesn.* u *Vadinga in Annal. Ord. Min.* pod rokiem 1281. W tym liście zowie go Papież *consilio providum, generis nobilitate praeclarum, ac in rebus spiritualibus et temporalibus circumspectum*, tamże go zowie, *Fratrem Henricum de Brem Electum Gnesnensem. Damalewicz* powiada, że w Opolskim klasztorze przyjął na siebie habit Franciszkański. *Paprocki* zaś twierdzi, że w Wrocławiu w konwencie u Ś. Jakóba mieszkał: przydaje i to, że był kanonikiem Magdeburskim za dyspensą papiezką, i że poniewolnie obrany, przez czas długi przyjąć arcybiskupstwa niechciał, nawet i do Rzymu jeździł, chcąc się z tej godności wyłamać, przecież musiał na rozkaz papiezki. Atoli *Damalewicz* twierdzi, że albo w krótce, a podobno i nie wjechawszy na arcybiskupstwo umarł, albo go też prędko rezygnował. Niektórzy go raczej piszą książęciem Brzegskim, czy Brěneńskim, ale ja idę za listem papiezkim, gdzie go de Brem tytułuje, jakoż że przedtem Brema miała swoich książąt, dochodzę *z Helmolda Kroniki Słowackiej lib.* 2. *cap.* 8.

Adam Kietlicz z kanonika Lubuskiego, na biskupstwo Lubuskie wyniesiony. *Długosz* 1382. *lib.* 10. Kasper Baro a Kietlicz gubernator księztwa Głogowskiego koło r. 1570. *Cureus fol.* 393. widziałem na jego nadgrobku herb, temu jaki się wyżej położył, podobny, i w Krośnie w kościele Franciszkańskim między innemi herbami Joachima Śląskiego, lubo nieco odmienny.

KIETLICZ 2do HERB.

Paprocki o herbach fol. 531. tak ten herb opisuje, Bawół czarny w żółtem polu, który się z sześciu pól do połowice ukazał, z czerwonych trzech a z czarnych trzech, na

KIETLICZ 2do HERB.

hełmie korona, u której na rogach, róża czerwona na jednym, na drugim biała, pierze kapłonie czarne: pola w tyle bawołu czarne i żółte, na przodku czerwone i białe. Inaczej go udaje *MS. o Familiach Pruskich*, bo bawoła nie w lewą tarczy ale w prawą, głową obrócił, za nim na ukos pola czerwone i białe: na hełmie zaś pół bawoła kładzie, z nogami do góry od kolan na dół spuszczonemi, między skrzydłami, z których jedno białe, na nim sześć róż czerwonych, drugie czerwone, na nim sześć róż białych. Za Króla Zygmunta Augusta przyniósł ten herb do Polski Lenard Kietlicz Liber Baro de Malneicz, czy de Manech, najprzód dworzaninem był królewskim czas niemały, potem rotmistrzem w Inflanciech, kędy się odważnym żołnierzem pokazał, osobliwie pod Lenwartem, i na innych miejscach. Za co dano mu starostwo Kremoneńskie w Inflanciech. Fryderyk Baro a Kietlicz. Franciszek 1682.

Kietliński *herbu Odrowąż*, w Sendomierskiem i Podlaskiem województwach, jednejże dzielnice z Płoszowskiemi. Stanisław Kietliński opat Witowski 1593. r. *Acta Synodi Gnesn. fol.* 15. tenże czy inszy opat Witowski, ale go już Maciejem zowią, *Acta Synodu Piotrkowskiego* 1577. Hieronim, Jacek, Franciszek, Seweryn Kietlińscy z Odrowązka kwitnęli 1654. r. Maciej regent grodzki, Stanisław i Stefan 1674. N. wojski Sendomierski sędzia Radomski miał za sobą Joannę Konarską miecznikownę Sendomierską. N. Hadziewiczownę.

W r. 1788. Franciszek Kietliński łowczy Radomski. — *Krasicki.*

Kietulka. Piotr Kietulka ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.*

Kiewlicz *herbu Leliwa*, w Wołyńskiem województwie, piszą się z Biesiad. Krzysztof Kiewlicz pułkownik mę-

żny, pod Piątkiem przeciwko Kozakom, pod Byczyną, Gdańskiem i Bussą znaczne dał dowody męztwa swego, jest jego nadgrobek w Kijowie u OO. Dominikanów. Jędrzej i Gabryel bracia rodzeni ludzie rycersey, z których pierwszy miał za sobą Woroniczownę, ale z nią bezpotomny, drugi Maryannę Kalinowską córkę Bartłomieja, z niej był syn Tomasz. *Paprocki o herbach* sławi męztwo pod Połockiem Kiewlicza rotmistrza. Jan w księztwie Litewskiem 1700.

Kiewnarski *herbu Lubicz.* Franciszek Kiewnarski kanonik katedralny Płocki, proboszcz kollegiaty Płockiej u S. Michała. Jan stolnik Parnawski brat Franciszka, z matki Juszkiewiczowny herbu Księżyc, urodzony, żona jego zda mi się Elżbieta Zardecka herbu Ciołek, córka Marcellina podkomorzego Czerniechowskiego. *Paneg. Coll. Płoc. Fortuna Palladi foederata* 1698.

Kieystucz *herb.* O tym się mówiło w pierwszym tomie.

Kieyzgało. Kieyzgało w roku 1413. starostą Żmudzkim za Jagiełła Króla, *Crom. lib.* 18. *Stryjkow. fol.* 543. Tenże Kieyzgało i z Rumboldem Wolimuntem i z bracią swemi rodzonemi, wespół z innemi Panami Litewskiemi 1401. wieczny pokój Litwy z Polakami zawarli u *Łaskiego w Stat. fol.* 118. Michał kasztelan Wileński i starosta Żmudzki z bratem swym Janem, od stanów księztwa Litewskiego wysłani do Polski posłami, Kazimierzowi Królowi księztwo ofiarowali, *Stryjkow. fol.* 592. *et* 593. *Kojałow. p.* 2. Stanisław syn Mikołaja stolnik Litewski 1547. podpisał przywilej ziemi Bielskiej, u *Januszow. w Stat. f.* 937. i u *Herburta f.* 303. ten to zda mi się hrabia na Krożach, miał za sobą Annę córkę Radziwiła Jana kasztelana Trockiego marszałka i hetmana Litewskiego. *Geneal. Radziwił.*

Kijanowski, w księztwie Litewskiem. Jakób Kazimierz Kijanowski skarbnik i rotmistrz powiatu Oszmiańskiego 1700.

Kijański *herbu Gryf*, czy Kijeński w Krakowskiem województwie. Fryderyk Kijeński, wziął w dożywotnią przyjaźń Barbarę Zbylitowską rodzoną siostrę podsędka Krakowskiego, z tą tylko jednę córkę zostawił Maryannę Nidecką. *Baran. 2do voto* była za Stefanem Krzepickim.

Kijewski *herbu Świerczek*, w Poznańskiem województwie.

Kijowski *herbu Junosza*, w Ruskiem województwie. Patrz com o nich mówił pod Grochowskiemi, z któremi jednejże są dzielnicy.

Kijowski *herbu Lubicz* w Prusiech, piszą się z Kijowa. *MS. o Familiach Pruskich* wyraźnie o nich świadczy.
Do tych zapewne należą, w roku 1424. na deklaracyi arcybiskupa Gnieznieńskiego, względem przymierza między Władysławem Królem a Krzyżakami, mianowany *Nicolaus de Kije Archidiaconus.* — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 119. *Krasicki.* —

Kijowski *herbu Ogończyk.* Widziałem nadgrobek z tym herbem wystawiony w katedrze Krakowskiej Wojciechowi Kijewskiemu, Krakowskiemu, Kujawskiemu i Warmińskiemu kanonikowi, zmarłemu 1506. *Starowol. in monumen.* Atoli podobno i drugi Wojciech kanonik Krakowski kwitnął 1560. o którym *Szczygiel. in Tinec. fol.* 190. z sejmu 1562. pozwolono mu z Łacińskiego na Polski język przetłómaczyć statut koronny. *Constit. fol.* 41.
Wojciech Kijewski kanonik Warmiński, sekretarz Tomickiego kanclerza, biskupa Krakowskiego, od niego do Warmji promowowany r. 1530. *Z Manuskrpt. Helsberg. Krasicki.* —

Kiiński *herbu Serokomla*, w Lubelskiem i w Brześciańskiem województwach, piszą się z Kijan. Jan z Kijan łowczy Lubelski 1451. r. na liscie Kazimierza Króla danym miastu Lubelskiemu. Według *Okolskiego* Serokomla póty w ich dziedzictwie chodziła, póki się w dom Firlejów nie przeniosła; nadto trzymali Pliszczyn, Ciecierzyn, Baszki, Łagiewniki, Bystrzycę. Jan sędzia Lubelski, Piotr sędzia ziemski Łukowski, tenże czy inszy kasztelan Zawichojski. Michał z Szczekockiej urodzony, dziedzic na Kijanach, Krzesimowie, i Górce, z Meglewskiej herbu Lewart, zostawił córkę Krysztoporską, i syna Stanisława, temu Mysłowska spłodziła Adama, męża rycerskiego, Jędrzeja w zakonie Dominikańskim Bakałarza, i Floryana. Jędrzeja (podobno raczej Adama) z Omakowskiej synowie, Kasper, Stanisław, Przecław. Jerzy Kiiński z Eufrozyny Dobromirskiej, spłodził córkę Teresę Alexandrowi Sokolnickiemu skarbnikowi Zydaczowskiemu zaślubioną, i synów trzech, Kaspra cześnika Latyczowskiego, został się od niego syn i córka: Szymona, ten w zakonie naszym służąc zapowietrzonym w Piotrkowie 1708. i sam padł ofiarą miłości bliźniego: Stanisława w tymże zakonie superiora rezydencyi Samborskiej, umarł 1732. w Krakowie.

Kikul *herbu Drogomir*, w Prusiech: tak *Paprocki*, *Okolski* zaś ich pisze Kulik.

Kilczewski. Jan Kilczewski z powiatu Oszmiańskiego podpisał elekcyą Jana III.

Kilewski *herbu Sulima*, w Wielkiej-Polszcze. Stanisław Kilewski kanonik Gnieznieński, dziekan Pułtuski, nadgrobek jego w Gnieznie 1550.

Kilski *herbu Gryf.* O tych miałem ustną relacyą.

Kimbar *herbu Siekierz*, ale z tą odmianą, że strzałę na tarczy naksztalt Kościeszy noszą, atoli u spodu z lewej strony tak rozdarta, że do góry koniec załamania idzie, jak w herbie Siekierz, a z prawej strony na dół takimże końcem obrócona: tak go opisał *Ks. Kojałow. in MS.* przydaje i to tenże autor, że Zienkiewiczowie tymże się herbem pieczętują. Jerzy Kinbar z sejmu 1607. poborca łanowego w Bracławskim powiecie. *Constitut. fol.* 881. Abraham 1634. *Constit. o podatkach.* Gabryel skarbny księztwa Litewskiego. Jędrzej poseł na sejm z Brześciańskiego województwa 1653. ztamtąd deputat na trybunał skarbowy Litewski. *Constitut. fol.* 17. Krzysztof 1674. Herb Kimbarów powinien mieć pole czerwone, a na hełmie trzy pióra strusie.

W r. 1788. Józef Kimbar stolnik Upitski. — *Krasicki.*

Kinarzewski. Janusz Kinarzewski podwojewodzy Kamieniecki, z sejmu 1635. rewizor fortecy Hołoskowskicj na Podolu. *Constit. fol.* 41.

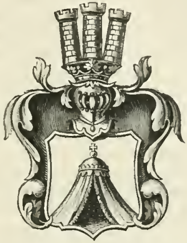
Kinicki *herbu Prawdzic*, w Bełzkiem i Mazowieckiem województwach. *Paproc. w Gniezdzie. Okolski* opuścił.

Kiniglis *herb*, patrz **Zając.**

KIRKOR HERB.

W polu czerwonem ma być taki charakter biały, a w hełmie trzy pióra strusie: O tym herbie ani *Paprocki* ani *Okolski* nie pisał, sam tylko *Ks. Kojałow. in MS.* i powiada, że go Kirkorowie w Mińskiem województwie zażywają, dokąd się z Kijowskiego przenieśli: Z tych był N. sędzia ziemski Kijowski, syn jego Jan. Alexander Janowicz, wspomina go elekcya Władysława IV. Króla Polskiego, synowie jego Sylwester, Jan, Jakób, Jerzy Kirkorowic. Samuel w Orszańskiem. Sylwestra synowie, Jan, Piotr, Mikolaj Bernardyn, Dominik Dominikan. Jana podstolego Orszańskiego syn Dominik, Piotra synowie Jan i Alexander Jezuita.

Kisarzewski. Michał Kisarzewski z ziemi Pińskiej podpisał elekcyą Władysława IV. Michał w zakonie naszym rządził kollegium Owruckie w roku 1664. Rafał skarbnik Smoleński komissarz z sejmu 1717. *Constit. fol.* 18.

KISIEL HERB.

Namiot obozowy biały otwarty, powinien być, na wierzchu jego kapa biała pstra, białemi, i czarnemi łuskami przetykana, na gałce krzyż złoty, pole tarczy czerwone, na hełmie trzy wieże z cegły, śrzednia między niemi większa, wszystkie z koronami. *Okol. tom.* 1. *fol.* 387. *Rutka MS.* Ten herb nadany Świętołdyczowi hetmanowi od Włodzimierza Jedynowładzcy Ruskiego, koło roku 1040. za przemyślną rycerską sztukę. Pieczyngowie podpadłszy pod Kijow, ścisłym go oblężeniem i natarczywym szturmem wydrzeć chcieli, gdyby byli na serdecznego hetmana Świętołdycza, który go uporczywie, ale i mężnie bronił, nie trafili. Widząc nieprzyjaciel że siłą dostać miasta nie może, głodem ich przycisnąc do poddania się umyślił, dla tego, wszystkie pasy zastąpił, zkądby mogła być nadzieja supplementu wniesienia żywności do miasta: zrozumiawszy to Świętołdycz, rozkazał dwa doły wykopać, jeden z nich mąką, drugi wodą napełnić, i tam onę mąkę zaczynić, z której chleba napiekłszy, w obóz nieprzyjacielski miotać go kazał: czem przerażeni Pieczyngowie, widząc, że ani mocą, ani głodem nie mogli Kijowianów złamać, zdesperowawszy, od miasta odstąpili. Za tę przemyślną odwagę Włodzimierz, jako hetmanowi namiot w herbie nadał, wieże na pamiątkę obrony miasta: Świętołdycz Kisielem od Kiszenia chleba nazwany, a herb imienia Swiędołtycz nabył, od przezacnego swego przodka. *Kojałow. in MS.* powiada, że w hełmie powinny być trzy pióra strusie, atoli musi być omyłka, ja z Okolskim trzymam.

Kisiel starosta Kijowski, jeszcze na ten czas, gdy Kijow Ruskim książętom hołdował, zginął podczas oblężenia tego miasta od Polaków. Gdy potem Królowie Polscy, Ruskie sobie kraje podbili, statecznie przy obronie tej ojczyzny Kisielowie zawsze stawali. Alexander Kisiel z księżny Czetwertyńskiej urodzony, zabity w wojsku Jagiełła Króla w potrzebie przeciw Świdrygiełłowi: synowi jego dobra Niskinice i Dorobinice w województwie Kijowskiem leżące, Król Jagiełło w nadgrodę zasług ojca jego wiecznemi czasy puścił: od tych dóbr, jedni się z nich Dorobinickiemi Kisielami zwali. Tychno Mikitowicz Kisiel ziemianin Wołyński, o którym *Metryka Wołyńska* 1528. z Myszczanki spłodził dwóch synów, Gniewosza i Piotra. Z tych Piotr był horodniczym Witebskim, córek jego było dwie Maryanna i Anna, ta pierwszym związkiem żyła z Hurkiem pisarzem ziemskim Witebskim, drugim z Gromadzkim: synów zaś trzech Jan i Eliasz bezpotomni, i Mikołaj Dorohinicki Kisiel, dóbr Huszcza dziedzic, najprzód pisarz ziemski Witebski, z sejmu 1647. komissarz na rozgraniczenie Wieliza i Uświata, *Constit. f.* 22. potem podsędek Witebski nakoniec podkomorzy Derpski: *Ks. Kojałow. in MS.* pisze że był wzięty od Moskwy w niewolą na Witebsku. Którego z Grudzińskiej czterech synów, to jest, Adam Franciszek, pisarz ziemski Witebski a potem podkomorzy, na tem miejscu na którem zabity jest B. Jozafat Kunczewicz od schizmatyków, fundował Manaster Bazylitów Unitów, którym dobra, dziedzicznem prawem do siebie i sukcessorów swoich należące, służby pewne w województwie Witebskiem z jeziorkiem puścił, co approbowała *Konstytucya* 1690. *Konstyt. fol.* 15. Piotr, Michał i Samuel chorąży Witebski, wszyscy jednak zeszli bezpotomnie.

Gniewosz syn drugi Tychna dworzanin Zygmunta I. pod Orsą zginął: (bodaj nie był i trzeci ich brat Dymitr z Hulewiczowny urodzony, który w okazyi pod Sokalem mężnie się bijąc poległ) tego Gniewosza z Tryznianki dwóch się synów zostało. Pierwszy Grzegorz podstoli Włodzimirski na expedycyach Moskiewskich wsławiony, spłodził dwóch synów, Adama i Mikołaja. Adam z Brusiłowa Kisiél najprzód podkomorzy Czerniechowski, sędzia generalny kapturowy podczas elekcyi w Warszawie Władysława Króla: *Porządek elekcyi fol.* 7. wziął potem kasztelanią Bracławską, z którym tytułem komissarzem był naznaczony do granic, między województwy Czerniechowskiem i Kijowskiem. *Constitut.* 1641. *fol.* 27. Z tej postąpił na Kijowską, jako wyraźnie pisze *Potoc. Centur. fol.* 309. Wojewodą już będąc Bracławskim podpisał *pacta conventa* Jana Kazimierza Króla *fol.* 20. Na

początku burzy Kozackiej radził hetmanom naszym, żeby z zajuszonem chłopstwem, raczej łagodnemi sposobami na ukojenie, niżeli wojną galono, co że nie wzięło skutku, po Korsuńskiej naszych Klęsce, z Chmielnickim o pokoju traktował i o tem samem pisał do senatu, *Pastor. lib.* 2. O nim *Potocki* takie eloginm napisał. *Roxolanum hunc Periclem, Regia Sigismundi, Vladislai et Joannis Casimiri aula, adeo non fastidivit, ut ab equestri ad Senatoriam transferret sellam, imo a municipalibus legationibus avocatum, ad magnum Septemtrionis Monarcham mitteret legatum. Facundiam nativa affabilitate quaesitam, eamque non togatis tantum, sed militaribus quoque consiliis et actionibus impendit, plerumque a Rege adhibitus, dum ea cum seditiosis servis paciscendo transigit, eadem singulari dicendi efficacia, a cervice sua juguloque districtas eorundem tumultuantium sicas avertit, retuditque praecipue in legatione ad Chmielnicium* 1654. *et* 1656. *Vladislaus IV. expertus virum manu et consilio promptum, in Moschoviticis expeditionibus. Et cum deinde inire cum Moscuae Duce Alexio Michaiłowicz armorum societatem, contra Tauricam Chersonessum, ad excindendum prorsus latibulum illud, quo se prae lones isti abdunt, cuperet; eundem delegit legatum negotio huic conficiendo.* Umarł potem ten Adam wojewodą Kijowskim 1653. starostą Nossowskim, jam go położył między kasztelanami Czerniechowskiemi w tomie pierwszym, ale raczej to miało być między Bracławskiemi; potomstwa ten przezacny senator żadnego nie zostawił. Mikołaj brat jego na Kisielgrodzie chorąży Nowogrodzki Siewierski i starosta Czerkaski, rotmistrz pod Gniewem w Prusiech, i w innych okazyach, wspominają go *Konstytucye* 1638. *fol.* 19. i 1641. *fol.* 26. gdy go komissarzem do granic między województwy ojczyzna deputowała, w Winnicy gdy Kozaków dobywa, między gradem kul żelaznych, do samej przedarł się bramy, i drogę drugim utorował, *Potoc. Centur. fol.* 181. córka jego Hilarya, była za Stępkowskim starostą Włodzimirskim, syn zaś Włodzimierz starosta Nossowski zszedł z tego świata bezpotomnie.

Sprzecznie podaniu tu śmierci Kisiela wojewody w r. 1653, opiewa text Pawła Potockiego od Niesieckiego tu przytoczony, gdzie wyraźnie stoi, iż w roku 1656. sprawował tenże Kisiel poselstwo do Chmielnickiego. —

Jan drugi syn Gniewosza trzech synów spłodził. 1. Piotra starostę Wyszogrodzkiego. 2. Macieja, tego było synów czterech: Jerzy starosta Sinnicki spłodził Leona bezpotomnego, i Teresę Woroniczową: Jakób, ten spłodził Adama, Fran-

ciszka, Jędrzeja i Teodora wszyscy żyli *steriles*. Michał Marcina spłodził, ale i ten zszedł bez potomstwa. Jan, od tego niezostała się tylko córka Rozalia Kozerska. 3. Alexandra podstolego Czerniechowskiego, posłował na sejm 1637. ztamtąd deputowany na trybunał Radomski, *Constitut. fol.* 3. a z sejmu 1647. komissarz do granic. *Constit. fol.* 26. Zostawił córkę Annę, Skipora małżonkę, i synów pięciu, Wacława bezpotomnego, Eliasza, Benedykta, Jarosława, Włodzimierza, który spłodził pięciu także synów, Stefana, Jana, Mikołaja, Samuela i Teodora. Grzegorz podsędek Włodzimirski miał za sobą Teodorę Iwanicką.

Kisielewski czyli **Kisieliński** *herbu Junosza,* w Płockiem województwie. *Okolski tom.* 2. *fol.* 377. powiada, że Kisielińska była za Wacławem Wadowskim.

Kisielnicki, w Mazowieckiem województwie. Jędrzej Kisielnicki de Boguście sędzia Łomżyński, 1525. podpisał dekret przeciwko heretykom, u *Łubiens. in Vitis Episc. Płocens.* N. Kisielnicka była za Brodowskim herbu Łada sędzią ziemskim Łomżyńskim. Wacław wojski ziemi Wiskiej, i Jędrzej 1674.

Kiski *herbu Leliwa.* Piotra Kiskiego z Ravenburgu, zmarłego 1571. opowiada herb, nadgrobek jego w Warszawie.

Kissowski *herbu Radwan*, w ziemi Przemyslkiej.

Kiszewski *herbu Drya.* Stanisław Kiszewski opat Lubiński sekretarz królewski. *Auctor* 50 *Singul.*

Kiszka *herbu Dąbrowa.* Dom w księztwie Litewskiem kiedyś znaczny, od Zgierskich herbu Dąbrowa swoje początki zabrał, gdy albowiem jeden z Zgierskich, przy dworze się bawił Jana białego hetmana Litewskiego, który rad bardzo Kiszki jadał; przecież nigdy ich inaczej i sam niezwał, i innym nie kazał, tylko pod imieniem kuropatw, pewnego czasu, gdy na stół dano kiszki, pyta się go hetman, coby na przykrytym półmisku było, odpowiedział z prędkości, zapomniawszy nowej nomenklatury, Zgierski: że Kiszki; ztąd hetman żartując sobie z niego, Kiszką go zwać począł; przyjmował pięknie jako od Pana te na siebie przycinki Zgierski, aż gdy też i inni dworscy potakując Panu, tytuł ten na uszczypnienie Zgierskiego poczęli mu z urąganiem wyrzucać, ten niecierpliwością ujęty, adwersarzom swoim podobnemiż się żwawie odcinał żartami, słyszał to hetman, i widząc Zgierskiego nad swoję opinią bardziej to rozgryzającego, zawołał go do siebie, i mówi. Żart ten fortunnym ci będzie, córkę tylko mam jedynaczkę, i wszystkiej fortuny mojej dziedziczkę, tę ci za żonę ofiaruję, żebyś jednak i imię to Kiszka, tak na

sobie, jako i w potomstwie, które ci Bóg da, zachował: widział albowiem hetman do wielkich spraw z natury przysposobionego męża, i pięknemi przymiotami ozdobionego: podziękował za tę Łaskę Zgierski, i od tego czasu imię Kiszków, i na nim i na sukcessorach jego odziedziczyło: to *Paprocki w Gniazdzie*, któremu poświadczają, *Okol. i Kojałow. in MS.* ta tylko różnica, że ci tam pierwsi Piotra Białego imię temu hetmanowi dają, *Kojałowicz*, Jana, cóżkolwiek bądź o imię, to jednak według *Stryjkowskiego* i *Kojałow. historyi* pewna, że ten Biały hetman zszedł z tego świata 1498. r. a ciż sami autorowie, to jest *Stryjkowski fol.* 596. i *Kojałow. par.* 2. że już dawniej przedtem kwitnął Stanisław Kiszka, piszą; to jest w roku 1442. w którym czasie, ten Stanisław hetmanem będąc, a chcąc oddać Moskwie spustoszenie Litwy przez nagle ich do księztwa wtargnienie, z wojskiem swem wpadł do Moskwy, tam przez dziesięć dni siła plonu nabrawszy, kraj zniszczywszy, odwrócił nazad do Litwy, więc że pogoń za nim pietnaście tysięcy Moskwy nacierała, ostrożny hetman pod pozorem ucieczki, nieprzyjaciela na zasadzkę naprowadził, tam mężnie się z niemi potykając, jednych pobił, drugich rozproszył, za uciekającemi przez dwie mili pędząc, drogę tę trupami usłał: pisze tę okazyą *Cromer. lib.* 21. lubo hetmana nazwiska nie położył. I znowu *Stryjkow. lib.* 21. *cap.* 4. Stanisława Piotrowicza tojest Piotra syna, Kiszkę, marszałka Litewskiego w roku 1496. kładzie, toć już dobrze przed Białym hetmanem Piotr Kiszka kwitnął.

Stanisław Kiszka najprzód marszałek Litewski, namiestnik Lidzki, kilka tysięcy jazdy Litewskiej zebrawszy, z niemi do obozu królewskiego do Multan 1496. ciągnął, poźno jednak z tym ludem przyszedł, kiedy Król z swemi z Multan już był powrócił, jako jednak z Latopiwszów twierdzi *Stryjkowski*, raz i drugi szczęścia z Wołochami probował, gdzie nacierających na siebie do szczętu wyciął. *Kojałow. p.* 2. Tatarów także kilkaset pod Bracławiem pobił. W r. 1497. posłem do Moskwy wysłany jeździł, a w roku 1499. już wojewodą będąc Smoleńskim (a jako *Starowolski* przydaje, i hetmanem polnym Litewskim) pod Wiedrussą w przegranej batalji, gdy hetmana wielkiego Litewskiego książęcia Ostrogskiego Moskwa w niewolą wzięła, Stanisław w piąciuset swoich przebiwszy się, życie salwował, to *Starowol.* atoli *Kojałow. par.* 2. powiada, że się razem z drugiemi w niewolą dostał, z której nie wyszedł aż w roku 1502. Wkrótce potem wielką potęgą dobywającej Smoleńska Moskwie, mężnie się oparł, *Kojałowicz* zruca to na rok 1502. *Stryjkow.*

na rok 1500. Tatarów trzy tysiące pod Grodkiem z innemi Panami Litewskiemi poraził w roku 1503. *Kojałow. p. 2. Biel. fol.* 496. Ilinicza z starostwa Lidzkiego nad prawo zruconego, nie bez urazy Króla Alexandra bronił 1505. domagając się tego, aby Król, dane raz urzędy według upodobania swego nie odbierał. *Stryjkow. lib.* 22. *cap.* 3. *Kojał. par.* 2. *Stryjkowski fol.* 699. wyraźnie go zowie hetmanem wielkim Litewskim, inni jako *Miechowita Bielski fol.* 285. tylko go polnym chcą mieć, jakoż żył jeszcze na ten czas książę Ostrogski hetman wielki, tylko że w niewoli Moskiewskiej uwikłany, z której skoro wyszedł, rządy całego wojska odebrał: pod niebytność zaś jego Stanisław Kiszka wojsku Litewskiemu hetmanił, i przez regimentarza swego Michała Glińskiego, zbił Tatarów, sam na ten czas chorym leżąc pod Kleckiem: *Cromer. lib.* 30. *Bielski f.* 287. *Stryjkow. lib.* 22. *cap.* 6. *Sarnicki* zaś powiada, że sam Stanisław był obecnym w tej okazyi. Niektórzy go chcą mieć wojewodą Wileńskim, atoli pod te czasy Mikołaj Radziwił siedział na tym krześle, a po nim zaraz syn go wziął jego. *Starowol. Bellator. fol.* 143.

Piotr Stanisław brat Stanisława, jako twierdzi *Kojał. in MS.* czyli raczej syn, jako inni chcą, wojewodą go Połockim tenże autor tytułuje i przydaje, że szczęśliwie posłował do Moskwy raz 1521. drugi raz 1526. ja go czytam, iż w roku 1533. kasztelanem Trockim i starostą Żmudzkim, z temi tytułami podpisał konfirmacyą przywilejów konwentu Łuckiego OO. Dominikanów, wziął potem województwo Trockie, z tego wstąpił na kasztelanią Wileńską, na której umarł 1544. *Stryjkowski fol.* 596. i *Kojał. parte 2da* tegoż Piotra Stanisława piszą hetmanem Litewskim polnym. *Genealogia Radziwiłów* twierdzi, że Anna Kiszczanka była za Janem Radziwiłem kasztelanem Trockim marszałkiem i hetmanem Litewskim koło roku 1530. nic pewniejszego że albo siostra, albo córka tego Piotra. Jana Kiszkę kasztelana Trockiego pisałem pod rokiem 1500. ale rozumiem że omyłka. Zostawił ten Piotr dwóch synów, Stanisława i Mikołaja.

Stanisław Piotrowicz Kiszka wojewoda Witebski, wziął to krzesło od Zygmunta I. na sejmie Brzeskim 1544. *Stryjkow. lib.* 24. *cap.* 5. *fol.* 760. podpisał przywilej ziemi Bielskiej 1547. u *Herburta w Stat. f.* 303. u *Januszow. f.* 837. Proces rozgraniczenia między województwy Podlaskiem i Brześciańskiem w dekrecie komissarskim wspomina, że Stanisława wojewody Witebskiego, krom córki Anny, Krzysztofa Zienowicza starosty Propojskiego małżonki, było dwóch synów, Mikołaj Kiszka wojewoda Podlaski i Stanisław, ale *Kojał.*

in MS. inszą osnowę tego domu położył, za którym i ja idę. Był oraz ten Stanisław wojewoda, starostą Bracławskim, mąż według *Stryjkow.* w rycerskich dziełach wsławiony, jeździł do Moskwy w legacyi, gdzie nie zwyciężonym statkiem książęciu Moskiewskiemu, tytułu Cara przyznać niechciał, umarł 1552. r. jako nadgrobek jego w Wilnie opowiada. Złączył się był dożywotnie z Anną córką Jana Radziwiła starosty Zmudzkiego, z tej było dwóch synów jego, Jan i Stanisław. *Constit.* 1633. *fol.* 60. *Geneal. Radziwil.*

Mikołaj drugi syn Piotra, brat Stanisława wojewody Witebskiego, sam najprzód podczaszy Litewski starosta Bielski i Drohicki, na sejm Warszawski posłował od stanów księztwa Litewskiego 1564. *Constit. fol.* 52. potem wojewoda Podlaski 1569. na sejmie Lubelskim podpisał restytucyą Podlasza do korony, *Constitut. fol.* 154. żył jeszcze 1578. *MS. Konopatsc.* o Kiszce staroście Drohickim pisze, że miał za sobą Dulską kasztelankę Chełmińską i podskarbiankę koronną, takbym rozumiał, że o tym tu mowa. *Kojałow.* potomstwa jego nie wspomina, tylko *Łomieński w panegiryku swoim do Jędrzeja Lipskiego*, Mikołaja Kiszkę wojewodzica Podlaskiego starostę Drohickiego żyjącego 1617. r. kładzie. *W kazaniu Pociecha duchowna*, jednego z Kiszków wojewodą piszą Podolskim, raczej Podlaskim miał mówić, którego córka była za Jerzym książęciem Słuckim. *Zwierciadło Korony Polskiej*, *fol.* 14. o Kiszczance wojewodzance Podlaskiej pisze, że żyła z Franciszkiem Pety hrabią z Węgier 1598. i *Gwagnin* o tem w kronice Ruskiej namienia.

Jan Stanisława wojewody Witebskiego syn, najprzód krajczy Litewski, z tym tytułem odprawował poselstwo do Stefana Króla Polskiego, od stanów Litewskich, przyjmując go za książęcia Litewskiego; wziął potem starostwo Zmudzkie i podczastwo Litewskie, pod który czas pod Wielkiełuki Stefanowi Królowi stawił swym kosztem czterysta jazdy, sto dwadzieścia piechoty, podpisał elekcyą Zygmunta III. 1587. *Constit. fol.* 450. postąpił dalej na kasztelanią Wileńską, na której go śmierć zastała w herezyi, i owszem *Cichoc. All. Osec. lib.* 2. *cap.* 22. świadek, że dom Kiszków pierwszy, Arryańską wiarę do Litwy wprowadził. Pojął był ten Janusz Elżbietę księżniczkę Ostrogską wojewodzankę Kijowską, wszakże według *Kojałow.* jedna tylko po nim córka została Iwanowska. Jam drugiego Jana starostę Zmudzkiego położył w r. 1619. w tomie pierwszym, bom widział pod tym rokiem książkę mu przypisaną heretycką, ale go *Kojałow. in MS.* nie ma, niewiemże czy nie jest jaka omyłka; ci zaś autorowie których tam przytaczam, zdadzą się mówić o pierwszym

Janie. Stanisław brat Jana kasztelana Wileńskiego, z przyrodzenia głuchy i niemy, dziwną sprawą Boską przez syna swego Stanisława biskupa Żmudzkiego, do wiary świętej nawrócony, i od Benedykta Wojny biskupa Wileńskiego, przez tłómacza wyspowiadawszy się, rozgrzeszony; do kościoła przyjęty, żadnych godności przyjąć niechciał: przecież *Misztolt w historyi Sapieżyńskiej p. 2. fol.* 17. i *Walicki* twierdzą, że był wojewodą Mścisławskim, gdzie przydają, że miał za sobą Elżbietę córkę Pawła Sapiehy kasztelana Kijowskiego, z której jedna córka Anna była za Krzysztofem Radziwiłem wojewodą Wileńskim i hetmanem, druga za Krzysztofem Chodkiewiczem wojewodą Wileńskim, synowie zaś, Stanisław, Mikołaj, Jan i Krzysztof.

Stanisław biskup Żmudzki, w cudzoziemskich szkołach, wielki z natury przepolerowawszy dowcip, rycerskiego się najprzód stanu chwycił, pojąwszy w dożywotnią przyjaźń Zofią Konstancyą Zienowiczownę wojewodzankę Brześciańską, jako świadczy panegiryk na tem weselu wydany 1604. od Krzysztofa Białozora, pod tytułem *Upominki*, ale się to małżeństwo znać że wkrótce rozeszło: bo Stanisław potem stan sobie duchowny obrał: a Zienowiczowna poszła za Alexandra Słuszkę wojewodę Trockiego, o czem *Okol. tom.* 3. *fol.* 339. ba podobno i wojewodą był Smoleńskim, jakom mówił w pierwszym tomie, atoli obrawszy sobie stan duchowny, koadjutorem go swoim uczynił Mikołaj Pac biskup Żmudzki, wywyższyła łaska królewska, scholastykiem Wileńskim, proboszczem Geranowskim, referendarzem Litewskim, a w krótkim czasie po zejściu Paca, biskupem Żmudzkim, na którym ósmego roku swojej stolicy, wieku 42, w r. 1626. przeniósł się na lepsze życie. Był to prałat szczodry na Boga, kiedy z swoich dóbr dziedzicznych fundował suffraganią Żmudzką, intrat biskupich przyczynił, kościoły, szpitale, opatrywał, ludzkością serca wszystkich do siebie nęcąc.

Mikołaj z Ciechanowca, bo się tak wszyscy z tego domu pisali, najprzód wojewoda Derpski, dalej Mścisławski, wziął potem kasztelanią Trocką, nakoniec podskarbi wielki Litewski, Retowski, Geranowski, Lipnicki, starosta, marszałkował w trybunale Litewskim, raz 1617. drugi raz już wojewoda Derpski 1623. trzeci raz już kasztelan Trocki 1637. Regimentarzem od Krzysztofa Radziwiła hetmana zostawiony, Gustawa z Szwedami częścią zbił, częścią rozproszył. *Starowol. orat. in obitum Sigismun. III.* fundował OO. Bernardynów, w Iwnie, co approbowała *Konstytucya* 1638. *f.* 49. Wydał do druku *panegiryk na Koronacyą Cecylji Renaty Krolowy* 1637. *in fol.* z tytułem: *Triumphalis Socii, w Wil-*

nie. Umarł bezpotomnie 1644. *Histor. Coll. Leopol. S. J. w roku* 1615. pisze, że Mikołaj Kiszka, pojął Helenę z Obor Leśniowolską, pozostałą wdowę po Stanisławie Stadnickim kasztelanie Przemyslkim, takbym rozumiał, że o tym mowa, a bodaj nie pierwsza żona jego była, Barbara księżna Radziwiłowna, córka marszalka Litewskiego Albrychta, która zeszła z tego świata 1614. *Kazanie Adama Pikarskiego.*

Krzysztof wojewoda Witebski, trzeci brat wzwyż dopiero wspomnionych, a przedtem podczaszy Litewski, posłował na konwokacyą 1632. zkąd był deputowany do rewizyi skarbu koronnego: *Acta interregni:* żona jego Elżbieta córka Mikołaja Sierotki książęcia Radziwiła wojewody Wileńskiego, pozostała wdowa po Tęczyńskim, atoli według *Kojałowicza in MS.* tylko się trzy córki po nim zostały, jedna była Słuszczyna wojewodzina Trocka (o tem mam wątpliwość z tego co się wyżej mówiło) druga za Gabryelem Kierłem marszałkiem Starodubowskim, trzecia za Tomaszem Zyzemskim podkomorzym Mińskim. Tu przydaję że Kiszczanka, Ołyckie dobra wniosła w dom Radziwiłowski.

Janusz wojewoda Połocki, hetman najprzód polny a potem wielki Litewski, Wilkomirski i Wołkowyski starosta z Sapieżankiej urodzony, z młodych lat swoich już się do rycerskich sztuk przyuczał pod Janem Karolem Chodkiewiczem, to pod Kircholmem, to pod Parnawą odważnie się potykając, znaczne przytem roty swym kosztem, zwłaszcza 1604. pod Dynamundem, i 1609. pod Białym Kamieniem stawiał, Moskwy sześć tysięcy na placu położył, gdy straconego z rąk swoich Smoleńska biegli odzyskiwać, *Starowol. orat. in obitum Sigism. III.* Te zasługi zawdzięczając Rzeczpospolita, na sejmie 1623. pewną summę naznaczyła mu na Bolnikach, o czem *Konstytucya fol.* 15. Miałci wprawdzie za sobą Krystynę księżnę Drucką Sokolińską, córkę Michała wojewody Połockiego, która umarła 1640. atoli niezostawiwszy potomka, ostatni domu i imienia Kiszków zszedł z tego świata w Krzywiczach 1653. to *Kojał. in MS.* Przed dwiema laty kwitnął Lew Kiszka metropolita całej Rusi i władyka Włodzimirski, za którego powodem synod władyków Greckiej religji szczęśliwie się odprawił, na którym wiele rzeczy dobrych na poprawę duchowieństwa swego postanowił: wątpię jednak żeby do tego herbu należał.

W Manuskrypcie Stanisława Łubieńskiego biskupa Płockiego, który się w bibliotece Helsbergskiej znajduje, jest opisany obszernie proces Kiszki z trzema bracią między któremi wzmiankowany Mikołaj wojewoda Mścisławski. Kiszczanka zakonnica Benedyktynka uczyniony fundusz w Drohiczynie chciała w dziedziczną wziąść possessyą, dobra *Hardynią*, o co wielkie procesy a nareszcie

i gwałty stały się, zabity bowiem Iwanicki podczaszy Podlaski, który Kiszczankę siostrę zakonnicy pojąwszy w possessyi był tej majętności i innych sierot pozostałych po Iwanickich. Biskup Płocki przeniósł proces na Lasockich zabójców Iwanickiego, i sieroty przy macierzystych włościach utrzymał. — Działo się to w latach 1630. i 1631. — *Krasicki.*

Kiszkowski. Zygmunt Kiszkowski z ziemią Łomżyńską podpisal elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Kita *herb*, patrz **Krzycki.**

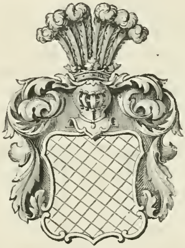
Kitnowski *herbu Cholewa*, w Prusiech. Ci są właśni Umińscy, ale za Krzyżaków jeszcze osiadłszy na Chełmińskiej, od dóbr Kitnowa i Kitnowki, najprzód z Niemiecka von Kintenau, albo Kinten, a potem Polskim akcentem Kitnowskiemi pisać się poczęli. Urszula Kitnowska była za Plemięckim, której bratanek miał za sobą Radomińską, tego zaś syn Białochowską, z tej syn Jan z Wierzbowską wszedł w kontrakty małżeńskie, z której została się córka Pisieńska pisarzowa ziemska Pomorska, i synów dwóch, z tych Piotr spłodził syna Michała, który obożnym będąc generalnym w wojsku Cesarskiem, w Węgrzech w batalji zginął. Drugi Daniel Kazimierz sądowy ziemski Chełmiński 1648. temu Pisieńska powiła dwie córki: Trzcińską podkomorzynę Pomorską, i Wąglikowską sędzinę ziemską Człuchowską, synów zaś czterech, z których Fabian chorąży usarski, pod czas Szwedzkiej burzy pod Keyną w okazyi mężnie poległ. Drugi Jan stolnik Chełmski, sędzia grodzki Krasnostawski, tego z Żółkiewskiej herbu Bończa potomstwo wymarło. Trzeci Piotr w zakonie Soc. Jesu. S. Teol. doktor, potem akademji Wileńskiej rektor, nakoniec proboszcz domu professów w Wilnie, świątobliwy, uczony, i godny kapłan. *Kojał. in MS.* Adryan brat ich czwarty sędzia ziemski Malborski i podwojewodzy, komissarz królewski, pożegnał świat 1684. pochowany w kościele farnym Malborskim, z nadgrobkiem, kędy cztery herby jego widzieć, pierwszy Cholewa, drugi Róża czerwona, trzeci Dołęga, czwarty Pochodnia: bo matkę jego Brantowna urodziła: był to człowiek prowincyi Pruskiej zasłużony, posłował na sejm 1653. i 1661. zkąd był deputowany na trybunał skarbowy, *Constit. fol.* 2. *et* 3. miał za sobą Konstancyę Gissownę, z której spłodził córkę Kruszyńską Joannę chorążynę Chełmińską a potem kasztelanowę Gdańską: i synów dwóch: z tych Kazimierz młodszy dworzanin Króla Augusta, a teraz chorąży Pomorski, żona jego Maryanna Sartawska żyje z nim bezpotomnie, posłował na konwokacyą 1696. Bogusław starszy, chorąży Michałowski, sędzia kapturowy Starogardzki 1697. pojął Maryannę Dziewanowską

z Milońskiej urodzoną, ta mu trzy córki powiła, Teresę Wojciecha Rutkowskiego wojskiego Dobrzyńskiego małżonkę, Konstancyą Pannę, i Scholastykę Giżyńską: tyleż synów, Ignacy dworską się bawiąc bezżenny umarł, Jan marszałkował na generale Grudziadzkim przed konwokacyą w r. 1733. Jakób w zakonie Societ. Jesu.

Kitowski, piszą się z Kitowek.

KIZINEK HERB 1mo. KIZINEK HERB 2do.

Trąba czarna powinna być cieńszym rogiem w lewą tarczy na ukos do góry idąca, po jej grzbiecie trzy lilie jedna podle drugiej jakby przyrosłe, w polu czerwonem: nad hełmem i koroną są dwie trąby krzywe, atoli prosto z korony wychodzą, na każdej z boku takież trzy lilie, jak i na tarczy. *Paproc. o herb. fol.* 569. *Okol. tom.* 1. *fol.* 391. *Klejnoty fol.* 57. Przyniesiony ten herb z Szląska, gdzie z domu tego bywali ludzie znacznie zasłużeni w ziemi tej książętom swoim i Cesarzowi Karołowi piątemu: potem się jeden z nich przeniósł do Polski, od którego za czasów Paprockiego, był Jan Kizinek mąż biegły w sprawach, od którego został się także syn Jan, ale ten niemiał tylko jednę córkę Annę, to *Paprocki:* atoli *Baranowski* powiada, że Jan Kizinek był za jego wieku w księztwie Zatorskiem, człowiek podeszły, ten z Strzałanką spłodził syna jednego, ale go młodo zabito, i córek trzy, jednę Zuzannę, ta poszła za Samuela Gierałtowskiego, drugą Barbarę ta się dostała w małżeństwo Palczewskiemu, synowi Benedykta, którego Elżbieta Łazińska zrodziła, trzecią najmłodszą Marynę, ta z Justymontem żyła. *MS. o Familiach Pruskich Załusk.* Kizinków Prusaków, tak opisuje. Tarcz herbu, cała szachowana

na ukos żółtemi i czerwonemi szachami, na hełmie i koronie sześć piór strusich czerwone i żółte, i przydaje, że widział ten herb w kościele w Szynwaldskim za Łasinem, w oknie podle Zofji Kęsiny, która była za Samuelem Łaskim herbu Korab 1594. Taż czy inna Zofia była za Stanisławem Kostką podkomorzym Chełmińskim.

KLAMRY HERB.

Klamr w herbie, różni różnym kształtem zażywają, a najprzód jako się w trzecim tomie opisało w herbie Cholewa, którym krom tam wyrażonych pieczętują się Białochowscy, Kleczkowscy i Malonowscy. Terleccy tegoż herbu zażywają w Nowogrodzkiem i Brześciańskiem, ale miecza otłuczonego we środku między Klamrami niekładą. Inni jako Niemierzycowie Klamry dwie na krzyż złożone noszą. O tych wszystkich na swojem się miejscu mówi.

Klat. Wilhelm Klat pułkownik w wojsku Litewskiem cudzoziemskiem, dla męztwa i odwagi nobilitowany r. 1662. *Constit. fol.* 22. był potem podczaszym Rzeczyckim, i podpisał elekcyą Jana III.

Klechowski *herbu Doliwa*, a podobno już teraz. Klichowski w Kaliskiem województwie.

Kleczkowski *herbu Cholewa. MS. o Familiach Pruskich* wyraźnie o nich mówi: do tych pociąga Wojciecha Kleczkowskiego, o którym cudzoziemski pisarz to do pamięci podał. *Anhaltinus profligat Caesarianos, major autem jaculorum vis ibi incubuerat in Polonos, Cosacos, Lissovianos, qui in omni conflictu, licet leviorem armaturam gererent, sed quo eo expeditiores, et audaciores essent, ad omne periculum ineundum, in prima acie collabuntur. Unde dux eorum Albertus Kleczkowski, in fronte aciei tunc stans, pila tormenti percussus cum paucis ex suis occubuerat; reliqui tamen ejus Socii ordines retinuerunt, et hostem in Caesarianos dispersos saevientem represserunt, Dampirumque cum eo collapsum a nece servarunt:* działo się to r. 1620. *Starowol.* zaś *in Bellator. Sarmat. fol.* 224. Hieroninem go zowie, i tak o nim mówi. Wysłany na posiłek od Króla Ferdynandowi Cesarzowi, wielkim pędem zbiegł do Austryi, tak że w wielu Szląskich i Morawskich miastach, prędzej się dał widzieć, niżeli słyszeć o sobie, że idzie: tam krom innych wielu potyczek z rebellizującemi heretykami, pod Kremzą szczęśliwie odprawionych, tysiąc piechoty Fryderyka palatina niedaleko Horny wpień wyciął, atoli w zasadzki pod

Horną napędzony, kulą z muszkietu postrzelony poległ. Na miejsce jego obrała sobie pozostała kompania Stanisława Russinowskiego. Jest tego Kleczkowskiego w druku oracya, którą witał Ferdynanda Cesarza, *Tom. 2. mowcy Polskiego a f.* 72. ale mu tam Stanisława imię dają. Wojciech Kleczkowski podpisał z Prus elekcyą Jana Kazimierza.

W roku 1788. Piotr Kleczkowski pisarz ziemski Trocki. — Jozef podczaszy. — *Krasicki.*

To co tu *Niesiecki* przytoczył po łacinie o Kleczkowskim, stoi w Piaseckim pod r. 1620. str. 390.

Kleczkowski *herbu Tarnawa*, w Mazowieckiem województwie. Daniel miał za sobą Zofią Gorską, z której trzy córki, Maryanna z Żebrowskim, Petronella z Jakóbem Radeckim, Helena z Jerzym Nowickim, zmówione. Stanisław, Mikołaj, Jan, Ignacy, Szymon w ziemi Nurskiej 1648. Bartłomiej tamże poborcą 1591. *Constit. fol.* 632. Zofia Michała Krasińskiego małżonka.

Kleczkowski *herbu Trzaska*, w ziemi Łomżyńskiej. Jakób doktor teologji w swojej ojczyznie kościół wymurował i nadał. Maciej w Poznańskiem podpisał elekcyą Władysława IV. ale niewiem czy tego herbu.

Kleczyński *herbu Strzemię*, w Pilznieńskim powiecie. N. Kleczyński miał za sobą Maryannę z Rybotycz Brześciańską, z której syn Józef w zakonie naszym sławny kaznodzieja, jest jego kilka kazań w druku: 1mo. *Prawda Trybunału Koronnego hasło*, *Kazanie na Wotywie Trybunalskiej* 1712. *in fol. w Toruniu.* 2do. *Sprawiedliwy rozum, rozumna sprawiedliwość*, *Kazanie na tejże Wotywie* 1712. *in fol. w Toruniu.* 3tio. *Sprawiedliwość do kontynuacyi*, *Kazanie na Wotywie* 1714. *in fol. w Toruniu.* 4to. *Punkt honoru Święta sprawiedliwość*, *Kazanie na Wotywie* 1718. *in fol. w Lublinie.* Umarł w Łucku 1725.

Roku 1778. N. Kleczyński regent grodzki Pilznieński. — Kleczyńska małżonka Dunina starosty Zatorskiego. — *Przypisy Krasickiego.*

Klein. Klein Jerzy kapitan dragoński dla męztwa nobilitowany na sejmie 1662. przydano jednak kondycyą żeby katolikiem został. *Constit. fol.* 40.

KLEINFELD HERB.

MS. o Familiach Pruskich tak ten herb odkryślił. Tarcza herbu wzdłuż na dwie części przedzielona, po jednej

KLEINFELD HERB.

stronie siedm pól alternatą, białe czarnym przeplatają się, po drugiej tyleż; na hełmie nad koroną dwa rogi.

Kleinpolt, *Małopolski*. Stanisław sekretarz królewski metrykant koronny, za zaleceniem hetmana i wojska, na sejmie 1676. do szlachectwa prerogatywy przypuszczony i z sukcessorami swemi, jako zasłużony Królowi Janowi Kazimierzowi i Michałowi, i który na okup więzniów żołnierzy Polskich dał był znaczną summę hetmanom: miał dziada chorążym na dwóch kampaniach Moskiewskich doświadczonego, i ojca który u Zygmunta III. i Władysława IV. był sekretarzem. *Constit. fol.* 62.

Kleist *herbu Doręgowski*, w Pomorskiem województwie ten dom dawny, a w wojsku Brandeburskiem wielkiemi szarżami znaczni Kleistowie bywali. Piotr i Idzi Kleistowie 1632. Jan poseł na sejm *electionis* z Pomorskiego r. 1697. i deputat *ad pacta conventa*, które podpisał. *Constit. fol.* 24. Franciszek 1699. Katarzyna Kleistowna była za Cypryanem Kręskim.

Kleman *herbu Brochwicz*. To jest Jeleń w błękitnem polu, szary, uciekający w prawą tarczy, nad głową jego gwiazda, i tem się różni od Brochwicza 2do. Dom to starożytny dobra ich Stotenfeld w powiecie Człuchowskim, o czem księgi Starogardzkie, i dyspozycye, i dekreta trybunalskie. Bartłomiej Kleman z Małgorzatą Komirowską spłodził Stanisława. Piotr, Stefan, Jerzy, Krzysztof, Jakób Klemanowie. N. Klemanowna była za Ręczlawskim. *MS. o Famil. Prusk.*

Klembowski *herbu Roch*, w ziemi Warszawskiej Stanisław miał za sobą Barbarę córkę Piotra Sobola, z niej był syn Franciszek, tego zaś dwóch synów Michał i Antoni.

Ci od Pruszkowskich swoję dzielnicę wzieli, jako się mówić będzie pod literą P.

W r. 1778. Jakób Klembowski wojski Łukowski. — Karol miecznik Warszawski. — *Krasicki.*

Klempowski *herbu Strzemię*, w Krakowskiem województwie.

Kleniewski *herbu Zagłoba*, w Płockiem województwie Marcina z Klenowa czytam u *Łaskiego w Stat. f.* 171. na przywileju Jagiełła podpisanego 1421. między kasztelanem Poznańskim i Sądeckim, ztąd się domyślam, że musiał być jakim kasztelanem, ale snać w druku opuszczono. Samuel Kleniewski miał za sobą Lipską herbu Łada sędziankę Rawską. *Okol. tom. 2. fol.* 28. Jakób z wielkiego Kleniowa poborca w Rawskiem, umarł 1633. leży w Łowiczu. *Starowol. in Monum.* Eustachi, Jan, Marcyan, Stanisław 1648. Walentyn miecznikowicz Rawski w stanie duchownym 1664.

W r. 1778. Stanisław Kleniewski wojski Gostyński. — W r. 1788. Józef łowczy Płocki. — *Krasicki.*

Kleszczowski, w województwie Bracławskiem. Jerzy 1648. Seweryn wojski Bracławski, żona jego Zofia z Zulina, i Alexander 1674. podpisali elekcye królewskie.

Kleszczyński *herbu Gryf*, z tą jednak różnicą, że Gryf biały powinien być, w górę przedniemi nogami wspięty w koronie, w polu czerwonem, w nodze prawej przedniej krzyż trzyma. Maciej Kleszczyński pierwszy z tego domu, w komput rycerstwa Polskiego policzony, co wspominają *Konstytucye* 1690. gdy o nim wzmiankę czynią. Zasłużył to sobie u ojczyzny męztwem swem, kiedy po usarsku, swoim kosztem służąc, znacznego na harcu Turczyna pojmał i Królowi Janowi III. przyprowadził: od Rożna dziedzictwem kupiwszy Targowisko, Tuszewo, Rakowice, a od Narzymskiego Mortęgę, Mortęskich niegdy gniazdo, w Chełmińskiem województwie osiadł, i czterech synów zostawił: Stanisława, Ludwika, Ignacego i Adama, z tych dwaj ostatni żyli bezpotomnie. Ludwik pracowitego koło dusz ludzkich operaryusza urząd w zakonie naszym w Lublinie zakończył r. 1724. Stanisław krwi swojej i nieprzyjacielskiej wylaniem, swoją w rycerskich dziełach odwagę ojczyznie zapisał, jako wspomina *Konstytucya* 1690. miał za sobą Maryannę Wilczewską, z której córka Cecylia dostała się Sutowskiemu stolnikowi Płockiemu, i syn Łukasz poseł na sejm z Chełmińskiego roku 1730.

Wielądek w heraldyce dowodzi że Kleszczyńscy mają przydomek Puttkammer z której to starożytnej familji pochodzą. Następnie pisze; że podług dokumentów tej familji, było dwóch braci rodzonych Puttkammerów, Stanisław starszy, a Maciej młodszy w wo-

województwie Pomorskiem, a powiatach Bytowskim i Lemburskim, gdy Rzeczpospolita Polska zastawiła te dwa powiaty żyjącemu na ów czas elektorowi Brandeburskiemu, Stanisław Puttkammer poszedł do wojska Brandeburskiego w służbę, tenże straciwszy swój majątek, dosłużył się zaś wysokiej rangi w wojsku u panującego elektora, aby mógł wziąść młodszego brata na ów czas jeszcze bezżennego w kuratelę i dobra w sekwestr, co i otrzymał, a to z powodu jakoby Maciej (ponieważ kupił sobie dom za granicą w Polszcze w mieście Hojnicach, gdzie było kollegium OO. Jezuitów, i tam na uroczystsze święta z dóbr zjeżdżał na nabożeństwo, przez rozdawanie duchownym tracił fortunę. Dowiedziawszy się o tem Maciej Puttkammer, zabrał dokumenta własne, tak do familji jako i dóbr jego służące, ujechał do wojska Polskiego w służbę.

Następnie dowodzi tenże *Wielądek* iż mylnie położył *Niesiecki* jakoby Kleszczyński przez konstytucyą r. 1690. był nobilitowany, ponieważ *Volumine legum quinto* na sejmie Warszawskim za Króla Jana III. roku pańskiego 1685. pag. 730. Tit. indygenaty z załecenia obu hetmanów koronnych i W. Ks. Lit. 62. Nro 21. *Titulus incipit.* nadgradzając zasługi ludzi rycerskich w wojskach naszych zostających, onych za zgodą wszech stanów do indygenatu państw naszych przypuszczamy. Urodzonych Jana Laussen kapitana i t. d. z korony: A z W. Ks. Lit. urodzonych Jana Szrettera majora, i t. d. Macieja Kleszczyńskiego *deducentem nobilitatem etc.* więc jaśnie się pokazuje, że nie potrzebował nobilitacyi, bo był szlachcicem dawnym, tylko do indygenatu przypuszczony, co wyświadcza dypłoma Króla Jana III. na tymże samym sejmie dnia 3. Czerwca roku 1685. temuż Maciejowi Kleszczyńskiemu *cum prole utriusque sexus* dane, które w ręku familji Kleszczyńskich *originaliter* się znajduje, i w tym opisane są jego zasługi rycerskie, przeciwko Szwedom Moskalom, Tatarom, i za te bohatyrskie dzieła Król Jan III. przydał temuż Maciejowi Kleszczyńskiemu do dawnego herbu (to jest białego Gryfa w czerwonem polu) dwa topory w koronie, i trzy strusie pióra w hełmie, i krzyża w nodze prawej przedniej trzymanie, z zażywaniem armatury, więc z tem przydaniem do dawnego herbu dowodzi się i stwierdza, że był dawnym szlachcicem niewątpliwie, tudzież i przyczyna wyjaśnia się na tymże sejmie wywodu szlachectwa, ponieważ był od nieprzyjacioł Polski zabrany w niewolą, z nieuchronnej więc potrzeby był przymuszony *Civilia exercere.* Nic pewniejszego, że tenże Maciej Kleszczyński osiadł w ziemi Michałowskiej, a województwie Chełmińskim, kupiwszy od *Rozena* wojewody Chełmińskiego pod miastem *Lubową* dobra dziedziczne *Rakowice*, *Targowisko* i *Tuszewo*, a od Narzymskiego *Mortęgi* starożytnej familji Mortęskich niegdyś gniazdo, i pięciu synów zostawił, Stanisława, Ludwika, Ignacego, Adama kanonika katedry Chełmińskiej, i Wojciecha, którego koń w 18. roku wieku jego zabił, Ignacy także *sterilis* umarł, Ludwik pracowitego około dusz ludzkich operaryusza urząd w zakonie OO. Jezuitów w Lublinie zakończył 1724. r. Stanisław zaś krwie swojej i nieprzyjacielskiej wylaniem swoję w rycerskich dziełach odwagę zapisał, jako wspomina konstytucya 1690. roku. Miał za sobą Maryą Sibillę *Wilczewską*, z której córka Cecylia dostała się Wojciechowi Sutkowskiemu stolnikowi Płockiemu, a

syn Łukasz Kleszczyński sądowy Chełmiński, poseł na sejm z Chełmińskiego 1730. roku, miał za sobą Ewę *Piwnicką*, z którą córka Barbara Benedyktynką w klasztorze Toruńskim umarła 1795. Katarzyna *sterilis* dostała się Pawłowi Żórawskiemu wojskiemu Zawskrzyńskiemu. Trzecia córka Teresa *sterilis* dostała się Ignacemu Pląskowskiemu starośc/cowi Brodnickiemu, a wojskiemu Bydgowskiemu. Syn starszy Antoni Kleszczyński w *Rakowicach* w dawnym gniazdzie mieszkający, poseł z Malborskiego do Warszawy na sejm koronacyjny 1764. podkomorzy nadworny Króla Jmci Polskiego Stanisława Augusta, miał za sobą Teresę *Pląskowską*, z której syn Maryan Józef, drugi syn Jakób Bodwid, i córka Anna Beatrix. Drugi syn Łukasza Wojciech także podkomorzy nadworny Króla Jmci Stanisława Augusta, który 20. lat liczył zasług w skarbie koronnym, miał za sobą Annę *Gurską* 1*mo voto* będącą za Karolem Kłopockim kapitanem Austryackim, z którym miała dwie córki, Karolinę i Annę Kłopockie, z tą ma dwóch synów Waleryana i Felixa Kleszczyńskich. —

Klicki *herbu Prus* 1*mo*, w ziemi Ciechanowskiej. Balcer Klicki z małego Klicza, żona jego Pieniążkowa, pewne dobra do ołtarza Ś. Anny w Ciechanowie zapisał, co approbowała *Konstytucya* 1616. *fol.* 37. Piotr 1632. Stanisław 1648. podpisali elekcye.

W r. 1778. Roch Klicki podsędek ziemi Łomżyńskiej. — Tomasz regent Ostrołęcki. — Stanisław cześnik Rożański. — W r. 1788. Tomasz sędzia grodzki Ostrołęcki. — Jędrzej podwojewodzy. — *Krasicki*.

Kliczewski *herbu Brodzic*. Kliczewska była za Bromirskim Marcinem herbu Pobog.

Kliczewski *herbu Dołęga*, w Zawskrzeńskim powiecie. Za czasów Paprockiego żył Stanisław Kliczewski tak silny, że na harc, ze dwiema chodził kopijami, i szczęśliwie z nieprzyjaciołami potykal się, atoli w ojczyznie potem zabity. N. Kliczewski miał za sobą Niemojewską. *MS. o Familiach Prusk.*

Kliczkowski *herbu Pilawa*, w Krakowskiem województwie i Mazowieckiem: niektórzy z nich na Paknucie się wynieśli. Piotr Kliczkowski w prawie biegły miał za sobą Elżbietę Kęczownę, zostawił z niej córkę Dominikankę na Grodku, z synów także jego jeden wstąpił do zakonu Ś. Dominika, umarł ten Piotr 1606. Niewiem czy nie tu należy Klika Jakób cześnik Sieradzki podpisał pokój Brzeski u *Łask. w Stat. fol.* 141.

Kliczkowski *herbu Prus* 1*mo*, w województwie Mazowieckiem, ale mi się zda, że omyłka, ile że i Pilawczyków ciż pisarze nasi osadzają w temże województwie i herb podobny, Prusa do Pilawczyka, mógł do omyłki dać okazyą: i o Klickich herbu Prus tamże piszą.

Klimczycki. Wiktoryn Klimczycki z województwem Podlaskiem podpisał elekcyą Jana III.

KLIŃSKI HERB.

Świat powinien być, na nim krzyż, pod którym ale i przez środek jego są dwie klamry końcami na dół obrócone, jedna z nich wyższa większa, druga pod nią mniejsza, tak go opisał *Okolski tom.* 1. *fol.* 399. tego herbu familianci w Kijowskiem województwie: Daniel Kliński do samej śmierci w obozie lata swoje pędził, w Finlandyi, Wołoszech i indziej wojownik, jako jego nadgrobek w Pawołoczy postawiony z tym herbem, o nim świadczy, podobne są temu herby w Litwie Ichnatowiczów i Okuniów.

Kliński *herbu Junosza*, powinien zaś być baran biały w czerwonem polu na zielonej trawie stojący. We krwi po boki; na hełmie pół barana, tak go opisuje *MS. o Famil. Prusk.*, atoli że na hełmie zażywają trzech piór strusich, świadkiem grabsztyn u Dominikanów w Gdańsku. W Prusiech kwitnie ta familia, luboć że i na Podolu byli świadczy *Okolski.* Jerzy Kliński z sejmu 1590. poborca w Pomorskiem. *Constit. fol.* 604. Krzysztof miał za sobą Dulską, z której dwóch synów było, Krzysztof Nominat na opactwo Peplińskie, atoli za Rozrażewskiego biskupa Kujawskiego promocyą, ustąpił Kostce. Jan brat jego dziedzic na Radziejowie ożenił się z Katarzyną Łaszewską, z tej było trzech synów: Jerzy, Krzysztof, i Jan, którym wszystkim jeszcze żyjącym, matka w Gdańsku marmurowy nadgrobek wystawiła, jako inskrypcya świadczy w roku 1614. Kliński z Radziejowa złączył się dożywotnie z Gissowną, córką Michała Gissy starosty Borzechowskiego: drugi Kliński dziedzic na Adamowie, drugą tejże siostrę rodzoną pojął. Antoni sądowy Tucholski deputat na trybunał koronny z Pomorskiego 1718. Franciszek sędzia ziemski Tczewski, Augustyn sądowy Tu-

cholski, Jan sądowy Mirachowski, posłowie z Prus na sejm 1730. Klińska była za Bąkowskim herbu Ryś, druga za Janem Czapskim. Piotr i Stanisław 1632. Michał Rautenberg Kliński z Radziejowa poseł z Pomorskiego 1648. podpisali elekcye królewskie. Antoni Kliński w zakonie naszym temi czasy.

Kliszewski *herbu Jastrzębiec*, w Nowogrodzkiem województwie. *Ks. Kojał. in MS.* Stanisław Kliszewski żył 1648. syn jego Seweryn, Jadwiga Kliszewska była za Prandotą Dzierzkiem stolnikiem Lubelskim, Elżbieta za Mikołajem Krysztoporskim. *Acta Castr. Cracov.*

Klonowski *herbu Abdank*, w powiecie Radomskim. Jan Klonowski, żona jego Małgorzata z Podciemnego 1480. *Monim. Coll. Leopol.*

Klonowski *herbu Bończa*, w województwie Rawskiem. N. Klonowski miał za sobą Dorotę Teresę Zaborowską, ale z nią *sterilis*, drugi Joannę Nasierowską.

Klonowski *herbu Leszczyc*, na Dobrzyńskiej ziemi i w księztwie Litewskiem, cnotą i dzielnością sławni. Stanisław Klonowski Wolborski i Gnieznieński starosta. Wawrzeniec brat jego starosta Gnieznieński, Grzegorz trzeci brat, syn jego Józef z natury wielki krasomowca, najprzód stolnik potem podkomorzy Połocki, z którym tytułem posłował na sejm 1647. zkąd deputatem stanął na trybunał skarbowy Litewski, *Constit. fol.* 44. wziął dalej kasztelanią Witebską, z tej postąpił na województwo Brześciańskie, jam mu herb Nałęcz przypisał w tomie pierwszym, ale go *Okol.* i *Kojałowicz in MS.* pod tym herbem kładą: był sędzią kapturowym pod czas interregnum po zejściu Zygmunta III. na wiele go funkcyi ojczyzna narażała, które wszystkie z chwałą imienia swego odprawił: miał za sobą Radzimińską, z której jednę tylko córkę zostawił, Michała Frąckiewicza małżonkę. Łukasz pod czas expedycyi Pruskie przeciw Gustawowi, chorąży usarski. Fabian pod chorągwią usarską Władysława IV. pod Smoleńskiem z działa zabity. Są Klonowscy i w Prusach, Fabian 1632. Jan poseł z ziemi Świeckiej, Kazimierz i Władysław 1648. Klonowska była za Jerzym Pierzchą, a po nim za Konojadzkim Jedrzej i Ludwik 1648.

KLUCZ HERB.

W herbie Jasieńczyk Klucza które domy w Polszcze zażywają, mówiłem na swem miejscu, tu przydaję z *Kojałow.* że w Litwie niektórzy do Klucza białego rozdartego w polu

czerwonem, przydają gwiazdę złotą z boku, a w hełmie trzy pióra strusie. Tym się herbem szczycą Czeczerscy w Podlaskiem województwie, dokąd z Wołynia przyszli, i Obuchowiczowie.

Klus *herbu Śreniawa*, w Ruskiem województwie, Klemensa Klusz sławnego męża wspominają historycy r. 1570. atoli *Konstytucye* 1662. *fol.* 33. zowią ich Kluski.

Kluwiński. Iwan Kluwiński ziemianin Wołyński w roku 1528. *Metryka Wołyńska.*

Kłajowski *herbu Pogonia 4to*, piszą się z Kłajowa, niewiem czy nie raczej Kłajscy, Klemensa de Klaj wspomina *Długosz* pod rokiem 1420. że od komissarzów królewskich dając znać o niesłusznej sentencyi Zygmunta Cezarza, dwieście mil przez 7. dni upadł.

Kłębowski *herbu Jastrzębiec*, w ziemi Łukowskiej Tomasz Kłębowski Oczkowicz tego herbu, ziemianin Podlaski podpisał list tegoż województwa o grodzie Parczowskim 1575. w processie rozgraniczenia między województwy Podlaskiem i Brześciańskiem. N. miał za sobą Gałęzowską, z tej syn pisarz grodzki Grabowiecki temi czasy.

Kłobski *herbu Pomian*, w Kujawach. Z tych Bartłomiej Kłobski wielą lat zasłużony ojczyznie żołnierz.

Kłobukowski *herbu Oksza*, w Krakowskiem i w Sieradzkiem województwach. Jan Kłobubowski miał za sobą Zofią Potworowską, zostawił synów. *Baran.* Piotr i Marcin 1632. Jan miecznik Inowrocławski i Stanisław 1674. w Inowrocławskiem. N. Kłobuchowska Jana Działyńskiego małżonka.

Kłoczewski *herbu Doliwa*, w Chełmskiej ziemi, Kasper Kłoczewski podczaszy Chełmski poseł na sejm 1628. ztamtąd deputowany na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 5. Mikołaj podsędek ziemski i sędzia grodzki Stężycki, także i kapturowy 1674.

Kłoczowski *herbu Rawicz*, w Sendomierskiem województwie i indziej. Piotr kasztelan Zawichojski starosta Małogoski, tego *Bielski fol.* 619. wyraźnie Doliwczykiem pisze, *Okolski* już go pod herbem Doliwa, już pod herbem Rawicz położył, jam go czytał indziej między Rawiczami, był dworzaninem królewskim 1569. podpisał unią Podlasza do korony. *Constit. fol.* 155. Jeździł w legacyi r. 1566. do książęcia Meklemburskiego, a w roku 1570. poseł Zygmunta Augusta pokój między Królem Szwedzkim i Duńskim zjednał, *Biel. fol.* 643. gdy potem do oblężenia Wielkichłuków 1580. drugim serca dodaje, z działa postrzelony poległ. *Bielski fol.* 773. *Stryjk. fol.* 789. Mąż odważny, czego dał dowody na różnych miejscach osobliwie pod Gdańskiem. Mikołaj także

pod Sokolą zginął rokiem przedtem. *Varszav. in paneg.* Anzelm stolnik Sendomierski mąż rycerski, a zda mi się miał za sobą Brzeską herbu Oksza. Zofia Kłoczowska, Baranowskiego herbu Rawicz małżonka roku 1550. Kłoczowski proboszcz w Strzelnie od Rozrażewskiego biskupa brał instytucyą. N. Kłoczowska Drzewieckiego małżonka cześnika Bracławskiego.

O Piotrze Kłoczowskim (czy Kłoczewskim?) jest wzmianka J. D. Solikowskiego w liscie do kardynała Hozynsza, gdzie wyraża, iż był jego kollegą w poselstwie, zasady protestanckie porzucił, i był cioteczno rodzonym bratem Firleja w ówczas marszalka w. koron. wojewody Krakowskiego. — List Solikowskiego datowany w *Heiligthal*, 29. *Stycznia* 1569. — *Mscr. Helsbrg.* — *Przypisy Krasickiego.*

Kłodnicki *herbu Łada.* Dom starożytny i książętom niegdy Mazowieckim dobrze zasłużony. Cedrenus kanclerz Zakroczymski, proboszcz Czerski, Dominik brat jego rodzony podkanclerzy Jana książęcia Mazowieckiego. Grzegorz kapellan żony tegoż książęcia, dziedzice na Kłodnie. Helbrzykoń, Wielisław, Tomisław, Swentosław, Maciej, Stanisław, Jan, Filip, Wojno, Niegosław, Wawrzeniec, Bartłomiej, dziedzice na Kłodnie, którym Jan książę Mazowieckie wielkie łaski przywilejem swoim nadał, w roku 1387. Stanisław z Janem Tarnowskim hetmanem pod Obertynem mężnie wojował przeciwko Wołochom, fundował i nadał kościół w Żukowie, z obligacyą śpiewania trzech mszy na tydzień, za umarłych: umarł w Lwowie i tamże pogrzebiony. Maciej brat jego, wojski Liwski i starosta Błoński, z Boguckiej Anny herbu Prawdzic, zostawił synów siedmiu 1552. którym Król August I. puścił dziedzictwem wieś Chrosnią. Z tych 1. Stanisław, który młode lata już w akademji Krakowskiej, już w cudzoziemskich szkołach za nakładem Jana Przerębskiego podkanclerzego koronnego, tyle w Łacińskim, Greckim językach, i innych naukach postąpił, że go doktorem obojga prawa zawołano, a wkrótce Juliusz Papież protonotariuszem swoim go uczynił: w lat jedenaście wróciwszy się do ojczyzny, od Wierzbickiego biskupa Żmudzkiego wziął archidyakonią Żmudzką, a Padniewski biskup Krakowski, przydał mu kantoryą Krakowską 1567. Po śmierci Stępowskiego posłany od Króla do Neapolu z strony Barskiego księztwa, czas tam niejaki zabawił, kędy się też i ożenił, spuściwszy beneficya wzwyż wyrażone, pojąwszy Julią córkę margrabi de Lauro, synowicę rodzoną książęcia Neapolitańskiego *Montis Leonis* z domu Pignatellów, stryj jej był drugi *Prorex Siciliae*, miał z nią syna jednego Franciszka, ale mu ten młodo umarł. 2. Kasper starosta Błoński i Wolkinicki, ten się także w cu-

dzych krajach czas nie mały polerował: najprzód gdy Ferdynand Cesarz córkę swoją dawał książęciu Mantuańskiemu, on z nią do Włoch jechał, tam się i języka Włoskiego, i ćwiczenia koni, nauczył: w wojsku Niemieckiem męztwo się jego znacznie pokazywało: do Polski przyjechawszy czas nie mały na dworze Króla Augusta zabawił, aż też pojął księżniczkę Massalską Annę sędziankę ziemską Grodzieńską, pozostałą wdowę po Sebastyanie Dybowskim staroście Knyszyńskim, ale z nią potomstwa nie miał. Po śmierci Króla Augusta deputowany do prowadzenia ciała jego do Krakowa, tę funkcyą z wielkiem swojem zaleceniem odprawił. Na dwór Henryka Króla namowiony, dla tego że umiał języki, Łaciński, Hiszpański, Włoski, Niemiecki, Czeski, dano mu wieś Chorostów nad Łososną rzęką w Grodzieńskiem starostwie, ofiarowano mu także kasztelanią Warszawską i Zakroczymską, ale ich przyjąć niechciał: pod Iszborg z Janem Chodkiewiczem wyprawił się w poczcie nie małym, swoim kosztem wystawionym, a potem na Moskwę, siła dokazywał to pod Połockiem, to pod Pskowem, to pod Wielkołukami. W roku 1582. już był naznaczony posłem do Amurata Cara Tureckiego, ale się z tego wymówił. Kochał się w duchowieństwie i ludziach uczonych: w Kamionce dobrach swych kościół zbudował, i nadał, i apparatem przyozdobił, jałmużny wielkie na zakonników sypał, Żukowski kościół także uposażył. 3. Mikołaj urody dziwnie pięknej, nadto w muzyce i językach, Łacińskim, Włoskim, Hiszpańskim, Niemieckim doskonale wyćwiczony, bawił się na dworze Królowy Bony, i z nią był do Włoch zajechał, atoli tam przez zazdrość struty, skoro do ojczyzny powrócił, z światem się pożegnał 1559. 4. Jan i w muzyce i w innych naukach biegły, urzędów ziemskich ofiarowanych sobie przyjąć niechciał, jako pisarstwa ziemskiego Ciechanowskiego i podsędkostwa Zakroczymskiego, umarł nim się ożenił. 5. Wawrzeniec najprzód sobie dwór Augusta Króla upodobał, pojął potem Kołozębską Mikołaja córkę jedynaczkę, z nią jednak nie zostawił tylko trzy córki, człowiek siły wielkiej, i hojny. 6. Maciej *Protonotarius Apostolicus*, proboszcz Wileński, archidyakon Żmudzki, kanonik Krakowski; jest w druku jego *Liber de modo acquirendae gratiae Divinae*, *quomodo cognoscatur ejus adeptio*, *et in ea permansio*, *ex Hieronymi Sirini Canon. Regularis S. August. Italico, latine redditus*, *ac locis ex S. Scriptura illustratus Cracov. in 4to* 1583. Toż samo wydał po Polsku pod tytułem: *Wizerunek łaski Boskiej in* 4. *Cracov.* 1587. 2do. *In obitum Reg. Sigismundi Augusti Oratio in 4to Bononiae* 1574. 3tio. *De Henrici Va-*

lesii felici in Poloniarum Regem inauguratione Oratio gratulatoria in 4to Bononiae 1574. Wspominają *Stryjkowski w swojej Kronice Litew. fol.* 61. Bartłomiej mąż wielkiego dowcipu i nauki. Siostry tych siedmiu braci, były dwie, jedna Dorota, ta wydana za Wojnę podskarbiego Litewskiego, i starostę Pińskiego: druga Katarzyna Zaborowska cześnikowa Zakroczymska. Inni ich Kłodzińskiemi piszą Krzysztof mąż rycerski z Jadwigi Dawidowskiej dziedziczki na Dawidowie spłodził dwóch synów: Mikołaja człowieka rycerskiego, i Jędrzeja zakonnika S. Franciszka. Jan miał za sobą cześnikownę Lidzką Cieciszewską. Alexander podstoli Bracławski. Marcin i Paweł w ziemi Warszawskiej 1674. N. Jana Jarzyny małżonka.

Kłodnickiego (Stanisława) wyżej wspomnionego, są listy oryginalne w bibliotece Helsbergskiej — korrespondował z Hozyuszem kardynałem, biskupem Warmińskim. — Żona jego, jak się pokazuje z listów, była z domu książąt *Aquaviva*. — *Krasicki.*

Kłodnicki *herbu Sas.* Kłodnicki Wawrzeniec miał za sobą Annę Brodowską herbu Łada, i z nią synów dwóch, z których jeden Jędrzej. N. Katarzynę Rudnicką. Barbara Kłodnicka była za Stanisławem Rudnickim. Stanisław z Podlaskim, podpisał elekcyą Jana III.

Kłodzki *herbu Ogończyk*, w województwie Trockiem. Jan Kłodzko, syn Michna zostawił synów, Wojciecha i Macieja. Wojciech był marszałkiem Litewskim, starostą Kowieńskim i Bielskim, ochmistrzem Królowy Heleny Moskiewki odprawował poselstwo do Moskwy 1491. i 1493. i 1503. pokój sześcioletny utwierdził. *Kojał. par.* 2. Maciej Wojciechowicz marszałek Litewski dziedzic na Miedzyrzycu i Lyskowie wojewoda Połocki, starosta Wołkowyski, odprawował poselstwo do Moskwy 1528., 1531. i 1536. został starostą Żmudzkim 1542. umarł 1543. miał za sobą Katarzynę Chłebowiczownę, córka jego była za kniaziem Dolskim, fundował Plebanią Miedzyrzycką, leży u Franciszkanów w Wilnie, zkąd nadgrobek jego wypisał *Starowol. in monum.* to *Kojał. in MS.* jam go opuścił między wojewodami Połockiemi, a z Paprockiego położyłem w tymże czasie Chłebowicza. Kłodzki Jan starosta Miedzialski, stolnik Kowieński, poseł na sejm 1628. i ztamtąd komissarz do zapłacenia wojsku w Inflanciech, *Constit. fol.* 3. żył jeszcze 1632. *Kojał.* rozumie. że już tego domu familiantów nie stało.

Duńczewski w herbarzu T. II. str. 128. łączy dom Kłodzkich z *Kłoczkami*, i tak łączność ich z zacytowaniem dokumentów wierzytelnych, dowodzi: —

Kłoczkowie *herbu Ogończyk*, w W. Ks. Litewskiem. Dom tych inszy jest od domu Kłockich, początki zabrał od Irzyka

Sangawa, który r. 1413. herb *Ogończyk* na siebie i potomków swoich pod Horodłem przyjął. Tego dwaj pozostali potomkowie Wasyl i Michno, różne sobie poprzywłaszczali nazwiska. Wasyl bowiem nazwał się Hajko, którego dotąd w W. Ks. Litewskiem kwitną sukcessorowie; Michno zaś Kłodzko. Syn Michna, z *Kęszłortowny* był Iwan, który pojąwszy *Kiejzgałłownę*, zostawił z niej dwóch synów Wojciecha i Bohdana. Wojciech najprzód starosta Kowieński i Bielski, potem marszałek W. Ks. Litewskiego ochmistrz Heleny Królowy, posłem był expedyowany do Moskwy od Alexandra Króla roku 1502. gdzie pokój sześcioletni ustabilitował. Miał za sobą Zofią księżniczkę *Czetwertyńską*, z której spłodził syna Macieja. Bohdan zaś syn drugi Iwona, wkroczywszy w dożywotnią przyjaźń z *Sakowiczowną*, miał z niej Kaspra starostę Wolkinickiego, który z Doroty *Massalskiej* sędzianki Grodzieńskiej córkę wydał za Stefana Rukiewicza. Maciej Wojciechowicz Janowicz Kłoczko (tak go pospolicie Ruskim akcentem nazywano) starosta Wołkowyski, dalej marszałek w W. Ks. Lit. potem wojewoda Połocki, dwa razy jeździł posłem do Moskwy od Zygmunta I. raz r. 1528. drugi raz r. 1536. zkąd powróciwszy, fundował w dobrach swoich Międzyrzeczu plebanią, umarł będąc starostą Zmudzkim r. 1543. leży w Wilnie u Franciszkanów. Dwa razy Maciej śluby małżeńskie ponawiał, raz z Jadwigą *Zienkiewiczowną*, drugi raz z Katarzyną *Montwidowną* Hlebowiczowną wojewodzanką Smoleńską, pozostałą wdową po kniaziu Sołomereckim, z których pierwsza, powiła mu syna Stanisława, druga córkę Annę wydaną za Alexandra na Dubnie kniazia Dolskiego. Stanisław będąc obszernych dóbr dziedzicem, oddany był do akademji Krakowskiej, lecz że bardzo był swywolny, i na wszystko złe rozpasany, często go preceptorowie gromili, dla czego steskniwszy się w tym rygorze, przybrawszy sobie kompana, uciekł z akademji. Dowiedziawszy się o tem strapiony ojciec, bo na ten czas jeszcze żył, a nie mogąc go nigdzie poścignąć, bo żaden o nim gdzie się podział niemógł wiedzieć, części zalterowany tym onego postępkiem, części obrzydziwszy sobie nie skromne onego obyczaje, przy zgonie życia swego, ostatnią wolą swoją, całej fortuny uczynił dziedziczką Annę Dolską córkę swoję, a Stanisława syna z pomnionych racyi precz oddalił. Stanisław tedy oddalony od wszystkiego, włócząc się po Ukrainie, kędy był zabrnął, począł chodzić do szkół w Kijowie, lecz i tam niedługo zabawiwszy, bo mu nauki nie smakowały, udał się na Moskwę, gdzie niemając żadnego do wyżywienia siebie samego sposobu, musiał służbę przyjąć w wojsku Moskiewskiem, na której strawiwszy blisko lat 40. gdy nieco począł statkować, dosłużył się szarży majorowskiej. Gdy potem Stefan Batory z zwycięzkim wojskiem nazad z Moskwy do Polski powracał, on też przyłączywszy się do tego wojska, wrócił się do ojczystych krajów, ale że dobrze wiedział siebie być oddalonym od wszystkiego testamentową wolą ojca swego, przeto niejechawszy w województwo Połockie, ani Wołkowyski powiat, kędy się dziedziczne znajdowały dobra, osiadł w województwie Witebskiem, gdzie pojąwszy Elżbietę *Woropajownę*, rodzoną siostrę Andrzeja Woropaja pisarza ziemskiego Orszańskiego, spłodził z nią syna Iwana, który po śmierci ojca swego roku 1590. zmarłego, lat dorosłszy, zaczął sprawę z knia-

ziami Dolskiemi, bracią swą cioteczną, o sukcessyą dóbr *jure naturali* na siebie, po swym dziadu staroście Zmudzkim spadających, mianowicie *Pichuhowa*, *Międzyrzecza* i *Lyskowa* w powiecie Wołkowyskim sytuowanych, lecz nic nie wskórał, bo kniaziowie Dolscy mocą testamentu owego, przy wszystkich utrzymali się dobrach, jako świadczą dokumenta, szczególnie dekret trybunału głównego W. Ks. Lit. dod datą *mensis Julii 27. die*, na kadencyi Wileńskiej, za laski Jana Zawiszy wojewody Witebskiego ferowany. Jednakże Dolscy widząc znaczną brata swego Iwana krzywdę, to miłością braterską, to przyjacielską perswazyą poruszeni, dali onemu *in paratis* w nadgrodę straconych dóbr 5000 kóp groszy Litewskich, które Iwan złączywszy z swoją sumką, lokował na dobrach *Oświej* nazwanych, w województwie Połockiem leżących; tamże pojął Krystynę *Korsakownę* chorążankę Połocką, z której zostawiwszy pięciu synów i córek trzy, umarł będąc po teściu swoim Korsaku, chorążym Połockim, r. 1690. wieku swego lat mając 109. i ten pierwszy uczynił w imieniu swoim waryacyą, kiedy nie Kłodzko ale Kłoczko pisać się począł. Rafał pierwszy syn Iwana, zaślubiwszy sobie w księztwie Smoleńskiem *Kuroszownę*, tamże na dobrach jej osiadł, gdzie i do tych czas sukcessorowie znajdują się. Franciszek drugi syn Iwana, obrał sobie stan duchowny, będąc księdzem Świeckim. Alexander trzeci syn Iwana, służąc po husarsku w wojsku koronnem, pod znakiem Alexandra Królewicza, zginął w batalji pod Wiedniem. Mikołaj czwarty syn Iwana z Teresy *Osipowskiej* cześnikowny Witebskiej, zostawil trzech synów: Ludwika, Macieja, i Konstantego, i córek trzy za Hlaską Maryą, Ludowikę za Mackiewiczem podstolicem Połockim będące. Jerzy piąty syn Iwana, z Katarzyny *Birulańskiej* krajczanki Orszańskiej, splodził dwóch synów, Krzysztofa i Kazimierza, którzy *steriliter* poschodzili. Córki zaś Iwana, Anna poszła za Andrzeja Rypińskiego budowniczego Połockiego, Elżbieta za Jana Ostroucha, Zofia za Antoniego Bychowca podstolego Wołkowyskiego. Ludwik pierwszy syn Mikołaja, a wnuk Iwana strukczaszy Połocki z Barbarą *Kaznowską* żył *steriliter*. Maciej drugi syn Mikołaja z Krystyny *Kamieńskiej* herbu *Ślepowron*, zostawił cztery córki, z których pierwsza Benedykta, obrała sobie życie zakonne u Bosaczek w Wilnie, druga Anna z Michałem Giedrojcem, Barbara z Leonardem Mereckim chorążym pancernym, żyły w małżeństwie, Tekla zaś młodo umarła. Trzeci syn Mikołaja Konstanty budowniczy Połocki z Anny *Daszkiewiczowny* mostowniczanki Nowogrodzkiej, spłodził Bartłomieja, który z *Tomaszowiczowną* żyjąc w małżeństwie, zostawił z niej czterech synów, a siedm córek, lecz te wszystkie dzieci zaraz poumierały, jeden tylko został przy życiu Jerzy Ignacy stolnik Smoleński, który temi czasy żyje w małżeństwie z Maryanną *Babińską Morllowną*, skarbnikowną Orszańską, i ma z niej potomstwo. —

Kłokocki *herbu Nałęcz*, w Płockiem województwie. Stanisław Kłokocki sędzia ziemski Zawkrzeński r. 1648. syn jego Krzysztof 1660. Walentyn i Jan w Płockiem r. 1674. Kazimierz stolnik Płocki 1678.: syn jego zda mi się Jan starosta Rzeczycki, deputat z Litwy do boku królewskiego.

Constit. 1703. *fol.* 15. N. chorąży Miński miał za sobą Mirską z której syn Hieronim wprzód pułkownik i starosta Rzeczycki, potem obszerną fortunę rozporządziwszy, został Jezuitą, konwikt w Słucku na ubogich studentów fundowawszy, tamże kollegium rektorem rządził, gdzie potem w roku 1721. świątobliwie życie swoje zakończył. N. miał za sobą Maryannę z Chmielowa. Stanisław *Rykota Sekretarza Angielskiego u Porty Monarchią Turecką wydał po Polsku w Lipsku* 1727. *2da edit.*

Roku 1778. Jan Kłokocki wojski Miński. — *Krasicki.*

Kłokowski. Kłokowski Jan dziedzic na Nowosiedlcach, tego córka Dorota 1505. była za Mrówką Jakóbem. *Monim. Coll. Leop.*

Kłomnicki *herbu Oksza*, w Sieradzkiem województwie. Jakób i Piotr Kłomniccy bracia rodzeni, Jakób spłodził Jana i Krzysztofa podsędka Wieluńskiego. Piotr z Jedleńskiej herbu Nabram Floryana, który sobie stan duchowny obrał, Jana który z Sobiekurskiej zostawił syna Stanisława, i Piotr którego z Traczowskiej było potomstwo. Katarzyna Kłomnicka drugim związkiem żyła z Jakóbem Potockim herbu Pilawa podczaszym Podolskim, pierwszym zaś, z Maciejem Jabłonowskim rotmistrzem królewskim. N. Kłomnicka była za Zygmuntem Koniecpolskim sędzią ziemskim Sieradzkim. *Baranowski.*

Kłonicki *herbu Niezgoda*, w Prusiech jedenże dom z Lętowskiemi, jako pisze *MS. o Famil. Pruskich.* Stanisław Kłonicki kanonik Opatowski od Zygmunta I. Króla, prokurator inkwizycyi o cudach Ś. Jacka naznaczony r. 1523. *Sever. lib.* 3. *c.* 8.

Kłoński *herbu Topor*, czy Kloński, z Krainy niektórzy się z nich na Podole wynieśli, z tych byli trzej bracia rodzeni ludzie rycerscy, Marek Walentyn i Jan, z tych ostatni z Anny Lissowskiej zostawił potomstwo. Kłońska Barbara była za Axakiem Janem sędzią ziemskim Kijowskim. *Okol. tom.* 1. *fol.* 553. Walentyn w województwie Ruskiem 1632. N. miał za sobą Annę Dąbską. N. kanonik Łucki 1668. *Histor. Coll. Luceor.* Jacek przez wiele lat w zakonie Kaznodziejskim, z ambony do ludzi mówił z wielką sławą i estymacyą u wszystkich: był potem prowincyałem w Ruskiej prowincyi, umarł roku 1694.

Kłopocki *herbu Łabędź.* Paweł w ziemi Sochaczewskiej podpisał elekcyą Jana Kazimierza, drugi Paweł Jana III. Wojciech poborca w ziemi Warszawskiej. *Constit.* 1618. Jędrzej proboszcz Jarosławski i Scholastyk Zamojski 1661. Mikołaj w zakonie naszym na pracy kaznodziejskiej życie

swoje zakończył w Piotrkowie 1706. Siostra jego Anna była za Komorowskim, umierając 1694. szaty swoje i klejnoty Pana Bogu w kościele naszym Lwowskim oddała. *Histor. Coll. Leop.* Piszą się z Kłopoczyna trzy mile od Rawy. Jan Kłopocki miecznik Latyczowski, miał za sobą Maryannę Raciborską, z tej było trzech synów: Józef który zginął na wojnie, Wojciech i Maciej, córek zaś pięć: Anna Paprocka, Elżbieta Gorska, Ludowika Panna, Brygitta Węglowska, Barbara Łastowiecka. N. Kłopocka była za Janem Zaborowskim.

W roku 1778. Maciej Kłopocki podczaszy Rawski. — *Krasicki.*

Kłopotowski *herbu Pomian*, w Podlaskiem województwie, Hieronim z Patrów i Walentyn Kłopotowscy podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Jan rotmistrz pancernych koni sto, w roku 1653. *Komput Wojska.* N. była za Maciejem Stoińskim.

Kłopotowski *herbu Ślepowron.* Z tych Franciszek w zakonie naszym temi czasy.

Kłosiński *herbu Lubicz*, na Dobrzyńskiej ziemi. Maciej kanonik Sendomierski sekretarz królewski 1615. i Kazimierz 1676. których łaski zakon nasz wiecznej przed Bogiem pamięci zapisał. N. Kłosiński miał za sobą Elżbietę Pampowską, z niej był syn Jakób. *MS. de Famil. Pruss.*

Kłosowski *herbu Rolu*, w Podlaskiem województwie.

KMICIC HERBU RADZIC.

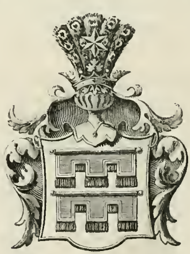

Powinna być w polu czerwonem Kotwica uchem prosto do góry stojąca, przy niej koło ucha, z jednej strony jedna gwiazda, z drugiej strony druga, w hełmie trzy pióra strusie. *O tym herbie pisali Paproc. w Gniazdzie fol.* 1121. *O herb. fol.* 578. *Okol. tom.* 2. *fol.* 576. *Klejnoty fol.* 78.

zowie się ten herb *Radzic*, tym się tylko różni od herbu *Sztumberg*, jako *Biel.* mówi *fol.* 213., że w nim gwiazd nie masz. *Petra Sancta de tesseris cap.* 63. powiada, że w Brytannji jest kilka domów, które Kotwicy srebrnej w polu czerwonem z rękojeścią zażywają, ale bez gwiazd; i mnie się dało widzieć w kommentarzach Ks. naszego Maldonata takiż herb, ale nad rękojeścią Kotwicy, trzy gwiazdy położono, jednę wedle drugiej. Któreby się tym herbem familie w Polszcze naszej pieczętować miały, nic wiedział tak *Paproc.* jako i *Okol.*, *Kojałowicz in MS.* Kmicicom ten herb za własny przypisuje, z tą jednak odmianą że u nich jednę tylko gwiazdę na lewym boku tarczy kładą. Z tych był Samuel Kmicic chorąży Orszański, starosta Krasnosielski, o którem *Konstytucye fol.* 12. 1670. sławny to był i odważny pułkownik, Jan brat jego rodzony mąż dobry. Mikołaj stryi tych dwóch, w zakonie Soc. Jesu, wielce zacny poeta, młodo umarł w Wilnie kończąc nauki r. 1622. jest w druku jego łubo pod cudzem imieniem *Josaphatidos lib. III. seu Martyrium B. Josaphati Kuncewicz carmine heroico*, i *Dithyrambus Georgio Tyszkiewicz Episcopo Samogitiae.*

Samuel Kmicic (wyżej wspomniany) był strażnikiem W. Ks. Litewskiego, temu na dzierżawie *Krasnosielskiej* przyznana summa *ex respecto meritorum* Zł. pols. 6000. r. 1676. — *Krasicki.*

KMITA HERBU CHORĄGWIE.

Mają być dwie Chorągwie żółte w polu czerwonem jedna pod drugą, w hełmie nad koroną pięć piór strusich. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1182. *O herb. fol.* 667. *Okol. tom.* 1. *fol.* 400. *Klejnoty fol.* 92. atoli *Kojałowicz in MS.* widział na trumnie Łazarza Kmity Filonowego syna, i w linji domu Połubińskich, że na hełmie powinien być pawi ogon, w któ-

rego środku gwiazda. Nabyty ten herb od przodka tej familji, że w okazyi, natarłszy na nieprzyjaciela, dwie chorągwie wydarł chorążym przeciwnej strony z ręku, i do Pana swego przyniósł, co jeszcze miało być za dawnych Jedynowładzców i książąt Ruskich. Zdająć się wprawdzie chorągwie w herbie Kmitów ułożone, bardziej być podobne do kościelnych, niżeli do wojennych: atoli *Petra Sancta de tess. fol.* 525.; kwadratowe chorągwie, we trzy poły u dołu przedzielone, jak zwyczajnie w kościołach noszą, a na wierzchu o trzech pierścieniach, na którychby mogła wisiec chorągiew, zowie wojennemi chorągwiami i namiotami, znać że dawnemi czasy, takich chorągwi na wojnach zażywano: kładzie ten autor kształt kwadratowej chorągwi, która wielkie ma podobieństwo do chorągwi Kmitów, tylko że tu pierścieni nie przydają. *Paprocki w Gniazdzie* i *Okol.* takim sposobem herb ten położyli, jako się tu kładzie; atoli w *Książce o herb.* tarcza u *Paprockiego* na cztery części przedzielona w pierwszej jest *Korczak*, w trzeciej *Leliwa*, w czwartej *Odrowąż*, w drugiej *Chorągwie*, atoli nad niemi krzyże poprzydawał: ja go tu tak kładę, jako go widział i opisał *Ks. Kojałowicz.* Tym herbem pieczętują się:

Bykowski Tysza, *Hryckiewicz*, *Kmita Czarnobylski*,
Czerlinkowski, *Jelec*, *Olizar Wolczkiewicz.*

Więcej ci się familji od przodków tego domu pod różnemi nazwiskami rozrodziło, jako się mówiło pod *Jelcami*, to jest Niemierzycowie, atoli ci samych tylko klamr na krzyż złożonych, w herbie używają. Woroniczowie, ale ci już się herbem *Pawęza* pieczętują, to jest jabłkiem trzema mieczami przebitem na wylot. Nawet i ci których tu kładę nie wszyscy jednakowym kształtem chorągwie na tarczy swej układają, a najprzód Bykowscy, o których mówiłem w drugim tomie, nad dwiema chorągwiami dwie klamry na krzyż złożone noszą: także i Hryckiewiczowie. Jelcowie zaś pod dwiema chorągwiami takiemi jakie tu widzisz *Leliwa* herb podłożyli, na hełmie dwie klamry; czyli raczej jakom widział pieczęć ich, na tarczy jest Leliwa zwyczajny, a na hełmie dwie chorągwie.

Matwiej syn Hrehorego, według tego com pisał pod Jelcami jeden z siedmiu braci, spłodził Kiryana albo Kmitę przodka tej familji: atoli *Paprocki* i z niego inni twierdzą, że ten Matwiej był starostą Winnickim, i od Kazimierza Króla już był destynowany na województwo Kijowskie, ale z śmiercia królewską wszystko się pomięszało, wziął jednak potem od Alexandra Króla starostwo Czerniechowskie i Lu-

beckie, w nadgrodę swego męztwa, kiedy Mingercia Cara Perekopskiego, który już był pierwej Kijów spustoszył, i znowu powtóre na niego chcąc uderzyć z ludem swym, już do Czerkas ciągnął, od zamku Czerkaskiego odpędził; kniaź go potem Moskiewski w Lubiecku, mocą, bo się długo mu bronił, dobywszy, do więzienia wtrącił, gdzie w niewoli umarł. Synów jego dwóch liczą ciż autorowie, Krzysztofa starostę Owruckiego, i Siemiona hetmana nad ludźmi w Kijowie i w Czerkasiech, na Tatarów szczęśliwego w potyczkach, syn jego Filon Siemionowicz Kmita, tak go czytam na liscie Stefana Króla, wojewoda Smolenski, starosta Orszański, mąż sławny i pamięci godny; ten się pierwszy Czarnobylskim zwać począł, od zamku Czarnobyla, który wziął zamianą od Króla Augusta, za ojczyste dobra na Podolu, to *Paproc.* atoli *Kojałowicz*, że za dobra które stracił na Siewierzu. Pod Ostrzem w roku 1552. dwa tysiące Moskwy, którzy szli do Ostrza zamku jego, tak zbił we trzechset ludzi swoich, że mało kto od szabli jego uszedł, nie straciwszy w tej potyczce tylko dwóch swoich, Hrehora Wasilewicza i Fiedora Wosna: w tymże tygodniu pod Czerniechowem przejąwszy Moskwy poczet nie mały, uderzył na nich, i do jednego wyciął: Czerniechowa dobył, spalił i z korzyścią wielką wyszedł: dostawszy świeżych ludzi od Konstantego książęcia Ostrogskiego wojewody Kijowskiego, dwieście Kozaków, znowu odwrócił pod Czerniechowski zamek, któremu na odsiecz na pierwszą pogłoskę o oblężeniu jego, wysłany był kniaź Mieścieski we dwóch tysięcy wojska, natarł na nich w 640 swoich, i poraził, że mało kto z nich uszedł do zamku, a między niemi Mieścieski, ale ranny: puścił potem Kozaków w Siewierską ziemię, zkąd dobrem szczęściem, wielki plon wynieśli. Pod Starodub wkrótce przyciągnął, mając na pomoc sześćset Tatarów Białogrodzkich, tam pięćset Moskwy trupem położył, wojsko dla zdobyczy w kraj nieprzyjacielski puścił, z którą gdy się nazad wraca, Moskwa dogonili go, sześć mil od Staroduba na rzece Snowie, dał im bitwę Filo, i lubo ich daleko większa liczba była, bo samej jazdy trzy tysiące rachowano, a czterysta piechoty, przecież ich pogromił, kniazia Wołka, jednego z wodzów zabito, drugiego Ciemkina, i więźniów dwieście, i dworzan kniazia ośmnastu pojmano, z których Ciemkina Królowi odesłał. Tak z sławą swoją do ojczyzny powrócił, luboć czasem, jak to na wojnie nie bez szwanku, bo pod Czerniechowem w ramię u prawej ręki tak postrzelony, że aż kula na wylot wypadła, przecież w tej ostatniej batalji, tylko jednego Filon Tatarzyna utracił. W roku 1564. gdy Moskwa z wojskiem w Litwę

wtargnęła, a hetmani Litewscy pod Ułą jednę część wojska tego porazili, Filo który miał ordynans, mieć na oku drugą część wojska (sześćdziesiąt go tysięcy rachowano) chcąc pogodnej zażyć okazyi, posłał Moskwie listy od hetmanów, w których mu o swem zwycięztwie oznajmują, i rejestr tak pobitych jako i pojmanych: czem przestraszeni, co żywo w rozsypkę poszło. Filon za niemi ruszył, i najprzód im wszystkie wozy odjął: a potem goniąc za niemi, tylko we dwóch tysiącach ludzi swoich, wiele ich w ucieczce pobił, sto więźniów znacznych dostał. W roku 1565. Poczapów miasto wziął, skarby z niego wszystkie zabrał, karawany Tureckie i Ormiańskie przetrząsnął, a samo miasto zburzył, i bez żadnego szwanku powrócił. W roku 1568. w czterech tysięcy poszedł pod Smoleńsk, tam wszystek ten kraj spustoszył, a gdy Moskwa z Smoleńska wypadła, poraził ich. Nad to gdy Król Stefan Połocka dobywał, on w Moskwie Starzycę, Russ, i inne miasta palił, a pod Smoleńskiem dwa tysiące wsi; był potem starostą Wielkołuckim, miał za sobą Jędrzeja Kapusty kasztelana Bracławskiego córkę: *Kojał.* (luboć tak *Mistolt in histor. Sapieh. part. 3. fol.* 88. i *Walicki w historyi Kodeńskiej* i o drugiej żonie jego namieniają, była to Zofia Sapieżanka, Pawła Sapiehy wojewody Nowogrodzkiego córka) z tej był syn Łazarz Kmita, który młodo umarł, ucząc się w Wilnie 1594. córka zaś jego Zofia dostała się w małżeństwo Łukaszowi Sapieha, która w dom Sapieżyński Czarnobyl wniosła, kędy OO. Dominikanów fundowała. Jan Kmita marszałek Litewski, Wilkomierski i Onixteński starosta, córka jego Słuszczyna starościna Krzyczewska, wspominają jego poselstwo do Moskwy 1558. Według *Kojałow.* Byli jeszcze Kmitowie w Żmudzi i w Nowogrodzkiem województwie, ale niewiedział czy tego herbu. Szymon Kmita na Żmudzi 1621.

W roku 1778. Joachim Kmita sędzia grodzki Nowogrodzki. — *Krasicki.*

Kmita *herbu Śreniawa* z Krzyżem. Dom to był tamtych wieków, w ludzi godnych rozrodzony, tylko że nam o nich mało co historycy nasi do wiadomości podali; u *Kromera w Księdze trzynastej*, najdawniejszego czytam Jaska Kmitę w roku 1374. starostę Sieradzkiego, ten Władysławowi Mnichowi wichrzyć w Królestwie poczynającemu, i najeżdżającemu Wielkąpolskę, zaszedł drogę z powiatem starostwa swego, dawszy bitwę, częścią wojsko jego rozgromił, częścią poraził, dosyć że Władysław, po tej przegranej co tylko dopadł łódki, Wisłę przebył, do Złotoryjskiego zamku uchodząc. Tenże w roku 1376. ale już starosta Krakowski od Elżbiety Królowy, na uśmierzenie tumultu przez Węgrów

wszczętego wysłany w Krakowie, gdy na koniu wyjechawszy, zawaśnione na siebie strony koi, jeden z Węgrów, tak go strzałą w szyję ugodził, że z konia spadłszy, w oczach ich skonał. Zbiegli się tedy bracia, i kolligaci zabitego, i śmierci się mszcząc zabitego, nieukojonym impetem których mogli Węgrów zabijali, Elżbieta Królowa chcąc jakokolwiek ugłaskać rozdraźnione serca, Piotrowi synowi Jaska, lubo jeszcze niedorosłemu, starostwo Łęczyckie dała, to *Dług. lib.* 10. *fol.* 34. był potem ten Piotr kasztelanem Lubelskim 1400. jako wyraźnie *Długosz* pisze *lib.* 10. a potem postąpił na województwo Sendomierskie, jakom pisał w tomie pierwszym. Anna z Wiśnicza Stefana z Brzezia Lanckorońskiego kasztelana Wojnickiego małżonka. *Acta Terrestr. Crac.* 1379. *Biernacki in specul. Minor. f.* 269. świadczy, że Jan Kmita był Franciszkańskim prowincyałem w prowincyi Czeskiej i Polskiej od r. 1428. którego w Krakowie obrany, aż do r. 1442. aż też wzrok straciwszy, prosił braci swoich, żeby go od tej funkcyi uwolnili. Mikołaj z Wiśnicza (bo się ztąd zdawna Kmitowie pisali) kasztelan Przemyslki 1436. r. podpisał pokój Brzeski u *Łaskiego w Stat. fol.* 140. a w roku 1451. już kasztelan Lwowski u tegoż *Łaskiego f.* 82. i 83. Tego czy inszego Mikołaja wspomina *Długosz w roku* 1410. że na Grunwaldską potrzebę, wystawił chorągiew w ludzi mężnych okrytą, pod którą Śreniawczykowie zebrali się, na niej była rzeka z krzyżem, jakoż że się tego kształtu herbem pieczętowali, znać to i ztąd, i z ich nadgrobków w Krakowie w kościele katedralnym. Henryka Kmitę z Wiśnicza znajdziesz u *Okolsk.* podpisanego na pewnym dziale 1480. *tom.* 2. *fol.* 160. Kwitnął potem Dobiesław Kmita kasztelan Wojnicki w tymże wieku, jako pisze *Paproc. o herb.* to jest 1460. ale że i inszy o tym czasie był Dobiesław najprzód kasztelanem Lubelskim, potem pierwszym wojewodą Lubelskim, jak tylko honor województwa, tej ziemi pozwolono, a dalej wojewodą Sendomierskim 1478. mówiło się w pierwszym tomie. Tego rozumiem Dobiesława dwóch było synów, jeden Piotr marszałek wielki koronny 1496. Spiski Sądecki starosta, jako go czytam u *Łaskiego w Statucie fol.* 110. a potem, wraz z laską wielką wojewoda Krakowski w roku 1503. i 1504. u tegoż *Łaskiego fol.* 112. Drugi Stanisław kasztelan Wiślicki 1493. jako się podpisał na liście Króla Albrychta danym miastu Lubelskiemu: tenże czy inszy Stanisław kasztelan Przemyslki, u *Łask. w Stat.* 1496. *fol.* 110. W roku 1504. już wojewoda Bełzki, u tegoż *Łaskiego fol.* 112. a potem wojewoda Ruski, jako się mówiło w pierwszym tomie, miał za sobą Katarzynę Tarnowską

herbu Leliwa, siostrę rodzoną Jana kasztelana Krakowskiego i hetmana, córki jego były dwie, jedna z Stadnickim, druga z Barzim dożywotnie zmówione, atoli ta, co za Barzim była, musiała być z inszej matki urodzona, ile że *Paprocki* pod herbem Korczak, kładzie herb jej nie Leliwa, ale trzy Kaczki w prawo płynące i na górze i na dole jedna podle drugiej, a we środka trzy róże.

Piotr Kmita najprzód kasztelan Lubelski, potem Wojnicki wkrótce Sendomierski i marszałek nadworny, dalej wojewoda Sendomierski, nakoniec wojewoda Krakowski i marszałek wielki koronny, starosta Krakowski, Spiski, Przemyślki, Kolski; miał za sobą pierwszym związkiem Annę hrabiankę z Górki wojewodzankę Poznańską, drugim Barbarę z Fulsztyna siostrę Walentego Herburta biskupa Przemyślkiego, z obiema jednak żadnego niezostawiwszy potomstwa, żyć na ziemi przestał w roku 1553. na zamku w Krakowie pochowany, kędy cztery herby jego widzieć, pierwszy Śreniawa z krzyżem, drugi Leliwa matki Tarnowskiej, trzeci Oksza, czwarty Wręby. Jest jego życie w druku, a teraz w Lipsku świeżo, razem z Długoszem i innemi historykami Polskiemi w tomie drugim *fol.* 1607. przedrukowane, kto go pisał trudno zgadnąc: Z tego krótko tu zbieram cnoty jego, ktoby zaś chciał wiedzieć jego, które mu zarzucają przywary, niech samo życie jego czyta w Długoszu; bo to nie moja professya wielkich imion ćmić splendory, niepewnemi a może być z nienawiści podtrąconemi defektami. Młodsze lata swoje Piotr Kmita to na dworze Maxymiliana Cesarza, to w obozie Niemieckim polerował: ztamtąd powróciwszy na dworze się Zygmunta I. Króla pokazał, kędy gdy się w nim dorodna statura, wspaniałość umysłu, gładkość wymowy, obrót niepospolity wydały, z lekka do pierwszych w tej ojczyznie krzeseł, jako się wyżej mówiło postępował. Przodków swoich cnót naśladując, Rzeczypospolitej przeciwko wszystkim przypadkom i nieprzyjacielskim inkursyom bronił (*Bielski fol.* 521. pisze, że Piotr i Stanisław Kmitowie w szczęśliwej naszych z Tatarami potyczce pod Wiśniowcem 1512. za buławy Kamienieckiego hetmana, mężnie się potykali, toż samo i *Krzycki* w opisaniu tejże expedycyi, świadczy, i znowu 1514. tenże *Biel. fol.* 524. powiada, na co i *Sarnicki* poświadcza, że Kmitowie pod Orsą na wojnie Moskiewskiej, pierwsze początki rycerskich dzieł zakładali, z tego wnoszę, że ten Piotr miał brata Stanisława, ale snać młodo umarł, bo o nim w dalszych latach żadnej u historyków wzmianki niemasz. *Przyłuski także w dedykacyi swego Statutu*, i *Bielski fol.* 552. twierdzą; że gdy Turcy na Ruś wtargnęli,

Piotr z wujem swoim Tarnowskim, w znacznej ludzi swych komitywie wyprawił się, gdzie odważnego kawalera powinność wypełnił, w Pruskiej potem kampanji i radą i siłą służył, i owszem jako o nim nadgrobek jego mówi, że ojczyznę tak kochał jako jedynaczkę córkę swoję. Wielką ludzkością, serca sobie wszystkich ujął, rycerskich mężów chował, mądrych kochał, poprzysiężonej w małżeństwie wiary nienadwerężenie dochował, co mu na nadgrobku przyznała pozostała żona Herburtowna, na przyjaciół łaskawy, nieprzyjaciołom za najmniejszem upokorzeniem łacny do przejednania, milczeniem najgłówniejszych adwersarzów częściej łamał i miękczył. Herezyi, które tłumem do Polski się z Niemiec wcisnęły, nienawidził, i lubo tych tam czasów, wiele Panów Polskich za temi dyssydenckiemi nowinkami poszło, przecież on nieprzełamanie w wierze S. katolickiej dostawał: czego publiczne dał dowody, kiedy kościelne posty świątobliwie zachowywał, świętych Pańskich czcił, mszy nabożnie słuchał, i co rok w post czterdziestodniowy pokutując, do spowiedzi i kommunji z należytem przygotowaniem się przystępował. Kościół na Wiśniczu wymurowawszy mansyonarzów przy nim fundował, i wszystkim porządkiem kościelnym przyozdobił. Zamek tamże restaurował, pokoje pędzlem i obrazami przystroił, wieżami i różną armaturą uzbroił. Legacye do postronnych monarchów sprawował, osobliwie do Karola V. do Ferdynanda, i do Jana Króla Węgierskiego, w wielkiej i ozdobnej komitywie, gdzie pokój jedność z wielką imienia swego sławą jednał: kupy swawolne które przestroiwszy po Węgiersku na pograniczu tamecznem, łotrostwem się bawiły, uspokoił; gdy niektórych z nich gardłem karał. Spiża podczas wojny Jana z Ferdynandem o Królestwo Węgierskie, nienadwerężonego od żołnierskich napaści dochował: przecież za Janem Królem Węgierskim przeciwko Ferdynandowi stojąc, gdy chciał kryjomo Antoniego Rynkona Francuzkiego posła, z pieniędzmi, armatą, i coś trochę ludzi na sukkurs Janowi, idącego przez kraj Niemiecki, przeprowadzić, mieszczanie z Koszyc i Bardjowa wypadłszy, w ciasnem miejscu tak na Kmitę, jako i na Rynkona napadli, wprawdzieć się tam mężnie stawili, i drogę sobie obronną ręką otworzyli, atoli armatę wszystkę i kilku ludzi stracili, którą i z koniem Kmity jak na tryumf po rynku w mieście swojem obwodzili. Bolało to Kmitę, i pewnieby był mógł się tego zemścić w Polszcze na kupcach, z Koszyc do Polski idących, atoli za interpozycyą Ferdynanda do Króla Zygmunta, gdy się mieszczanie pod karę za to poddali, uwolnił ich, i darował zupełnie urazę. Ludzi rycerskich sobie ujmując, już im suknie, już

konie, już pieniądze, już insze donatywy, szczodrą ręką dawał. Ukrzywdzonym, albo w utrapieniu będącym ludziom, to radą, to rzeczą pomagał, osobliwie u Króla albo w Sądach: ubogim żebrakom, zakonnikom, szpitalom hojne jałmużny sypał.

Przydaje tenże autor życia Kmity, że zszedł ostatni z domu Kmitów, jakoż i nadgrobek jego toż mówi; ale *Paprocki*, który wkrótce pisał po zejściu tego Kmity, znał bardzo dobrze familiantów, i tego imienia i tego herbu. *Konstytucye* 1576. *fol.* 246. wspominają Krzysztofa Kmitę. Jan pisarzem był ziemskim Krakowskim, dwa razy ponawiał śluby małżeńskie, od pierwszej była córka Bogumiła za Janem Myszkowskim, rotmistrzem. Od drugiej Barbary Mstowskiej, jeden tylko syn został Jędrzej, umarł 1609. pochowany w Olkuszu, a ojciec jego u Bernardynów w Krakowie na Stradomiu, miał za sobą Elżbietę Niewiarowską, z której trzej synowie, Przecław, Ludwik i Jędrzej. Drugi brat pisarza Walentyn burgrabia Krakowski, syn jego Jan z Jarocką zostawił potomstwo: wspomina tego burgrabię, *Hosius tom. 2. Oper. fol.* 318. w roku 1571. Anna Kmicina była za Łasochowskim. Roch, Aaron i Maciej Kmitowie, z których ostatni, tak z pierwszą Rożnowną, jako i z drugą żoną Staszkowską, zostawił potomstwo, syny i córki, to *Baran.* Achacy Kmita napisał *Lament Żydów wygnanych z Bochni*, kędy ich zdradliwe oszukania opisał: *Zwierzciadło Korony Polskiej f.* 24. Jędrzejowi z Woli Kmicie herbu Sreniawa Krakowskiego województwa pułkownikowi, synowiec Alexander z Woli, sędzia ziemski Siewierski nadgrobek marmurowy postawił 1696. w Krakowie u OO. Bernardynów na Stradomiu. Kazimierz 1705. podpisał konfederacyą Krakowską. Z tego poznać że jeszcze i po te czasy ten dom kwitnie. Jan, córka jego Zofia Daniela Łasińskiego małżonka.

Kniaziewicz *herbu Murdelio*, atoli z tą różnicą, że są dwa księżyce, nie jeden, każdy z nich nie pełny, rogiem jednym do góry stojące, drugim na dół, do siebie rogami obrócone, i niby opasujące we środku gwiazdę, a nad niemi krzyż, pole powinno być błękitne, miesiące złote, gwiazda i krzyż białe, w hełmie pięć piór strusich. *Kojał. in MS.* który ten herb widział w Wolpieńskim kościele na nadgrobku Jana Mikołaja Kniaziewicza podstolego Orszańskiego. Piotr w powiecie Oszmiańskim 1674.

Kniażycki patrz **Dubina.** Z Książenic niegdy pisał się któryś dom, jako znajdziesz w księgach grodzkich Ostrzeszowskich 1436. i 1498. Kniążyński na Kniążenicach do ołtarza w Grabowie pewny czynsz zapisał, tamże. Kniazki Ja-

nusz ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.* Franciszek Kniażycki w Litwie 1700.

Kniehiński, z Kniehinic jako w ziemstwie Lwowskiem czytam 1453. Jan kasztelan Halicki, i u *Łaskiego w Stat. fol.* 83. Olechno i Iwan Kniehiniński ziemianie Wołyńscy 1528. *Metryka Wołyńska:* Kniehiński Jabób kanonik Łucki deputat na trybunał koronny 1712.

Kniżyński, w Podlaskiem województwie. Wiktoryn i Marcin Kniżyńscy podpisali elekcyą Jana III. Króla.

Knobelsdorf w Prusach książęcych, z tych Sebastyan Knobelsdorf podpisał dekret komissyi królewskiej 1609.

KNUT HERB.

Powinny być trzy lilie, dwie podle siebie, trzecia we środku nad niemi, każda z nich ze dwóch lilji spojona, tak że prosto do góry jedna lilia wierzchem obrócona, druga na dół, te zaś lilie trzy na tarczy dzielą od siebie linijki, dwie prosto od dołu zrazu, a potem ku górze i trzeciej lilji, jedna idzie na prawy bok, druga na lewy, na helmie nad koroną trzy chorągwie wojenne zawinione, rękojeściami schodzą się na ukos do korony: *MS. o Familiach Pruskich Załuskiego,* i przydaje, że wyszli z Duńskiego Królestwa, gdzie według *Paraphrasim in theatro nobilitatis Svecianae cap.* 3. *f.* 109. piszą, że w r. 1448. 25. Czerwca obrany był Karol Knutsen rycerz, rodem ze Szwecyi, Królem Szwedzkim. N. Knut kanonik Warmiński, drudzy służyli żołnierską podczas expedycyi Smoleńskiej. N. Knutowna była za Mortęskim Ludwikiem wojewodą Pomorskim, a potem Chełmińskim, starostą Grudziądzkim i Pokrzywnickim, ostatnim z tego domu, drugim związkiem poszła za Jana Działyńskiego starostę Pokrzywińskiego, Rogozińskiego i Puckiego: zeszła bezpotomnie, w Grudziądzu pochowana, gdzie zakonnice wprowadziła ko-

ściół restaurowawszy. Druga Eufrozyna Knutowna była za Janem Loką starostą Borzechowskim. *2do voto* za Janem Kosem kasztelanem Elbląskim, a potem wojewodą Chełmińskim. Trzecia za Łodzińskim zostawiła potomstwo. Są w kościele farskim w Świeciu chorągwie nad niemi z herbami. Jest i w Chojnicach u fary taki nadgrobek: *Nobili viro Nicolao Knuth pietate erga Deum, charitate in proximos, comitate in familiares singulari, discessit ex hac luce* 1590. *Spiritus unde venit, superas remeavit ad arces; hic tegit ossa rudi marmore caesa domus.* Krzysztof w Żmudzi roku 1648. Knutowna dziedziczka na Snowku była za Janem Arcemberskim.

Samuel Knut kanonik Warmiński, jak się z listów jego oryginalnych r. 1609. znajdujących się w bibliotece Helsbergskiej pokazuje, urodzony z *Konarskiej* siostry Stanisława kasztelana Gdańskiego. — *Krasicki.*

Kobielski *herbu Jelita.* Jednaż ich dzielnica z Silnickiemi, jeden albowiem brat Stanisław, Silnickim od dóbr Sielnicy nazwany, drugi Jakób od dóbr Kobiela mniejszego i większego Kobielskim zawołany, pisali się zaś przedtem z Bawcowa. Ten Jakób z Bartodziejskiej, spłodził dwóch synów, Jana i Marcina: Jan pierwszy z Stobieckiej spłodził Stanisława, Stanisław Floryana, Floryan Władysława, ten najprzód z Piasecką żył *sterilis*, z Cieszanowskiej zaś miał syna Wojciecha i Stanisława *sterilem*, Wojciechowi Trzecieska z Jordanowny urodzona powiła trzy córki: Zelichowską, Krasuską i Sokulską: i syna Jacka miecznika Sanockiego, tego z Bukowskiej potomstwo. Jędrzej, żona jego Tęgoborska starościanka Małogoska, Józef w zakonie Soc. Jesu, Franciszek, Petronella, najprzód Maja, potem Urbańskiego, Katarzyna Wisłockiego, Teresa Gumowskiego, małżonki, Zofia zakonnica w Staniątkach. Marcin drugi syn z Bartodziejskiej, pojął Annę z Roxyc Pągowską, z tej było piąciu synów. 1. Jan, tego dwie córki zostały, Elżbieta Jana Golańskiego, Zofia *1mo voto* Kotkowskiego, *2do* Jasińskiego, małżonki. 2. Kasper, tego potomstwo Remigian kanonik Łucki pleban Wojnicki, Dorota żyła z Alexandrem Zycieńskim, Anna Panną. 3. Stanisław. 4. Jakób. 5. Hieronim podczaszy Bielski, złączył się był dożywotnie najprzód z Kuczewską z której był syn Wojciech bezpotomny: potem z Korycińską, z której córki Dorota Janikowska, Krystyna Bogusławska, Swirklińska, Rozniarowska, Zofia Domaradzka, i syn Jan, którego z Katarzyny Duninowny Rzuchowskiej z Oleśnickiej urodzonej, był syn Piotr, tego z drugiej żony Anny z Olbrachcic Bielskiej, syn Mikołaj z Starczewską zszedł bez po-

tomstwa. Z pierwszej zaś żony Zofji Lojowskiej spłodził trzy córki: Maryannę Kolińską, Krystynę i Annę Łączkowską, tyleż synów, to jest Pawła sędziego grodzkiego Piotrkowskiego, tego z Maryanny Kamockiej trzy córki, czterech synów, Justyna Wizemhergowa, Katarzyna Rejowa, Rozalia Buczkowska, synowie zaś Antoni starosta Lojowski, temu Domicella Drohojowska powiła syna Józefa, i córkę Barbarę. Mikołaj, Franciszek żona Ilkiewiczowna, Teodor, żona Skotnicka: Jana, tego z Kałoskiej córka Wierzbowska łowczyna Łęczycka: Stanisława, tego z pierwszy żony Lipskiej syn Michał i córka, z drugiej Stobieckiej syn Jędrzej, i córki, z trzeciej Węgierskiej także potomstwo zostało.

Duńczewski w herbarzu dodaje: że Marcin Kobielski, który wziął w małżeństwo Annę *Pągowską*, miał z nią synów piąciu: Jana, Kaspra, Stanisława, o którym żadnej wzmianki niemasz, czy miał potomstwo, Jakóba już pod czas Wiedeńskiej służącego pod znakiem za towarzysza, i był w tej okazyi, jako też Bukowińskiej i Chocimskiej, gdzie go strzały Tatarskie nawiedzały, potem w doskonałym wieku złączył się z Teresą z Czarneckich, Waszewskich *Sosnowską*, która mu powiła trzech synów, i dwie córki: Franciszek złączył się z Maryanną z Jączyńskich *Browińską*, która powiła synów dwóch, i córek dwie, Augustyna Michała dwojga imion, Jędrzeja, Maryannę i Salomeą, Panny. Teresa siostra Franciszka Kobielskiego za Milewskim ma potomstwo. Jan brat tegoż złączył się z Heleną *Kępską* bezpotomny, Józef drugi brat, i Anna druga siostra. Hieronim piąty syn Marcina z Anny *Pągowskiej*, podczaszy Bielski, *1mo voto* miał *Kuczewską*, *2do Korycińską*, stryj tegoż Franciszka. Jacka Kobielskiego, miecznika Sanockiego córka była za Rucińskim, której jest potomstwo, ta była rodzona siostra Gumowskiej, którą *Niesiecki* wspomina. —

Kobielski *herbu Poraj.* Mikołaj Małdrzyk z Kobiela herbu Róża, jako wyraźnie pisze ***Długosz*** pod rokiem 1430. dworzanin Witolda książęcia Litewskiego, lubo rodem Polak, w poselstwie od niegoż jeździł, do Władysława Króla Polskiego, i ***Biel. fol.*** 334. Tenże czy inszy Mikołaj podpisał list o fundacyi opactwa Trockiego r. 1415. Ten wiek swój strawiwszy na usłudze Witolda książęcia, dla wielkiego w radzie rozsądku, przypadł mu był do serca: przetoż odwdzięczając mu to Witold, gdy się Mikołaj do domu pożegnawszy książęcia miał wracać, krom szat bogatych, koni, klejnotów, i innych podarunków pewnie Pańskich, jeszcze mu nadto z skarbu swego, wyliczyć kazał sto kóp groszy Praskich. Patrzała na to żona Witołda, Julianna, i sarkała, że tą swoją rozrutnością skarb książęcy niszczył Witold, co słysząc książę, drugie sto kóp Mikołajowi przynieść kazał. O co gdy się tem więcej księżna gniewała, on i trzeci raz tęż mu summę dać kazał; i owszem póki ona dąsać się nie przestała, póty

i on szczodrobliwej ręki swojej nie umknął: przyszło do tego że już summa do ośmset kóp groszy Praskich urosła: Julianna widząc że mąż Pańską chojnością, z jej niecierpliwością certuje; nakoniec umilkła, a Witold też przełamawszy upor żony, dalej łaski swojej sypać przestał. *Długosz* pod rokiem 1430. *W Księgach Grodzkich Ostrzeszowskich* 1422. czytam Janusza Małdrzyka dziedzica na Olszynie, gdzie reformacyą żonie swojej Jadwidze sześćset grzywien zapisuje, a syn jego Mikołaj 1464. tamże altaryście Ostrzeszowskiemu pewny czynsz naznaczył na Olszynie: niewiem jednak czy ci do tego domu należą. Dobra Kobiele zkąd imienia swego ten dom nabył, w Sieradzkiem leżą województwie, luboć się pospoliciej z Dmenina pisali. Elżbieta z Dmenina była za Jędrzejem Grodzickim herbu Gryf. Jan w Sieradzkiem 1632. Samuel za Czarnieckiego wojewody Ruskiego, gdy za granicą sławy sobie i Polszcze szablą szukał, surrogatem Piotrkowskim z sejmu naznaczony. O czem *Konstytucya* 1661. *fol.* 20. Jakób pisarz grodzki Piotrkowski 1692. N. miał za sobą Maryannę Karśnicką łowczankę Wieluńską wdowę po Komornickim. N. była za Janem Małuskim. Mikołaj Stanisław łowczy Rawski w tymże roku, żona jego Teresa Tarnowska herbu Jelita, syn z niej Franciszek. Samuel Stanisław deputat z Sieradzkiego podpisał konfederacyą Sendomierską r. 1704. temi czasy stolnik Sieradzki, sędzia kapturowy 1733. Józef starosta Łojewski. Franciszek przy wysokich prelaturach Krakowskich Kujawskich i t. d. kilka razy deputat na trybunał koronny, teraźniejszy suffragan Kujawski. Michał sędzia kapturowy Sieradzki 1733.

Franciszek Kobielski postąpił na biskupstwo Kamienieckie z tego na Łuckie na którem życia dokonał r. 1755. uczyniwszy wprzód koadjutorem Antoniego Wołowicza poźniej biskupa tej dyecezyi. — Był ten Franciszek Kobielski oraz kanclerzem Maryi Józefy Austryaczki małżonki Augusta III. Króla Polskiego, mąż pełen gorliwości Apostolskiej. — *Krasicki.*

Kobiernicki *herbu Dołęga*, w Płockiem województwie. Jednejże z Śreńskiemi dzielnicy. Sebastyan Kobiernicki z sejmu 1576. poborca w Płockiem. *Constit. fol.* 261. Jan w ziemi Dobrzyńskiej 1648.

Kobierski, w Sendomierskiem województwie. Stefan Kobierski podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Kobierzycki *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie, Mikołaj i Jasko z większego Kobierzycka, dział czynią z Wichną z tegoż Kobierzycka, w r. 1424. w księgach grodzkich Sieradzkich. Od tych potem był Jan Kobierzycki, którego pozostała żona Jadwiga, między syna swego Mikołaja, i córki Annę i Katarzynę, dobra dziedziczne

dzieliła w roku 1502. w grodzie Sieradzkim. Mikołaj miał za sobą Elżbietę Prątkowską z Rakowice, jako jej reformacya w księgach Sieradzkich świadczy 1507. z tej spłodził dwie córki i synów pięciu: 1. Jan pleban w Unkowie, ten braci swojej, części swoje zapisał. 2. Wojciech Sieradzki sędzia 1545. miał za sobą Ewę Kobierzycką z mniejszego Kobierzycka herbu Pomian córkę Bartłomieja, ten Wojciech od Bartłomieja, i od jego syna Stanisława, nabył mniejszego Kobierzycka 1552. *Actum Siradiae.* 3. Stanisław, ożenił się z Anną Wiktorowską herbu Gryf, która mu powiła córkę Jadwigę Sebastyana Madalińskiego małżonkę, (z tej się urodził Jan Madaliński suffragan Gnieznieński, opat Lędzki, i Wojciech wojski Wieluński) i dwóch synów, Mikołaja i Bartłomieja, z tych Mikołaj mąż rycerski pod Mieleckim hetmanem, z Jadwigi Pięcznowskiej herbu Korab, spłodził cztery córki: Annę Kołdowską, Małgorzatę przeoryszą w zakonie S. Norberta w Łęczycy, Zofią Konopnicką, Beatę Tymieniecką, i syna Jana, ten przez lat dziesięć w różnych opałach wojennych chwały rycerskiej i dobra ojczyzny szukał, złączywszy się potem z Zofią Kobierzycką herbu Pomian, zostawił córkę Helenę, Jakóba Madalińskiego sędzica Wieluńskiego małżonkę, i synów dwóch, Kazimierza i Jakóba. Bartłomiej brat Mikołaja, pod Byczyną odważnie stawał, Katarzyna Tymieniecka czterech mu synów zrodziła, Stefana zakonu S. Benedykta, był potem opatem Trockim r. 1668. *Szczygiel. in serie Abbat. Trocen.* Wojciecha zakonu Soc. Jesu, umarł w Brześciu 1671. Jędrzeja i Władysława. 4. Jakób, potomstwo jego na usługach ojczyzny i w obozie lata swoje strawili. N. miał za sobą Wiktoryą Jarnowską kasztelankę Kowalską, z której syn Marcin. Katarzyna Jana Kowalskiego małżonka. *Acta Castr. Petric.* 1587. Dorota Mikołaja Wolickiego. *Acta Castren. Ostrzeszow.* 1598.

Kobierzycki *herbu Nałęcz*, w Kaliskiem województwie, piszą o nich nasi pisarze lubo ja wątpię, żeby byli tego herbu Kobierzyccy.

Kobierzycki *herbu Pomian*, w Sieradzkiem województwie a potem i indziej, piszą się z Kobierzycka mniejszego, luboć i to samo przeniosło się dziedzictwem do Kobierzyckich Korabitów, jako się wyżej mówiło. Bartłomiej, Wojciech, i Ambroży Kobierzyccy bracia rodzeni, z tych Ambroży umarł bezpotomnie. Wojciech miał synów czterech: Macieja, Wawrzeńca, Jana i Wacława, jako świadczy podział między niemi uczyniony na Wojczycach i mniejszym Kobierzycku. Bartłomiej pojął Jadwigę Waliknowską Wieruszownę, co znać z jej reformacyi w księgach Sieradzkich

roku 1524. ta mu powiła pięć córek, z których jedna Ewa była za Wojciechem Kobierzyckim sędzią Sieradzkim herbu Korab, i syn Stanisław z kasztelanki Rozpierskiej zostawił córek sześć, z których, Urszula była ksienią Ołobocką, i synów sześciu. Z tych 1. Jan, tego z Potworowskiej córek było sześć, Maryanna dostała się Balcerowi Grabińskiemu, Zofia Janowi Kobierzyckiemu herbu Korab, Elżbieta Jaskolskiemu, Jadwiga Kasprowi Kępskiemu herbu Gryf, i Barbara, i synów trzech, Swentosław kanonik Płocki, Alexander i Władysław. 2. Wojciech. 3. Mikołaj. 4. Bartłomiej, temu Jadwiga Zeromska pisarzowna Kaliska, powiła córkę Zofią, która wydana za Stefana Czarneckiego wojewode Kijowskiego, hetmana polnego koronnego sławnego tryumfatora, zeszła z tego świata r. 1671. pogrzebiona w Krakowskim kościele S. Piotra Soc. Jesu, do kollegium tamecznego oddawszy dwanaście tysięcy, luboć i inszym domom naszym, dostało się z jej szczodrobliwej ręki: synów zaś dwóch Marcina i Stanisława: Marcin wielki żołnierz przeciwko Szwedom, zginął w expedycyi pod Ingolsztadem, gdzie i Król Szwedzki Gustaw poległ. Stanisław najprzód podczaszy Kaliski i starosta Brodnicki, poseł królewski do Belgium, potem kasztelan Gdański, nakoniec wojewoda Pomorski, mądry senator, jest jego mowa, którą miał w senacie, w *Mowcy Polskim*. *Oblężenie Częstochowy od Szwedów* opisał i podał do druku. Nadto wyszła w Gdańsku r. 1655. jego pracą napisana *Historia Vladislai Poloniae Principis*, o której pisząc *Potocki centur. fol.* 470. tak mówi: *Eleganti Historiae suae stylo traxit in admirationem exteras gentes, in scrutandis diversarum nationum moribus solers, judicio acri limatoque Cornelio peritia limandi abdita, elegantia Famiano Stradae propior.* W tej historyi osobliwsze rzeczy opisuje od roku 1595. aż do roku 1633. to jest do tego roku, w którym Władysław na tron Polski wszedł koronowany; w prefacyi do tej historyi, obiecował drugą część wydać od roku 1633. aż do śmierci Władysławowej, to jest do roku 1648. nie przyszło jednak to tego, z wielką szkodą, że tak godnego człowieka praca i manuskrypta, świata nie widzą: córka jego była za Olszowskim. *Kowalski Reformat. Kazanie Łabędź.* 5. Stanisław kasztelan Krzywiński posłował na sejm 1626. *Constit. fol.* 3. ten z Zapolskiej zostawił córki cztery: Barbarę z Sieroszewskim, Katarzynę z Zyblińskim dożywotnie złączył. Teresę i Wiktoryą w klasztorze Bogu na służbę poświęcił, i syna Wojciecha wielkiego żołnierza. 6. Wacław kustosz Warmiński Płocki i Pułtuski kanonik, benefaktor kollegium naszego Brausberskiego. Katarzyna Kobierzycka żona

Adama Działyńskiego starosty Bratyańskiego, druga Masłowskiego. Stanisław pisarz ziemski Kaliski i sędzia kapturowy 1697. żona jego Eleonora Podlęska kasztelanka Połaniecka wdowa po Jawornickim, synowie dwaj, z których jeden Franciszek. Józef sędzia kapturowy Sieradzki 1733.

Jan Kobierzycki podczaszy Sieradzki. — Roku 1788. Walenty łowczy Sieradzki. — *Krasicki.* (Niewiadomo czy tego herbu.)

Kobryńscy *Książęta.* Z tych Sylwester książę Kobryński był Władyką Chełmskim, atoli dawno już ten dom zszedł.

Kobrzyński *herbu Rogala*, w Mazowieckiem województwie.

Kobylański *herbu Grzymała*, czyli Kobylnicki. Domarat z Kobylan kasztelan Biecki 1415. na liście Jagiełła Króla danym miastu Lwowskiemu, tenże czy inszy Domarat z Kobylan kasztelan Lubelski 1436. u *Łask. w Stat. fol.* 140. i Jan z Kobylan łowczy Krakowski: wspomina tego Domarata *Długosz w Księgach* 11. że był tak w Grunwaldzkiej jako i w Koronowskiej potrzebie. Brat tego Domarata Jakób, jako wyraźnie *Długosz lib.* 11. *fol.* 327. niewinnie potwarzony przed Królem Jagiełło, o żonę jego Annę, *Biel. f.* 288. był potem starostą Sanockim, którego tenże Król w pięć tysięcy jazdy Ruskiej wysłał na posiłek Zygmuntowi Cesarzowi przeciwko Turkom. *Biel. fol.* 327. atoli według niego, już ten dom zszedł za jego czasu, pisze ich jednak Kobyliński. *Starowol. in Bell. Sarmat. Cromer. lib.* 20. *Biel. fol.* 352. piszą, że w roku 1435. wysłany był do Litwy z ludem przeciwko Świdrygiełłowi, wielką go klęską poraził. Stanisława z Kobylina *Decretorum Doctorem* wspomina *Długosz* 1466. Katarzyna z Kobylan Lanckorońskiego żona.

Domarat z Kobylan kasztelan Biecki podpisał w r. 1422. przymierze między Władysławem królem a Krzyżakami. — *Cod. Dipl. V.* 4. *fol.* 114. — Janusz z Kobylan łowczy Krakowski w r. 1436. podpisał pokój Brzeski. — *Cod. Dipl. V.* 4. *f.* 133. — *Krasicki.*

Kobylański *herbu Lubicz*, w Chełmskiej ziemi. N. Kobylańska, Stanisława Rudnickiego wojskiego Chełmskiego małżonka.

Kobylecki *herbu Godziemba*, w Kujawskiem a potem w Podlaskiem województwach, jednejże dzielnice z Lubrańskiemi. Marcin Kobylecki wytwornego rozsądku, experyencyi niemniejszej, do czego mu dalekie po cudzych krajach experyencye pomogły, dworzanin książęcia Ostrogskiego, umarł 1631. nadgrobek jego w Piotrkowie. *Starowol. in Monum.* Sebastyan z Wielkich Kobełek 1648. w Wieluńskiej ziemi. Franciszek podczaszy Mielnicki, sędzia generalny wojskowy, rotmistrz królewski, któremu na dobrach Grzęda nazwanych

w ziemi Lwowskiej, dla zasług jego, przyznała Rzeczpospolita dwanaście tysięcy, i w possessyą puściła też dobra do wytrzymania czworga dożywocia. *Constit.* 1676. *fol.* 38. N. Franciszka Domaszewskiego małżonka.

Kobyliński *herbu Łodzia*, w Wielkiej-Polszcze i na Podolu. Byli z tego domu żołnierze odważni. Jakób z Kobylina kasztelan Gnieźnieński 1454. podpisał list Kazimierza Króla, w którym potwierdza ten Król prawa księztwa Oświecimskiego *in MS.* Kobylińskiego kanonika Poznańskiego w roku 1557. wspomina *Royizius in Chiliasticho, Ingenti flagrans studio Kobylinius.* Jan Kobyliński za Jana Zarębę generała Wielko-Polskiego w legacyi wysłanego do Jana Króla Szwedzkiego, surrogatem naznaczony 1508. Jakób podkomorzy Wieluński, żona jego Dorota Zarębianka 1494. Zofia Kobylińska Marcina Włodka małżonka. N. miał za sobą Zofią Bartlińska. Kazimierz w powiecie Grodzieńskim podpisał elekcyą Jana III. Krzysztof Kobyliński przed rokiem 1565. napisał *Książkę Epigrammatum*, jako świadczy *Trices. lib.* 2. *Epigram.* gdzie o nim pisze: *Et nunquam generis tantum splendore paterni, ingenio quantum post feret ille decus.*

Kobyliński *herbu Prus 2do.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał, z powiatu Brańskiego wyszedłszy w księztwie Litewskiem osiedli. Alexander Kobyliński w powiecie Grodzieńskim, miał za sobą Anastazyą Eismuntownę, z której zostawił synów sześciu, z tych Augustyn i Mikołaj młodo pomarli, Kazimierz Hieronim starszy syn miał za sobą Cecylią Sopoćkownę podkomorzankę Wendeńską: bracia jego drudzy w wojsku Litewskiem rotmistrzami byli. Michał, Jakób, i Piotr 1700.

Franciszek Kobyliński (zapewne tego herbu) sędzia ziemski Słonimski. — Antoni wojski Smoleński. — Piotr oboźny Mścisławski. — R. 1788. Antoni podkoniuszy Litewski. — *Krasicki.*

Kobylnicki *herbu Prawdzic*, w województwie Mazowieckiem. Erazm z Kobylnik cześnik Ciechanowski 1525. podpisał dekret przeciwko heretykom u *Łubieńsk. in Episc. Ploc.* N. Kobylnicka Pawła Szydłowskiego sędziego Zawkrzeńskiego małżonka, *Paproc. o herb. fol.* 335. jednaż ma ich być dzielnica z Brzeskiemi i Nieborowskiemi. N. kanonik Żmudzki. *Kojał. in MS.* Stanisław Kobylnicki chorąży Zakrocimski starosta Prasnyski, dziedzic na Kobylinie, Rostkowicach, Bielicach, Popielżynie, tak rozumiem że syn Erazma, miał za sobą najprzód Zofią Srzeńską, z której córka Małgorzata zmówiona z Janem Podolskim: po Srzeńskiej pojął Izabellę Trzcińską, z tej było dwóch synów. 1. Jan sędzia ziemski Wyszogrodzki z sejmu 1590. Poborca w tejże

ziemi *Constit. fol.* 603. wspominają go w Konstytucyach 1613. *fol.* 28. złączył się był dożywotnie pierwszym związkiem z Anną Kossobudzką, drugim z Zofią Grabską; z Grabskiej był syn Marcin, ale *sterilis*, z pierwszej dwóch, Adam bezpotomny i Rafał podstoli Wyszogrodzki, temu Dorota Łopacka powiła Wawrzeńca podstolego także Wyszogrodzkiego, którego z Justyny Gołockiej dwaj synowie byli, Stanisław, ten na Rusi osiadł, i Maciej podstoli Wyszogrodzki, tego z Teresy Gembaratowny potomstwo, Józef, Antoni, Anna i Justyna. 2. Marcin sędzia ziemski Wyszogrodzki z Zofji Pęcherskiej zostawił trzech synów; Jana, tego z Katarzyny Łosiowny syn Jakób *sterilis*, i córka Maryanna Czernicka. Jakóba najprzód stolnika potem podkomorzego Wyszogrodzkiego, posłował na sejm 1623. *Constit. fol.* 10. i 1631. *fol.* 29. i 1635. deputowany na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 18. i 1641. *Constit. fol.* 32. Zofia Borkowska żona jego, córki: Pelagia z Jędrzejem Grabią, Maryanna z Jeżewskim, zaślubione: i syn Anzelm, którego z Maryanny Łosiowny, córka Anna, Stanisława Sarbiewskiego chorążego Ciechanowskiego, i syn Jan cześnik Wyszogrodzki, temu Katarzyna Łuszczewska, spłodzila Annę, Stanisława Nieborskiego, *2do* Mikołaja Dzierżanowskiego, wojskiego Wyszogrodzkiego małżonkę: Bogumiłę zakonnicę S. Benedykta, Katarzynę, najprzód Piotrowi Gołockiemu, potem Antoniemu Rogowskiemu zaślubioną, i Teresę, która poszła za Michała Rogowskiego. Jan brat Jakóba podkomorzego, a syn Marcina, jego z Anny Gorskiej syn Jakób, i córka Zofia zeszli bezpotomnie. Alexander zaś pułkownik królewski z Cecylji Łopackiej, kasztelanki Zakrocimskiej spłodził Jana, ten dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, raz z Barbarą Nowowieską, drugi raz z Maryanną Nowodworską, z tych miał potomstwo, Zuzannę zakonnicę S. Norberta, Mikołaja, od którego z Jadwigi Nowowieskiej córki Emerencyana i Barbara. Władysława bezpotomnego, Ludwikę *sterilem*, Justynę Stanisława Mdzewskiego, Maryannę Kazimierza Brzozowskiego stolnika Ciechanowskiego, małżonki.

Józef Kobylnicki cześnik Wyszogrodzki. — Józef podstoli Wyszogrodzki. — W r. 1788. Fortunat cześnik Wyszogrodzki. — *Krasicki.*

Kobylnicki *herbu Rola*, w Kujawskiem województwie.

Kobylski *herbu Kościesza*, w ziemi Ciechanowskiej, Lenard Kobylski starosta Nurski 1567. poborca w Liwskiej ziemi. *Constit. fol.* 146. Mikołaj 1632. w Mazowieckiem, Alexander w Ruskiem, Tomasz i Paweł w ziemi Różańskiej roku 1648.

Kobylski *herbu Pobog*, takim kształtem jako i Zengwirscy. *MS. o Familiach Pruskich* o nich świadczy. Bartłomiej Kobylski kantor Kruświcki. Proboszcz Kowałowski 1630. w Prusiech kwitną.

Koc *herbu Dąbrowu.* Widziałem pieczęć tego domu, i *Kojał. in MS.* toż świadczy. Jan Koc skarbnik Drohicki, synowie jego Władysław pleban Nowodworski, kapłan godny i zacny, Wojciech cześnik Mielnicki, trzeci Jakób łowczy Warszawski. Anna sędzianka Bełzka Zakonnica u Wszystkich ŚS. we Lwowie, Michał, Jakób i Adam w Podlaskiem 1648. Stanisław Balcer 1674. Mikołaj Józef sędzia ziemski Bełzki poseł na konwokacyą 1733. temu Katarzyna Nagorska herbu Ostoja, powiła synów prócz tych którzy w dzieciństwie pomarli, Józefa, Antoniego, Piotra, którzy jeszcze w szkołach 1735. i Stanisława; i córek sześć, z których Anna weszła w kontrakty małżeńskie z Antonim Radeckim chorążym Chorodelskim. Róża, Maryanna, Barbara, Zofia i Teresa Panny. Józef Koc tegoż domu, jeszcze w szkołach. Są i na Zmudzi. N. miał za sobą Szczeniowską.

Kuropatnicki w §. V. inter tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum, pod dniem 13. Września 1782. roku, wymienia Karola Koc.

Kochanowski *herbu Korwin*, w Sendomierskiem województwie. Jan Kochanowski wojski Sendomierski sławny poeta, wszyscy mu to przyznają z pochwałą, że w Łacińskim wierszu dość był dobry, w Polskiem jednak prym dają, nie tylko między temi, którzy przed nim pisali, ale i temi, którzy po nim, osobliwie *Starowol. de centum scriptor. fol.* 45. Wydał do druku swoje *Elegiae* 1584. 2do. *Epinicion ad Stephanum Regem po Moskiewskiej expedycyi* 1583. 3tio. *Epitalamium na weselu Jana Zamojskiego Hetmana z Gryzeldą Batorowną* 1585. 4to. *Psalterz cały przetłómaczył Polskim wierszem.* 5to. *De expugnatione Polociae Ode Varsav. in* 4. 1580. *Tamże Pieśni trzy*, wszystkie zaś jego edycye w jedno zebrane wydrukowano w Krakowie 1639. i 1641. pożal się tylko Boże, że tak zacny poeta pracę swoją na fraszkach skończył. Ofiarowano mu było kasztelanią Połocką za promocyą Zamojskiego, tej jednak przyjąć nie chciał, przywilej odesławszy, i przydał według *Starowol. se sua mediocritate contentum, sumptuosum illum et decoctorem Castellanum (dignitatem Senatoriam innuens) in villam aedesque paternas non admissurum, qui quae Kochanovius sibi parasset, per fastum et ambitionem esset absumpturus.* Niechcę prawi mieć kasztelana w domu, któryby zjadł to wszystko, co sobie Kochanowski przysposobił. Mi-

kołaj Kochanowski stolnik Sendomierski, Piotr sekretarz królewski żył bezżenny. Wydał do druku *Goffred albo Jeruzalem wyzwolona, Torkwata Tassa Polskim wierszem przełożył: w Krakowie* 1618. *in 4to*, i *in 8vo* 1651. *w Krakowie*. N. Kochanowski zakonu S. Franciszka konwentual. wydał *in folio, duas decades pro Immaculata Conceptione B. Mariae Virginis*. Jerzy z Konar Kochanowski miał za sobą Zofią Podlodowską N. Adama Kozarskiego małżonka, druga Domaszewskiego. Jan kanonik Krakowski umarł 1613. na zamku Krakowskim pochowany. Jerzy kasztelan Małogoski, córka jego była za Manowskim, Krzysztof chorąży Sendomierski starosta Małogoski, Olbrycht sędzia ziemski Bracławski: to *Baran*. Seweryn Korwin Kochanowski podstarości Bełzki, miał za sobą Dorotę Zielińską herbu Ciołek, z niej spłodził dwóch synów: Józefa i Antoniego, i córkę Katarzynę Krzysztofa Zulińskiego małżonkę. *Geneal. Olesnic.* Jan chorąży koronny 1632. córka jego jedna Anna była za Chlewickim Janem, taż czy insza była za Chomętowskim Stefanem herbu Lis, sędzią wojskowym. Zofia Kochanowska Jana Branickiego herbu Korczak małżonka, Adryan podsędek Stężycki, Marcin podstarości Radomski, Stanisław, Jerzy, Jan, Stefan 1648. Samuel, Ludwik i Jędrzej 1628. Paweł, Jan na Policzny kasztelanic Czechowski, poseł z powiatu Starodubowskiego na konwokacyą 1696. Seweryn, Mikołaj, Piotr starosta Radomski, Piotr wojski Sendomierski 1674. Kochanowski miał za sobą Katarzynę Dąbską. Zofia Kochanowska była za Pawłem Brzeskim herbu Starza. Kochanowski jeden miał za sobą Cetysownę, drugi Zofią Szczucką. N. kasztelan Zawichojski, córka jego Ustrzycka. Barbara Jakóba Potockiego małżonka.

Starowolski, którego tu *Niesiecki* przytacza, na tejże samej karcie wspomina że ojcem Jana Kochanowskiego wojskiego Sendomierskiego był Piotr sędzia Sendomierski matka Anna z *Białaczowa Odrowążowna*, bracia zaś Mikołaj, Jędrzej i Piotr. Z tych Mikołaj miał za sobą Katarzynę z *Jasieńca* jako to się pokazuje w *Rotułach* do synów, które ta Katarzyna po śmierci męża drukować kazała r. 1584. — Co do szczegółów życia Jana Kochanowskiego wojskiego Sendomierskiego, sławnego Poety, to tylko, i to z pism jego wiemy: że się urodził z zacnych i majętnych rodziców: o matce swojej tylko w *Trenach* wspomina ale z jakiego domu była nie wyraża, wszedł w małżeńskie śluby z *Podlodowską*, z której dwie miał córki Urszulę i Annę młodo zmarłe. Posiadał po rodzicach wieś *Czarnolas* w województwie Sendomierskiem, jako się to pokazuje z inskrypcyi na domu w *Czarnolesie* gdzie tę majętność nazywa gniazdem swojem ojczystem. W młodości zwiedził wiele Państw a powróciwszy z plonem wielkiej nauki, nietylko w języku polskim ale i łacińskim wiele pism zostawił. Że był biegłym w Greckim języku znać to

z tłómaczeń *Anakreonta*, Antologji, i *Phenomenów Arata*. Młodość swoją strawił przy Myszkowskim biskupie Krakowskim, od którego do stanu duchownego nakłoniony był, i już na opactwo Sieciechowskie miał był nominacyą. — U Jana Zamojskiego, Mecenasa ludzi uczonych tamtego wieku w wielkiem był poważaniu i dla niego dzieło drammatyczne *Wyprawa Posłów Greckich* przesłał, co znać z listu na czele tego dzieła umieszczonego, którego data Czernolesie d. 22. Grudnia r. 1577. Umarł, jak *Starowolski* wyraża, ruszony apoplexyą, w Lublinie, gdy popierał sprawę o zabicie szwagra swego Podlodowskiego. — Następujący jest jego nagrobek w Zwoleniu: — *Joannes Kochanowski Tribunus Sandomiriensis hic quiescit. Ne insalutata praeteriret hospes eruditus ossa tanti viri. — Cujus apud mentes elegantiores memoria orgabit sempiterna. Hoc marmor indicio esto. — Obiit Anno MDLXXXIV. 22. Augusti aetatis LIV. — Przypisy Krasickiego.*

Franciszek *Korwin* Kochanowski z *Cetysowną* herbu *Ciołek* spłodził dwóch synów, Seweryna stolnika Sanockiego, który z Katarzyną *Nowosielską* herbu *Ślepowron*, zostawił potomstwo: synów czterech: 1. Józefa, 2. Franciszka, 3. Jana, 4. Mikołaja, i córkę jednę Jadwigę, Macieja Suzina herbu *Gozdawa*, małżonkę, z której syn Dominik Suzin. Drugiego syna Konstantego, podczaszego Radomskiego, który 1*mo* z *Karwicką* herbu *Łabędź*, zostawił potomstwo syna jednego Xawerego Szczepana *bini nominis;* i dwie córki, Ludowikę i Agnieszkę. 2*do* z Julianną *Borowską* herbu *Abdank*, trzy córki, Konstancyą zakonnicę ksienią konwentu Buskiego Panień Norbertanek, Katarzynę i Maryannę. 3*tio* z *Kochanowską* kasztelanką Radomską z siostrą rodzoną Leona Kochanowskiego chorążego Sendomierskiego, synów dwóch, Stanisława dziś wojskiego Radomskiego, i Karola miecznika Sendomierskiego, i córkę jednę Annę. 1. Józef *Korwin* Kochanowski, syn Seweryna stolnika Sanockiego z Katarzyny *Nowosielskiej* spłodzony kanclerz katedralny i officyał generalny Płocki, orderu S. Stanisława kawaler. Mąż ten, obrawszy sobie stan duchowny, pilnie i chwalebnie dopełniając swego obowiązku, nieprzestał być dobrym obywatelem, dla dobra publicznego i swej ojczyzny pożytecznym, gdy w r. 1761. był deputatem na trybunał koronny, z kapituły Płockiej, a w r. 1790. 1791. i 1792. komissarzem cywilno wojskowym w ziemi Wyszogrodzkiej. Franciszek *Korwin* Kochanowski, drugi syn Seweryna z *Nowosielskiej*, szambelan J. K. Mci ten z Różą *Kowalską*, herbu *Jasieńczyk* spłodził, Michała, Adama i Konstantego synów i córkę Maryannę. Michał Kochanowski major wojsk koronnych, kawaler orderu S. Stanisława, syn Franciszka, był posłem na sejm walny Warszawski 1788. roku, z województwa Sendomierskiego, wszedł 1*mo voto* w śluby małżeńskie z N. *Wasilewską*, z której spłodził córkę Józefę jednę, 2*do* z N. *Święcicką*, herbu *Jastrzębiec*. Adam Kochanowski drugi syn Franciszka. Konstanty trzeci syn Franciszka z Róży *Kowalskiej* spłodzony. Trzeci syn Seweryna Kochanowskiego z *Nowosielskiej* Jan stolnik Bracławski, który z *Przyłuską* herbu *Sulima* ma syna jednego Alexandra i inne potomstwo, ale mnie niewiadomo. Czwarty syn Seweryna stolnika Sanockiego Mikołaj *Korwin* Kochanowski pułkownik wojsk W. Ks. Lit. ten z Franciszką z

Jelców 1mo voto Smogorzewską wdową bezpotomny. — *Heraldyka Wielądka.*

W r. 1788. Stefan Kochanowski wojski Radomski. — Leopold podwojewodzy. Józef w r. 1778 kantor Kijowski proboszcz kollegiaty Warszawskiej. — Xawery wojski Radomski. — Stanisław wojski mniejszy tegoż powiatu. — *Krasicki.*

Kochański *herbu Lubicz.* Wojciechowi z Kochan Kochańskiemu ziemianowi Dobrzyńskiemu, dziedzicowi na Łosinie, przeciwko Turkom pod Chocimem, i Szwedom w Prusiech doświadczonemu żołnierzowi, zmarłemu 1634. pozostała żona Teresa z Olszów Olszowska chorągiew grobową z herbem Lubicz w kościele Krakowskim S. Szczepana powiesiła: Tamże drugiego Wojciecha Kochańskiego Lubicza, zmarłego 1620. chorągiew widzieć, który przy tymże kościele kaplicę S. Stanisława Kostki wymurował, i żeby dwie msze na tydzień odprawiały się; nadał szczodrobliwie. Trzecia chorągiew Marcinowi Kochańskiemu, mężowi rycerskiemu na Szwedzkich i Kozackich wojnach, od Teresy z Wilkonic. Czwarta Stanisławowi Samuelowi burgrabiemu zamku Krakowskiego, dziedzicowi na Scyborzycach, w Beresteckiej okazyi i innych, ojczyznie zasłużonemu, w roku 1659. zmarłemu; którego szczodrobliwością (wysypał na to dwa tysiące czerwonych złotych) restaurowany tenże kościół. Jan podczaszy Płocki 1700.

Kochański *herbu Ogończyk.* Są w Pomorskiem województwie. Jerzy Kochański poseł do Turek z sejmu 1616. naznaczony, tak dla utwierdzenia z Portą pokoju, jako też dla wymówienia Kozaków, że w granice Tureckie wtargnęli, ile rozdraźnieni od Tatarów, którzy ich wprzód najechawszy zrabowali, a bardziej, żeby Multany do dawnego swego stanu przywrócone były, a przynamniej, żeby Tomasza, którego po zbiciu i pojmaniu w niewolą książęcia Koreckiego, znowu Car Turecki na Hospodarstwie Wołoskiem powtórnie był osadził, z niego był rugowany; sprawił to dzielnością swoją Kochański, że Tomszę ruszono, a na niego miejsce dano Kaspra Gracyana, przychylnego Chrześcijanom, i przestrzegającego, żeby Orda Polski nie szarpała: Gwilhelm Kochański sekretarz królewski 1621. *MS. de Famil. Pruss.* Małgorzata z Zygowic Kochańska, była *1mo voto* za Fabianem Milewskim, *2do* za Michałem Borowskim herbu Ogończyk. N. Kochański miał za sobą Helenę Pampowską. Sebastyan komornik Dobrzyński 1632. Paweł i Michał w Pomorskiem 1648.

Kochański *herbu Rola*, w Krakowskiem i Podlaskiem województwach. Z tego domu trzej osiedli w Krakowskiem: Wojciech, Kasper, i Łukasz brat ich młodszy, ten z Świerczowską córką Zygmunta sekretarza królewskiego

zostawił potomstwo, był komornikiem granicznym powiatu Księzkiego. Wojciech podstarości Mielnicki posłem bywał na sejmy. *Baran.* N. miał za sobą Krystynę Dębińską. Augustyn zakonu Franciszkańskiego S. teologji doktor, kustosz Gnieznieński, wydał *o wgardzie świata i próżności jego Ksiąg troje* 1611. Wojciech, Alexander, Adam 1648. w Ruskiem województwie, Wojciech i Jan w Pińskiem, Wojciech na Kochaniu w Krakowskiem 1674. Adamus Adamandus Kochański Soc. Jesu; jego *Analecta Mathematica seu Theoreses novae Mechanicae de natura machinarum fundamentalium, nec non de motu artificiali*, wydał w swoim kursie matematycznym Ks. nasz Kasper Schottus *in fol.* 1661. w Herbipolu, kędy ten Adam jeszcze magistrem będąc, i teologji słuchając, był oraz matematyki professorem, chwali go tam tenże Schottus, że z natury był właśnie do tej nauki urodzony, w której jak był w cudzych krajach wsławiony, gdy i do Polski jego sława weszła, Król Jan III. sprowadził go do ojczyzny, gdzie świątobliwie życie zakończył w prowincyi Litewskiej.

Kochcicki *herbu Czapla.* Patrz Tom III. pod herbem *Czapla.*

Kochlewski. Przedtem w Sieradziem województwie gniazdo ich było: bo w księgach grodzkich Ostrzeszowskich czytałem pod rokiem 1473. inskrypcyą czyńszów na Kochlewie, uczynioną altaryście Ostrzeszowskiemu. Wojciech 1592. podpisal przywilej Zygmunta III. dany Rusi. N. pleban Osiecki mąż uczony i ludzki, w Rzymie w wyższych się naukach polerował, chwali go w swoich *Alloc. Osecens. Cichocki*, że kościół Osiecki malowaniem i sztukaterą pozłocistą ozdobił, apparatem i porządkiem kościelnym ubogacił; Stanisław pisarz ziemski Wieluński posłował na sejm 1631. i 1641. *Constit. fol.* 19. i 1661. komissarz do granic od Szląska. *Constit. fol.* 25. Z tych niektórzy się do Litwy wynieśli. Alexander, Benedykt, Jan Stanisław w ziemi Pińskiej 1648. Piotr sędzia ziemski Brześciański poseł na sejm 1638. ztamtąd komissarz do granic między województwy Lubelskiem, Podlaskiem i Brześciańskiem, *Constit. fol.* 25. był wprzód wojskim Brześcian. 1635. kontentacyi którą mu w nadgrodę poselskiej funkcyi dawało województwo, przyjąć niechciał, ale prosił, żeby to ordynowano na budowanie domu dla sądów ziemi Brzeskiej.

Kochowski *herbu Nieczuja*, w Sendomierskiem województwie, piszą się z Kochowa. Wojciech Kochowski 1632. i Jan marszałek sądów kapturowych Sendomierskich, Ale-

xander, Teodor 1648. w Sendomierskiem, Floryan w Smoleńskiem. Justyna zakonnica w Sączu, Franciszek regent grodzki Sendomierski 1704. Wespazyan Kochowski wojski Krakowski sławny Historyk Polski, wydał do druku *Annales Poloniae* od śmierci Władysława IV. do abdykacyi Jana Kazimierza Króla, to jest od roku 1648. aż do roku 1668. na trzy tomy ich podzieliwszy, siedm lat każdej wymierzywszy, nazwał ich *Climacteres*, *primus*, *secundus* i *tertius* w Krawie 1683., 1688. i 1698. Wydał krom tego *Commentarium belli Viennensis in 4to w Krakowie*, na której expedycyi, i sam przeciwko Turkom mężnie stawał, o czem i sam namienia w dedykacyi do Jana III. Króla, *se illo bellante sangvinem fudisse.* Znowu pod tytułem: *Dzieło Boskie, wydał Polskim wierszem pieśni o wybawionym Wiedniu in 4to Cracov.* Także *nie próżnujące próżnowanie in 4to* 1674. 4to. *Munus Civile Regi Michaeli in 4to Cracov.* 1669. 5to. *Hypomnena Reginarum Poloniae a suscepto fidei lumine continua serie regnantium* 1672. 6to. *Praeliminare Magnae Hospiti Salve Serenissimae Reginae Eleonorae.* 7mo. *Rubum incombustum*, i inne, tak dalece, że po wydaniu *Climacteris 2di*, czternaście *opuscula*, co poznać z jego *proemium* do *Climacterem III.* podrukował. *Schultzius in Polonia nunquam tributaria*, zowie go *Phoenix literatorum. Gryffius in Dissertat. de script. seculi XVII.* tak o nim mówi, *Vir militaris Kochovius stylo quidem aspero, sententiis tamen eximiae prudentiae plenis commendabili, scripsit suos Annales.* Jegoż jest w druku *Ogród. Panieński pod sznur Pisma Ś, i Doktorów wysadzony, to jest Epigrammata Polskie z różnych tytulów o Najśw. Pannie* 1681. *Cracov. in 4to.* Także *Christus cierpiący wierszem Polskim wystawiony* 1681. *in 4to Cracov.* Są i w Chełmskiej ziemi. Stanisław miał za sobą Sieprawską z tej spłodził dwóch synów, z tych jeden Antoni łowczy Podolski, temu Swęderska wdowa po Linczewskim powiła Tomasza, Ludwika, Katarzynę i Maryannę, drugi Jan, tego z Eufrozyny Koseckiej herbu Rawicz potomstwo, Adam, Kasper, Antoni, Kunegunda Borzęcka, i Cecylia.

Szacowny ten wielce a niedość szacowany pisarz Wespazyan Kochowski, wojskowo traktował, jak sam o sobie świadczy gdy był przytomny sławnej pod Beresteczkiem batalji, także i w inszych kampaniach. Pisze o swoim stryju iż w oczach jego zginął potykając się z nieprzyjacielem. W roku 1656. czyni wzmiankę o Felicyanie stryju swoim, który Nawojowskę piechotę i z Sącza Szwedów wygnał. Z *Fraszek* Kochowskiego poznać że przydomek ich *Sarna.* Z tych także *Fraszek* jest wiadomość że ojciec jego Jan z Kochowa, był podsędkiem Sendomierskim.

W przedmowie do tomu trzeciego jego, *Annalium Clim.*, który wydany został w r. 1698. jest namienione że autor miał w tedy lat 65. — W r. 1778. Antoni Kochowski sędzia grodzki Krasnostawski. — *Przypisy Krasickiego.*

Kocięcki. N. Kocięcka była za Wacławem Łuszczewskim. Józef z Kocięczyna Kocięcki skarbnik Kowieński 1700.

Kocieł *herbu Pelikan*, w księztwie Litewskiem. Od Kotła, jednego z książąt Słowackich, jako przodka domu tego, nasi pisarze wyprowadzają tę familią, o którem z *Długosza Stryjkow. fol.* 148. Trzej prawi książęta Słowackie Rościsław, Światopełk i Kocieł, od Greków przyjęli wiarę Chrześcijańską koło roku Pańskiego 800. za panowania Michała Cesarza Wschodniego i Arnolfa Zachodniego. Był potem Mikołaj Kocieł starosta Zygwolski, który w powiecie Oszmiańskim osiadł, ten zamku Zygwoltu mężnie obronił: przeciwko Szwedom wszędzie odważnie stawał, osobliwie pod zamkami Kerepec, Jaskarąd i Lendward. Sposób wynalazł, którym Jędrzej Sapieha Kiesy dał odsiecz. *Konstytucya* 1589. *fol.* 559. poborcą naznaczyła w Inflanciech Mikołaja Kotła. Krzysztof 1648. Samuel Hieronim pisarz skarbowy Litewski, podkomorzy Oszmiański, poseł na konwokcyą 1674. ztamtąd deputowany do rewizyi skarbu koronnego, *Constit. fol.* 14. potem marszałek Oszmiański, posłował na sejm 1686. zkąd deputowany na trybunał fiskalny Litewski. *Constit. fol.* 3. Córki jego Teresa i Konstancya. Syn zaś Michał Kazimierz najprzód kasztelan Witebski i marszałek trybunału Litewskiego 1698. potem kasztelan Trocki i marszałek trybunału Litewskiego 1702. dalej wojewoda Trocki, tenże sam był nakoniec podskarbim wielkim Litewskim. *Const.* 1717. *f.* 20. Michał Bogusław chorąży pancerny, deputat *ad pacta conventa* Augusta II. 1697. a 1704. już starosta Mścisławski podpisał konfederacyą Sendomierską. Jarosz pisarz grodzki Mścisławski, rotmistrz województwa Smoleńskiego. Wasil kommendant na Krzyczewie. Adam wojski Starodubowski, brat rodzony Samuela marszałka Oszmiańskiego, żona jego Marcybella Amforowiczowna 1676. Gabryel stolnik Inflantski. Tomasz wojski Mozyrski w tymże czasie. Elżbieta Kotłowna była za Piotrowiczem. N. siostra podskarbiego Litewskiego za Ogińskim Leonem podstolim Litewskim. N. Kocieł starosta Markowski· poseł na sejm z Oszmiańskiego 1722. Konstantyn budowniczy i sędzia grodzki Mścisławski, Michał Bogusław podstoli Oszmiański, Stanisław podczaszy Witebski, Benedykt sędzic grodzki Mścisławski, Adam Franciszek Władysław łowczy Łomżyński 1700.

W r. 1788. Tadeusz Kocieł starosta Oszmiański. — *Przypisy Krasickiego.*

Kocielkowski *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie piszą się z Kociełki. Stanisław Kociełkowski z Doroty Dobrzyckiej herbu Leszczyc, miał syna Jana, ten z Anny Wolińskiej Marcyana, ten z Otockiej herbu Prus, córkę spłodził Dezyderyusza Tarnowskiego łowczego Łęczyckiego małżonkę, i syna Zygmunta, niewiem czy to nie ten Zygmunt był potem pisarzem ziemskim Sieradzkim, i posłem na konwokacyą 1674. *Constit. fol.* 15. umarł sędzią ziemskim Sieradzkim 1677. *Hist. Coll. Petric.* Jakób brat Stanisława z Iwańskiej zostawił syna Jędrzeja, z Glinieckiej syn jego N. spłodził z Rudnickiej Jana i Jędrzeja, drudzy synowie jego w Moskwie polegli. Jędrzej pisarz ziemski Sieradzki, żona jego Katarzyna Sulmowska, po śmierci jego poszła za Macieja Waliszewskiego pisarza Sieradzkiego. Wojciech Kociełkowski zebrał rejestr ksiąg grodzkich Sieradzkich od roku 1422. Zygmunt 1696.

Kocieński *herbu Rogala*, z Płockiego województwa. Jędrzeja Kocieńskiego człowieka uczonego, wspomina *Paprocki w Gniazdzie* 1006. Jan 1587. podpisał Ustawy Pokrzywnickiego zjazdu. *Constit. fol.* 427. Stanisław Piotr, miał za sobą Alexandrę Kozierowską herbu Dołęga, z tą spłodził synów czterech: Jędrzeja, Kazimierza, Stanisława i Jana ludzi rycerskich. Z tych Jędrzej pojął Alexandrę Golańską, od której potomstwo Józef kanonik Przemyslki i Kamieniecki. Deputat na trybunał koronny 1728. wydał *Kazanie pod tytułem Jasne niebo o B. Łucyi Zakonu Ś. Dominika nowo beatifikowanej, in folio w Lublinie* 1729. i Mikołaj, inni młodo pomarli. N. była za Firlejem Jędrzejem kasztelanem Lubelskim.

Duńczewski w herbarzu T. II. zwie ich *de Bibersztein* Kocieński, i pragnie dowieść że od tego domu pochodzą, że się wprzód pewno *Rogalami* zwali od herbu swego i dopiero potem nabywszy dóbr *Kocieńca*, *Kocieńskiemi* albo i *Kocińskiemi* zawołani zostali — lecz że niezapominając przodka swego hrabiego Bibersztein, zawsze się piszą *de Biberstein*, po polsku z Bibersteinu. —

Koczan *herbu Nałęcz. Kojał. in MS.* Herb Nałęcz, na sejmie Hrodelskim przyjął na siebie i na dom swój Koczan 1413. u *Lask. w Stat. fol.* 127. potomkowie jego Koczanowie i Koczanowscy w powiecie Wilkomierskim, Oszmiańskim, Bracławskim i Pińskim, ale niektórzy z nich, hełm odmieniają, kładąc w nim pióra strusie. Z tych jeden był pisarzem grodzkim Żmudzkim. Wawrzeniec Koczanowski Horodniczy Piński 1616. Alexander i Jan 1648. Hieronim Koczan Soc. Jesu umarł w Łucku 1660. Antoni i Michał 1700.

Koczanowski *herbu Strzemię*, w Krakowskiem województwie.

Koczański *herbu Jastrzębiec.* W Sieradzkiem województwie w powiecie Radomskim, jest ta *Koczania* z której się piszą, herb jednak tym kształtem noszą, że Jastrzęb w pysku pierścień trzyma, a w szponach podkowę, a w podkowie krzyż. Z tych Sebastyan miał za sobą Katarzynę Linowską, z tej dwie córki Urszula Załuskowska i Anna.

Koczelski. Wojciech Koczelski w ziemi Różańskiej podpisał elekcyą Władysława IV. Króla.

Koczorowski *herbu Rogala.* W Płockiem województwie gniazdo tego domu było, z tych Marcin Koczorowski w kancellaryi najprzód koronnej, wielką estymacyą o sobie wzniecił, do Rzymu go potem wziął z sobą Hieronim Rozrażewski biskup Kujawski, a Baranowski prymas kanonią mu dał Łęczycka i probostwo Chroślińskie, u którego też był krucyferem, umarł jednak młodo 1625. w Łeczycy z nadgrobkiem, na którym herb Rogala, pochowany. *Starowol. in Monum.* Walentyn z Kuczborskiej spłodził Tomasza, tego z Ciesielskiej herbu Lubiez syn Stanisław, pierwszy się przeniósł z Płockiego do Wielkiej-Polski, gdzie wziął za małżonkę Jadwigę Mycielską herbu Dołęga, z nią zostawił córkę Zofią, 1*mo voto* żyła z Sczanieckim, 2*do* z Zajączkiem, 3*tio* z Adamem Józefem Zakrzewskim herbu Jelita chorążym Łęczyckim, pisarzem grodzkim Poznańskim, i synów trzech: Chryzostoma, Tomasza i Mikolaja. Z tych 1. Chryzostom miał za sobą pierwszym związkiem Bielawską, z tej był syn Stanisław, ten rycerską służył z Stefanem Potockim na ten czas strażnikiem koronnym, gromiąc rebellizujących Kozaków, z Barbary Korycińskiej, spłodził dwóch synów Józefa i Franciszka. Drugim związkiem Teresę Kurnatowską, z tej dwóch synów było, Antoni i Mikołaj. Antoni z Smigielskim w różnych okazyach odważnego serca dał dowody, wziął za żonę Barbarę Wilczyńską. 2. Tomasz, najprzód z Słonecką, potem z Gałęską podstolanką Wschowską wchodził w kontrakty małżeńskie. Gałęska cztery mu córki powiła, Maryannę, ta się dostała Kazimierzowi Dobrogojskiemu herbu Grabie, Elżbietę, ta Alexandrowi Domaradzkiemu. Jadwigę, tą w Śrzemie zawiła się za klauzurą na wieczne panieństwo, i Jadwigę Pannę: po Gałęskiej pojął Tomasz Belędzką herbu Watta, z którą spłodził syna Władysława w wojsku cudzoziemskiem kapitana, osiadł na Rusi, syn jego z Jadwigi Tomisławskiej Antoni; siostry zaś Anna za Łukowskim, Franciszka Franciszkanką w Gnieznie. Teresa za Jędrzejem Lipskim, Zofia i Maryanna Pannami. 3. Mikołaj w prawie koronnem biegły, gdy mu ofiarowano pisarstwo grodzkie Poznańskie, on tym czasem z światem się rozstał, pojął

Teresę Rafała Obiezierskiego żupnika województw Wielko-Polskich córkę, z tej tylko się jeden syn został, Franciszek, który do zakonu Soc. Jesu wstąpiwszy, w nim po traktowanych przez lat cztery w Rzymie teologicznych naukach powróciwszy do ojczyzny; najprzód filozoficzną w Kaliszu, a potem teologiczną w Poznaniu przez lat ósm katedrę, zawołany professor, godnie piastował. Rządzi temi czasy rektorem kollegium Krakowski S. Piotra. Jest w druku we dwóch jego kazaniach: *Wielki Patryarcha Benedykt Święty etc. wychwalony, in folio w Sandomierzu* 1734. 2do *Katechizm albo nauka Chrześcijańska etc. w Sandom.* 1734. *in 8vo.*

Koczowski, w Sendomierskiem województwie. Jan Koczowski podpisał elekcyą Jana III. miał za sobą Annę Brzeską herbu Jastrzębiec. Jacek w zakonie naszym rządził prowincyą Polską od roku 1672. mąż godny.

W roku 1788. Filip Koczowski regent ziemski Sendomierski. — *Krasicki.*

Koczyński *herbu Zabawa*, w Wielkiej-Polszcze.

Kodrębski *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie. Balcer z Kodręby Kobrębski wojski Sieradzki r. 1692. zostawił potomstwo.

Kohałowski *herbu Radwan*, ale z tą odmianą, że nad chorągwią, jest w środku kopia ostrzem do góry, u niej proporzec, a na hełmie trzy pióra strusie. Jerzy Kohałowski w Wileńskiem województwie.

Kojałowicz *Wijuk herbu Kościesza*, z tą jednak różnicą, że jest strzała rozdarta tak jak w Kościeszy, ale bez krzyża albo Jeleów, a w hełmie trzy pióra strusie. W księztwie Litewskiem kwitną. Z tych był Kazimierz Wojciech Wijuk Kojałowicz w zakonie naszym teologji doktor, rządził kollegia Wileńskie i Połockie, przeniósł się na wieczność w roku 1674. zostawiwszy po sobie znaczną liczbę ksiąg od siebie do druku podanych. 1mo. *Miscellanea rerum ad Statum Ecclesiasticum in M. D. Litvaniae pertinentium, Vilnae in 4to* 1650. 2do. *Modi Sexaginta Sacrae Orationis varie formandae, Antverpiae* 1668. *in 8vo, et* 1676. *Coloniae in 8vo.* 3tio. *Decem modi colendi Beatissimam Virginem in ejus imagine Lauretana, Vilnae* 1648. *in* 12*mo.* 4to. *Colloquia Theologi cum Dissidente in Religione, de sincero, et non adulterato usu Sacrae Scripturae ad probandos articulos fidei, Caliss.* 1667. *in 4to.* 5to. *Colloquia Theologi cum Ministro, de dissidiis in rebus fidei inter Catholicos et Calvinistas, Vilnae* 1653. *in 4to.* 6to. *Colloquia Theologi cum Politico de electione prudenti unius verae Christianae religionis, sub nomine sui discipuli, Vil-*

nae 1640. *in 4to.* Te *colloquia* trzy razem w jednej księdze wydrukowano *in 4to* 1671. *w Krakowie*, *tytuł pierwszy*, *O Rzeczach do Wiary należących Rozmowy Teologa.* Drugi, *Rozmowy Teologa z Ministrem o Różnicach Wiary.* Trzeci, *Rozmowa Teologa z Dyssydentem o szczerem używaniu Pisma Ś.* 7mo. *Instructio circa casus reservatos ad usum cleri Dioecesis Vilnensis. Vilnae* 1651. *in 4to.* 8vo. *Compendium Ethicae Aristotelicae*, *Vilnae* 1645. *in 4to.* 9no. *Oculus ratione correctus, seu refutatio demonstrationis ocularis de Vacuo. Vilnae* 1648. *in 8vo.* 10mo. *Institutionum Rhetoricarum partes duae*, *Vilnae* 1654. *in* 12. *et* 1659. 11mo. *Kazania o Męce Pańskiej, opus posthumum in 4to*, *Vilnae* 1675. 12mo. *Panegyrici Heroum, varia antehac manu sparsi*, *in unum collecti* 1668. *Vilnae, in 8vo.* W tej książce znajdują się. I. *Panegyrici in laudem Summorum Pontificum*, *qui Soc. Jesu confirmarunt* 1640. II. *Polonia pacifica in nuptiis Vladislai IV. Regis Pol. et Ludovicae Mariae* 1646. III. *Via Regia seu paneg. Carolo Ferdinando Principi Episcopatum Plocensem adeunti* 1644. IV. *Manipulus spei publicae*, *Sigismundo Casimiro Vladislai filio* 1643. V. *Panegyricus Valeriano Protaszewicz Episcopo Vilnensi* 1640. VI. *Georgio Tyszkiewicz Episcopo Samogitiae* 1641. VII. *Passus gloriae Paulo Sapieha Palatino Vilnensi* 1665. VIII. *Michaeli Casimiro Pac Palatino Smolenscensi* 1664. IX. *Atrium Immortalitatis Alber. Stanisl. Radziwił Cancellario Litvaniae* 1654. X. *Phoenix Litvaniae Casimiro Leoni Sapieha Procancellario Litvaniae* 1659. XI. *Tiara duplex Hieronymo Sanguszko Episcopo Metonensi* 1645. XII. *Problemata natalitia Alberto Pilchowicz Episcopo Hipponensi Suffrag. Varmiens.* 1649. XIII. *Sacrarium Hymenaei* 1645. *in nupt. Michaelis Radziwił et Isabellae Sapieżanka Castell. Vill.* XIV. *Sidus publicae laetitiae in nuptiis Sigismundi Donhoff et Annae Ossolińska Cancellarii filia* 1645. XV. *In funere Hippolyti Rzepnicki Praepositi Videniensis* 1640. XVI. *Plausus Epithalamicus Geor. Jacobo Szweryn et Euphros. Sanguszkowne* 1644. 13tio. *Soli polique decus Sagittae Wołowicianae Ladislao Wołowicz Palatino Witebski* 1669. *Vilnae.* 14to. *Historiae Litvanae partes duae.* 1*ma pars res Litvanorum ab anno Christi* 366. *usque ad* 1386. *complectitur*, *quo anno Litvania per Ducem Jagiełło*, *Poloniae juncta*, *et ad fidem Christi conversa est*, *Gedani in 4to majore* 1650. 2*da*, *res Litvanorum*, *a conjunctione illa Poloniae*, *idest ab anno* 1387. *usque ad annum* 1572. *nempe mortem Sigismundi Augusti continet*, *Antverpiae* 1669. *in*

4to majore. Trzecią jeszcze część w prefacyi do drugiej części obiecywał, ale do tego nie przyszło. W pierwszej zaś części *lib.* 1. tak o swojej historyi mówi: *Neque enim historiam novo a me labore concinnatam, sed ex annalibus Mathiae Stryjkowski excerptam, ad ordinem legesque literarias redigere aggredior.* Przecież kombinując Stryjkowskiego z nim, albo musiał mieć inszej jakiej edycyi historyą jego, a nie tę którą mnie się widzieć dostało, albo niektóre rzeczy zkąd inąd do swojej narracyi przyłożył. 15to. *Życie Ks. Mikołaja Łancycego S. J.* że krócej zebrane pisał, świadczy *Balbinus w Życiu Ks. Łancycego.* 16to. *De rebus gestis anno* 1648. *et sequenti contra Cosacos Zaporovios rebelles, Vilnae* 1651. *in 4to.* 17mo. *Compendium Vitae Alphonsi Rodriquez Soc. Jesu ex Hispanico, Vilnae* 1656. 18vo. *De Vita et moribus P. Laurentii Bartilii S. J. Vilnae* 1648. *in 8vo.* 19no. *Primum Societatis Jesu annum saecularem Vilnae solennibus feriis Celebratum, Vilnae* 1640. *in 4to.* 20mo. *Fasti Radziviliani compendio continentes gesta Ducum Radziwił, Vilnae in 4to* 1653. 21mo. *Kazanie na pogrzebie Piotra Wołowicza, Vilnae* 1652. 22do. Zostawił krom tego *MS. in fol.* w którym herby i familie księztwa Litewskiego familiantów opisał, zkąd i ja wiele z niego wyczerpnąłem.

W Bibliotece Helsberskiej znajdują się Kojałowicza Kazania, miane na pogrzebie Tyzenchauza biskupa Smoleńskiego, roku 1669. — W r. 1778. Józef Kojałowicz horodniczy Upitski. — *Krasicki.*

KOJEN HERB.

Jest pas przez środek tarczy na ukos z góry od prawego boku tarczy idący, na lewy na dół, we środku jego pieniek od lewego boku grubszy, trzy sęki na nim na barku wyższym, spodem dwa, z jednej strony nad pasem trąba myśliwa, z drugiej strony spodem takaż druga, obiedwie do

siebie obrócone, jedna z nich czerwona, druga biała; na hełmie takiż pieniek, ale już prosto stoi, z jednej strony jego chorągiew rozwiniona, z drugiej takaż. *MS. o Familiach Pruskich*, familji jednak Kojenów nic nie opisał.

Duńczewski w herbarzu T. I. tak herb ten opisuje, z dyplomatu autentycznego Króla Stefana, Benedyktowi *de Kojen*, danego w Bydgoszczy r. 1577. d. 11. Stycznia. „Jest pas żółty na tarczy białej, od góry z prawego boku, na dół do lewego, ciągnący się, pomiernie szeroko: na pasie jest sztuka drzewa koloru czarnego, na ukos, z obudwu końców uciętego, mająca wierzchnim bokiem trzy sęki, a spodnim dwa, żółto czarne, także na ukos odciętych gałęzi: z obudwu stron pasa tarczą dzielącego, są dwie trąby z sznurami myśliwskie, pół cyrkliste, cieńszemi końcami u góry, grubszemi u dołu, schodzące się blisko przedzielenia tarczy, pasem pomienionym; które trąby są dystyngwowane żółtym i czarnym kolorem, to jest obadwa końce i środek, mają obrączki żółte, a między niemi dwa spacya czarne. Na hełmie otwartym, jest korona złota, którą przydał do tego herbu Król Stefan Batory, w niej stoi prosto sztuka drzewa, takaż ze wszystkim, jak jest na tarczy, i chorągiew rozwiniona z lewego boku, z tymże pieńkiem, na niej wyrażonym."

„Jest to herb starożytny w Prusach, niegdy szlachetnej, zasłużonej i sławnej familji Tojdenkussów, z których ostatni Konrad niemając potomstwa inszego, tylko jednę córkę Katarzynę, wydał ją za rycerza Benedykta *de Kojen*, rodem z Szląska, r. 1471. dnia 28. Sierpnia, w Toruniu. A ponieważ sławna i dawna Tojdenkussów familia w tymże Konradzie cale wygasła, tedy przerzeczony Benedykt Kojen, dla ozdoby dzieł rycerskich, i chwalebnych akcyi swoich, regalizowany od zwierzchności Pruskiej herbem wymarłych Tojdenkussów, i w liczbę szlachty Pruskiej z sukcessorami policzony. Którego przywileju oryginał, że podczas wojennych rewolucyi, i innych czasów nieszczęśliwych zginął: tedy żyjący na ten czas z familji Kojenów potomkowie, wyjednali sobie od Cesarza Rzymskiego Rudolfa II. a potem i u Króla Polskiego Stefana, potwierdzenie wzwyż rzeczonego przywileju, na wszystkich wiecznemi czasy z familji *de Kojen* pochodzących potomków. *Daniel. Pruss. lib. Famil. Pruthen.* 1630."

Co do familji *de Kojen* o której żadnej dokładniejszej wiadomości *Niesiecki* nieumieścił, obszerny opis załącza dalej *Duńczewski* wraz z dyplomem Króla Stefana, co wszystko tu następuje:

Dyploma familji de Kojen *od Króla Stefana Batorego, z metryki koronnej autentycznie wyjęte i powagą podpisów niżej wyrażonych autoryzowane.*

Augustus III. Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae etc. etc. nec non Haereditarius Dux Saxoniae et Princeps Elector. Significamus praesentibus literis Nostris, quorum interest, Universis et singulis, reperi in actis metrices Regni Nobilitationem infra scriptam tenoris sequentis. In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rerum, temporumque omnium memoriam, Nos Stephanus Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samo-

gitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podlachiae, Livoniaeque etc. etc. Transylvaniae Princeps. Significamus et notum facimus universis et singulis. Quod etsi sua cujusque virtus, se ipsa contenta est, et sibi merces esse uberrima potest, a se et enascendi principia, et adolescendi incrementa, et se, perficiendi vim omnem ducat, de se sola dependeat, secum tota habitet, et cuncta inse habeat, collocata foris nihil requirat, nullius indiga sit; nihil quo se virtus validius, quam se ipsa delectet, reperiri possit. Tamen ubi se illa, e natura, atque indole meliore, et institutione quadam, ad bene praeclareque faciendum extulit, et exercitatione auxit, et se splendore suo longe lateque ad hominum oculos, magnamque probe judicantium admirationem atque praedicationem diffudit, enascitur quiddam, quod virtutem nesciam profecto, et nihil tale advertentem, tacito pede suspensoque gradu, paene sequitur et comitatur, quod gloriam dicimus, qua cum nihil homines, et cum carent, ardentius concupiscant, et ubi potiti sunt, studiosius conservent, alii alia reperire munimenta, quibus famae laudisque memoriam et vivis se tuerentur, et se vita functis, ad seram posteritatem traducerent, eo potissimum, ut optimus quisque suis, vernaculum domesticumque exemplum proderet, quod in formanda virtute libentius faciliusque imitaretur. In his virtutum munimentis, et illud illustre est, quod a Regum authoritate, atque iudicio, proficisci solet, Nobilitas, scilicet, insignibus quibusdam notis, Generi atque Familiae virtutis ergo, quasi impressis, ornata; quam nos cum parte, nec nisi spectata virtute, hominibus tribuumus, Benedicto Cojo, Civitatis nostrae Torunensis Scabinorum Praesidi, sive Magistro, ad intercessionem certorum Consiliariorum nostrorum, negare non potuimus, cujus, cum nobis praedicata essent, Majorum egregia fides, in Antecessores nostros, Divos Poloniae Reges, et perfuncti in ea primarii honores, et ejus ipsius eximia virtus, et integritas, et in Civitatem Torunensem merita, multis ab annis, ad multam jam senectutem, continuis studiis perducta; diutius carere, cum suarum virtutum praemiis, atque ornamentis, non oportere judicavimus. Ac primum, eximendum vulgo, ac Nobilitatis splendore collocandum duximus, quod Regio nostro hoc Diplomate et authoritate nostra Regali facimus, ac praenominatum Benedictum Cojum, ejusque utriusque sexus legitimos liberos, omnemque subsecuturam Posteritatem, vigore praesentium literarum nobilitamus, tribuentes illi, ejusque legitimis utriusque sexus liberis, posterisque jura omnia, privilegia, immunitates, indulgentias, titulos, praeeminentias omnes, tam spiritualibus, quam saecularibus in rebus, verae et antiquae nobilitatis, qua quisque unquam optimo jure, aut Nobilis natus, aut factus est, non secus acsi permultis retro saeculis, quatuor aut pluribus majorum gradibus, tam paterni, quam materni generis Nobilibus parentibus orti fuissent, non obstante jure aut consuetudine ulla contraria, cui praesentibus hisce derogatum volumus. Ut vero haec eorum nobilitas spectatior, atque insignior sit, commemorato Benedicto Cojo, ejusque liberis, posterisque legitimis, insignia peculiaria, atque ea quidem, quae familiae Tojdicussorum, in Civitate nostra Torunensi, aliquando perveteri et clarae, et primarios honores adeptae, jam pridem vero mortalitate extinctae, olim fuisse; maxime cum Cojos, ex eo Tojdicussorum genere prognatos esse nobis commemoratum fuisset,

hisce praesentibus nostris damus, atque tribuimus, Clypeum scilicet album, a dexterae summo, ad imum sinistrae, plagula flava, mediocriter lata, oblique divisum, quae plagula stipitem nigrum, utraque extremitate oblique praecisum, et superiore latere tribus, inferiore duobus, itidem oblique praecisis ramis, praedictum contineat, et in superiore, a flava illa plagula, Clypei parte, venatoria tuba gibba parte versus Clypei summum vergens, et utraque extremitate plagulam pene contingens, flavo et nigro colore variegata, ut utraque extremitas et medium flavo, et duo horum intervalla nigro, tincta sint, amento etiam venatoriae tubae, sive cingulo, iis addito et inflexo, ut in summo circulum efficiat, collocata sit, et omnimode similis huic altera venatoria tuba, extremitatibus sursum conversis, et superiori omnibus modis, partibusque respondens, constituatur. Huic vero clypeo, galea Equestris et aperta, imposita sit, in cujus summo coronam auream, a nostro peculiari munere, ad vetus illud insigne, quod Tojdicussorum fuit, profectam addimus. Coronae autem stipes erectus, totidem ramis, quotqui in clypeo praeditus, et pari colore depingatur, fasciis sive ramis, sive lemniscis, partim flavi, partim nigri coloris, ab utraque galeae et clypei parte sparsis, ut omnia haec, his in literis, pictoris industria atque manus luculentius expressit, volentes et potestatem commemorato Benedicto Cojo, ejusque legitimis liberis, posterisque tribuentes, descriptis insignibus, omnibus in rebus, sigillis, signis, vexillis, literis, contractibus, denique cunctis iis, quibus Ordo Equester et Nobilitas uti solet, utendi, non obstante jure aut consuetudine contraria, quibus hisce derogatum esse volumus. Ac proinde denunciamus, atque mandamus universis et singulis, maxime vero Nobilibus nobis subditis, caeteros vero hortamur, ut commemoratum Benedictum Cojum, ejusque liberos legitimos posterosque a nobis nobilitatos, et in Ordinem Equestrem relatos, et descriptis superius insignibus ornatos, hoc jure, quod illis tribuimus perpetuo, sine ulla interpellatione et quiete, uti sinant, in Nobilibus habeant, et ad omnia, tam spiritualia, quam saecularia munera admittant, et dignos omnibus Nobilium juribus, privilegiis, immunitatibus, honoribus deputent. Neque eos in hoc jure suo, iis a nobis hisce literis tributo, aut ullo modo impediant, aut impedire sinant nostri subditi, sub gratia et indignatione gravi nostra, et sub poenis nostrae voluntatis, violatoribus constitutis, secus non facturi. In cujus rei fidem, et evidentius testimonium perpetuo valiturum, hoc Diploma nostrum manu nostra subscripsimus, et sigillo Regni nostri obsignari mandavimus. Datum Bydgostiae, die 11. *mensis Februarii, Anno Domini MDLXXVII. Regni nostri Anno* 1*mo. Praesentibus Reverendo in Christo P. Petro Dunin Volski, Episcopo Praemisliensi, Cancellario Regni, nec non Magnificis, Petro Zaborowski, Palatino et Capitaneo Cracoviensi, Joanne a Tenczyn, Castellano Vojnicen. Succomerario nostro, Andrea Opaliński, Mareschalco Supremo Regni, Joanne Zamojski, Vice Cancellario Regni, Capitaneo Belzensi, Knyzchinensi, Zamechensi etc. et aliis quam plurimis Aulicis, Secretariis, Dignitariis, et Officialibus, sincere Nobis dilectis. Quum ejusmodi Nobilitationem suprascript. prout in Actis Metricae Regni continetur, Nos ex iisdem fideliter describi et Parti postulanti Authentice extradi permisimus. In quorum fidem sigillum Regni est appres-*

sum. Actum Varsariae, feria secunda, ante festum S. Bartholomaei Apostoli proxima, die scilicet 20ma mensis Augusti, Anno Domini 1753. *Regni vero nostri XX. Joannes Malachowski, Supr. R. Cancellarius mpp. Relatio Illustrissimi et Excellentissimi Domini Joannis, Comitis in Końskie et Bialaczow, a Malachowice Malachowski, Supr. Cancellarii etc. etc. Ignatius Ludovicus Nowicki, Metricae Regni Praefectus, S. R. Mtis Secretarius.*

Procedencya domu tego.

Benedykt *de Kojen* pierwszy Kojenów genearcha w Prusiech, umarł roku 1505. splodziwszy z Katarzyny *Tojdenkussowny* następujące potomstwo: Jana Jerzego, Mikołaja, Annę i Jakóba. Jan *de Kojen* urodził się roku 1475. w Sobotę po Wielkiej Nocy, pojął w małżeństwo szlachetnie urodzoną Elżbietę *de Fridenwald* pannę, umarł dnia 22. Lipca, roku 1550. Potomstwo jego Andrzej, Katarzyna, Jan, Franciszek, Elżbieta, Gaspar, Bonaventura. Gaspar *de Kojen*, urodzony r. 1513. w Wigilią Nowego roku, małżonka jego, szlachetnie urodzona Barbara *de Eiden*, umarł roku 1572. Potomstwo jego Katarzyna, Elżbieta, Krzysztof, Barbara, Stanisław, Gaspar, Henryk, Jan. Stanisław *de Kojen* urodzony roku 1557. dnia 18. Lipca, małżonka jego szlachetnie urodzona Katarzyna Michała *de Uthmans*, sądowego ziemskiego Wrocławskiego córka, z którą spłodził Gaspara, Michała, Katarzynę, Annę, Godefreda, Maryą, Stanisława.

Stanisław *de Kojen*, urodzony w Wrocławiu roku 1596. dnia 29. Marca, który wszedł w kontrakty małżeńskie z szlachetną Maryą *de Eindingin,* z której jednego tylko syna splodził Krzysztofa. Ten Krzysztof *de Kojen* urodzony w *Skokach*, w Wielkiej-Polszcze, roku 1647. dnia 8. Maja, w roku zaś 1674. ożenił się z szlachetną Barbarą *de Meller*, był pisarzem mennicy i skarbu J. K. Mci i Rzeczypospolitej na komorze Bydgoskiej, gdzie umarł roku 1720. dnia 8. Sierpnia. Potomstwo jego było Jan, Krzysztof, Krystyna, Barbara, Jadwiga, Adam, Teodora, Konstancya. Krzysztof *de Kojen* pisarz ceł J. K. Mci i Rzeczypospolitej komory Nieszawskiej, urodzony w Bydgoszczy roku 1684. dnia 8. Lutego. Roku zaś 1719. pojął za małżonkę szlachetnie urodzoną Teresę, Natanaela *Kernera,* komissarza generalnego ceł Rzeczypospolitej córkę, z której potomstwo, Joanna, Eleonora, Józef, Franciszka, Ludowika Józef *de Kojen* cześnik Wendeński, towarzysz znaku pancernego. Skolligowane domy z Kojenami, te między innemi znajdują się w księdze *Daniela Prussa*, sekretarza Toruńskiego, pisarza wszystkich dawnych familji Pruskich, jako to: Prusowie, których nobilitacyi dyploma znajduje się, Estkowie, Baumgartowie, Czymmermanowie, Strobandowie, Hibnerowie, Rydigerowie, Leewaldowie, Ejbiccy, Kochańscy, Hertzbergowie inaczej Arcemberscy, Frydewaldowie, Mochingerowie, Dobszycowie, Brukmannowie, Austynowie, Wedemeierowie, i t. d. —

Koileński *herbu Zdau*, ludzie rycerscy: to tylko o nich *Okolski.*

Kokalewski *herbu Samson*, w Wielkiej-Polszcze, Jan Kokalewski kanclerz Gnieznieński, Poznański, Pułtuski kanonik 1562. Jarosławowi Bogoryi arcybiskupowi Gnieznieńskiemu 1562. wystawił nadgrobek: *Paproc. o herb. fol.* 183. sam leży w Gnieznie z nadgrobkiem, synowiec jego kanonik także Gnieznieński 1584.

Kokiej. Konstantyn Kokiej, przez długi czas służąc pod chorągwią strażnika koronnego, dla zasług nobilitowany. *Constit.* 1662. *fol.* 40.

Kokorzyński *herbu Łodzia*, w Wielkiej-Polszcze.

Kokutowicz *herbu Działosza.* Ten herb na siebie i na dom swój przyjął Wolczko Kokutowicz na sejmie Hrodelskim 1413. *Łask. Stat. fol.* 127. tegoż czy innego czytam w roku 1436. podkomorzym Lwowskim u tegoż *Łask. fol.* 140.

Kolanowski *herbu Bogoria*, na Rusi. Katarzyna Kolanowska, była za Baworowskim pisarzem polnym koronnym. *Okolski* pod herbem Leliwa pisze, że Kolańska była za Sieniawskim Mikołajem wojewodą Ruskim i hetmanem wielkim koronnym.

Kolbrzymski. W województwie Ruskiem Ludwik Felix Kolbrzymski podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Kolczycki. Sebastyan Kolczycki nobilitowany na sejmie 1676. *fol.* 60. czyli raczej że szlachectwu swemu dawnemu derogowali, dla tego znowu do praw wolności przypuszczony, co konfirmuje *Konstytucya* 1679.

Kolczyński *herbu Rogala.* Jan Kolczyński w ziemi Warszawskiej. Stanisław w województwie Brzeskiem Władysława IV. Krzysztof skarbnik Czerniechowski w Czerniechowskiem Jana Kazimierza podpisali elekcye. Jan Kolczyński podczaszy Inowrocławski, miał za sobą Teofilę Radojewską, z tej córka Konstancya Kaczkowska, synowie zaś dwaj, to jest Władysław podczaszy Inowrocławski, który dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Kołaczkowską drugi raz z Olewińską, z tej został się syn Antoni i córka. Jakób brat Władysława stolnik Kruświcki, żona jego Stolińska i z niej potomstwo. N. Kolczyńska Józefa Sokołowskiego podczaszego Bydgoskiego małżonka.

W roku 1778. Wojciech Kolczyński komornik ziemski Dobrzyński. — *Krasicki.*

Kolęcki *herbu Strzała.* Czytałem *Kazanie Wawrzeńca Prus*, miane na pogrzebie Alexandra Kolęckiego z małych Kolnik, ten długo i mężnie w wojsku Litewskiem żołd prowadził, pod Kircholmem z Janem Sapiehą, gdzie pod nim dwa konie postrzelono, przecież gdy i pod starostą Szmel-

sztyńskim konia zabito, z ciężkiego razu salwował go, wziąwszy go na swego konia. W Moskwie z Janem Karolem Chodkiewiczem usarską chorągiew przywodził: tam gdy nowa konfederacya za podżogą pewnego powstała, on z bratem Mikołajem, wolał z obozu ustąpić, a niżeli na własną ojczyznę rękę swą podnosić. Wkrótce potem ze dwiema sty piechoty, oblężonemu od Moskwy Smoleńskowi poszedł na odsiecz. Piotr Tyszkiewicz wojewoda Miński widząc w nim serce rycerskie, córkę mu swoję Zofią dał za żonę, umarł 1632. Herby jego tenże autor liczy, Strzałę, podkowę, i róg jeleni, w hełmie strzała, dwiema krzyżami przepasana. Brat ich trzeci był w zakonie ordin. minor. de observ. kustoszem Wileńskim. Marcin kanonikiem Warmińskim na kollegium nasze Bransberskie dobroczynny. *W MS. Ks. Kojałowicza* Koleckich czytam herbu Trąby, gdzie przydają, że się jeden z nich z województwa Sieradzkiego przeniósł do księztwa Litewskiego, tam zostawił synów trzech, Floryana w zakonie Bernardyńskim definitora, o którym się mówiło wyżej. Jędrzeja, ten młodzieńcem umarł, po którego śmierci brat Alexander, majętność jego legował na kanclerza duchownego. Trzeciego Alexandra, który jako masz wyżej z Tyszkiewiczowny, spłodził córkę Annę Zienowiczową wojską Wileńską, i syna Jana pułkownika królewskiego, miał usarską, kozacką i rajtarską chorągwie; z Joanny Oziębłowskiej, którą Kierdejowna kasztelanka Zmudzka urodziła spłodził Antoniego Jozafata wojownika pamiętnego, i córek trzy, z których jedna była za regimentarzem Sieliekim strażnikiem Połockim, druga Bernardynką. Jan ten był marszałkiem Mozyrskim starostą Eiszyrskim Bahrynowskim.

Kolenda *herbu Bełty.* Z tą jednak odmianą, że bełty żeleźcami na dół powinny być obrócone, nie do góry, na średnim bełcie krzyż ma stać na wierzchu, w polu czerwonem, w hełmie pawi ogon. *Ks. Kojał.* tak go opisał. Używa go dom zacny Kolendów w księztwie Litewskiem. Jan Kolenda pisarz ziemski Wileński, mąż u wszystkich w wielkiem poważeniu dla biegłości w prawie, i stateczności przy sprawiedliwości: syn jego Enoch był podwojewodzym Trockim. Michał 1632. Jerzy Gabryel najprzód archiepiscop Połocki i Witebski, archimandryta Suprasielski, administrator metropolji, naostatek metropolita wszystkiej Rusi, koadjutorem sobie uczynił na metropolią i archiepiskopią Połocką Cypryana Zochowskiego, z tego poznać, że przed Zochowskim na niej prezydował, lubom ja go między metropolitami opuścił: pogrzebiony w Połocku, o unią świętą gorliwy i godny pasterz. Brat jego rodzony Kolenda najprzód podsędek, a potem

sędzia Wileński, syn jego Adam; córka Elżbieta Bazylego Filipowicza stolnika Rzeczyckiego małżonka. Enoch wydał *Enthronismum albo panegiryk Józefowi Ruckiemu Metropolicie Ruskiemu* 1614. *in 4to w Wilnie.* Justyna Kolędzianka, Władysława Alexandra Szujskiego chorążego Brześciańskiego małżonka, któremu zmarłemu w roku 1671. nadgrobek w Brześciu wystawiła.

Kolenko patrz **Wołkowicz.**

Kolesiński. Kazimierz Kolesiński Dymitrowicz komornik Lidzki, i Konstantyn Dymitrowicz Kolesiński w powiecie Lidzkim podpisali elekcyą Jana III. Króla. Stanisław, Kazimierz, i Bartłomiej 1700.

Kolicki. W województwie Mińskiem Jan Kolicki podpisał elekcyę Jana Kazimierza.

Koliczkowski *herbu Rogala*, w Mazowieckich województwach, inni ich piszą Koliczewski. N. Koliczkowski miał za sobą Maryannę Stokowską, Stanisław i Franciszek w Rawskiem podpisali elekcyą Jana III.

Koliński. Adam Koliński pisarz ziemski Drohicki poseł na sejm Warszawski z Podlaskiego. *Constitut.* 1564. *fol.* 52. N. Koliński miał za sobą Katarzynę Grudzińską. N. Maryannę Kobielską herbu Jelita.

Kolnicki *herbu Trąby*, w Kaliskiem województwie, ale z tą odmianą, że między trąbami kładą cyrkuł, czyli raczej Różą: Dobrogost z Kolna kasztelan Kamieński 1436. *Statut. Łaskiego fol.* 140.

Ten Dobrogost z Kolna kasztelan Kamieniecki podpisał pokój Brzeski r. 1436. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 132. — *Krasicki.*

Kolumna *herb* patrz **Roch.**

Kołaczkowski *herbu Abdank*, w Wielkiej-Polszcze. Ci z Konarskiemi Skarbkami jednejże są dzielnicy, atoli się od dóbr Kołaczkowic Kołaczkowskiemi nazwali. Przemysław z Konar Kołaczkowski kasztelan Konarski, na dworze Zygmuntowi I. Królowi dobrze zasłużony, a potem i synowi jego Augustowi I. w różnych legacyach, pobożnością i zelozyą o wiarę katolicką zalecony. Ubysław podkomorzy Kaliski mąż uczony i w cudzoziemskich językach biegły. Synowcowie czy wnukowie jego Pakosz i Jakób w wielkiej w tej tam prowincyi akceptacyi u wszystkich. Mikołaj syn Jakóba kasztelan Krzywiński, Ujski i Pilski starosta a przedtem starosta Gniewski, którego Zygmunt III. znając obrotną dzielność, na wiele funkcyi narażał, osobliwie pod expedycyą swoję do Szwecyi, Królewicza Władysława w pierwszym wieku na jego opiekę spuściwszy: zostawił dwie córki, z tych jedna Konstancya zaślubiona Stefanowi Grudzińskiemu staro-

ście Ujskiemu, Pilskiemu i Bolemowskiemu. Cecylia Leszczyńskiemu herbu Wieniawa wojewodzicowi Brzeskiemu Kujawskiemu. Stanisław brat Mikołaja kasztelana, proboszcz Kaliski, kanonik Gnieznieński, sekretarz Zygmunta III. nominat na opactwo Lędzkie, z Władysławem Królewiczem do Moskwy jeździł. Jędrzej trzeci ich brat, dworzanin Konstancyi Austryaczki Królowy żony Zygmunta III. Jerzy mąż rycerski, i w jednaniu serc braterskich szczęśliwy. Jędrzej syn Pakosza w Sendomierskiem województwie osiadł, dla gładkiej wymowy i bystrego dowcipu miły księciu Ostrogskiemu Januszowi kasztelanowi Krakowskiemu: napisał *Książkę de re militari*, niewiem jednak czy była w druku, synowie jego Jędrzej i Alexander ludzie wojenni. Jędrzeja synowie czterej, Alexander, Jan, Jędrzej i Stanisław. Marek brat stryjeczny Pakosza, synowie jego Jędrzej i Wojciech, tego syn Prokop. Piotr z Konar Kołaczkowski mąż pobożny, synów spłodził Marcina, Piotra, Jerzego. Marcin w Smoleńskiem zamku umarł, Piotra z Elżbiety z Buina synów było pięciu, Adam dworzanin Zygmunta III. Zygmunt, Jan, Piotr i Stanisław. Jakób kanonik Krakowski sekretarz królewski. Hieronim podczaszy Kaliski 1704. *Acta Confoed.* Łukasz pisarz grodzki Gnieznieński, deputat na trybunał koronny 1723. Jędrzej Jezuita umarł w Gdańsku 1708. brat jego rodzony Adam, umarł także w zakonie naszym w Jarosławiu, trzeci tych brat, Stefan. Jadwiga była za Kaczkowskim herbu Nałęcz. Hieronim sędzia ziemski Wschowski, miał za sobą Elżbietę Kowalską. N. Kołaczkowska była za Władysławem Kolczyńskim podczaszym Inowrocławskim.

W r. 1778. Antoni Kołaczkowski kanonik Poznański. — *Krasicki.*

Kołaczkowski *herbu Janina*, w powiecie Wiślickim. Jana wspomina *Okolski* męża rozsądnego. Mikołaj Kołaczkowski 1705. *Konfeder. Krakowską* podpisał.

Kołakowski *herbu Kościesza*, w Mazowieckiem i indziej. Marcin w ziemi Łomżyńskiej poborca 1629. *Constit. fol.* 21. Damasa męża rycerskiego wspomina *Konstytucya* 1631. *fol.* 49. służył za towarzysza z Szmelingiem. Jakób 1632. w ziemi Łomżyńskiej, Stanisław, Jan i Zygmunt w ziemi Nurskiej. Balcer podsędek ziemski Zembrowski 1648. Seweryn sędzia ziemski Zembrowski synów miał, Macieja Kołakowskiego rektora kollegium Grodzieńskiego w zakonie naszym, i Marcyana rektora kollegium Orszańskiego, potem Nieświeskiego u S. Michała, ludzi wielce godnych i zacnych. Stefan z Michałem Kryszpinem pisarzem polnym Litewskim pod chorągwią Petyhorską służył. Józef miał za sobą Izdebską, mąż rycerski przeciwko Moskwie i Turkom. Wojciech

Oleśnickę Zofią, z której synowie Stanisław i Jędrzej bezpotomni, córki zaś Maryanna Petrykowska, i Anna Tomasza Radeckiego małżonka. Antoni wojski Bełzki, i Józef w ziemi Wiskiej 1674. Stanisław kanonik Pułtuski, proboszcz Długosiedlęcki 1678.

Kołdowski *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie. Stanisław Kołdowski podstarości Sieradzki, zostawił syna. Brat Stanisława Jan mąż rycerski, z Anny Kobierzyckiej herbu Korab, spłodził synów czterech: Mikołaja, Stanisława, Wojciecha, i Franciszka, wszyscy dla wdzięcznych obyczajów ludziom wielkim mili. Jan w Sieradzkiem, Mikołaj w Pińskiem 1648. Stanisław miał za sobą Maryannę Gosławską 1617. *Acta Castren. Ostrzeszov.* Jan poborca w Kaliskiem 1631. roku z sejmu naznaczony. Adama z Maryanny Wierzchlejskiej syn Jan 1701. r. N. miał za sobą Barbarę Mycielską.

Kołek *herbu Trąby*, w Krakowskiem województwie. Jana Kołka *Paprocki* wspomina, Mikołaja i Malchra, *Baran.* Waleryana roku 1606. czytam w historyi domu naszego Krakowskiego.

KOŁO HERB.

Koło w herbach znajdziesz Berszten 1mo i 2do, Osoria, Tuczyński Lichtyan.

Koło *herbu Junosza* czyli raczej Koła, *Paprocki* kładzie Mikołaja Koła wojewodą Inowrocławskim, Piotra kasztelanem Inowrocławskim, co miał wziąść z przywilejów koronnych, ale roku którego żyli nieprzypisał. Jan Koła sędzia ziemski Halicki 1436. podpisał pokój Brzeski, u *Łask. w Stat. fol.* 140. Mikołaj podkomorzy Inowrocławski 1451. u *Łask. fol.* 83. Paweł wojewoda Podolski 1504. którego córka Anna była za Mieleckim wojewodą Podolskim, wielką majętność jako jedynaczka wniosła w dom Mieleckich: jak ten dom zszedł więcej niż dwieście lat, pisali się z Dalejowa, zkąd niewiem czy jeszcze Daleckich Junoszów i podziśdzień niemasz, z których jeden był podkomorzym Rzeczyckim, miał syna Dominika, za którym była Helena Krasińska. Kołowna Saporowska była za Fredrem Piotrem.

KOŁODYN HERB.

Jest na tarczy litera A, a nad jej wierzchołkiem niby akcent, który w łacińskim języku zowie się *circumflexus*, tak go opisuje, *Okol. tom.* 1. *fol.* 407. gdzie się domyśla,

KOŁODYN HERB.

że pole tarczy ma być białe, litera zaś czarna, *Paproc. o herb. fol.* 677. Na hełmie kładzie *Ks. Kojał.* pięć piór strusich. Tym się herbem Kołodyńscy na Wołyniu dom starodawny pieczętują, który im nadany, jeszcze od książąt Ruskich. Z tych, Mikołaja Kołodyńskiego córka Maryanna była za Walentynem Gorskim. N. miał za sobą Annę Krasińską. Puciatów do tegoż herbu nasi pisarze pociągają, atoli *Ks. Kojałowicz* jako widział ten herb, tak go opisał, to jest powinna być litera A, czyli raczej krokiew, na wierzchu jej krzyż, spodem podspryehowana.

Kołodziczyński, w Wileńskiem województwie i w powiecie Orszańskim. Teofil Kołodziczyński 1700.

KOŁONTAJ HERBU KOTWICA.

Niektórzy z nich ten herb tak noszą, że Kotwicę na dół uchem kładą okrągłym, a do góry już nie obłąkowatym, ale wprostą linią wyrobionym końcem, z których każdy ma róg

prosto na dół zakrzywiony, drudzy tak ucho na dole, jako i końce Kotwicy u góry, z tryangułów porobione noszą, w polu czerwonem, na hełmie trzy pióra strusie: tak go opisuje *Ks. Kojał. in MS.* zowią go Kotwicą. Tym się herbem pieczętują Kołontajowie w województwie Nowogrodzkiem i w powiecie Wołkowyskim, ba i na Wołyniu. Jędrzej Kołontaj wojski Wołkowyski zostawił synów siedmiu. Brat jego Adam, syn Adama Hieronim podkomorzy Wołkowyski, miał za sobą Paszkowską, z której Kazimierz podczaszy Wołkowyski, i Eufrozyna Micutowa podkomorzyna Grodzieńska, *2do voto*, miał za sobą Grotauzowę, z tej Jerzy cześnik Wołkowyski, i Alexander. Jędrzej miał za sobą Szelawińską, z tej spłodził Marcina, Kazimierza, który zginął od Szwedów, Krzysztofa, Władysława i Michała, ten pojął Zuchowską synowicę metropolity, z niej był syn Franciszek Jezuita, i córka Zuzanna Rejmerowa. Samuel na Wołyniu 1640. Piotr skarbnik Trocki 1674. Ignacy w zakonie naszym temi czasy.

W roku 1778. Michał Kołłontaj sędzia ziemski Wołkowyski. — N. regent grodzki Żytomierski. — *Krasicki.*

W ostatnich czasach trzech było braci Kołontajów: N. pojął *Grabińską* wdowę po Tarle wojewodzie Lubelskim: drugi N. pojął *Duninownę Karnicką* z Krasickiej urodzoną wdowę po Czermińskim staroście Drohomyskim i z nią miał potomstwo. — *Krasicki.* Trzeci Hugo Kołontaj, kanonik Krakowski, S. teologji i obojga prawa doktor, w akademji Krakowskiej wizytator, rektor i pierwszy emeryt, referendarz Litewski potem podkanclerzy koronny, urodził się w województwie Sendomierskiem 1. Kwietnia roku 1750. mąż ten wielki czasu swojego — doznawszy różnych zmian losu, zawiedziony w nadziejach, któremi się łudził, umarł w Warszawie dnia 28. Lutego 1812. roku. Oprócz zasług, jakie położył krajowi w zawodzie swoim politycznym, wydał z druku następujące dzieła: 1. *Mowa w dzień wprowadzenia do Szkół Władysławskich nowego Instrukcyi publicznej układu, roku* 1777. *d.* 26. *Czerwca w Krakowie.* — 2. *Wyłożenie nauk dla Szkół Nowodworskich Krakowskich podług przepisu Kommissyi nad Edukacyą narodową* 5. *Czerwca* 1777. *w Krakowie w Drukarni Akademickiej.* — 3. *Uwagi o Sukcessyi Tronu w Polszcze kart* 125. *w Warszawie* 1790. *w Drukarni Grölla.* — 4. *Listy Anonima do Stanisława Małachowskiego we trzech Tomach in* 8*vo. Tom I. O podźwignieniu sił krajowych od* 1*go do* 24. *Sierpnia* 1788. *w Warszawie. Tom II. O poprawie Rzeczypospolitej od* 7. *Października do* 7. *Listopada* 1788. *w Warszawie. Tom III. O poprawie Rzeczypospolitej od* 11. *Listopada do* 19. *Grudnia* 1788. *w Warszawie w Drukarni Michała Grölla. Tom IV. Prawo polityczne Narodu Polskiego: projekt podany Deputacyi do układu Rządu w Warszawie* 1790. *w Drukarni Grölla.* — 5. *Mowy Ks. Hugona Kołontaja Podkanclerzego Koronnego na Sejmie* 1791. *w Warszawie u Michała Grölla* 1791. *in* 8*vo kart* 72. — 6. *Uwagi nad Księstwem Warszawskiem w Lipsku* 1808. *kart* 222. — 7. *Porządek Fizyczno-Moralny, czyli Nauka o należytościach i powinnościach*

człowieka w Krakowie 1810. *w Drukarni Jana Maja kart* 202. — Równie wiele jest różnych pism jego, jako to rapportów, rozpraw i t. d. które drukiem niebyły ogłaszane, a po śmierci jego pozostały znaczne rękopisma które oczekują być kiedy ogłoszonemi. — Uczony Jan Śniadecki będąc z nim w osobistej przyjaźni, i mając sposobność być wiadomym i najdrobniejszych szczegołów jego życia, skreślił żywot jego literacki. Ten opis znajduje się w Tomie II. nowego wydania Warszawskiego prerz Michała Balińskiego, do którego czytelnik raczy się udać. —

Kołowski. Kołowski Kazimierz podsędek Warszawski, Jan 1692. roku. Zofia zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Kołozębski *herbu Kościesza*, że się tym herbem pieczętują dochodzę z listu Ziemowita książęcia Mazowieckiego u *Paproc. o herbach*, gdzie między innemi familiantami herbu Kościesza, kładą też tam Piotra z Kołoząb. Jan w ziemi Łomżyńskiej 1632. Jędrzej Kołozębski w ziemi Ciechanowskiej 1648. Katarzyna córka Mikołaja, Wawrzeńca Kłodzińskiego małżonka. *Paproc. fol.* 327. N. Kołozębska była za Marcinem Łopackim. Katarzyna za Franciszkiem Krasińskim kasztelanem Ciechanowskim. Mikołaj Soc. Jesu.

Kołpytowski. Jeszcze w roku 1528. czytam Kołpytowskiego ziemianina Wołyńskiego *w Metryce Wołyńskiej*. Jędrzej, Zacharyasz podpisali elekcyą z Wołyńskiem Jana III.

Kołubielski *herbu Jasieńczyk*, w księztwie Litewskiem. Z tych jedna Kołubielska była za Duninem Głuszyńskim.

Kołudzki *herbu Pomian*, w Kujawskiem województwie. Gniazdo Kołudzkich, wieś Kołuda, nad jeziorem, które się ciągnie z wód od Mątwy spływających. Mikołaj podstoli Inowrocławski 1436. roku podpisał pokój Brzeski, u *Łask. w Stat. fol.* 141. Janusz chorąży Inowrocławski 1462. u *Januszow. w Stat. f.* 799. *Paprocki w Gniazdzie* pod rokiem 1578. wspomina czterech braci, Mikołaja odwagi i męztwa doświadczonego, Jędrzeja, Piotra i Stanisława. Szymon proboszcz Gnieznieński, scholastyk Kujawski, kustosz Płocki, kanonik Krakowski, ofiarowano mu było biskupstwo Chełmskie, ale go przyjąć niechciał, kaplicę Gębickiego odrzwiami marmurowemi ozdobił, i za czterdzieści tysięcy dobra kupiwszy, prebendarza przy niej ustanowił. *Damal. in Archiep. Gnesn. fol.* 31. Piotrowinowi, którego Ś. Stanisław biskup Krakowski wskrzesił, marmurowy nadgrobek wystawił 1640. w Kołudzie zaś kolos marmurowy ukrzyżowanemu Chrystusowi, czyli raczej bożą mękę dość piękną 1635. Administratorem był biskupstwa Krakowskiego, w wielkich respektach u Jana Albrychta Królewicza kardynała i biskupa Krakow-

skiego, u którego nietylko dworem, ale i biskupstwem rządził. *Baran.* Prezydował w trybunale koronnym 1638. Paweł synowiec jego, Gnieznieński, Krakowski, Płocki kanonik, sekretarz królewski. Jan z Dąbrówki 1632. Jakób podstoli Brzeski Kujawski, (Anna podstolanka Kujawska była 1*mo voto* za Konstantym Leżeńskim, 2*do* za Mikołajem Boglewskim podsędkiem Czerskim) Jeremiasz podczaszy Inowrocławski (syn jego Stanisław 1665.) Piotr miecznik Inowrocławski, córka zda mi się jego Broniszewska. Władysław sędzia kapturowy, Kazimierz dworzanin królewski, Stanisław 1648. Augustyn najprzód sędzia grodzki, a potem ziemski Inowrocławski 1697. wydał do druku: *Tron Ojczysty, albo pałac wieczności, w krótkim zebraniu Książąt i Królów Polskich, w Poznaniu* 1704. *in 4to, i* 1725. tamże, *i w Supraslu* 1727. 2do, *Promptuarium legum et Constitutionum Regni et M. D. Lithvaniae lib.* 4. *in fol.* 1697. Alexander kanonik Gnieznieński viceprezydent trybunału koronnego. Stefan i Jędrzej 1704. r. Kołudzka była za Piotrem Balińskim kasztelanicem Gdańskim, druga za Mikołajem Cetnerem starostą Bareckim, trzecia za Alexym Iwanowskim. N. Kołudzki miał za sobą Głembocką, z tej było dwóch synów, Walentyn podkomorzy Inowrocławski (niewiem czy nie ten miał za sobą Katarzynę Działyńską staróściankę Pokrzywnicką, drugi był podczaszym Brzeskim Kujawskim. N. Kołudzki miał za sobą Głębocką siostrę tamtej, z tej spłodził Augustyna pisarza ziemskiego Inowrocławskiego, tego z pierwszej żony dwóch synów, jeden pojął Leszczyńską, drugi Stefan pisarz grodzki Radziejowski zostawił potomstwo; z drugiej żony także dwóch synów, z których jeden, był proboszczem Piotrkowskim w Kujawach.

Kołycz, w Brzeskiem Litewskiem województwie. Alexander Kołycz dworzanin królewski i poseł Brześciański 1648. z ziemi Pińskiej. Kołyczowa podczaszyna Grodzieńska znaczna dobrodzika kollegium naszego Brzeskiego 1672.

Kołyszko, w powiecie Wilkomierskim Marcin Kołyczko 1648. Józef i Stefan Kołyszko 1700.

Kołyszkowie używają herbu *Denis.* Dom ten w księztwie Litewskiem, w powiecie Lidzkim, od dóbr *Kołyski* od dawnych wieków, ma swój początek, a teraz rozrodzeni znajdują się i na Rusi. Marcin Kołyszko w r. 1648. Józef i Stefan Kołyszko 1700. roku. Józef Kołyszko cześnik Żmudzki, syn Macieja Kołyszki i Heleny z *Bagińskich,* ten wszedł w śluby małżeńskie z Anną *Wierzbicką,* z którą spłodził trzech synów: Aarona Kołyszkę łowczego Krzemienieckiego, z zacnych swych przymiotów w powszechności ulubionego. Drugiego Tomasza stolnika Lwowskiego. Trzeciego Benedykta Kołyszko najprzód brygadyera ka-

waleryi narodowej, a potem generała majora komenderującego wojsk koronnych, męża rycerskiego, z odwagi i męztwa sławnego, którego zasługi w ojczyznie pamiętnemi zostaną. Ten pojął za małżonkę Teresę *Cieplińską*, córkę Stanisława Kostki, i Anny z *Sikorskich* Cieplińskich. — *Wielądek.*

Komajewski *herbu Trąby. Kojał. in MS.* Od Ostyków początki swoje wzięli: Tokar albowiem czwarty syn między synami Ostykowemi, trzech synów zostawił, Narbuta przodka Narbutów, Iwaszka Iwaszkiewiczów, Piecka Pieckiewiczów i Komajowskich, tego albowiem Piecka dwóch synów było, Michał i Stanko, przy sukcessorach Michała imię się Pieckiewiczów zostało: przy potomkach Stanka Komajewskich, miał ten Stanko syna Jerzego, od którego był, Jan Juryewicz Komajewski marszałek Litewski, starosta Kowieński, Oski, Przełomski za Zygmunta I. ten był komissarzem z Moskwą pod Siebieżem 1543. gdzie kniaziowi Moskiewskiemu statecznie niechciał dać tytułu Carskiego, zostawił syna Jerzego, i córkę która poszła za Naruszewicza kasztelana Smoleńskiego. Ten marszałek miał za sobą Krystynę Chlebowiczownę wojewodzankę Wileńską, z niej syn Jerzy podkomorzy Wilkomierski, pierwsza żona jego Wojnianka, druga Słupecka kasztelanka Lubelska, z której córki Sokolnicka kasztelanowa Połocka, i Judycka marszałkowa Rzeczycka. Alexander skarbnik Wołkowyski i Felicyan 1648. roku. Władysław pisarz grodzki Wołkowyski 1674.

W roku 1788. Dominik Komajewski krajczy Wołkowyski. — *Krasicki.*

KOMAR HERB.

Biała lilia, powinna być wierzchem swoim na dół obrócona, na niej Krzyż prosto stoi, pole powinno być czerwone, na hełmie trzy pióra strusie. *Kojał. in MS.*, i jam widział na obrazie tak wyrażony. Używają tego herbu Ko-

marowie w księztwie Litewskiem, dokąd się przenieśli z województwa Bracławskiego. Komar Zabożyński, nie daleko Szarogroda założył Komargrod, wielkich przy Dniestrze włości dziedzic, zostawił synów trzech, Iwana wojewodę Czerniechowskiego (myli się autor: bo jeszcze na ten czas Czerniechowskiego województwa nie było) syn jego Alexander starosta Winnicki, Ostafiego stolnika Wołyńskiego, którego, synowie Wasil i Iwan, i Włodymira. Wasil Ostafiewicz był podkomorzym Halickim. Iwan Ostafiewicz dworzanin królewski, z Ukrainy do Litwy się przeniósł, synowie Hawryło i Michał, ten zabity na wojnie rotmistrzem będąc królewskim, tamten miał synów, Bogdana, Jerzego i Wasila. Jerzy Hawryłowicz zostawił synów sześciu: Michała, Józefa, Mikołaja, Alexandra, Lwa i Jana. Z tych Michał w Soc. Jesu kapłan godny. Włodymir trzeci syn Zabożyńskiego skarbnik Łucki, miał synów, Bogdana, Eliasza, Piotra i Macieja. Bogdan Włodymirowicz podczaszy Przemyski, Heliasz podczaszy Latyczewski, Maciej dworzanin królewski, wziąwszy daniny w województwie Mścisławskiem wyniósł się do Litwy, synowie jego Maciej, Hieronim, Jan i Bieniasz. Z tych Hieronim długo żołnierską z Chodkiewiczem służył, syn jego Krzysztof rotmistrz królewski, podczas Rokoszu swym kosztem stawił Królowi chorągiew, synowie jego z Czerneckiej: Hieronim i Władysław. Hieronim najprzód podsędek Orszański poseł na sejm 1661. potem sędzia, pracował wiernie dla Rzeczypospolitej na różnych komissyach i legacyach do Moskwy, zostawił potomstwo z Dziewałtowską. Władysław brat jego sędzia Oszmiański 1656. i 1658. był posłannikiem do Moskwy, żona jego Dolska, posłował i na sejm 1661. zkąd był komissarzem naznaczony do zapłaty wojsku. *Constit. fol.* 2. Jerzy wojski Wendeński, którego pobożność i męztwo chwali *Konstytucya* 1662. *fol.* 23., że choć z dóbr swoich od nieprzyjaciela wyzuty, przecież z ostatniej fortuny swojej pancerną chorągiew wystawił, i na wszystkich ojczyzny potrzebach z nią stawał, za co w zasługach wziął królewczyny Bujciany, Wojtuny, Zyburtawy, Wołczuny i Wojskiniki. Blandyna Komarowna była za Janem Brzoską. Jędrzej i Jan 1700.

W roku 1778. Ignacy Komar sędzia ziemski Wilkomecki. — *Krasicki.*

Komar *herbu Korczak*, dom ten w księztwie Mazowieckiem, ziemi Czerskiej, od lat dawnych mający swoje possessye, co zaświadczają liczne tranzakcye w grodzie Czerskim będące, jako z tych jednę umieszczam. *Anno* 1685. *in Castro Cernensi feria 6ta in Crno. festi S. Annae.* Barbara Olszamowska, Szymona Turobolskiego małżonka, Adamowi Komar i Zuzannie z *Okrę-*

glickich małżonkom, niegdy Jakóba Komar synowi, części wsi *Olszany* wiecznemi czasy daruje i rezygnuje. Ztąd się dowodzi, iż Jakób Komar spłodził Adama, który z rzeczoną Zuzanną *Okręglicką*, zostawił syna Jakóba, ten z Katarzyną *Zelisławską*, Jerzego Zelisławskiego skarbnika Kijowskiego i Krystyny z *Kossakowskich* podsędka Bracławskiego córką, spłodził trzech synów: Józefa, Stanisława, i Michała. Józef z Konstancyą *Dydyńską* zostawił dwóch synów mających dziedziczne possessye w Krakowskiem, Franciszka, od którego Ignacy i Jan Kanty. Jana, od tego także małoletnie potomstwo. Stanisław Komar z Magdaleną *Bielecką*, miał syna Kajetana, ożenionego z Johanną *Buczyńską*, od tych syn Hieronim, i córka Izabella. Michał z Antoniną *Męcinianką*, miał synów dwóch Stefana i Józefa. Stefan Komar z Rozalią *Jackowską* zostawia potomstwo dwóch synów, Marcellego skarbnika Czerskiego, *in roto* z Seweryną hrabianką *Drummond de Melfort*, i Władysława, córkę Annę za Michałem Budziszewskim, Józef trzech żenny, *1mo voto* z Heleną *Gładyszowną*, spłodził Antoniego, *2do voto* z Zuzanną *Ciszkowską*, miał czterech synów: Erazma, Ottona, Stanisława Delfina, i Juliusza, córkę jednę Petronellę. *3tio voto* także z Anną *Ciszkowską* drugą siostrą, od niej syn jeden Zygmunt Komar. — *Heraldyka Wielądka.*

Komarnicki *herbu Sas*, w Przemyslkiej ziemi. Dorota Komarnicka Jana Bzickiego. N. Jana Borowskiego koniuszego koronnego herbu Pilawa, małżonka. Bazyli stolnik Czerniechowski. Teresa Komarnicka była za Franciszkiem Stradomskim.

Roku 1788. Jan Komarnicki cześnik Latyczewski. — Jan regent grodzki Podolski. — *Krasicki.*

Kuropatnicki w dziele swojem w §. V. w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum*, pod d. 1. Października 1782. zamieścił Mikołaja Komarnickiego. —

Komborski. Komborski Jakób kanonik Lwowski roku 1700.

Komecki *herbu Ślepowron*, w Krakowskiem województwie. Mikołaj w Płockiem 1632. Paweł 1648. Melchior Komeski 1644. kaplicę Najś. Matce pędzlem malarskim, ołtarzem nowym wyzłoconym przyozdobił, Sebastyan kustosz Krakowski, i Kujawski kanonik kaplicę Ś. Krzyża w kościele naszym Krakowskim Ś. Piotra, swoim nakładem w piękniejszą przeformował, którą potem synowiec jego Jan kustosz Krakowski, Kujawski, Płocki kanonik 1691. miedzianą blachą pokrył: był ten Jan deputatem na trybunał koronny 1694. Jan pisarz grodzki Krakowski, umarł r. 1731. miał za sobą Annę Kraszkowską, z tej syn Jan burgrabia Krakowski, pojął Antoninę skarbkownę Borowską podkomorzankę Sendomierską, z której potomstwo zostaje. Jan kustosz Krakowski, dziekan Kujawski deputat na koronny 1727. synowiec jego kanonik Gnieznieński temi czasy.

Dunczewski mieni ich siedzibę w Mazowszu i ziemi Ciechanowskiej, i następny rodowód, nieco odmienny od powyższego umieszcza: Melchior Komecki w województwie Krakowskiem i Kujawskiem Brzeskiem, podczas Szwedów za Króla Jana Kazimierza, obrońca klasztoru panien zakonnych w Staniątkach pod Krakowem, i tamże pogrzebiony leży. Od niego czterech synów: Wojciech w Krakowskiem, Alexander w Kujawach, Sebastyan kanonik Krakowski i Kujawski, proboszcz Sendomierski, wielekroć razy deputat na trybunał koronny. Jan brat jego z powtórnej żony także Krakowski, Kujawski, i Płocki kanonik. Ich nadgrobki widzieć w katedrze Krakowskiej.

Od Wojciecha w Krakowskiem pięciu synów, Jan burgrabia zamkowy, i pisarz grodzki Krakowski, poseł z tegoż województwa na sejm Grodziński w roku 1718. Józef Franciszkan, Mikołaj Miechowita, Kazimierz Norbertanin, i Stanisław bezpotomny. Od Jana burgrabiego Franciszek syn także burgrabia zamku Krakowskiego, miał za sobą Antoninę Skarbkownę *Borowską*, podkomorzankę Sendomierską: od nich potomstwo zostaje.

Od Alexandra w Kujawach trzech synów: Franciszek podstoli Inowłocławski, i sędzia grodzki Kowalski, Sebastyan kustosz katedralny Krakowski, i dziekan Kujawski, Jan bezpotomny. Od Franciszka podstolego, trzech synów, Michał Maurycy, kanonik teraźniejszy Gnieznieński, i tenże kustosz katedralny Krakowski, Stefan i Bernardyn bracia. —

KOMONIAKA HERB.

Strzała na dwoje rozdarta powinna być, części jej na tarczy ułożone na Krzyż ukosny na kształt X, a trzecia jej część przez środek ich idzie, końce u góry krzyżowych części trochę na dół zakrzywione, pole czerwone, na hełmie trzy pióra strusie. *Kojał. in MS.* Herb ten nadany z tej okazyi, Bogdan Komuniaka nakaźny Białoruski, a po naszemu strażnik, wiele ordy w małym swoich ludzi poczcie raził, pewnego czasu, gdy na kosz cały ordy trafił, a w potyczce z niemi, już był wszystkich ludzi swoich utracił, tak dalece,

że się tylko samowtór z czeladnikiem został, uchodzić chciał do Mozyra, lecz gdy się im konie rozparły, zsiadlszy obadwaj z koni, póki im strzał w Kołczanach stawało, póty się bronili, stojąc przy Sośnie, kędy czterdzieści Tatarów trupem położyli: a gdy już i strzał nie stało, szablami się jednak póty bronili, aż ich zabito, niechcąc żywo w łyka się Tatarskie dostać: za to ten herb Komoniakom nadany. Filip Komoniaka rodzony brat Bogdana, mszcząc się śmierci brata, zniósł tenże kosz ordy, dognawszy ich pod Kijowem. Floryan w Nowogrodzkiem województwie 1632. Stefan rotmistrz królewski, bracia jego Krzysztof i Jan. Sylwian Komoniaka, syn jego Jan towarzysz pod pancerną chorągwią. Stefan wojski Lidzki pod usarską. Fedor brat Sylwiana, miał syna Stanisława, który poległ w okazyi pod Wierzchowiczami: Michał zaś w koronnem wojsku służąc, zginął od Tatarów. Jerzy Kazimierz i Władysław ludzie rycerscy.

Komornicki *herbu Gryf*, w województwie Sendomierskiem. *Jędrzej Margowski in cynosura* wspomina, że się Gryfem pieczętują, i jam czytał, że ktoś w Okolskim, starym charakterem pod herbem Gryf przypisał Komornickich. *Cichoc. alloc. Osec. lib.* 2. *cap.* 13. Sendomierzanów Komornickich kładzie. N. Komornicki służąc ojczyznie pod chorągwią Stanisława hrabi Tarnowskiego kasztelana Sendomierskiego w roku 1582. przy oppugnacyi fortecy Połockiej, z konia zsiadlszy, pieszo z inną kompanią szedł do szturmu. *Paproc. o herb. fol.* 405. Hieronim z Komornik Komornicki imieniem konfederacyi komissarz r. 1666. z Sendomierskiego pokój zawarł i podpisał. *Kochow. clim.* 3. *lib.* 3. jest jego *mowa po łacinie przedrukowana in Diar. Europ. pag.* 135. którą miał do Jana Kazimierza deputowany od województwa Sendomier. 1667. tenże poseł na sejm 1670. i komissarz do dystrybuty hiberny. *Constit. fol.* 15. Tenże z sejmu 1678. na ugodzenie spraw od Węgier pogranicznych *Constit. f.* 12. i na lustrowanie starostw Chęcińskiego i Żarnowskiego, *Const. fol.* 14. i na wysłuchanie pretensyi książęcia Kurlandzkiego, *Constit. fol.* 43. i do pisania konstytucyi, *Constit. fol.* 54. N. kasztelan Czechowski, żona jego Anna z Lipnik. *Histor. Dom. Prob. Cracov.* Zofia Komornicka starościna Szydłowska 1611. Wojciech w Ruskiem 1674. N. w zakonie Karmelitów Bosych, siostra jego za Gutowskim pisarzem. N. miał za sobą Maryannę Karsznicką łowczankę Wieluńską.

Hieronim Komornicki był porucznikiem chorągwi pieszej, o nim *Kochowski Annal. Pol. Clim.* 2. *lib. VI. fol.* 481. — W roku 1778. Franciszek Komornicki biskup Cezaropolitański suffragan Łucki. — Piotr viceregent Piotrkowski. — W roku 1788. Jan Komornicki łowczy Radomski. — *Krasicki.*

Komornicki *herbu Łodzia*, w Wielkiej-Polszcze. *Chwałkowski in oper. Pamiętnik Chron. Pruss. fol.* 174. (czy też indziej, bo tego autora nie widziałem) pisze, że Ludwik Król, Przemysłkie biskupstwo, które przedtem nie bywało, prócz Władyków Ruskich, dał Filippowi Komarnickiemu dziekanowi Krakowskiemu, a Kamienieckie Bogusławowi Dersznikowi, inni go nie Komarnickim, ale Komornickim herbu Łodzia drukują: ale się to utrzymać nie może, dla tych, którem jawne, to z listów papiezkich, to z nadgrobków, dokumenta położył w tomie pierwszym *f.* 50. pod biskupami Przemyslkiemi, że nie Filip, ale Eryk pierwszym siedział na tej katedrze; a jeżeliż *Chwałkowski o Filipie* co pisze, powinien być w podejrzeniu, i słusznie z tych racyi; toć i to, co o Dersznaku przywodzi: być to jednak może, że im ofiarowano pomienione wzwyż infuły, ale ich nie przyjęli. Mazymilian w ziemi Wieluńskiej 1674. Są i w Sochaczewskiej ziemi, jako się Jakób tam podpisał 1648. ale niewiem czy tego herbu.

Komorowski *herbu Bożawola*, pod Ostrowem, tak o nich piszą nasi autorowie, atoli niewiem czy nie jedniż to są co i Dołęgowie. Łukasz Komorowski w ziemi Nurskiej, miał za sobą Barbarę Krasińską stolnikownę Ciechanowską koło roku 1550.

Komorowski *herbu Ciołek.* Samuel Ciolek Komorowski w województwie Mińskiem, tak się podpisał na elekcyą Władysława IV. N. Lenarda Kostra małżonka, była to sędzianka Połocka.

Komorowski *herbu Dołęga. Kojałowicz in MS.* powiada, że się z Dobrzyńskiej ziemi z tym herbem przenieśli do powiatu Wiłkomierskiego, atoli na konkluzyach Wileńskich jam widział podkowę, tak jak w herbie Dołęga z krzyżem, ale przeszytą z dołu w lewy bok podkowy na ukos, i na hełmie trzy pióra strusie. Jerzy Komorowski pisarz ziemski Wilkomierski, komissarz do Kurlandyi. *Constit. fol.* 861. Synowie jego: Jan pisarz ziemski, potem sędzia Wilkomierski, mąż dzielny, rotmistrz i pułkownik królewski sławny na Inflantskich expedycyach. Samuel chorąży Wilkomierski, potem starosta Wilkomierski i oboźny Litewski, z młodu aż do śmierci rycerskich zabaw nie omięszkał; bywał rotmistrzem i pułkownikiem szczęśliwym; pod Łojowem siła pomógł nad Krzyczewskim hetmanem Kozackim, gdy z tyłu na niego uderzył. Po wzięciu hetmana Gosiewskiego od Moskwy pod Werkami, zostawszy regimentarzem, wiele dokazywał i szczęśliwie przeciw Szwedom i Moskwie, umarł 1659. wspomina go *Konstytucya* 1670. *fol.* 5. i brata jego Eliasza, oraz z za-

leceniem męztwa ich. Któryś z nich podkomorzym Wilkomierskim, co poznać z *Konstytucyi* 1667. gdzie Konstancyi z Judyckich Komorowskiej podkomorzyny Wilkomierskiej fundacyą Panien zakonnych S. Franciszka w Słonimie approbują. *Constit. fol.* 21. Eliasz trzeci tych brat, najprzód podczaszy i pisarz ziemski, potem chorąży Wilkomierski, mąż dzielny, rotmistrz królewski, zdradą zabity pod Nitawą 1659. miał za sobę Felicyannę Rudomiankę wojewodzankę Mińską, z której zostawił tych synów: Krzysztofa, Samuela, Jana, i Eliasza. Z tych Krzysztof najprzód stolnik Wilkomierski, z sejmu 1685. komissarz do granic od Kurlandyi, *Constit. fol.* 9. potem kuchmistrz Litewski starosta Wołkowyski, poseł na sejm 1699. komissarz do traktatów z wojskiem, *Constit. fol.* 15. i do pisania konstytucyi. W roku 1703. już wojewoda Brzeski Litewski z sejmu deputat na trybunał skarbowy Litewski. *Constit. f.* 29. Jam go napisał w pierwszym tomie herbu Pobog *2do*, dla podobieństwa herbu Dołęga z Pobogiem. Samuel najprzód podstoli Wilkomierski, i instygator W. Ks. Litewskiego, poseł na sejm 1647. ztamtąd komissarz do zapłaty piechocie Dyneburskiej, *Constit. fol.* 24. potem podkomorzy Wileński. Jan Kazimierz pisarz ziemski Mozyrski, rotmistrz województwa Brześciańskiego, 1697. jemu *Konstytucya* 1690. *fol.* 40. jako sukcessorowi po stryju swoim Samuelu obożnym Litewskim, dziesięć tysięcy na dobrach Suchowice i Nosowice przyznała, i żonie jego. *Histor. Sapieh. p.* 3. *fol.* 76. powiada, że Komorowski (ale mu nie dobrze przydaje, na Żywcu) podkomorzy Wolkowyski miał za sobą Maryannę Sapieżankę Mikołaja pisarza polnego Litewskiego córkę. —

Roku 1778. (zapewne tego herbu) A n t o n i Komorowski podstoli Wilkomierski. — F r a n c i s z e k strażnik Wilkomierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Komorowski *herbu Korczak*, w Krakowskiem i Sendomierskiem i inszych województwach. *Kochowski climact.* 3. *lib.* 4. *fol.* 163. twierdzi, że Komorowskich herbu Korczak familia, z Węgier swoje początki zabrała, gdzie, tak w liczne dobra, jako i w zasługi, ba i honory hrabiów na Orawie i Liptowie obfitowała, ale gdy Królowie Polscy, oraz i Węgierskim berłem rządzić poczęli, zasmakowawszy sobie Polskiej wolności, wyzuli się z własnej ojczyzny, a że w Polszcze niejaki czas komorą mięszkali, dla tego Komorowskiemi nazwani. Poświadcza mu *Stawicki Ord. S. Pauli w Kazaniu Forteca.* Ztem wszystkiem nietykając najpierwszych Korczaków, zkąd do nas przyszli, to co mowią o Komorowskich w szczególności, utrzymać się nie może: gdyż według hi-

storyków naszych, to jest pewna, że dobrze przedtem w Polszcze naszej Komorowscy kwitnęli, dopiero za Władysława Króla Polskiego i Węgierskiego który pod Warną zginął do Węgier wraz z nim przenieśli się, gdzie i dóbr nabyli, z których potem wyzuci. *Długosz lib.* 11. *w r.* 1431. wspomina Jakóba Komorowskiego, który w potrzebie z Świdrygiełłem poległ, od Tatarów zabity, i *Bielski fol.* 338. Mikołaj, o którym *Starowol. in Bellat. Sarmat. fol.* 108. Władysławowi Królowi Polskiemu i Węgierskiemu między inszą kaweleryą Polską, która mu dobrowolnie do Węgier szła na posiłek, i on z swemi chorągwiami był nie ostatni, i owszem jako wielu w dostatkach tak i w serdeczności przewyższał. Tam z Czajką zmówiwszy się na Eperyasz miasto, które był Iskra Czech swoim ludem obwarował, nocą uderzył, szczęśliwie po drabinach przez mury w miasto wpadłszy i złupiwszy, z korzyścią do domu odwracał. Iskra na nieostrożnych z zasadzki wypadł, ludzi jego pobił, plon odebrał, jego samego do Czech i z Czajką do więzienia odesłał (toż samo *Długosz* pisze *lib.* 12. *fol.* 766.) z którego na wolność nie prędzej wyszedł, aż za Kazimierza Króla; zowie go *Starowol.* hrabią Liptowskim, i tenutarzem Podolinieckim. Piotr Komorowski z Węgier z ludźmi tego narodu, Pieniążkowi podkomorzemu i staroście Krakowskiemu na posiłek przyszedł, przeciwko swawolnej kupie, która Oświecimskie księztwo rabowała i pustoszyła. *Długosz lib.* 13. *fol.* 297. Tenże to sam Piotr któremu Maciej Król Węgierski, w roku 1474. odebrał siedm zamków: Rozemberg, Hradek, Sobieniecz, Starygrod, S. Michała, Likawę i Orawę, tak dalece, że tylko ośm tysięcy wziąwszy od Króla, musiał się wynieść i z żoną i ze wszystkiem do Polski, i przydaje *Długosz lib.* 13. *f.* 511. *eadem facilitate septem castra insignia apud Hungariam amisit, qua illa quaesierat.* O to się zaś uraził Król Węgierski na Piotra, że Kazimierza Królewicza wezwanego od Panów Węgierskich na tron, przyjął do siebie, i obiecywał mu też same zamki które trzymał, poddać. *Bielski fol.* 461. przydaje, że ustąpił do Polski na Żywiec, jakoż znać, że mu w nadgrodę straconych dóbr w Węgrzech, trzy zamki na pograniczu Węgierskim puścił Król Kazimierz, to jest Berwald, Seflary, i Żywiec, bo i *Długosz* toż namienia w roku 1477. *fol.* 553. kiedy pisze, że Mikołajowi Komorowskiemu w suspicie podanemu, jakby z Maciejem Królem Węgierskim nadrabiał, pomienione zamki odebrał a na to miejsce, Krasnystaw miasto w ziemi Chełmskiej puścił. *Cromer lib.* 28. *Biel. fol.* 469. przydaje jednak że mu potem Żywiec przywrócono, jakoż długo dziedziczył w tym domu. Jan Komorowski *Ordin.*

Minor. Observ. prowincyał prowincyi Polskiej w roku 1518. od generała swego Polskę na ten czas wizytującego postawiony, *Harold. epit. Annal. num.* 4. pisał życie B. Jana z Dukli. Genealogia domu tego, temu Piotrowi dwóch synów przypisuje, Jana i Alexandra bezpotomnych. Brat zaś rodzony Piotra Mikołaj, splodził Alexandra *sterilem*, i Krzysztofa kasztelana Sądeckiego, tego synów dwóch: Wawrzeniec i Piotr zeszli z tego świata bez potomstwa. Trzeci zaś Jan kasztelan Połaniecki, Oświecimski starosta, z Barbary hrabianki Tarnowskiej, dwie córki splodził: Zofią, Mikołaja Myszkowskiego kasztelana Wojnickiego, a po jego śmierci Hieronima Filipowskiego: Annę, Jana Myszkowskiego kasztelana Oświecimskiego, małżonki, tyleż synów, to jest Jana Spytka podczaszego koronnego *sterilem*, drugiego Krzysztofa.

Krzysztof kasztelan Oświecimski dziedzic na Zywcu, *Okolski* go omylnie synem Piotra zowie, chwali jego miłość ku ojczyznie pod interregnum 1586. *Constit. fol.* 402. na której obronę kilka chorągwi z swojej szkatuły uzbroił, dziesięć tysięcy na wojnę Turecką Rzeczypospolitej pożyczył. *Constit.* 1593. *fol.* 650. Zona jego pierwsza Jadwiga Lutomirska kasztelanka Zawichojska, od której córka Zofia Bużeńska starościna Dobczycka ale *sterilis*, jako i jej siostry Barbara, Felicyanna i Anna, niemniej i brat Jan. Druga żona Anna Płazianka starościanka Lubaczowska, z której córki Elżbieta żyła z Alexandrem Myszkowskim kasztelanem Oświecimskim, Katarzyna z Zbigniewem Lanckorońskim podkomorzym Krakowskim; synów jego dwóch liczy *Okolski*, trzech braci, *Cichoc. Allocut. Osecen. lib.* 2. *c.* 13. *Genealogia*, ośmiu, to jest Krzysztofa, Stanisława, Jędrzeja, Jana, drugiego Stanisława, wszystkich bezpotomnych: Piotra starostę Oświecimskiego, dziedzica na Suchy, i ten z Katarzyną Przerębską *sterilis*, posłował na sejm 1633. ztamtąd deputatem stanął na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 20. restaurował zamek Oświecimski 1635. *Constit. fol.* 43. Alexandra dziedzica na Ślemieniu, temu Dembińska kasztelanka Biecka, córkę tylko jednę powiła, Katarzynę, Piotra Samuela Grudzińskiego starosty Srzedzkiego małżonkę, a po nim Lackiego Teodora marszałka nadwornego Litewskiego, i Mikołaja starostę Oświecimskiego, a potem po przedaniu Państwa Zywieckiego był starostą Nowotargskim według *Baran.* miał za sobą Annę z Mirowa Myszkowską marszałkownę koronną; córki z niej Elżbieta, i Zofia Gierałtowska *steriles;* posłował na sejm 1613. i 1627. zkąd był deputowany na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 5. i 1629. *fol.* 16. chwali go *Cichocki*, że domy Boskie w prowenta opatrzył, w porządek kościelny przystroił,

kapłanów przyczynił, mąż wspaniałego umysłu. Cały zaś dom Komorowskich Korczaków ztąd wynosi, że lubo na pograniczu z Węgrami, zkąd wszystkie prawie sekty gościniec sobie do Polski usłały, przecież nienadwerężenie przy wierze S. Katolickiej zawsze się trzymał. Syn tegoż Mikołaja Krzysztof starosta Oświecimski jako chce *Geneal. Myszkow.* wspominają go *Konstytucye* 1647. *fol.* 5. kasztelan Oświecimski, jako pisze *Kochow. Climac. lib.* 3. *fol.* 163. córka jego z Marcyanny Przyłęckiej jedynaczka Konstancya Krystyna 1665. zaślubiona Janowi Wielopolskiemu, potem kanclerzowi koronnemu, wpraszał się jej wprawdzie w ligę małżeńską książę urodzeniem, talentami, wszystkim znaczny, tylko że był heretykiem, dla tego samego podziękowała mu za przyjaźń pani pobożna: gdy jej w Wenecyi bardzo bogatą i modną materyą kupiono, żadną miarą nie dała tego na siebie przewieść, żeby była w sukni z niej zrobionej chodziła. *Rożycki Reform. Kazanie na jej pogrzebie.*

Jan, podczaszy Bełzki, podstarości i sędzia grodzki Krakowski, pisał się z Komorowa, jest o nim częsta wzmianka w konstytucyach koronnych, jako 1618. poseł na sejm, deputowanym był na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 4. i 1620. *fol.* 20. i 1623. *fol.* 10. i 1631. *fol.* 26. i 1637. *fol.* 3. i 1638. *fol.* 21. Syn jego Adam sędzia Bełzki, wydał do druku *Triumphum Christianum, de insigni ad Naupactum victoria, oratio in 4to* 1630. *Okolski* Komorowskiego podczaszego Krakowskiego bratem zowie Krzysztofa kasztelana Oświecimskiego, podobno miał mówić podczaszy Bełzki, siostra jego złączona dożywotnie z Orlikiem. O Adamie sędzim Bełzkim, świadczą *Konstytucye* 1643. *fol.* 17. gdzie posłował na sejm. Paweł podwojewodzy Sendomierski 1633. *Constit. fol.* 45. N. hrabia Liptowski, domyśla się *Ks. Duryew. fol.* 32. że starosta Łęczycki, tego z Ożarowskiej herbu Rawicz dwie córki, jedna za Koryciński wojewodą Łęczyckim, druga Barbara była za Maciejem Kostką: Wojciech w Bełzkiem 1567. *Constit. fol.* 146. Piotr w Sendomierskiem 1598. *Constit. fol.* 725. Jerzy sędzia grodzki Nowomiejski, komornik graniczny Wiślicki r. 1674. N. miał za sobą Chojnacką herbu Trzaska, drugi Franciszkę Hadziewiczownę. Anna była za Krzysztofem Brzeskim herbu Oksza. Maryanna pierwszym związkiem z Dominikiem Hulewiczem, drugim za Złotnickim pisarzem Czerniechowskim. *Geneal. Hulew.* Stefan Komorowski rotmistrz królewski, miał za sobą Katarzynę Myszkowską starościankę Ojcowską (a jako inni chcą, kasztelankę Bełzką. starościankę Tyszowiecką) z tej zostało czterech jego synów. Pierwszy Jan, który z Komorowskiej herbu Labędź spłodził

dwóch synów: Franciszka, ten umarł bezpotomnie, i Michała łowczego Buskiego, dziedzica na Suszni i Niestanicach, człowieka godnego, ten z młodszych lat rycerską traktował, dawszy niemałe dowody mężnego serca w różnych okazyach; złączył się potem dożywotnie *1mo voto* z Barbarą Łopacką podstolanką Ciechanowską herbu Lubicz, która mu powiła syna jednego Jakóba, ten jeszcze w szkołach, i córki trzy: Zofią, Teresę, i Konstancyą, w tym czasie, gdy to piszę, jeszcze Panny. *2do voto* Żyje z Rostkowską cześnikowną Płocką. Drugi syn Stefana, Michał, ten żył z Lipską. Trzeci, Adam, temu Katarzyna Jarocka, trzech synów powiła, Józefa Franciszkana; Stefana, którego z Jadwigi Młockiej, córek dwie, Zuzanna z Makowieckim, Konstancya z Kazimierzem Grabionką wojskim Liwskim, dożywotnie złączone, i syn jeden Jan; temu zaś Katarzyna Sulimirska stolnikowna Nowogrodzka powiła córkę Angelę Złocką, i synów dziewięciu. Z których: 1. Adam kanclerz Krakowski, deputatem był na trybunał koronny r. 1727. 2. Stefan stolnik Bełzki obersztер lieutenant artyleryi koronnej, któremu Maryanna Radecka chorążanka Horodelska herbu Godziemba urodziła córkę Barbarę. 3. Józef stolnik Nowogrodzki, ten z Maryanny Cichowskiej sędzianki Krasnostawskiej, spłodził synów dwóch: Ignacego i Jana. 4. Cypryan. 5. Samuel, ci zakonne sobie życie obrali, zostawszy z nich pierwszy Pijarem, drugi Karmelitą trzewikowym. 6. Piotr łowczy Bracławski, ten wszedł w kontrakty małżeńskie z Trzcińską, która mu urodziła syna Michała. 7. Ignacy miecznik Bracławski młodzian. 8. Michał bezżenny. 9. Anzelm zszedł z tego świata bezpotomnie. Czwarty syn Stefana rotmistrza Stanisław *sterilis.*

Z synów Jana Komorowskiego z *Sulimierskiej* dziewięciu o których tu wzmianką jaka była precedencyą i na jaki stopień który wyrzekł, tak umieszcza w *przypisach Krasicki:* Adam arcybiskup Gnieznieński prymas, z proboszcza Krakowskiego, i koadjutora Opawskiego, trzymał przy prymasostwie oprócz Tynieckiego, opactwo Jędrzejowskie mąż w interesach ojczyzny biegły, w ekonomice wielkiej experyencyi, ztąd dochody prymasów znacznie przyczynił, gospodarstwo w doskonałym stanie postawił, umarł r. 1759. na katedrze Gnieznieńskiej lat 10. siedząc. — Stefan stolnik Bełzki pułkownik artylleryi koronnej ludzkością swoją wszystkim miły z Radeckiej córkę zostawił, zmówioną z Dąbskim kasztelanem Kowalskim i synów dwóch, z tych N. ma za sobą *Sołtykownę.* Drugi, dotąd bezżenny, był przedtem opatem Jędrzejowskim, ale stan odmieniwszy opactwo puścił. — Józef kasztelan Chełmski trzeci brat prymasa: — czwarty N. był kasztelanem Bełzkim — siostra ich za Złockim. — Do tych zapewne należą: Roku 1778. Józef Komorowski kanonik Chełmski. — Jan miecznik Sendomierski. — Franci-

szek wojski Sendomierski i sędzia grodzki. — *Prypisy Krasickiego.*

Kuropatnicki w dziele swojem, w §. V. w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum* pod dniami 12. Września i 29. Października 1782 bez wyrażenia ich herbu, zamieszcza Józefa i Jana Komorowskich: zdaje się że ci do herbu *Korczak* należą..—

Komorowskich *herbu Kotwicz*, na Szląsku w roku 1562. kwitnących wspomina *Mikołaj Rej w Zwierzyńcu fol.* 63.

Komorowski *herbu Łabędź.* N. Komorowska tego domu, była za Janem Komorowskim herbu Korczak, jako się mówiło wyżej; o czem miałem informacyą pewną; lubo nasi pisarze nic nie wspominają o Komorowskich Łabędziach.

Komorowski *herbu Nałęcz.* Ziemianie są Pruscy jako świadczy *MS. o Familiach Pruskich.* Stanisław Komorowski pisarz grodzki i poseł z województwa Pomorskiego 1648. Małgorzata Bartłomieja Klemana małżonka. Stanisław w Kujawskiem 1674.

Komorowski *herbu Ostoja*, w Mazowieckiem województwie kwitną. Kasper w ziemi Warszawskiej 1648. r. Jerzy, Jan, Stanisław, 1632. w ziemi Zawkrzeńskiej. N. chorąży Zakrocimski, syn jego Michał kapitan łeitnant 1690. Alexander sędzia ziemski Ciechanowski, Krystyna Dłotowska spłodziła mu syna Mikołaja, dziedzica na Komorach, Świejkach, Szońsku; ten z Eufrozyny z Tuczamp Łaszczowny, siostry Alexandra wojewody Bełzkiego, spłodził jednę córkę Helenę Brygittę Marcina Borowskiego herbu Ogończyk sądowego Michałowskiego małżonkę. N. Komorowska z Tomaszem Dąbskim żyła. Magdalena i Katarzyna zakonnice u wszystkich ŚŚ. we Lwowie. Stefan w Szońsku kościół wystawił, którego syn Jędrzej, tego zaś Jan, od niego był Jędrzej pamiętny wojownik.

Komorowski *herbu Rola*, w Łęczyckiem województwie. Pawła wspominają księgi grodzkie Ostrzeszowskie 1550. N. Komorowski miał za sobą Annę Kłopocką, Krzysztof Annę Katarzynę Brodowską, która mu spłodziła syna Stanisława, ten z Chądzyńską żył bezpotomnie. Jan Floryan i Stanisław w Sieradzkiem 1648. Dwaj bracia rodzeni zakonnicy Ś. Bernarda w Mogile, trzeci w Litwie osiadł. N. Alexandra Niemiry kasztelana Derpskiego małżonka. Alexander w Nowogrodzkiem 1674. Wojciech w Wołyńskiem, Jakób w Poznańskiem, Kazimierz i Paweł w Podlaskiem 1648. ale niewiem czy tego herbu.

Komorski *herbu Śreniawa*, to jest rzeka z Krzyżem. Szczęsny Komorski Wielkopolanin przeciwko Krzyżakom na

wojnie Królom Polskim służąc, tak pod Grunwaldem za Władysława Jagiełła, jako i pod Koronowem i Chojnicami za Kazimierza syna jego, po uprzątnieniu nieprzyjaciół, w ziemi Pruskiej osiadł, gdzie Benedykta i Bartłomieja synów, dziedziców na Taszewie i Piskarkach zostawił. Ten Benedykt z Petronellą Przepałkowską, miał dwóch synów, Mikołaja, który był pojął Andrzeja Tylickiego wdowę, żył jednak z nią bezpotomnie. Drugiego Sebastyana, ten z Skorzewską splodził dwóch synów, Sebastyana i Jana albo Michała, który w Bydgoszczy rezydował. Sebastyana dwie córki były, Konstancya i Zuzanna, ale *steriles* zeszły. Jan Michał zostawił dwóch synów, Wojciecha Jezuitę rektora kollegium Bydgoskiego, i Jana Stefana chorążego Malborskiego, osobliwszego dobrodzieja prowincyi naszej Polskiej, starostę Jasienieckiego, posła na sejm 1662. *Constit. fol.* 2. pisarza skarbu koronnego: atoli ostatni zszedł z tego domu. Pojął Benedykt drugą żonę Annę Dorotę, córkę Bartłomieja Borzymowskiego, ta mu powiła cztery córki, Kowalską, Trzaskowską, Niegorską, i Sierakowską. N. Krzyckiego Stanisława kasztelana Poznańskiego małżonka.

Komuński *herbu Lis*, w Płockiem województwie. Jędrzej Gomuński (tak go napisano) w ziemi Wyszogrodzkiej Władysława IV. Piotr Komuński Jana Kazimierza w Mazowieckiem, podpisali elekcye, Jan skarbnik Czerski Michała Króla 1670.

Koń *w herbie.* Patrz *Alabanda*, *Pogonia Litewska*, *Starykoń*, *Półkonia*, *Peretyatkowicz*.

Konarski *herbu Abdank.* Ci od Skarbków poszli, poznać to i ztąd, że Góra, z której się Skarbkowie pisali, w ten się dom była działem dostała. Dom to pod tem imieniem starodawny: bo Jan Konarski od Kazimierza Sprawiedliwego dla rozrywki w kostki wyciągniony, gdy mu szczęście nie służyło, dał Panu swemu Kazimierzowi w gębę. Uszedłci wprawdzie z placu Konarski, przyprowadzony jednak drugiego dnia do książęcia, gdy go wszyscy godnym śmierci być sądzili, i on się jej jak pewnej lękał: Kazimierz rzekł: Niechcę prawi, aby ten życie tracił, który dla utraty ciężkiej niebacznie wystąpił. Jam więcej zawinił, który nie pomniąc na Pańskie obejście moje, podlejszego do tej gry wywabiłem, i tak go i życiem i pieniędzmi które na nim wygrał, darował. *Cromer. lib.* 6. 1177. *Biel. fol.* 128. Jedni się z nich w Wielkiej-Polszcze, drudzy w Sendomierskiem, inni w Podgorzu i indziej rozrodzili. Ci co w Wielkiej-Polszcze kwitnęli, pisali się z Kobylina. Z tych był:

Jan Konarski biskup Krakowski z ojca Przybysława, z matki Małgorzaty z Brzostowa, urodzony 1447. z młodszych lat najprzód w Poznaniu, potem w akademji Krakowskiej znacznie w naukach postąpił, ale i w cnocie, której w nim doznawszy Stanisław Szydłowiecki, u którego był na dworze, Królowi go Kazimierzowi zalecił; tam synowi jego Kazimierzowi Królewiczowi usługując, tak przypadł do serca owemu świętemu panięciu, że na jego ręku, niewinną duszę Bogu oddał: u brata potem Kazimierzowego Fryderyka Królewicza, wszystkiemi dobrami rządził, przydał mu Fryderyk kanonią Krakowską, i probostwo S. Michała. Po śmierci jego Jan administratorem biskupstwa Krakowskiego od kapituły obrany, za promocyą Elżbiety Królowy, a bardziej za promocyą pobożnego życia i przykładnych cnót, na tęż samę katedrę wstąpił, którą łagodnością, sprawiedliwością, szczodrobliwością, kierując, wszystkim się stał miłym. Ludzi mądrych i pobożnych kochał, świętych ojców, a osobliwie Chryzostoma świętego księgi, rad czytał. Hrabstwo Koziegłowskie za dziesięć tysięcy kupione, wieś Lganów i Żydów, do prowentów biskupstwa przyłączył. Stawy w Lipowcu sporządził. Zamek w Iłży ogniem spalony restaurował, miasto samo murem opasał. W Bodzęcinie zamek reformował, w biskupicach, z fundamentu go wyprowadził, i insze wszystkie biskupie rezydencye, któreżkolwiek starożytnością upadały, dźwignął i naprawił. W Kielcach zakrystyą z kwadratowego ciosu wystawił, w Konarach ojczyznie swojej, kościół wymurował i w dochody opatrzył. Krakowskiemu kościołowi cztery szpalery darował, na których Tobiasza historya, dziwnie piękną robotą wyrobioną; i nalewkę srebrną wielką z miednicą. Synowców swoich nie bogacił, ale się o to starał, żeby w naukach i cnocie jako najwięcej profitowali; z tych jeden archidyakonem był Krakowskim, i posłem od Zygmunta I. do Włoch, Królową Bonę z Państwa Neopolitańskiego, małżonkę Zygmuntowi do Polski przyprowadził: fundacye na wino i na wosk, na jednego penitencyarza teologa, drugiego kanonistę, poczynił. Święto poczęcia Najśw. Matki z Oktawą, i S. Franciszka Assyjskiego, i S. Anny, w dyecezyi swojej, żeby obchodzono, rozkazał. Sam wszystek w Bogu zatopiony i w modlitwie, nigdy nie opuścił mszy świętej, jeżeli jej sam nie mógł mieć dla ciężkiego w nogach bolu, przynamniej żeby niemiał słuchać. Tak przez lat dwadzieścia i jeden, świątobliwie powierzone sobie owieczki piastując, gdy widział, że się już nowe do Polski cisnąć poczęły herezye, którym on tak dla sędziwej starości, jako i dla słabości z choroby ustawicznej, niemógł by był zabieżeć, nie którego z kre-

wnych, albo jakokolwiek do siebie należących, ale tego którego rozumiał być najgodniejszego, to jest Piotra Tomickiego koadjutorem sobie na biskupstwie uczynił: sam wkrótce potem, to jest w roku 1525. wieku swego 78. przeniósł się do niebieskiej ojczyzny, pochowany w kaplicy zamkowej od siebie przystrojonej. *Starowol. in Episc. Crac. Nieszpork. Odrobiny stołu fol.* 99. pisze o nim, że tejże godziny miał prymicye na Jaśnej Górze w Częstochowie 1519. której Zygmunt I. Król Polski, z Moskwą krwawą bitwę stoczył: ba i pod czas jego Memento, w opętanym czart miał zawołać. Dziś towarzysze wiele gości, u naszego gospodarza w piekle mieć będziemy, to się jednak utrzymać nie może, bo ten Konarski już do roku 1519. blisko szesnaście lat na biskupstwie siedział, jakoż tedy dopiero miał mieć w tym roku prymicye. Marcin z Konar, podsędek Krakowski na liscie miastu Krakowskiemu danym od Kazimierza Króla 1487.

Hieronim z Kobylina kasztelan Rozpierski 1505. podpisał *Diploma electionis* Alexandra Króla, *u Karnkow. de Primatu:* Stanisław Konarski z Zofji Lanckorońskiej, spłodził córkę Annę, która się dostała w małżeństwo Marcinowi Zborowskiemu kasztelanowi Krakowskiemu, której nadgrobek z Zborowa wypisał *Paproc. o herb. fol.* 161. kędy to na jej pochwałę czytać. *Per omne mortalis aevi tempus, sancte et inculpate vivens, priscis illiis Heroum Christiani nominis matronis aequari poterat.* Żyła lat 70. umarła 1505. rok jednak źle napisał drukarz, chyba to 1565. Jan proboszcz Ś. Michała i kanonik Krakowski życie skończył w r. 1580. jako napis na jego grobie świadczy.

Jerzy najprzód kasztelan Kaliski, z tym tytułem podpisał unią księztw Oświecimskiego i Zatorskiego 1563. *fol.* 65. a potem wojewoda Kaliski, czego świadkiem *Paproc. o herb. fol.* 160. i *Vitae Episcop. Posnan. Okolski* imię mu Jana daje, i bratem go zowie Jana biskupa Krakowskiego, ale lat wielki przeciąg od Jana biskupa do niego, wierzyć mi temu nie pozwala, zostawił dwóch synów, Adama biskupa Poznańskiego i Jana kasztelana Kaliskiego: ja Jana z Kobylina Konarskiego czytam podkomorzym Poznańskim 1569. r. w którym roku posłując na sejm Lubelski, podpisał unią Litwy z Koroną, *Constit. fol.* 171. w roku 1587. Konarskiego już czytam kasztelanem Kaliskim, ale Mikołaja w *Konstyt. f.* 450. a 1591. już go Janem zowią, *Const. f.* 616. niewiemże tedy czy to jedenże, czy inszy Mikołaj od Jana; miał ten Jan Opalińską marszałka wielkiego koronnego i generała Wielkiej-Polski siostrę rodzoną w dożywotniej przyjaźni, z której jednak nie była tylko córka jedna, wydana

za Zborowskiego kasztelana Gnieznieńskiego i hetmana nadwornego, Grudziądzkiego, Odolanowskiego, Wołpińskiego starostę.

Adam biskup Poznański z proboszcza Poznańskiego, i kanonika Krakowskiego, za nominacyą Zygmunta Augusta na tę katedrę, lubo na tenczas nie obecny wstąpił, ten pięknym dowcipu swego obrotem, układnością obyczajów, nauką niepospolitą, wielką sobie sławę na dworze królewskim uczynił, dla tego od tegoż Króla, najprzód do Pawła IV. potem do jego sukcessora Piusa IV. posłem naznaczony, imieniem jego posłuszeństwo stolicy apostolskiej oddawał. Wysłany drugi raz do Włoch, gdy u Filippa Hiszpańskiego Króla, i u jego ministrów w królestwie Neapolitańskiem, dóbr się ruchomych po Królowej Bonie pozostałych upomina, powziąwszy wiadomość o swojej na biskupstwo promocyi, do Rzymu zjechał, kędy poświęcony na tę infułę, znowu się do dotarcia swojej legacyi pokwapił, gdzie to swoją dzielnością wymógł, iż znaczną summę tak w monecie, jako i królewskich sprzętach odzyskał. Powrócił tedy do ojczyzny, i najprzód w Warszawie, potem w Parczowie, z swojej się nie bez pochwały sprawiał funkcyi. Skończywszy szczęśliwie ten interes, wszystek się udał do pasterskiej funkcyi. Wjeżdżającemu pompatycznie do swojej katedry, ojciec wojewoda staruszek z kościoła S. Barbary w Poznaniu, drogę zastąpił, i z radością obłapił 1564. Wizytując potem swoję dyecezyą, wszystkim się miłym stawił, bardziej życząc sobie miłością każdego do powinności swojej zachęcić, niżeli bojaźnią nukać. Powagi biskupiej i senatorskiej, czy w domu, czy w stroju, czy u stołu, zgoła wszędzie, przestrzegał: a żeby był miał więcej takich, którzyby koło trzody jemu od Boga powierzonej pracowali, zakonowi Soc. Jesu kollegium w Poznaniu ufundował i nadał, przy kościele S. Stanisława biskupa. Po śmierci Zygmunta Augusta, gdy na tron Polski Henryka Walezyusza Polacy obrali, on ze dwunastu innemi do Francyi wysłany, zapraszając go do korony, tam się serdecznie oparł dyssydentom, Króla do tego ciągnącym, żeby był im konfederacyą podpisał. Powracającemu z Francyi wielką część argenteryi i innych rzeczy przodem do Polski wywiezioną, w Niemczech w opactwie Fuldeńskim stracono, przecież tę szkodę wielkim umysłem cierpliwie poniósł. Przyjął Henryka w Bukowie i w Poznaniu po Pańsku, atoli ta droga ciężki uszczerbek na zdrowiu jego uczyniła, tak dalece że też wkrótkim czasie, to jest 1574. gdy choć w tak zwątlonych niemocą siłach, na konwokacyą dla ratunku ojczyzny spieszył, śmiertelnemi bolami zdjęty, z drogi tej, na drogę wieczności

przeszedł: siedział na tem biskupstwie lat trzynaście, pochowany w katedrze swojej z marmurowym nadgrobkiem. *Vitae Episc. Posnan. Pigłowski in Elogiis Facies Rerum Sarmat.*

Jana Konarskiego suffragana (nie przydano jakiego) wspomina *Severin. in Vita S. Hyacin.* 1478. N. Konarska była za Marcinem Chełmskim, matka Marcina Chełmskiego chorążego Krakowskiego, *Baran.* Mikołaj 1587. podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego. *Constit. fol.* 427. Franciszek wieś Chyczą kupił od Branickich 1670. N. Konarska poszła za Glinkę 1703. Dorota za Miaskowskiego z Potarzyc 1623. *Nieszpork. fol.* 135. Piotr z Konar w województwie Bełzkiem 1674. Jan także i Jerzy. N. sędzia grodzki Nowomiejski 1704. Jan miał za sobą Annę Mokrską, z której syn zginął pod Kowalewem 1716.

Konarski *herbu Gryf*, w województwie Sendomierskiem. Piszą się z Konar wielkich, murem starego zamku i dotąd ludziom znajomych. Te teraz Konary w domu Kochanowskich dziedziczą. Posnań z Samboczyna, (czyli jako go czytam Rozwon na liscie Kazimierza Wielkiego 1348.) był obecny przy rozgraniczeniu dóbr opactwa Tynieckiego 1354. jako świadczy *Szczygiel. in Tinecia fol.* 171. domyślam się, że był tego herbu: bo się tam także i Gedczyccy dwaj herbu Gryf podpisali; luboć drudzy rozumieją, że dopiero za Władysława Jagiellonowicza, gdy Konary w ten dom weszły, imię to początki swoje wzięło; wszakże dawno przedtem przodkowie ich z Ruszcze i z Brzeźnicy zwykli się byli pisać. Z tych według informacyi przysłanej mi, Stanisław miał być kasztelanem Chełmskim, syn jego Wawrzeniec chorążym Lubelskim, tego zaś syn Hieronim z Wąsowiczowny, spłodził córki, Jadwigę Wyżycką, Annę Cichocką, i Zofią Niemojewską: syn zaś Jan wyniosłszy się z Polski, generałem został w wojsku Brandeburskiem, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Ostrowską, drugi raz z Rupniowską, z tych zostawił synów sześciu, Waleryana, Stanisława, Piotra, Stefana, Kaspra i Jana; córki: Konstancyą Modrzyńską, Helenę Błońską, Zuzannę Lubieniecką, Zofią Otfinowską, Bogumiłę Strzałkowską a potem Rzewuską. Waleryan miał za sobą Brzezińską, zszedł bezpotomny. Stanisław pułkownik w wojsku Angielskiem do ojczyzny wróciwszy się, pierwszą żonę pojął Belinownę, drugą Tarnowską, potomstwo jego: Franciszek, Jan i Stanisław. Stanisław kapitanem był w wojsku Holenderskiem, Jan miał za sobą Stobnicką podkomorzankę Sendomierską, Franciszek pułkownik w wojsku Duńskiem Przerębską, z której synowie Hieronim, Ludwik, Bogusław. Córki z Belinowny Stanisława, Zofia Su-

łowska, Gryzelda Tęgoborska kasztelanowa Żarnowska. Piotr brat Stanisława, kasztelanem go Smoleńskim pisze wzwyż wspomniona informacya, z Jabłonowskiej, córki dwie spłodził, Katarzynę mniszkę, i Annę Lutosławską. Stefan czwarty brat, żona jego Arciszewska. Kasper piąty, porucznik pod usarską chorągwią, zginął pod Wiedniem. Jan szósty syn z Rupniewskiej, w Holenderskiem, Francuzkiem, Angielskiem, Brandeburskiem wojsku czas niemały wojując, pułkownikostwa dosłużywszy się, do Polski powrócił, miał za sobą *1mo voto* Królewską, *2do* Grądzką, *3tio* Grekownę. Z tych były dwie córki, Magdalena najprzód Szczepanowska, a potem Zarankowa, Anna w panieńskim stanie zeszła: synów sześciu: Alexandra, Marka, Gabryela, Franciszka, Jerzego, Piotra; z tych Alexander kapitan pod chorągwią Radziwiła, a potem w wielkich respektach u dworu Pruskiego, żona jego Kazimirska. Markowi Warakomska powiła dwóch synów, Bogusława i Samuela, jeden z nich w Moskiewskiem, drugi w Holenderskiem wojsku porucznikują. Gabryel stolnik Mozyrski starosta Serejski, w wojsku Holenderskiem dosługując się przez wiele lat, otrzymał kompanią u księcia Orange, i tam w kilkunastu bataliach dzielność swoję pamiętną uczynił, miał za sobą Kownonownę godnego domu w Fryslandji, zostawił synów, Jerzego i Jana ludzi rycerskich; Jerzy związał się dożywotnie z Estkowną stolnikowną Kowieńską. Franciszek w Brandeburgji umarł. Piotr pułkownik w Litwie. Jerzy miecznik Sendomierski, kasztelanji Zawichojskiej sobie konferowanej nie poprzysiągłszy umarł: miał za sobą Helenę Czermińską kasztelankę Zawichojską, z niej synów sześciu: Michała kasztelana Wiślickiego starostę Bachtyńskiego deputata na trybunał koronny 1730. tego z Teresy Lipskiej syn Ludwik: Bogusława majora w wojsku, żona jego Łącka, i z niej syn: Stanisława, Władysława i Hieronima w zakonie *Scholarum Piarum*, i Stefana: córek dwie, jedna z nich mniszką w Chęcinach, druga Joanna Odrowąża Kietlińskiego wojskiego Sendomierskiego sędziego Radomskiego małżonka.

Konarskiego kasztelana Zawichostskiego z Czermińskiej potomstwo: Michał dziedzic na *Bogoryi* i *Tomaszowicach*, najprzód kasztelan Wiślicki umarł Sendomierskim: mąż ze wszech miar znamienity z Teresy *Lipskiej* spłodził córkę Ewę, ta wydana za Drohojewskiego podstolego Przemyslkiego. Syn Adam pojął synowicę rodzoną, drugi Ludwik z *Bilskiej* zostawuje potomstwo, Joannę za stryja wydaną (Adama), i synów czterech, z tych jeden kanonik Przemyslki. — Stanisław brat Michała kasztelana Sendomierskiego, *Scholarum Piarum*. Mąż któremu Polska wskrzeszenie nauk winna, dokonał chwalebnego wieku w Warszawie dnia 8. Sierpnia 1773. roku, w 73. roku życia swego. Tamże założył *Collegium nobilium*. — On pierwszy odważył się

pisać o poprawie nauk w swoim kraju i o sposobach dochodzenia sejmów. Obdarzony był za to przed śmiercią od Najjaśniejszego Stanisława Augusta, medalem złotym, na którym z jednej strony jego twarz, z drugiej książki z napisem: *sapere auso*, były wyrażone. Książki od niego wydane są: *Volumina legum*, edycya nowa z wielką pracą zebrana. — *De emendandis eloquentiae vitiis. Varsaviae* 1741. — *Grammatica latina.* — *Eutropii Breviarium historiae Rom. cum notis.* — O skutecznym rad sposobie tomy IV. — *Opera Lyrica.* — *Ars bene cogitandi, ad artem bene scribendi accommodata.* — O religji poczciwych ludzi, i t. d. Życie jego krótko napisane, znajduje się na czele wierszów jego od Urbana Szostowicza Pijara na Polskie przetłómaczonych, które wyszły z druku w Warszawie 1778. roku. Dwóch jeszcze braci tegoż Stanisława było w zakonie Pijarów. — *Krasicki.*

Konarski *herbu Jastrzębiec*, w Mazowieckiem województwie. Mikołaj Konarski kanonik Płocki 1577. *Synod. Petric. cap.* 36. Walentyn najprzód podstarości Płocki poborca 1601. *Constitut. fol.* 777. w roku 1606. już sędzia ziemski Płocki, poseł województwa do Rokoszanów, a 1607. na sejm. *Constit. fol.* 866. Tomasz w ziemi Warszawskiej 1648. N. Konarska Marcina Jabłonowskiego małżonka herbu Prus. Są i w Wilkomierskiem tegoż herbu Konarscy. N. była za Janem Jeżowskim.

Konarski *herbu Lewart*, w Sendomierskiem województwie. Ci są właśni Firlejowie, ale się tylko od dóbr Konarskiemi nazwali, luboć niektórzy z nich piszą się Konarski Firlej. Z tych był jeden sędzią Sendomierskim, drugi deputatem na trybunał koronny 1690.

Konarski *herbu Łzawa*, w ziemi Przemyskiej, czytałem o nich w pewnym manuskrypcie. Ignacy Konarski 1692. Hieronim, Waleryan, Stanisław, Józef 1632.

Konarski *herbu Osoria*, atoli z tą odmianą, że koła złamanego nie masz tylko jedno dzwono, barkiem do góry, dwa sprychy cas tylko ku ziemi, i piasta nie cała, krzyża nie masz, a nad hełmem i koroną ręka zbrojna mieczem zaniesiona być powinna. O tym herbie i familji ani Paprocki ani Okolski nie pisał. *MS. Konopackiego* zowie ten herb Kolczyk, pole w nim ma być czerwone. Tym się herbem szczycą Konarscy dom w Prusiech znaczny, którzy się z Konarzyna piszą. Przyszli oni według *MS. o Famil. Pruskich* z Misnji, i w Polszcze osiedli, a potem 1311. z Polski do Prus się wynieśli. Były kiedyś konterfekty dawnych Konarskich w Topolnie, jako Michała Konarskiego sędziego ziemskiego Człuchowskiego, malowany w habicie Niemieckim czarno, jako Król Zygmunt August chadzał, w birecie czarnym, binda złota, łańcuch złoty przez ramię na bok, na końcu u niego

wisiała tabliczka z osobą, szpada u pasa, i herb przy nim koło złamane. Jest drugi obraz Konarskiego w całym kirysiu, z mieczem u boku, i podle nóg, tarcza, na niej krzyż biały kawalerski, i na piersiach w zbroi, z takim napisem. *Miecislaus Konarski Liber Baro a Stejsen Eques Melitensis, Vladislai Poloniae et Ungariae Regis aulicus, una cum eodem Rege, multisque Polonis ad mare Ponticum prope Varnam oppidum* 1444. *fortissime cum Turcis pugnando occubuit in acie.* Michał Konarski kawaler Bożogrobski, i na wojnie Inflantskiej, wódz kawaleryi. Michał Konarski wojewoda Pomorski i u Władysława Jagiełła ochmistrz Grudziądzki, Hamersztyński, Kiszowski starosta, to *MS. o Famil. Pruskich*, co się jednak tycze ostatniego, to pewna że za czasów Władysława Jagiełła, ba i syna jego Władysława Jagiełłonowicza, jeszcze go nie było, poźniej on na tem krześle siedział, o czem niżej. Michał kanonik Warmiński.

Jan Konarski z Zelisławskiej herbu Dąb spłodził pięć córek, jedna z nich Justyna wydana za Kossa Mikołaja, białogłowa i roztropnością i skromnością obyczajów zalecona, umarła w Oliwie 1631. wieku swego 75. na Opatowcu przy bracie swoim zostając, ołtarz tam *Coronae Christi* wystawiła i organy, jako jej nadgrobek opowiada: druga za Janem Kopyckim herbu Topacz Pruski, trzecia za Rumiewskim czy Rumiejowskim w Wielkiej-Polszcze, czwarta i piąta jako się obróciły nie piszą, ja się domyślam że jedna z nich Barbara była za Szwerynem Ulrykiem marszałkiem Inflantskim rotmistrzem królewskim koło roku 1630. *Okol. tom.* 2. *fol.* 343. druga Erdmunda za Reinholdem Heindensteinem, o której świadczy nadgrobek w Oliwie i *Geneal. Heindenszt.* synów z tejże Zelisławskiej było czterech. Pierwszy Michał, najprzód ochmistrz Królowej Konstancyi i starosta Hamersztyński, potem kasztelan Gdański, dalej Chełmiński, z tym tytułem był komissarzem do pogranicznych dyfferencyi, między województwem Pomorskiem i Prusami książęcemi, *Constitut.* 1611. *fol.* 37. nakoniec wojewoda Pomorski starosta Grudziądzki i Kiszewski złączył się był dożywotnie z Rembowską, z której synów, i córki zostawił, alem się ich krom Mirosławia o którym niżej nigdzie doczytać nie mógł.

O tym Michale kasztelanie Gdańskim pisze *Kobierzycki* w historyi Władysława IV. Króla, *Lib. I. pag.* 16. iż gdy Władysław Krolewicz z rąk białogłowskich wyszedł *delata domestici regiminis cura Michaeli Konarscio castellano Gedanensis, viro praeter generis splendorem dignitatemque Senatoriam, gravi modestoque et linguae germanicae gnari.*“ — *Krasicki.*

Drugi, Stanisław, ten z kasztelanji Gdańskiej wziął województwo i starostwo Malborskie i Nitawskie, z młodszych

lat w Węgrzech za Rudolfem Cesarzem przeciwko Turkom wojował, u Zygmunta potem III. Króla Polskiego był generałem gwardyi, a w Inflantskiej i Tureckiej expedycyi rotmistrz królewski: gdy go Carolus książę Sudermański ojciec Gustawa 1610. pojmanego w potrzebie, aby się służby Króla swego Zygmunta III. wyrzekł, dobrym wprzód sposobem, a potem przyniewalając, pod miecz wyprowadzić kazał; ochotniejszym był kark pod miecz poddać, a niżeli Pana swego ostąpić. Wyszedłszy z niewoli przez traktaty, a będąc już wojewodą, tysiąc rajtaryi przeciw Osmanowi Tureckiemu Carowi stawił, atoli nie doszli pod Chocim, dla zawarcia pokoju, wszedł był w kontrakty małżeńskie z Sokołowską, nie miał jednak żadnego potomstwa. *Trzeci* Dawid opat Oliwski, o którym nadgrobek jego w Oliwie tak mówi: *Nobilissima Konarsciorum Familia natus, ex Canonico Cracoviensi Abbas Olivensis factus, rara prudentia, et vita religiosa per 27. annos Monasterio cum summa laude, et immortali gloria praefuit: quod tumultu Gedanensi dirutum, et a Stephano Rege, certa pecunia per conditiones attributa, a decessore ipsius Gasparo Geschaw instaurari caeptum, ipse ex suis, monasteriique reditibus, longe majore sumptu perfecit, ampliavit, auxit, ornavit. Possessiones plerasque ac potissimas temporum injuria a monasterio abalienatas distractasque, summa vigilantia, labore, industria, sumptu omnes recuperavit. Fratribus ne victu rebusque necessariis destituti, pietatis officiis deessent, proventus peculiares certos ac perpetuos designavit, atque ita, Conventum ad summam paucitatem, angustiasque redactum, disciplinamque omnem penitus callapsam, ei quae nunc est frequentiae splendori integritatique restituit. Infula insuper, instante Rege Sigismundo III. pro se et successoribus suis a Papa Clemente VIII. impetrata, monasterium decoravit. Natus* 1564. 17. *April. obiit* 1616. 17. *Maji. Czwarty* Felix, tamże w Oliwie leży, któremu miejscu szczodrobliwą ręką, sypał dobrodziejstwa, i z żoną swoją Sokołowską herbu Pomian z Bażeńskiej urodzoną: przy nich herby, Koło złamane, Dąb Zelisławskich, Pomian, Wiewiórka, Szpot, Chomąto, Orle nogi. Spłodził ten Felix córkę Annę, Jerzego Konopackiego dziedzica na Rymborku kasztelanica Chełmińskiego starosty Nitawskiego, dzierżawcy Kłonowskiego małżonkę, umarła 1646. w Oliwie pochowana, i syna jednego Michała, ten z młodych lat rycerską się bawił, został potem opatem Oliwskim nie długo jednak tu prezydował, przeniósł się na inszy świat 1641. w Oliwie z nadgrobkiem pochowany.

Stanisława kasztelana Gdańskiego i Dawida opata Oliwskiego siostra

była za Knuthem, której syn Samuel kanonik Warmiński, — druga siostra za Kosem. — Tegoż Stanisława Konarskiego kasztelana naówczas Gdańskiego jest w manuskryp. Helsbergskich korespondencya z Szymonem Rudnickim biskupem Warmińskim: był ten kasztelan dziedzic na *Czerwonymdworze* włości znacznej pod Kwidzynem. — *Krasicki.*

Samuel chorąży Pomorski z Wułkowskiej urodzony herbu Chomąto, fundował kościół w Topolnie, kędy jego nadgrobek tak o nim mówi: *Vir singulari fide pietate et religione in Deum, tum erga egenos liberalitate, hoc loco quem ipse Deo sacrum, una cum conjuge Helena a Konopat, labore et industria esse voluit, tumulatus quiescit, vixit Annos* 66. *obiit* 1608. herby cztery: Koło, Chomąto, Godziemba, Przegonia; była ta Helena Łukasza Konopackiego wojewodzica Pomorskiego córka; z tej była córka za Grabskim podkomorzym Brzeskim Kujawskim, i syn Samuel. Miał i drugą tenże chorąży żonę Rokusownę, z tą spłodził syna Michała, który sobie przybrał w dożywotnią przyjaźń Kostczankę z Sztemberku, o jego jednak potomstwie nigdzie nie czytam. Samuel z Konopackiej urodzony, najprzód chorąży po ojcu Pomorski, dalej kasztelan Gdański, potem wojewoda Pomorski, nakoniec Małborski i Niszborski i Kiszewski starosta: mąż w naukach dobrze wypolerowany, posłując na sejmy, deputatem będąc w trybunałach, wszędzie z wielką imienia swego chwałą stawał: komissarzem go destynowała Rzeczpospolita, jego ku sobie wierności i obrotowi z natury dufając, do traktatów z Szwedami o pokój. *Constit.* 1623. *fol.* 3. W Topolnie fundacyi kościołowi tam od ojca swego wystawionemu przyczynił, czego mu pozwoliła *Konstytucya* 1638. *fol.* 50. kędy i ojcu swemu nadgrobek marmurowy położył. To Topolno w dom Konarskich weszło i z inszemi do niego należącemi z Wulkowską babką jego. Trzy razy śluby małżeńskie ponawiał: Pierwszy raz z Osieczkowską Zofią herbu Ostoja, z nią wziął był Grubną w posagu, ale ją potem po zejściu żony swojej bezpotomnie, spłacił sukcessorom. Drugi raz z Zalińską kasztelanką Gdańską z Kostczanki urodzoną, pozostałą wdową po Janie Bąkowskim chorążym Malborskim, ta w dom Konarskich wniosła starostwo Kiszewskie, atoli i z tej nie miał potomstwa. Trzeci raz z Karnkowską Izabellą wojewodzanką Płocką, która była 1*mo voto* za Garwaskim, 2*do* za Kiełczewskim Pomianem, z tą miał córek trzy, Helenę którą panną umarła, i Zofią, Katarzyna była za Marcinem Powalskim sędzią Mirachowskim. *Arae Olycen. P. Konradzki*, synów sześciu, z tych Samuel i Michał młodo pomarli. Adam kantorem Warmińskim, kanonikiem Płockim, sekretarzem królewskim 1671. Mikołaj sta-

rostą Kiszowskim *sterilis*. Jan pojął Kuczborską, i Jędrzej w *Geneal. Heindenszt.* czytam, że Konarski wojewodzic Malborski miał za sobą córkę Michała Gissy starosty Borzechowskiego. Umarł Samuel wojewoda 1641. w Topolnie z nadgrobkiem pochowany, kędy cztery herby: Koło, Odwaga, Chomąto Wczele. Informacya przysłana mi z tego domu, o synach Samuela wojewody Malborskiego powiada, że Adam był proboszczem Warmińskim, i fundował Paulitów w Topolnie. Jędrzej miał być podkomorzym Pomorskim, a z Walewskiej kasztelanki Sieradzkiej spłodził córkę Kretkowską, i trzech synów: Zygmunta, Michała, i Stanisława, wszyscy bezpotomnie zeszli. Ten to zda mi się Michał, oracyą którą miał w Rzymie o S. Stanisławie biskupie, podał do druku 1671. pod tytułem: *Candor in purpura.* O Janie powiada że miał za sobą Smuszewską starościankę Bobrownicką.

Mirosław z ojca Michała wojewody Pomorskiego, z matki Bąkowskiej herbu Ryś urodzony, jako świadczy *MS. o Familiach Pruskich*, najprzód chorąży Pomorski, potem podkomorzy Malborski, *Vir consilii*, czego dał dowód posłując na kilka sejmów, Konarzyn gniazdo domu tego przedał, kupił Taszewo, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Zofią Konopacką Jerzego kasztelana Chełmińskiego córką, z tą zostawił dwie córki, starszą wydał za Piotra Czapskiego do Benkowa, młodszą Teofilę za Kosobudzkiego. Drugi raz z Dorotą Zalińską wojewodzanką Malborską, ta mu powiła kilku synów, z których jeden był także Mirosław, który z Dąbskiej siostry biskupa Krakowskiego, spłodził Stanisława kasztelana Kowalskiego rotmistrza powiatu Nowskiego, ten porucznikując na Wiedeńskiej kampanji, śmiertelnie postrzelony, prawie cudownie z tego razu wyszedł: służył potem ojczyznie nietylko z znacznym własnej fortuny uszczerbkiem, ale i zdrowia, i życia, które na usługach jej zapieczętował; synów jego z Doleckiej herbu Junosza dwóch zostało, Adam, ten rycerską prowadząc, młodzianem umarł, i Stanisław, ten po dwakroć komissarzem obrany na trybunał Radomski, na sejm Grodzieński posłem, marszałkiem na sejmikach bywał: Joanna Gralewska, druga żona, syna mu powiła, Ignacego, i córkę Helenę, jeszcze niedorosłych. Krom tych kwitnął Krzysztof starosta Jurborski i Inowłodzki, był jego konterfekt w Topolnie po niemiecku w czarnych sukniach, w rysim płaszczu, łańcuch przez niego, szpada u boku, i binda złota na czapce, posłował na sejm 1589. miał za sobą Katarzynę Lokownę herbu Rogala, z niej były dwie córki: Gertruda za Dymitrem Weiherem kasztelanem Gdańskim, starostą Kościerzyńskim, ale *sterilis*, druga za Łukaszem Ko-

nopackim. Dorota Konarska Ciecholewskiego. N. Alexandra Czapskiego podkomorzego Malborskiego małżonki. N. Niewieścińskiego, a po nim Jana Drangwicza.

N. Konarski kasztelan Chełmski (pewno to Stanisław syn Stanisława kasztelana Kowalskiego) spłodził córki: Helenę za Dąbskim kasztelanem Brzeskim Kujawskim — Teresę za Trzcińskim — Annę także za Trzcińskim: syn tegoż kasztelana Ignacy, miał za sobą 1*mo voto Stanisławską* dziedziczkę w Warmji włości Moldytten, z tej córka jedyna Helena była za Bystramem ale się to małżeństwo rozeszło, i weszła potem w małżeństwo z Dominikiem Piwnickim. 2*do* z Prus dawnych pojął *Partheinownę*, 3*tio Kretkowską* z temi bezpotomny. — *Krasicki.*

Konarski *herbu Rola*, w województwie Łęczyckiem. Zygmunt Konarski 1674. podpisał elekcyą Jana III.

Konarski *herbu Topor*, w Kaliskiem województwie.

Konarzewski *herbu Nowina*, w województwie Łęczyckiem. Józef Konarzewski J. U. doktor, archidyakon Kujawski 1577. *Acta Synodi Petricov.* Mikołaj Soc. Jesu wielkiej 'expektatywy człowiek, po rektorstwie Bydgoskiem i Przemyslkiem, na Ostrogskie jadąc, w drodze zachorowawszy, do ojczyzny świętej terminu dobiegł. *Janczyn. in MS.* Kazimierz w tymże zakonie stan sobie pokory obrał, w Krakowskiem województwie się rodził.

Konarzewski *herbu Pobog*, w Mazowieckiem województwie Jan Konarzewski, w różnych expedycyach piersi swoich za ojczyznę nadstawiał, jako w Woloskich, Moskiewskich, Inflantskich: zostawił z Bielskiej syna Rafała, z Barbary Korycińskiej córki Mikołaja, córek dwie, z których Elżbieta Jędrzejowi Przedborowi, a po nim Mikołajowi Gruszeckiemu, Krystyna Skowieskiemu, dostały się w małżeństwo: synów zaś sześciu: Jakóba, Hieronima, Łukasza, Stanisława, Wojciecha, i Jana. Jakób już na dworach Pańskich, już w obozie na sławę zakrawał, na wojnie Inflantskiej poległ. Stanisław pod Kumejkami postrzelony zginął. Insi bracia prędko umarli. Ostatni z nich Hieronim sędzia grodzki i podstarości Kamieniecki, wspominają go *Konstytucye* 1635. *fol.* 62. i 1638. Mikołaj w ziemi Ciechanowskiej r. 1632. Auctus mąż wojenny o którym *Konstyt.* 1626. *fol.* 13. Walentynowi pozwolono cła we wsi Kuninie. *Constit.* 1647. *fol.* 33. Wiktor miecznick Różański 1704. N. Konarzewski miał za sobą Teresę Borowską herbu Abdank, pozostałą wdowę po Duninie. Walentyn wojski Różański 1674. Anna Rocha Jabłonowskiego podstolego Trembowolskiego małżonka.

Konarzewski *herbu Poraj*, w Wielkiej-Polszcze kwitną, piszą się z tego Konarzewa co jest pod Poznaniem,

łuboć temi czasy jest w possessyi Radomickich. Stanisław Konarzewski z Barbary Lipskiej herbu Grabie, spłodził syna Piotra pisarza grodzkiego Poznańskiego, ten z Doroty Broniszowny, miał syna Piotra, któremu Barbara Młodziejowska powiła Floryana pisarza grodzkiego Keyńskiego, ten najprzód z Maryanną Radzyńską zostawił synów dwóch: Józefa pisarza grodzkiego Wschowskiego, deputata na trybunał koronny 1730. i Macieja, a potem Michała w zakonie Cystercyeńskiem w Paradyżu, *2do voto* z Koszutską spłodził Rafała. Barbara Konarzewska Piotra Koszutskiego małżonka. N. Chrystyana Marszewskiego, druga Wojciecha Marszewskiego.

Konarzewski *herbu Wręby*, atoli z tą różnicą, że są trzy wręby, albo rzeki wszystkie równę sobie, wszystkie białe w polu czerwonem, skosisto jednak od lewego boku tarczy z góry na dół idą, nad niemi we środku gwiazda ośmgraniasta, na hełmie powinny być trzy pióra strusie. *Okol. tom.* 3. *fol.* 256. *M. S. P. Rutka Sannera Kazanie Powrót.* Nadany tym kształtem herb ten rycerzowi, za heroiczne dzieło jakieś, do którego mu ani rzek głębokość, ani ciemna noc, nieprzeszkodziły. Domyśla się *Okolski*, że od Króla nadany, który oraz był Węgierskim i Polskim Panem. Tym się pieczętują Konarzewscy w Wielkiej-Polszcze, z tego Konarzewa imienia nabywszy, co jest po Rawiczem: bo jako się wyżej mówiło, są tamże inni Konarzewscy Porajczykowie, z tego Konarzewa, co jest pod Poznaniem. Piotra z Konarzewa sędziego generalnego ziemskiego Kaliskiego czytam w r. 1518. na przywilcju kościoła Broniszewskiego, ale tam herb jego Łodzia zawieszony, z czego mógłby kto wnieść, że albo na ten czas Konarzów w ręku był jeszcze familiantów herbu Łodzia, albo Konarzewscy jeszcze się na ten czas Korczakiem nie pieczętowali. Jędrzej Konarzewski o wiarę katolicką gorliwy zelant, czem wielu dyssydentów mądrymi swemi dyskursami do odrzucenia swych błędów pociągnął, kościół w Pempowie z gruntu upadający, z fundamentów wyniósł, i dobrym posagiem opatrzył. Na ubogich miłosierny, nie patrząc na tego komu czynił, ale na tego dla kogo czynił: Poddanym swoim nie był ciężki, i owszem niektórych i z poddaństwa wolnymi puścił. Obmową się brzydził, i dla tego, gdy przy nim nie ostrożnie co takiego mówiono, zaraz dyskurs w inszą materyą skierował. W mowie był skąpy i skromny, przecież z natury wielką miał fakundyą: najczęściej jednak i najmilej mu było o Bogu, albo z Bogiem gadać. Cokolwiek mu zbyło czasu od domowych zabaw, wszystek ten obracał na modlitwę, na czytanie ksiąg duchownych,

z których ręką swoją kilka był napisał, próżnowania się strzegąc. W tak pięknych cnotach życia tego dokonał, szedłszy bezpotomnie. Synowcowie jego w też tropy stryjowskie wstępowali: bo Melchior Konarzewski, gdy w dobrach Skoraszewice, kościół zgorzał, zaraz inszy na to miejsce postawił, i w wszystek porządek kościelny przysposobił, w Prusiech przeciwko Gustawowi za Zygmuntem III. mężnie się stawił, a na Moskiewskiej expedycyi od ciężkiego mrozu, palce mu u nóg odpadły: zostawił syna z Pogorzelskiej Adama, ten wielką naukę, z pobożnością związał. Znać to w nim było, kiedy trzynaście książek różnych swoją ręką i dowcipem pisanych po sobie zostawił. W Gostyniu kongregationem oratorii S. Philippi Nerii pierwszy ją do Polski sprowadziwszy, osadził, i fundował: 1668. kościół osobliwszą strukturą i rzadko widzianą założył; na lampę któraby zawsze przed Utajonym pod osobami chleba Bogiem gorzała, i na muzykę, na reperacyą także budynków w Gostyniu, wieczny, ale i dostatni fundusz zapisał, apparat temuż domowi Bożemu bogaty od srebra i złota nadał, i inszym kościołom z tejże łaski jego siła się dostało, szpitale pobudował i uposażył, kaplice na wielu miejscach wystawił, krom tego OO. Reformatów w Koninie fundował, poszedł po zapłatę tej swojej na Boga rozrutności 1676. Złączył się był dożywotnie z Zofią z Bnina Opalińską, wojewodzanką Poznańską, z której potomstwo zostało: z tych Teresa Konstancya, dostała się w małżeństwo Janowi z Bnina Opalińskiemu staroście Śrzemskiemu r. 1682. i syn Filipp starosta Koniński, miał za sobą Teofilę Leszczyńską wojewodzankę Podlaską, z której były dwie córki, jedna w zakonie Dominikańskim w Lwowskim klasztorze przeorysza; druga Weronika z Maciejem Mycielskim kasztelanem Kaliskim a przedtem chorążym nadwornym koronnym dożywotnie zmówiona: był i syn, ale ten młodo wszystkie nadzieje o sobie wniósł do grobu. Katarzyna Konarzewska Adama Gruszczyńskiego herbu Poraj małżonka, urodzona z Zakrzewskiej herbu Wyssogot albo Koło, umarła. 1696. w lat życia swego 19. siostra jej była za Dzierżanowskim. Albrycht brat rodzony Melchiora o którym wyżej, wspaniały ołtarz na cześć Najświętszej Panny w kościele Pempowskim wystawił, inszym zaś przybytkom Boskim siła ozdoby przyczynił. *Sanner* powiada, i nadgrobek jego w Konarzewie zmarłemu 1668. postawiony, że trzy części kościoła Poznańskiego OO. Karmelitów Bosych pod tytułem S. Józefa wystawił, żył bezżennie, na ubóstwo szczodrobliwy. Hieronim Konarzewski świętą emulacyą z innemi przodkami swemi certował, żona jego Jadwiga Chłapowska.

Któryś z tego domu miał za sobą córkę Stanisława Przyjemskiego marszałka nadwornego koronnego.

Konaszewski, w powiecie Grodzieńskim. Jan Konaszewski podpisał elekcyą Jana III.

Koncza *herbu Ogończyk*, w powiecie Wilkomierskim. *Kojał. in MS.* powiada o nich, że ta odmiana w ich herbie, że na strzale kładą jelce, czyli raczej krzyż. Z tych jeden pod Pleszkowem pieszo szedł do szturmu roku 1582. Mateusz 1700.

W roku 1778. Adam Kończa podczaszy Wilkomierski. — Józef skarbnik Koweński. — W roku 1788. Ignacy pisarz ziemski Wileński. — *Krasicki.*

Konczycki *herbu Ostoja*, w ziemi Dobrzyńskiej.

Kondratowicz *herbu Serokomla.* Są w księztwie Litewskiem i Żmudzkiem. Stanisław Kondratowicz na Żmudzi 1626. Piotr, Mikołaj, Hieronim, w Nowogrodzkiem 1648. Kazimierz Władysław miecznik Nowogrodzki 1704. Sebastyan Kondratowski odważny rycerz z Sołohubem pod Ułą. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1178.

Konecki *herbu Odrowąż*, w Sendomierskiem województwie. Nic pewniejszego, że od dawnych przodków Odrowążów, którzy się z Końskiej Woli pisali idą, o których i ja pod herbem Odrowąż obszerniej mówić będę, tu tylko przydaję, że Jan Konecki Odrowąż, był ochmistrzem Królowy Anny, starostą Łomżyńskim, umarł 1580. był człowiek zacny, ojczyznę kochający, miał żon trzy, najprzód Barbarę Taszycką z Lucławicz córkę Jana pisarza ziemskiego Krakowskiego herbu Strzemię: drugą Annę Przerębską Wincentego kasztelana Rozpierskiego córkę, obiedwie w Łomży pochowane: trzecia Katarzynę Leszczyńską córkę Rafała starosty Radziejowskiego, wdowę po Wacławie Ostrorogu, ze wszystkiemi żył bezpotomnie. Miał jednak swych synowców.

Koniecki *herbu Brodzic*, w Sendomierskiem województwie Krzysztof Koniecki 1587. podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego. *Constit. fol.* 427. inni ich piszą Kunecki Jan Socha. u *Paprocki:* Jędrzej roku 1637. *Acta Castr. Cracov.*

Koniecki *herbu Lew.* Tak go opisał *MS. o Familiach Pruskich:* Lew w lewą tarczy pyskiem obrócony, język u niego wywieszony, na dwóch nogach tylnych stoi, przednią prawą nogę niżej, lewą wyżej trzyma, ogon z podmiędzy nóg aż nad głowę zadarty, nad hełmem i koroną takiż lew. Tym się herbem pieczętują von Ende Konieccy w Prusiech: z których mieszkał jeden w Krakowskiem za Olkuszem.

Koniecpolski *herbu Pobog*. Dom w Polszcze i starożytnością i zasługami i honorami wsławiony. Gniazdo tefamilji przezacnej województwo Sieradzkie, kędy od Koniecj pola Koniecpolskiemi nazwany. Pierwszego z tego domu *Paprocki* kładzie, Przedbora z Koniecpola generała Wielko-Polskiego w roku 1309. *w Gniazdzie* położył 1306. co on wziął z napisu w kościele Koniecpolskim. Z tegoż napisu Jakóba wojewodę Sieradzkiego, w roku 1309. i Jakóba wojewodę Łęczyckiego 1380. położył. A że nie położył *Paprocki* Jakóba wojewody Sieradzkiego w roku 1409. boję się, czy nie tenże to sam jest, co o nim wyżej mówił, a snać za rok 1409. podłożono 1309. To pewna że właśnie o tym czasie na tem krześle siedział Jakób wojewoda, jakom dowodził z listów różnych w pierwszym tomie: ba i *Długosz* w roku 1400. wspomina go, że był przy instytucyi akademji Krakowskiej, i w roku 1413. świadczy o nim, że przeciwko Krzyżakom na Grunwaldzką potrzebę, wystawił swem kosztem pod swem herbem chorągiew z ludzi rycerskich, którą on tam liczy trzydziestą. *Biel. fol.* 295. Kalona jednego z Panów Litewskich przyjął do herbu Pobog na sejmie Hrodelskim 1413. żył aż do roku 1430. Żona jego Kochna, w r. 1427. świadectwo dawała o niesłuszne podejrzenie Królowy Zofji. *Długosz.*

Jan kanclerz wielki koronny (a podobno syn wojewody Sieradzkiego Jakóba) dworzaninem królewskim będąc, w niesłuszną potwarz o młodą Królową udany, uszedłci wprawdzie z gorącego prawa, 1427. r. atoli gdy się niewinność jego pokazała, z honorem powrócił. *Dług. Crom. lib.* 19. i w roku 1430. podpisal list Władysława Króla kościołowi Wileńskiemu dany, Jan Taszka z Koniecpola. W cztery lata potem, już trzymając pieczęć wielką koronną, z sejmu Korczyńskiego od Władysława Jagiełła, z innemi kollegami naznaczony w poselstwie na concilium Bazyleeńskie, ale że Władysław Król tym czasem umarł, dla tego z Poznania z Zbyszkiem Oleśnickim biskupem Krakowskim powrócił, dla gwałtownych potrzeb ojczyzny, które jego przytomności potrzebowały. *Biel. fol.* 348. W inszą mu się jednak drogę ta zamieniła, w tymże albowiem roku 1434. z marszałkiem w. koronnym jeździł w legacyi do Zygmunta Cesarza strony zawarcia pokoju, i małżeństwa królewskiego z arcyksiężną Rakuską; chciał ich tam Zygmunt już namową, już podarunkami nakłonić do tego, aby mu opiekę Króla Władysława przynamniej na pozór ofiarowali, ale tego żadną miarą uczynić niechcieli, raczej obierając z niczem odjechać niżeli na to pozwolić. *Dług. Crom. lib.* 21. *Biel. f.* 351. Na zjezdzie

z Panami Węgierskiemi w Kieżmarku, zawarł pokój między Królami i Państwy Węgierskiemi 1436. W Nowem mieście 1439. na sejmie był w niejakiem niebezpieczeństwie od Spytka z Mielsztyna sheretyczałego człowieka, że się jego imprezom nieuważnym tak przeciwko ojczyznie, jako i kościołowi, gorliwiej nad wszystkich sprzeciwiał. Władysława Króla 1440. w licznej i pięknej komitywie odprowadzał do Węgier na tron Węgierski: po zabiciu Władysława pod Warną, kilka razy wysyłany był do Kazimierza książęcia Litewskiego, zapraszając go do korony Polskiej: a w roku 1447. na zjezdzie Wieluńskim między Szląskiem i Wielką-Polską, pokój na dziesięć lat skliil: w następującym roku odbierał przysięgę wierności w Chocimiu i homagium na Króla Kazimierza od Piotra Wołoskiego hospodara. Jak potem siła pracował w roku 1454. gdy się szlachta Pruska i miasta tameczne Królowi Kazimierzowi poddały, *Dług.* w tym roku świadczy *Crom. lib.* 23. Umarł 1455. 26. Marca *w Paproc.* błędliwie napisano 1405. 26. Marca. Za trzech Królów Władysława Jagiełła, Władysława Warneńskiego, i Kazimierza, przy pieczęci koronnej mądrze i wiernie ojczyznie służąc. Zonę jego Dorotę z Sienna herbu Dębno, wspomina *Dług.* w r. 1475. na ten czas wdowę, że Królewnę Jadwigę zaślubioną Jerzemu książęciu Bawarskiemu, odprowadzała do Bawaryi z wielkim splendorem; syn jego Jan że świat pożegnał 1471. r. świadczy z nadgrobku w Wielkimmłynie, *Paproc.* Tamże spoczywają Przedbor, którego śmierć przypadła na rok 1476. i Jakób proboszcz S. Floryana, zmarły 1481. takbym rozumiał, że to wszyscy synowie byli tego kanclerza i starosty Sieradzkiego, luboć im tego na nadgrobku nie przyznają.

Przedbor kasztelan Sendomierski, był wprzód kasztelanem Rozpierskim w roku 1436. jako się podpisał u *Łask. w Stat. fol.* 140. i *Długosz* powiada, że z tym tytułem wysłany był 1438. do Zygmunta W. Ks. Litewskiego, na wyrozumienie jego zdania, czyby mu się to podobało, żeby Kazimierz brat jego mógł przyjąć koronę Czeską ofiarowaną sobie. Władysława Króla na Królestwo Węgierskie odprowadzał. Do Kazimierza potem, zapraszając go do korony Polskiej, po trzykroć jeździł, już na ten czas kasztelan Sendomierski 1445. i starosta Przemyslki. Gdy się potem w Wołoszech odmiana rzeczy stała, (czy po zejściu Piotra hospodara, jako chce *Herburth* czyli też po spędzeniu jego z hospodarstwa, jako pisze *Gvagnin Łaciński*) że Alexandra wyrugował Bogdan z rządów Wołoskich, Król Kazimierz na wprowadzenie jego, ruszył szlachtę Ruską, którym dał za hetmana tego Przedbora: łacno było spędzić Bogdana, uciekł

w lasy, w których o pokój i przymierze prosił, jakoż i uprosił, przyobiecawszy pewną daninę coroczną Królom Polskim; Zmiennej jednak wiary człowiek, wkrótce pokazał, jak obiecywał: bo skoro nasi z wojskiem do Polski odwrócili, w ciasnych miejscach u Krasnego potoku, z wielkim ludem uderzył na nich: atoli nieustraszył; dali pole, choć w sile nierówni, spędzili z pola Bogdana, wszakże tam wiele mężnych ludzi trupem padło, a między niemi Odrowąż wojewoda Lwowski, kasztelan jednak z chwalebnem zwycięztwem swych odprowadził, *Długosz* 1450. *Crom. lib.* 22. *Biel. fol.* 390. We dwie lecie potem z drugiemi kollegami wyprawiony jeździł na uspokojenie Wołochów, luboć nieprzyszło do tego. Był ten Przedbor synem Jakuba według *Paprockiego*, takbym rozumiał że wojewody Sieradzkiego, o którym się wyżej mówiło, a bratem Jana kanclerza. *Okolski* pisze, że Hełtowna była za Koniecpolskim kasztelanem Rozpierskim.

Jakób kasztelan Przemysłki 1480. *Okolski* z ksiąg Przemysłkich, w którym się on dzielił dobrami Koniecpolskich z siostrą swoją stryjeczną Nawojką, żona Macieja z Bnina wojewody Poznańskiego, wypisał: *Tom.* 2. *fol.* 160. Jakóbowi dostała się Drochobycz z wioskami dziewiąciu. Teratyn ze wszystkiemi przyległościami, Dobrków ze wszystkiemi do niego należącemi, Mościska miasteczko z jedenastą wioskami. Niezankowice miasteczko, ze wsią Osko, dwie kamienice, i połowa prowentów z dóbr królewskich starostwa Premysłkiego. Nawojce zaś zamek i miasto Przemyslkie ze wsiami jedenastą. Zamek i miasto Lelow w Krakowskiem województwie, także Kościelec, Przekop z przyległościami, i prowenta z Żup Ruskich. Wchodziły w ten dział dobra dziedziczne i królewskie, *Paprocki* wprawdzieć Jakóba syna Przedborowego, który był kasztelanem Przemysłkim wspomina, ale przydaje, że umarł 1456. niewiem czyto inszy był od tego, czy też autor myli się w latach, jakoż jeżeli gdzie tedy tu w naznaczeniu roku, którego który z nich żył, znać że albo on omylnie, albo drukarz błędliwie wyraził, a najprzód Janowi kanclerzowi koronnemu rok śmierci przypisał 1405. który żył potem lat pięćdziesiąt, i jawnie tak z przywilejów, jako i z historyków może się to poznać. Potem drugiego Jana Koniecpolskiego kanclerza koronnego kładzie i starostę Sieradzkiego 1499. a syna jego Przedbora śmierć na rok 1450. zwala. Jam też idąc za tym autorem, tego Jana między kanclerzami rachował, atoli to jest pewna, że w tym roku żaden Koniecpolski pieczęci nietrzymał, ale Krzesław z Kurozwęk Porajczyk, i owszem nie widzę czasu, żeby mógł być ten Jan drugi kanclerzem, ani go żaden autor, ani przywilej

nie wspomina. Mikołaja syna Jakóbowego starosty Przemyskiego w roku 1459. z Koniecpola wypisał: a w *Gniazdzie* powiada, że Mikołaj Koniecpolski magister artium 1459. r. w akademji Krakowskiej kreowany, był potem kasztelanem Rozpierskim.

Mikołaj starosta Przemyski z matki Barbary Tęczyńskiej kasztelanki Krakowskiej urodzony, umarł 1549. a bodaj nie jego synowie a bracia rodzeni, których tamże wspomina *Paproc.* to jest Mikołaj Przedbor kasztelan Rozpierski, o którym niżej, i Stanisław starosta Wieluński. Ten Stanisław Przedbor był potem kasztelanem Sieradzkim, jako go genealogia tego domu tytułuje, i jam mówił w pierwszym tomie, miał za sobą Ligęziankę kasztelana Wiślickiego rodzoną siostrę, z tej było kilka córek według *Paproc.* to jest Anna Czyżowska kasztelanowa Bełzka, Zofia Jordanowa, Elżbieta Ossowska podstarościna Nowomiejska, a potem kasztelanowa Połaniecka, drugie Pannami: *Genealogia Koniecpolskich* tylko jednę jego córkę Krystynę namienia, ta sobie Panieńskie życie przy kościele S. Barbary w Krakowie obrała, któremu miejscu siła dobrodziejstw uczyniła 1597. *Hist. Domus Profess. Cracov.* synowie zaś byli Stanisław Mikołaj, Zygmunt, Alexander i Krzysztof; z tych Mikołaj sędzia ziemski Sieradzki z Zofią Przerębską: Zygmunt i Krzysztof zeszli bezpotomnie. Stanisław zaś Przedbor był podkomorzym Sieradzkim, z Osmolskiej spłodził córkę Elżbietę, która się w małżeństwo dostała Adamowi Walewskiemu kasztelanowi Sieradzkiemu, i syna Alexandra, ten najprzód z Zofią Dębińską już na probie u mniszek zostającą, a potem nocnym sposobem wyprowadzoną, spłodził Jana Przedbora, ten z pierwszą żoną Troszyńską zostawił trzech synów: Stanisława, i Jana *steriles*, i Alexandra, córek dwie, Apollonią i Annę, które zakonnicami zostały, miał i drugą żonę ten Jan Przedbor Hellerownę. Po Zofji Dębińskiej Alexander z drugą jej siostrą Dorotą Dębińską już zakonnicą, gwałtem z klasztoru wyprowadzoną, spłodził Jakóba i Stanisława synów ale *steriles*, córkę Annę, i ta bezpotomna, i Zofią, ta najprzód żyła z Gabryelem Stępkowskim Bracławskim kasztelanem, po nim z Maryuszem Jaskolskim strażnikiem koronnym, kasztelanem Sanockim, ale z nim potomstwa nie było. Z infamji Trybulaskiej Alexandra o ten excess uwolniła Rzeczpospolita przez respekt na zasługi hetmana. *Constit.* 1625. *fol.* 3.

W Manuskryptach Helsbergskich jest proces przeciw Alexandrowi Koniecpolskiemu synowi podkomorzego Sieradzkiego, imieniem Anny Porembskiej księni zgromadzenia zakonic Sej Klary na Stradomiu w Krakowie o gwałtowne wzięcie z klasztoru Eufrozyny

Woluckiej i Doroty Dębińskiej zakonnic, *feria 2da post Domini Palmarum* — roku 1612. — *Krasicki.*

Alexander najprzód kasztelan potem wojewoda Sieradzki, starosta Wieluński, Żarnowiecki i Brzeźnicki, syn Stanisława Przedbora kasztelana Sieradzkiego, będąc na expedycyi Wielkołuckiej 1580. z Stefanem Królem, w owej pod Toropeciem imprezie, kładzie go *Biel. fol.* 775. między innemi kawalerami, którzy acz w małej liczbie, wielkie wojsko Moskiewskie spędzili z pola, i na kilka mil gonili siekąc i wiążąc. Posłował potem na różne sejmy 1587. 1591. 1601. zkąd go na wiele funkcyi narażała ojczyzna: o czem *Konstyt. fol.* 450. i 616. i 747. umarł 1609. z wielką ku zakonowi naszemu przychylnością; złączył się był dożywotnie z Srorzycką, z której córki cztery, Eleonora i Barbara w klasztorze S. Franciszka od matki swojej fundowanym w Wieluniu na wieczną się służbę Boską zawiły. Alexandra dostała się w małżeństwo Kasprowi Donhoffowi wojewodzie Sieradzkiemu, umarła 1651. Eufrozyna najprzód Janowi Bykowskiemu z nim *sterilis*, a po nim Janowi Wężykowi staroście Sieradzkiemu. Synów zaś pięciu: Stanisława, Remigiana, Krzysztofa, Jana i Przedbora: ten Przedbor Alexander starosta Żarnowski będąc pod Smoleńskiem z Zygmuntem III. w obozie bezpotomny umarł.

Stanisław kasztelan Krakowski, hetman wielki koronny, Buski, Barski, Bytomski, Kowelski, Płoskirowski starosta, syn pierwszy Alexandra wojewody Sieradzkiego, trzy razy śluby małżeńskie ponawiał: pierwszy raz z Żółkiewską kanclerzanką koronną i hetmanowną wielką koronną, z tej był syn Jędrzej, atoli młodo umarł. Drugi raz z Krystyną Lubomirską kasztelanką Wojnicką, z tej został się syn Alexander. Trzeci raz z Zofią Opalińską wojewodzanką Poznańska, ale z niej potomstwa nie było: Zofia zaś po jego śmierci ponowiła małżeństwo, z książęciem Koreckim kasztelanem Wołyńskim. Z młodych lat swoich, zaraz się do wielkich dzieł sposobić począł: w roku 1607. na ten czas starosta Wieluński do Francyi i inszych Królestw w legacyi jeździł, co namienia, *Konstyt. fol.* 849. Pierwsze jego marsowe pole było przy oblężeniu i dobyciu Smoleńska, tam rękę zaprawiwszy, wielkiego serca dowody dawszy, tak sobie Żołkiewskiego hetmana serce ujął, że mu własną córkę w małżeństwo związał, i wszystkich swoich potem expedycyi nierozerwanym towarzyszem uczynił: szedł po stopniach Stanisław, aż też za promocyą Żołkiewskiego najprzód podstoli koronny (z tym go tytułem wspomina *Konstyt.* 1616. *fol.* 13. i starostą Wieluńskim i Żarnowskim) a potem wsławiwszy się na Moskiew-

13*

skiej kampanji i Tatarskich karkach, wkrótce przed Wołoską expedycyą, hetman polny koronny zawołany (*w Konstytucyach* 1620. *fol.* 12. dopiero mu ten honor przypisano) atoli po fatalnej naszych porażce, gdy Zółkiewski hetman wielki pod Cecorą w tymże roku zginął, Stanisław Koniecpolski w niewolą się dostał: z szat tedy swoich od chciwych na łup Tatarów odarty, grubą łachmaną przyrzucony, osobliwszą miał okazyą do cierpliwości; rozplenione albowiem z Tatarskiej łachy robactwo, tem mu cięższe było, i owszem jako sam potem powiadał, że nad wszystkie tortury cięższe, że związane pętami ręce, pastwiącemu się nie mogły odjąć gminowi. Razem potem z innemi pięćdziesiąt i sześcią, do tak ciasnego wtrącony lochu, że jeden prawie stał na drugim, jak ułożone drwa w stosie, błoto i smród z naciśnionej ludzi ciżby już go prawie dusiły. Działem jednak między Tatarami i Skinder Baszą skończonym, Koniecpolski, książe Korecki, Zółkiewski, i Farensbachiusz z innemi Turkom się dostał. Skinder Basza, jako znacznego człowieka (bo jeszcze na ten czas żaden Turczyn niewiedział o nim że hetman) porządniej odziawszy i od drugich wyłączywszy, do Sylistryi najprzód odesłał: tam Bośnieńczykowie po słowiańsku, już się z nim byli znieśli, o wyprowadzeniu jego z niewoli, tylko śnieg tej nocy spadłszy, wszystkie ich zamysły pomięszał. Z Sylistryi do Konstantynopola przyprowadzony, gdy nic takiego mówić sobie nie dał, coby na Chrześcijanina i bojącego się Boga nie przystało, w Jedykule z innemi osadzony. Zaszły w tym były między Koreckim książęciem i Farensbachiuszem, nie małe urazy, z których przychodziło do ciężkich przymówek, ba i bicia: po długich zatargach zdali się obadwa na rozsądek Koniecpolskiego, ten obudwu ściśle obłapiwszy, tak ich serca zajątrzone swoją przychylnością z sobą ukoił, że się napotem nie różniły, aczkolwiekci i śmierć Koreckiego od Turków z nienawiści gwałtownie zamordowanego, prędko potem zaszła. Otrzymał był ten fawor Koniecpolski, że do niego wolno było jednemu z Turków wchodzić, który go języka Tureckiego i Arabskiego uczył, atoli gdy się o tym insi dowiedzieli, tego mu zabronili; mając to za nieprzystojną rzecz, żeby się niewolnik jeden, świętego (jak mówili) języka ich uczył: przecież z dykcyonarza Tureckiego i z zwyczaju, dosyć dobrze tym językiem mówił: tem uczeniem się, czytaniem ksiąg jakich mógł między pogaństwem dostać, osobliwie historyków, nabożeństwem, przykre więzienie sobie słodził. W temże nieszczęściu i turmie, razem z nim siedział Nikoli Francuz kawaler Maltański, temu odwdzięczając Stanisław, że mu do pobożności i drugim,

nie tylko był przykładem ale i pobudką, skoro tylko na wolność wyszedł, tyle pomógł swoją interpozycyą, że i jemu powrotu do swoich dopuszczono. W cztery lata do ojczyzny zawitawszy Stanisław, z królewskiej łaski już zastał przywilej na starostwo Barskie, do Króla tedy w Prusiech na ten czas obozującego z dziękczynieniem pojechał, tak za tę łaskę, jako i za pieczołowanie o swojem uwolnieniu. Niedały mu jednak wytchnąć, grasujące po granicach Polskich Tatarskie zagony, poszedł na nich z ochotą Koniecpolski, tegoż samego roku, to jest 1624. r. gdzie obóz swój tak w kupę scieśnił, żeby jako najmniejszego wojska ślad reprezentowało, i tak z scieśnionem, umknął się wzad trochę; Tatarzy na ślad napadłszy, a wnosząc sobie ztąd, że mało ludzi być musi, i jeszcze bojaźliwych, tym się bezpieczniej na tem miejscu rozłożyli. Tym czasem Koniecpolski wielkiem sercem na nich uderzył i zbił: miało być Tatarów na ośmdziesiąt tysięcy. Za tą nastąpiła druga wiktorya pod Martynowem, kędy Kantymir trzydzieści tysięcy swoich utracił. Znowu w roku 1626. tak ich dobrze przetrzepał, że Chan Tatarski ledwo rąk jego uszedł, zostawiwszy naszym wszystek plon dość obfity. *Starowol. Orat. in Obitum Sigismundi III.* trzy jego z Tatarów te fortunne kampanie liczy pod Satanowem, Dunajgrodem i Martynowem. Na Szwedów w tymże roku szablę swoję obrócił ten przezacny hetman, tam raz siedm tysięcy, drugi raz trzy wielkim sercem poraził, Baudysa od siebie postrzelonego pojmał: Gustaw Król Szwedzki kulą z muszkietu raniony, już był w naszych się ręce dostał, tylko nim go poznano, przez niedozór straży, wymknąwszy się, ucieczką się salwował. Tczów obległ, Puck odebrał, na ostatek dobrze sił jego przytarlszy, do tego przymusił, że pokój z Polską zawarł, na Niemców gniew swój obróciwszy. Tak uspokoiwszy Prusy, znowu na Podole przeciwko Tatarom przyciągnął, tych w r. 1633. dognawszy, aż wśród Wołoch, wielką klęską poraził, niewolnika i plon wszystek odebrał. Abazego Baszę, w stu tysięcy Turków, tyleż Tatarów na Kamieniec Podolski czuwającego, inni mówią tylko w pięćdziesiąt tysięcy, szczęśliwie zwyciężył. A że Tatarskich i Tureckich w Polskę najazdów największą byli okazyą Kozacy, którzy w Tureckie państwa często zaciekłszy się, z obfitą zawsze korzyścią powracali, żeby im był drogę do Turek zamknął Koniecpolski, Kodak potężną fortecę przy Dnieprze wystawił: bolało to bardzo Kozaków, i dlatego zaraz kupić się do rebellji zaczęli, obrawszy sobie za wodza Paulika, zbił ich jednak Koniecpolski przez Mikołaja Potockiego hetmana polnego: i znowu w następującym roku 1638. Ostatnia jego kampania

była w roku 1644. pod Ochmatowem, gdzie czterdzieści tysięcy Tatarów ten fortunny hetman poraził: we dwie lecie albowiem potem, wielki wojownik na wieczny się pokój przeniósł: tego tylko żałując, że Chmielnickiego Kozaka głowę niespokojną, i z którego wszystko złe ojczyznie wróżył (jakoż tak było) żywo zostawiał. Był to Pan okrągłej twarzy i pięknej, której ani siwizna, ani przydłuższa broda nie szpeciła. W mowie zająkający się, ztąd o nim żołnierstwo zwykli byli mawiać, Pan Stanisław wprzód uderzy, niż wymówi. We wszystkich procederach wielkiego rozsądku, a ztąd i u Królów Polskich, i u wszystkich dziwną o sobie wzniecił estymacyą. Do okazyi rzadko kiedy skwapliwą szedł chybkością, dlatego *Cunctatorem* go pospolicie zwano. Wolność jak mu miła była, ztąd poznać, że się Władysławowi Królowi nową w Polszcze kawaleryą pod tytułem Niepokalanego poczęcia Maryi Panny fundującemu, gorliwie oparł; i z tej racyi, krom inszych, żeby to z ubliżeniem było równości szlacheckiej. Bogu na dziękczynienie za łaski jego, a osobliwie za wybawienie swoje z niewoli, kościół wspaniały w Koniecpolu pod tytułem S. Stanisława wymurował, i ciosem ozdobił. Drugi w Brodach, znaczną summę na dokończenie jego zostawiwszy, kędy po śmierci i z żoną swoją Lubomirską złożony spoczywa. Też Brody tak ufortyfikował, że lubo potem Kozacy, potężnym szturmem do nich się cisnęli, przecież ich dobyć żadną miarą nie mogli. Akademią tamże fundował, niektórych professorów z Krakowskiej akademji sprowadziwszy: kaplicę w Myślenicach Najśw. Matce tam cudami wsławionej wymurował. Barskiemu naszemu kollegio fundacyi przyczynił, przyłączywszy część swoję wsi Zalucze do niej, w Barze zamek reparował, i miasto samo rozprzestrzenił. Ojczyzna nadgradzając mu, jego dla niej fatygi, trzydzieści tysięcy wyliczyć kazała. *Constit.* 1624. *fol.* 13. Przed kasztelanią Krakowską województwo mu wprzód Sendomierskie do buławy polnej przydała, jako wyraźnie mówi *Konstytucya* 1626. *fol.* 4. Ztąd wnoszę jak się mylą ci którzy udają, że lat dwadzieścia i pięć był hetmanem polnym, a pietnaście wielkim, bo najmniej lat dwadzieścia wielką Buławą władnął, mniejszą zaś ledwo sześć, co się i z tego poznać może, co się wyżej mówiło z konstytucyi, i *Potocki Centur. Vir. fol.* 226. świadczy, że sam jeden tylko Żółkiewski długo na ten czas był hetmanem. Pisali o nim *Piasec. Annal. Janczyński in MS. Histor. Coll. Barens. Sarbiew. lib.* 4. *Ode* 6.

Alexander wojewoda Sendomierski, starosta Pereasławski, Kaniowski, Korsuński, Doliński, syn Stanisława hetmana

z Lubomirskiej, w ten prawie czas urodzony, kiedy ojciec pod Cecorą w fatalnej batalji w niewolą był zabrany, przetoż na pociechę zażalonego serca, portret synowski do Konstantynopola ojcu zaniesiony. Dorosłszy, i tak w pobożności, jako i w naukach od ojca wyćwiczony, na dworze się najpierwej pokazał Ferdynanda III. Cesarza, gdzie w młodym wieku książęciem Rzymskim od niego zawołany, do Włoch i Rzymu pospieszył, tam od Urbana VIII. Papieża mile był przyjęty. Przez Francyą potem do Belgium zaszedłszy, wojennej szarży się chwycił, z taką odwagą, że też sam jeden na wał nieprzyjacielski skoczył, aż go Auryakus sławny wódz tych czasów przestrzegał, żeby na to pamiętał, że się synem hetmańskim urodził, a dla dobra swej ojczyzny zdrowia ochraniał. Do Indyi nawet już się był namyślał puścić morzem, gdyby go był ojciec do ojczyzny nie ściągnął: tu z ojcem hetmanem pod Ochmatowem bijąc się z Tatarami, pokazał, że nie tylko śmierci się nie lękał, ale jej owszem szukał dla sławy i miłości ojczyzny. Pod Merłem temże sercem stawał przeciwko Tatarom zamyślającym do Polski wtargnąć. Po śmierci ojcowskiej, Hana Krymskiego dobrze nastraszył. A gdy się Kozacka wojna otworzyła, już był Chmielnickiego do siebie ściągnął; atoli na nasze nieszczęście, chowając go Pan Bóg, jeszcze się z rąk jego ucieczką wyśliznął, i wojskom naszym dał się wkrótce we znaki. Ztemwszystkiem Koniecpolski, z choroby co tylko się w siły zmocnił, pod Tomaszpolem i Konstantynowem zemścił się zguby swoich nad rozpustnem chłopstwem. Pod Pilawcami gdyby się była fortuna Polska, na jego samego barkach oparła, bodajby nie była szczęśliwsza, ale między trzech podzielona, samą niezgodą zginęła. Pod Zbarażem ojczyznie za mur stanął. W Beresteckiej okazyi, jak pierwszy skoczył do okazyi, tak aż ostatni zszedł z tryumfem z pola, ścigając aż za Styr nieprzyjaciela. W Zwanieckiej dosyć serce mężne pokazał: i lubo mu obszerne jego włości koło Dniepru, Kozacka kanalia posiadłszy odebrała, przecież liczne chorągwie przeciwko pospolitemu nieprzyjacielowi zawsze stawiał. Prawdać, że się potem do Króla Karola Szwedzkiego i z ludzmi swemi, za szczęściem jego idąc nakłonił, czy szczyrym czy zmyślonym affektem, niewiedzieć, jednakże widząc zdradliwe na Polskę Szwedzkie machinacye, i sam, i wojsko swoje do Kazimierza Króla odprowadził, i już też z pola nie schodził rzadki gość w domu: pod Warszawą, Malborkiem, Toruniem, nachylone ojczyzny szczęście dźwigając, pospolicie w równym z innemi prostemi żołnierzami stroju do boju idąc, aż do r. 1659. w którym przeszedł na wieczność. Pojął był w doży-

wotnią przyjaźń Joannę Barbarę córkę Tomasza Zamojskiego kanclerza koronnego, umarł 1653. z tej się nie został tylko syn jeden Stanisław. Był wprzód ten Alexander chorążym koronnym i starostą Czehryńskim. Pisali o nim *Pastor. l.* 1. *Kochow. Clim.* 1. *lib.* 1. *Tulden. lib.* 5. *et* 6. *Potoc. Centur. Viror. fol.* 16. *Joannis Blaise Lotaringi elogium posthumum Bruxellis impressum* 1662.

Stanisław kasztelan Krakowski starosta Doliński, syn Alexandra wojewody Sendomierskiego z Zamojskiej, a przedtem oboźny koronny 1676. z tym tytułem podpisał *Confirm. jur. gen. fol.* 9. *Nieszporkow. fol.* 325. wojewody Podolskiego tytuł mu daje, gdzie powiada, że do Najśw. matki Częstochowskiej dał nalewkę srebrną z miednicą, wraz z żoną swoją Eugenią Katarzyną księżniczką Wiśniowiecką, była to córka Dymitra kasztelana Krakowskiego, jako *Geneal. Ks. Wiśniowieckich* pisze, atoli z niej żadnego potomstwa nie zostawił; miał podobno i drugą żonę, jako o niej i o córce jego namienia, *Konstytucya* 1670. *fol.* 36. Na sejmie 1661. przez *Konstytucyą fol.* 31. dobra w Kijowskiem województwie Mliowczyzna nazwane jako dziedziczne przysądzono mu, to jest Śmila albo Tasmyn, Konstantynów, Babklej, Orłowiec.

Konstytucya sejmu 1674. nakazuje Koniecpolskiemu staroście naówczas Dolińskiemu, aby dobra ordynacyi Zamojskiej Marcinowi Zamojskiemu oddał, i zostawuje go przy prawie dożywocia na *Krzeszowie*, *Tarnogrodzie* i rezydencyi w *Zwierzyńcu*. — *Krasicki.*

Remigian biskup Chełmski, opat Jędrzejowski, drugi syn Alexandra wojewody Sieradzkiego z Sroczyckiej. Jest jego pamiątka w Jędrzejowie gdzie kości Wincentego Kadłubka niegdy biskupa Krakowskiego, a potem zakonnika Cystercyeńskiego za pozwoleniem starszych z ziemi podniósł, i wystawiwszy marmurowy nadgrobek 1633. uczciwiej ich złożył. *Starowol. w życiu Kadłubka.* Jest i w katedrze Chełmskiej do której sprawił krzyż wielki srebrny, i lichtarzy srebrnych dwanaście. Dyecezyą swoję, że dla interesów publicznych ojczyzny, nie mógł przez siebie, wizytował przez inszych, wszystkim miły i przystępu do siebie nikomu nie broniący, o nim między inszemi pisze *Ks. Karwat in Siradia trabeata. Quo non servantior Aequi. Romuleo quisquam Lechicas moderamine gentes flexit* i tam dalej *Skrobiszov. in Vitis Archiep. Leop.* Urbana Papieża list przytacza, w którym go na tej katedrze konfirmuje. Wstąpił na tę godność pasterską 1626. zszedł z tego świata 1640. *Piechow. in Episc. Chełm. Facies Rerum.*

Krzysztof wojewoda Bełzki starosta Stryjski a przedtem chorąży koronny, syn trzeci Alexandra wojewody Sieradzkiego z Sroczyckiej, ten dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z księżną Zofią Porycką z Zbaraża, z tej była Angela Febronia Jana Wielopolskiego stolnika koronnego a potem kanclerza koronnego małżonka, umarła 1661. *Kazan. Podkowa Wolsk. Reform.* drugi raz z Konstancyą Stanisławską kasztelanką Halicką herbu Pilawa, z tą spłodził pięć córek: Alexandrę, Zofią, Eleonorę, Euzebią i Annę, wszystkie się za klauzurą zakonną Bogu na służbę wieczną poświęciły, syna zaś jednego Jana Alexandra. Król Jan Kazimierz konkurrując o koronę Polską posłem swym uprosił do stanów koronnych tego Krzysztofa. *Porządek elekcyi* 1648. *fol.* 14.

Jan Alexander najprzód koniuszy koronny, dalej wojewoda Bracławski, nakoniec wojewoda Sieradzki, dziedzic na Koniecpolu i Jazłowcu, starosta Sieradzki, syn Krzysztofa wojewody Bełzkiego, miałci wprawdzie za sobą Elżbietę Febronią, córkę Rzewuskiego podskarbiego nadwornego, nieporównanej odwagi kawalera, atoli żadnego potomstwa z nią nie zostawiwszy, ostatni z tej linji Koniecpolskich, ba i podobno ostatni z tego domu i imienia z światem się rozstał w roku 1720. Był komissarzem od Rzeczypospolitej wystawionym po paktach Karłowieckich do rozgraniczenia Polski od Turek. Rozniatowska missya nasza, jemu jako osobliwszemu dobrodziejowi swemu, wieczną przed Bogiem pamięć zapisała.

Jan najprzód kasztelan a potem wojewoda Sieradzki, syn czwarty Alexandra wojewody Sieradzkiego z Sroczyckiej, umarł 1661. tego wielą obietnicami chciał na swoję stronę nachylić Gustaw Król Szwedzki, ale nienadwerężonym statkiem dostawał przy Panu swoim Janie Kazimierzu Królu, i do tego całemu województwu Sieradzkiemu był pochopem. Złączył się był dożywotnie z Sarnowską z której syn Stanisław Karol.

Stanisław Karol wojewoda Parnawski syn Jana wojewody Sieradzkiego z Sarnowskiej: z pierwszej żony Kuropatwianki, spłodził syna Jana, i córkę Elżbietę Korycińską Franciszka kasztelana Bracławskiego małżonkę, ale bezpotomnych, dziesięć tysięcy zapisała do kaplicy Krakowskiej S. Xawiera, tamże pochowana u S. Piotra, z drugiej Zofji Oleśnickiej Joannę Cieńską i Maryannę Walewską Zygmunta Walewskiego kasztelana Rozpierskiego małżonkę.

Mikołaj Przedbor kasztelan Rozpierski, brat Stanisława Przedbora kasztelana Sieradzkiego i starosty Wieluńskiego,

podpisał unią księztwa Litewskiego z Koroną 1569. *Constit. fol.* 171. a *Paproc.* kasztelanem go zowie: temu Anna Czyżowska herbu Topor powiła córki, Zofią Czerską Szczesnego sędziego ziemskiego Krakowskiego małżonkę, umarła 1584. jako jej nadgrobek świadczy u S. Trojcy w Krakowie; i drugie; synów zaś trzech, Jędrzcja, który deputowany z województwa Sendomierskiego podpisał elekcyą Zygmunta III. 1586. *Constitut. fol.* 437. z Ligęzianki zostawił potomstwo, był potem kasztelanem Połanieckim i rotmistrzem królewskim. Jana sędziego ziemskiego Lubelskiego, który umierając 1606. ostatnią wolą, bibliotekę swoję, kollegio naszemu Lubelskiemu oddał. *Annuae Coll. Lubl.* W dobrach swoich dziedzicznych kościół na cześć Boską wystawił, jako świadczy *Cich. in Alloc. Osec. lib.* 2. *cap.* 13. i Mikołaja sędziego ziemskiego Sieradzkiego, w rycerskich sztukach biegłego, żył lat dziewięćdziesiąt, umarł bezżenny. Był zda mi się czwarty brat ich Alexander starosta Radomski w Sieradzkiem, o którym już zmarłym *Konstyt.* 1611. *fol.* 10. twierdzi, że do szpitala przy kościele Radomskim dla ubogich tam żebrzących, młyn i z gruntem pewnym darował: co approbowała Rzeczpospolita. Zygmunt Stefan synowiec Mikołaja według *Baran.* wziął po nim sęstwo ziemskie Sieradzkie, był oraz i starostą Szczercowskim, posłował na konwokacyą 1632. z której deputowany był do rewizyi skarku koronnego, *Acta interr.* i na sejm 1633. zkąd deputatem stanął na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 21. był potem starostą Będzińskim 1648. Jędrzej kasztelan Połaniecki z Ligęzianki jako się wyżej mówiło, córki jego dwie, Elżbieta Chlewicka, i Zofia Dedyńska podstolina Sanocka, i syn Stefan pułkownik królewski, ten z chorągwią usarską silny był Szwedom, tak, że w okazyi zginął mu jego porucznik Borowski, umarł ten Stefan 1629. zostawiwszy z Marcyanny Daniłowiczowny, wojewodzanki Ruskiej, dwóch synów, Jędrzeja i Alexandra. *Jackowski Kamena Załosna.* Jędrzej syn Stefana (pisał się z Przecławia) pisarz polny koronny, umiejętności dzieł rycerskich, której to w Niderlandzkiem wojsku, to pod stryjem swoim Stanisławem hetmanem nabył, na przysługę ojczyzny chciał zażyć, w wojsku Polskiem cudzoziemskiem po stopniach idąc, wkrótce do najpierwszych doszedł; atoli go śmierć prędko zabrała, wieku jego dwudziestego ósmego, roku Pańskiego 1648. jako z jego nadgrobku wypisał, *Starowol. in Monum.* z kościoła S. Trojcy w Krakowie: miał za sobą Potocką Wiktoryą herbu Pilawa, Mikołaja kasztelana Krakowskiego i hetmana w. koronnego córkę. *Potoc. Centur. Vir. fol.* 40. *Pastor. Hist. lib.* 1. Samuel kasztelan

Chełmski starosta Grabowiecki 1621. pojął Alexandrę córkę Jana Felixa z Fulsztynu Herburta starosty Wiskiego i Mościckiego, mąż rycerski, czego dał dowody to w Tatarskich to w Tureckich expedycyach, jako go chwali *Twardow. Sieradz się Świeci.* Kollegium nasze Przemysłkie 1632. łaskami się jego szczyciło: *Hist. Coll.* z tej żony był syn ale zszedł bezpotomny, i córek dwie, jedna z nich żyła z Samuelem Konstantym Szczawińskim kasztelanem Kruświckim, druga Zuzanna z Wojciechem Krasińskim wojewodą Mazowieckim. Mikolaj kanonik Gnieznieński proboszcz Przecławski, po którym kanonią wziął Jędrzej Olszewski. *Dunin Kazania.* Stanisław kasztelan Lubaczowski z sejmu 1653. deputat na trybunał skarbowy Lwowski, *Constit. fol.* 2. miał za sobą Helenę Izabellę Daniłowiczownę starościankę Czerwonogrodzką. Tenże sam zda mi się Stanisław był potem kasztelanem Bracławskim, a z Hoszowskiej zostawił syna Leonarda Józefa, i córkę Zofią najprzód Olszewską chorążynę Gostyńską, a potem Załuską wojewodzinę Rawską, ojciec jej urodzony z Krasickiej. Jakób 1632. Przedbor kustosz Przemysłki 1693. był kilka razy deputatem na trybunał koronny. Zofia Koniecpolska starościanka Sieradzka była za Duninem. *Kazan. na pogrzeb. Olszow. Geneal. Olszow.* N. Koniecpolska Michała książęcia Czartoryskiego wojewody Sendomierskiego małżonka. N. zakonnica u Ś. Jędrzeja w Krakowie. Katarzyna z Roxyc Koniecpolska, żona Mikołaja Gomolińskiego pisarza ziemskiego Sieradzkiego umarła 1627. jako z jej nadgrobku z Sulejowa wypisał, *Starowol. in Monum.* N. miał za sobą Teresę Annę Brzechwiankę podkomorzankę Wendeńską. Anna była za Adamem Ocieskim podkomorzym Krakowskim, po którego śmierci 1566. poszła za Zygmunta Zaklikę kasztelana Połanieckiego. *Paproc. o herb. fol.* 45.

Konieński *herbu Nieczuja*, w Sendomierskiem województwie.

Koniński *herbu Junosza*, w Bełzkiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Koniński *herbu Łabędź*, piszą się z Konina. Jędrzej Dunin Koniński poseł na sejm z Płockiego 1633. ztamtąd deputowany na trybunał fiskalny. *Constit. fol.* 22. Podobno są Konińscy Leliwczykowie, z których Wojciech podstarości Rożański był poborcą z sejmu naznaczony 1629. *Constitut. fol.* 21.

Konojacki *herbu Prawdzic*, w Chełmińskiem województwie. *MS. o Familiach Pruskich*, Mikołaj Konojacki dziedzic na Bochlinie i Kozielcu, deputatem bywał na trybunał koronny. N. miał za sobą Kłonowską pozostałą wdowę

po Jerzym Pierzcha, Konojacka urodziła Jerzego von Lewalt. Konojacka Czapskiego małżonka. Piotr Gnieznieński i Chełmiński kanonik, deputat na trybunał koronny 1694. Jednaż ich dzielnica z Dębołęckiemi. N. sędzia ziemski Chełmiński.

Krasicki namienia że powinno się pisać Konojadzki z *Konojad* — i że *Kochowski Ann. Clim.* 2. *lib.* 2. *fol.* 179. wspomina manuskrypt z którego czerpał *Pauli Konojadzki nobilis Borussii.* —

Kononowicz *herbu Radwan*, (ale taki jak opisany pod Siemionowicz) w księztwie Litewskiem. — Z tych Bogusław Kononowicz temi czasy i brat jego w zakonie naszym Kazimierz. —

Franciszek, Bogusław i Szymon Kononowiczowie nobilitowani przeciw Scartabellata roku 1767. — *Krasicki.*

Konopacki *herbu Junosza.* N. Konopacki miał za sobą Zofią Szumlańską.

KONOPATSKI HERB.

Z kwadratowych kamieni, w siedm linji ułożony mur powinien być, na jego wierzchu, trzy blanki, wszystkie sobie równe, na hełmie chorągiew w prawą tarczy nachylona, rozpuszczona nie zupełnie, ale więcej na drzewce założona, tak go opisuje *Okol. tom.* 2. *fol.* 237. atoli *MS. o Familiach Pruskich* powiada, że powinny być dwie skrzydła orle białe, na każdym z nich taki mur jak na tarczy. Przyniesiony ten herb do Prus, jeszcze za Krzyżaków z księztwa Brunświckiego, według *Łukasza Paproc. w Książce o początkach herbu Grzymała*, według *Okolskiego*, *Duryewskiego w prefacyi do Niezeszła pamięć*, *i pomienionego MS.* z Luzacyi niższej, przez jednego z Langrafów Luzackich. Początki zaś jego z tej okazyi. Jeden z przodków domu tego, w owej Azyatyckiej przeciw Saracenów expedycyi, z Godefrydem Bulloniuszem przez kawalerską odwagę, zkąd też odwagą zowią ojczysty domu tego klejnot, na mury nieprzyjacielskie pier-

wszy przed innemi przedarłszy się, i chorągiew na znak podniósłszy, drugim drogę na mury i do miasta, swem męztwem utorował, za co i jemu i następcom ze krwi swojej, mur z blankami opanowany, a w hełmie zwycięzka chorągiew nadano. *Starowol. Kazanie na pogrzeb. Jana Karola Konopac. MS. P. Rutka, Duryew. loc. cit.* Tymże się herbem niektórzy Kossowscy w Prusiech pieczętują.

Najdawniejszego z tego domu wspominają Jana na Bielczanach Barona Konopatskiego koło roku 1260. żona zaś jego Błogosławiona Jutta, potomstwo w zakonach Bogu poświęciwszy, majętność wszystkę ich kościołowi w Chełmży katedralnemu oddała na wolną dyspozycyą. *Bzov. in Annal. t.* 13. *num.* 21. *M. Baron. in Vit. SS. Polon. Christoph Łoniewski w życiu B. Jutty I. P. Pomoc z Nieba.* Ja tu kładę jej życie krótko zebrane, z Marcina Baroniusza, który go miał wziąść z kościoła katedralnego w Chełmży. Ta Błogosławiona Jutta z starożytnej familji Sangerhausen nazwanej w Prusiech urodzona w r. 1220. z ojca Wojciecha z matki Jadwigi, w ojczystem miasteczku Bug, pół mile od Chełmży. W młodych leciech zaraz, znak świątobliwości żywota przyszłego pokazowała, a zwłaszcza na modlitwie i czytaniu i słuchaniu pobożnych przykładów i żywotów świętych. Gdy kto mówił słowa próżne, a ona słyszala, zaraz precz uchodziła, mówiąc; musiemy dać rachunek P. Bogu z tego słuchania i mówienia próżnego: po nabożeństwie zaraz się do modlitwy udawała. Pragnęła tego, aby była dana od rodziców do klasztora na służbę Boską, ale Jan brat rodzony (który potem siódmym był mistrzem Krzyżackim i klasztor OO. Dominikanów w Toruniu fundował) wspól z rodzicami, tego jej niepozwalając, za mąż ją wydał za Jana Konopatskiego Barona na Bielczanach człowieka znacznego, lat piętnaście na ten czas mającą. I w tym jednak stanie zwyczajnego sobie nabożeństwa nie opuszczała, w czytaniu ksiąg duchownych i miłosiernych uczynkach pilno się ćwicząc. Dał jej Pan Bóg córkę którą w wielkiej bojaźni Bożej i cnotach Chrześcijańskich wychowała. Ubogich, nędznych, uciśnionych z miłości ku Bogu wielce kochała i szanowała, którym klejnoty, pieniądze, szaty od rodziców sobie zostawione rozdała, tak, że też pod czas potrzeb swoich, gdy jej nie stawało, musiała u inszych żebrać, zkąd różne urągania od ludzi ponosiła, z wielką jednak skromnością; za prześladowce swojej P. Boga prosząc; a w tym pokazał się jej Chrystus Pan, tak do niej mówiąc: *Omnia mea tua sunt, et tua mea.* Wszystkie rzeczy twoje moje są, a moje twoje. Zkąd tak się do opatrowania ubogich udała, że też od domu do

domu chodziła pytając się jeżeli kto nie choruje, albo czy jakich ubogich i niedołężnych niemasz. Od tego czasu, do kościoła nigdy w karecie, ani na żadnym wózku nie jeździła, lecz piechotą chodziła. Obrażał się jej mąż nie raz o to, że się nie rychło z kościoła wracała, ba i z języków ludzkich szczypiących jej życie, miał ją w podejrzeniu, ale to ona skromnie znosiła, oddając się P. Bogu, który ją zawsze miał w swej opiece, że ją więc anioł widomy z kościoła przez jezioro, jakoby po suchej ziemi do domu przyprowadzał; na co wiele ludzi nie raz patrzało. Jednego czasu zagniewany mąż, gdy nie rychło z kościoła nadeszła, rozegnawszy czeladź, onej samej kazał ryby warzyć, wyrzucając jej co na nię z pletliwych gąb słyszał; P. Bóg jej niewinność pokazał, bo gdy panew rozgorzała gołemi rękami wzięła, a z niej ryby wyłożywszy, najmniej się nie parząc, mężowi swemu podała, ten widząc, i ręce nie skażone od ognia, i ryby dobrym gustem uwarzone, lubo w krótkim czasie, przepraszał ją pokornie, a pokutując, za swoją ludzkim potwarzom prędką wiarę, do Rzymu na peregrynacyą poszedł, gdzie życie swoje pobożnie skończył. O tem dowiedziawszy się Błogosławiona Jutta, wolniejszą będąc, tym więcej przyczyniła uczynków miłosiernych, modlitw i prac koło ubogich trojako, że i dnia i nocy, według jej chęci wielekroć do służenia nędznym nie dostawało, a gdy przy tej pracy świętej, raz jej światła w nocy nie stało, słońce jej nad bieg przyrodzony rozświeciło, oświadczając jak była miła Bogu jej przysługa, którą czyniła ubóstwu. Nawet powtóre pokazał się jej Chrystus Jezus na modlitwie, i dozwolił jej czerpać łaski jako największe z boku swego przenajświętszego, zkąd była napełniona darami wielkiemi w mądrości i miłości Boskiej, także i w pismie świętem, i o tajemnicy Trójcy Ś. że też najuczensi, nauce się jej dziwowali. Z tego objaśnienia Boskiego chcąc się bardziej na służbę Boską wylać, świecki stan porzuciwszy, do zakonu wstąpiła kanoników regularnych Ś. Augustyna trzeciej reguły, któremu wszystkę swoję substancyą darowawszy, tak w wyniszczeniu siebie, pokorze, cierpliwości i doskonałości życia zakonnego postąpiła, że na modlitwie częstokroć widywano ją obtoczoną świątłością wielką, i podniesioną od ziemie w górę przez dwie godziny. Nakoniec śmiertelną chorobą zdjęta (o której to pospolicie mówiła; o jak wiele pomaga, do uproszenia wszystkiego u Boga złe zdrowie, ubóstwo dobrowolne i nędza, tym którzy w Bogu ufność swoję pokładają) potrzecie pokazał się jej P. Jezus z licznym orszakiem aniołów, mówiąc, do niej, *Veni jam o famula mea in regnum meum.*

To jest: Pódź już sługo moja do Królestwa mego. Po tem widzeniu zaprosiwszy do siebie Hejderyka biskupa Chełmińskiego spowiednika swego, prosiła aby jej historyą męki Pańskiej czytano, po której sakramenta święte przyjąwszy z wielką gorącością, pożegnawszy wszystkich, duszę swoję w ręce stwórcy swego oddała w roku 1260. wieku swego 40. dnia 5. Maja (przydają drudzy w wigilią Bożego wstąpienia), z muzyką anielską do nieba zaniesiona. Z ciała jej po śmierci zapach cudowny wynikał, które na ramionach kapłańskich zaniesione do kościoła Chełmińskiego katedralnego na ten czas *Canonicorum Regularium S. Augustini* uczciwie pogrzebione. Pod który czas, wiele P. Bóg cudów pokazał ludziom przez jej przyczynę. Toż o niej pisze *Werbski w Zwierciedle Matronom Polskim.* Atoli *Joannes Leo w swojej Historyi Pruskiej fol.* 90. powiada, że była rodem z Turyngji, i lubo nie pisze, kto była z domu, twierdzi jednak, że w stan małżeński wydana za Karola de Sangerhausen, że z nim spłodziła trzech synów: Hannona, który tu w Prusiech mistrzem był Krzyżackim, a trochę przedtem, nim na tę godność wstąpił dla rozruchów wojennych w Turyngji, tu ją sprowadził: drugi syn jej był biskupem, nie pisze jakim, trzeci na ojczyznie osiadł: pisze i to, że żyła lat ośmdziesiąt i jeden, że siła przez trzy lata cierpiała od własnych służebnych Panien.

Mikołaj z Konopatu, któremu podczas interregnum po Kazimierzu Wielkim, Jan Suchywilk herbu Grzymała arcybiskup Gnieznieński, a snać gdy ludzie żołnierscy, dobra kościelne szarpali, Kamień pograniczną fortecę, i przy nim kommendę nad pułkiem, cnocie jego i dzielności, ile swego pokrewnego powierzył, a ztąd mógłby sobie kto wnieść, że ponieważ w krwi sobie bliscy, byli, ten arcybiskup, i Mikołaj, że Mikołaj tymże się herbem pieczętował, co i Suchywilk, to jest Grzymała, lubo znać potem odmiana się taka, jaką widzisz w herbie stała. Żył ten arcybiskup 1380. Wawrzeniec Konopatski w roku 1440. sędzią był ziemskim Świeckim, drudzy z tego domu Tczewskiemi, Świeckiemi, Tucholskiemi ziemskiemi sędziami. Miał krom tego ten dom tytuł: *comitum* albo hrabiów, dziedziczny, od Papieża i Cesarza sobie nadany, o czem świadczy *Okol.* i *MS. o Familiach Pruskich. Starowol. in Monum.* Starostwo Świeckie długo bardzo w tym domu chodziło od Kazimierza III. Króla Polskiego w zasługach tej familji nadane. *Histor. Polon. Prut. fol.* 79. Henrykowi Królowi Francuzkiemu IV. Konopaccy dobrze zasłużeni, kiedy mu do Francyi znaczne posiłki swoim własnym kosztem zaciągnione posłali. Maciej

z Konopatu najprzód chorąży Pomorski od Jana Albrychta r. 1495. nominowany, potem podkomorzy Chełmiński 1498. o czym przywileje w tym domu świadczą. Żona jego z familji Waselrode: z tej spłodził dwóch synów Jana i Jerzego, i córkę Sebastyana Czapskiego małżonkę.

Jan najprzód podskarbi ziem Pruskich, toż obrawszy sobie stan duchowny proboszcz Malborski, nakoniec biskup Chełmiński. *Facies Rerum Sarmaticarum*, zadaje mu jakby nauce Luterskiej na ten czas wszczynającej, miał sprzyjać, kanclerza Luteranina przy sobie chować, i że Toruńczanie przez swoich ablegatów przed nim się chełpili. *Torunenses bonos esse Luteranos;* atoli *Duryewski w Prefacyi namienionej*, sławi go temi słowy. W owe, Luterską nowiną zdementowane czasy, pobożnością, nauką, ludzkością, na ubóstwo Chrystusowe niewymuszoną sprawiedliwością, przy wysokiem urodzeniu i stanie osobliwą skromnością chwalebny. Za jego pasterskiem staraniem przy nuncyuszu stolicy apostolskiej, lutrowe księgi, w pół Toruńskiego rynku w roku 1521. palono. *Zachar. Ferer. Concrem. Lut. tradit.* List także Zygmunta I. *in MS. Petricov.* świadczy o nim, że bratu swemu Jerzemu wojewodzie Pomorskiemu, za konsensem swojej kapituły, wieś Wawrzysowice darował, inszą na to miejsce do katedry Chełmińskiej przykupiwszy: co approbował Zygmunt Król: Przydaje w tymże liscie, że czego żaden z antecessorów jego przed nim nie uczynił, on dobra kościoła swego tak reparował, intraty znacznie przyczynił, budynkami wspaniałemi ozdobił, oprawił zamki opadłe do ozdoby, ufortyfikował do obrony: umarł 1530. w Lubawie pochowany.

Jerzy brat Jana biskupa Chełmińskiego, najprzód podkomorzy Chełmiński, potem kasztelan Gdański, nakoniec wojewoda Pomorski i starosta Świecki. Jemu list Zygmunta I. na Polecieński dwór dany to przyznaje, że dom Konopackich, *animo gratuito et fidelissimo, ac summa virtute et dexteritate, non sine intemeratae fidei constantia*, zawsze w Polszcze dobru pospolitemu służył. Król Albrycht darował mu dobra Lepno 1499. z Kopyckiej, jako chce *MS. o Familiach Prusk. Załus.* czy z Kopycińskiej spłodził dwie córki, z tych jedna dostała się w małżeństwo Krzysztofowi Kostce wojewodzie Pomorskiemu, druga Jerzemu Oleskiemu herbu Grzymała kasztelanowi Chełmińskiemu: synów także trzech Łukasza, Rafała, i Jerzego. Z tych jeden Łukasz zbudował pałac w Mirachowie, umarł r. 1570. a z Cemianki wojewodzanki Malborskiej miał dwie córki, jedna z nich Helena była za Samuelem Konarskim chorążym Pomorskim, leży

w kościele Topolskim, kędy z ust jej po śmierci wyrosła lilia: druga za Jędrzejem Kretkowskim wojewodą Brzeskim Kujawskim: synów trzech, to jest Łukasza dziedzica na Mirachowie, od którego z Konarskiej starościanki Jurborskiej, było dwóch synów: Adam z Radowicką bezpotomny, i Krzysztof bezżenny, umarł r. 1647. leży w Grzywnie: ojciec ich zaś Łukasz umarł 1627. pochowany w Toruniu u OO. Dominikanów. Jerzego dziedzica na Kuczwałach żył bezżenny, leży w Kiszborku. Fabiana dziekana Poznańskiego, kanonika Gnieznieńskiego Warmińskiego i Chełmińskiego, kameryera u Klemensa VIII. Leona XI. i Pawła V. od tego ostatniego, przywiózł do Polski kapelusz kardynalski Maciejowskiemu, i pierścień. *Damalev. in Archiep. Gnesn. fol.* 338. W Grodnie OO. Bernardynów fundował, i altaryą w kościele katedralnym Warmińskim: a Błogosławionemu Kostce u Klemensa VIII. wyjednał pewne indulgencye do jego kaplicy. *Sachinus in Vita B. Stanisl.* Był administratorem biskupstwa Chełmińskiego 1614. umarł w Warmji.

Są listy tego Fabiana w Manuskryp. Helsbergskich w roku 1604. był rekomendowanym od Papieża Królowi na biskupstwo Warmińskie ale go Rudnicki w tej mierze ubiegł od Króla promowowany. — *Krasicki.*

Rafał kasztelan Elbląski syn drugi Jerzego wojewody Pomorskiego. *MS. o Famil. Prusk.* powiada, że umarł *sterilis* 1550. *a Hist. Posselii Polon. Pruten. w roku* 1552. twierdzi, że dopiero wstąpił na tę kasztelanią, a przedtem to jest r. 1548. podkomorzym był Malborskim *fol.* 633. czy miał kogo za sobą, żaden nie pisze:

Jerzy kasztelan Chełmiński, trzeci syn Jerzego wojewody Pomorskiego, w roku 1551. na tem krześle siedzieć począł, na Elbląskim 1549. na Gdańskim r. 1546. Anna z Sztemberku Kostczanka, córka Stanisława wojewody Chełmińskiego, dwie mu córki powiła, z których jedna z Trzebińskim, druga z Piotrem Tomickim kasztelanicem Gnieznieńskim herbu Łodzia, zaślubione, synów zaś sześciu. 1. Jan kanonik Chełmiński i Warmiński, którego epitaphium na tablicy srebrnej wyzłacanej wykopano w Chełmży 1622. z taką inskrypcyą. *R. D. Joannis a Konopat, Canonici hujus Ecclesiae Cathedralis Culmensis, filii vero Georgii a Konopat Castellani Culmensis et Capitanei Svecensis, corpus hoc tumulo reconditum beatam spem futurae et gloriosae resurrectionis expectat. Obiit die S. Bonifacii* 4. *Maji anno* 1601. 2. Stanisław bezżenny, trzymał Gentyliszki w Litwie w zastawie od książąt Radziwiłów, tego nadgrobek w Nowym u OO: Bernardynów tak mówi: *Stanislao Georgii a Konopat Ca-*

stellani Culmensis et Capitanei Svecensis filio, viro multis ac egregiis virtutibus praedito, fratres superstites, amoris et dulcis memoriae ergo, hoc monumentum posuere, qui obiit 1648. *aetatis* 47. Herby cztery: Odwaga, Dąbrowa, von Pekaw, Helemberg. 3. Krzysztof, trzymał Tomice Luchowo, Smarzewo i Świerkocin, zszedł z tego świata bezżennie żyjąc. 4. Rafał, którego z Rokusowny został się syn Jędrzej, ten z Czapskiej wdowy, żadnego nie zostawił potomstwa.

Jerzy kasztelan Chełmiński piąty syn Jerzego kasztelana Chełmińskiego z Kostczanki, trzymał Straszów, w Rynkowce zamek, i wielkim nakładem i piękną magnificencyą wystawił. Nowski klasztor OO. Bernardynów od heretyków sprofanowany i spustoszony reparowawszy w roku 1600. zakonnikami wprowadzonemi osadził. *Histor. Possel. Polon. Pruth. fol.* 285. Złączył się był dożywotnie z Elżbietą Dąbrowską starościanką Radzyńską, z tej miał pięć córek, Annę wydał za Ernesta Krokowskiego sędziego Puckiego herbu Wikerod. Zofią za Mirosława Konarskiego chorążego Pomorskiego, a potem podkomorzego Malborskiego. Maryannę najprzód za Jana Przyłupskiego, a po nim za Breńskiego, z obiema żyła bezpotomnie, Katarzynę zakonnicę w Żukowskim klasztorze. Elżbietę, ta Panną umarła: synów było czterech. Z tych Jan młodo umarł 1594. w Gdańsku z nadgrobkiem od ojca pochowany, *Starowol. in Monum.* Krzysztof żył bezżenny. Rafał w kwitnącym wieku świat pożegnał, nadgrobek jego w Dzwiernie. Jerzy starosta Nitawski, miałci wprawdzie za sobą Konarską Annę, przecież potomstwa nie było. *Starowol. Orat. in Obitum Sigismundi III.* o Jerzym Konopackim powiada, który żył za czasów tego Króla, że przez trzydzieści lat w trumnie w której się kazał po śmierci pochować, z szat się wyzuwszy sypiał, i owszem bezsenny leżąc, ustawiczną się na śmierć reflexyą w świątobliwe życie wprawiał: takbym rozumiał, że o tym Jerzym mowa, który był syn Łukasza z Cemianki urodzony. Jerzego zaś Konopatskiego kasztelana Chełmińskiego, wspominają *Konstytucye* 1591. *f.* 616. gdzie go Rzeczpospolita do pogranicznych dyfferencyi od Pomorskiej ziemi komissarzem uczyniła.

Maciej najprzód podkomorzy Chełmiński i starosta Grudziądzki, potem wojewoda, nakoniec po śmierci żony swojej, biskup Chełmiński, szósty syn Jerzego kasztelana Chełmińskiego z Kostczanki. W rycerskim stanie służył ojczyznie, jako na kochającego syna przystało, to posłując na różne sejmy, to komissye odprawując. Zamek w Konopacie prawie jak inszy, nową strukturą reparował i ozdobił. Paweł V.

jemu i sukcessorom jego, swój własny herb do jego przydał, to jest na hełm smoka z rozszerzonemi skrzydłami, czyli skrzelami wyniósł, atoli ani on, ani potomstwo jego, przywileju papiezkiego nie zażywali. Biskupem zostawszy wiele od heretyków cierpiał, którym kościoły odbierał, w Chełmży fundacyą uczynil na instytucyą dzieci szlacheckich, umarł 1613. dwie lecie na tej katedrze prezydując z wielkim wszystkich dobrych żalem. Ostatnią wolą rozkazał był, żeby mu żadnego mausoleum nie stawiano, ale żeby na prostym głazie miasto nadgrobku napisano: Tu leży Konopacki biskup Chelmiński. *Janczyński in MS.* Cialo jego jednak Kasper Działyński 1644. z ołowianą trumną, na inne miejsce przeniósł w katedrze Chełmińskiej. Zona jego, gdy jeszcze był świeckim, byla Elżbieta Dulska herbu Przegonia kasztelanka Chełmińska i podskarbianka koronna: ta mu powiła trzy córki: Zofią, Katarzynę i Elżbietę dwie z nich życie sobie zakonne za klauzurą w Toruniu obrały: trzecia dostała się w małżeństwo Zygmuntowi Grudzińskiemu kasztelanowi Nakielskiemu. Synów z tejże było sześciu. Z tych Piotr 1589. w Malborku pochowany, Gabryel w Toruniu u Mniszek 1617. Władysław: młodo pomarli. Jędrzej czwarty brat ich, najprzód kanonik Chełmiński, z tym honorem w Paryżu uczył się retoryki, filozofji i *jus canonicum*, ztamtąd do Rzymu pospieszył, gdzie od Pawła V. mile przyjęty: powróciwszy do ojczyzny wziął od Króla kanonią Warmińską, dalszym nadziejom, śmierć tamę rzuciła 1622. wieku 25. umarł tylko dyakonem będąc, a jako jego nadgrobek świadczy w Chełmży, *Beatissimae Virginis cultor eximius, sobrius, castus exemplaris Benefactor Collegium* naszego Brunsberskiego.

Jan Karol piąty syn Macieja wojewody Chełmińskiego, najprzód starosta Dybowski, potem opat Wąchocki, dalej Tyniecki nakoniec Warmiński biskup, nim mu jednak expedycya przyszła z Rzymu na tę infułę, przeniósl się na wieczną godność 1643. Po dwa kroć peregrynując po cudzych krajach, tak się dobrze języków, Włoskiego, Francuzkiego, Hiszpańskiego, Niemieckiego, nauczył, jakby się w każdej z tych prowincyi urodził. Przytem z natury wielki dowcip tak polerował, że Grzegorz XIII. piękne w nim przymioty zważywszy, do swojej Boncompagnów familji i herbu go przypuścil. Zygmunt III. na którego dworze znacznym kosztem długo się bawił, starostwo mu Dybowskie konferował: a gdy w pięćdziesiąt potem lat życia stan sobie duchowny obrał, przydał mu Władysław IV. opactwo Wąchockie, i z bratem swym Janem Kazimierzem do Hiszpanji wysłał, tam i z Kazimierzem od Francuzów przytrzymany, przewłokły areszt we-

solą znosił i nie zachmurzoną powieką, aż też najprzód do Paryża przywołany, ztamtąd do ojczyzny powrócił: wziął wkrótce opactwo Tynieckie w zasługach, a dalej i nominacyą na biskupstwo Warmińskie. Bogaty ornat i piękny kościołowi Tynieckiemu oddał, tak szczodry na ubogich i uczonych ludzi, że też czasem i jemu samemu nie stawało, w ten czas tedy wziąwszy instrument muzyczny, ciesząc się mawiał, *Dominus providebit, Ego vero egenus sum et pauper, Dominus sollicitus est mei*, i dziwnie mu to znowu Bóg rekompensował i poddawał. Ludzkości wielkiej ku wszystkim, pobożności wyśmienitej, po śmierci jego więcej się nic nie zostało, tylko jeden czerwony złoty. Pisali o nim *Starowol. w Kazaniu na jego pogrzebie. Treter. in Varmien. Episc. Janczyński in MS. Szczygiel in Tinecia.* kędy pochowany leży.

O tym Konopatskim biskupie Warmińskim, *Carolus Ogerius in Itinere Polonico Anno* 1635. takową czyni wzmiankę: *invisi ego Joannem Carolum Konopatski Comitem, virum nobilissimum genere ac virtute, cujus Pater Palatinus fuerat, post Episcopus Culmensis. Dedi illi literas Marchionis Rorislaci, Galli, quibus me perhonorificis verbis apud illum commendabat, unde me (qua comitate ac suavitate est) humanissime excepit; est ille vir elegantissimus, decorique inprimis aspectus, qui pro sua virtute ac prudentia, regendae Alexandri Poloniae Principis adolescentiae, a serenissimo hoc Rege commissus fuerat. Nuper ille a Rege abbatia viginti quinque millium florenorum donatus fuit, seque ideo togae addixit. maximas Ecclesiae dignitates jure ac merito expectaturus; quippe qui doctrinam aliis virtutibus conjunxerit, plurimarumque linguarum facultatem sibi comparaverit. Utque id facilius conjicere liceat, subjiciam hic elegans, quod mihi inter alia multa sui ipsius Epitaphium recitavit.* —

Hispaniam peragravi, Italiam perlustravi, Galliam perspexi, Germaniam emensus sum, Belgium vidi. Angliam, Scotiam, Irlandiam, Daniam, Sveciam, Norvegiam circuivi, Moschoviam pertransii, in Poloniam redii; ossa ibidem mea depositurus, quibus et Epitaphium confeci.

Ossa diu jactata nimis terraque marique — Hic requiem errorum denique reperiunt. — Krasicki.

Jakób Oktawian kasztelan Elbląski, a przedtem chorąży Pomorski, podskarbi ziem Pruskich, szósty syn Macieja wojewody Chełmińskiego, miał za sobą Heindensteinownę Zofią, siostrę Reinholda kasztelana Gdańskiego, po niej Barbarę pojął z Sztemberku Kostkownę: dwie córki jego były, jedna z Heindensteinowny Magdalena, ta najprzód żyła z Wincentym Korwinem Gosiewskim podskarbim Wielkim Litewskim, a po jego zabiciu, za Janem Karolem książęciem na Klewaniu Czartoryskim podkomorzym Krakowskim, zeszła z tego świata 1694. złożona po śmierci na kalwaryi pod Kra-

kowem, gdzie kościół sztukateryą i wielu inszemi rzeczami ozdobiła. Druga z Ferdynandem Gabryelem Szczepańskim starostą Mirachowskim ba i Grudziądzkim: tyleż synów, to jest Jerzy starosta Wieliski, pułkownik królewski, podkomorzy Malborski 1680. żona jego Helena Rosputowna kanclerzanka księztwa Pruskiego, ale nie zostawił potomstwa.

Stanisław w Konopatach kasztelan Chełmiński, starosta Nowski Plotelski, syn drugi Jakóba kasztelana Elblągskiego, złączył się był dożywotnie pierwszym związkiem z Katarzyną Lukrecyą Guldenszternowną kasztelanką Gdańską, wdową po Janie Kazimierzu Kretkowskim i z niej córka została Teresa. Drugim związkiem z Barbarą Kryszpinowną podskarbianką Litewską, wdową po Alexandrze Wołowiczu staroście Plotelskim, z tej miał córek trzy, Ludowikę, Elżbietę, i Teofilę, syna żadnego nie zostawiwszy, ostatni z domu Konopatskich wszedł do grobu; z córek jego jedna Kruszyńska kasztelanowa Gdańska, druga Czapska miecznikowa ziem Pruskich: był wprzód ten Stanisław miecznikiem ziem Pruskich, dalej podkomorzym Pomorskim; na deputackich i poselskich funkcyach wsławiony. *Duryewski nie zeszłą pamięć Kostków w roku* 1702. *pod jego imieniem do druku podał.* N. Konopacka Konstantyna Jana Szujskiego chorążego Brześciańskiego małżonka koło roku 1680.

Trzecia córka ostatniego z Konopatskich Stanisława, kasztelana Chełmińskiego, o której *Niesiecki* zapomniał, była za Zboińskim kasztelanem Elblągskim, matka licznego potomstwa. (Patrz Zboiński.) — *Krasicki.*

Niewiadomo do którego domu należą, w ziemi Przemysłkiej — Konopacki skarbnik Przemysłki, dziedzic na Rozborzu, córka jego za Wisłockim, syn bezżenny utonął. Adam Konopacki w roku 1778. wojski Krzemieniecki. — *Krasicki.*

Kuropatnicki w dziele swojem, w §. V. w extrakcie *apud tabulas Regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum*, wymienia zapisanych w Listopadzie 1782. r. Macieja, Michała, Floryana i Ignacego Konopackich. —

Konopka *herbu Nowina*, w ziemi Wiskiej i Łomżyńskiej, piszą się z Konopki starej i Lesni. Jakób Konopka z Sikorskiej spłodził Stanisława rotmistrza w Inflantskiej expedycyi, od którego był syn Jan, który na Wołyniu osiadł. Wojciech, Jan, Mikołaj i Felix bracia rodzeni: z tych Wojciech rotmistrz królewski, z Zakrzowskiej z małego Zakrzowa, miał syna Pawła męża rycerskiego, z Krajowskiej zostawił synów i córki. Niektórzy na Wołoskiej kampanji pobici leżą w Jasiech: drudzy wojenną traktowali. Filip przez lat czterdzieści żołnierz, przeżył lat dziewięćdziesiąt, żona jego Szadlińska, syna mu powiła Jakóba. Konopianka była za Chwalibogiem. Jędrzej podpisał elekcyą Jana III. z ziemią Wiską.

Stanisław pleban Zablotowski, sześć tysięcy wysypawszy na dobrach Trościancu, fundacyą uczynił, żeby trzej studenci ubodzy, mogli mieć ztąd dostateczną prowizyą.

Konopka herbu *Nowina* w ziemi Przemyslkiej, w r. 1778. Marcin Konopka kanonik Przemyslki, brat jego miał wieś dziedziczną *Rustweczko*. — Stanisław komornik Zambrowski. — *Krasicki*.

Kuropatnicki w dziele swojem w §. V. w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum*, pod d. 12. Listopada r. 1782. wypisuje, Jana i Piotra Konopków. —

Konopierski. Wojciech Konopierski w województwie Rawskiem podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Samuel Konopiński 1632.

Konopnicki *herbu Jastrzębiec*, w województwie Sieradzkiem. Jędrzej starosta Wieluński rotmistrz królewski z Małgorzaty Krysztoporskiej herbu Nowina, Mikolaja pod Bukowiną zabitego córki, spłodził te córki, Jadwigę Buzeńską sędzinę ziemską Sieradzką, tej zmarłej 1541. nadgrobek napisał. *Andreas Tricesius lib. 2. epigram.* Annę, ta się w małżeństwo dostala Mikołajowi Dębowskiemu. Trzecia była za Mikołajem Radoszewskim herbu Oksza: i synów czterech. *Dąbrowski Parentalia.* N. Konopnicka była za Balińskim Janem herbu Jastrzębiec podstarościm Dobczyckim. Stanisław w województwie Poznańskiem, Łukasz w powiecie Pińskim 1648. Wojciech 1656. pod czas inkursyi Szwedzkiej do dóbr swoich, naszych ojców Kaliskich mile przyjął i sustentował. *Hist. Coll. Calis.* Stanisław 1674. Hieronim z Kroczowa i Konopnicy Konopnicki kasztelan Spicimirski, żona jego Barbara z wielkich Karsnic Karsnicka 1621. *Chwali go Okol.* że był ludzki i na ubogie szczodry. OO. Paulitów gdzieś w swoich dobrach fundował. Jam widział ich herb, ale na hełmie kruk był nie Jastrząb, w pysku pierścień trzymał, nie podkowę, tak jako u Kierskich. N. miał za sobą Ptaszkowską. N. była za Sebastyanem Jerzmanowskim. N. miał za sobą Zofią Kobierzycką herbu Korab.

de Konrade *herbu Sulima.* Karol Ludwik de Konrade dla zasług swoich; na różnych expedycyach w wojsku koronnem tej ojczyznie służąc, otrzymał indygenat, tak w koronie jako w księztwie Litewskiem na sejmie 1676. *Constit. fol.* 58. Franciszek podskarbi u Królewicza Polskiego Jakóba; synowie jego Paweł w zakonie naszym Bogu się na służbę oddał, Franciszek jeszcze w szkołach i Ludwik jeszcze w dzieciństwie. Córki zaś dwie: Anna, zakonnica w Żółkwi i Maryanna jeszcze Panna.

Konradzki *herbu Osorya*, w Płockiem województwie, ale są podobno i Ostojczykowie. Janusz de Konradziec

kasztelan Raciązki 1496. u *Łaskiego w Statucie fol.* 110. tenże potem czy inszy Zawisza z Konradzie kasztelan Płocki 1501. jako się mówiło w pierwszym tomie. Jerzy Konradzki w województwie Płockiem 1648. N. rotmistrz, któremu i jego chorągwi, płacić kazała zasługi, *Konstytucya* 1653. *fol.* 4. N. miał za sobą Jeziorkowską pozostałą wdowę po Swirskim mieczniku Podolskim. Paweł Konradzki Soc. Jesu retoryki lat 18. uczył, umarł w Lublinie 1699. jest jego panegiryków kilka w druku: 1mo. *Triumphale Vestigium Poloniae Principis Jacobi in arena bellica impressum* 1684. *in fol. Calisii.* 2do. *Arae Olycenses Andreae Constant. Łącki Canon. Gnesn. Infulato Olycensi* 1688. *in fol. Lublini sub alieno nomine.* 3tio. *Primus honor Michaeli Potocki Capit. Crasnostav.* 1686. *in folio Lublini.* Alexander w księztwie Litewskiem 1700.

W r. 1778. Paweł Konradzki viceregent Buski. — Józef wojski Czerniechowski. — *Krasicki.*

Konstantynowicz *herbu Lis*, w województwie Mińskiem. Konstantynowicz Rokoz Augustyn pisarz grodzki Mścisławski podpisał elekcyą Jana III.

Kontowt. Kontowt mąż znaczny w księztwie Żmudzkiem, ziemianów tamecznych od Michała Zygmuntowego syna przeciągnął do Kazimierza książęcia, za co od niego wziął starostwo Żmudzkie roku 1441. ale tylko na trzy lata, *Stryjkow. fol.* 595. *Kojał. par.* 2.

Kontrym, w powiecie Lidzkim. Jarosz Kontrym podpisał elekcyą Jana III.

W r. 1788. Gabryel Kontrym skarbnik Żmudzki. — *Krasicki.*

Konwentski, w Krakowskiem województwie. Wojciech Konwentski podpisał konfederacyą Krakowską 1705.

Kopański. Michał z Kopany cześnik Warszawski r. 1496. był na zjeździe Czerskim Mazowieckim. *Statut. Mazow. fol.* 110. i 113. Stanisław Chryzostom w Żmudzi 1632. Piotr w Trockiem 1648. Alexander w Smoleńskiem 1674.

W r. 1778. N. Kopański obożny powiatu Stanisławskiego. — Józef sędzia grodzki. — *Krasicki.*

KOPASINA HERB.

Mają być dwie rzeki białe, z góry na dół płynące, a we środku między niemi krzyż, czyli raczej miecz otłuczony, na hełmie trzy pióra strusie, tak go opisują, *Biel. fol.* 84. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 308. *o herb. fol.* 149. *Okol. t.* 1. *fol.* 409. *Klejnoty fol.* 55. gdzie przydają, że ten herb od herbów Śreniawy i Drużyny urosł, czyli raczej z tych dwóch

KOPASINA HERB.

złożony. Z tej zaś okazyi nadany. Za czasów Bolesława, Śmiałego Króla Polskiego, wojsko nieprzyjacielskie, między dwiema rzekami rozłożyło się, postrzegłszy to rycerz nazwany Kopasina, w noc głęboką na niespodziewających się, z innemi swemi uderzył, i najprzód konie im wszystkie zabrawszy, tak potem siekł i bił do woli, aż wszystkich wyciął; za co powróciwszy do Króla z zwycięztwem, też same dwie rzeki w herbie wziął i miecz, toż samo miejsce przy Dunaju, na którym ta batalia była, darował Król odważnemu kawalerowi. *Starowol. in Monum. fol.* 772. zda się to samo potwierdzać, kiedy kładzie nadgrobek Janowi Kopasinie od wojska Bolesława Śmiałego wystawiony, ale mi się zda, że to nierychło potem, i blisko czasów Starowolskiego, od kogoś z tej familji wyniesiony. *Parisius* inszą okazyą tego herbu zakłada. *M. Antoninus Philos.* Cesarz Rzymski w Sarmacyi niektóre miejsca ludźmi swemi obwarował, sam się tym czasem na Kassyusza tyranna wyprawił: Sarmatowie widząc czas pogodny, nie tylko ze wszystkich fortec, wyrzucili presidia Rzymskie, ale też Vindebonę, którą dziś Wiedniem Rakuzkim zowiemy, posiedli. Chciał się tego zemścić Antoninus, przetoż z większem wojskiem nadciągnąwszy, obległ ich: Bronili się potężnie, i owszem wypadłszy z miasta, pięciu jego pułkowników i z wielą innych trupem położyli między dwiema rzekami Wienną i Dunajem: za co wodzowi tego wojska, też rzeki w herbie nadane. To *Parisiusza* domysł, taki drugi jako i *Paprockiego* wyżej wspomniony; powiada o sobie tenże Paprocki, że widział na listach Pietrasza Kopasinę w roku 1249. czy jednak do tego herbu należał, nie mógł wiedzieć. Tym się herbem pieczętują ci

Kopasiński, *Sikorski.*

Kopec *herbu Kroje*, z tą jednak różnicą, że na jednym kroju, który jest po lewej stronie tarczy, kłada krzyżyk mały, tak go opisał *Ks. Kojał. in MS.* Dom Kopciów w księztwie Litewskiem i dawny i zacny. N. Kopec pisarz Litewski, wspomina go przywilej 1522. Eustachi dworzanin Króla Augusta I. Bogusław pisarz ziemski Bracławski 1579. Wasił 1563. odprawował poselstwo od stanów Litewskich do koronnych, względem dokończenia unji, synów trzech zostawił, pierwszy Łukasz kasztelan Brzeski Litewski, żona jego Katarzyna Firlejowna wojewodzanka Krakowska, syn Alexander 1616. a podobno tenże sam Alexander był potem kasztelanem Brześciańskim r. 1648. Drugi syn Wasila, Filon marszałek Lidzki (żona zda mi się Chreptowiczowna) synów kilku: z tych Adam kanonikiem był Wileńskim, suffraganji Wileńskiej ofiarowanej sobie od Jana Dowgiała Zawiszy biskupa, ani żadnych innych wyższych urzędów w tej kapitule przyjąć niechciał, lubo mu wszyscy przyznawali, że godzien był najwyższych. Mikołaj brat Adama, w zakonie naszym godny kapłan, umarł 1659. Drudzy bracia ich zostawili potomstwo, siostra ich zda mi się marszałkowna, była za Grzegorzem Horskim wojewodą Mścisławskim. Wasil trzeci syn Wasila, podkomorzy Brzeski, starosta Oski i Przełomski, a potem kasztelan Nowogrodzki 1632. miał za sobą Chodkiewiczownę Barbarę kasztelankę Trocką, córka jego Anna z Pawłem Sapiehą wojewodą Wileńskim i hetmanem Litewskim dożywotnie zmówiona, syn zaś Jan Karol, najprzód dworzanin królewski, dalej cześnik Litewski i starosta Brzeski, potem wojewoda Połocki, nakoniec kasztelan Trocki, starosta Kowieński i Jurborski, marszałkował w trybunale Litewskim 1672. złączył się był dożywotnie z Maryą Lukrecyą księżną de Strozzi, pozostałą wdową po Alexandrze książęciu Radziwile marszałku Litewskim, z znacznej w Włoszech parenteli, z tą spłodził córkę Franciszkę, która zaślubiona z Władysławem Kazimierzem Sapiehą wojewodą Trockim, umarła roku 1690. wieku swego 31. Tegoż córka była za Stanisławem Łuzeckim wojewodą Podolskim, a po jego śmierci, za Konstantynem Janem Szujskim chorążym Brześciańskim. Sylwester Kopec sędzia grodzki Mścisławski 1632. Krzysztof w Wilkomierskiem, Zofia w Lwowskim naszym kościele pochowana 1621. N. była za Ogińskim Mikołajem podskarbim nadwornym Litewskim. Mikołaj Kazimierz rotmistrz królewski. Jan Kazimierz 1674. Michał Kopec skarbny Litewski, kilka razy poseł na sejmy, deputat na trybunały, potem pisarz Litewski i starosta Oszmiański, umarł 1727. żona jego Anna Naramowska sędziego Oszmiańskiego

siostra, z którą zostawił sześć córek. Hrehory Kopec miał za sobą Teofilę Wapowską, stolnikownę koronną. Dom ten od książąt Twerskich swoje początki zasięga. Anna Kopciowna Jędrzeja Wojny krajczego Litewskiego małżonka. *Zaliwski Lament załobny.*

Kopec *herbu Lubicz,* w powiecie Upitskim i Pińskim. *Kojał. in MS.*

Koperni *herbu Jastrzębiec*, w Sendomierskiem województwie.

Kopije *w herbie.* Patrz *Jelita*, *Geometer*, *Dębicz*, *Szydłowski*, *Łapczyński*, *Serny*, *Słowiński*, *Gorlewski*, *Wielkołucki.*

Kopijowski. Teodor Kopijowski, z sejmu 1616. rewizor ksiąg ziemskich grodzkich i podkomorskich Bracławskich, naznaczony *Constit. fol.* 22.

Kopiński. Jan z Kopinej, Adam, Paweł Kopińscy obywatele Podlascy 1575. na zjezdzie Parcowskim, listy do stanów Rzeczypospolitej o grodzie Parcowskim podpisali, w processie rozgraniczenia między województwy Podlaskiem i Brześciańskiem.

Koplewski *herbu Abdank.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Kopyciński *herbu Topacz,* na Podolu, od dóbr Kopyczyńca, to imię wzięli, przecież się pisali z Bestwiny. Jędrzej Stanisław i Ostafiej godni rotmistrze, 1575. Mikołaj Kopyciński komissarz do Błudnik 1555. Stanisław sędzia ziemski Halicki, poseł na sejm, podpisał tranzakcyą Będzińską 1589. Mikołaj podsędek Halicki 1620. żona Katarzyna Ożdzanka, posłował na sejm 1616. ztamtąd deputat do kwarty Rawskiej. *Constit. fol.* 41. Szymon rotmistrz usarskiej chorągwi, w Moskiewskich expedycyach wsławiony. *Potoc. Centur. fol.* 133. Umarł 1630. zostawiwszy synów dwóch, tyleż córek. Barbara Kopycińska była za Jędrzejem Kalinowskim herbu Kalinowa, Antoni miał za sobą Chronowską. N. Elżbietę Drohojewską *sterilem.*

W roku 1788. Jan Kopyciński pisarz grodzki Nowomiejski. — *Krasicki.*

KOPYCKI HERB.

Drzewce od oszczepu stojące prosto do góry, powinno być z jednego boku na ukos ostrze od oszczepu, z drugiego takież, na hełmie nad koroną trzy pióra strusie, tak go opisuje *MS. o Familiach Pruskich*, kędy przydaje, że w Pru-

KOPYCKI HERB.

siech, a osobliwie w Pomorskiem jest wiele takich oszczepów. Imienia tego nabyli od dóbr Kopytkowa w Nowskim powiecie, który potem kupił od nich Kostka, a Piotr Kostka przedał go Wolfom. Jan Kopycki miał za sobą Konarską herbu Koło, z tą spłodził trzech synów: Szczesnego, Dawida i Jana ludzi rycerskich, którzy żadnej expedycyi za Zygmunta III. nie opuścili. Z tych Dawid na Rusi osiadł. *Biel. fol.* 755. i *Neugeb.* piszą, że Stanisław Kopycki w r. 1577. z Kozakami podkowę na Hospodarstwo Wołoskie wprowadził, i od niego Chocimskim Durkułabem był uczyniony. Małgorzata Kopycka była za Frąckim kasztelanem Chełmińskim. Michał 1648. N. Kopycka Jerzego Konopackiego wojewody Pomorskiego małżonka koło roku 1500.

Kopydłowski *herbu Drya.* Przedpełko z Kopydłowa kasztelan Lęcki 1436. u *Łaskiego w Stat. fol.* 140. *Bielski* o nim świadczy *fol.* 298. że w potrzebie pod Grunwaldem, Kierdorfa Slężaka i z innemi pięćdziesiąt pojmał. *Długosz in Vitis Episc. Posnan.* pisze, że Mikołaj Kopydłowski herbu Drya, kościół wymurował w miasteczku biskupiem Sleżynie 1439. za Jędrzeja z Bnina biskupa Poznańskiego.

Kopylskie *książęta*, patrz **Olelkowiczów.**

Kopystyński *herbu Leliwa.* W ziemi Przemyslkiej. Michał Kopystyński władyka Przemysłki 1595. podpisał list o unji z kościołem Rzymskim, wspomina go *Baronius in append. ad tom.* 7. Jan poborca w Przemyslkiem r. 1607. i 1611. *Constit. fol.* 882. Zacharyasz archimandryta Pieczarski. Izaacyusz władyka Przemysłki 1628. tegom opuścił w tomie pierwszym. Stanisław 1692.

Kopytkowski *herbu Kościesza.* Piotr Kopytkowski kasztelan Warszawski 536. *Statut. Masov. fol.* 7.

KORAB HERB.

Korab żółty w polu czerwonem, z masztem szarym powinien być. Toż samo w hełmie. Tak go opisują *Paprocki w Gniazdzie fol.* 509. *o herbach fol.* 462. *Biel. fol.* 113. *Okol. tom.* 1. *fol.* 413. i *tom.* 2. *fol.* 179. *Klejnoty, fol.* 56. *MS. P. Kojałow.* kiedyś i żaglu u masztu, jaki więc pospolicie w wodnych statkach bywa, używali; a potem dla nowych zasług, wieżą miasto masztu przydano im, na wierzchu zębatą. *Paproc. w Gniazdzie* powiada, że z Niemiec ten herb przyniesiony do Polski, od niejakiego rycerza nazwanego Miorsz: w pośledniejszej księdze o herbach twierdzi, że z Anglji przyszedł z tymże kawalerem: *Biel.* poświadcza o Anglji; inni mówią, że go Robert biskup Krakowski pierwszy wniósł do Polski. *Parisius* domyśla się, że ten herb nabyty od Sarmatów Wandalezyków, gdy Francyą z książęciem Krokiem pustoszyli w wieku piątym, kędy wiele miast portowych, dobyli, co i S. Prosper natrąca *de recto judicio. Impositae haud urbes amnibus aequoreis, Barbarici superare dolos, atque arma furoris evaluere.* Ztąd wnosi *Parisius*, że tym, którzy się w tej expedycyi popisali, nadany za herb Korab. Albo też za Justyniana Cesarza, o którym z Cedrena powiada, że Hunnowie Słowacy, gdy najeżdżali Tracyą, i zawsze z wielką korzyścią wychodzili, Justynian Cesarz kazał wielkie nawy porobić, i na Dunaj rzekę spuścić, żeby tym sposobem zagrodził drogę najezdnikom. Słowacy jednak jedne z nich potopili, drugie zabrali: Tym którzy do tego największym powodem byli, być może, że na pamiątkę Korab się w herbie dostał. Z tego może sobie każdy wnieść, że w starożytnych tranzakcyach, więcej się domyślać możemy, niżeli zgadnąć. To pewna, co pisze *Bonnani in Ordin. Equestr. fol.* 85. że Ludwik S. Król Francuzki, nową kiedyś kawaleryą, na świętą wojnę ustanowił,

która powinna była nosić na szyi, na złotym portugale okręty, i zwała się ta kawalerya. *Equites Navis.* O tej familji zdanie Długosza takie było, że Korabitowie *Recti et mediocritate contenti.*

Przodkowie domu tego.

Robert kasztelan Sieradzki koło roku 1081. którego syn Robert także, czyli jako inni piszą Rupert, z kustosza Wrocławskiego na Szląsku (*Starowol. in Vitis Episc. Cracov.* tu się pomylił, gdy miasto *Vratislaviensis*, kładzie *Vladislaviensis*) obrany zgodnie od kapituły, wziął infułę Wrocławską, tę jak godnie piastował, z tego może się poznać, że tych czasów jeszcze rzadko widzianym przykładem, z tej katedry przeniósł się na Krakowską 1142. od wszystkich kanoników jednostajnemi głosami obrany i zaproszony. Tę rządził i pieczołowaniem pasterskiem, i zabieganiem koło karności kościelnej, pokorą, jakby nie był na takiej godności, szczodrobliwą osobliwie na ubogich ręką, że się miłym stał w oczach wszystkich, kościół katedralny Krakowski rozprzestrzenił, i z fundamentu większy wyprowadziwszy, sam go poświęcił; ztemwszystkiem dwie lecie tylko siedząc, dług śmiertelności wypłacił 1144. *Starowol. loc. cit. Paproc.*

Mrokota biskup Poznański z kustosza Poznańskiego, na tę godność przez elekcyą kapitularną wyniesiony, który lat dziesięć powierzoną sobie trzodę sprawując świątobliwie, przeniósł się na wieczność 1196. r. w katedrze Poznańskiej pochowany, *Długosz in Vitis Episcop. Posnan.* Tu kładą Jana Radlicę biskupa Krakowskiego, ale ja o nim mówić będę pod Radlickiemi. Zbisław wojewoda Sieradzki r. 1242. Piotr kasztelan 1400. ale nie pisze *Paproc.* jaki. O Zbisławie mówiłem w pierwszym tomie. Baldwina biskupa Krakowskiego do Korabitów naciąga *Okolski*, *Starowol.* do Aichingierów, gdziem i ja o nim mówił.

Sędziwój albo Sandek herbu Korab, rektor akademji Krakowskiej i kanonik Gnieznieński, mąż z Bogiem złączony. Ten, gdy Kazimierz Król pod Chojnicami przegrał batalią, gorąco się przed krucyfixem modlił, z łzami prosząc Boga, żeby mu objawił, kto był okazyą do tak nieszczęśliwej wojny, gdy tak całą noc w włosiennicy wzdychając do Boga przetrwał, objawiono mu, że zguby wojska w tej potrzebie, nie kto inny był przyczyną, tylko grzechy królewskie, kazano mu tedy pójść do Króla, i napomnieć go o nie, w których jeżeliby się był poprawił, żeby mu był lepsze napotem powodzenia obiecywał; jeżeli nie, zgubę pewną i zemstę Boską

żeby mu przepowiedział. Poszedł Sandek w prostem odzieniu, boso do Brześcia, gdzie do Króla przyszedłszy, i kazawszy mu stać przed sobą, strofował niesworne życie jego, wymawiał grzechy sobie od Boga objawione. Umarł ten Sandek w Kłodawie. *Długosz lib.* 13. *f.* 162. *Pruszcz num.* 83. *ex Actis Academ. Cracov. Vosdasius in Ethica l.* 3. 1453. *Damalew. in Archiepisc. Gnesn.* powiada że potem został ten Sędziwoj kanonikiem regularnym w Kłodawie, i proboszczem tamten klasztor rządził 1476. kędy wiele manuskryptów jego zostało.

Herbowni.

Bobkowski, Bogusławski, Bojemski, Bronowski, Brzozowski, Chajecki, Chociszowski, Chojecki, Chrzanowski, Chwalibowski, Chyżanowski, Czacharowski, Czartkowski, Czepiel, Czerniecki, Dąbrowski, Drozdowski, Ejsmont, Gądkowski, Gałęski, Gliniecki, Głoskowski, Gniazdowski, Godziątkowski, Gorzycki, Hordziejowski, Jankowski, Kałowski, Karpiński, Kurski, Kobierzycki, Kociełkowski, Kołdowski, Kotowiecki, Kowalski, Krąpiewski, Krynicki, Kucharski, Laskowski, Luteński, Łubęcki, Łaski, Łobeski, Łopatecki, Łoza, Miłaczowski, Mołski, Morawski, Nadsławski, Orzeszko, Ostrowski, Piątkowski, Piecznowski, Pierucki, Poradowski, Radlicki, Rajski, Rusocki, Skarszewski, Skulski, Śliwnicki, Sobocki, Sokołowski, Tarusz, Wojsławski, Zadzik, Zdzenicki, Żeromski.

Duńczewski, Kuropatnicki, Malachowski, Wielądek i inni następujące jeszcze familie do herbu tego przyłączają:

Bieniecki, Chojecki, Czachowski, Dubalski, Grodzielski, Hołowicki, Hotowicki, Katorowski, Kiend, Korabiewski, Lutomski, Marski, Młodziejowski, Nawojski, Rulikowski, Slonecki, Szczurski, Taniszowski, Wdziekoński, Wojciechowski, Zbikowski.

Korabiewski. W Sendomierskiem województwie, Piotr Korabiowski 1648. Alexander fundował szpital w Le-

żajsku, i łan pola do niego przydał, co approbowała *Konstytucya* 1667. *fol.* 38. Korabiowska była za Gabryelem Bielskim herbu Jelita. Gotard miał za sobą Dorotę Cielecką. Matka czterech synów Korabiowskich, z których jeden był w zakonie naszym, pochowana w kościele naszym Rawskim 1648. *Hist. Colleg.* Alexander umarł młodo w tymże zakonie 1674.

Korabiowski w Sanockiej ziemi dziedzic na Ruszelczycach i Piątkowej, z *Janowskiej* spłodził syna i córkę wydaną za Janowskiego. — *Krasicki.*

Wielądek przyłącza ich do herbu *Korab.* —

Koralewski. W Rawskiem województwie. Piotr z Radzica i Franciszek Koralewscy podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Korbowski. W Brześciańskiem województwie. Przecław Korbowski pisarz grodzki Brzeski Litewski poborca z sejmu 1596. *Constit. fol.* 682.

Korbut *herbu Korczak,* w księztwie Litewskiem. Marcin Floryan Karaffa Korbut cześnik Orszański, sekretarz królewski, z sejmu 1703. komissarz do odbierania skarbu koronnego. *Constitut. fol.* 13. Antoni Karaffa Korbut cześnik Liwski, komissarz z tegoż sejmu do graniczenia województwa Mazowieckiego od księztwa Pruskiego. *Constit. fol.* 23. Stanisław Korbutowicz i Mikołaj Korbut horodniczy Starodubowski.

W r. 1788. Józef Korbut cześnik Nowogrodzki. — *Krasicki.*

KORCZAK HERB.

Nie wszyscy jednakowo herbu tego zażywają. Jedni są, którzy na tarczy kładą w czarze złotej wyżła połowę szarego, tak, że głową do góry wspięty, nogi przednie obie podniesione trzyma, w polu czerwonem, na hełmie nad koroną trzy wręby noszą. Inni zaś i pospoliciej, trzy wręby na

tarczy w polu czerwonem noszą, wszystkie powinny być białe, wszystkie sobie nie równe, tak, że pierwszy wręb czyli rzeka od góry jest najdłuższa, druga pod nią mniejsza, trzecia jeszcze pod drugą, mniejsza; na hełmie zaś nad koroną, pies jako się go wyżej opisało z czaszy wygląda, w lewą tarczy obrócony. *Okol. w tom.* 1. *fol.* 424. i *fol.* 429. *Paproc. o herb. fol.* 533. *Kojałowicz in MS.* Luboć według tego autora, wiele jest domów w księztwie Litewskiem, które inszym kształtem tego herbu zażywają, a najprzód jedni wyżła z hełmu zrucili, a na to miejsce trzy pióra strusie położyli, tak się pieczętują Kotowiczowie, Selicki, Jeleński, Łaniewski, Ułczycki, Świdłowie, ba i w Wielkiej-Polszcze Daleszyńscy. Drudzy wręby do góry obrócili; tak, że od dołu jest większy, najmniejszy u góry, nad któremi podkowa barkiem do góry obrócona bez Krzyżów, tak jakby opasywała pierwszy wrąb od góry, na hełmie są trzy pióra strusie, i jest to herb Hornowskich. Inni, jak to Dermontowie Siwiccy, pod wrębami, które z góry na dół coraz mniejsze idą, herb Abdank pokładają, na hełmie trzy pióra strusie. Inni, między drugim i trzecim wrębem, kładą księżyc barkiem do góry, rogami na dół obrócony, na hełmie trzy pióra strusie. To herb Newelskich. Jeszcze drudzy, na ukos ich dają, że u dołu bokiem idzie największy od lewej strony, a najmniejszy wręb jest na prawej stronie tarczy: na hełmie trzy strusie pióra. Korytyńscy pod wrębami trzema od góry na dół coraz mniejszemi kładą księżyc jakby opasywał wręby, na hełmie głowa charta. Konarzewscy na ukos wręby kładą, a nad niemi gwiazdę, na hełmie trzy pióra strusie.

Początki tego herbu, *Długosz* naciąga do czasów Ludwika Króla Polskiego i Węgierskiego, jakby ten Pan najpierwej miał przydać do Czaszy trzy rzeki Demetryuszowi, który się pisał z Bożego daru. Nie zda się to Paprockiemu, i dawniejszy herb ten być pokazuje, z tej okazyi nadany. Trzy rzeki prawi są w Królestwie Węgierskiem sławne, Dunaj, Sawa, i Cisa, drudzy miasto Cisy kładą Drawę; nad temi rzekami przodkowie herbu Czasza, wiele a mężnie z nieprzyjacioły Królestwa onego czynili, i szeroko około nich, państwa Rzeczypospolitej rozszerzali: bo to była familia bardzo można i prawie przedniejsza. Wspomina przodka z tej familji historyk Węgierski imieniem Zoarda, który na ten czas, gdy Attila z Detrychem z Werony zjechał się był pod Zewen, na rozkazanie Attyli wyjeżdżał przeciwko Detrychowi, i wdzięcznie go przyjmował, mając przed pocztem chorągiew królewską. Potem od tegoż Attyli wysłany do Appulji i Kalabryi, wszystek ten tam kraj spustoszył aż do miast

Regiona i Katona, które był zbudował, on uczony, Kato. Tego Zoarda przodek jeszcze za Pogaństwa, gdy przyszło, po śmierci książęcia Węgierskiego, nowego Pana obierać, że był w wielkiej u wszystkich wziętości, tak dla dostatków i urodzenia znacznego, jako też dla spraw rycerskich, zapraszany był na tron Węgierski. Wzbraniał się tego mąż roztropny, a chcąc się prędzej zbyć nacierających na siebie, innego im z familji Kaninów nastrzęczył za Pana, na co gdy przyzwolili, ztąd urosła fabuła, że Węgrowię Psa sobie za Pana obrali. Gdy się zaś Kaninus na Państwie, okrutnym na poddanych uczynił, on go z Państwa zrucił i z życia wyzuł. Powtóre tedy za Pana swego mieć go chcieli; ale i tu się wyłamał, na pamiątkę jednak, że Kanina tyrana zabił, psią głowę, w czaszy na podobieństwo Kaninowej, jako ją ludziom prezentował, w herbie nadano; przydawszy trzy rzeki, nad któremi nieprzyjacioły Królestwa tego nie raz porażał. To *Paprocki*, poświadcza mu *Okolski*, luboć krom tej relacyi i inną bajeczkę o Królestwie Węgierskiem podrzuca, dla której powiada, że Król Ludwik Polski i Węgierski psa w czaszy na hełm wyniósł: a trzy rzeki na tarczy złożył, i tak ten herb odmienił, że już tym kształtem jest zwyczajniejszy u nas.

Ztemwszystkiem, że dawniej przedtem, psów w herbie zażywano, świadczy *Paproc. o herb. fol.* 3. gdzie powiada, że Osiris syn Chama nosił w herbie; psa, wilka, i lemiesz. *Pierius lib.* 24. świadek, że Ormianie zdawna malowali na tarczach swoich psa żółtego, ba i teraz rytego w kościołach swoich stawiają, na pamiątkę, iż ich w puszczy pewnej błądzących, pies jakby do domu własnego przyprowadził. *Bonani in Equit. fol.* 17. twierdzi, że familia Montmorancyuszów, w herbie psa, jako wierności symbolum, zażywała, dla tego gdy Buchard Montmorancyusz na pałac Filippa I. Króla, w wielkiej inszych komitywie wchodził, wszyscy łańcuch mieli złoty na szyi, z głów jelenich spajany, a u niego na dole przed piersiami każdego z owej kawaleryi, wisiał piesek, zkąd ich tam zowie *Equites canis*. Jakoż nad psa, ani przychylniejszego zwierzęcia nie masz, ani wierniejszego stróża. S. Ambroży o psie w Antyochji napisał, że gdy mu Pana zabito, stojąc nad nim, tak żałośnie wył, że się co żywo ludzie do trupa owego poczęli zbiegać, między innemi i zabojca jego Pana, chcąc się tym samym utaić, przyszedł na widowisko; pies, który na nikogo się nie rwał, jak tylko jego postrzegł, skoczył na niego, i kąsać szarpać począł, czem w suspicyą gdy go podał o zabójstwo, pojmany do urzędu, i skarany. W Krakowie już tych czasów, niewiasta

przez Wisłę się przeprawując do miasta, z czołnu i z przewoźnikiem wypadłszy, na dno leciała, widząc to z brzegu pies, który się na trzy dni przedtem do domu jej wnęcił, po dwakroć na dno się w Wisłę rzucał, chcąc ratować Panią swoję, za każdą razą od niewiasty owej niewiedzącej co się z nią dzieje, odrzucony: Odpocząwszy sobie na brzegu, trzeci raz w głąb się pies puścił, i Panią za warkocz ledwo już tchnącą w oczach gminu ludzi, na brzeg wyciągnął. *Histor. Coll. Cracov.*

Przydaje Paprocki że Zoarda potomkowie po różnych się Królestwach rozjechali. W Wenecyi są trzy familie, które zowią Donatorum, jedna z nich nad rzekami nosi różą jednę, druga dwie, trzecia trzy, a na hełmie Korczak złoty, psia głowa w nim, czyli pies siedzący. Z tych był książęciem Weneckim Franciszek Donatus. Tegoż klejnotu w Królestwie Neapolitańskiem, jest domów bardzo wiele, osobliwie Karaffowie, to *Paprocki*, i powiada, że Karaffa po Polsku tłómaczy się Korczak. Zbija to *Petrasancta*, jakoż herb ich podobniejszy do herbu domu Kosów, niżeli do Korczaków, chyba, że ta z czasem odmiana herbu się stała, jako w wielu innych herbach widziemy.

Przodkowie domu tego.

Prokop z kantora Gnieznieńskiego, proboszcza Sendomierskiego, kanonika Krakowskiego, po śmierci Pawła Przemankowskiego w roku 1293. wstąpił na katedrę Krakowską: był ten Prokop urodzenia zacnego, i bliska krew Leszka Czarnego książęcia Polskiego, po matce jego Gryffinie Russce: rozsądku pięknego, zkąd go Bolesław wstydliwy, swoim Pieczętarzem uczynił, obyczajów wdzięcznych, które go wszystkim przymilały, do czego mu też siła pomagala szczodra na wszystkich ręka. W Iwanowicach kościół farny wystawił, i dziesięcinami nadał. Z łaski Przemysława Króla a potem Wacława, prowentów z żup Krakowskich przyczynił sukcessorom swoim, dwie lecie jednak tylko rządził tym kościołem i trzy miesiące, świat pożegnawszy 1295. *Starowol. in Vitis Episc. Cracov.*

Wacław herbu Korczak biskup piąty Łucki, życie to śmiertelne, w nieśmiertelne zamienil w roku 1462. jako się mówiło w pierwszym tomie.

Herbowni.

Bałaban,	*Biernawski,*	*Boratyński,*
Barzi,	*Bohowityn,*	*Branicki,*

Chańkowski, Chodorowski, Choiński, Chyszewski, Czaryski, Czerniejowski, Czupa, Czuryło, Dąbkowski, Daleszyński, Derewiński, Dermunt, Dersznlak, Dobraczyński, Drohojewski, Drzemlik, Gliński, Gorajski, Hański, Hołoniewski, Hornowski, Horodyjski, Hreczyna, Hyńko, Ilinicz, Jarkowski, Jarmoliński, Jeleński, Jesman, Jewłaszko, Komorowski, Konarzewski, Korbut, Korczmiński, Korytyński, Kotowicz, Kozieradzki, Kręzyłowski, Krukiewnicki, Krupski, Krzeczowski, Leszczyński, Lipski, Luszkowski, Łahodowski, Łaniewski, Łyszczewski, Malczycki, Michalewski, Mieleszko, Mleczko, Mogilnicki, Morochowski, Myszka, Newelski, Ościsławski, Ostrowski, Podhorodeński, Porwaniecki, Prochnicki, Rocimirski, Rynka, Salomoński, Saporowski, Sielicki, Serebryski, Skoruta, Smiotanka, Stawski, Strus, Sutkowski, Świdło, Szumlański, Tur, Ulczycki, Wasiczyński, Wereszczyński, Wołodyjowski, Zahorowski, Zojęczyński, Zaranek, Ziołkowski, Zoratyński, Żorawiński.

Poźniejsi heraldycy, jako to *Duńczewski*, *Kuropatnicki*, *Małachowski*, *Wielądek* i inni następujące familie, jako tego herbu używające, podają:

Bedlewicz, Biernacki, Bierzawski, Chański, Cuper, Czasza, Deubel, Drogojewski, Drzewiński, Hołowicki, Kadłubiski, Korczakowski, Łuszczewski, Pruchnicki, Sadłocha, Sampławski, Siennoski, Silicz, Silnicki, Sołomiński, Szczebiński, Szumlański, Tamanowski, Wasilkowski, Wasiutyński, Waszczyński, Wierzchnowski, Wołod, Wytycz.

Korczakowski. Jan Korczakowski w ziemi Rożańskiej podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla. (Korczak.) Maciej Korczakowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Łomżyńskiej. — *Wielądek.*

Korczewski *herbu Świeńczyc*, w województwie Kijowskiem. Iwan Korczewski z księztwa Litewskiego na Wo-

15*

łyń się przeniósł, długo tedy i mężnie w różnych okazyach piersi swoich nadstawiając za ojczyznę, w krwawych zasługach wziął niektóre grunta, na których osadził miasteczko Grodek, które potem nazwano Adamgrod. Adam w tem miasteczku fundował OO. Dominikanów 1641. *Okol. Russ. Florida fol.* 122. miał za sobą Krystynę Modliszewską. Iwan stryj Adama dziedzic na Połowni i Biezowie, z Anastazyi Staweckiej spłodził trzech synów, Alexandra, Marcina, i Abrahama ludzi rycerskich, z tych Alexander od schizmy się oderwał, i z żoną swoją Stecką. Stefan w Kijowskiem 1674. Jan w zakonie naszym godny kapłan 1628.

Korczmiński *herbu Korczak.* Stanisław z Korczmina Korczmiński sędzia ziemski Włodzimierski 1648. r. pod czas elekcyi sędzia kapturowy, *Porządek elek. fol.* 7. wspominają go konstytucye 1653. *fol.* 12. Zofia Korczmińska była za Franciszkiem Bełzeckim, z którym spłodziła syna Bartłomieja Stanisława podczaszego Czerniechowskiego, *2do voto* była za Gembartem *3tio* za Zaborowskim sędzią ziemskim Włodzimierskim, ale z obiema *sterilis. Geneal. Bełzeck.*

Korczyc *herbu Brochwicz 2do.* Stefan i Emmanuel Korczycowie w Brzeskiem Litewskiem województwie kwitnęli.

Stanisław w powiecie Orszańskim, w województwie Witebskiem 1700. roku. Maciej z powiatu Słonimskiego, województwa Nowogrodzkiego, podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla. Franciszek Korczyc horodniczy Słonimski 1762. Tomasz podczaszy Słonimski koło 1792. roku. — *Wielądek.*

Kordysz. W Bracławskiem województwie, Krzysztof Kordysz podczaszy Bracławski 1674. Michał podczaszy Bracławski, deputat na trybunał koronny 1695. Anna sędzianka grodzka Łucka 1678.

Ignacy Kordysz pisarz ziemski Bracławski podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Wołyńskiego, tenże był na sejm Warszawski posłem 1776. z województwa Bracławskiego. Stanisław Kordysz cześnik Winnicki poseł na sejm 1768. roku z województwa Bracławskiego. — *Wielądek.*

Stanisław Kordysz stolnik Bracławski w r. 1778. z *Grocholskiej* zostawił potomstwo syna Ignacego który pojął *Głębocką.* — *Krasicki.*

Koreccy *książęta herbu Pogonia.* Własna wielkich niegdy książąt Litewskich, Witenesa, Gedymina, i Olgerda krew: Olgerd albowiem syn Gedyminów, wnuk Witenesów, z Maryi księżniczki Twerskiej, sześciu synów spłodził, Jagiełła Króla Polskiego, na chrzcie wziął imie Władysława, Skirgiełła, ten Kazimierzem, Świdrygiełła, ten Bolesławem i Leonem, jako się widzieć może z konstytucyi Lubelskich. Korybuta, ten Dymitrem, Wigunda, ten Wasilem a podobno i Alexandrem, *Okol. tom.* 1. *fol.* 546. nazwani. Ostatniego

z tych *Kromer* lubo nie przydaje ojca od którego idą, kładzie Butawa, a *Stryjkow. lib.* 12. *cap.* 13. *fol.* 461. przed ostatniego, ten także wziął imię Dymitra, zgadza się z *Stryjkow. Kojał. par* 1. *lib.* 8. i *Okol.* ale *Miechowita* powiada *lib.* 4. *cap.* 28. *fol.* 246. że ten Butaw nie był synem Olgerda, ale bratem jego i Kiejstuta, w Królewcu w Prusiech odrodził się Bogu przez chrzest. Ztemwszystkiem przeciwko Miechowicie wszyscy inni historycy stawają. Stawają przywileje książętom niegdy Koreckim od różnych Panów nadane, gdzie im to przyznają, że od Olgerda przodka swego wyszli, i dla tego się nieprzerwanie Olgerdowiczami i Koreckiemi książętami pisali, czego po wielu miejscach napatrzyłem się. Stawają dawne tychże książąt nadgrobki, *Clara Ducum soboles, Olgerdi sanguine Cretus Princeps*, mówi nadgrobek Samuela Koreckiego sławnego wojownika. Ten tedy Dymitr Butaw Olgerdowicz, prócz dóbr w Litwie wziętych, insze także na Wołyniu posiadłszy, nad rzeką Korec, właśnie gdzie w drugą rzekę wpada Słuck, na miejscu wzgórzystem, na skale zamek wystawił, woda go w koło oblewa, i nazwał go Korec. Był człowiek wojenny, dlatego na sławnej, ale nieszczęśliwej Witolda z Edygą Tamerlanesowym hetmanem i Tatarami potyczce, w roku 1399. bijąc się jako na mężnego kawalera przystało, poległ na placu, z innemi wielą Panami tak Polskiemi i Litewskiemi, i z synem swoim.

Alexander Dymitrowicz Olgerdowicz książe Korecki syn Dymitra, tego zaś Wasil albo Bazyli, czego dokumentem jest przywilej dany od Świdrygiełła książęcia Litewskiego, temu Wasilowi w te słowa: *Vasilio Duci, omnem exhibete obedientiam, prout parenti ejus Alexandro exhibuistis. Datum Luceor.* 9. *Novembris indictione 7ma*, był to nakaz Bojarom i inszym nadwornym ludziom blisko Korca mieszkającym. Otrzymał także potwierdzenie wszystkich przywilejów konferowanych sobie od Witolda i Świdrygiełła, i od tegoż samego Kazimierza, kiedy jeszcze tylko był książęciem Litewskim; syn jego Iwan, czego dowodem są niektóre kontrakty, z Bogdanem Sienkiewiczem Horskim uczynione w Wojsiepszy, 20. *Julii indictione* 5. ten po różnych experimentach wojennych, wszedł w ligę małżeńską z Bazylissą córką kniazia Chleba Lizinosowicza, która że była jedynaczka, a inszych sukcessorów tego kniazia nie było, za konsensem Króla Alexandra w Wilnie, 18. *Februar. indict.* 11. danym na piśmie, wszystkie dobra Lizinosowicza posiadł; pięciu mu synów ta żona jego powiła, i jednę córkę, która się dostała w małżeństwo Michnie Zbrochowiczowi Hulewiczowi, co znać z jej reformacyi, ale i z podziału dóbr między bracią, przez

przyjacielską komplanacyą uczynionego, do której uprosił, Iwana Puciatycza Czewertyńskiego, i drugiego Czaplica, pieczęć swoję i matka ich do tej ugody przyłożyła. Z tych synów, Wasil, Lew i Alexander, życie swoje rycerskim dziełom i dobru pospolitemu poświęciwszy, gdy pod Sokalem z książęciem Ostrogskim Konstantynem Tatarom odpór żwawo dają, tamże ze krwią i życie dla ojczyzny wylali; wszyscy trzej wprawdzie w związki małżeńskie weszli, bez potomstwa jednak zeszli, w Pieczarach pod Kijowem jest jeszcze ich pamiątka, mówi *Okolski.* Iwan czwarty ich brat, człowiek właśnie do wojny urodzony, żadnej okazyi nie opuścił, w którejby swem męztwem na sławę imieniowi swemu nie miał zakrawać: dlategoć Zygmunt I. Król Polski z Krakowa 7. Marca 1539. tak do niego pisze: *sicut in omni occasione erga nos Regem et Rempublicam nostram, plenum affectum sincere et prompte offertis, ita nunc in hostem ingruentem, excurrite, profligate, Gratia nostra regia praemiaturi.* Fortuna jego wszystka, z jedynaczką córką Anną Iwanowi Wasilewiczowi Masalskiemu małżonkowi jej dostała się.

Fiedor albo Teodor syn Iwana najstarszy brat czterech dopiero wspomnionych, lata swoje w opałach wojennych i z chwałą serca kawalerskiego objaśniwszy, zasłużył na to, że mu Król Zygmunt I. danym do niego listem dziękował za to, a Zygmunt August, w nadgrodę dał mu Targowicę zamek i z przyległościami. O czem przywilej 1520. 21. Lipca (musi być omyłka w roku) tak mówi do niego i do brata jego. *Quoniam quotidiana experientia certificati sumus, nullum Reipublicae negotium vos intermisisse, sed contra quemvis hoste, vere sincere, et alacriter procesisse, ut aptiores et proptiores vos redderemus, arcem nostram Targoviciam, cum villis Lichacowku, Wojnica, Rudlów, Białoboki, Biały-brzeg, Rudłowiec, vobis aeviterne damus.* Miał za sobą Annę kniazia Zyzemskiego córkę, która była pokrewna Bogdana kniazia Putywlca, co znać z testamentu Bohusza Koreckiego syna Fiedorowego, spłodzonego z tej Zyzemskiej.

Bohusz Fiedorowicz wojewoda Wołyński, starosta Łucki, Winnicki, Bracławski, Żytomirski, za konsensem królewskim zamek w Winnicy 1571. i w Bracławiu 1550. wystawił, i ufortyfikował, dla tego w domu książąt Koreckich, długo te starostwa chodziły, luboć dla wielkich czynów swoich, mała to na niego była rekompensa, nieśmiertelnej godzien sławy mąż, którego odwagi doznał Oczaków, Krym, Wołosza, Bulgarowie, Turcy, ale najbardziej Tatarzy, tak w roku 1549. jako i w roku 1550. z granic Polskich od niego spędzeni i pobici, za co mu Król August dziękując tak za-

czął, *Generose fidelis, nobis dilecte Dux. Stryjkowski lib. 25. cap. 2.* jego męztwo w okazyi pod Ułą sławi, i w polach Iwańskich był z ludem swoim. Umarł w Łucku, pochowany w Kijowie w kościele Panny Maryi Pieczarskiej; blisko przed śmiercią, konia swego, na expedycyach wojennych doświadczonego, i łuk Królowi posłał. Namawiałci go wprawdzie Król częstymi listami do unji, ale te nic u niego niesprawiły, tylko w testamencie tak położył. *Credo Sanctam Ecclesiam et in ea morior, quam quatuor Patriarchae gubernant, et administrant.* Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał: pierwszy raz z córką Jędrzeja książęcia Koszerskiego, dowodem tego są listy Zygmunta I. w roku 1541. w Wilnie dane, z tą jednak żył bezpotomnie. Drugi raz z Maryą Wasila Szpanowskiego Czaplica córką, z której syn jeden Jerzy, w niedorosłym wieku wszystkich nadziei odumarł: drugi Joachim, któremu opiekunów zostawił Jana Chodkiewicza kasztelana Wileńskiego starostę Żmudzkiego, Michała Alexandrowicza książęcia Czartoryskiego, Hojskiego i Mylskiego.

Joachim syn Bohusza wojewody Wołyńskiego, od Jana Chodkiewicza opiekuna swego, w sprawach rycerskich wyćwiczony, własnym kosztem liczne roty sprowadzał, to na Moskwę, to na Tatarów, przeciwko Rokoszanom za Królem Zygmuntem III. i z ludźmi swemi w liczbę i męztwo silnemi, stawał. Wziął był w małżeństwo Annę córkę tegoż Jana Chodkiewicza kasztelana Wileńskiego, siostrę Jana Karola wojewody Wileńskiego i hetmana, z którą splodził dwóch synów, Samuela i Karola, córek pięć, z tych Lewinia zaślubiona książęciu Radziwiłowi Janowi na Klecku i Nieświeżu koło roku 1590. to *Genealogia Radziwiłowska i Kojał. in MS.* Okolski się myli, gdy powiada, że była za Albrychtem Radziwiłem, bo ten Radziwił byłci wprawdzie synem Albrychta, ale Jan nie Albrycht. Druga Anna Marcella czy Marcybella, najprzód z Mikołajem Chlebowiczem kasztelanem Wileńskim, a drugim związkiem, z Janem Rakowskim wojewodą Witebskim, ta po zburzeniu kościoła i konwentu w Mińsku OO. Dominikanów, znowu go fundowała. *Okolski Russ. flor. fol.* 98. Trzecia Izabella z Mikołajem Czartoryskim książęciem na Klewaniu, wojewodą Wołyńskim, żyła jeszcze 1631. *Potoc. Centur. fol.* 216. *Kojał. in MS.* Czwarta Helena z Marcinem Kalinowskim wojewodą Czerniechowskim, hetmanem polnym koronnym. Piąta Zofia Serafina zakonnicą w Ruskich obrządkach. Pochowany Joachim w kaplicy w Koreckim zamku.

Samuel syn Joachima, książe Korecki, młodsze lata swoje, to w szkołach, to w cudzych krajach przepolerowa-

wszy, pod Stanisławem Żółkiewskim hetmanem, Marsowe założył początki, wielkiemi przymiotami z natury do wojny ozdobiony, luboć i na dworze królewskim będąc, z najprzedniejszemi na ten czas w ojczyznie naszej ludźmi, w ścisłej żył komitywie. Zaślubiwszy sobie Katarzynę córkę Jeremiego Mohiły hospodara Multańskiego, który też trzy insze córki z wielkiemi innemi w Polszcze połączył domami, to jest z Michałem Wiśniowieckim książęciem, Stefanem Potockim, i Janem Przerębskim, gdy go o to Turcy z hospodarstwa zrucili i wyzuli, a on się do swoich zięciów o sukkurs uciekł, Samuel Korecki zebrawszy z drugiemi nie małe wojsko, bez konsensu królewskiego i Rzeczypospolitej, na Turków uderzył, i szczęśliwie ich spędziwszy, Jeremiego na hospodarstwo przywrócił. W kilka miesięcy jednak umiera Jeremi, Turcy syna jego Piotra i z matką, znowu z Państwa rugują, wprzód od nich znaczny haracz wyciągnąwszy, ale ojciec, widząc zakłócone szczęście w Wołoszech, i nie pewne dziedzictwo, wczesnie temu zabiegł, liczne włości w Polszcze synowi Piotrowi zakupiwszy. Dowiedziawszy się o tem skolligowani szwagrowie, znowu wojnę na Turków podnieśli, Koreckiego sobie lubo młodszego, ale serca nieustraszonego męża, za wodza przybrali: i pewnie, że się tam i mądrym hetmanem i odważnym żołnierzem pokazał, długo i szczęśliwie wojując, siła zamków nieprzyjacielowi, siła miast odebrał: trzynaście bitew z Turczynem stoczywszy, z pola zwycięzko schodził. Inni mówią, że po dziewiętnastu wygranych, w dwudziestej dopiero okazyi w roku 1617. w niewolą był zabrany. Drudzy twierdzą, że po 17. potyczkach Wołochy sobie podbił. *Bzovius* powiada, że w dwudziestu i jednej bataliach, więcej niż sto tysięcy Turków Tatarów i Wołoszy trupem na placu położył. Gdy zaś po owej sławnej wygranej z Tomsą nowym hospodarem Wołoskim, książe Wiśniowiecki, i gorączką i trudami wojennemi zwątłony, życie to z tryumfem zakończył wszystek się ciężar wojny tej na Koreckiego zwalił, jakoż w kilku experymentach dał się im dobrze w znaki, atoli w Jasiech Turczyn go obległ, Kozacy którzy przy nim byli, pierzchnęli, tak dalece, że się tylko w ośmset ludzi został, Turków zaś i Tatarów na dwakroć sto tysięcy liczono. Od soboty tedy, aż do środy bronił się w okopach Korecki, czterdzieści tysięcy nieprzyjaciela poraził; gdy im jednak i prochu niestało i siły ubyło, sam się wręcz długo, bo przez cztery godziny z nieprzyjacielem scinał: chcąc go Basza żywo pojmać, posłał do niego Polaka, perswadując mu, aby się dobrowolnie poddał. Zsiadł tedy z konia Korecki i pałasz pod nogi Baszy rzucił; którego

gdy do Carogrodu przywieziono, pytał się go Car Turecki, z czyjego by ordynansu przeciwko niemu wojował. Samem się prawi, z własnej swojej woli, nie z czyjego ordynansu, mścił włości, z którycheś wyzuł Piotra Hospodara. To *Janczyń. in MS. Bzovius in Annalibus Ecclesias. fol.* 1383. *num.* 20. jak sam słyszał z ust Koreckiego, gdy potem był w Rzymie, tak tę tranzakcyą opisał. Turcy prawi widząc nieprzełamanego i ciężkiego sobie Koreckiego, nie mogąc siłą, zdradą go pokonali. Wysłali do niego z legacyą, w której deklarowano mu, że Mohyłom Wołoskie hospodarstwo przywrócić gotowi, byle on broń złożył, i wojsko rozpuścił, uczynił tak Samuel ubezpieczony przymierzem: co postrzegłszy Baszowie Skinger i Ibraim, w sześćdziesiąt tysięcy i więcej Turków i Tatarów w koło go opasali, Korecki lubo tylko trzy tysiące miał ludzi swoich do boju, przecież ustępować, albo poddawać się nie myślił, przez trzy dni potężne szturmy wytrzymawszy, gdy z wielkich dział (których on nie miał, tabor rozerwali i w obóz wpadli Turcy, z niemi się do ostatniego prawie tchu scierając, w prostego żołdata sukniach, które umyślnie dla tego wziął był na siebie, żeby się był mógł bezpieczniej utaić, w niewolą wzięty, atoli z powagi twarzy swojej poznany, do Konstantynopola na rumaku Tureckim, z wielkim Turków trynmfem nad tak zacnym niewolnikiem był wprowadzony. Wysypało się co żywo na widowisko nie tylko pospólstwo, ale i najwyżsi Baszowie, i sam Car Turecki, który szacując sobie tak mężnego Bohatera, ofiarował mu w wojsku swojem najwyższe rządy, na dworze Cesarskim najpierwsze honory, byle się tylko był wyprzysiągł imienia Chrześcijańskiego, a do Mahometańskiej sekty nakłonił: wzbrzydził się jednak choć tak kosztownemi obietnicami Korecki, więc do zamku nad Bosforem leżącego wtrącony, długą niewolą cierpiał: aż gdy w owem więzieniu schizmy się wyrzekł, a do jedności z kościołem Rzymskim przystał: dwa nadto śluby uczyniwszy, pierwszy, kościół OO. Franciszkanom w Korcu wystawić, drugi, domek Loretański Matki Bożej nawiedzić, wielką otuchę o wolności swojej odebrał, jakoż w tymże właśnie czasie, od księżny żony, i supplement pieniężny, i od Sieniawskiego podczaszego koronnego wierny i poufały Greczyn mu przybył, który swoją industryą w flaszy, w której mu wino zwyczajnie nosił, i powróz i piłkę żelazną poddał. Podarunkami tedy straż sobie ująwszy, że go nie z takim jak przedtem rygorem na oku mieli, trzy kraty żelazne przerżnąwszy, i straż winem, w długą noc pojąc uspiwszy, z wieży się po owym powrozie spuścił, a żeby był tym łacniej szpiegów uszedł, przebrany

w insze szaty, do Konstantynopola się udał, ztamtąd po niejakim czasie do Raguzy, potem do Sycylji popłynął, kupca na sobie osobę zmyślając. Tam na morzu, gdy na nich rozbojniczy Turecki okręt natarł, a żeglarze i wszyscy w okręcie struchleli, Korecki serca im dodawszy, Turków odpędził: z Sycylji do Neapolu, ztąd do Rzymu udał się w r. 1618. gdzie od Pawła V. Papieża, mile i ze czcią przyjęty, do Loretu, dla wypełnienia ślubu swego pospieszył, a potem do ojczyzny szczęśliwie powrócił, pełen nadziei, że kiedykolwiek nad nieprzyjaciołami swemi miał się zemścić; ile że był człowiek żadnym nieszczęścia insultem nieprzełamany. Jakoż gdy się wojna z Turkami Polszcze otworzyła, Zygmunt III. Król Polski swoim do niego listem, tak go zachęca. *Instat bellum Turcicum, dum et Otfinovius legatus noster Constantinopoli spernitur, literae nostrae contemnuntur, pacta fraude celantur; et quoniam magnificentiae tuae virtus et fortitudo, quam toto pectore et prompto, nobis et Reipubl. multoties obtulit, maxime nota est, paratam esse ad bellum volumus, et presentibus invitamus etc.* Z Stanisławem tedy Zółkiewskim kanclerzem i hetmanem przeciwko Kantymirowi wyprawił się, gdzie gdy niektórzy Polacy z strwożeni i hetmana i obozu odbiegli, on dostawając placu pod Cecorą; gdy już hetmana wielkiego zabito, z Stanisławem Koniecpolskim hetmanem polnym, Zółkiewskim, i Farensbachiuszem, w powtórną niewolą wzięty, i do Konstantynopola odesłany. (Wjeżdżając w miasto grał sobie na kobrze, jakby z tryumfem wjeżdżał. *Janczyń. in MS.*) Znowu tedy, żeby wiary odstąpił, bogatemi obietnicami do tego był kuszony, nic jednak w nim serca nie zmiękczyły. Więc że sławny i straszny był zawsze Turkom tylą zwycięztwami; do tego, że i w niewoli będąc Pańskim animuszem Turkami się zdał gardzić, obowiając się też, żeby był i drugi raz na wolność nie wymknął się z ich ręku, umyślili go z świata zgładzić. Ta fatalna nowina przecisnęła się i do więzienia, na którą Korecki najmniej nie zmięszany, straż przekupiwszy, księdza sobie Katolickiego sprowadzić kazał, przed którym przez spowiedź sumienie oczyściwszy, wszystek się do śmierci gotować począł, tak jednak myślił o niej, żeby nie sam tylko umierał, przetoż gdy go z dolnej wieży na górę wyciągniono, i na zaduszenie jego postronki zarzucać chciano, on tą, którą miał chybkością, umknąwszy się trochę, przyskoczył do jednego z nich, i nóż mu wydarłszy: bo tylko z takim orężem do niego przyszli, jak był wielkiej siły człowiek, nim jednych popłatał, drugich na śmierć pokrajał, póty się z niemi pasując, póki sił stawało; dopiero jeden od wielu zwątlony i zadu-

szony. (*Janczyń. in MS.* powiada, że łokciowemi prętami póty był sieczony aż skonał.) Ciało jego z wieży zrzucone, i w dole ziemią i piaskiem przyrzucone, które potem okupione, i kryjomo w wór smołą oblany włożone do Polski przywieziono, w Korcu u OO. Franciszkanów od brata pochowane: umarł 1622. O nim kiedyś Zygmunt III. powiedział. Gdyby takich Koreckich więcej Polska miała, nigdyby tak częstych najazdów od Turków i Tatarów nie cierpiała. Mąż był statury rosłej, dowcipu pięknego, odwagi i siły niezwyczajnej, w naukach się kochający; żone swoję Mohilankę, do unji przykładem swoim pociągnął, z którą tylko jednę córkę zostawił Annę, ta z Jędrzejem Leszczyńskim herbu Wieniawa wojewodzicem Bełzkim, a potem wojewodą Derpskim sprzysiężona dożywotnie, choćci z dyssydentem, przecież świątobliwie i po katolicku żyła, względem której, gdy mu przy dziecięciu umarła, mąż kościół katolicki w Czartorysku wystawił, kapłana osadził, i dziesiącią tysiącami nadał, gdzie ją pompatycznie pochował; umarła 1639. wieku swego 21. Pisali o tym Samuelu krom wzwyż wyrażonych, *Starowol. in Bellat. Sarm. fol.* 228. *Histor. Obrazu Częstochow. fol.* 253. *Histor. Coll. Baren. S. J. Pieśń o nim dawna i zaraz po śmierci jego napisana. Kanon in annul. Nuptial. Skibicki Kazanie Rycerz. Starowol. in Monum.*

Jan Karol kasztelan Wołyński, syn drugi Joachima, brat Samuela, szkoły skończywszy, cudze kraje lustrując, gdy do Hollandyi, gdzie na ten czas wojna wrzała, dla większego poleru w Marsowych kunsztach morzem płynie, pod Amszterdamem od Szwedów pojmany. Karol Król Szwedzki dowiedziawszy się, że to był siostrzeniec Karola Chodkiewicza, gęstemi z Sudermanji zwycięztwy wsławionego hetmana, do Sztokolmu go odesłał, gdzie całe pięć lat, z niemałym zdrowia swego uszczerbkiem i przytępionym wzroku, strawiwszy, ślub uczynił, jeżeliby go Bóg z tak ciężkiego razu, na wolność szczęśliwie wyprowadził, schizmy się wyrzec, a z Katolickim kościołem trzymać. Wysłuchał go Pan Bóg: bo wkrótce potem, za Ponta syna królewskiego z niedobregoć wprawdzie łoża spłodzonego, ale wielkiego w różnych expedycyach wodza, na zamian dany, skoro się do Polski powrócił, ślub wykonał, pierwszy z domu swego Unit, do czego i własnym poddanym był powodem, kościół w Korcu OO. Franciszkanom wystawiwszy, do niego dziesięć tysięcy zapisał: przyczynił się do tej fundacyi Samuel brat jego, jako się wyżej mówiło. Na ubogie też i szpitale chojnie łaskaw, na ojczyznę szczodry, bo na Chocimską expedycyą z Osmanem Carem Tureckim ósm chorągwi okrytych własnym sump-

tem wystawił, i Królowi Zygmuntowi, drogę nieprzyjacielowi zachodzącemu zasłał, luboć się sam w domu dla zepsowanego w niewoli zdrowia przytrzymać musiał, na co najwięcej sarkał, że nie mógł tak, jak sobie życzył, ojczyznie służyć. Też ochotę w inszych na Polskę inkursyach chętnie oświadczał, po kilkaset ludzi stawiając, a gdy zdrowie pofolgowało, i sam osobą swoją, jako pod Tuczynem, kędy skonfederowane na ojczyznę Lissowczyków wojsko, z wodzem ich Wierzbowskim zbite i rozproszone, i znowu, gdy Uszcie naszli, złamał ich i pogromił: z sejmu 1623. komissarz do ordynowania Kozaków Zaporowskich na przyszła wojnę. *Const. fol.* 4. Nakoniec śmiertelnie zachorowawszy, dla rozrywki swojej, kazał sobie Diaków albo śpiewaków Ruskich sprowadzic, ci rozumiejąc, że książę chciał się znowu do schizmy wrócić, z gromadną processyą, chorągwiami i tłumem ludzi na pałac weszli: dowiedziawszy się o nich książę, i zganiwszy, oddalić się im kazał: tam się wkrótce w roku 1633. na świętą wieczność przeniósł, do której się szczerem sercem gotował. Wszedł był w kontrakty małżeńskie z Anną Jędrzeja Potockiego herbu Pilawa kasztelana Kamienieckiego córką, pozostałą wdową po Stanisławie Golskim wojewodzie Ruskim, z której córkę Eufrozynę, i syna Alexandra prędko utracił, został się tylko, syn Samuel Karol. *Centur. Potoc. fol.* 213. *Kanon in Annul. Nuptial. Skibicki Kazanie Namiot. Starovol. in Monum. Histor. Coll. Luceor.*

Samuel Karol starosta Robczycki, syn Jana Karola kasztelana Wołyńskiego, w Styryi, Austryi, Niderlandzie wyższe nauki traktował, w Duaku filozofią publicznym aktem zakończył. Powróciwszy zaś do ojczyzny, wszystek się do wojny udał. Pod Zborowem w okazyi, gdy na nieprzyjaciela odważnie naciera, konia pod nim kulą postrzelono i zabito, nie bez niebezpieczeństwa i jego samego, za co chwalił go potem Jan Kazimierz Król. Chorągiew jego pod Korsuniem Kozacy całą znieśli: czego mszcząc się na nich, na wielu miejscach gromił ich potężnie. W tych zabiegach na przysługę ojczyzny śmierć go zastała 1651. Zostawił pamiątkę w drogich upominkach, któremi obraz Częstochowski ubogacił: dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Maryanną z Bobrku Ligęzianką, podskarbiego wielkiego koronnego Hermolausa córką, pozostałą wdową po Janie Karolu Tarle kasztelanie Wiślickim, drugi raz z Zofią Opalińską Piotra wojewody Poznańskiego córka pozostałą wdową po Stanisławie Koniecpolskim kasztelanie Krakowskim, hetmanie wielkim koronnym wszakże tak z tamtą, jako i z tą, (bo w dzień ślubu śmiertelnie zachorował) żadnego potom-

stwa nie zostawił, i tak na nim dom Koreckich ustał, który dla wielkich dzieł swoich wiekować był powinien. *P. Kanon in Annal. et Mausol. Duryew. Niezeszła pamięć fol.* 71. *Panegir. Coll. Sandomir. S. J.* Genealogia Zawiszów herbu Łabędź drukowana powiada, że księżna Korecka, z księżny Kurlandzkiej urodzona, była za Janem Zawiszą wojewodą Witebskim, ale inni cale o tem milczą.

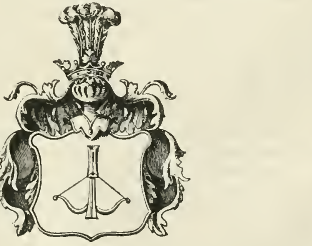
Dobra Koreckie z których główne miasto *Korec*, długo między książętami Sanguszkami i Czartoryskiemi były w dysceptacyi, aż na fundamencie dekretu trybunału dział uczyniony i *Korec* dostał się linji Czartoryskiego chor. w. koronnego. — Dzielność bohaterów familji Koreckich, najlepiej wystawia, pamiętna, pieśń:
,,Koreckich niemasz, Czarneckich mało,
,,I Chodkiewiczów już nam niestało. —
Krasicki w przypisach.

Korewicki *herbu Prus 3tio*, w Podlaskiem województwie. Jan syn Jędrzeja Korewicki dworzanin i towarzysz książęcia Słuckiego 1577. Alexandra męża rycerskiego, wspomina *Konstytucya* 1631. *fol.* 49. Daniel podczaszy Drohicki 1674. Maciej 1632. Jakób Bogusław i Jan Władysław 1648.

Koreywa *herbu Dębno.* Ten herb na siebie i na sukcessorów swoich przyjął na sejmie Hrodelskim, jeden z Panów Litewskich Koreywa, którego potomstwo jest w powiecie Oszmiańskim i Upitskim. Krzysztof Koreywa podstarości Upitski, 1638. drugi pisarz Oszmiański. Jan Michał w Grodzieńskim powiecie. Jam czytał na liscie Kazimierza Króla danym miastu Lwowskiemu Jana Korawę dziedzica na Malechowicach 1480.

W roku 1778. Ludwik, ale Korewa, sędzia grodzki Kowieński.

KOREYWA HERBU KUSZA.

Ma być Kusza napięta bez strzały w polu czerwonem, w hełmie trzy pióra strusie. *Kojał. in MS.* i przydaje, że się

tym herbem pieczętują Koreywowie Burnakowie w Wileńskiem województwie. Rafał, Michał, Samuel cześnik Orszański 1700.

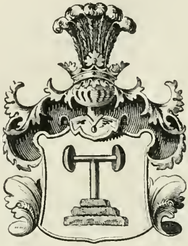
Korff *herbu Gozdawa*, z tą jednak różnicą, że lubo na tarczy jest lilia żółta w polu czerwonem, takaż, jaka w Gozdawie, ba i na hełmie, ale pawiego ogona niemasz, tylko dwie Syreny, jedna z jednej, druga z drugiej strony, ukoronowane obiedwie, lilią u spodu nad hełmem trzymają, nad lilią są trzy gwiazdy jedna podłe drugiej: tak go opisał *Ks. Kojał. in MS.* i mnie się dostało widzieć. Zażywa tego herbu dom Korffów w Inflanciech, dokąd się z Westfalji jeszcze za Krzyżaków przenieśli. Wilhelm Korff Smiling a Kreczburg starosta Orłeński, pułkownik królewski, bronił Smoleńska 1654. zostawił dwóch synów: Wilhelma i Mikołaja: z tych Mikołaj wojewodą był Inflańtskim 1646. posłował na sejm 1623. zkąd był komissarzem do traktatów o pokój z Szwedami, *Constit. fol.* 3. taż konstytucya dla zasług jego i męztwa w różnych okazyach dobra Kryszborskie w Inflantskiem województwie dziedzicznem prawem puściła, *f.* 17. posłował znowu na konwokacyą 1632. Tenże czy inszy Mikołaj rotmistrz książęcia Kurlandzkiego 1603. Wilhelm na Szawkianach brat jego starosta Orleński podpisał *pacta conventa* Jana Kazimierza Króla. Gerard Jan, i Jerzy Adolf 1632. kwitnęli. Mikołaj rotmistrz królewski 1674. Marcin Ernest kapitan królewski 1690. Ktoryś z tego domu, miał za sobą Reginę Ogińską, Samuela cywuna Trockiego córkę. *Geneal. Ogińsk.* N. Elżbietę Grużewską podkomorzankę Żmudzką. Mikołaj w kilkaset koni przybył na pomoc do obozu 1577.

Kormanicki *herbu Junosza*, w Krakowskiem województwie. N. Kormanicki odważnie stawał przeciwko Wołochom u Obertyna. *Orzechow. in Quincunce.* N. Kormanicki kasztelan Czechowski, żona jego Anna z Lipnika umarła 1591. powietrzem w dobrach swoich Rudniku ruszona: osobliwsza Dobrodziejka nowicyatu naszego Krakowskiego. *Histor. Dom. Probat. Cracov. Pigłowski elogia.* Córka jego Mikołaja Spytka Ligęzy kasztelana Sendomierskiego, pierwsza żona. Stanisław podsędek Przemyski, córka jego Katarzyna była za Mikołajem Fredrem.

Korniakt *herbu Krucini.* Konstantyn Korniakt dziedzic na Husakowie, Sosnicy, Białobokach i Żorawicy, ten z Krety do Polski przyszedł i osiadł, od Stefana Króla otrzymawszy indygenat. *Okol. i Starow. declam. contra obtrect.* Z Anny Dzieduszyckiej herbu Sas, krom córek trzech, to jest Anny, Jana Tarnowskiego herbu Leliwa kasztelana Żarnowskiego, Zofji, Abrahama z Fulsztyna Herburta, Katarzyny, naj-

przód Alexandra Chodkiewicza wojewody Trockiego, a potem Jeremiego książęcia Wiśniowieckiego wojewody Ruskiego, małżonek, syna zostawił Konstantego; mąż to był właśnie rycerski, Janowi Zamojskiemu hetmanowi w Inflanciech doświadczony, gdzie gdy mu komendę Białego Kamienia oddano, przez lat trzy sprawując ją, wojskom Szwedzkim, niezwyciężonym się zawsze stawił. W Węgrzech potem, z tymże Zamojskim, tąż serca śmiałością na sławę zakrawał; wkrótce kilka chorągwi własnym kosztem wystawiwszy, przeciwko Tatarom pod Bużę, tam ich i nie raz mężnie gromił: w Hussakowie OO. Karmelitów fundował, trzydzieści tysięcy na tę fundacyą wysypawszy, luboć prędka śmierć, do tego mu drogę zagrodziła, że do swej perfekcyi, tak kościoła jako i konwentu przyprowadzić nie mógł, nad to, tysiąc złotych łożył, na wyprowadzenie baszty w mieście Lwowskim, umarł 1626. złączył się był dożywotnie z Elżbietą Ossolińską herbu Topor wojewodzanką Sendomierską, z której potomstwo, córka Anna, Mikołajowi Ossolińskiemu staroście Knyszyńskiemu zaślubiona, i synowie dwaj. Pierwszy Alexander Zbigniew Korniakt, ojcowskiej w Hussakowie dokończył fundacyi, zszedł z tego świata 1639. wieku 27. temu Dorota Karnkowska, wnuczka Stanisława Karnkowskiego arcybiskupa Gnieznieńskiego, jednę tylko córkę powiła, ta potem z Marcinem Krasickim kasztelanem Przemyskim dożywotnie była zmówioną. Drugi Karol Franciszek, młodość swoję w Hiszpanji, Francyi, Belgium, Anglji, wojenną experyencyą przepolerowawszy, w ojczyznie potem na Kozackiej rebellji uskromienie, kilka chorągwi, własną szkatułą wystawił, doznała ziemia Przemyska znacznej jego na obronę swoję odwagi i dzielności, kiedy po nieszczęśliwem wojsk naszych z pod Pilawiec rozgromieniu, Przemyśl od swawolnych a gromadnych buntów Kozackich oblężony, bliski od częstych szturmów zguby, dzielny mąż Korniakt, z chorągwią dragonji swojej, i własnemi z dóbr swoich poddanemi, których kilka tysięcy było, na odsiecz mu przybył, i obroniwszy miasta, bliskie niego pola, trupami gęstemi okrył, chorągiew Kozacką tam wziętą w kościele katedralnym Przemyskim zawiesił. Pod Zborowem potem z piącią chorągwiami dragonji stanął, kędy w oczach całego wojska, Tatarów po trzykroć z pola spędził, czwarty raz, gdy z tąż serca śmiałością na nich naciera, trupem za ojczyznę poległ, nieśmiertelnego życia godzień r. 1672. Miał za dożywotniego przyjaciela Katarzynę Bełzecką wojewodzankę Podolską, spłodził córkę Katarzynę, i synów trzech: Antoniego Karola, Michała i Franciszka, wszyscy bezpotomnie zeszli, i tak ten dom zszedł.

Majątek znaczny Korniaktów przez małżonkę Marcina Krasickiego w tenże dom wszedł: że zaś linia Marcina Krasickiego na synie jego ustała, przez córkę najprzód do Modrzewskich potem do Łaszczów, nakoniec w dom Potockich dostał się, przez małżeństwo Franciszka wojewody Kijowskiego z Anną także Potocką wojewody Poznańskiego córką z Łaszczowny urodzoną. — *Krasicki.*

KORNIC HERB.

Na trzech gradusach ze skały wyrobionych powinien prosto stać krzyż, na kształt litery Tau Grekom zwyczajnej, u każdego rogu tego krzyża bochen chleba utkwiony, pole powinno być czerwone, skała szara, krzyż biały, chleb koloru kasztanowego, na hełmie pięć piór strusich: tak go opisuje *Okol. tom.* 1. *fol.* 448. *Rutka in MS.* gdzie z Długosza powiadają, że ten herb nadany od książąt Ruskich rycerzowi Kornic nazwanemu, który wiele i mężnie nad nieprzyjacielem dokazywał, osobliwie za błogosławieństwem Panów swoich, którzy mu na okazyą idącemu błogosławili, ztąd ten herb, już się zowie *Kornic* od imienia rycerza, zowią go i Hospody błogosław, i owszem *Okol.* przydaje, że niektórzy z tego domu, gdy na Szląsku osiedli, Biesami są przezwani od prostych, a na Panów swoich zawziętych poddanych. Adama Kornicza w księztwie Opawskiem w kościele Porubskim nadgrobek wypisał *Okolski.*

Herbowni.

Bies,	*Jaroszewski,*	*Sokołowski,*
Frydrychowski,	*Jasieniecki,*	*Szczepanowski.*
Gorecki,	*Kornicki,*	
Inwaldski,	*Porębski,*	

Kornicki *herbu Kornic.* Ustyana Kornickiego ziemianina Wołyńskiego, wspomina *Metryka Wołyńska* 1528.

Korolko, w województwie Mścisławskiem. Stefan Korolko podpisał elekcyą Jana III. Króla Polskiego. Jan 1700.

Korowaj. Jędrzej Korowaj, córka jego była za Alexandrem Iwanickim, spłodzona z Matreny Krasnosielskiej: kwitnął ten Jędrzej 1528. jako świadczy *Metryka Wołyńska.*

KORSAK HERB.

Bielski fol. 742. powiada, że dwa jelca na krzyż złożone powinny być na tarczy, *Paprocki w Gniazdzie f.* 1198. *i o herbach fol.* 679. położyłci wprawdzie kształt tego herbu, ale go nie opisuje, co na tarczy jest. *Okolski t.* 1. *f.* 457. twierdzi, że są dwie lilie tak w jednę spojone, jak widzieć możesz w herbie Gozdawa, lilie mówi czarne, pole czerwone; ale się myli, co i z tego poznać, że kolor czarny liliom przypisuje. *Kojałowicz in MS.* i *Piotrowicz w prefacyi*, lepiej mówią, że są dwie kotwice barkami do siebie obrócone, we środku niby ogniwem spętane, na hełmie trzy pióra strusie. Tego herbu są Korsakowie dom dawny i rozrodzony, osobliwie w województwie Połockiem. Przodek tego domu przyszedł do Litwy z Korsyki, za Świdrygiełła książęcia, który mu siostrę swoję dał w małżeństwo, a w posagu z nią włości, począwszy od Głębokiego, aż do Zawołocia, w województwie Połockiem i Moskiewskich granicach, znajduje się do tych czas pole nazwane Korsakowe, iż na nim sami tylko Korsakowie, zebrawszy się, wojsko Moskiewskie zbili. Dla różnicy, różnie się od dóbr piszą, jedni z Poczapowa, drudzy Hłubocki, drudzy Hołubicki, drudzy Borkołap, drudzy Udzielski. Hleb i Łukasz Korsakowie dworzanie królewscy 1536. Korsak Borkołap goniec do Moskwy w r. 1591. Z tego domu nie mało Korsaków, którzy się byli zebrali na obronę Połocka 1564. Moskwicin, przeciw przysiędze swej zabrał w niewolą. Oniki rotmistrz królewski, dzielny

w okazyi na polach Iwańskich 1567. Eustachi Korsak Hołobicki wojski Połocki 1609. Bazyli chorąży Mozyrski, *Constit.* 1580. *fol.* 361. Hieronim 1590. *Constit. fol.* 603. Jan najprzód pisarz ziemski Oszmiański, poseł na sejm, *Constit. fol.* 1598. *fol.* 694. potem sędzia Oszmiański 1613. *Constit. fol.* 43. dla ubogiej młodzi szlacheckiej, naukami się bawiącej fundował w Wilnie konwikt, a w Ostrowcu klasztor OO. Dominikanom. Piotr wojewoda Połocki 1538. miał za sobą Marynę córkę Pawła Sapiehy wojewody Nowogrodzkiego. *Walicki.* Jan chorąży Połocki i dworzanin królewski 1613. ztamtąd deputat na trybunał fiskalny. *Constit. fol.* 8. Z lat dochodzę, że był inszy Jan kasztelan Połocki 1661. *Constit. fol.* 61. i 1667. *fol.* 16. i 1670. inszy tegoż imienia i krzesła marszałkiem trybunału Litewskiego 1611. już mu było deklarowano i województwo Smoleńskie, ale nim go objął, umarł. Fundował OO. Karmelitów Bosych w Głębokim na Białej Rusi; z Zukowny sędzianki Połockiej miał synów dwóch: Grzegorza i Gabryela. Z tych Grzegorz chorąży Połocki, starosta Rochaczewski, miał za sobą córkę Romana Wołowicza, synowie jego Kazimierz Korsak chorąży Połocki, Karol umarł w zakonie Soc. Jesu. Roman chorąży Połocki, po bracie Kazimierzu. Gabryel brat Grzegorza syn Jana, był wprzód pisarzem ziemskim, potem sędzią Połockim, syn jego Konstantyn. Rafał Korsak najprzód władyka Piński 1633. r. potem w roku 1637. objął metropolią całej Rusi, co znać z panegiryku na jego wjeździe, *Spes altera Russiae*, tam jawnie mówi ten autor, że Korsakowie Kotwicami się pieczętują, przydaje i to, że się w Rzymie uczył: o kanonizacyą B. Jozafata starając się, Urbanowi VIII. i kardynałom miły; Papież na dokument swego affektu ku niemu, dał mu wszystek strój i apparat Greckich obrządków bogaty: był człowiek uczony, pobożny, i pracami koło unji S. zalecony. Jan brat Rafała pisarz grodzki Zmudzki, syn jego Alexander w zakonie naszym kapłan godny, umarł powietrzem 1657. Józef starosta Mścisławski, podczas burzy od Moskwy, żeby był Dzisę fortecę utrzymał, swoim kosztem ludzi wojennych zebrał, co mu *Konstyt.* 1638. *fol.* 54. kazała wrócić; potem wojewoda Mścisławski, fundował plebanią i klasztor w Głębokim OO. Karmelitom Bosym, co approbowała *Konstytucya* 1641. *fol.* 30. także Bazylianów unitów w Berezwie i Wierzbołowie 1647. *fol.* 16. Krzysztof podkomorzy Połocki, synowie jego, Jan, Władysław, Jarosz, 1675. Niewiem czy nie ten podkomorzy miał za sobą Elżbietę Mikołaja Sapiehy pisarza polnego Litewskiego córkę: *Walicki:* a zaś tego Sapiehy Petronella Korsakowna małżonką była: druga Ogiń-

skiego miecznika Litewskiego: trzecia Michała Połubińskiego sędziego ziemskiego Słonimskiego. Fiedor i Jędrzej Korsakowie pod Skowrodkiem mężnie Tatarów płaszali 1577. r. *Paprocki o herbach f.* 340. Kazimierz wielkiej fortuny dziedzic, ile krom jednej siostry żadnego rodzeństwa nie było; zaraz z młodu miał wielki instynkt od Boga do pogardy świata, przecież oglądając się na honor domu, do obozu się udał, chcąc tam na sławę imienia swego zapracować, i tam go jednak wokacya Boska ścigała, i do tego ciągnęła, aby w prostym wiejskim stanie zbawienia duszy swojej szukał. Opierał się długo tej woli Boskiej Kazimierz, odwodziła od tego parentela domu, delikatne wychowanie, nadzieja honorów; pompa świata. Straszyło poniżenie siebie prawie ostatnie, niewygody życia, praca, i inne. Słodziła z drugiej strony łaska i miłość Boska, pewność zbawienia: gdy się tak sam z sobą passuje; do zwycięztwa siebie samego, pomógł mu taki przypadek. Od pułkownika swego wysłany Kazimierz na podjazd, gdy mu o żadnem niebezpieczeństwie od nieprzyjaciela, nie powiadają, z ludzmi swemi w pewnej wsi rozłożył się, i bezpiecznie zasypia; w tem w głęboką noc przypadł nieprzyjaciel; na trwogę jak wszyscy tak i Kazimierz rączo się porywa, a z prędkości w ciemnej chacie, miasto swojej, chłopską na siebie łachę wziąwszy, wypada na nieprzyjaciela, i szczęśliwie gromi. Już też i świtać poczęło, gdy po sobie pogląda Kazimierz, widzi się w prostej siermiędze, nie w swojej sukni: i zaraz instynkt wewnętrzny słyszy. Otóż cię tak Bóg stroi, ta to jest barwa, w której cię chce Bóg zbawić: co gdy rozważa pilno, naostatek niechcąc się dłużej woli Boskiej sprzeciwiać, konie, sprzęty, suknie, ubogim rozdawszy, w głęboką się puścił pustynią, tam samemi tylko korzonkami i ziołami żyjąc, na samej bogomyślności niejaki czas przepędził, jeszcze jednak nie zupełnie spokojny, że nie we wszystkiem na woli Boskiej przestał, przetoż do bliskiej idzie wioski już zarosły wycieńczony; tam u chłopka służbę przyjmuje, i z taką ochotą, wiernością, wszystkie na siebie ciężary, robociznę odprawuje, jakby do niej od urodzenia był przywykły. Gospodarz uważając skrzętność i pobożność człowieka, chcąc mu prace jego zawdzięczyć, córkę mu swoję za żonę, i w posagu dziedzictwo wszystkiego, bo jedynaczka była, ofiaruje. Wzgardził tem Kazimierz, i owszem żeby był większe jeszcze zwycięztwo nad samym sobą uczynił, do inszej się wioski własnej swojej dziedzicznej, kędy siostra jego rodzona na ten czas Panią rządziła, udał; tam poddanemu kiedyś swemu za parobka się ofiaruje; jakoż robił do ukontentowania jego wszy-

stko z wielką ochotą, by też i najcięższe i najlichsze było. Nie raz na pańszczyznę do dworu chodził, gdzie nie poznany, bicze i guzy nie raz ztamtąd od dworskich wynosił: bywało że i sama siostra pastwić się czasem nad nim kazała: Siedm lat w owej wiosce w wielkiej skromności, i do zbudowania wszystkim na ciężkiej pracy strawiwszy, chorobą śmiertelną złożony, prosi gospodarza aby w nadgrodę wiernych usług jego, księdza mu sprowadził; jedź prawi na publiczny gościniec, kapłana, którego tam napadniesz nieomylnie, zaproś do mnie. Jakoż tak się stało, trafił na księdza Dominika Podolca Soc. Jesu, którego gdy zaprosił i przyprowadził do chorego, Kazimierz po łacinie wita go po imieniu i przezwisku, a po spowiedzi przed nim uczynionej, wszystek mu stan i proceder życia swego, i pociechy które miał ztąd niebieskie, opowiedział: dwa obligi pod wielkim ciężarem na sumieniu na niego włożywszy: pierwszy, aby imienia jego, i co się z nim działo, nikomu nie wyjawiał: drugi, żeby go na cmentarzu pospolitym trybem inszym wieśniakom pogrzebiono. To zrobiwszy, w świętych aktach, na wolność synów Boskich przeszedł. Ksiądz Podolec tę wszystkę rzecz głęboko u siebie póki żył, tail: Po śmierci jego dopiero tę rzecz opisaną jego ręką znaleziono. *Naramow. in Facie Rerum Sarmat. fol.* 313. Apollonia Marcina Kurcza wojewody Derpskiego małżonka. Józef sędzia Połocki 1600. Marcyan Zbigniew sędzia grodzki Połocki, poseł na konwokacyą 1674. Alexander wojski Mścisławski, Władysław stolnik Wendeński, Samuel cześnik Nowogrodzki, Władysław drugi chorąży Połocki, Stefan kasztelanic Połocki, Hrehory Udzielski Korsak. Trojan wojski Wendeński, Bazyli skarbnik Połocki 1674. Którys z nich miał za sobą Barbarę Dymitra Ogińskiego córkę. N. chorąży Połocki poseł na sejm 1722. z Kowieńskiego. Jan i Ludwik podczaszy Połocki 1700. Bazyli pisarz grodzki Starodubowski, poseł na konwokacyą 1733. Michał marszałek Upitski poseł na konwokacyą 1733.

W roku 1778. Ignacy Korsak chorąży Połocki. — Jerzy sędzia ziemski Połocki. — Tadeusz podczaszy Połocki. — Dominik koniuszy tegoż województwa. — Hipolit stolnik Nowogrodzki. — Alexander skarbnik Orszański. — Ludwik sędzia ziemski Mozyrski. — W r. 1788. Tadeusz Korsak sędzia ziemski Wileński. — Wincenty pisarz ziemski Połocki. — Jan podwojewodzi. — Alexander sędzia ziemski Orszański. — *Krasicki.* — (Niepewno do którego herbu należą.)

Korsak *herbu Lis.* Krom wzwyż wyrażonych są inni Korsakowie w Nowogrodzkiem województwie i Brzeskiem, przydomek mają Sowa albo Sowicz, Kotwicę w hełmie kładą: Pisali się z dawna z Poczapowa. Z tych był Teodor i Ale-

xander Sowiczowie Korsakowie 1648. *Kojałow. in MS.* N. była za Łukaszem Jelcem. Samuel sędzia ziemski Nowogrodzki miał za sobą Kierznowską Eleonorę, siostrę wojewody Nowogrodzkiego; z tej dwóch synów było, jeden Samuel podwojewodzym Nowogrodzkim, drugi Stanisław najprzód cześnikiem i sędzią Grodzkim, potem chorążym Nowogrodzkim, z Katarzyny Raessowny zostawil potomstwo, Samuela cześnika i pisarza grodzkiego Nowogrodzkiego dziedzica na Wolkowiczach. Siostry, Maryanna, Hieronima Żaby podkomorzego Nowogrodzkiego, małżonka, i Zofia Białozorowa stolnikowa Upitska. Tegoż Samuela sędziego ziemskiego z Kierznowskiej córka Zofia była 1*mo voto* za Alexandrem Wojną Jasienieckim horodniczym Nowogrodzkim, 2*do voto* za Grocholskim wojskim Nowogrodzkim, 3*tio* za Judyckim wojskim Rzeczyckim, 4*to* za Podbereskim wojewodzicem Smoleńskim. Marcin z Poczapowa doświadczony żołnierz w Moskwie, synowie jego z Alexandry Czarkowskiej, Krzysztof Stanisław, Eliasz i Jan. Krom tych są insi Korsakowie w Trockiem województwie. Siemion, córka jego Anna była za Piotrem Karskim rotmistrzem królewskim.

KORWIN HERB.

Kruk czarny powinien być stojący na pniu ociętym leżącym, u którego dwa z jednej strony sęki nisko, dwa u góry, pierścień złoty w nosie trzyma, dyamentem na dół, sam kruk w lewą tarczy całym sobą obrócony, w polu czerwonem, na hełmie trzy pióra strusie: tak go opisuje *Paprocki* i *Okol. tom.* 1. *fol.* 459. *Ks. Rutka* powiada, że niektórzy kruka także z pierścieniem na hełmie kładą. *Ks. Kojałow. in MS.* twierdzi, że Sakowiczowie w księztwie Litewskiem tak ten herb kształtują: pień takiż być powinien, tylko że stojący, na nim kruk z pierścieniem stoi, ale w prawą tarczy

skierowany, na hełmie trzy pióra strusie. Ginwiłowie zaś Piotrowscy pierścienia nie kladą. Zda się, że od Korwinów Rzymskich ten herb swoje początki zabrał, którzy wiele krajów sławą imienia swego napełnili. Marcus Valerius rotmistrz w Rzymskiem wojsku, na harc wyzwany od potężnego w siłę Francuza, gdy się do broni obadwa porwali, kruk niewiedzieć zkąd przyleciawszy, na szyszaku Waleriusza usiadł, tam gdy Francuz żwawiej na niego naciera, kruk już skrzydłami, już pyskiem, już pazurami, tak broniąc Waleriusza, Francuzowi i dokuczył, i pomięszał jego serce, że go Waleryusz snadno z zwycięztwem pokonał: ztąd rozumie *Alexander ab Alexandro*, że potem Korwinów imię na Waleryusza potomkach oschło. Z Rzymu do Pannonji się ten herb przeniósł: gdzie według *Okol.* Valerius Messalius Corvinus za Tyberyusza Cesarza, tę prowincyą Rzymianom podbił, a w Dalmacyi w Raguzie, wiele w budynkach i w statuach jego pamiątki zostało. Tymże się herbem szczycił Jan Huniad pamiętny wojownik, którego syn Maciej na tronie Węgierskim osiadł: i matka S. Szczepana Króla Węgierskiego, tegoż herbu i domu była. Do Polski zaś przyniesiony dobrze przed rokiem 1224. bo już w tym roku Wawrzęta Korwin herb swój na Ślepowrona zamienił, co znać z listu Konrada książęcia Mazowieckiego w tym czasie danym. Że zaś wielkie jest podobieństwo tego herbu do herbu Ślepowron, dla tego niektórzy Korwin Ślepowronem zowią, i Ślepowron Korwinem.

Herbowni.

Bieńkowski, Ginwił, Jagodyński, Kochanowski, Lisowski, Małaczewski, Mietelski, Młodnicki, Pawłowski, Piotrowski, Sakowicz, Sarnicki, Sołkowski, Żarnowiecki.

Poźniejsi heraldycy następujące familie wymieniają, jako herbu tego używające:

Bachowski, Bronicki, Korwin, Kruk, Krukowski, Terajowicz.

Koryatowiczowie *książęta herbu Pogonia Litewska.* Koryat syn Gedymina najmłodszy, jako chce *Stryjkow. lib.* 11. *cap.* 8. Książe Nowogrodzki, Pan na Wołkowisku i Mścibochowie, zostawił czterech synów: Alexandra, Konstantyna, Jerzego i Teodora, którzy Olgerdowi książęciu Litewskiemu siła do zwycięztwa pomogli, otrzymanego nad Tatarami, w roku 1331. w nadgrodę czego Olgerd Podole im

puścił, gdzie oni Tatarów spędziwszy, siła zamków z rąk ich odebrali, i nowymi inszemi tę prowincyą zmocnili. *Stryjkow. fol.* 416. Okolskiemu się to nie zda, ile ufundowanemu na *Kromerze lib.* 15. atoli w poźniejszej od siebie książce wydanej, której dał tytuł *Russia Florida fol.* 102. powiada, że od książąt Koryatowiczów fundowany i założony Kamieniec miasto na Podolu. Z tych tedy czterech synów Alexander Koryatowicz był gubernatorem Podola, Wołynia i Pokucia i t. d. Od Kazimierza Wielkiego Króla Polskiego, trzymał zamek Olesko, i część Włodzimierskiej ziemi. *Cromer lib.* 12. Konstantyn drugi syn, tego Kazimierz Król, gdy widział żonę swoję, a córkę Gedymina książęcia nie płodną, życzył sobie mieć na tronie Polskim sukcessorem, ale wolał Królestwo, niżeli Ruską wiarę, opuścić. *Stryjkow. z Latopiszców Ruskich.* Jerzy trzeci hospodarem Woloskim i Multańskim w Soczawie już był inaugurowanym, atoli prędko potem od Wołochów trucizną z rządów i z życia zrzucony. *Cromer. lib.* 15. *Stryjkow.* Fiedor czwarty syn, po ojcu Koryacie za konsensem Olgerda objął księztwo Nowogrodzkie, zaś po bracie Konstantynie i Podolem rządził, tak wzmocniwszy się, że Olgerdowi trybutu płacić niechciał, widząc wiszącego nad sobą z wojskiem Olgerda, swojej zaś sile do odporu dania, nie dufając, z droższymi niektóremi swemi rzeczami, umknął do Węgier do Karola Króla, i tam życie swoje skończył. *Stryjkow. fol.* 428. 1339. Potwierdza się to z *Szentiwaniego Curios. Miscell. dec.* 2. *par.* 1. *fol.* 139. gdzie ten autor powiada, że Teodor Koryatowicz (luboć on go tam jako cudzoziemiec Teodorum Queriatovicum et Principem zowie Ruthenum) Munczacz w Węgrzech, za Karola i Ludwika czasów, w koło fossą opasał w miejscu lubo skalistem, i w potężną fortecę uzbroił: który zamek i za czasów tego pisarza, miał obszerne dobra do siebie należące: znać że te wszystkie puścił był Król Karol Teodorowi z Podola rugowanemu. Teodor Koryatowicz jednego z tych czterech braci syn, książe Podolski, który także gdy od niego Witold książę Litewski i posluszeństwa się i trybutu upominał, chciał się wybić z pod jego jurysdykcyi, zaszedł mu tedy drogę pod Bracławiem z wojskiem, zbity jednak życie ucieczką salwował do Kamieńca, i tam jednak nie długo był bezpiecznym, niezgoda albowiem między Wolochami i Podolanami, fortecę tę Witoldowi znagła poddała, gdzie i on w niewolą się dostał. *Cromer lib.* 15. *Stryjkow. l.* 14. *c.* 2. *Kojałow. p.* 2. *lib.* 1. O tym pisze *Okolski*, że był ostatni z domu Koryatowiczów 1394. wszakże *Stryjkow. fol.* 510. powiada, że jeszcze w roku 1399. w owej nieszczęśliwej

z Edygą okazyi, Hleb i Symeon książęta Koryatowickie polegli: *Kojałowicz par. 2. lib. 1.* zowie ich stryjami Króla Jagiełła i Korybuta synami, ale w tym zda mi się omyłka. Tenże powiada, że jeszcze w roku 1440. książęta Koryatowickie Kazimierza Jagiellonowicza książęcia Litewskiego w Brześciu witali; ale to nie pewna, *Stryjkow.* o tem milczy. *Okolski in Russ. Florida fol.* 104. sławi tych książąt dobroczynność na swój zakon, kiedy w Kamieńcu, Czerwonogrodzie, Smotrycy, klasztory Dominikanom pofundowali.

Koryciński *herbu Topor.* Dom niegdy w Krakowskiem, Sendomierskiem, Sieradzkiem, Łęczyckiem, Ruskiem i inszych województwach tej ojczyznie zasłużony, już tego wieku zszedł w Polszcze, chwałę tylko imienia swego nieśmiertelności wielkiemi dziełami swemi zapisał. Przodkowie ich pisali się z Jabłonny, dawnem dziedzictwie Toporczyków. *Okolski* zaś powiada, że Jan z Pilcy kasztelan Sendomierski dziedzic na Jabłonny, w Korytnie dobrach swoich najczęściej rezydował, Korycińskim był zawołany, jakoż potwierdza się to i ztąd, że się zawsze Korycińskiemi z Pilce zwykli byli pisywać. Ten Jan kasztelan, z Katarzyny z Leżenic herbu Nałęcz, spłodził synów, Tomasza, Macieja, Jakóba i Jana. *Okolski.* Tomasz najstarszy syn Jana kasztelana Sendomierskiego, którego synowie, Mikołaj i Jędrzej, przydaje trzeciego *Paprocki* Stanisława bezpotomnego. Z tych Mikołaj mąż wojenny osiadł na Rusi, z pierwszej żony Podfilipskiej spłodził syna Floryana, z drugiej Potockiej herbu Piława Mikołaja generała Podolskiego siostry, Jakóba, który w expedycyą Moskiewską za Stefana Króla mężnie stawał, i córkę Bydłowską. Jędrzej drugi syn Tomasza, według *Mroskowskiego* chorąży Halicki, miał trzy córki, i synów tych, Jana, Stanisława dworzanina Królowy Izabelli Węgierskiej, Mikołaja, Wojciecha i Jędrzeja. *Okolski* trzech tylko położył, Wojciecha chorążego Halickiego, przeciwko Wołochom i Multanom wielkiego wojownika (rok Paprocki przydaje 1583.) Stanisława, który Tatarom dobrze się dał w znaki, ale też i sam od ich szabli zginął, i Mikołaja: myli się jednak *Okolski*, gdy Tomasza chce mieć synem Jana z Pilce kasztelana Sendomierskiego, a tych trzech wnukami jego: znać to z czasu, którego który żył: a najprzód dwóch było Janów kasztelanów Sendomierskich, którzy się nie z Pilcy, ale z Jabłonny pisali (luboć dawniejszych czasów nie zapieram, żeby się przodkowie domu tego nie mieli z Pilcy pisać) jeden Jan 1368. drugi Jan koło roku 1410. nie mógł tedy być wnukiem jego ten, co we dwieście blisko lat żył po nim, to jest 1583. Jabym tedy rozumiał, że tego drugiego

Jana kasztelana Sendomierskiego dwóch synów było, jeden Stanisław z Korytna kasztelan Wiślicki, tak się podpisał u *Łaskiego w Statucie* 1436. *fol.* 140. tenże czy inszy 1471. u tegoż *Łaskiego fol.* 171. a drugi Jan kasztelan Sieradzki, o którym i *Okol.* twierdzi, że miał za sobą Barbarę Szydłowiecką Stanisława kasztelana Żarnowieckiego córkę: (który kasztelan Żarnowiecki żył 1457. jako jest u *Łaskiego w Statucie fol.* 65.) i z niej spłodził syna Jana, *Okolski* mu tytuł daje kasztelana Zawichojskiego, *Paproc.* zaś tylko go rotmistrzem wielkiej sławy zowie, ten z Małecką starościanką Rawską, czyli Skrzyniecką herbu Jelita według *Paprockiego*, spłodził synów siedmiu. Tomasza, o którym się wyżej mówiło, i o jego potomstwie. Stanisława i Jakóba, ci zeszli bezpotomnie. Lenarta, który był wziął działem Ciemierzyn w Wielkiej-Polszcze, ten miał syna Balcera, od którego z Naropińskiej herbu Belina, zostało pięć córek, Maryna Pękosławska, Katarzyna Sulisławska, Elżbieta Miłaczowska, Zofia Korzenicka, i Jadwiga: i syna Jakóba, temu *Konstytucya* 1607. *fol.* 852. jako zasłużonemu rotmistrzowi puściła Żuków na lat pięćdziesiąt; wieś Mieczykowkę do konwentu Kolomyjskiego OO. Dominikanów, zapisal, na pewną mszy obligacyą. *Okol. Russ. Flor. fol.* 81. Maciej piąty syn Jana kasztelana Zawichojskiego, co znać i z tego (luboć *Okolski* inaczej pisze) co *Paprocki* powiada, że od Michała Małeckiego brał połowicę dóbr swoich w Małcu w ziemi Łęczyckiej, w powiecie Brzeźnickim, znać że po matce swojej Małeckiej 1539. r. Dwadzieścia lat i cztery na dworze Zygmunta I. zostawał, z Spińkowną herbu Prus, miał syna jednego, ale ten *sterilis* we dwudziestym roku życia swego, umarł: a fortuna w dom się braci wróciła.

Wojciech, szósty syn Jana kasztelana Zawichojskiego, najprzód chorąży Kaliski, i starosta Przedecki, potem wojewoda Łęczycki, starosta Solecki i Kłodawski, w wielkiej łasce u Królowy Bony, czego dowodem są listy pisane roku 1546. Zamek Solec wykupił, od Mikołaja, Stanisława i Krzysztofa Sobków z Sulejowa 1544. Sołtysów wszystkich w starostwie Przedeckiem wykupił 1551. zamek tamże wystawił; w wielu inszych okazyach ojczyznie się przysłużywszy, z światem się rozstał 1555. Komorowska Petronella herbu Korczak starościanka Łęczycka, sześć mu tylko córek powiła. Barbarę, ta pierwszym związkiem żyła z Mikołajem Kazanowskim, drugim, z Spytkiem Załuskim podkomorzym Rawskim. Petronellę, ta najprzód Chocimowskiemu, po nim Janowi Pieniążkowi Dzierżawcy Nowotarskiemu. Katarzynę, Moszyńskiemu w wielkich Młynach. Zofią, Krzysztofowi Rze-

piszowskiemu, a potem Krzysztofowi Przerębskiemu. Zuzannę, Maciejowi Załuskiemu. Annę, Stanisławowi Załuskiemu rodzonemu bratu Spytka, zaślubione, które sila dóbr z tego domu wyniosły. Mikołaj siódmy syn Jana kasztelana Zawichojskiego, człowiek znaczny, roztropny i w sprawach Rzeczypospolitej biegły, ten pojąwszy Barbarę Oleśnicką pozostałą wdowę po Pieleckim, Lubelskim, i Parcowskim staroście, wziął z nią starostwo Parcowskie, z którym tytułem umarł 1568. w Krakowie u S. Trójcy pochowany, kędy i sobie i żonie swojej nadgrobek wystawił, miał z nią córek dwie, Anna dostała się czy Stanisławowi czy Wojciechowi Gebułtowskiemu sekretarzowi królewskiemu, Zofia Ciesielskiemu: synów zaś trzech: Mikołaja, Jędrzeja i Jana. Z tych Mikołaj pierwszy Przedecki, Kłodawski, Solecki starosta, w Włoskim, Niemieckim, Łacińskim, językach doskonały, nadgrobek jego u S. Szczepana w Krakowie, o nim świadectwo daje, że ani podskarbstwa koronnego, ani żadnych innych krzeseł senatorskich sobie ofiarowanych przyjąć niechciał, przeszedł na lepszą godność r. 1615. zostawiwszy z Barbary Prowanowny herbu Roch córki Trojana starosty Będzińskiego, córek dwie: Reginę Annę, Grodzińskiego Jerzego starosty Gołąbskiego herbu Kuszaba, i Zofią, Broniowskiego Adryana wielkorządzcy Krakowskiego, a potem kasztelana Radomskiego, małżonki, i synów trzech. Z tych:

Krzysztof kasztelan Wojnicki, syn pierwszy Mikołaja starosty Przedeckiego, był oraz starostą Gniewkowskim: co był zacz człowiek, funkcye jego, którym wszystkim choć trudnym wyrównał, świadczą o nim: jeździł albowiem w legacyi do Joachima Fryderyka elektora Brandeburskiego, do Filippa III. i IV. Królów Hiszpańskich, jako jego nadgrobek w Krakowie opowiada: a podczas Rokoszu województwo Sendomierskie przy Zygmuncie III. utrzymał, przeciwnej strony zamachy gładką wymową zbiwszy, za co wziął najprzód kasztelanią Sądecką *Constit.* 1629. *fol.* 16. a potem Wojnicką, większe go daleko czekały, ale śmierć 1636. wszystko pomięszała: pochowany w Alwernie (luboć jakom mówił widziałem jego nadgrobek u S. Szczepana) gdzie klasztor OO. Bernardynom fundował: złączył się był dożywotnie, z Anną Chlewicką herbu Odrowąż, z tej były dwie córki: Elżbieta, zakonnica S. Klary w Krakowie, i Anna, Zbigniewa Oleśnickiego kasztelana Wiślickiego małżonka *sterilis*, syn także jego Jan Stanisław starosta Gniewkowski, miałci wprawdzie za sobą Zebrzydowską herbu Radwan, atoli z nią żadnego potomstwa nie zostawił. Jest jego ojca Krzysztofa w druku Oracya *in 4to* 1598. *In felicem reditum ad urbem Georgii*

Radziwil Cardinalis et Episcopi Cracov. Stryjeczna siostra kasztelanów Wojnickiego i Sądeckiego, była za Tomaszem Kowalkowskim pisarzem ziemskim Sendomierskim.

Jędrzej najprzód chorąży Sendomierski, z tym tytułem posłował na sejmy 1626., 1629. i 1631. *Constit. fol.* 5. i 12. *penult.* zkąd był deputowany na trybunał Radomski, i do pogranicznych dyfferencyi, potem kasztelan Wiślicki starosta Żywiecki, syn drugi Mikołaja z Prowanowny, brat Krzysztofa Wojnickiego kasztelana, podał do druku, najprzód *Orationem in 4to* 1600. *in Obitum Annae Austriacae Poloniae Sveciaeque Reginae.* Potem w Gdańsku *in 4to* 1652. *Perspectivam Regni Poloniae elaboratam, per quam quid et qualiter Regibus et regno prospiciendum sit.* Król Zygmunt III. w prywatnej legacyi wysłał go do Rudolfa i Matyasza Cesarzów Rzymskich, gdzie się z dzielnością swoją popisał, jako o nim mówi nadgrobek w Krakowie. Deputatem będąc na trybunał koronny, samej tylko sprawiedliwości przestrzegał, kandorem i miłemi obyczajami wszystkich do siebie ciągnąc. Wszedł w kontrakty małżeńskie z Urszulą z Jasienicy Tymińską herbu Nałęcz, z tej spłodził córki, jedna z nich Elżbieta mniszką w Sendomierzu, bodaj nie Barbara, druga Przyłęckiego kasztelana Oświecimskiego małżonka, umarła 1650. i synów trzech: to jest Alexander, ten, to na dworze Cesarskim, to w obozie na Moskiewskich, Pruskich, Tatarskich, okazyach, zdrowia nadwerężywszy, pojął nakoniec Helenę księżnę Solomereską kasztelankę Smoleńską; kasztelanem go Wiślickim zowie, *Paneg. Leo Roxolanus.* Drugi Wszebor. Trzeci Bogusław stolnik Krakowski. Piotr Koryciński, żona jego Barbara Grochowska.

Mikołaj kasztelan Sądecki, starosta Ojcowski trzeci syn Mikołaja z Prowanowny: z Krzysztofem i Jędrzejem bracią swemi, S. Ignacemu fundatorowi zakonu Soc. Jesu kaplicę wspaniałą, marmurem odzianą przy kościele S. Szczepana w Krakowie wystawili 1637. gdzie domowy grób przy niej założyli. *Starow. in Monum.* Sam zaś wielkim nakładem zamek Ojcowski, z fundamentu już upadający dźwignął i restaurował. *Constit.* 1633. *fol.* 47. Jest o nim krom tego częsta wzmianka w ustawach koronnych; gdzie posłując na sejmy prawie wszystkie, ojczyzna różne mu funkcye naznaczała, jako na trybunał Radomski, do kwarty Rawskiej, do pogranicznych dyfferencyi od granic Szląskich, do ustanowienia dobrej monety, do lustracyi zamku Będzińskiego i żup Bocheńskich i Wielickich. *Constit.* 1616. *fol.* 24. 1620. *fol.* 19. 1633. *fol.* 35. 1637. *fol.* 11. Marszałkiem na sejmikach Proszowickich prawie ustawicznie bywając, tyle sobie

zjednał u braci affektu dla swej roztropności i miłości ku ojczyznie, że województwo Krakowskie całe na jego radzie polegało: Rzeczpospolita widząc jego rozsądku dzielność, komissarzem go wojennym naznaczyła, i do boku królewskiego przydała 1634. Władysław Król dufając jego acceptacyi, którą miał u Krakowskiej szlachty, ba i u wszystkich, swoim go oratorem uczynił, prosząc o koronę. Nietylko zaś radą zdrową, ale i ręką, tego Królestwa bronił, to pod Chocimem, to pode Lwowem, to w inszych okazyach, wszędzie nieustraszonem sercem; miał za sobą Barbarę Pukarzewską, herbu Śreniawa, zostawił z nią córkę jednę, i synów dwóch, Mikołaja i Stefana: drugą pojął Białobrzeską pozostałą wdowę po Marcinie Stadnickim kasztelanie Sanockim. *Baronow.* Zszedł z tego świata 1637. z synów jego Mikołaj starostą był Ojcowskim, kasztelanem Bieckim, pojął w małżeństwo Elżbietę Kowalską herbu Radwan, ta mu dwóch synów powiła: Mikołaja i Kazimierza: umarł ten kasztelan Biecki r. 1655. jako jego nadgrobek świadczy.

Stefan kanclerz koronny, a przedtem najprzód stolnik Krakowski, dalej kasztelan Oświecimski, tož podkanclerzy, Warszawski, Rabsztyński, Kowalski, Ojcowski, i Wolbromski starosta, syn drugi Mikołaja kasztelana Sądeckiego. Chojną rękę jego na Boga sławi *Kazanie Morszkowsk. Złoty Topor,* że sześćset złotych do Jodłowy, tysiąc do Wolbrama, do kaplicy S. Szczepana dwadzieścia i cztery tysiące, aby tam kurs śpiewano, na kościół tenże sześćdziesiąt tysięcy wysypał, krom apparat kościelnych i trunienki srebrnej. Pracą jego na dobro ojczyzny, kiedy pod Zwańcem z Królem oblężony, Chanowi Tatarskiemu wyperswadował, że z Janem Kazimierzem na Kozaków broń obrócił; pod Beresteczko w znacznym poczcie ludzi swoich stawał, Kraków i Warszawę z oblężenia wybawił, nie przełamany w przeciwnych rzeczach, ostrożny w szczęściu, jako nadgrobek o nim mówi, a *Potocki Centur. Viror. fol.* 474. takie mu elogium napisał między inszemi: *Medius, Principis inter gratiam, et popularitatem, aequalitatis pristinum tenorem retinuit, quod si eum virtutibus magis aestimamus, quam annis; haud facile Poloni annales, vigilantiorem legum Patriarum custodem, in amplissimo, simul quaestuosissimo magistratu moderatiorem, uti avitae nunquam immemorem libertatis, ita sui suorumque et clientarum magis oblitum, alieno nunquam ditescentem incommodo Cancellarium recensebunt;* w tych go cnotach śmierć zastała 1658. Złączył się był dożywotnie z Anną Petronellą Gębicką herbu Nałęcz wojewody Łęczyckiego Stefana córką, z tej była według *Okolskiego* córka

Barbara, która się dostała w małżeństwo, Janowi Adamowi z Zmigroda Stadnickiemu podczaszemu Krakowskiemu, kasztelanowi Przemyslkiemu, ale bodaj to nie raczej ojca jego kasztelana Sądeckiego córka była: bo jego córka z Gębickiej Barbara, była za Jordanem Franciszkiem kasztelanem Wojnickim, synów zaś dwóch jego było, którzy nadgrobek zmarłemu ojcu stawiali, com czytał w Krakowie to jest jeden Piotr, najprzód starosta Rabsztyński, potem stan sobie duchowny obrawszy, od Klemensa X. Papieża, do Michała Króla Polskiego posłem wysłany, miecz mu od niego poświęcony na Turków, i różą złotą oddawał: potem już będąc proboszczem generalnym Miechowskim, i archidyakonem Pułtuskim, jeździł w legacyi do Hiszpanji i Luzytanji r. 1680. jako świadczy inskrypcya w kościele Miechowskim, wieś Krzesławice inkorporował do probostwa S. Jadwigi na Stradomiu przy Krakowie 1674. *Karp. Kazanie o S. Jadwidze,* wkrótce jednak po roku 1680. śmierć go dalszym honorom wydarła. Drugi Mikołaj chorąży Łęczycki, starosta Ojcowski, dworzanin królewski, żona jego Katarzyna Brzostowska herbu Strzemię wojewodzanka Trocka: był podobno i trzeci Krzysztof, ale znać młodo umarł. Jest tego kanclerza mówa, którą Gdańszczanom witającym Króla Kazimierza od tronu odpowiadal, u *Tuldena lib.* 6. *w druku.*

Jan kasztelan Oświecimski, kupił Żarki miasteczko, mąż rycerski w Moskiewskich, za Stefana i Zygmunta III. Królów Polskich, expedycyach, wszędzie z sławą imienia swego, przeniósł się na wieczny pokój 1633. ośmdziesiąt blisko lat dożywszy, pochowany w Żarkach, z nadgrobkiem, który wypisał *Starowol. in Monum. fol.* 797. Jabym rozumiał, że to był syn Jędrzeja, brat Mikołaja Przedeckiego starosty, i Jana, z Barbary Oleśnickiej spłodzonych, o którym Jędrzeju *Paprocki* powiada, że miał za sobą Duninownę z Ujazdu herbu Łabędź, z którą zostawił potomstwo, jako i brat jego Jan z Suchecką herbu Poraj, luboć *Okolski* Jędrzejowi dziedzicowi na Udorzu tylko córki przypisuje, a o Janie mówi, że zszedł bezpotomny: ten Jan kasztelan Oświecimski z pierwszą żoną Tarkowiecką, a z drugą Męcińską, spłodził tych synów: pierwszego Piotra, Gnieźnieńskiego i Krakowskiego kanonika, umarł 1637. w katedrze Krakowskiej pochowany, fundacyą na dwie mszy za duszę swoję uczyniwszy, co opowiada napis na grobowym kamieniu: był oraz Łowickim i Pułtuskim kanonikiem, i proboszczem Sieradzkim.

Wojciech arcybiskup Lwowski, drugi syn Jana kasztelana Oświecimskiego powróciwszy z cudzych krajów, kanonikiem był najprzód Łuckim, Krakowskim, i proboszczem

Miechowskim, sekretarzem koronnym: Jan Kazimierz Król wyniósł go do infuły Kamienieckiej, a Michał Król do archikatedry Lwowskiej, z którą wraz trzymał probostwo Miechowskie, rządził tą dyecezyą przykładnem życiem, skarbiąc sobie Niebo, dokąd poszedł po zapłatę 1677. Król Michał umierając, ostatniej woli swojej exekutorem go uczynił.

Alexander wojewoda Rawski, trzeci syn Jana kasztelana Oświecimskiego, był wprzód chorążym Krakowskim, miał za sobą Zofią Annę Zborowską herbu Jastrzębiec córkę Samuela, to *Okolski*, atoli tenże Alexander dziedzic na Gwarczewicach, Barysu, i Bębnowie, że miał drugą żonę Zuzannę Konstancyą Jarmolińską, czytałem w pewnym *MS.* jako i o chorążance Krakowskiej, że była za Janem Chociwskim; potomstwo z Zborowskiej, Stanisław, Teofila, Konstancya, Anna, Alexandra. Maxymilian czwarty, Roman piąty, synowie Jana kasztelana, obadwaj ludzie rycerscy.

Stanisław najprzód cześnik Krakowski, potem kasztelan Biecki, sędzia kapturowy 1632. i 1648. z sejmu 1637. komissarzem naznaczony do pogranicznych od Szląska kłótni, żona jego Jakóba Gawrońskiego kasztelana Wieluńskiego córka, *Baran.* szósty to był syn Jana kasztelana Oświecimskiego. Siódmy zaś Samuel podczaszy Krakowski, dworzanin królewski.

Mikołaj kasztelan Nakielski, ósmy syn kasztelana Oświecimskiego. Siostry tych ośmiu braci, jedna poszła za Romana Przerębskiego, druga za Piotra Tęgoborskiego syna Mikołaja. *Baran. Leo Roxolanus i Kazanie Złoty Topor.* N. miał za sobą Daniłowiczownę Rozalią podczaszankę koronną. N. była za Hieronimem Kobielskim podczaszym Bielskim.

Franciszek najprzód stolnik Krakowski, potem kasztelan Bracławski, ten z pierwszej żony Michałowskiej, ba i z drugiej Elżbiety Koniecpolskiej wojewodzanki Parnawskiej, miałci wprawdzie kilku synów: Joachima, Jana, i Franciszka: ale Joachim stan duchowny sobie obrał, drugi i trzeci młodo pomarli. Jan 1687. Franciszek 1696. za któremi i ojciec ostatni z tego domu wszedł do grobu. Teraz gdy to piszę, jeszcze z tego domu żyją, Mączyńska podkomorzyna Sieradzka, i N. ksieni Trzebnicka. N. Kazimierza Pokrzywnickiego miecznika Sieradzkiego małżonka. N. Stanisława Rydzyńskiego łowczego Wschowskiego, Barbara Stanisława Koczorowskiego.

Duńczewski w herbarzu Tom II. pisze, że lubo tu *Niesiecki* utrzymuje iż na Franciszku stolniku dom ten zszedł, są jednak dotąd *Korycińscy Toporem* jednym na tarczy, drugim na hełmie zaszczycający się, i z tegoż województwa Sendomierskiego pocho-

dzący, jako i tamci: którzy przenieśli się *ab immemorabili tempore*, do województwa Podlaskiego, i wieś swoję od imienia Koryciany nazywającą się, założyli w ziemi Drohickiej, w której i teraz *in pacificia possessione* zostają, jako Wojciech Mateusz dwóch imion Koryciński, łowczy Owrucki, pisarz konsystorski Łucki, z bracią swojemi rodzonemi, to jest Jakóbem Koryciński, wojskim Owruckim, pisarzem konsystorskim dyecezyi Kijowskiej, drugim Stefanem Korycińskim, *ad latus* Franciszka Kobielskiego, biskupa Łuckiego, zostający 1752. —

Do tych zapewne należy wymieniony przez *Krasickiego w przypisach*, Karol Koryciński w r. 1788. podsędek Nowogrodzki. —

Korycki *herbu Ciołek*. Tych *Okolski* opuścił, lubo *Paprocki* wyraźnie o nich mówi, że są w Podlaskiem województwie. Hieronim Korycki podkoniuszy koronny, starosta Knyszyński i Geranowski 1566. podpisał list Zygmunta Augusta *in MS. Ravens.* Jan pod Skoworodkiem 1577. mężnie z drugiemi Tatarów płaszał. *Paprocki o herbach fol.* 340. Jan proboszcz Kodeński 1541. *Przyłuski Felix Luceor.* N. Korycka była za Stanisławem Niemirą chorążym Mielnickim. Hieronim poseł ziemi Bielskiej, Jan i Kazimierz w Podlaskiem podpisali elekcyą Jana III. Piotr missyi naszej Kowelskiej Benefaktor 1690.

Korycki *herbu Prus 1mo*, w województwie Mazowieckiem. *Pastor lib.* 1. *Hist.* wspomina jednego z nich sławnego rotmistrza, który po klęsce naszych pod Korsuniem, gdy nieprzyjaciel chciwy padł na łup, on tym czasem w dziewięćdziesiąt koni, przez wielkie kupy chłopstwa ciągnącego się za Chmielnickim, szczęśliwie przebiwszy się, najprzód do Kijowa, ztamtąd nie bez trudności do swoich zawitał. Krzysztof Korycki rotmistrz i dworzanin królewski, rozumiem że to tenże sam, któremu *Konstytucya* 1653. na pięćset koni za dwie ćwierci, którzy byli przy boku Jana Kazimierza Króla pod Zborowem, zasługi płacić kazała, *Const. fol.* 4. i 1667. *fol.* 8. był potem podkomorzym Chełmińskim r. 1674. Drugi Krzysztof w ziemi Wyszogrodzkiej w tymże roku. N. Korycka była za Piotrem Rudzińskim. Alexander w księztwie Litewskiem 1700.

Korytko *herbu Jelita*, w województwie Ruskiem. Stanisława Korytka z Pacanowic, czytał *Paprocki* na rejestrze szlachty Ruskiej 1427. N. miał za sobą Lanckorońską, z którą wiele dóbr w ten dom weszło. N. Korytko miał za sobą córkę Stefana Fredra. Paweł najprzód podkomorzy Przemyslki, posłował na zjazd pod Jędrzejowem roku 1576. *Constit. fol.* 246. był potem podkomorzym Lwowskim, za Króla Stefana, nakoniec kasztelanem Przemysłkim, Anna Ligęzianka kasztelanka Żarnkowska żona jego. Piotr r. 1595.

Constit. fol. 676. Bartłomiej pisarz ziemski Lwowski człowiek godny. Jan z Podhorce stolnik i komornik Lwowski. *Acta Terrestr. Leopol.* Stanisław dziedzic na Tuliglowach, od którego sukcessorów, kupił potem te dobra Mikołaj Krosnowski na ten czas stolnik Lwowski, na kollegium nasze Lwowskie dobroczynny, był i brat jego rodzony, od których Korytko starosta Wiski. Elżbietą starościanka Buska była za Arnolfem Chociwskim starostą Żydaczewskim. Stanisław z Podhorce miał za sobą Elżbietę z Sokołowa Dziedoszycką 1615. kasztelankę Lubaczewską. Damian miecznik Lwowski i sędzia kapturowy roku 1733. Hrehory w księztwie Litewskiem roku 1700.

Korytkowski, w województwie Poznańskiem. Stanisław Korytkowski pisarz grodzki Sieradzki r. 1621. *Acta Castren. Vielun.* Jan 1648. Stanisław i Marcin 1627.

Korytowski *herbu Mora*, w województwie Poznańskiem. Bartłomiej Korytowski podwojewodzy Poznański z sejmu 1678. naznaczony komissarzem do pogranicznych od Szląska dyfferencyi. *Constit. fol.* 11. Kazimierza z Anny Wałdowskiej herbu Topor synowie, Wojciech, Stanisław i Władysław. Dawniej zaś Władysław to jest 1648. kwitnął w Malborskiem województwie. Jadwiga Macieja Kwiatkowskiego małżonka.

W roku 1778. Józef Korytowski kanonik, suffragan Gnieznieński i Poznański. — N. Korytowski generał w wojsku Polskiem, pojął był wdowę po Krzywcu. — Tadeusz cześnik Poznański. — Jan chorąży Kaliski. — Piotr podsędek Gnieznieński. — *Przypisy Krasickiego.*

Korytyński *herbu Korczak*, powinny zaś być Wręby od góry większe, od dołu mniejsze pod niemi księżyc do góry obiema rogami, jakby opasujący wręby, na hełmie głowa charta w koronie: kwitną na Wołyniu. Z tych Paweł Korytyński 1528. o którem *Metryka Wołyńska.* N. burgrabia Łucki. *MS. P. Rutka.*

Onufry Korytyński sławny poeta Polski, osobliwie w tłómaczeniu Horacyusza z którego niektóre wyjątki znajdują się w Monitorze. Umarł roku 1770 Po śmierci jego wyszła w Warszawie z druku *Ars Poetica* Horacyusza na wiersz Polski przełożona. Brat jego N. Jezuita, siostra za Niemcewiczem. — *Krasicki.*

KORYZNA HERB.

Ma być Krzyż wa środku prosto, ale jakby przewrócony do góry, przez niego strzała, żeleźcem w bok prawy tarczy zawiedziona, Krzyż biały, pole czerwone, na hełmie trzy pióra strusie, *Kojał. in MS.* tak go okryślił, i przy-

KORYZNA HERB.

daje, że tego herbu zażywają Koryznowie w Żmudzi. Z tych Michał Koryzna kanonik Wileński, referendarz Litewski umarl 1598. Szczęsny sędzia ziemski Żmudzki, Mikolaj rotmistrz królewski, Fabian którego syn Jerzy. Eliasz 1632. Wojciech w Wilkomierskiem 1674.

Tomasz Koryzna w r. 1778. miecznik Upitski. — Karol sędzia grodzki Roszeński na Żmudzi. — Roku 1788. Michał dziekan Żmudzki. — *Krasicki.*

KORZBOG HERB.

Trzy Karpie złote powinny być jeden nad drugim pływające w polu białem, na hełmie pięć piór strusich: tak go opisują *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1085. *o herbach fol.* 564. *w Ogrodzie fol.* 168. ale tam powiada, że pole tarczy powinno być modre. *Okolski tom.* 1. *fol.* 464. *Bielski fol.* 293. *Klejnoty fol.* 59. *in MS. P. Rutka.* w tym się tylko niektórzy nie zgadzają, że jedni karpie kładą pływające w prawą tarczy, drudzy pospoliciej w lewą tarczy. *Petra sancta cap.* 56. Korczbachów herb tak opisuje: są prawi

trzy ryby, które się zowią Barwenny srebrne, ułożone na kształt nałęcza; atoli na nadgrobku Jana Korczbacha (tak go tam piszą) kanonika Krakowskiego, widziałem że ryby trzy, tym kształtem jak się tu położyło, pływają. Z Niemiec ten herb do Polski przyniesiony, czyli raczej ze Szląska, która to prowincya, dopiero się za Władysława Łokietka od Polskiej korony oderwała, a ztąd lepiejby kto powiedział, że familia Korzboków z dawna Polska była, ale jedni z nich, gdy się Szląsk z Polskiej jurysdykcyi wyłamał, i oni przy fortunie swej w tym tam kraju zostali; drudzy którzy dobra swoje w Polszcze mieli, tu się zawsze gniezdzili. Że na Szląsku ta się familia kiedyś krzewiła, ba i podobno jeszcze krzewi: z tego poznać, że gdy Szląską prowincyą na cztery circulos dzielono w roku 1530. w trzecim ci się Panowie rachują, książę Monsterburgeński, ze wszystkiem swojem Państwem i poddaństwem, książe Swidnicki, Panowie z Korzboka i Malzkanu, *a Joannes Bleau w swojej Histor. Geograficznej*, obszerniej ich dobra opisuje. *Bielski* także *fol.* 720. wspomina Zygmunta Korzboga, który z prywatnej urazy, Jędrzeja hrabię z Gorki kasztelana Miedzyrzeckiego pojmawszy, do Szląska uprowadzał, ale mu go książe Brzegski odbił. Zajgliczów także dom, że na Szląsku z dawna dziedziczył, jest pewna, a i ci Korzbokiem się pieczętują. Pewny *MS.* domyśla się, że Korzbokowie, z familji kiedyś znacznej w Hiszpanji Corbium nazwanej, swój początek wzięli, o której *Livius lib.* 28. Między dwiema prawi bracią stryjecznemi kontrowersya urosła o miasto rzeczone Ibem, którą chciał łagodnym ukoić sposobem wielki wódz Rzymski Scipio, żeby się tylko byli na jego rozsądek spuścili, chciwość jednak fortuny, tak obudwu na siebie zaostrzyła, że gdy jeden drugiemu ustąpić niechciał, do pojedynku między niemi przyszło, w którym ktoby z nich wygrał, przy tym miało się zostać miasto Ibem. W oczach tedy całego wojsda Scipionowego, z sobą się starli, gdy starszy z nich Corbis, młodszego brata Orsua, to siłą, to wprawioną do broni ręką, to chybkością, pokonał: Przydaje tenże *MS.* być może prawi, że potem za rewolucyą czasu i wojny, osobliwie gdy Marcus Antonius, Kwadów i Markomanów wojował, to jest ten kraj, gdzie teraz Szląsk i Morawy, któryżkolwiek z przerzeczonej familji Corbium, w Szląsku osiadł, akcentem języka ich, Korzbog nazwany, a z Niemiecka Korczbach.

W Polszcze naszej dom Korzboków dawno zagościł, przecież pierwszego między niemi czytam w *Długoszu lib.* 11. Piotra Korzboka tego herbu, którego w roku 1410. przed Grunwaldską potrzebą, wysłał był Król Jagiełło do komis-

sarzów Króla Węgierskiego, żeby się był od nich dowiedział, czy pokój między nim i Krzyżakami zawarli, czyli nie. *Biel. fol.* 293. *Cromer.* Tenże to rozumiem Piotr, był potem podkomorzym Poznańskim, jako się podpisał na przywileju Jedlińskim, u *Łask. w Stat. fol.* 52. w roku 1433. i w roku 1436. *pokój Brzeski fol.* 140. Piotra Korzboga kanonika Kujawskiego, zmarłego w roku 1500. nadgrobek kładzie *Paprocki.* Tenże *fol.* 92. pisze, że Korzbog na Milcu, miał za sobą Annę Zborowską kasztelankę Krakowską, koło roku 1565. Jan z Wiktowa Korzbog dziekan Gnieznieński, scholastyk Płocki, kanonik Krakowski, zasnął w Panu 1573. nadgrobek jego wypisał *Starowol. in Monum.* z którego powiada o nim, że był wielkim patronem nauk, i do nich się applikujących, akademji Krakowskiej tysiąc złotych wyliczył. *Pruszcz w opisaniu Miasta Krakowskiego* świadczy, że klasztor na Stradomiu przy Krakowie u S. Agnieszki Panien zakonnych trzeciej reguły S. Franciszka od ognia zrujnowany, restaurował. Dorota Korzbokowna Gabryela Zlotkowskiego kasztelana Krzywińskiego małżonka, matka Stanisława kasztelana Biechowskiego, jakom widział na nadgrobku w Rychwale. Henryka Korzboka konsyliarza i posła Cesarza Maximiliana do Gdańska jadącego, Ernest Weyher pojmał; o co potem Cesarz Sulikowskiego i Łaskiego, posłów królewskich, przyaresztował, których uwolniono, gdy Korzboka Król Stefan wypuścić kazał.

Herbowni.

Korzbok,	*Rybieński,*	*Zajdlicz,*
Łącki,	*Stryjkowski,*	*Zawadzki.*
Montigaiło,	*Supplika,*	
Niesiolowski,	*Tuchołka,*	

Korzekwicki *herbu Serokomla.* Zaklikę Korzekwickiego mężnego rotmistrza, między innemi, którzy pod Koronowem odważnie się bili, wspomina *Długosz* i *Bielski* pod rokiem 1410. *fol.* 307.

Korzenicki. Korzenicki Sebastyan miał za sobą Barbarę Kowalską, z tej był Antoni regent ziemski Kaliski, Stefan, Franciszek i Stanisław. N. miał za sobą Zofią Korycińską. Stefan sędzia grodzki Piński. *Constit.* 1717. *f.* 19.

Korzeniewicz *herbu Kolumna.* To jest powinna być Kolumna, między dwiema pułmiesiączkami, a w hełmie trzy pióra strusie. W powiecie Pińskim Wysoccy na Wysokim, jedni się nazwali Dworzaninowiczami, drudzy Korzeniewiczami. Z tych Jan Wysocki Korzeniewicz, syn jego Łukasz.

Korzeniowski *herbu Nałęcz*, w Podolskiem Lubelskiem i inszych województwach. Piotr Korzeniowski miał za sobą Katarzynę Starzycką 1625. *Acta Castrens. Camenec.* Jan w zakonie naszym proboszcz u S. Barbary w Krakowie 1636. Stefan kanonik Poznański 1650. *MS. Czartorysc.* N. Pisarz ziemski Poznański, którego z Radlickiej herbu Korab, dwóch synów było, jeden Teodor kanonik Gnieznieński i Poznański, żyl jeszcze 1689. u Królowy Kazimiry w wielkich respektach: drugi Jan Stanisław regent kancellaryi koronnej, starosta Kościański, posłował na różne sejmy, jako 1678. gdzie go Rzeczpospolita komissarzem uczyniła, do pretensyi od Brandeburczyka, i deputatem do pisania Konstytucyi. *Constit. fol.* 54. Pierwsza żona jego Urszula Cieleck a, druga Urszula Krzycka kasztelanka Poznańska. Stanisław 1690. Piotr Korzeniowski rotmistrz, w Inflanciech osiadł, syn jego Mateusz do Bracławskiego powiatu wyniósł się, którego zostało dwóch synów: Piotr w zakonie naszym służąc zapowietrzonym w Wilnie, umarł 1657. Paweł zaś brat jego, miał za sobą Giełgutownę. *Kojal. in MS.* Józef w Orszańskiem 1648. Mikołaj na Wołyniu 1702.

Korzeniowski *herbu Waga*, w Brześciańskiem województwie tegoż herbu co i Pociejowie.

Wielądek w heraldyce pisząc o Korzeniewskich herbu *Waga*, wymienia tych których tu *Niesiecki* pod Korzeniowskiemi herbu *Nałęcz* w końcu umieścił, jako się oni do Bracławskiego powiatu przenieśli, i dalej trzeci dom Korzeniowskich wywodzi. Według niego ci Korzeniewscy w czasie konstytucyi *Unionis* W. Księztwie Litewskiego z koroną Polską, kiedy wiele domów herby swe po odmieniali, a nowe przybrali, jako to książęta Ostrogscy, Wiśniowieccy i t. d. herb *Wagę* na herb *Lis*, czyli *Mzura* zamienili, z tych Hapon Korzeniewski mając osiadłości swe w Litwie i koronie, jako to w Smoleńskiem *Waruszkiewicze* i inne, w Oszmiańskiem *Poczernie*, w Bracławskiem województwie do korony odeszłem w Ukrainie dobra *Korzeniowkę*, był marszałkiem J. K. Mci za Zygmunta pierwszego, syn jego Jan Haponowicz u Anny Królowej Polskiej Króla Stefana Batorego żony był podskarbim, otrzymał od tegoż Króla starostwo Trabskie w Wileńskiem, i na dalsze królewszczyzny w Grodzieńskiem przywilej, w którym wyraża, iż daje mu za przyczyną Królowej w nadgrodę czułości i wierności przy tymże skarbie, z obowiązkiem, aby przy nim dłużej zostawał. Tenże Jan Haponowicz 45 tysięcy kóp groszy Litewskich, własnych pieniędzy na potrzeby Rzeczypospolitej wojskowe zaliczył, a wiodąc za Zygmunta III. roty królewskie na Ukrainie, tamże życie w okazyi postradał, miał za sobą *Wielamowiczownę*, z niej trzech synów: Piotra, którego następcy są w Wileńskiem, Wilkomierskiem, Kowieńskiem. Kazimierz Korzeniewski z Wileńskiego. Władysław z Wilkomierskiego na zjeździe pod *Olkinikami* 1700. roku podpisali się. Pod temiż *Olkinikami* Win-

centy Korzeniewski w akcyi zabity. Paweł Korzeniewski na elekcyą Stanisława Augusta Króla z Kowieńskiego pisał się.

Drugi syn Jana Korzeniewskiego starosty Trabskiego Stanisław wojskowo służąc, był w niewoli Tureckiej przez lat dziewięć, po wyjściu z niej, w nadgrodę otrzymał od Zygmunta III. przywilej na dobra *Wydre* w Smoleńskiem i plac w zamku Smoleńsku prawem lennem, które poźniej na wieczyste konstytucya sejmowa zamieniła. Tenże Stanisław od tegoż Zygmunta III., Króla po porachunku zyskał assygnacyą na 45 kóp groszy Litewskich przez ojca jego Jana Haponowicza wyłożone do Dymitra Chaleckiego, podskarbiego Litewskiego na wypłacenie; które dla zgorzałego z wszelkiemi innemi papierami tejże assygnacyi oryginału za samym oblaty w aktach Nowogrodzkich extraktem zaspokojone nie zostały. Tegoż Stanisława z *Porzęcką* ożenionego potomkowie w Wileńskiem rozrodzeni zostają, z tych Józef Korzeniewski rotmistrz Lidzki do aktu konfederacyi W. Ks. Lit. 1764. roku pisał się, a roku 1786. był z Lidzkiego na trybunał deputatem.

Trzeci syn Jana Haponowicz Krzysztof Korzeniewski wojski Oszmiański w województwie Nowogrodzkiem osiadłszy, z *Halską Stręczenowną* miał wiele synów bezpotomnie zeszłych, z tych Adam z Bogumiłą z *Dostojewa Dostojewską*, sędzianką Pińską ożeniony, przeszedł w powiat Piński, za nabyciem dóbr 1635. roku pisał się do konfederacyi Pińskiej przy dostojeństwie Króla Michała, spłodził z nią syna Jana Michała dwojga imion, miecznika Pińskiego, który przed początkiem 17. wieku na Wołyń przeniósł się. Ten miał za sobą Helenę *Borejkownę*, z tej syn Samuel łowczy Bracławski i pisarz grodzki Winnicki, nie raz deputat i poseł za panowania Augusta II. z tegoż województwa Bracławskiego, miał za sobą Izabellę *Czarnecką*, z której córka Maryanna Onufremu Olizarowi poślubioną została, synów zaś miał trzech, Jędrzeja infułata Kodeńskiego, kanonika Poznańskiego i Kijowskiego. Drugiego Leona, który deputat na trybunał koronny i nie raz poseł z Bracławskiego, umarł kasztelanem Zakroczymskim i kawalerem orderu Śgo Stanisława. Zostawiwszy z Józefą *Szaniawską* podstolanką koronną, z *Ossolińskiej* podskarbianki koronnej zrodzoną córek dwie: Anielę, za Czarneckim chorążym W. Ks. Lit. Brygittę z Małachowskim rozwiedzioną, i syna Michała rotmistrza wojska narodowego, kawalera orderu Śgo Stanisława, który będąc deputatem na trybunał Wileński, oraz poźniej posłem na sejm z powiatu Pińskiego, z *Bogatkowną* chorążanką Bracławską ożeniony.

Trzeci zaś syn Samuela Kajetan Korzeniewski marszałek kapturowy 1764. roku, poźniej sędzia ziemski Piński, dalej regent kancellaryi W. Ks. Lit. poseł na sejm 1776. z Wołyńskiego, a 1786. z Pińskiego, konsyliarz Rady w 1780. roku obrany, do kilku komissyi z sejmu wyznaczony komissarz, Orła białego i Śgo Stanisława kawaler, ożeniony z Różą hrabianką *Krasicką* chorążanką Litewską, spłodził córkę jednę Annę, która poszła za Alexandra Pocieja oboźnego Litewskiego, z tym potomstwo, syn Teodor Pociej. —

Korzeński *herbu Strzemię*, w województwie Sendomierskiem w powiecie Wiślickim. Wojciecha Korzeńskiego,

wspominają *Konstytucye* 1638. *fol.* 53. Stanisław dziedzic na Malikowicach, i Piotr, tegoż czasu żyli. Korzyńskiego męztwo sławi *Paprocki fol.* 404. że z konia zsiadłszy pieszo szedł do szturmu pod Pleszkowem 1581.

KOS HERB.

Różni różnie herb ten, i jemu podobne, tłómaczą, jedni powiadają że są trzy rzeki, drudzy że balki, inni że trzy pasy, czyli linie, inni że trzy pola, albo jako *Okolski tom.* 1. *fol.* 469. powiada, sześć pól alternatą, trzy białe, trzy czerwone; powinny zaś być na ukos od prawego boku tarczy z góry, na lewy bok na dół idące, nad hełmem i koroną trzy pióra strusie, tak go opisał *MS. o Familiach Pruskich:* podobny temu herb który się zowie Nabram, tylko że tam pola białe trzy przeplatane z trzema czarnemi, i wszystkie prosto w górę idą. O czem indziej. Starożytna to familia Kossów, i w Włoszech heroicznemi dziełami wsławiona i honorami. *Volaterranus lib.* 14. *Anthropol. fol.* 167. co też namienia i *Juvenal. Satyr.* 8. gdy mówi: *Cossus vel Drusus moribus*, przez co rozumiał poeta, jako go tłómaczy kommentator jego, Korneliusza Kossa, który Wolumniusza Króla Wegentów zabiwszy, bogatą zdobycz wyniósł: albo też tego rozumiał Kossa, który za Augusta Cesarza Getulos poraził. Toż *Livius decad.* 1. *lib.* 4. świadczy, *Omnibus locis re bene gesta, Dictator triumphans in urbem rediit Longe maximum triumphi fuit spectaculum, Cossus, spolia optima Regis interfecti gerens.* I *Tacitus Histor. lib.* 1. o innym mówi: *Claudius Cossus unus ex legatis (militaribus) facundia sua militarem ferociam mitigavit.* A na innych miejscach historyi swojej *Livius* wspomina Kossów *Consulos Romanos:* zwycięztwa ich z różnych nieprzyjaciół wyliczając. *Philippus Commineus vir patritius, et Ordinis*

Eques. Commentar. lib. 8. kładzie Jana Kossyusza Neapolitańczyka, który od Renata Króla Sycilijskiego do Ludwika Króla Francuzkiego XI. posłem będąc, perorował. *Platina de Vitis Pontificum. Joannes Vigesimus quartus, patria Neapolitanus et nobilis, Baltasar Coss antea vocatus, Bononiae omnium consensu Pontifex creatur, obiit Florentiae Anno* 1419. *sepultus in baptisterio S. Joannis. Albertus* także *Leander fol.* 183. *Fuit Joannes XXIII. antea Baltasar nominatus de nobili familia Cossorum*, i *Vitae Romanorum Pontificum fol.* 414. *Joannes XXII. Neapolitanus prius Baltasar Cossa vocatus, ex illustri Familia, cum Bonifacio IX. a secretis et cubicularius esset, Cardinalis et Legatus Bononiensis factus est.* Z Neapolitańskiego tedy Królestwa wyszła ta familia Kossów, i najprzód była osiadła w Królestwie Czeskiem, potem niektórzy z nich do Prus jeszcze za Krzyżaków chcąc im dopomódź przeciwko Poganom wojować, zawitali, gdzie potem dóbr nabywszy, wielkiem się wsławili męztwem.

MS. o Familiach Pruskich Załusk. i drugi *Konopack.* zowią ich Kossami Ursynami, o których, jako i o Kołumnów familji *Piasecki fol.* 98. *Romae apud Ursinos et Columnenses patebant libera refugia reis. Et si magistratus Pontificis, in aliquem delinquentem, severius pro criminis qualitate animadvertere voluisset, is ad alterum istorum confugiens, velut ad asylum, liber evadebat.* Niewiem jednak, za co ich do Ursynów pociągają, ile że ci inszego herbu od Kossów zażywają. Pierwszy *MS.* Kontarenów sławnej i dawnej w Weneckiem Państwie familji, tenże herb naznacza, co i Kossów, i o Karaffach toż twierdzi, ale o tych już się mówiło pod herbem Korczak: to jednak pewna, że u Karaffów, nie na ukos, ale prosto pasy od boku jednego, do drugiego idą, jako widzieć u *Petrasancta w prefacyi ad Symbola heroica:* jednakowy jednak początek herbu Karaffów ten autor zda się naznaczać, jaki powiadają być i herbu Kossów, to jest, że skrawionemu w okazyi przodkowi domu tego, we krwi jego, palce umoczywszy książę, a do piersi przyłożywszy, na zbroi, trzy krwawe linie wyraził, na znak męztwa jego, też same pola krawawe z białemi w herbie nadał.

Herbowni.

Kalksztein,	*Osłowski,*	*Stoliński.*
Kos,	*Plastwig,*	
Kosak,	*Raba,*	

Nie wszyscy jednak tu wyrażeni, jednakowym kształtem tego herbu zażywają; bo Kalksteinowie, Osłowscy, pasy

w szerz tarczy prosto, nie na ukos noszą, i na hełmie między dwiema trąbami myśliwcmi skrzydło kładą, rozumiem jednak, że jedenże obudwu herbów początek. Rabowie takiż herb nosza jako i Kalksteinowie tylko że na hełmie Ślepowrona z pierścieniem kładą.

Kossów familia zdawna wiernie tak ojczyznie, jako i Panom swoim służyła: jednego z tego domu dworzanina Królów, Zygmunta I. i Zygmunta Augusta, pamiątkę, rytmem Polskim opisał, sławny Polski poeta *Jan Kochanowski.* Rafał Koss sędzia ziemski Świecki, u tegoż Augusta był pokojowym, córka jego była za Zygmuntem Dulskim. Maciej podkomorzym Pomorskim 1578. *Histor. Polon. Pruthen. i w Grudziądzu na zamku, napis o nim.* Jan, Chełmiński i Łowicki kanonik, leży w Chełmży w katedrze, o czem jego nadgrobek świadczy. Samuel podkomorzy Wendeński, i pisarz polny wojskowy. Za Króla Stefana Batorego, trzej bracia rodzeni przy dworze jego kwitnęli: to jest Mikołaj sekretarz królewski, proboszcz i kanonik Warmiński, Kujawski i Warszawski kanonik; Stanisław, potem podkomorzy Wendeński, Lemselski i Wendzelski starosta, pisarz polny pod czas expedycyi Inflantskiej, którego pamiętne są rycerskie dzieła i odwagi. Trzeci Floryan, ten się różnemi wsławił poselstwy, człowiek wielkiej experyencyi, umarł w Warszawie, tamże w kościele Ś. Jana pochowany. Maciej dworzanin Zygmunta III. mąż nieporównanej siły, w Inflanciech miał starostwa, od Kozaka Zyroki w Krakowie zbity, o co zabójcę śmiercią karano. Mikołaj Koś, na nadgrobku w Oliwie tę mu pochwałę dają, *Pietate in Deum, in Ecclesias, Clerum, egentes, liberalitate, in Patriam fide, in amicos integritate, illustris, obiit* 1599. *aetat.* 60. żona jego Justyna Konarska herbu Osoria, dwóch mu synów powiła, Felixa opata Peplińskiego i genaralnego zakonu Cystercyeńskiego przez Polskę komissarza, gruntu o który kontrowersya między nim i biskupem Kujawskim zachodziła, obadwa na kościół nasz Gdański ustąpili, prałat i ludzkości i szczodrobliwości nieporównanej, wizytując Oliwski klasztor tam koniec życia swego znalazł 1618. wieku swego 48. świadkiem jego tamże nadgrobek z mosiądzu odlewany. Jędrzej brat jego rodzony za nim w tymże roku poszedł, o tym nadgrobek jego w Oliwie tak mówi: *Vera paternae pietatis et candoris imago, publicae ac privatorum pacis studiosissimus, officio erga amicos constanti, in summa exspectatione annum agens* 38. *febri virulenta absumptus est.* Jerzy Kos, którego Radziwiłowska peregrynacya wspomina. Wawrzeniec, sławny w expedycyi Inflantskiej, a potem i Pru-

skiej, rotmistrz. Maciej, któremu kamień grobowy u OO. Dominikanów w Chełmnie tę pochwałę daje: *Antiqua et illustri familia ortus, fide, pietate in Deum, amore erga pauperes, et religiosos, charitate erga Patriam et proximos plenus obiit* 1628. *cui hoc monumentum Capitaneus Gołubensis Borzechoviensisque; frater maestus fieri curavit:* herby 4. to jest, trzy pasy, Topor, Wieniawa, Poraj: był to ten starosta Gołubski o którym tuż zaraz mówię.

Jan wojewoda Chełmiński, podskarbi ziem Pruskich, starosta Gołubski i Borzechowski, był wprzód kasztelanem Elblągskim 1648. żona jego Eufrozyna z Gemli Knutowna, pozostała wdowa po Janie Loka, z którą wraz w Peplińskim kościele, kaplicę krzyżową, dostatnie ozdobił, i ołtarz marmurowy kosztowny w niej wystawił. Zasłużony to był ten Jan Zygmuntowi III. Królowi, na którego dworze od lat swoich młodych czas nie mały z wielką sławą i ozdobą przepędził: potem Władysławowi IV. już na ten czas chorąży Chełmiński; ale najbardziej Pruskiej prowincyi, której indygenatu dawno pozwolonego wszystką swoją applikacyą bronił i ubronił. Wydawała się w nim powaga wielka, przezorny dowcip, szczerość nie obłudna; posłował na różne sejmy, a osobliwie 1629. zkąd był deputowany na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 12. N. miał za sobą Barbarę Kęssowską. N. Jędrzeja Kozlowskiego w Jelencu małżonka.

Adam Kos biskup Chełmiński, a przedtem czytam go archidyakonem Warszawskim, koadjutorem opactwa Mogilnickiego, prałat życia przykładnego, nauki wytwornej, obyczajów miłych, ludzkości nad inszych, świat ten i dalsze nadzieje pożegnał w roku 1661.

Jan Kos wojewoda Chełmiński, starosta Ostrołęcki, Starogardzki, Szyndwaldzi, a przedtem kasztelan Inflantski, złączył się był dożywotnie z Maryanną Wolfowną, córka jego była za Alexandrem Czapskim, kasztelanem Chełmińskim. druga za Kczewskim wojewodą Malborskim, i synów dwóch: Józef wojewoda Smoleński, starosta Szyndwaldzki, podpisał konfederacyą generalną 1696. posłem będąc z Chełmińskiego, miał za sobą Anastazyą Myszkowską, córkę Stanisława margrabi, ale z niej nie została tylko córkę, i ta panną umarła. Drugi Jan, najprzód wojewoda Inflantski, a potem gdy sobie stan duchowny obrał, nominat na biskupstwo Chełmińskie, wszakże nim przyszło do possessyi tej katedry, na błogosławioną, w wieczności przeniósł się godność: co zacz był człowiek, z tego może każdy poznać, że go Król August II. synowi swemi, cudze nawiedzającemu kraje, marszałkiem przydał, i szczęśliwie: bo tyle, to roztropną per-

swazyą, to polorem nauki, to submissyą wrodzoną wielkiemu Panięciu był powodem, że odrzuciwszy dziedziczną prawie, i w Saskiem państwie wrodzoną, Luterską herezyą, torem najjaśniejszego ojca swego, wiarę Katolicką przyjął.

Adam kasztelan Chełmiński teraźniejszy. Żona jego pierwsza Ostrowicka, druga Sołtykowna kasztelanka Przemyslka. N. Kossowna Lichtyana małżonka koło roku 1600. *MS. Konopats.* Jerzy kanonik Chełmiński. *Baran.* Kazimierz i Władysław 1648. Mikołaj miał za sobą Czapską. Jan chorąży Chełmiński 1699. Franciszek 1679. Mikolaj z Bedlna na Babicy 1705. Któryś z tego domu pojął Barbarę Bobrownicką. Widziałem w Peplińskim kościele formy, w których zakonnicy chór zwykli śpiewać, od jednego z domu tego postawione, co znać po herbie i literach F. K. O. P. znać od Felixa Kosa Opata Peplińskiego, tamże ołtarz S. Trojcy nakładem któregoś Kossa stanął. N. Podkomorzy Chełmiński, żona Teresa Mączyńska łowczanka Sieradzka.

Koss *Szemirowski*, inni od tych, o których się tu mówiło, według *MS. o Famil. Pruskich*, noszą w herbie na tarczy dwa harty do siebie wspięte, trąba nad niemi myśliwa, na kształt herbu Leskich.

Kosacki. Wspomina ich *Okol. tom. 2. f.* 486. gdzie powiada, że Kosacki miał za sobą Maryannę Pikarską herbu Półkozic, i *Łukasz Paprocki Łaski cudow. f.* 50. powiada, że Jana Kosackiego Maryanna Piwowna małżonką była.

Kosak *herbu Kos*, namienia ich *Konstyt.* 1678. *f.* 25.

Kosakowski *herbu Ślepowron*, po różnych województwach, a najprzód jedni z nich z Łomżyńskiej ziemi do księztwa się Litewskiego przenieśli. Z tych Franciszek Nikodem Kosakowski starosta Łomżyński, sławny w Litwie pułkownik, 1605. lewem skrzydłem regimentował pod Kircholmem, żona jego Wołowiczowna, syn Jan Eustachi kasztelan Mścisławski 1649. starosta Gulbiński, zostawił z Dziewałtowskiej dwóch synów, ludzi rycerskich. Krzysztof także z Mazowsza tamże osiadł, dwóch jego synów było, Paweł dworzanin królewski, i Tomasz kasztelan Parnawski, synów dwóch spłodził, Jakóba i Jędrzeja, z tych drugi długo służąc wojenną przeciwko Szwedom i Moskwie, dostał się w niewolą. Jan w Witebskiem, Stanisław w Wileńskiem, Jan, Paweł, Michał, Stefan, w Mińskiem 1648. *MS. P. Kojał.* Drudzy się w Mazowszu zostali, z tych Mikołaj pisarz ziemski Łomżyński 1603. *Constit. fol.* 807. Paweł surrogat grodzki Wiski, 1587. umarł. *Constitut.* 1588. *fol.* 478. Jan podstoli Wiski, Władysław łowczy 1674. Jędrzej podczaszy Wiski, rotmistrz królewski, o którym *Konstytucya* 1631. *fol.* 36.

tenże czy inszy Jędrzej chorąży Czerniechowski 1638. *Constit. fol.* 31. Wojciech wysłany przeciwko Szwedom od Koniecpolskiego hetmana 1628. pod Radzynem, nie mógł ich potędze oprzeć się. *Brachel. lib.* 3. *histor.* i *Piasecki.* Mikołaj starosta Wiski w Mazowszu, poseł na sejm 1620. r. ztamtąd przydany hetmanowi *ad consilia bellica*, *Constitut. fol.* 2. i znowu 1623. ztamtąd deputat do kwarty Rawskiej, i 1633. deputat na trybunał Radomski, *Constitut. fol.* 21. rozumiem że to tenże sam Mikołaj był potem kasztelanem Czerniechowskim, a bodaj nie pierwszym, *Constitut.* 1638. *fol.* 36. syn jego Alexander podsędek Bracławski, miał za sobą Zofią Czuryłownę pozostałą wdowę po książęciu Czetwertyńskim, wspominają go *Konstytucye* 1647. *f.* 36. Tenże czy inszy Alexander, któremu żona Teofila Drużbicowna podkomorzanka Bełzka, syna powiła Józefa, i córki dwie, Antoninę i Maryannę. *Geneal. Belzec.* Jan starosta Wiski, poseł na sejm 1638. ztamtąd deputat na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 22. i 1667. *fol.* 18. Kazimierz, Konstantyn, Remigian, 1648. w Wołyńskiem województwie. Piotr cześnik Wołyński 1674. Samuel miał za sobą Barbarę Kalińską podczaszankę Sanocką, wdowę po Józefie Stamirowskim łowczym Sanockim, ale z nią *sterilis.* Samuel komissarz do dystrybuty hiberny 1683. *Constit. fol.* 4. Teresa Romana Hulewicza stolnika Włodzimierskiego małżonka. N. Stefana Cieleskiego. Mikołaj Stanisław kasztelan Kijowski, z Czuryłowny urodzony, a wprzód zda mi się chorąży Żytomierski, miał za sobą Alexandrę Potocką herbu Piława podskarbiankę nadworną koronną, córki jego, Rozalia i druga obrały sobie Panieńskie życie u S. Katarzyny, Anna Eleonora u wszystkich ŚŚ. we Lwowie; czwarta była 1*mo voto* za Sobieskim cześnikiem koronnym, 2*do* za Donhoffem podczaszym Litewskim, syn zaś Piotr Dominik, kasztelan Podlaski, umarł 1730. któremu Zofia Potocka wojewodzanka Kijowska powiła dwóch synów. Mikołaj chorąży Lubelski, córka jego Remigiana Mikułowskiego chorążego Wilkomier. małżonka. Maryanna Seweryna Potockiego łowczego Owruckiego, N. miał za sobą Frycowską pozostałą wdowę po Poniatowskim. Mikołaj łowczy Wiski, deputat na trybunał koronny 1686. żona Mężyńska.

Kossakowski kasztelan Kamiński urodzony z Potockiej córki Józefa kasztelana Krakowskiego hetmana w. k. z ojca Dominika kasztelana Kijowskiego, Karzeł wcale ułomny pojął Katarzynę *Potocką* starościankę Grabowiecką z którą żyjąc bezpotomnie umarł, wszelkiej substancyi dziedzic. — Kossakowscy znajdują się dotąd w Wielko-Polszcze są także i w Litwie z tych teraźniejszemi czasy dwóch braci rodzonych urodzonych z Zabiełowny. — N. kustosz Wileński. — N. wszedł w śluby małżeń-

skie z *Potocką* wojewodzianką Wołyńską rozwodką z Hylzenem wojewodą Mścisławskim. — Antoni chorąży Kowieński. — Szymon podczaszy tegoż powiatu. — Dominik stolnik Żmudzki. — Ignacy podczaszy — Michał wojewoda Witebski. — W r. 1788. Józef biskup Inflantski, jest w druku księga jego „Ksiądz Pleban.“ — *Krasicki.*

Kosarzewski *herbu Łuk napięty*, w województwie Połockiem i Witebskiem. Hrehory Kosarzewski, brat jego Jan skarbnik Połocki, rotmistrz królewski, miał synów, Dominika, Samuela podczaszego Witebskiego, Bazylego strukczaszego Połockiego, i Krzysztofa: *Kojałow. in MS.* który też herb ich tak opisuje, łuk napięty z strzałą do góry prosto żeleźcem obróconą, podkowa nad nim, jakby go opasywała, krzyż na środku na barku podkowy, w czerwonem polu, na hełmie trzy pióra strusie.

Kościa. Rozumiem że tu należą, Stanisław Kościewicz rotmistrz Litewski, który po porażce naszych pod Chojnicami 1454. Króla Kazimierza uchodzącego z mniej fortunnego placu, długo przeciwko za nim ścigającym Krzyżakom bronił, i ich siłę na sobie utrzymywał, aż się też sam w niewolą dostał. *Stryjkow. fol.* 621. *et* 624. *Kojałow. p.* 2. Wacław Kościewicz marszałek u Zygmunta I. altaryą S. Anny w Kobryniu fundował. Anna podobno tego Wacława córka, była za Radziwiłem Janem książęciem na Goniądzu, starostą Żmudzkim, koło roku 1540. *Geneal. Radziw.* Hrehory podsędek Witebski 1596. *Const. f.* 682. Teofil 1674. r.
W r. 1788. Adam Kościa biskup Dyokleński. — *Krasicki.*

Kościałkowski *herbu Serokomla.* Widziałem ich z tym herbem. Mikołaj Kościałkowski koniuszy Wilkomierski, Jan pisarz ziemski Wilkomierski, Jerzy strażnik Wilkomierski 1674. rotmistrz królewski.
W r. 1778. Mikołaj Kościałkowski marszałek powiatu Wilkomierskiego. Ignacy chorąży Wilkomierski. W r. 1788. Antoni sędzia ziemski Wilkomierski. Kazimierz stolnik. — *Krasicki.*

Kościelecki *herbu Ogończyk.* O pobożności Kościeleckich, sławny niegdy w Polszcze senator, a na Watykanie purpurat Hosius, w roku 1577. pisząc, tak mówi: *Cum Koscieleccii ab Ecclesia nomen ducant, nulla unquam in re, separari ab ea volunt, nec puto, post hominum memoriam fuisse familiam ullam in mea Patria, quae se magis Ecclesiasticam esse declaraverit, et unius S. Catholicae, Apostolicae Romanae Ecclesiae traditiones omnes, pari studio defenderit*, i niżej to im przyznaje, że w tym domu, *nullum unquam haereticum videre adhuc licuit. Orzechowski zaś orat. in funere Sigism. I.* chwali ich ku ojczyznie szczodrobliwość, kiedy znaczną summę, w której puszczono im było

Malborg, i insze dobra królewskie, Królowi Kazimierzowi i ojczyznie darowali, *cum nullum nummum ex infinita obligatione illa accepissent*, słowa są autora. O męztwie ich to tu właśnie służy, co *Tacitus Libro de moribus Germanorum* wspomina *de Cattis fortissima veterum Germanorum gente: Fortissimus quisque ferreum insuper annulum (ignominiosum id genti) velut vinculum gestat, donec se caede hostis absolvat*, że się klejnotnym swym sygnetem zaślubili na zgubę nieprzyjaciół ojczyzny. Pamiętając na zasługi ich ojczyzna, senat zawsze niemi zasadzała.

Ktoś wyprowadzając genealogią Działyńskich, i Kościeleckich też linią, ile że od nich Działyńscy i początki swoje, i krew wzięli, w ten sposób położył. Piotr Ogończyk dziedzic na Radzikach, miał syna N. dziedzica na Radzikach i Kościelcu, ten się pierwszy nazwał Kościeleckim, i trzech synów spłodził, N. Kościeleckiego, od którego był Jan starosta Chełmski. Drugiego Mikołaja podkomorzego Sendomierskiego, od którego był Janusz wojewoda Inowrocławski. Trzeciego N. Kościeleckiego dziedzica na Radzikach, od którego było trzech synów, Janusz Kościelecki wojewoda Brzeski Kujawski. Drugi Wisław biskup Krakowski. Trzeci Mikołaj wojewoda Kaliski, który się pisał z Kutna koło roku 1258. Ta osnowa jak daleka od prawdy, ztąd każdy osądzić może: bo najprzód Wisława biskupa Krakowskiego niewinnie do tej familji naciąga: kiedy wszyscy historycy nasi piszą o nim, że był inszego herbu, który się zowie *Zabawa*, jako *Kącki* i *Starowol. in Vitis Episcop. Cracov. Paproc. Długosz* i inni, prawda, że się pisał z Kościelca, ale nie z tego co w Kujawach leży, ale z tego co jest w Krakowskiem województwie. Mikołaja też podkomorzego Sendomierskiego tu wtrącił; był ci on wprawdzie, i do tegoż domu należał, lubo do inszej Powałów linji, ale nie żył według *Paproc. o herb. fol.* 414. aż w roku 1449. a ten genealogista, synowców jego i syna, kładzie w roku 1258. co czy słuszna?

Paprocki, któremu poświadcza *Okolski*, tak pisze, Piotr prawi z Radzikowa, który był najpierwej dostał tego herbu, miał dwóch synów, Piotra Ogona, i Jędrzeja Powałę. Ogonowe potomstwo w Wielkiej-Polszcze zostało, Powały w Małej-Polszcze. Z tych Piotr Ogon kupił Kościelec na Kujawach, zkąd się potem jego potomstwo pisało. Atoli że i Ogonów nazwisko długo potem w tym domu dziedziczyło, z tego poznać, co pisze *Długosz*, *Bielski fol.* 223. *Paprocki z Miechowity*, że w roku 1329. Paweł z Spicimirza Ogon, wojewoda Łęczycki, i starosta Dobrzyński, tegoż zamku Dobrzyńskiego, Janowi Czeskiemu Królowi, uporczywie i wszy-

stką potęgą wraz z Krzyżakami dobywającemu, kilka niedziel mężnie bronił, ażci potem, gdy znikąd, ani sukkursu, ani nadziei o nim nie było, nie bez wielkiej nieprzyjaciół straty, których częstemi wycieczkami siła trupem położył, gdy i mury skołatane, i ludzi zwątlonych widział, pod pewnemi kondycyami poddał. I *Nakiel. w Miechow. fol.* 250. z dawnych swego klasztora przywilejów, kładzie Piotra Ogona w roku 1325. Doczytał się potem *Paprocki* gdzieś na listach klasztornych, Janusza z Kościelca wojewody Brzeskiego Kujawskiego 1247. pod rokiem zaś 1258. Mikołaja wojewody Kaliskiego. *Okolski* zaś z *Długosza* i *Cromera lib.* 9. tegoż samego Mikołaja być rozumie, którego Kazimierz książę Sieradzki, pod kolorem prywatnej rozmowy sprowadził do siebie, i pojmał. Niewiemże czyby nie lepiej kto mówił, że ten Mikołaj nie Kaliskim ale Poznańskim był wojewodą, wprawdzieć *Długosz* opisując tę tranzakcyą, powiada, że i z Mikołajem tymże fortelem, ułowił Kazimierz książę, i Hertobalda wojewodę Poznańskiego, ale Kromer, na błąd to drukarskiej prasy zwala, gdzie miasto tego, co miano było napisać Hertobalda Gnieznieńskim, podłożono Poznańskim. Ale dajmy, żeby się według powieści Długosza utrzymał Hertobald przy Poznańskiem, Mikołaj jednak nie mógł jeszcze w tym roku być Kaliskim wojewodą: bo u mnie to pewna, że na ten czas Gnieznieńscy tylko wojewodowie byli, nie Kaliscy; jakom pisał w *tom.* 1. chyba tedy był Gnieznieńskim. Dalej Janusza z Kościelca wojewodą Inowrocławskim tytułuje w roku 1259. *Paprocki*, ale ten autor, w tejże księdze o *herb. fol.* 608. pisze, że wojewodów Inowrocławskich jeszcze nie było w roku 1374. i zda się, być to prawdziwsza, jakom mówił w *tom.* 1. toć musiał się Paprocki co do roku pomylić. Ale i temu nie mogę wierzyć, co pisze tenże, że Jan z Kościelca był starostą Chełmskim 1259. czy Chełmińskim; bo Chełmska ziemia w ten czas w książąt Ruskich ręku była, a Chełmińska świeżo przedtem w Krzyżackich chodziła. Pawła potem biskupa Chełmskiego rachuje przy Kościeleckich 1466. r. ale ten lubo był tegoż herbu, przecież do Powałów linji drugiej należał, i pisał się z Grabowy, nie z Kościelca. Te wątpliwości ułacniwszy, idę do pewniejszych.

Wojciech z Kościelca wojewoda Brzeski Kujawski, synem go zowie Mikołaja wojewody Kaliskiego, wspomniona wzwyż genealogia, ale mi przeciąg lat długi, wierzyć temu nie dozwala. Ten, pod Kazimierzem książęciem Kujawskim, wprawiwszy i rękę i serce na nieprzyjaciół ojczyzny, wiele potem heroicznej swej odwagi przykładów potomności zo-

stawił za Władysława Łokietka, osobliwie pod Radziejowem, gdzie w roku 1331. dwadzieścia tysięcy Krzyżaków trupem na placu położył. Pakośćkiego zamku nie tylko mężnie przeciwko tymże bronił, ale też wypadając z fortecy, dobrze się ich nabił, i owszem chcąc im oddać przeszłorocznie najazdy w Wielką-Polskę, w Chełmińską ziemię wtargnął z swym ludem, gdzie ogniem i mieczem wszystko pustoszył: a gdy Krzyżacy zemścić się swej szkody pragnąc, do Kujaw z wojskiem wpaść chcieli, mocno się im oparł, i na kilku miejscach znacznie urywał. Czechów, którzy im szli na pomoc, poraził: to *Starowol. in Bellat. Sarm. Cromer l.* 11. *Biel. fol.* 223. *Paprocki* źle jednak w nim położono rok 1305. bo kto inszy w tym roku na tem krześle siedział, jakom mówił *tom.* 1. *fol.* 141. Floryana Laskarysz biskupa Płockiego, który umarł w roku 1334. do Kościeleckich referuje *Lubieński in Vitis Episc. Płoc.* przecież z Długoszem twierdzi, że był z herbu i familji *Coryllorum seu Acervorum*, to jest herbu Leszczyc, gdzie i ja o nim mówić będę.

Janusz wojewoda Inowrocławski, już w roku 1413. na tem krześle siedział, jako masz u *Łaskiego w Stat. f.* 127. i 1421. u tegoż *fol.* 171. w roku 1420. z Zbigniewem Oleśnickim wysłany do Krzyżaków komissarzem, nie chciał przyjąć od nich summy pewnej na Rzeczypospolitą, że nie w złocie, jako byli powinni, oddana, co Królowi Władysławowi i senatorom bardzo wdzięczno było: gdyż za tą okazyą wielce niesłusznego i ciężkiego Królestwu temu dekretu Cesarskiego, zbyć się chcieli. *Cromer lib.* 18. *Dług.;* deputowany potem był, na namowienie i postanowienie przymierza, między Koroną i Krzyżakami na Soleckim zjeździe przy posle papiezkim, ale ta rzecz dla zdrad Krzyżackich odkrytych, skutku nie wzięła. *Dług.* Zostawiony tedy od Króla dla bezpieczeństwa tam tego kraju, gdy w rządach ludu tamtego, Król, Brochockiego starostę Brzeskiego przełożył, pominąwszy jego, ze wszystkiem rycerstwem Kujawskiego województwa z obozu wyjechał, mając sobie za nieprzystojną rzecz, niższemu w godności od siebie podlegać. *Bielski fol.* 323. *Długosz.*

Wojciech z Kościelca kasztelan Brzeski Kujawski 1413. u *Łaskiego w Stat. fol.* 127. i u *Herb. fol.* 296. W tym się właśnie czasie Działyńscy od Kościeleckich rozdzielili; kiedy jeden z Kościeleckich, wziąwszy działem Działyń, od niego pisał się Działyńskim, atoli wielka tu i częsta trudność zachodzi, ponieważ albowiem Działyńscy choć już rozdzieleni, przecież na pamiątkę, że z Kościeleckich początki swe wzięli, z Kościelca się pisywali, zgadnąć, który z nich Kościele-

ckim który był Działyńskim. Ja tu wszystkich zbieram, którychkolwiek z Kościelca czytałem.

Mikołaj wojewoda Inowrocławski, tak się zda, że to tenże sam Mikołaj był najprzód chorążym Bydgoskim 1433. jako go czytam u *Łaskiego w Statucie fol.* 52. a potem chorążym Inowrocławskim, jako podpisał pokój Brzeski 1436. u tegoż *Łaskiego fol.* 140. bodaj nie syn Janusza wojewody Inowrocławskiego, o którym się wyżej mówiło: atoli ile dochodze, dwóch razem po te czasy Mikołajów kwitnęło, z których znać jeden z chorążego Bydgoskiego, wstąpił na krzesło województwa Brzeskiego Kujawskiego, drugi chorążym Inowrocławskim będąc, został potem wojewodą Inowrocławskim, dał mi do tego domysłu okazyą, *Łaskiego Stat.* u którego na liscie Kazimierza Króla 1457. *fol.* 65. znajduje się Mikołaj wojewoda Inowrocławski, i *Długosz* go wspomina w roku 1461. z synem jego Janem podkomorzym, kiedy Brodnicy miasta pod Krzyżakami, strażą nie dobrze opatrzonego podszedl: o czem i inni historycy świadczą, których w pierwszym tomie przywodziłem. O pokoju się potem z Krzyżakami namawiał 1463. i 1464. tak w Brześciu Kujawskim, jako i w Toruniu, ale daremnym zawodem, *Cromer. l.* 25. *Biel. Długosz*, znać jednak że w tym roku, albo w następującym, żyć przestał: co niżej obaczysz.

Mikołaj drugi wojewoda Brzeski Kujawski, tak go podpisanego czytam w roku 1456. na liscie Kazimierza Króla, u *Łaskiego w Statucie fol.* 68. w *Długoszu lib.* 13. wiele o te czasy pomięszanych rzeczy znajdziesz: bo najprzód Janusza Kościeleckiego wojewodą Inowroclawskim pisze w roku 1454. w tymże roku Mikołaja Szarleja wojewodą Inowrocławskim, trochę niżej, tegoż samego wojewodą Brzeskim Kujawskim, i znowu jeszcze niżej, tegoż samego wojewodą Inowrocławskim w tymże roku, to jest 1454. a w r. 1456. *f.* 198. znowu tegoż wojewodą Brzeskim Kujawskim; znowu *fol.* 206. w r. 1457. tegoż Scibora Szarleja wojewodą Inowrocławskim, a Jana z Kretkowa wojewodą Brzeskim Kujawskim; toż samo znajdziesz i w inszych historykach naszych, *Kromerze lib.* 22. i 23. *Bielski fol.* 401. i dalej: jam z przywilejów różnych w pierwszym tomie dowodził, że Jan Kretkowski przez te wszystkie lata, siedział na krześle województwa Brzeskiego Kujawskiego, a Szarlej na Inowrocławskiego, ale gdy znać Szarlej umarł 1457. Mikołaj Kościelecki wziął województwo Inowrocławskie po nim, jakom dowodził z Łaskiego, wyżej, a drugi Mikołaj z Kościelca, po Kretkowskim Brzeskie Kujawskie, albo też tenże sam Mikołaj, coś nie długo na Inowrocławskiem zabawiwszy, prze-

siadł się na Brzeskie Kujawskie: bo *Długosz* w roku 1459. i 1460. już Jana Kościeleckiego wojewodą Inowrocławskim tytułuje, ale w następującym roku Mikołaja mu imię daje, w roku zaś 1462. Jana z Kościelca województwem Brzeskiem uczcił, w roku 1463. Mikołajem zowie wojewodę Brzeskiego Kujawskiego, z tego poznać, jak i urzędy i imiona pomięszał ten autor, i inni co za nim idąc pisali; atoli te błędy mogą się snadno pomiarkować z tegoż Długosza, bo *f.* 333. *lib.* 13. w roku 1464. wyraźnie pisze, że dwóch na ten czas razem Kościeleckich w senacie siedziało, jeden Mikołaj wojewoda Brzeski Kujawski, drugi Jan wojewoda Inowrocławski, a oraz i starosta Malborski, czterdziestą tylko ludzi swoich Człuchowskiego zamku dostał 1466. *Cromer lib.* 26. *Biel. fol.* 441. Znowu *Długosz lib.* 13. w roku 1476. wspomina Mikołaja wojewodę Inowrocławskiego: niewiemże czy miasto Jana nie podłożył Mikołaja.

Jan wojewoda Inowrocławski, o Janie Kościeleckim staroście Bydgoskim czytam w manuskryptach miasta Bydgoskiego, że w roku 1451. przy kościele tamecznym u fary, fundował ołtarz Najśw. Pannie, i do niego dochody opatrzył, z tą kondycyą, żeby przed nim msza śpiewana bywała, co approbował Król Kazimierz, i owszem i do fabryki kościoła siła się przyłożył. W roku zaś 1480. z tegoż Króla woli, OO. Bernardynom na konwent w Bydgoszczy, miejsce naznaczał. O czem *Vadingus in Annal. Minor. tom.* 7. Tenże sam czy inszy Jan kasztelan Dobrzyński w roku 1485. znajdował się obecnym, gdy Stefan wojewoda Multański, oddawał homagium Kazimierzowi Królowi pod Kołymyją. *Przyłuski tractat. de Provinc. Pol. cap.* 10. był potem znać kasztelanem Brzeskim Kujawskim, a w roku 1497. wziął województwo Inowrocławskie.

Mikołaj biskup Chełmski z proboszcza Kujawskiego na tę katedrę wyniesiony, jako świadczy *Damalew. in Praepositis Vladislav.* prałat i układnością obyczajów, i umiejętnością prawa tak duchownego jako i świeckiego znakomity, do katedry Chełmskiej u Króla Alexandra uprosił miasteczko Białą w Rawskiem województwie, w katedrze Kujawskiej wystawił dość piękny, według tamtych wieków, ołtarz Ś. Mikołajowi patronowi swemu, a w Skąpym w dyecezyi Płockiej, na tem miejscu, które sobie upodobała częstemi widzeniami i łaskami Najśw. Panna, najprzód kościół i klasztor z drzewa OO. Bernardynom wystawił 1497. a potem oboje wymurował, i ozdobnym apparatem nadał. *Vadingus in Annal. Min.* 1498. *num.* 45. *Haroldus num.* 15. 1497. *Bzovius in Annal.*

1507. *num.* 4. w roku 1512. był na koronacyi Królowy Barbary w Krakowie, *Decius de Sigism. I. temp.* umarł 1518. pogrzebiony w Krasnymstawie, jako pisze *Nakiel. in Miechow. fol.* 596. w Skąpym, jako chce *Damalewicz loc. cit. Okolski* ba i *Paprocki* Chełmińskim go zowią ale źle.

Mikołaj wojewoda Brzeski Kujawski, z tym tytułem podpisał elekcyą Alexandra Króla, u *Karnkow. de primatu* 1501. i *Łask. w Statucie fol.* 112. 1504. i u *Possel. Histor. Pol. Pruthen.* na liscie Zygmunta I. 1507. a w roku 1496. kasztelanem Krzywińskim, tak go czytam u *Łaskiego w Statucie fol.* 110. Był i drugi Mikołaj o te czasy kasztelanem Inowrocławskim 1516. jako świadczy, *Metryka Koronna.*

Jędrzej kasztelan Wojnicki, podskarbi wielki koronny, Spiski, Oświecimski, Zatorski, Sądecki, Bydgoski starosta, tak o nim mówi jego nadgrobek w Krakowskiej katedrze, który wypisał *Starowol. in Monum.* melancholia do śmierci mu pomogła 1515. gdy mu nowinę doniesiono o śmierci jedynaczka syna: acz do choroby śmiertelnej była i druga okazya, że się komu innemu starostwo Krakowskie dostało, o które on potężnie nalegał. Była podobno i trzecia, o której czytam w Dyaryuszu o Rokoszu 1606. Pojął był ten Jędrzej w małżeństwo Katarzynę Telniczownę Ślężankę, z którą niegdy młodszym Zygmunt I. będąc, miał swoje nie według prawa Boskiego zachowanie, ta rzecz tak drugich dwóch braci jego do indygnacyi wzruszyła, że mając to sobie i całemu domowi swemu za wielką hańbę, gdy Jędrzej do senatu wchodził, jako kasztelan Wojnicki, ci się z krzeseł swoich ruszywszy, z senatu wyszli, publicznie się z tem przed wszystkiemi protestując, że my prawi z tym wespół zasiadać nie możemy, który taką konfuzyą imieniowi naszemu uczynił, co go najprzód w głęboką melancholią, a potem w grób wprawiło: jakoż wspomina o tem małżeństwie, i o jej nieprzystojnych z Zygmuntem konfidencyach, *Łukasz Gornicki w historyi swojej w roku* 1540. i *Treterus in Vitis Episcop. Posnan.* tak to delikatny był u dawnych Polaków poczciwości honor. Nie zostawił jednak z tej Katarzyny, tylko córkę jednę Bietę albo Beatę, która się dostała w małżeństwo Ilji książęciu Ostrogskiemu *). Ten to Jędrzej (luboć go *Wapowski in fragmentis Histor.* Mikołajem zowie, a ztąd dał

*) O tej Beacie Kościeleckiej księżnie Ostrogskiej czyni wzmiankę *Gwagnin* w *Opisaniu ziemi Ruskiej fol.* 8. iż chcąc się pomścić na hrabi z Górki szła za Olbrachta Łaskiego już mając do lat 50. który (jak dalej mówi Gwagnin) zaprowadził ją na *Kiesmark* i tam w więzieniu umorzył. — *Krasicki.*

okazyą Okolskiemu, że dwóch Kościeleckich podskarbich koronnych liczy, jednego Jędrzeja drugiego Mikołaja, ale jeden tylko był Jędrzej, jako z nadgrobku jego, przywilejów, *Deciusza, Bielskiego fol.* 516. *Stryjkow. lib.* 23. *cap.* 5. poznać) po Szydlowieckim wziął podskarbstwo koronne, i żupy Krakowskie w administracyą, które gdy trafunkowym ogniem, czy też złością czyjąś zapalone, tak się rozgorzały, że ich ciężko było ugasić, gdyż wiele bardzo ludzi ratujących, to nieznośny fetor, to gruby dym podusił, tak że się nikt więcej odważyć niechciał, on z Bethmanem rajcą Krakowskim w owę płomienistą Etnę nie bez oczywistego niebezpieczeństwa, ale dla miłości dobra pospolitego, spuściwszy się, szczęśliwie pożar wszystek przytłumił: też same potem żupy pierwszy prawie z żupników w lepszy porządek wprawił. Na kongress Wiedeński 1515. w pięknej się komitywie ludzi swoich stawił, a gdy ztamtąd rzadko który z Panów Polskich wyjechał, którýby exotycznego hrabiów tytułu do domu swego nie przywiózł, on jednak za niego Cesarzowi podziękował, za największy to sobie poczytając tytuł, że się szlachcicem Polskim urodził: był wprzód kasztelanem Bieckim r. 1508. jako się podpisał na przywileju danym księztwu Zatorskiemu.

Mikołaj wojewoda Brzeski Kujawski, drugi brat Jędrzeja podskarbiego i kasztelana Wojnickiego, był najprzód kasztelanem Brzeskim Kujawskim, z tego postąpił na województwo Inowrocławskie, jakom się doczytał w metryce koronnej, umarł Brzeskim Kujawskim 1524. o czem list Zygmunta I. *in MS. Petricov.* gdzie mu soli Krakowskiej Król ten pozwala na starostwo Bydgoskie: miał za sobą Rochotnicką herbu Dębno, siostrę Jana wojewody Lubelskiego, ta mu tylko trzy córki powiła, jedna z nich była za Walewskim Mikołajem, druga za Jakóbem Walewskim, trzecia za Sempelborskim.

Stanisław wojewoda Poznański, trzeci brat Jędrzeja podskarbiego i kasztelana, wprawdzieć mu *Paprocki* imię daje Jana, ale się myli; świadczy o tem list Zygmunta I. *in MS. Petricov.* na ten czas był wojewodą Inowrocławskim (lubom ja go opuścił w pierwszym tomie) ten Stanisław, to jest w r. 1515. a nic pewniejszego, że przed bratem swoim Mikołajem kiedy mu ten Król starostwo Bydgoskie po śmierci brata Jędrzeja, na którem Kościeleccy mieli znaczną summę zaległą, puszczał; pókiby go z rąk ich nie wykupiono. W tej on potem Bydgoszczy r. 1529. szpital i kościół na cześć S. Stanisława patrona swego i wymurował i nadał, proboszcza przy nim ustanowił, miastu Bydgoskiemu *jus patro-*

natus nad nim zostawiwszy. *Histor. Civit. Bidgost.* Wspomina tego Stanisława, *Decius de Sigismundo I. temp. Vapovius Histor. Biel. fol.* 507. *Sarnicki*, że Król Zygmunt Nieszawę czy Nissę wykupił od niego dziewiąciu tysięcy czerwonych złotych. Tenże Król (*ob ingenuam virtutem, in rebusque gerendis maximam dexteritatem, nec non grata fidelitatis obsequia*, mówi przywilej *in MS. Petricov.*) puścił mu pałac jakiś blisko królewskiego leżący na przedmieściu Piotrkowskiem dożywotniem prawem: postąpił z Inowrocławskiego na Kaliskie województwo, z tego na Poznańskie 1524. umarł koło roku 1530. co znać z listu tegoż Króla, gdzie sukcessora mu na krzesło Poznańskie dano Łukasza hrabię z Górki: był oraz i starostą Malborskim, Człuchowskim, Świeckim, zostawił tylko jednę córkę Srzeńską wojewodzinę Płocką, i syna jednego Jana: to *Paprocki.*

Jan wojewoda Łęczycki, Tucholski, Człuchowski, Bydgoski starosta, syn Stanisława wojewody Poznańskiego, posłował z drugiemi 1530. do Zygmunta Augusta, Królestwo mu Polskie ofiarując, *Biel. fol.* 561. był wprzód kasztelanem Łęczyckim 1536. umarł wojewodą 1545. wszedł był według *Paprockiego*, w dożywotnie kontrakty, najprzód z Pempowską herbu Gozdawa, z którą trzech synów spłodził: Stanisława, Jędrzeja, i Janusza, *2do voto* z Kczyńską, z której dwie córki były: Anna Kamieniecka, i Elżbieta Potocka, a potem Żorawińska kasztelanowa Halicka, i synowie dwaj: Stanisław i Łukasz. Krom do tych czas wyliczonych senatorów z tego domu, jeszcze tych znajduję. *Orzechowski Orat. in funere Sigism. I.* sławi Jana Kościeleckiego wojewodę Inowrocławskiego, ale tak mi się zda, że miasto Stanisławem, Janem go ochrzcił. Jam też w tomie pierwszym położył z tak wielu dokumentów, Jana wojewodę Inowrocławskiego w roku 1546. i dalszych. Drugi Jan był wojewodą Brzeskim Kujawskim 1550. ztąd dochodzę że inszy, bo Inowrocławski był oraz starostą Brzeskim, Kowalskim i Dobrzyńskim, ten zaś drugi starostą Nakielskim i Bydgoskim, i *Nakiel. w Miechow.* z listu Zygmunta Augusta obudwu wypisał razem w jednym roku, to jest 1550. *fol.* 653. Jan także wojewoda Sieradzki 1524. W roku 1530. Mikołaj wojewoda Kaliski, o którym namieniają i insi autorowie, gdy powiadają, że Kościelecka wojewodzanka Kaliska była za Sewerynem Bonerem kasztelanem Sądeckim. *Paprocki Okol. Martin. Franconius. Treter. in Episc. Varmiens.* powiada, że Jana Kościeleckiego Król 1520. wysłał z ludem docierać oblężenia miasta Branzbergi. *Vapovius* zaś w tymże roku powiada, że Krzyżackim wojskom bronił przejścia przez Wi-

slę: Jan podkomorzy Krakowski 1523. drugi Jan tamże podkomorzy 1533.; jakoż że i druga linia Kościeleckich po te czasy kwitnęła, ztąd dochodzę, że Stanisław wojewoda Sieradzki wziął w małżeńską ligę Kościelecką, która po jego śmierci poszła za Piotra Czarnkowskiego kasztelana Poznańskiego: miała to być wojewodzanka Brzeska Kujawska.

Jędrzej wojewoda Poznański, starosta Pyzdrski i Bydgoski, syn pierwszy wojewody Łęczyckiego, o nim tak napisał *Hosius Epist.* 247. do Stefana Króla: *Dignior erat qui Regni Primatem, quam qui Palatinum ageret, fuissetque religio, multo loco meliore in Patria mea, si Primatus dignitas, ad eum delata fuisset, tom. 2. fol.* 416. żona jego była Łaska herbu Korab wojewodzanka Sieradzka, wdowa po Odrowążu staroście Opoczyńskim, Anna jej imię, ale *sterilis.*

Stanisław wojewoda Sieradzki, drugi syn Jana wojewody Łęczyckiego: Elżbietę księżniczkę Ostrogską z Kościeleckiej Biety spłodzoną od Zborowskich odebrawszy, matce oddał *Varszav. Vitae Parallellae*, luboć się w roku pomylił, z Kościelecką, jako się mówiło, żadnego potomstwa nie zostawił.

Jan wojewoda Sieradzki, generał Wielko-Polski, Bydgoski, Nakielski, Drahimski starosta, syn trzeci Jana wojewody Łęczyckiego, mąż powagi wielkiej, wspaniałością animuszu, miłością ku ojczyznie znakomity; już go był Król August Wielko-Polskich województw hetmanem deklarował w roku 1563. przeciwko Erykowi Brunświckiemu książęciu, i on skrzętnie pospolitem ruszeniem obadwa województwa Poznańskie i Kaliskie w pole wyprowadził, ale tym czasem Eryk spędzony pod Czczewem, wrócił się z wojskiem do domu. O nim i jego bracie Jędrzeju wojewodzie Poznańskim, tak pisze Hosius do Stefana Króla. *Sive quis spectat vitae integritatem, sive religionem, sive in tuenda fide Catholica magnitudinem quandam animi singularem, per paucos his virtutibus in regno tuo sibi pares, vix ullum superiorem habuisse videntur; cum utroque mihi magna intercessit amicitia:* i niżej. *Et erat in utroque videre zelum quendam singularem, priscae religionis nostrae tuendae et conservandae, qui si vixissent ad hanc aetatem, minus multos ab Ecclesiae gremio divulsos in illa parte Poloniae vidissemus. Tom. 2. fol.* 416. w Bydgoszczy do szpitala S. Stanisława fundacyi przyczynił. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Danaborską kasztelanką Nakielską, na imię Gierussą, z którą wziął dobra Danaborz, Krainkę, Nieżuchów, i insze, drugi raz z Katarzyną hrabianką z Gorki, Jędrzeja kasztelana Poznańskiego i generała Wielko-Polskiego córką,

już na ten czas, to jest 1552. będąc wojewodą Łęczyckim, bo był przedtem kasztelanem Łęczyckim, starostą Brzeskim, Dobrzyńskim, i Kowalskim, uczyniwszy jej reformacyą na dobrach Pleszowie 25. tysięcy *), zostawił córki cztery: Katarzynę Opalińską marszałkową wielką koronną, Reginę Rokosowską podskarbinę wielką koronną, Elżbietę i Zofią, tyleż synów, to jest Stanisława starostę Nakielskiego: na tem Nakle mieli kiedyś Danaborscy znaczną summę, która summa z Gerussą Danaborską w dom Kościeleckich weszła była, Janusz tedy generał Wielko-Polski w nadzieję otrzymania possessyi Nakła, nietylko sobie, ale i dalszym sukcessorom swoim, murem był pięknie ten zamek opasał, i wielkim nakładem ufortyfikował, atoli Król Stefan po śmierci tego Stanisława starosty Nakielskiego, Nakło domowi temu odebrał: i starostwo komu innemu konferował. *Paprocki Ogrod. fol.* 223.

Jan kasztelan Miedzyrzycki, a przedtem Biechowski, i starosta Bydgoski, syn drugi Janusza generała Wielko-Polskiego, mąż rycerski, który na potrzebę pode Gdańsk, znaczną rotę był przyprowadził: posłował na sejm już kasztelanem Miedzyrzyckim będąc (znać że się to oboje jeszcze w ten czas pomieścić mogło) i podpisał tranzakcyą Będzińską. *Constit. fol.* 450. 1589. w *MS. Rozrażewskich* czytałem rzecz osobliwszą o nim. Córki jego Gertrudy, zakonne wprawdzie pióro, ale poczciwości i kropli w sobie nie miało, sczerniło sławę i imie dobre w danym do wojewody Poznańskiego liście, ten przyjaciołom swoim pod ścisłym sekretem powierzył wyuzdanej legendy mniej ostróżnie, zaklęte albowiem usta, tym bardziej o niewinnej bełkotały Pannie, im ich bardziej do milczenia przyciskano, tak że się też i do samego ojca jej kasztelana, bez wstydu z niesławą córki, przedarły nowiny. Zadumiały zrazu stanął na to ojciec, atoli niebawiąc, z stryjem jej i matką i córką w trybunale koronnym Piotrkowskim stawa. Tam stryj do deputatów mowę zaczął. Tę prawi z publicznej niesławy obwinioną, i już w opinji ludzkiej potępioną, w oczach waszych ojciec i matka stawia, więcej względu mając na poczciwość, niżeli na Rodzicielską miłość obligują i proszą, jeżeliby przeświadczona

*) *Krasicki w przypisach* utrzymuje, że ten Kościelecki Jan zostawił po sobie wdowę Gerussę Danaborską, czego świadkiem jej list, w Manuscrp. Helsbergskich będący, oryginalny, pisany do kardynała Hozyusza, gdzie o śmierci męża swego czyni wzmiankę. Pisany ten list z Krajanki d. 19. Stycznia 1569. — Nie pierwszą więc, jak wzmiankuje Niesiecki, ale powtórną była małżonką wojewody Sieradzkiego. —

była w tem co jej zła zarzuca gęba, żeby pod katowskim życie traciła mieczem. Przypozwany stanął i wojewoda Poznański, przyznał się do tego, żem prawi list od tego zakonnika wziąwszy, swoim, niektórym przyjaciołom pozwoliłem czytać; ale i zakonnik sumieniem zdjęty; powtórzonemi listami, które podrukował, sławę tej Pannie wrócił, i ja mówi wojewoda, jakem o niej nigdy inaczej, tylko z wielką estymacyą nie mówił, tak i teraz. Dekretem tedy trybunalskim sława córce przywrócona, którym czytał w *MS. Rozrażewskich:* miał za sobą ten Jan Sławską herbu Leliwa kasztelankę Krzywińską: rozumiem że to jego synowie byli Janusz i Wojciech Kościeleccy, od których Maciej Smogulecki starostwo Bydgoskie, które w tym domu tak dawno chodziło, wykupił 1600. *Acta Comiss. Bydgost.*

Krzysztof kasztelan Inowrocławski, syn trzeci Janusza generała Wielko-Polskiego, podpisał tranzakcyą Będzińską 1589. miał za sobą Potulicką, wszakże o jego potomstwie nigdzie nic nie czytam. Czwarty syn, Jędrzej opat Bledzewski, jest jego pamiątka w kongregacyi przy kollegium Poznańskim pod tytułem Zwiastowania Najś. Panny, dokąd siła w apparacie nadał. *Hist. Coll. Posn.* Wspomina go *Constit. Synodal. Petricov.* 1589.

Łukasz biskup Poznański, syn czwarty Jana wojewody Łęczyckiego, był wprzód destynowany na Chełmskie, czyli jako inni chcą, na Chełmińskie biskupstwo, potem na Przemyslkie od Henryka Króla, przecież na żadnem nie prezydował, dla częstych na ten czas w Polszcze rewolucyi i odmiany Królów Polskich: skoro jednak Stefan na tronie Polskim osiadł, Łukasza na Poznańskiej katedrze osadził r. 1577. był wprzód opatem Lubińskim roku 1570. gorliwy przy wierze Katolickiej zelant. Po śmierci Stanisława Górki wojewody Poznańskiego, gdy do Czarnkowskich przez sukcessyą wszystka fortuna przeniosła się, a dyssydenci pałac jego, w którym przez lat prawie trzydzieści miewali swoje zejścia, kupić i na zbór sobie obrócić chcieli, on czułością swoją pasterską temu zabiegł. Na zakon nasz dobroczynnie łaskaw, kiedy kollegio Poznańskiemu fundacyi przyczynił, darowawszy mu wieś Januszowice: kościół katedralny Poznański odnowił i ozdobił. Śmierć go w tych Świętych zastała pracach r. 1597. pochowany w katedrze Poznańskiej z nadgrobkiem, gdzie mu na pochwałę to przydają, *Sinceritate, liberalitate, ac insignibus Senatoriis virtutibus probatissimus*, siedział na tem biskupstwie lat dwadzieścia i jeden, żył 58. *Treter. in Episc. Posn. Starowol. in Monum. Auctor* 50. *singul.*

Stanisław kasztelan Bydgoski, piąty syn Jana wojewody Łęczyckiego, synowie jego Jan i Jędrzej dziekan Poznański. Jadwiga z Kościelca kasztelanowa Sądecka 1600. Anna najprzód Iwińska, a potem Grudzińska Stefana żona r. 1652. umarła, a bodaj nie ostatnia z tego domu. Którys z Kościeleckich a bodaj nie Jędrzej podskarbi koronny, kaplicę S. Jana chrzciciela w katedrze Krakowskiej fundował i nadał. *Pruszcz w Opisaniu Miasta Krakowsk.* Tejże familji w wielkich zasługach dano było dobra Jasieniec w Pomorskiem województwie, ale Król August po śmierci Janusza Sieradzkiego, i Jędrzeja Poznańskiego, wojewodów, za podżogą ludzi dworskich, sukcessorom go odebrał. *Paprocki Ogrod. fol.* 223.

Kościelski *herbu Ogończyk*, w Kujawskiem województwie. Krystyn z Kościoła stolnik Brzeski Kujawski podpisał pokój Brzeski u *Łaskiego w Statucie* 1436. *fol.* 140. Gaweł Kościelski podsędek ziemski Brzeski Kujawski 1595. Toruńskie zborzyszcze podpisał. N. pisarz ziemski Brzeski Kujawski 1700. Stanisław najprzód Konarski potem Bydgoski kasztelan, miał za sobą Ludowikę Lipską kasztelankę Rogozińską, z której potomstwo, Ignacy, Alexandra, Anna, Antonina, Marcyanna.

W r. 1788. Ignacy Kościelski kasztelan Bydgoski. — *Krasicki.*

Koścień *herbu Jastrzębiec. Długosz* w roku 1399. wspomina Pawła Kościenia z Sędziszowa Jastrzębzyka, że wyszedł, z nieszczęśliwej okazyi z Tatarami i Edygą. Mikołaj i Procz to jest Prokop Kościeiowie bracia rodzeni; z tych Procza synowie Zygmunt i Bogdan w r. 1485. *Acta Terrest. Leopol.* Mikołaj miał za sobą Dorotę z Laszek, z tej syn Jan dziedzic na Laszkach r. 1505. *Acta Terrest. Przemisl.* Adama żona Ewa Chłopicka w tymże roku. *Acta Terrestria Leopol.* N. pojął Boryszewską siostrę rodzoną arcybiskupa Gnieznieńskiego, z tej córka, była za Mikołajem Rejem sławnym w Polszcze wierszopisem. Piotr Polak Koścień z Sędziszowa, bo się ztąd zdawna piszą, dworzanin Augusta I. Króla, umarł 1574. *Starowol. in Monum.* Wojciech i Ludwik ludzie rycerscy koło roku 1600. (luboć się i w ten dom kiedyś herezya zaplątała, jako pisze *Baranow.*) zostało od nich potomstwo. Piotr r. 1705. podpisał konfederacyą Krakowską.

Kościeski *herbu Kościesza*, w Kujawskiem województwie, Marcin Kościeski kanonik Kujawski, deputowany od swojej kapituły do kompozycyi między duchowieństwem i rycerskim stanem 1631. Stefan w temże województwie podpisał elekcyą Władysława IV.

KOŚCIESZA HERB.

Strzała biała powinna być w pół prawie rozdarta, haczystem żelezcem prosto do góry obrócona, na niej nad rozdarciem Krzyż, pole tarczy czerwone, na hełmie trzy pióra strusie, tak go opisują, *Biel. fol.* 117. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 306. *O Herb. fol.* 301. *Okol. tom.* 1. *fol.* 468. *Klejnoty fol.* 60. Herb ten powiadają być nadany od Bolesława Śmiałego Króla Polskiego w roku 1072. gdy bowiem pod Snowskiem żwawej bitwie rycerz Kościesza nazwany, mężnie i długo się z nieprzyjacielem potykał, wiele też i ran w ciele swoim z tej okazyi wyniósł: widział to Bolesław, a osobliwie strzałę w ciele jego utkwioną rozdartą, i miecz w ręku, którym czy bił, czy się zastawiał nieprzyjacielowi w tej potyczce, znacznie albo złamany, albo otłuczony, dla tego na pamiątkę jego odwagi, hojny na kawalerskich ludzi monarcha, tęż mu samę Strzałę i miecz przez nię, niby na Krzyż złożany, w herbie nadał: który potem Kościeszą od imienia tego rycerza nazwany, luboć go zowią drudzy inaczej Strzegomia. *Bielski* zaś powiada, że ten pierwszy przodek tego herbu był Bolesław Strzegonia rycerz, a zaś Kościeszą nazwany, od szlachty Kościeszów, którzy w r. 1143. Magnusa biskupa Wrocławskiego przy mszy i bezkrewnej ofierze, zabili, za co długo potem do żadnych honorów i urzędów, nie mieli przystępu. Zda się bardziej, że ten herb, od drugiego herbu Lis nazwanego, swoje wziął początki, tego domysłu mego popiera wielkie podobieństwo obudwu tych herbów: Jędrzej Kościesza *artium bacalaureus. Paprocki.* Sulisława Kościeszę czytał na liscie *Paprocki* w r. 1190. którym Kazimierz książe Krakowski temu Sulisławowi, wieś Szerzyn darował, i jego potomstwu, co potem approbował Król Władysław w roku 1440. Na przywilejach także klasztoru Trzemeszyńskiego i Wąchockiego podpisali się Ko-

ścieszowie, osobliwie w roku 1260. Timko Kościesza. Dobiesław Strzegomia, tak nazwany od bystrych oczu, raczej by miał mówić, od straszenia oczyma, założył wieś Strzegomią w Sendomierskiem województwie. Na liście Ziemowita książęcia Mazowieckiego danym 1440. te domy Kościeszów wyliczają, Jakóba z Mniszewa, Piotra z Kołożąb, Przypka z Kułakowa, Boguchwała z Zerzyn, Wszebora z Miroszewa, Trojana z Kobylc, Sobiesława z Męczyn, Zdzisława z Zakrzewa, w którym liście wielkie im przywileje nadał ten książe, kiedy ich wyjął z pod jurysdykcyi wszystkich sędziów, tak, żeby tylko on sam ich sądził.

Janisław Wroński biskup Płocki, z proboszcza S. Michała na zamku Krakowskim, i kanonika Płockiego, zgodnie od wszystkich na tę katedrę wysadzony, luboć przez siedm lat miał długie zatargi o to biskupstwo z Bernardem herbu Nowina zakonu S. Dominika kompetytorem o tęż infulę, które skończywszy, ledwo półtora lata spokojnie prezydując na tej stolicy, przeniósł się na wieczność w roku 1367. o dobra kościelne gorliwym się stawił, karności duchownej delikatnie przestrzegał: pochowany w katedrze Płockiej. *Łubiński in Vitis Episc. Plocen.*

Herbowni.

Alexandrowicz, Beresniewicz, Blus, Branwicki, Chodkiewicz, Chodzicki, Chotowski, Chrząstowski, Doliński, Dolski, Dorohostajski, Gniewosz, Gołocki, Grzywa, Jarmola, Jaszkowski, Jaworski, Kakowski, Kobylski, Kojałowicz Wijuk, Kołakowski, Kołozębski, Kopytkowski, Kościeski, Lazarowicz, Mężyński, Michałkiewicz, Miłoszewski, Miroszewski, Mniszewski, Murawicki, Nachorecki, Narwit, Olszewski, Orański, Prowecki, Pudliński, Pudłowski, Pukszto, Rakowski, Rudawski, Rudziejewski, Sałapski, Skorulski, Słończewski, Sopocko, Stetkiewicz, Suliszewski, Szkleński, Szymkiewicz, Targon, Trojnowicz, Tronowski, Waszkiewicz, Wijuk, Wodyński, Wołk, Wołkowicz, Zakrzewski, Załuski, Zambrzycki, Zdzychowski, Zerzyński.

Poźniejsi heraldycy, jako to: *Duńczewski*, *Małachowski*, *Kuropatnicki*, *Wielądek* i inni następujące familie podają, jako także do herbu tego należące:

Bujalski,	*Rzeczyński,*	*Wolski,*
Dalwicki,	*Siechmowicki,*	*Wroński,*
Jawor,	*Siekierzyński,*	*Żaba,*
Kościelski,	*Sławogorski,*	*Zaleski,*
Kułakowski,	*Stanisławski,*	*Zberowski,*
Nagorzewski,	*Stryszewski,*	*Zbiruski.*
Naritowicz,	*Targoński,*	
Nielubowicz,	*Wawrowski,*	

Nie wszyscy jednak tu położeni, jednakowym kształtem tego herbu zażywają: bo najprzód Chodkiewiczowie po prawej stronie tarczy Kościeszę zwyczajną noszą, a po lewej stronie Gryfa, jako się mówiło w trzecim tomie. Drudzy nie jeden Krzyż na rozdartej strzale, ale dwa jeden pod drugim kładą, a na hełmie pawi ogon, jako go noszą Skorłuscy, Blusowie i Alexandrowiczowie. Inni, ze dwiemać wprawdzie krzyżami, tak jako się dopiero mówiło strzałę kładą, ale rozdartą na trzy części, tak że dwie po bokach rozdarcia, jedno we środku, na hełmie zaś trzy pióra strusie, i tym się pieczętują Puksztowie. Inni zwyczajną Kościeszą na tarczy noszą, ale pod krzyżem na rozdarciem strzały, z jednej strony jednę, z drugiej drugą gwiazdę przydają, w hełmie trzy pióra strusie; jest to herb Wołkowiczów Kolenków. Inni pół krzyża tylko na strzale od lewego boku tarczy kładą, na prawym drugiej połowy niemasz; to herb Dolskich. Inni tylko samę strzałę na tarczy malują, krzyżą żadnego na niej niemasz, tak się pieczętują Szymkowiczowie, Murawiccy i Wijukowie. U Waszkiewiczów jestci strzała z krzyżem rozdarta, ale żeleźca u wierzchu nic niemasz. U Dorohostajskich zaś na wierzch strzały żeleźce rozciągnione, czyli raczej taka linia, że się zda wyrażać literę T Tau Grekom zwyczajną. Inni krzyża na rozdartej strzale nie kładą, ale tylko z jednego boku strzały jedna gwiazda, z drugiego druga, tak się pieczętują Dalińscy. Inni tylko hełm odmieniają, jako Pudłowscy, to jest dwie palmy utkwione na hełmie noszą, krzyż pełny na tej i drugiej stronie, w każdym kącie jego cztery krzyżyki.

Blus herbu Kościesza, o tych niewiedziałem, alem się ich doczytał w *MS. Ks. Kojał.* Zacharias Blus w księztwie Żmudzkiem. Władysław Blus w powiecie Upitskim.

Kościszewski. Adryan Kościszewski cześnik Bracławski w ziemi Czerskiej podpisał elekcyą Jana III.

Kościuszko *herbu Roch 3tio.* Kazimierz III. Król Polski, jednemu z nich za wierne ku sobie na dworze jego

usługi, wiecznem prawem puścił dobra Siechnowice, z drugiemi dwiema wioskami, w województwie Brzeskiem Litewskiem, od których Siechowic, i podziśdzień jeszcze się piszą Siechnowicki Kościuszko. Alexander Król do ojcowskiej łaski przydał drugie dwie: to jest Leniewice i Stupiczów. Siechno Fedorowicz Kościuszko sędzia i horodniczy Kamieniecki w Litwie, komissarz królewski na rozgraniczenie Kniehinina od Warkowic 1543. *Monim. Coll. Ostrog.* Bazyli kościół nasz Brzeski Litewski srebrnemi dwiema lichtarzami ozdobił r. 1650. *Histor. Coll. Brest.* Alexander, Krzysztof, Paweł, Fiedor, w Pińskiem 1648. N. pisarz ziemski Brzeski, człowiek godny. Maryanna Kościuszkowna, żona Macieja Chotkowskiego. Alexandra szczodrobliwość na siebie zapisało kollegium Brzeskie Litewskie w roku 1668. Samuel w zakonie naszym missyonarz niespracowany przez wiele lat, osobliwie w Podgorskiej i Kobryńskiej ziemi, przepowiedziawszy dzień śmierci swojej, przeniósł się na szczęśliwą wieczność we Lwowie w roku 1681. *Histor. Coll. Leopol.* Wincenty r. 1691. Jan dziekan Szerzeszowski kanonik Łucki w tymże roku. Chryzostom i Alexander 1674. Temi czasy w zakonie naszym Michał i Marcin na chwałę Boską pracują. Są też i Kościuszkowiczowie, jako w *Metryce Wołyńskiej* 1528. Piotra i Bogdana Kościuszkiewiczów czytam, i Kazimierz Kościuszkiewicz podpisał w Bełzkim elekcyą Jana III. ale niewiem czy do tegoż herbu należą. N. Kościuszkowna Hieronima Jelca małżonka. Kazimierz, Faustyn, Jan Siechnowicki Kościuszkowie 1700. Alexander Kościuszko Siechnowicz, podsędek Brześciański, spłodził tych synów: Augustyna Dominika, sędziego ziemskiego Trockiego, Ambrożego pisarza ziemskiego Brześciańskiego, Faustyna Benedykta podstolego Brześciańskiego, Pawła pisarza Brześciańskiego, na różnych funkcyach, tak skarbowych, jako i trybunalskich, ojczyznie dobrze zasłużonych. Adam Kościuszko kasztelan Kurlandzki, szkodliwych Królestwu temu o Kurlandyą tranzakcyi, że podpisem swoim utwierdzić niechciał, do Moskwy w niewolą wzięty, cztery miesiące ciężkie więzienie ponosić musiał, aż za interpozycyą Augusta II. Króla Polskiego, senatu, i izby poselskiej, na wolność był puszczony.

Kościuszkowna małżonka Rybińskiego podkomorzego Kijowskiego, matka Rybińskiego w r. 1778. biskupa Kujawskiego. N. stolnik Piński. — W r. 1788. Michał sędzia grodzki Upitski. — *Krasicki.*

Patrz w Dodatku w Tomie X.

Kosecki *herbu Rawicz*, w Krakowskiem województwie, tak mi się zda, że jedenże to dom z Kosackiemi, o których wyżej mówiłem. Serafin w ziemi Wieluńskiej 1632.

Stanisław Koscecki miał za sobą Alexandrę Ożarowską, Michał z Kosic 1705. Eufrozyna z Slaskiej urodzona, Jana Kochowskiego małżonka.

Piszą się z Kossecic. Był Jan Kossecki, który z *Sławską* żoną swoją miał dwóch synów, Michała towarzysza znaku husarskiego królewiczowskiego, i Tomasza, miał także córkę Eufrozynę za Janem Kochowskim. Od Michała jest syn Ignacy *superstes* w roku 1754. który ma trzech synów: Adama teraźniejszego podwojewodzego i regenta grodzkiego Sądeckiego, Michała i Alexandra, a ci mieszkają w województwie swojem Krakowskiem. Od Tomasza zaś Kosseckiego był spłodzony syn Józef, który pod Golczą podczas rewolucyi w roku 1733. zabity, i córek dwie, jedna Cecylia za Janem Jordanem Stojowskim, druga Maryanna za Dąbrowskim. Jest i więcej Kosseckich, którzy po różnych województwach lokowali się, jako o tem obszernie świadczą rozmaite tranzakcye. — *Duńczewski w herbarzu.*

W roku 1778. Mateusz Kossecki pisarz grodzki Podolski. — Stanisław komornik graniczny Buski. — *Krasicki.*

Kosicki *herbu Samson*, w Wielkiej-Polszcze. Z tych jeden miał za sobą dziedziczkę na Prochach, i ztąd Prochy z domu Trachów przeniosły się do Kosickich; piszą się z Kosiczyna. Dobrogost i Łukasz Kosiccy w Poznańskiem województwie 1648. Władysław w Mazowieckiem 1697. Dorota Michała Golemowskiego żona. N. miał za sobą Kozmińską.

Kosiłowski *herbu Jastrzębiec*, w ziemi Łukowskiej. Jan Kosiłowski pod chorągwią Polanowskiego pierwszy towarzysz, długo wojenną służąc, umarł 1691. w Przemyślu pochowany, był łowczym Podolskim, miał za sobą Zofią Barbarę Podleską.

Kosiński *herbu Rawicz*, w ziemi Drohickiej, Paprocki pod dwiema herbami napisał Kosińskich, to jest pod herbem Doliwa, i pod herbem Rawicz, atoli Doliwczyków Kosińskich niemasz, mówi *Baranowski in MS.* Z tych Adam Kosiński kasztelan Podlaski 1569. córka jego Katarzyna z Lisowa Kosińska była za Osolińskim Zbigniewem wojewodą Sendomierskim, syn zaś był pisarzem ziemskim. Jana jest nadgrobek w Warszawie, którego żona Ossolińska. Kasper i Balcer 1632. Marcin 1648. w Podlaskiem, Floryan w Poznańskiem, Marcin w Wołyńskiem 1632. Jerzy miał za sobą Jadwigę Kalinowską, z której córka Barbara. N. Kosiński r. 1723. osiadł w Wielkiej-Polszcze, miał za sobą Rajską, która mu jednę tylko zostawiła córkę, młodo świat ten pożegnawszy, po jej śmierci powtórzył kontrakty małżeńskie.

W roku 1778. Wojciech Kosiński pisarz grodzki Drohicki. — Jędrzej viceregent Drohicki. — (Niewiadomo czy tego herbu): Kosiński kanonik katedr. Przemyski, są w druku niektóre jego kazania. W roku 1778. Izydor Kosiński podczaszy Zawkrzyń-

ski. — Franciszek wojski Raciązki. W r. 1788. Jan regent ziemski Kruświcki. — Antoni regent grodzki. — *Krasicki.*

Kosiński *herbu Rogala*, w Płockiem województwie. *Okolski* ich opuścił: *Paproc.* o nich pisał, i *Konstytucya* 1676. wyraźnie o nich świadczy *fol.* 63. Z tych Jan Kosiński w wielu okazyach doświadczonego męztwa żołnierz, syn jego Alexander, całe życie swoje w obozie trawił z wielką sławą, Alexandra Gwagnina rotmistrza w szancach już od Moskwy otoczonego, z rąk ich szczęśliwie wyprowadził: w Nowymmłynie zostawiony na presidium, gdy go wiarołomni Ryżanie oblegli, ośm niedziel wielkiem sercem się bronił, i wycieczkami częstemi urywał nieprzyjaciela. Brat jego Jędrzej poborca w Płockiem 1588. *Constit. fol.* 504. Jędrzej kanonik i officyał generalny Płocki, umarł 1611. nadgrobek jego z Pułtuska wypisał *Starowol. in Monum.* Jan i Jędrzej Kosińscy w zakonie naszym heroiczną odwagą służąc zapowietrzonym, pomarli, pierwszy w Łomży r. 1625. drugi w Grodnie r. 1630. *Alegamb. Victimae Charit. fol.* 250. *et* 344. Jakób, Hieronim, Maciej, Jan i Stefan 1676. *Constit. fol.* 63. Z tych Hieronim był pisarzem skarbowym, umarł 1586. pochowany u Panny Maryi w rynku Krakowskim z tym herbem. Krzysztof Kazimierz i Mikołaj 1674. w Płockiem, Jadwiga Kosińska Wincentego Bardzińskiego pisarza ziemskiego Łęczyckiego małżonka. N. była za Pawłem Garlińskim są i Kościeńscy Rogalowie, Stanisław Soc. Jesu umarł w Reszlu r. 1657. Wydał *Życie i Męczeństwo B. Jozafata Kunczewicza Arcyb. Połockiego Vilnae* 1665. *opus posthumum.*

Kosla *herbu Nowina.* Paprocki i Okolski Kozłami ich zowią, ale *Starowol. in Monum.* nadgrobek Jędrzeja Kosli zmarłego 1589. z Kraśnika przywodzi, gdzie mu herb Nowina przypisano. Mikołaj Kosla poborca w Sendomierskiem i Lubelskim 1569. a podobno już teraz Koslicki, z których Bartłomiej poborca w Liwskiej ziemi z sejmu 1611. Jędrzej starosta na Kraśniku, którego bracia Piotr, Kasper, Melchior, i Balcer, Koslowie.

Kosmaczewski *herbu Jastrzębiec*, w województwie Płockiem. Piotr Kosmaczewski miał za sobą Dorotę Krasińską wojewodzankę Płocką koło roku 1600.

Kosmaczewski *herbu Junosza*, w Płockiem województwie. Scibor z Kosmaczowa podkomorzy Mazowiecki (nie przydano której ziemi) 1377. *Statut. Mazov. fol.* 67. Jakób Kosmaczewski łowczy Płocki 1632. Adam 1648.

Kosmider. Piszą się z Zerkowa, jakom widział w Krakowie u Wszystkich SS.

Kosmierzowski. N. Kosmierzowski starosta Kolski, u *Okol. tom. 2. fol.* 482. N. Kosmierzowska żona Stanisława Jordana. *Paprocki o herbach fol.* 484. Maryna starościanka Kolska Krzysztofa Niewiarowskiego małżonka.

Kosmiński *herbu Lubicz*, w Lubelskiem województwie. N. Kosmiński, miał za sobą Katarzynę Stoińską cześnikownę Belzką. Stanisław pisarz grodzki Lubelski, tego syn Karol, od którego córka Franciszka, Stefana Brzeskiego łowczego Kołomyjskiego małżonka, i syn Mikołaj w zakonie naszym. Bernard z Kosmina, którego syn Wojciech, ten splodził trzech synów: Jędrzeja, Jana, i Zygmunta. Jędrzeja z Promnickiej było dwóch synów: Józef stolnik Latyczowski, i Jacek. Józefa z Gołuchowskiej potomstwo, Franciszek, Alexander, Piotr, Magdalena i Zuzanna. Jacka zaś z Skalskiej, Xawery, Antoni, Józef, Franciszka i Salomea.

Kosmowski *herbu Lis*, ale z tą odmianą, że na strzale niemasz dwóch krzyżów, ale tylko pół jednego krzyża od lewego boku tarczy. Są w powiecie Lidzkim. *Kojał. in MS.* Są jednak i w Polszcze Kosmowscy: Stanisław podczaszy Zakrocimski 1676. *Constit. fol.* 56. Mikołaj miał za sobą Mirzeńską, Adam Brzeską.

Kosmowski *herbu Trąbki*, w województwie Wileńskiem, piszą się na Rostanianach, to *Kojał. in MS.*

Kosnicki. Michał Kosnicki w województwie Malborskiem, Floryan w Kaliskiem, podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Józef i Stanisław w Litwie 1700.

Kossobudzki *herbu Pobog*, w Mazowieckiem województwie, piszą się z Kossobudy. Za czasów Paprockiego było trzech braci rodzonych, jeden kanonik Płocki, drugi Mikołaj kasztelan Sierpski roku 1545. ten zostawił trzy córki: Wodyńską matkę kasztelana Liwskiego, Golińską, i Jadwigę 1*mo voto* Wiśniowską, 2*do voto* była za Bartłomiejem Paprockim sławnym pisarzem. Trzeci Jan kasztelan Liwski r. 1659. miał za sobą Olszewską herbu Lis, którego synowie, Mikołaj pisarz ziemski Płocki, z tym tytułem podpisał unią Litwy z koroną 1569. *Constit. fol.* 172. i u *Lipsk. decad.* 1. *qu.* 8. protestacyą uczynił, przeciwko konfederacyi *de pace dissidentium in religione*, z tąż według *Biel. fol.* 702. jechał do Paryża, lubo przeciągiem drogi nie wcześnie tam zjechał. *Paprocki in Strom.* powiada, że ten Mikołaj był potem kasztelanem Liwskim. Stanisław pisarz Zawkrzeński drugi syn Jana kasztelana Liwskiego, obadwa i z bratem zostawili potomstwo. Mikołaj kasztelan Ciechanowski, miał za sobą Działyńską wojewodzankę Chełmińską, Stanisław zaś ze dwiema żonami w potomstwie szczęśliwy; była także siostra ich Ni-

szczycka staroścína Ciechanowska i Prasnyska. Wojciecha Kosobudzkiego było dwóch synów, Jakób chorąży Płocki r. 1578. ten z Noskowskiej zostawił potomstwo, jako i Piotr brat jego z Wierzbowskiej, Maciej i Jan zeszli *steriles.* Jakób dziedzic na Kosobudach, spłodził Pawła i córek pięć, brat jego był kanonikiem Płockim. Adam z Radzanowa r. 1601. z sejmu naznaczony do korrektury praw koronnych, *Constit. fol.* 734. w roku 1611. już był kasztelanem Wyszogrodzkim i starostą Łomżyńskim, z sejmu komissarz do traktatów z Moskwą, *Constit. fol.* 2. i 1613. do uspokojenia związkowych, potem to na trybunały Radomskie, to do granicznych kłótni, to do umowy pokoju z Szwedami, zażywała go ojczyzna, o czem różnych lat zagęszczone ustawy koronne. W r. 1627. już wojewoda Mazowiecki: *Constit. fol.* 4. miał kilku synów, ale prędko zeszli, córka jedna Barbara była za Noskowskim starostą Łomżyńskim. Kollegium nasze Łomżyńskie między swoich Dobrodziejów tego Adama wpisało: *Argentus de reb. Soc. fol.* 395. gdzie kościół z fundamentów zaczął był murować. Jednego z synów jego jest nadgrobek w Warszawie, który wypisał *Starowol. in Monum.* gdzie między inszemi to czytać: *Quod cauta patris cumulavit custodia, hoc praecipiti haeres sparsit licentia.* Któryś z Kosobudzkich miał za sobą Teofilę Konarską herbu Osorya (*MS. Konopats.*) podkomorzankę Malborską. Jakób i Maciej z Wotoczny 1632. Tomasz skarbnik Płocki 1648. Tomasz i Mirosław 1674. Kosobudzki sekretarz królewski od Stefana Króla posłany, napominał Gdańszczanów, aby należyte poddaństwo jemu, jako Królowi Polkiemu oddali. *Łasic. in descrip. Cladis Dantisc.* acz nie była skuteczna do uporczywych ta jego legacya 1576. Anna Jana Kobylnickiego sędziego ziemskiego Wyszogrodzkiego małżonka.

O Mikołaju Kossobudzkim pisarzu Płockim czyni wzmiankę w liscie pisanym do Kromera biskupa Warmińskiego, Piotr Kostka biskup Chełmiński, roku 1579. d. 3. Stycznia. — *Z manuscr. Helsb. Krasicki.*

Kossow, w Witebskiem województwie. Z tych jeden tamże był poborcą, *Constit.* 1616. *fol.* 46. Sylwester Kossow najprzód władyka Mścisławski, Orszański i Mohyłowski 1634. potem arcybiskup Połocki, i metropolita Ruski 1649. jest jego książka w druku, *o Pieczarach Kijowskich.* Stefan Antoni horodniczy Witebski, poseł z Witebskiego podpisał dyploma elekcyi Króla Jana III. był potem deputatem na trybunał Litewski. Tomasz miecznik Witebski 1674.

Kossowski *herbu Abdank*, w Wielkiej-Polszcze. Stanisław Kossowski, żona jego Katarzyna Biskupska, część

swoję w Broniszewicach 1634. przedali. *Acta Castr. Caliss.* N. Kossowska matka Hieronima Wierzbowskiego suffragana Poznańskiego. Maciej, którego z *Zofji* Pomorskiej syn Baltazar 1701. Wawrzeniec najprzód cześnik a potem podczaszy Łęczycki, posłując na różne sejmy, to deputatem na sądy fiskalne, to komissarzem do granic, to do ustanowienia monety, *Constit.* 1676. *fol.* 20. Łukasz 1632. Samuel 1648. Jędrzej i Stanisław sędzicowie ziemscy Łęczyccy 1704. któryś z nich miał za sobą Joannę Iwańską i z niej potomstwo. Antoni z Głogowy, starosta Przedecki, poseł na konwokacyą 1733. N. kasztelan Sierpski miał za sobą Maryannę Kruszyńską kasztelankę Gdańską.

Antoni Kossowski z Głogowy wprzód podskarbi nadworny, dalej sekretarz koronny, generał i wódz regimentu Łanowego, miał dwie żony: 1o *Walewską* z której potomstwo, 2o *Dąbską* wojewodzankę Sieradzką z tą bezpotomny. — Z Walewskiej następujące miał potomstwo: Rocha podskarbiego nadwornego koronnego, złączył się z Łubieńską z tą *sterilis*, umarła roku 1780. pojął potem *Bielińską* starościankę Czerską z *Sanguszkownej* urodzoną. Drugi syn Antoniego N. starosta Sieradzki, miał za sobą *Gałęzowską:* trzeci Ignacy starosta Radziejowski. — W roku 1788. Antoni Kossowski kasztelan Inowłodzki. (Następujących herb niepewny). W roku 1778. Tomasz Kossowski stolnik Brzeziński. — Felicyan skarbnik Inowłodzki. — Ignacy łowczy Chęciński. — *Przypisy Krasickiego.*

Kossowski *herbu Ciołek*, w ziemi Drohickiej, tak się podpisał Wawrzeniec Wojciech Ciołek Kossowski, wojski Drohicki, poseł na konwokacyą 1733. Wojciech poborca w ziemi Drohickiej 1601. *Constit. fol.* 778. Wojciech i Jakób, Władysław na Dębym, Bazyli na Kossowie, Paweł Stanisław i Adam w Podlaskiem.

Imię to od dawnych wieków sławne i chwalebnemi dzieły pamiętne jest. Marcin Ciołek starosta Pułtuski od księcia Litewskiego Alexandra Witolda brata Władysława Jagiełły za czynione rycerstwo, wojenne w ojczyznie zasługi, wkrótce po wcieleniu się Litwy do Korony, tojest roku 1417. w Brześciu uprzywilojowany; miał od tegoż księcia za waleczne swoje męztwo nadaną wieś z przyległościami, dosyć w granicach swych obszerną, bo prawie o mil trzy rozciągającą się, *Kosow.* Zkąd za herb *Ciołek*, jako trwałemu i niezwyciężonemu rycerzowi, a za nazwisko *Kossow*, wiekopomnie, nadane i powzięte zostały.

Sukcessorowie jego w znacznej liczbie pomienioną wieś *Kossow* z przyległościami w ziemi Drohickiej województwie Podlaskiem leżącą, przez półtrzecia wieku waleczne pełniąc w ojczyznie i obywatelstwie usługi posiadali. Ci prócz wielolicznych innych w ojczyznie publicznych zasług, kościołów dwa parafialnych w tejże wsi *Kossowie* jeden, a drugi w *Jakimowiczach* czyli starej wsi wyfundować i jak najdokładniej opatrzyć starali się.

Wawrzeniec Wojciech Kossowski wprzód regent grodzki Dro-

hicki, potem w roku 1705. w Grodnie od Augusta wtórego Króla Polskiego miecznikostwem województwa Podlaskiego zaszczycony. Usługi komissarskie ziemi Drohickiej w czasie najkrytyczniejszym, bo wielolicznemi wojskami obarczonej i uciemiężonej z nadwerężeniem i expozycyą własnego majątku swego, w miłości i wdzięczności od wspól ziemianów pełnił. A w sprawowaniu urzędu pisarskiego grodzkiego Drohickiego będąc pilnym i sprawiedliwym zasłużył na miłość u obywatelów tejże ziemi Drohickiej, której od Augusta wtórego Króla Polskiego w Schowie 1717. roku wójtostwem udarowanym został. Był posłem do stolicy apostolskiej to jest roku 1722. w czasie szerzącej się schizmy, a najbardziej w ziemi Drohickiej. Sprawował funkcye deputackie na trybunały koronne. Piastując nakoniec urzędy wojskiego ziemi i podstarosty grodzkiego Drohickiego w roku 1733. po zgasłem życiu Augusta wtórego Króla Polskiego, na sejm konwokacyjny z grona ziemi swojej Drohickiej pod styrem Józefa Kossowskiego regenta grodzkiego Drohickiego syna swego na sejmiku w Drohiczynie odbywającym się, jednomyślnością został ogłoszonym i wybranym posłem.

Józef Antoni Kossowski syn jego regent grodzki Drohicki uprzywilejowany od Augusta III. Króla Polskiego na urząd łowczego Podlaskiego w roku 1739. posiadł oraz umiejętnie i sprawiedliwie urząd pisarza grodzkiego Drohickiego. Miał żonę Dorotę Teofilę Jana i Krystyny z *Gozdzkiej* małżonków *Podkańskich* łowczych Sendomierskich córkę, a Józefa kasztelana Radomskiego, Franciszka biskupa Patareńskiego, suffragana i officyała generalnego Krakowskiego, orderów Polskich kawalerów, Antoniego podkomorzego Sendomierskiego, i Stanisława scholastyka katedralnego Płockiego, kanonika Pułtuskiego, opata Sulejowskiego Podkańskich, rodzoną siostrę.

Franciszek Marcelli dwóch imion Kossowski syn tegoż, najprzód wojski ziemie Mielnickiej, a potem zostawszy w r. 1765. sędzią ziemskim ziemie Drohickiej. Pełnił po razy kilka na trybunały główne koronne i komissyą Radomską funkcye deputata. Był w czasie konfederacyi Barskiej z pomiędzy licznego grona obywateli generału województwa Podlaskiego ziemie Drohickiej 1769. roku wybranym, konfederacyi ziemie tejże marszałkiem. W roku 1776. poselstwo na sejm ordynaryjny Warszawski z wielką czułością odprawiwszy, zasłużył sobie na większą miłość u obywatelów, gdy w roku zaraz następnym 1777. podkomorzym ziemie swojej Drohickiej obranym został. Także w roku 1780. był posłem na sejm, wkrótce odebrał order S. Stanisława. Miał żonę Ludwikę, Michała i Teresy Jana Ossolińskiego kasztelana Gostyńskiego z Ludwiki Załuskiej, księcia Andrzeja Stanisława Kostki biskupa Krakowskiego rodzonej siostry spłodzoną córkę, z którą zostawił potomstwo Felixa i Ignacego synów, Teresę i Teklę dwie córek. Ten w roku 1782. umarł. Z wielkim tak pozostałej najukochańszej wspaniałej i szanownej żony, dzieci swych, jako też obywatelów nietylko swej ziemi Drohickiej (której był ojcem nazywany) ale też całego województwa Podlaskiego i innych, żalem, pogrzebion jest w kościele parafialnym miasteczka dziedzicznego Kossowa, którego z antecessorów swych był fundatorem i kollatorem. — *Heraldyka Wielądka.*

Kossowski *herbu Jelita.* Piszą się z Kossowa w województwie Pomorskiem. Z tych byli Jerzy i Jan Kossowscy Golsztejnowie bracia rodzeni, z matki Trzebskiej, i siostra ich Łukasza Więckowskiego małżonka. Z tych Jerzy spłodził Macieja sądowego ziemskiego Świeckiego, człowieka wielkiej experyencyi, Krupocka tylko mu córkę Teresę powiła, Kazimierzowi Bagniewskiemu zaślubioną, i Walentego, *sterilem.* Jan brat Jerzego pojął Barbarę Ostrowicką, z tej synowie Jerzy i Jan; Jerzy człowiek rycerski, chorąży pancernej chorągwi, z Ruszkowskiej zostawił: 1. Stanisława, temu Szymanowska urodziła trzy córki, Marcyannę, Maryannę i Katarzynę: tyleż synów, Jana, od którego z Jasieńskiej jest troje dzieci, Helena Katarzyna i Józef. Antoniego i Alexandra. 2. Jana, lata swoje w obozie długim czasem na przysługę ojczyzny trawi. 3. Jerzego *sterilem*, miał swoję chorągiew. 4. Prokopa, a potem w zakonie Franciszkańskim Konstantego prowincyała tegoż zakonu w prowincyi Polskiej temi czasy. 5. Antoniego kapitana w wojsku Polskiem, żona jego Chełmicka. Jan drugi syn z Ostrowickiej, złączył się dożywotnie *1mo voto* z Zembowską, z tej jedynaczka córka Elżbieta Winiarska, od której syn Jan stolnik Bielski, *2do voto* z Magdaleną Pawłowską rodzoną siostrą chorążego Malborskiego, i sędziego ziemskiego Świeckiego Pawłowskich, z tej był syn Dominik podczaszy Rzeczycki, sądowy Świecki, który pierwszym związkiem żył z Cielecką, od tej syn Leopold; drugim z Garczyńską chorążycowną Chełmińską, z tej potomstwo, Katarzyna, Teodora, Józef i Ferdynand. Siostra Dominika Maryanna Wolska.

Kossowski *herbu Leszczyc. Baranowski in MS.* o nich świadczy. Z tych jeden za Zygmunta Augusta Jakób pisał się z Głogowa, był starostą Sławkowskim, za nim była Anna Baranowska herbu Rawicz. N. łowczy Łęczycki miał za sobą Joannę Iwańską. Bartłomiej w ziemi Nurskiej 1632. Jan z Kossowa w Sendomierskiem 1648. Jan w Mińskiem 1632. Marcin w zakonie naszym umarł 1638. Kossowska chorążanka Zatorska była za Janem Drohojewskim.

Kossowski *herbu Łodzia.* Franciszek Kossowski wojski Lubelski, fundator OO. Franciszkanów w Lublinie, siostra jego była za Marcinem Dziuli. Marcin Kossowski 1632. tenże czy inszy, miał za sobą Dorotę Grabionczankę, z której trzej synowie byli, Jan, Stanisław i Jarosz.

Kossowski *herbu Odwaga*, tenże im herb przyznaje, *MS. o Familiach Pruskich* co i Konopackim, Jerzy Zbigniew 1632. Gabryel Kossowski chorąży Pomorski, umarł 1695. Adam burgrabia grodzki Chełmiński 1699. Kossowskie jedna

Wojciecha druga Władysława Czapskich małżonki. *Okolski tom. 2. fol.* 238. koło roku 1495. Gabrycla Kossowskiego pisze chorążym Pomorskim.

Kostka *herbu Dąbrowa. Okolski* o tym domu, dzielnością, sławą, pobożnością i honorami wsławionym, bardzo krótko, tak na miejscu pod herbem Dąbrowa, jako i w indexie tomu pierwszego, namienia; nie mógł ten autor nie wiedzieć o S. Stanisławie Kostce, ile w Polszcze i w całym świecie cudami wsławionym, przecież go i nie wspomniał. Obszerniej o nim pisał *Duryewski w Książce której dał tytuł: Niezeszła pamięć*, z którego jako i z inszych autorów to zebrałem. A najprzód przestrzegam, że była w Czechach kiedyś familia Kostków, ale jak herbem, tak i cnotą od Polskich dalecy i różni, wspomina o nich *Długosz* 1468. że herezyą Czeską, i w niej upor Jerzego Podiebradyusza Króla, swą przewrotnością i siłami wzmacniali. Paweł Kostka brat rodzony S. Stanisława Kostki, tak dawniejszą genealogią domu swego wypisał; która się w Rostkowie ręką jego podpisana znalazła: przywodzi ją *Duryewski*, ale nie zupełną. Tam mówi tak: Domarat z Karniowa, dwóch synów spłodził, Piotra Strzeżenia i Krystyna. Krystyna czterech synów było, Stanisław Karniewski Boxa marszałek u książąt Mazowieckich, od tego Karniewscy. Jakób od tego Młodzianowscy, Mikołaj od tego Mikoszewscy, Swentosław od tego Smolechowscy, znać od dóbr, które działem się im dostały, nazwani. Z tych Swentosław dwóch synów zostawił: Nadmira Smolechowskiego, i Nawoja Rostkowskiego, który, jako się dorozumiewa *Ks. Duryewski*, pierwszy z okazyi Kostki na twarzy wyrosłej, nowe Kostków imię na siebie i na potomków swoich zaciągnął: był ten Nawój mąż rycerski, i z Mikołajem Wilkanowskim Działdowa pod Krzyżakami dobywał 1464. synów jego trzech liczy, taż cedula, to jest Jakóba dziedzica na Sztembergu, Jana sędziego Ciechanowskiego, dziedzica na Rostkowie, i Nawoja decretorum doctorem, w duchownym znać stanie. Przecież dawniejsze początki swoje ten dom zasiągnął od Przybysława wojewody Mazowieckiego, i Boguty z Rostkowa. Jakób tedy brat Jana sędziego Ciechanowskiego podzieliwszy się z nim włością Rostkowską, do Prus się wyniósł i tam osiadł, kupiwszy od Gabryela Bażeńskiego wojewody Chełmińskiego dobra Sztemberg, czyli jak ich inni zowią Stangenberg albo Steinberg: gdy potem między nim i Janem Bażeńskim synem Gabryela, pretensye jakieś zaszły, do kompłanacyi przyszło 1476. na którą przyjacioł zaprosił i obie strony, Mikołaja z Kutna wojewodę Łęczyckiego i starostę Gostyńskiego, Sędziwoja z Czarnkowa

kasztelana Santockiego, Macieja Raba z Waplewa, i Macieja z Meledyi, którzy różnice wszystkie między niemi zagodzili, i komplanacyą tę do ksiąg Malborskich podali. Pułkownikując ten Jakób za Kazimierza Jagiellonowicza, jak się wszędzie z pięknem sercem ku ojczyznie popisał, z tego poznać, że mu tenże Król i jego potomstwu, w zasługach nadał Lipienko z przyległościami, starostwo Gołubskie, i Kościerzyńskie, Smiłowice dzierżawę w Kujawach z sześcią wsi, luboć niektóre z nich powrócone do dyzpozycyi królewskiej, przez konstytucyą sejmu o exekucyi, za Zygmunta Augusta. Potomstwo jego z Rokusowny, córka Katarzyna z Brochockim herbu Prawdzic zmówiona, i synowie czterej, jeden Piotr który na Śmiłowicach osiadł, żył i umarł bezżennie.

Jan starosta Gołubski syn drugi Jakóba z Rokusowny, był w komitywie z Zygmuntem I. na kongressie Wiedeńskim 1515. Prawdać że go *Possel. in Histor. Polon. Pruth.* między wojewodami nigdzie nie kładzie, atoli *Duryewski* to z Paprockiego, to z innych, domyśla się, że był wojewodą Pomorskim: jako *Auctor* 50 *singul.* czyni wzmiankę o Jerzym Kostce wojewodzicu Pomorskim, że go sobie Kasper Geschaff Oliwski opat, za koadjutora przybieral, atoli Król Stefan przeszkadzał do tego, ztąd poznać, że ten Jerzy stan sobie duchowny obrał. Drugi także Stefan Kostka wojewodzic Pomorski 1589. podpisał pakta Będzińskie, których że między innemi synami dość pilnie wyliczonemi, czy to Krzysztofa, czy Stanisława wojewodów Pomorskich nie liczą, jako niżej obaczysz, słusznie wnoszą, że inszego ojca mieli, a podobno tego Jana; złączył się był ten Jan dożywotnie z Krasińską herbu Ślepowron, i były z niej córki dwie, z których jedna młodo zeszła, druga wydana za Orłowskiego herbu Jastrzębiec na Dobrzyńską.

Stanisław wojewoda Chełmiński, starosta Gołubski, Lipiński, Pucki, Kościerzyński, Czczewski, podskarbi ziem Pruskich, dzierżawca Śmiłowski, trzeci syn Jakóba z Rokusowny, lata swoje zdolniejsze pracom obozowym na usługę ojczyzny poświęcił przez rycerskie odwagi: bo między innemi walecznemi panięłami w potrzebie z Tatarami pod Wiśniowcem na Rusi 1512. liczy go *Posseliusz in Histor. Polon. Pruth.* w dalszym wieku, i ręką i głową przysłużywszy się Zygmuntowi I. Królowi, zasiadł senatorskie krzesło, bo najprzód był kasztelanem Elbląskim, dalej Chełmińskim, z tego wstąpił na województwo Pomorskie, nakoniec na Chełmińskie, śmierć jego przypadła na rok 1555. przed którą miał mu się pokazać Ś. Jędrzej, jako powiada *MS. o Familiach Pruskich.* Według tegoż autora przysłowie jego było, *Mollia*

comedi, crudu vitavi, calide me tenui, et sic consenui, pochowany w Lisowie, kędy mu kolumnę z takim napisem potomstwo wystawiło: *Florem adolescentiae suae castum et inviolatum ad thorum usque matrimonii Deo consecrat, unde fortunam sibi propitiam semper experitur: ut fortunis abunde successive abundaret, et officiis Senatoriis familiam ornaret, honoris Divini avidissimus; certavit liberaliter cum Deo, refundens in Datorem, quae accepit ab eodem. Felicissimus in sua progenie, cui plurimum debet progenies. Magnus etiam pro Ecclesia gestis, non in Germania, non in Hungaria, de Catholicismo seu pietate, minuere quidquam Statuit, constans in religione, constans in aulis Principum aulicus et miles.* Żona jego była Eilemberkowna z Luzyańskiej urodzona, która mu powiła sześć córek: Elżbietę, Melchiorowi Mortęskiemu podkomorzemu Chełmińskiemu: Krystynę, Pawłowi Działyńskiemu kasztelanowi Dobrzyńskiemu (umarła 1563.): Annę, Konopackiemu kasztelanowi Chełmińskiemu: Barbarę, Bystramowi: Katarzynę, Janowi Niemojewskiemu kasztelanowi Chełmińskiemu: Małgorzatę, Janowi Służewskiemu wojewodzie Brzeskiemu Kujawskiemu, zaślubione; ta Małgorzata w Służowie kościół z fundamentów wymurowała, ozdobiła, i dochodami nadała: szpital także na ubostwo wystawiła: miała coś uczynić łaski i na fundacyą kollegji Toruńskiego Soc. Jesu, względem dóbr Kuwroz nazwanych, od niej przez siostrzenicę Mortęską, na to kollegium zakupionych. Synów także jego było czterech. Z tych Stanisław młodzianem umarł, w Lisowie pochowany, a bodaj to nie o tym pisze, *Rojzius in Chiliast.* że na dworze Cesarskim będąc, w owe sheretyczałe czasy, od Staropolskiej katolickiej pobożności, najmniej nie ustąpił. Drugi Jędrzej, chwali go *Gornicki w swoim Dworzaninie*, że był młodzian, dowcipem, rozumem, nauką, obyczajów układnością i urodą pełną wdzięku znakomity; bawił się na dworze Samuela Maciejowskiego biskupa Krakowskiego i kanclerza, w kwitnącej porze śmierć go zabrała koło roku 1550.

Jan wojewoda Sendomierski, a przedtem kasztelan Gdański, Malborski, Pucki, Czczewski, Lipieński starosta, podskarbi ziem Pruskich, syn trzeci Stanisława wojewody Chełmińskiego, ludzkością, wysokim rozumem, dzielnością w sprawach, mąż nieporównany, a jako o nim *Kromer* mówi, *Senator vigilantissimus, et omni genere virtutum ornatissimus.* W roku 1553. na weselnym akcie Zygmunta Augusta z Katarzyną Austryaczką, gonitwy czyniąc, Stanisława z Ostroroga Lwowskiego, kopią w ramię przez kabat przeszył. Gdy książe Brunświcki Eryk, czternaście czy siedmnaście ty-

sięcy wojska przez ziemię Pomorską, czy na książęce Prusy, czy na Inflanty w roku 1563. prowadził, Kostka zebrawszy na prędce co mógł ludzi, zamek Malborski osadziwszy, sam ku nieprzyjacielowi poszedł, pod Tczowem przeprawy mu broniąc, Eryk widząc, że mu wstręt dają, łacno sobie dal wyperswadować, że się nazad wrócił po daremnym zawodzie. W następującym roku jeździł w poselstwie do Rostoku dla ustanowienia pokoju, między Królem Polskim, Duńskim, i Szwedzkim, ale to skutku nie wzięło, że nie zjechał poseł Szwedzki. Wysłany potem do Prus książęcych, w Królewcu z innemi kollegami słuchał kwerel stanów Pruskich, tam nowych konsyliarzów odrzuciwszy, niektórym szyje uciąć kazał, dawną radę do swoich urzędów przywrócił, i pewne prawa do rządów tej prowincyi ustawił. Gdańszczanów królewskim dekretem i komissarską powagą do tego przywiódł, że kościół i klasztor, który już była herezya opanowala, OO. Dominikanom przywrócili: w tymże roku, to jest 1567. jako poseł od Króla do Prus, na pogrzeb książęcia starego, i komissarz dla spraw publicznych, testament zmarłego Pana otworzywszy, młodemu sukcessorowi i radzie jego oddał, a potem na sejmie w Neiligebelu z obywatelami Pruskiemi mianym, kontrowersye, rozporządził, młodemu Panu opiekunów naznaczył, i przysięgę wierności odebrał. Rządy miasta Elbląga, na skwierk ubolewającego pospólstwa określił, dawne niektóre konstytucye reformował, alienacye dóbr kościelnych skassował; i plebanowi katolickiemu oddać skutecznie rozkazał. Osobliwszą swoją pracą, a praw i przywilejów Pruskich wiadomością, ułacnił trudności funcolu, cła tak nazwanego, intratę Gdańską Królowi przyłączył, konstytucye pewne do sądów i gubernacyi tego miasta opisał: o freibiterów królewskich zniesienie i inne excessy, osądził maistrat. A że ta komissya najbardziej jego industryą chwalebnie odprawiona, dla tego mu za to dziękowano na sejmie od Króla i Rzeczypospolitej. Pod czas sejmu Lubelskiego 1569. wielkim splendorem przyjmował Albrychta Fryderyka margrabię Brandeburskiego, na oddanie hołdu wjeżdżającego. Pod interregnum po śmierci Augusta I. Cyrusa poslanika Cesarskiego, że po Królestwie wolno sobie przejeżdżał, i listy nie bez fakcyi odbierał, do determinacyi senatu zatrzymał. Na sejmie elekcyi 1573. Pruskich ziem obronę jemu zlecono, i dano w moc, ruszyć pospolitą wyprawą szlachtę Pruską, in casum potrzeby, Litewskiemu księztwu pod te czasy trzydzieści tysięcy posłał z skarbu Pruskiego, na obronę, ilę że na niego czuwała Moskwa. Po Walezego do Francyi z Królestwa tego odejściu, Selim Car Turecki przez swego

posła oznajmując, że daremno się powrotu Walezego stany koronne spodziewały, radził, aby Kostkę tego, za Pana obrały: jakoż już się był *ordo equestris* na niego, albo na hrabię z Tęczyna zgodził, i z tym do senatu posyłał; aby jednego z tych na tron Polski wysadzić, nawet i w szopie tego wojewodę Sendomierskiego upraszali, aby Królestwo przyjął; ale przezorny Pan, żadną miarą na to się niedał namówić, że się niechciał podjąć rządów rozerwanego Królestwa; Stefanowi Batoremu raczej korony Polskiej życzył, któremu też od większej części obranemu, i radą i ludzi swoich dzielnością, wielce był pożyteczny, na poskromienie adherentów przeciwnej strony. Pod czas potrzeby z Gdańszczanami, krom chorągwi swojej, syna swego z niemałym ludzi wojennych pocztem, i czterema działami, zesłał na sukkurs miastu Tczewskiemu, sam na obronę Malborka zostawszy. Jego dobroczynność kollegium nasze Jarosławskie zapisało wiecznej pamięci, podobno i niektóre kościoły na Żuławie Malborskiej, swoim kosztem dźwignął i naprawił. Dopędził śmiertelnego kresu w roku 1581. Z Jadwigi Przerębskiej pierwszej swojej żony, spłodził córki, z tych jedna była za Konopatskim kasztelanem Chełmińskim, tak *Okolski tom. 2. fol.* 170. pod herbem *Łodzia* (i z niego *Duryewski*) gdzie pisze, że Konopacka kasztelanka Chełmińska z Kostczanki wojewodzanki Sendomierskiej urodzona, była za Tomickim, ale ta nie była Sendomierska ale Chełmińska wojewodzanka, córka Stanisława, jako się wyżej mówiło, i pod Konopackiemi, z tego się pokazuje, że to co piszą o tej córce, jawna omyłka. Druga Anna czy Elżbieta za Maciejem Zalińskim kasztelanem Gdańskim. Trzecia młodo w Panieństwie umarła 1580. Tyleż podobno synów, o których niżej. Pojął drugą żonę Zofią Odrowążownę, była to córka wojewody Ruskiego Stanisława Odrowąża z Anny córki Konrada III. książęcia Mazowieckiego zrodzona, pozostała wdowa po Krzysztofie hrabi Tarnowskim kasztelanie Wojnickim, z tej były trzy córki, Anna księżna Ostrogska wojewodzina Wołyńska, Katarzyna Sieniawska podczaszyna koronna, i Magdalena, ale ta młodo zeszła.

Stanisław syn Jana wojewody Sendomierskiego, od ojca z ludem na sukkurs Tczewskiemu miastu wysłany, gdzie się mężnie stawił, żył bezżenny, i młodo nadziei dalszych o sobie odumarł. Jan starosta Lipieński drugi syn Jana wojewody, miał za sobą Pilecką Annę starościankę Horodelską herbu Leliwa, i ten jednak w rok po ojcu świat pożegnał. Trzeci Jan starosta Świecki i Lipieński, tegoż wojewody syn, w Rzymskim kollegium pod manudukcya Kaspra Nabajusza

Soc. Jesu nauki odprawił. Powróciwszy do ojczyzny, służył ojczyznie dzielnością kawalerską. Bogu, kollegium Jarosławskie u S. Jana częstemi jałmużnami opatrując, w kielichy go srebrne i apparaty strojąc. Siostrom przyrodnym, któremi się opiekując, poważne i świątobliwe dał im wychowanie: prędką jednak śmiercią w roku 1592. doczesne to życie zakończył; ciało jego złożone w Jarosławskim naszym kościele w kaplicy S. Krzyża od żony jego, była to Zofia Herburtówna starościanka Barska pozostała wdowa po Janie Dulskim podskarbim wielkim koronnym (z tej się został syn Jan starosta Lipieński) z takim nadgrobkiem, *Viro sui amantissimo, liberalitate, animi magnitudine, prudentia, dexteritate, aequanimitate nemini secundo, et multis aliis virtutibus dotato, Sophia Herburtowna Conjunx, fieri curavit.* Jan starosta Lipieński, dziedzic na Szamotulach, Wronkach, Wieleniu, kładę tu jego nadgrobek. *Ego in humanis esse desii anno* 1624. *Vielenii sepelior, in oppido meo proprio in Majori Polonia ad fines Marchionatus Brandeburgici sito, natus* 1592. *ex Joanne Kostka Palatinide Sendomiriensi Praefecto Svecensi et Lipinensi, in arce Svecensi; ipse etiam Praefectus Lipinensis fui, ex Matre Sophia a Fulsztyn Herburtowna, quae post terna vota, Castellana Mederecensis extitit. Post expeditionem Smolenscensem, quum ibidem in castris merebar, operamque meam obunde testatus sum; post felicem reditum, uxorem duxi Barbaram, Comitis a Rozrazew Castellani Posnaniensis filiam, cum qua bini filii Stanislaus et Alexander procreati, filiae binae, una Sigismundo Alexandro de Szczekarzewice et Melsztyn Tarło, in Matrimonium data Sophia, altera Anna, in Monasterio Virginum S. Benedicti Jaroslaviensi, Abbatissa Deo dicata.* Był ten Tarło potem kasztelanem Przemyslkim, któremu ta Zofia, czyli jako ją zowie *Duryew.* Elżbieta, powodem do wszystkiego dobrego była, zachęcając go do szczodrobliwości przeciw Bogu, na fundacyą kościoła i klasztoru w Zakliczynie, na ozdobę domów Boskich; ostrzyła pobożność jego swojem do Najśw. Panny nabożeństwem, jałmużny hojne ubostwu czyniąc. Anna siostra jej w młodym wieku osierocona od rodziców, u stryja swego Mikołaja starosty Malborskiego, wychowanie pobożne wzięła, potem u księżny Ostrogskiej będąc, gdy wielkie pragnienie chce ugasić, truciznę w napoju, niewiedzieć od kogo i na co nagotowaną, rozumiejąc być zwyczajne piwo, wypiła; atoli bez wszelkiego lekarstwa i starania ludzkiego, za opatrznością Boską, jad ów wyrzuciła: z tej okazyi, panieństwo swoje poświęcić na służbę Bogu postanowiła, co wykonała w roku 1636. w kla-

sztorze Jarosławskim pod regułą Ś. Benedykta, zakonny habit przyjąwszy. Wniosła bogaty posag, teraźniejszą monetą więcej niż sto tysięcy, bo w klejnotach, złocie, i perlach, trzydzieści tysięcy dobrej monety szacowano, z czego jest pamiątką tamże, kielich szczerozłoty piękną robotą, i drogiemi kamieniami sadzony. W pieniądzach trzydzieści i jeden tysięcy tejże monety. Konsekrował ją Piotr Gębicki na ten czas biskup Przemyslki i kanclerz koronny, który ją zwykł był zwać Panną mądrą. W r. 1656. za zgodną wszystkich elekcyą, ksienią nad pomyślenie swoje została; tak się na tym urzędzie zachowała, jakby się sługą wszystkich stala: osobliwie jednak do cierpliwości siła miała okazyi, wszystkie przykrości dziwnym statkiem i pomiarkowaniem umysłu znosząc. W rzeczach do pomnożenia chwały Boskiej pilna, ale i ekonomicznych. Rujny kościoła i klasztoru, od Kozackiej i Szwedzkiej zajadłości nadpsowanego, naprawiła, i wspaniale restaurowała, dobra windykowała, sprzęt kościelny posprawowała, zakonnym swym siostrom wszystkim zarówno bez respektu na osoby, affekt pokazywała: pospoliciej te do zakonu przyjmowała, które z pobożnością, niżeli które z wielkim posagiem szły za klauzurę: aż też wysłużony na chwale Boskiej wiek swój życia 75. zakonnego 57. w roku 1692. zakończyła. Ciało jej nieskażone znalezione 1699. Bracia tych dwóch siostr z Rozrażewskiej spłodzeni. Pierwszy Stanisław Franciszek starosta Lipieński, dziedzic na Szamotułach i Wronkach, miał za sobą Jadwigę Gultowską z Racata herbu Leszczyc, z której dwie córki zostały: Joanna, Tarła Alexandra kasztelana Zawichojskiego, zeszła 1684. Ludowika, Jana Łąckiego Korzboka kasztelana Kaliskiego, małżonki. O dwóch synach tegoż Stanisława namienia *MS. o Famil. Pruskich*, ale znać młodo pomarli. Drugi Mikołaj Alexander, dziedzic na Wieleniu, Górce, Rawiczu, i Osiecznie, żona jego Zofia Teresa Przyjemska, Wojciecha kasztelana Gnieznieńskiego córka, z tej miało być potomstwo, według tegoż *MS.* ale o niem nigdzie nie czytam, podobno córka jego była za Janem Opalińskim wojewodą Brzeskim Kujawskim i generałem Wielko-Polskim, ile że ten Jan trzymał Rawicz i Osieczno.

Zofia księżna Ostrogska wojewodzina Wołyńska, córka Jana wojewody Sendomierskiego. Urodziła się 1575. roku, ochrzczona w dzień Bożego ciała, od Ks. Benedykta Herbesta Soc. Jesu, zkąd osobliwsze nabożeństwo na potem miała do Najśw. Sakramentu. Matka jej, gdy ją rodzić miała, wszystkich ubogich w szpitalu częstowała; od brata swego świątobliwie wychowana za naleganiem stryjowskiem w stan

małżeński wydana, za Alexandra książęcia Ostrogskiego wojewodę Wołyńskiego, luboć ona intencyom matki swojej chcąc zadosyć uczynić, w wiecznem Panieństwie służyć Bogu zamyślała, dla tego w testamencie swoim tak mówi: „Za wolą Boską i Stryja mego szłam za mąż, a jam sobie stanu takiego życzyła, jako mię chciała mieć rodzicielka moja, nie byłam godna tego świętego stanu.“ Wniosła w dom książęcy wielkie dobra z miastami Jarosławiem i Kanczugą i t. d. ale oraz i wielką ku mężowi obserwancyą, tak dalece, że we wszystkiem chcąc mu dogodzić, do tego kościoła katolickiego jeździła, choć z niewygodą swoich nabożeństw, gdzie książę chciał; a ztąd widząc jej taką ku sobie powolność i roztropność, w wielkiem ją mąż miał poszanowaniu. Siła pracowała, żeby go była od schizmy Greckiej do jedności z kościołem prawowiernym przyprowadziła: i nie darmo: bo w roku 1603. umierając, w niebytności jej, książe, kapłana katolickiego jedynie mieć pragnął. Po śmierci jego żałobę wziąwszy, nigdy potem tej barwy aż do śmierci nie zrzuciła, i acz w kwitnącym wieku, wdowi stan prowadzić postanowiła: miałać wprawdzie siła konkurrentów, uprosić się jednak nikomu niedała, i owszem ślubem się czystości wdowiej Bogu obowiązała, a tak przez lat prawie 32 (z mężem tylko jedenaście żyła) chwalebnie przeżyła. Oprócz uroczystych świąt i dni niedzielnych, we czwartki spowiedź czyniła, do tajemnic ołtarzowych przystępowała. O żadnem nigdy nabożeństwie ani słyszała, ani czytała, któregoby w używaniu nie miała. Przez post wielki, codzienne rozmyślania o męce Pańskiej czyniła, więc i chorą będąc, o tejże tajemnicy kazania domowego w każdy dzień na pałacu słuchała. Prywaty i powagi w nabożeństwie nie przestrzegała, dla tego chętnie z pospólstwem i z poddaństwem się swojem rada modliła. Gdy jej ktoś radził, żeby się pałacowem kontentowała nabożeństwem, a do kościoła na publiczne nie schodziła, a bywało to pospolicie, i w chorobie, tym go zbyła; gdyby prawi zacna jaka osoba w dom się mój trafiła, izailż nie musiałabym dla niego niewczasu jakiego zażyć, a czemuż nie mam dla Boga małej niewygody sobie zadać. Trafiło się, że w niezdrowiu w dni postne, musiała za rozkazaniem medyków zażywać potraw niepostnych, w ten czas dla zgorszenia prywatnie jedząc, trzech tylko potrawek zażywała. Ciało swoje dyscyplinami szpilczastemi siekła aż do krwi, a w chorobie kiedy sił własnych nie stawało, komu innemu bić się kazała. Używała i włosiennicy, nietylko ostremi węzełkami, ale i szpilkami natkanej. Pewnych dni na gołych deskach, bez wszelkiej pościeli legała. O domowych swych pilne staranie

miała, aby wszelka poczciwość w ich życiu, i w obyczajach pobożność była, nie trzymała na swym dworze, ludzi sławy i cnoty podejrzanej. Acz zawsze szczodrobliwie ubóstwo żebrzące opatrywała, nad to jednak dosyć często w rok, czas sobie upatrzywszy, w szpitalu ich częstowała, i sama im na ten czas do stołu hojnie wystawionego służyła. Oprócz tego, nie tylko z Pańskich dostatków, ale też i z pobożnych rąk swoich pracy, ubogie odziewała. Od niej wspaniale fundowany klasztor Benedyktyńskiego zakonu w Jarosławiu, do którego z Chełmińskiego klasztoru Panny zakonne sprowadziwszy, sama im ze wszystkim dworem książęcym drogę zajeżdżała. A jako na założeniu kościoła S. Jana w Jarosławiu przy kollegium Soc. Jesu od matki swej wystawionym, kamień pierwszy z siostrą swoją Katarzyną położyła, tak szczególniej tenże kościół ubogaciła różną argenteryą, a między innemi, lichtarzami srebrnymi, jeszcze z skarbów książąt Mazowieckich do siebie przez sukcessyą spadłemi, obrazem S. Ignacego w 60 grzywień srebra, monstrancyą szczerozłotą w drogie kamienie przystrojoną, apparatami bogatemi, marmurowym S. Walentego Męczennika nadgrobkiem. Temuż kollegio aukcyą fundacyi uczyniła, przydawszy folwarczki, Łazy, Tywonią, i wioskę na Wołyniu Petyhorce, na kupno Łowiec pieniężną się summą przyłożyła, placami naddanemi rozszerzyła go. Także na fundacyą domu *Tertiae probationis* w Jarosławiu, naznaczyła kościół Panny Maryi w polu, a wzajem dobra pewne z daleko większą intratą proboszczowi Jarosławskiemu nadała, w rekompensę nie pewnych przypadkowych offert, gdzie potem ten dom córka jej Anna Aloizya Chodkiewiczową szczodrobliwie ufundowała. Ozdobiła i Panieński, tamże w Jarosławiu swej fundacyi, kościół, to sprzętem należytym, to monstrancyą złotą w dyamenty i kamienie sadzoną. Do grobu błogosławionego Stanisława Kostki, z osobliwego, które ku niemu miała, nabożeństwa, syłała do Rzymu bogate wotywy drogiemi dyamentami sute: udarzyła i ołtarz jego Jarosławski przed śmiercią. Zawiesiła przy grobie S. Jacka z pokrewnionego sobie przez matkę Odrowążownę, wielką lampę srebrną. Na zakonniki Bożogrobskie, mianowicie Przeworskiego konwentu, wspomina jej dobroczynność historyk tegoż zakonu, *Nakiel. w Miechow. fol.* 912. gdzie ją chwali z osobliwej jej przychylności ku kapłanom i wszystkim ludziom duchownym. Młódź szkolną do nauk chcąc zachęcić, hojnie prowidowała, razem ich siedmdziesiąt uczących się w Jarosławiu 1608. przystojnie odziała: bursę pauperum dla nich fundowała. Co rok mianowicie w dzień narodzenia swego, tyle czerwonych

złotych dawała kościołowi, ile lat przeżyła, jakoby okupując Panu Bogu lata swoje. Nigdy nikomu nic nie odmówiła, kiedy ją kto przez pokorę Najśw. Matki o co prosił, dawszy się z tem słyszeć, gdybym nic więcej nie miała, tylko grosz jeden, i tymbym się dzieliła przez pokorę tej Świętej Boga Matki. Dla pomnożenia wiary katolickiej, schizmatyków za okazyą podaną rugując, kapłanów katolickich na to miejsce osadzała: co jej listem swoim chwalił Klemens VIII. Papież. Poddanym swoim nie tylko sama krzywdy nie czyniła, ale też przestrzegała, żeby im nikt nie czynił; wszystkim do siebie wolny przystęp dając, supplik słuchając, i ratując jak mogła. Zgoła była to Pani i roztropnością i cnotą wielka. W tych ją śmierć zastała pobożnych uczynkach, o której od spowiednika przestrzeżona. „Pragnę jej," odpowiedziała, „gotowam na wolą Bożą, nieczuję, coby mię trwożyć miało;" sakramentami tedy świętemi opatrzona, poszła po zapłatę świątobliwego swego życia w Jarosławiu 1635. 29. Października ciało jej tamże u Ś. Jana złożone.

Krzysztof wojewoda Pomorski, starosta Gołubski i Kościerzyński, czwarty syn Stanisława wojewody Chełmińskiego, dziedzic na Mroczy: *Histor. Polon Prut.* wspomina o nim, że był na zjeździe Krakowskim pod czas interregnum 1572. i po Henryka Walezego, a znać z swojej własnej chęci i swym kosztem do Francyi jeździł. Nadgrobek jego tak o nim mówi: *Christophoro etc. antiqua generis nobilitate, et omnium insignium virtutum concursu, religione, probitate, morum integritate, et liberalis vitae splendore incomparabili, Stanislaus Kostka Terrarum Prussiae Thesaurarius, Christophorus Bernensis, Georgius Gołubensis, Capitanei, Patri charissimo hunc tumulum posuerunt. Exactis plus minus sexaginta quatuor annis, maxima vero parte aetatis in Reipublicae negotiis, consumptis, obiit in oppido Mrocza* 1594. 15. *August. hic sepultus jacet Golubii.* Przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Katarzynę Konopacką wojewodzankę Pomorską, i z niej to byli ci synowie trzej, a czwarty Jan opat Oliwski, córek także trzy, jedna Katarzyna, Janowi Trzebuchowskiemu kasztelanicowi Gnieznieńskiemu, była to Pani świątobliwego żywota. Druga Zofia, Stefanowi Batoremu hrabi de Somlio, stryjecznemu bratu kardynała Batorego, zaślubione. Trzecia Anna w Panieńskim pod regułą Ś. Benedykta w Chełmnie zakonie, ślubami się Bogu obowiązała; a gdy Anna Kostczanka księżna Ostrogska stryjeczna jej siostra, w Jarosławiu klasztor tejże reguły fundowała, na zaszczepienie tam pobożności zakonnej, ona tam z innemi od Magdaleny Mortęskiej ksieni Chełmińskiej ze-

słana, we dwie lecie potem, to jest 1615. ksienią tam została, na którym urzędzie, tak swojej wokacyi zakonnej, jako i powinności przełożeńskiej, z wielką wszystkich pochwałą dosyć uczyniła, kościół z cegły wymurowała, i ozdobiła apparatem, część także klasztoru z fundamentów wyprowadziwszy postawiła. Sześćdziesiąt i trzech Panien zakonnych w Bogu matka, we wtorek Wielkonocny 1642. życie to śmiertelne zakończyła, przed śmiercią na cztery lata wielkiemi boleściami ściśniona, z wielką to cierpliwością od Boga przyjmowała i dziękczynieniem. W chorobie przewlokłej co drugi dzień kommunią Świętą przyjmując. Ciało jej niezkażone w roku 1699. znaleziono.

Stanisław podskarbi ziem Pruskich, i ekonom Malborski, starosta Tczewski, Gołubski i Kowalski, dziedzic na Mroczy i Śmiłowicach, syn pierwszy Krzysztofa wojewody Pomorskiego, łożył nakłady znaczne z bracią swoją na restauracyą Bernardyńskiego klasztoru Nowskiego. *MS. o Familiach Pruskich* zowie go wojewodą Brzeskim Kujawskim, i z niego *Duryewski*, ale jeżeli na rok 1602. śmierć jego przypadła, o czem niżej, to na tem krześle i przed tym i po tym roku, siedział Leszczyński, dla tegoć nadgrobek jego, tego mu tytułu nie daje, tylko podskarbiego, i starosty Tczewskiego, a pochwałę jego, taką przydaje, *Viri integerrimi et vigilantissimi, Sigismundo III. ob virtutem ac fidem, et in expediendis commissis sibi negotiis dexteritatem industriamque singularem, cujus sane evidens, ac perquam memorabile monimentum, in superiori arcis regiae Mariaeburgensis templo ad posteritatem annotatum exstat, cum primis dilecti, ob pacis et concordiae publicae indefessum studium, tum ob mirificam humanitatem, ob constantem perpetuamque plurimis benefaciendi voluntatem ac promptitudinem omnibus chari, qui cum vixisset annos 53. Torunii excessit* 22. *Maji* 1602. znać że bezżenie żył.

Jerzy wojewoda i ekonom Malborski, starosta Gołubski i Tczewski, podskarbi ziem Pruskich, drugi syn Krzysztofa wojewody Pomorskiego: był wprzód kasztelanem Chełmińskim 1606. Konstancyą Austryaczkę Królową, na pierwszym jej do Polskich granic wstępie, przyjmował i witał, a potem na weselu, bogatym bardzo prezentem upominkował. W r. 1609. komissarz z innemi kollegami do Prus książęcych, w Królewcu sejm szlachty tamecznej odprawił, kwerel publicznych wysłuchał, do gubernacyi i sprawiedliwości administracyi w tem księztwie, należyte ustawy napisał, a między innemi to postanowił, żeby zbiegów albo apostatów od wiary wydawano. *MS. o Familiach Pruskich* to o nim przydaje,

że czytaniem ksiąg, expedycyą listów, łowami, koni ćwiczeniem, chronił się próżnowania i grzechów, które ztąd pospolicie pochodzą: zszedł z tego świata 1611. na zamku Malborskim 18. Maja, *Orthodoxae fidei semper tenacissimus, eximia pietate, ingenio, virtute, plurimis mortalibus praestantior*, mówi o nim nadgrobek.

Jan opat Oliwski, trzeci syn Krzysztofa wojewody Pomorskiego, a przedtem archidyakon Pomorski, i kanonik Krakowski, umarł r. 1591. w Chełmży katedralnym kościele pochowany, gdzie o nim nadgrobek jego, taką mu pochwałę daje, *Joannes Kostka patre Palatino natus, Vir pius, castus, prudens, humanus, benignus, liberalis, postpositis curis secularibus, spiritualem elegit statum, mox a Rege Stephano Abbas Olivensis creatus, ubi se civilem suis et externis, declaravit; adventum deinde Sigismundi III. humanissime et sumptuosissime Olivae excepit.*

Krzysztof kasztelan Biecki, starosta Kościerzyński, czwarty syn Krzysztofa wojewody Pomorskiego. *Vir eximia pietate, ingenio, armis et pace, virtutibus caeteris plurimis praestantior, qui in Galliis sub rege Henrico IV. stipendia cum meruisset, ad Rupellam globo ab obsessit ictus, inter cadavera vix inventus, ad pristinam cura medicorum vix rediit sanitatem. Post reditum in Patriam, a rege Stephano inter aulicos adscriptus, deinde in Valachia sub Sigismundo III. ad fluvim Thelesimum contra Michaelem Principem Moldaviae, operam militarem Patriae praestitit, opibus opulentus, prole faecundus, omnibus charus, in toto reliquo beatus, in contemptu tamem caducorum perfectus Philosophus, fatalem diem obiit* 10. *Septembris* 1603. Tak o nim świadczy jego nadgrobek. Z Anny Pileckiej herbu Leliwa, starościanki Hrodelskiej wdowy po Janie Kostce staroście Lipieńskim, miał trzy córki, Katarzynę Wąpowską kasztelanową Przemyślką: Zofią, Piotra Opalińskiego wojewody Poznańskiego, małżonkę, umarła r. 1638. pochowana w Sierakowie, gdzie fundacyą dla OO. Bernardynów zaczętą od męża swego, chwalebnie skończyła, a przecię i długi po nim zostawione na dwakroć sto tysięcy spłaciła; żyła z mężem w dziwnej zgodzie i miłości, jedno drugiego napominało do dobrego, ubiegali się do służby Bożej i świątobliwych uczynków, oboje przestrzegali, aby nic nie czynili, choćby z największym pożytkiem być miało, coby albo obrazę Boską, albo krzywdę bliźniego za sobą pociągało. Trecia ich siostra Anna, w Chełmie najprzód w zakonie S. Benedykta na wieczną się służbę Boską zawiła, do Jarosławia wkrótce przeniesiona, po ciotki swojej rodzonej śmierci, ksienią obrana w roku 1642. rzą-

dziła tym klasztorem do roku 1656. w którym pod czas wojennej burzy na pokój wieczny poszla w Dukli, gdzie przed nieprzyjacielem z sobą oraz wszystkie zakonne Panny uprowadziła. I lubo na złe czasy rządy jej przypadły, tak dalece, że cztery razy z sześciudziesiąt i trzema osób uchodzic musiala, przecież jako mogła wspaniale chwałę Boską utrzymywala, kapłanów i muzykę w liczbie nie małej, fabryki klasztornej dokończyła. Spendowała też nie mało na dzieci znać szlacheckie w szkolach się uczące: było i dwóch synów tegoż Krzysztofa, jeden Jan, który umarł w Mroczy, bezżennie żyjąc. Drugi Mikołaj Rafał.

Mikołaj Rafał, wojewodą go Brzeskim Kujawskim tytułuje *MS. o Familiach Pruskich*, przydaje jednak, że nim wjechał na nie, umarł: to pewna, że był krajczym Królowy Konstancyi Austryaczki, starostą Malborskim i Starogardzkim. Przeciwko Gustawowi Królowi Szwedzkiemu rycersko stawał, luboć o nim nadgrobek przydaje, *fortunae tamen vices saepius expertus:* świat ten pożegnał w r. 1640. wieku swego 49. w Sokołowie w Sendomierskiem pochowany; z Zofji Plemięckiej nie zostawił tylko córkę jednę, Katarzynę Zofią, dziedziczkę na Mroczy, Łące, Sokolowie, Sendziszowie i Tyczynie; ta po śmierci Ojcowskiej, poszła za Dobieslawa Cieklińskiego kasztelana Czechowskiego, schodząc z tego świata w roku 1644. o czem nadgrobek jej w Rzeszowie, trzydzieści i trzy tysiące legowała do Panny Maryi w polu pod Jarosławiem, luboć to skutku nie wzięło. *Duryewski* rozumie, że ta Cieklińska była spłodzona z Zofji Pileckiej, ale to babka jej była Anna Pilecka nie matka, z którą dobra wzwyż wspomnione w dom ten weszły.

Maciej, czwarty syn Jakóba z Rokusowny, brat Stanisława wojewody Chełmińskiego, tego z Barbary Komorowskiej herbu Korczak, (domyśla się *Ks. Duryew.* że to była córka starosty Łęczyckiego) były dwie córki, nie Zakrzewska von Felden, jak pisze *Duryewski*, ale jako w Lubawie na tablicy nad kaplicą Mortęskich, brat ich Piotr biskup Chełmiński, kazał wypisać, jedna Anna Galemska na Dobrzyńskiej ziemi, druga Katarzyna Zelska podczaszyna Dobrzyńska: synów zaś z tejże było sześciu. Pierwszy Jakób Stanisław, miecznik ziem Pruskich, ten z Lichtyanowną zostawił syna Jana, sekretarza królewskiego, który ojcu swemu taki nadgrobek postawił. *Jacobo Kostka Ensifero Terrarum Prussiae, viro strenuo, artis militaris perito, domi et foris claro, corporis dotibus insigni, sexaginta tribus annis aetatis suae expletis*, 17. *Martii* 1590. *defuncto*, *Joannes Secretarius regius*, *parenti suo hoc sepulchrum posuit*, *et*

templum hoc Lasini restauratum exornatumque ad laudem Dei, in ejusdem defuncti memoriam dotavit anno 1615. Tego Jana sekretarza królewskiego był także syn z Jasińskiej, Jan, który z Bażeńską ostatnią z tego domu, żył bezpotomnie, to *MS. o Famil. Pruskich*, luboć *Duryewski*, tego Jana, co miał za sobą Bażeńską, kasztelanicem chce mieć Elbląskim, nawet inszego być rozumie Jana, inszego Zygmunta dzierżawcę Blemowskiego, ale nadgrobek jego wyraźnie o nim tak mówi: *Joannes Sigismundus Kostka, heres in Zalno, Tenutarius bonorum regalium Blomów et Wydrzno, hic quiescit, ipse non degener, maxima pietate ac virtute scientiaque multis praestantior, adolescentiam literis et exterarum nationum lustrationi, morum et linguarum cognitioni, cum impendisset, in patrium solum reversus, cum vix annum vigesimum tertium ingressus esset, et altissima heroici pectoris desideria exhibere caepisset, labore ac industria majorum suorum virtutes, mox sibi comparaturus, nobilissima ex Basseniorum stirpe maestissima conjuge relicta, immatura morte obiit Torunii* 1623. 10. *Januarii.* Drugi syn Macieja z Komorowskiej Wojciech, czyli raczej Mikołaj Marcin kanonik Warmiński, jako niżej obaczysz.

Piotr biskup Chełmiński, trzeci syn Macieja. Ucząc się jeszcze w Paryżu, a Jana Maldonata Soc. Jesu professora w teologji słuchając, już na ten szas swoję w pomnożeniu wiary katolickiej żarliwość wydawać począł kiedy Justa Raba Krakowianina, slawnego potem w tymże zakonie teologa, do tejże wiary namową swoją pociągnął: dopieroż na biskupstwie Chełmińskiem plac do tego obszerny mając, o nię zelował. A najprzód wielką pracą i pasterską czułością opatrzył, żeby się nie szerzyła w jego dyecezyi herezya: potem, aby kościoły katolickie należyte poszanowanie miały, sprawił, dobra kościelne swego biskupstwa marnie alienowane, wykupem z własnej szkatuły windykował. Synod duchowieństwa swego złożył w r. 1583. którego akta i konstytucye są w druku. W Chełmińskim klasztorze Panien zakonu Benedyktyńskiego, prawie na ów czas spustoszałym, Magdalenę Mortęską ksienią postanowiwszy, wzbudził przytłumioną chwałę Boską, i reformacyi tego klasztoru był obrońcą na potem zawsze serdecznym. W Lubawie klasztor z Saskiej nacyi Franciszkanów obserwantów, już także opuszczony, i spustoszony restaurował, i z Polski zakonników pobożnych tejże obserwancyi, to jest Bernardynów w roku 1580. znowu osadził, dobroczynnością swoją nieprzestanną opatrywał. Do kościoła i klasztoru Chełmińskiego od dyssydentów rugowanych

Franciszkanów *conventuales* przywrócił. A jako jeszcze kanonikiem Warmińskim i sekretarzem Zygmunta Augusta będąc, Soc. Jesu poufale kochał, i dobroczynność swoję, mianowicie kollegio Bransberskiemu świadczył, tak na pierwociach swego biskupstwa, staranie czynił, o fundacyi w swej dyecezyi kollegji w Toruniu tego zakonu, dla czego tak jego, jako i ksienią Chełmińską Mortęską z Kostczanki urodzona, za fundatorów przyznawają tego miejsca *literae fundationis* Zygmunta III. acz dopiero po jego śmierci, ta rzecz do skutku przyszła. Już był i Seminarium Cleri w swoim biskupstwie sporządzać począł, ale te zamysły śmierć przerwała w roku 1595. dnia 15. Stycznia, wieku swego 62. w swojej katedrze pochowany. Do niego taki list napisał święty Karol Borromeusz kardynał. *Virtus tua, et in nobili ista Ecclesia administranda fides ac diligentia vere pastoralis, facit, ut pro meo in tui similes studio, has ad te literas exarandas mihi esse putem*, i dalej przydaje. *Quae cum ita se habeant, magnopere Ecclesiae Culmensi gratulor, talem nactae pastorem, qui ad vitae Sanctitatem, morumque integritatem, eximiam etiam solicitudinem adjungit, ad gregem suum, omni virtute informandum. Deo autem gratias, quam maximas possum, ago; quod beneficentiae suae opes, tam liberaliter in te, benigneque contulerit.* Annibal także Rosselius temi go słowy wychwala. *Petrus Kostka vere in culmine generosi et liberalis animi positus, ut non immerito, cum Paulino Episcopo Nolano conferri possit. Adest praeterea ei, linguae suavitas, sermonis lepor, eloquentia varia, Philosophiae celebris notitia, ingenii perspicacia, judicium maturum, sagax, et promptum affabilitas, eximia morum suavitas, ut cum videris hominem, et paulum mores ejus perspexeris, ejus capiaris amore.* Biegły był w Łacińskim, Włoskim, Francuzkim, Niemieckim, Greckim językach; nadgrobek jego o mądrych pismach jego na świat wydanych namienia, *scriptis domi et foris clarissimum* zowiąc *).

Stanisław Chełmiński podkomorzy, i starosta Lauburski

---

*) *Krasicki w przypisach* namienia, iż posiada oryginalne listy tegoż Piotra Kostki biskupa Chełmińskiego pisane do Kromera biskupa Warmińskiego — z tych pokazuje się iż to był człowiek wielkiej nauki i rozsądku, w Greckim języku biegły, jak to widać z częstych jego cytacyi. — Pierwsze z tych listów są od roku 1569. do 1571. pisane są z Paryża: z poźniejszych pokazuje się, iż po odjechaniu Henryka Welezyusza, partyi Maxymiliana przeciw Stefanowi Batoremu sprzyjał, za co podczas wojny Gdańskiej, dobra biskupstwa jego, były od wojsk królewskich rozmaicie uciśnione. —

w Inflanciech, czwarty syn Macieja z Komorowskiej, w Niemczech w Węgrzech i Belgium pierwiastki dzieł rycerskich założył, powróciwszy do ojczyzny, od Zygmunta Augusta jeździł w legacyi do Filippa II. Króla Hiszpańskiego, a za Henryka Króla, do Brunświckiego książęcia. W r. 1569. Leal zamek w Inflanciech wziął pod Moskwą, i wyrzuciwszy ztamtąd nieprzyjaciela, ludźmi swemi osadził. Za Stefana Króla już generał artyleryi koronnej, na wszystkiej expedycyi Moskiewskiej, wielką był pomocą Królowi, do tak wielu z nieprzyjaciela wygranych: od tegoż Stefana jeździł do Pruskiego i Kurlandzkiego książąt, z wielką dzielności swej chwałą. Śmierć go właśnie w ten czas zabrała, gdy mu wdzięczna zasług jego ojczyzna honory wyższe gotowała. Prawdać że mu niektórzy kasztelanią Chełmińską przypisują, na którą jeszcze nieprzysiągłszy, umarł, ale jeżelić śmierć jego przypadła w r. 1587. wieku życia jego 53. to w ten czas ta kasztelania nie wakowała, bo na niej siedział Jan Dulski, jako się mówiło w pierwszym tomie, chybaby to r. 1578. jako *Posselius* namienia, po Jerzym Oleskim. Żona jego była Zofia Kizinkowna, o potomstwie jednak jego nigdzie nie czytam: był ten Stanisław na ubogich hojny, kościół w Szynwaldzie restaurował, kędy po śmierci z nadgrobkiem złożony: *Warszawicki* chwali jego *virtutem et industriam, domi forisque probatam.* Piąty syn Macieja według *MS. o Familiach Pruskich* Paweł, (ale na tablicy o której wyżej wspomniałem, żadnego nie czytam z tem imieniem brata biskupa Chełmińskiego Jana) ten z Finkowną spłodził syna Macieja, temu Anna Czapska powiła córek cztery, syna zaś jednego o dwóch imionach, Pawła Marcyana, dowodem tego jest nadgrobek te słowa: *Mathias Kostka a Sztemberg, dominus in Nogath et Pleszowice, Pauli Kostka, protunc Fridecensis Praefecti, filius: Petri Kostka Episcopi Culmensis nepos, vir humanitate et mira mansvetudine clarus, hic requiescit, moritur Smętoviae in Palatinatu Pomeraniae, unico filio Paulo Martiano de nomine, quatuor filiabus relictis, anno, saeviente in Prussia bello Svetico*, 1628. *aetatis* 56. *Petrus Kostka Succammerarius Culmensis Patrueli suo in Ecclesia Jauensi posuit.* Z tego poznać, że się Duryewski pomylił w procedencyi tego domu. Ten to Maciej, o którym on *fol.* 49. pisze, że zamek Sztemberg, którego fundamenta już były za Alexandra Króla założone, ale zaniedbane, niemałym nakładem murować począł. Ten to Paweł Marcyan w zakonie potem Norbertańskim życie swoje pobożnie zakończył. Z córek czterech tego Macieja, Anna Aloizya dostała się w małżeństwo

Trzcińskiemu łowczemu Sochaczewskiemu Maxymilianowi Jędrzejowi herbu Rawicz. Barbara Jakóbowi Oktawianowi Konopackiemu kasztelanowi Elbląskiemu, słudzy i poddani matką ją zwali dla szczególnej jej dobrotliwości, którą w chorobach, lekarstwa im opatrywała, karmiła chorych, sama usługowała. Jej szczodrobliwość na kościół Przysierski, jej hojne jałmużny na ubóstwo, jej umartwienia własnego ciała, jej gorące nabożeństwa do Boga i męki Chrystusowej, czego podobno świadkiem owe krwawe na rękach i nogach plamy czy piątna widziane po śmierci na ciele, Bóg i na tym świecie koronował, kiedy ciało jej po śmierci 1676. w lat kilkadziesiąt w całości zostawało. Trzecia ich siostra Katarzyna przeorysza Żukowska w zakonie S. Norberta (która w Żukowie powinna być dożywotnia,) świątobliwe jej rządy były, roztropnością i łaskawością surowość miarkowała, najwięcej jednak przykładnem życiem, drugim pobudką do większego postępku była: umartwieniem powierzchownem lubo ciało swoje trapiła, ale wnętrznego miała częstszą okazyą, przy różnych chorobach, dolegliwościach, niepowodzeniach; które z wielką cierpliwością ponosiła. O męce Pańskiej ile razy, czy słyszała, czy czytała, zawsze się we łzy rozkwiliła. Z affektu ku Najś. Sakramentowi, sama zawsze opłatki piekła dla hostyi i do poświęcenia. Jutrzni choć i w słabości zdrowia nigdy nie opuściła: w tak świątobliwych pracach odpoczęła w Bogu 1689. Czwarta Zofia, ostatnia z tego domu w Rządkowie pod Rawą, w roku 1698. i życia i całej w sobie familji koniec wzięła; ta sobie panieńskie życie choć na świecie obrawszy, koło siedmdziesiąt lat przeżyła w wielkiej świątobliwości, po śmierci jej postrzeżono na obudwu kolanach znaczne guzy, a największy na krzyżach z skórą odartą, znać tamte od klęczenia twardego, ten od dyscyplin. Pospolicie się zaś, od oczu ludzkich i konwersacyi uchodząc, zamykała; i żeby tym sposobniej z Bogiem się była mogła cieszyć. Do B. Stanisława Kostki miała osobliwsze nabożeństwo, który w chorobie fatalnej przez sen za sobą ją wezwał, *Pódź za mną.*

Jan, kasztelan Elblągski, wójt Malborski, atoli jako niżej obaczysz, tylko miał nominacyą na tę kasztelanią, syn szósty Macieja; Małgorzata Eilemberkowna siostra rodzona tej, co była za Stanisławem Kostką wojewodą Chełmińskim, córkę mu jednę powiła, Jana von Felden Zakrzewskiego małżonkę, i synów czterech. Z tych pierwszy Jakób bezżennie zszedł z tego świata, w Tarnowie leży: drugi Jan Krzysztof, w cudzoziemskich obozach do rycerskich dzieł przyuczywszy się, w ojczyznie potem za Stefana Króla, to w Gdańskiej,

to w Moskiewskich expedycyach wielkie tego dał dowody, dano mu było w zasługach starostwo Starogardzkie, wszakże nie wziąwszy w niem possessyi, na wieczność się przeniósł 1583. miał za sobą Bażeńską ostatnią z tego domu dziedziczkę, atoli z nią żadnego potomstwa nie zostawił.

Mikołaj nominat Chełmiński, opat Pepliński, syn Jana kasztelana Elbląskiego trzeci, od Zygmunta III. w r. 1592. kanonikowi na ten czas Chełmińskiemu dano było to opactwo, które przez pięć lat przez kommendę trzymał, żeby był mógł sposobniej, interessów tego klasztoru dochodzić, w roku 1599. professyą zakonną uczyniwszy, z wielkim pożytkiem rządy tego opactwa przez lat dwanaście i pięć miesięcy sprawował, dobra oderwane windykując, granice zawiedzione odbierając, restaurując budynki nadwerężone, sług Boskich zakonników przyczyniając, tak, że co tylko czterech w konwencie zastał, na swoim wstępie, trzydziestu braci po swojej śmierci zostawił. Powagi u wszystkich wielkiej, nauki i experyencyi niemniejszej, umysłu wspaniałego, z którym ludzkość ku wszystkim dziwnie umiał połączyć. Nigdy nikogo z braci od siebie nie puścił, póki zaturbowanego w weselszą myśl nie wprawił. Miał i nominacyą na biskupstwo Chełmińskie, jakoż wakowało r. 1610. właśnie w tym roku, gdy on się z światem rozstał r. 1610. w Pogotowie, pochowany w Peplinie, dwa razy jeździł do Rzymu; a na reparacyą klasztoru w Nowym, znacznie się przyłożył. Maciej czwarty syn Jana kasztelana Elblągskiego, którego nadgrobek u fary w Malborku tak o nim mówi: *Pater mihi Joannes Kostka, mater Margarita ab Eilemberk, uxor unice dilecta Anna de Felden Zakrzevia; filius unicus Petrus, quatuor filiae: Anna, Catharina, Margarita, Sophia, superstites a me relictae, morior anno partae salutis humanae* 1592. Z tych córek jego, Anna Panną umarła, Małgorzata żyła z Wojciechem Zelskim herbu Ogończyk, Katarzyna z Janem Frąckim, Zofia najprzód z Ulińskim podczaszym Przemyskim, potem z Abrahamem Leżeńskim herbu Nałęcz.

Piotr chorąży najprzód, dalej podkomorzy Malborski, nakoniec podkomorzy Chełmiński, starosta Białemburski, syn Macieja, o którym się dopiero mówiło: Króla Zygmunta III. do obozu pod Tczów idącego w domu swoim przyjmował, i przez dwa dni z całym dworem hojnie traktował; w Janiach, kościół wspaniale wymurował, nadał, i apparatem ozdobił: miał za sobą Annę Wiesiołowską kasztelankę Elblągską, z której dwóch synów zostało: Ferdynand i Felicyan, żyli jeszcze 1646. atoli o nich więcej nigdzie nie czytam, w którym roku ojciec ich umarł: przed Wiesiołowską

miał za sobą Cemiankę wojewodzankę Malborską, wdowę po Konopackim, ale z nią żył bezpotomnie.

Jan na Rostkowie, kasztelan Zakrocimski, syn Jana sędziego Ciechanowskiego, synowiec Jakóba na Sztembergu Kostki, z Małgorzaty Kryskiej wnuczki i siostry wojewodów Mazowieckich, dwie córki splodził, jedna z nich Mikołajowi Narzymskiemu zda mi się kasztelanicowi Sierpskiemu, druga Radzanowskiemu kasztelanowi Sierpskiemu, zaślubione; synów także dwóch, Pawła chorążego Ciechanowskiego i S. Stanisława Jezuitę. Z tych Paweł, z młodu wprawdzie płochej się chwycił światowości, ale po śmierci brata swego Stanisława, jak mu był przykry, odwodząc go, i przeszkadzając do zwykłego nabożeństwa, tak potem wetował tego dziwną ostrością życia: nietylko albowiem w domu, ale i w podróży, dyscyplinami ciało swoje siekł bez litości, trapił włosiennicą, postem, leganiem na gołej ziemi, albo jeżeli dla niezdrowia chciał się miękciej wywczasować, na posłanym tylko jednym kobiercu. Modląc się, krzyżem na ziemi polegał, mianowicie przed obrazem brata swego, już cudami wsławionego, młode swoje i mniej uważne z nim procedery winując i przepraszając. Codzień pacierze kapłańskie odmawiał, i officium o Najś. Pannie przez ostatnie życia swego lat dwadzieścia. Po krótkim a czułym snie, o wtórej godzinie z północy wstawał na modlitwę, którą na wiele godzin przeciągał, a ztąd kolana jego grubymi guzami, długim klęczeniem wyciśnionemi, zarosły. Mszy Świętych nietylko codziennie słuchał, co ich być mogło, ale też sam kapłanowi do tej ofiary usługował. Jadąc gdzie a mijając kościół, albo Boża mękę, z karocy wysiadał, i poklęknąwszy, nieco się pomodlił, i ziemię pocałował. Gdy nie mógł w drodze na mszą świętą trafić, w pierwszym który się trafił kościele, prosił księdza, aby mu kościół i cyborium otworzono; gdzie na twarz upadłszy, krótką ale gorącą modlitwę czynił. Wchodząc do kościoła na uszanowanie Boga, najprzód przy kościelnym progu, potem wpośród kościoła, na kolano jedno przypadał, a potem nim wszedł do ławki, na obie kolana przyklękiwał, i trzy pacierze mówił. Żadnego nigdy sługi nie przyjął, któryby nie był katolikiem, i professyi tej wiary wprzód nie uczynił. W Prasniszu Bernardynom kościół i klasztor wymurował. Tamże kościoła farskiego dochodów w dwójnasób przyczynił; przy którym kościele od matki swojej wymurowaną kaplicę pięknie ozdobił, argenteryą, malowaniem, i apparatem, kurs do tego przy niej fundowawszy, i odpusty z Rzymu wyjednawszy. Fundował bursę dla uboższych studentów przy kollegium Pułtuskim Soc. Jesu, luboć i kolle-

gium temu wiele łask wyświadczył. Szpitał w Prasniszu wymurował i nadał. Dobra swoje, a między niemi Rostków, sprzedawszy, wszystko na ubogich rozdał. Żadnych promocyi do dalszych honorów nie szukał, ale i ofiarowanych przyjąć niechciał, i owszem w kontr światu idąc, z ubogiemi przy szpitalu od siebie fundowanym, acz w osobnem i przystojnem miejscu, mieszkać począł, tam im do stołu usługował, pielgrzymów przyjmował, nogi im umywał: uszczypliwe o to języki cierpliwie znosząc, i owszem na grobie kazał sobie napisać: *Non erubesco Evangelium.* Już był otrzymał u przełożonych naszych, że go choć w podeszłym wieku do zakonu naszego przyjęto, gdy jednak resztę fortuny swojej uspokaja, w wielkiej opinji o świątobliwości swojej, w Piotrkowie zasnął w Panu 1607. 13. Listopada. Ciało jego martwe Bóg światłem nadprzyrodzonem przed pogrzebem ozdobił.

Święty Stanisław Kostka, drugi syn Jana kasztelana Zakrocimskiego, z Małgorzaty Kryskiej, urodził się w Rostkowie przy dokonaniu roku 1550. Znać że go Bóg jeszcze w żywocie matki będącego, sobie za sługę naznaczył, kiedy matka pobożna, z nim jeszcze chodząc, imię Jesus, jak go zwyczajnie malują, jasnemi promieniami otoczone, na żywocie swoim a na ciałeczku jego krzyżyki czerwone (skoro się urodził) wyrażone widziała. Po Chrzcie Świętym, ojciec chrzesny złożył go przy ołtarzu jako rzecz poświęconą, Bogu go zwykłą ceremonią ofiarując: więc też życie jego, całe święte było, ile że go był Pan Bóg wielkiemi dary od młodości okrasił, wlewając w piękne naczynie wysokie cnoty i duchowieństwa pełne. W trzynastym roku z rodzonym swoim Pawłem do Wiednia na nauki wysłany, z razu w domu tym, który na Szlacheckie dzieci fundował Ferdynand Cesarz, przemieszkiwał: gdy jednak ten dom, syn Ferdynanda Maxymilian odjął, musieli się wszyscy studenci o insze stancye starać, zatem i Kostkowie w gospodzie ale heretyckiej stanęli, acz Stanisław, by mu wolno było, znalazłby był sobie inną gospodę, starszy jednak brat nim rządził, który różne na on czas miał od niego obyczaje, i owszem używając prawa swego starszeństwa nad nim, tem więcej się częstokroć, na niego pobudzał, im go cierpliwszym widział; przychodziło nie tylko do słów uszczypliwych, ale i do bicia. Stał na to wszystko Stanisław i prośbą i groźbą braterską niezwyciężony, a żeby był okazyi do impetów takich nie dawał, usługował bratu czyniąc rozkazaniom jego zadosyć, swoje zaś dobre uczynki jako mógł ukrywał, zwłaszcza posty, i modlitwy w noc długo przewleczone. Na

przodku mały się zdał mieć w naukach postępek; ale gdy retoryki doszedł, między pierwszemi był, choć więcej nabożeństwu swemu, niżeli nauce dawał. Podał mu był Bóg do serca, aby światem wzgardził, a w zakonie na służbę się jego cale poświęcił: tail w sobie te myśli przez sześć miesięcy, których gdy się potem spowiednikowi swemu zwierzył, przedziwnej się słodkości z nieba, którą ledwo mógł ogarnąć, napełnił. Prosił się tedy Ks. Laurentemu Magiuszowi do zakonu naszego, do czego zażył instancyi posła papiezkiego, i innych, atoli prowincyał obawiając się, żeby ztąd jakiego kłopotu zakon cały nie poniósł, odmówił wpraszającemu się świętemu młodzieńcowi. Tym czasem Stanisław w ciężką niemoc zapadł: na której początku ukazał mu się szatan w osobie psa srogiego, trzy razy się nań miotał, ale go Kostka Krzyżem Ś. i wzywaniem P. Boga, tyleż razy od siebie odrzucił. Po tej potyczce wygranej, przystąpili Aniołowie ŚS. do niego, widząc się albowiem tak chorym, i rozumiejąc że już bliska śmierć była, w wielkim smutku zostawał, że bez Sakramentu Ś. umrzeć miał, o bracie jako nie bardzo na on czas nabożnym zwątpiwszy, a o heretyku gospodarzu, żadnej nadzieje nie mając, do P. Boga się samego obracał; działo się to na początku miesiąca Grudnia, gdy trochę przedtem, niżeli w niemoc wpadł, na święto się swej patronki Ś. Barbary przyprawując, i żywot jej czytając, trafił na ów jej do wiela udany przywilej, iż kto ku niej ma nabożeństwo, bez przeczystego sakramentu, z tego świata nie zejdzie, i począł w nadziei wielkiej do niej mówić: teraz czas patronko moja, abym tej łaski twojej doznał, uproś mi to u twego Oblubieńca dobrodziejstwo, abym bez tego pokarmu najświętszego nie umierał. W tej modlitwie, ukazała mu się Ś. Barbara, i z nią para Aniołów ŚS. Sakrament Najśw. przynoszących, którzy do łóżka przystąpiwszy, ze czcią mu go podali, on też z pokorą wielką i radością ciało Pańskie przyjął: a w tem się bardzo źle mieć, a prawie konać poczynał, z wielkiem tedy weselem, ile tak chlebem anielskim posilony, śmierci czekał: w tem przeczysta mu się Matka Boska ukazała, dzieciątko na rękach swoich niosąc, ciesząc sługę swego, a chcąc go hojniejszą słodkością napełnić, na łóżku jego, Synaczka położyła, z czego Stanisław przedziwnie uweselony, i na ciele ozdrowiał. Upominała go tamże Najśw. Panna, aby do zakonu Soc. Jesu wstąpił, zkąd wielce mu gorącej ochoty przybyło, mając i dawny swój ślub, aby się był P. Bogu na służbę, w tym zakonie poświęcił; gorącej tedy o przyjęcie u prowincyała nalegał; lecz prowincyał inaczej mu tego nie

obiecywał, ażby miał przyzwolenie ojcowskie, którego że mu się trudno było od ojca, chyba więzienia, spodziewać, dla tego Stanisław udał się o radę do ks. Franciszka Antoniego Soc. Jesu kaznodziei Cesarzowy Maxymilianowy: ten poradziwszy się P. Boga na modlitwie, kazał mu się udać do Augszpurga do Piotra Kanizynsza prowincyała wyższych Niemiec, albo więc do Rzymu do ks. generała Franciszka Borgiasza, czyniąc mu otuchę, iż tam gdzie się nie uczył, prędzej miał być przyjęty. Tę radę jako od P. Boga przyjąwszy, o uciekaniu myślił; do czego mu też brat Paweł dał przyczynę: bo gdy go, tak jako i pierwej troskał, i bił, rzekł mu Stanisław; takiem ze mną obchodzeniem przywiedziesz mię do tego, iż od ciebie ucieknę, a rodzicom moim sprawować się o to będziesz musiał; na co on mu grubo odpowiedział; idź, byś chciał pójść i na szubienicę. Zatem młodzieniec cicho sobie płócienną czarną odzież kupiwszy, jako ubogi się wyprawując, noc onę na modlitwie strawił; a rano gdy jeszcze brat leżał, pytał się go Stanisław, jeżeli mu wprawdzie odejść dozwala, lecz on go i tu z gniewem odegnał. Zaczem sukienki świetne zrzuciwszy, a w płócienne owe i podłe ustroiwszy się, poszedł do kollegium naszego, gdzie mszy S. wysłuchawszy, i Najś. Sakrament przyjąwszy, puścił się w drogę. W prawdzieć go brat Paweł żałością zdjęty z gospodarzem i inspektorem gonili, ale go nie znaleźli. Pisali o nim do generała do Rzymu nasi ojcowie Wiedeńscy, gdzie wyrażają, że tym którzy go ścigali, konie ustawały, temi zaś słowy ten list zamykają. Co się z tym młodzieńcem stanie, niewiemy; nadzieję mamy, iż nie bez rady Boskiej pobieżał: bo wielkim statkiem wszystko sobie jako z natchnienia Boskiego poczynał: a drudzy to przydają, co od samego Stanisława w Rzymie słyszeli; iż oni co go gonili, doścignęli go, i nań patrzyli, ale go nie poznali, lubo on ich dobrze znał. Drudzy tego dokładają, iż w onej drodze wszedlszy do kościoła heretyckiego, rozumiejąc go być katolickim, o Sakrament Przenajś. prosił, a gdy się oszukanym być baczył; płakał, iż mieć onej pociechy nie mógł, i że mu, jako pierwej w niemocy, aniołowie chleb anielski podali. Przyszedł za strzażą Boską Stanisław do Kanizyusza, otworzył mu serce i myśli swoje: poznał po słowach gorących Kanizyusz w nim moc Ducha S. i dobrze mu potuszył, przecież dla pewniejszego doznania, posłał go do Dylingu, aby tam u konwiktorów posługi domowe odprawował; z wielką pokorą i ochotą bawił się onem czeladnem i grubem usługowaniem Kostka, tak iż oczy na siebie wszystkich obrócił, którzy się pokorą jego i wierno-

ścią budowali; i przyszło do tego, że go Kanizyusz, nie pytając się wprzód o to generała, z drugiemi dwiema do Rzymu wysłał, i tak tę drogę, która miała mil Włoskich tysiąc dwieście, pieszo odprawił, gdzie stanąwszy, w dzień SS. apostołów Szymona i Judy w r. 1567. do zakonu przyjęty jest i probacyi. Pierwej w domu professów i w kollegium posługi kuchenne odprawował, a potem do S. Jędrzeja posłany był. Wszystkie te trzy miejsca dziwnie swemi świętemi przykłady ucieszył. Miał w ten czas Stanisław w towarzystwie zakonnego ćwiczenia ludzi wielkich i znacznych, a między niemi, Rudolfa i Klaudyusza Akwawiwów, z których drugi rządził potem generałem cały zakon Soc. Jesu, księdza także Stanisława Warszewickiego, który pierwszy życie świętego Kostki napisał. W tym czasie ojciec jego dowiedziawszy się o wszystkich procederach życia syna swego, pisał do niego list groźny i surowy, który gdy mu dano czytać, płakał, spytany o przyczynę płaczu, rzekł: Opłakuję ślepotę rodziców moich, iż się na darach Boskich nie znają: odpisał potem na tenże list, wielkim duchem i statkiem, na wszystkie się nędze i cierpliwość dla Boga ofiarując. W jakimby szacunku cnota jego u ludzi, a co większa u Boga, była, ztąd się pokazuje, że gdy brat jeden bardzo na sumieniu zatrwożony, o modlitwę go prosił, skoro się oba przed Najśw. Sakramentem pomodlili, zaraz uczuł w sobie brat wielkie rozweselenie i pokój na duszy; co sam potem kapłanem zostawszy, opowiadał. W posłuszeństwie i karności domowej zdał się nad inne więcej i lepiej wszystko czynić Stanisław, choć też to co i drudzy czynił, dla osobliwej wdzięczności i światłości w nim przebywającej. Był żywy w nim wszystkich cnót przykład, i starsi innym go nowicyuszom ukazowali na przykład. Wielką miał skromność i umiarkowanie na twarzy, na oczach, w chodzeniu, i w tem co jedno poczynał. Z twarzy jego jakaś niebieska barwa wynikała, i światłość z niej, jego czystości i całości świeciła, i na patrzące zamiłowanie czystości zawiewała. Nigdy go żaden smutnym i troskliwym nie widział; dusza rozkoszami świętego żywota napojona, więcej niżeli młodość, kwitnące lata jego czyniła: bo nieustając, zawsze się w Bogu trzymała. Nauczyciele jego pilno tego doglądali, aby serce jego, zbytnią duchowieństwa siłą, ciała jego nie tak potężnego nieprzemagało, jednak wszystek żywot jego, ustawiczna modlitwa była. Julius Facius rektor nowicyuszów to w nim upatrował, i świadczył, iż roztargnienia pod czas modlitwy na myśli nie miewał. Tak go zaś miłość Boska roztapiała, iż się ciało rozpalało, i musiały się chusty zimną wodą zmoczone do serca jego przy-

kładać. Ku Najśw. Matce miał osobliwszy affekt, zkąd Emmanuel Sa, gdy z nim Kostka szedł za towarzysza, spytał się go, czy kocha Najśw. Pannę; on pokornie wdzięcznemi usty odpowiedział: co pytasz ojcze, moja to matka. Gdy o tej Królowej niebieskiej mówił, wymyślał jako mógł, nowe i prześliczne jej przezwiska i stopnie, na których ją posadzał co najwyższe z wielką usilnością, jakoby mu było ciężko, iż wyższego dla niej miejsca, któremby ją czcił znaleźć nie mógł. Gdy rożany wianek, i inne do niej modlitwy odprawował, co bardzo często czynił; baczyli to ojcowie, iż to czynił, z wielką, i nad zwyczaj pospolity słodkością, nawet widziana była nie raz twarz jego, niezwyczajną światłością cudownie jaśniejąca. A będąc takiej świątobliwości i niewinności, nigdy ciała swego, lubo sobie ze wszystkiej miary posłusznego, trapić nie przestał, na żadną się surowość nie przeląkł, nic sobie trudnego, czegoby nie przemógł nie miał; co u drugich pracy, utrudzenia, i podłego usługowania dla doświadczenia widział, to sam nienasyconą chęcią czynić i robić chciał, i w niskich a w grubych robotach, bardzo się weselił i kochał, i o nie prosił: a żeby był w tak porywczych i bystrych nabożeństwach szatańskiej jakiej zdrady uszedł, wielce był posłuszny starszym, i regułom zakonnym podlegający. To też jako źródło świątobliwości i wszystkich darów, które nań z nieba płynęły, było; że powołanie swoje do zakonu Societ. wielce sobie poważał, znać to było w jego rozmowach, w których łaskę Boską wezwania swego do zakonu wysoce wysławiając popłakiwał, obwiniając siebie samego, iż daru tego dostatecznie nie umiał odwdzięczyć P. Bogu. Bardzo sobie także poważał reguły zakonne, i jakoby na swój wzrost i potrzebę uczynione miłował i pilno wypełniał, osobliwszą jednak do posłuszeństwa ochotę mając, i najmniejszem rozkazaniem nie pogardzał; jednego czasu z Klaudyuszem Aquaviva także nowicyuszem do kuchni drwa nosząc, gdy Klaudyusz z chęci swej, na się wiele brał, on tylko tyle, ile mu kucharz rozkazał, mówiąc; ja liczby rozkazanej nie odstąpię, i tak towarzysza swego, którego za mistrza miał, ochotę umiarkował. Gdy mu raz dla zatrzymania zdrowia, w onej jego ustawicznej do Boga zapalczywości, na czas modlitwy zaniechać kazał Julius Facius rektor, trochę się poczuł; ale zaraz tak posłuszeństwo wypełnił, iż nic pokoju myśli swej nie zmniejszył. W rozmowach potocznych i w umartwieniu ich przedziwne miał szczęście, wnet gdy z miary wypadły, umiał ich do duchowieństwa naprostować, z żywotów świętych składne przykłady wyrywał, tak jakoby sam na nie patrzył, albo też sam, co oni, czynił: z chęcią go-

rącą, sam siebie, i drugie do nich pobudzając. Nie o sobie nie trzymał, ani sobie czego przypisował, każdego sobie dziwnie poważając, czynił się ich Anielskiego towarzystwa niegodnym, a z każdego wzór brał, co sam czynić miał, cnotom się ich przypatrując. Tak szczęśliwie pracując w krótkim czasie długą doskonałości drogę odprawił, i zapłaty dostał. Dziesiątego albowiem miesiąca po wejściu do zakonu, w dzień w Niebowzięcia Panny Maryi, trzeciej godziny po północy za Patronką i Matką swoją do nieba poszedł w roku 1568. a dziewiętnastym życia swego. Przy zejściu jego dwa były osobne i podziwienia godne przypadki. Jeden, iż nie była, jako lekarze twierdzili, przyrodzona śmierć jego, ale nadzwyczajny porządek, od P. Boga rozkazana. Drugi, iż ją sam poczuł, i wiedział o niej, znać że ją sam sobie uprosił. Piotr Kanizyusz gościem będąc w Rzymie na początku miesiąca Sierpnia proszony na Exhortę do nowicyuszów, to im napomnienie za naukę sposobną do prędkiej doskonałości powiedział; aby każdy na początku każdego miesiąca, to w się wmówił, że to ostatni miesiąc żywota jego będzie, i przeto o taką się świątobliwość starał, w jakiejby chciał, żeby go śmierć znalazła. Uważali nowicyuszowie wielką mądrość w tem napomnieniu, a Stanisław przydał, że to mnie samemu właśnie mówiono: bo pewnie tego miesiąca umrę. Więc że przypadał dzień Ś. Wawrzeńca Męczennika, który się mu był dostał za miesięcznego Patrona, gotował się na owo święto, jakoby je mógł najlepiej uczcić, i w wigilią u ks. rektora o wiele pokut prosił, nie pozwolił mu ich jednak tylko kilka, i to lekkich, a między innemi, aby w samo święto dyscyplinę jawną przy obiedzie czynił, i w tenże dzień w kuchni aż do obiadu usługował, i u wtórego stołu jawnie spytany, o czem w kuchni myśli miał, on odpowiedział, wspomniałem patrząc na ogień, jako Ś. Wawrzeńca pieczono. Po chwili tegoż dnia począł się źle mieć, i kazano mu na łóżko: nie była febra, jeno małe poruszenie, którego uważać nie było potrzeba, jednak święty młodzieniec kładąc się na łóżko, i krzyż święty według zwyczaju nad nim ręką czyniąc, z zwykłem weselem rzekł. Jeżeli się P. Bogu podoba, abym z tego łóżka nie wstał, stań się wola jego, i zatem go wzięła febra, jakoby ognia onego swego Patrona uczestnikiem zostawał, lecz lekka była febra, i tercyana, która się tylko po trzykroć wracała. W dzień przed śmiercią, gdy Stanisław powiedział, iż przyszłej nocy dokonać żywota tego miał; bracia to za żart mieli, chybaby go Królowa niebieska, której w Niebowzięcia dzień przypadał, z sobą wziąść chciała. Po południu przyszła nań mdłość i pot zimny, i gdy Facius re-

ktor mówił. Nic to, tak to bywa, on odpowiedział, iż tą niemocą umrę, i wnet się słowo jego ziściło. Poczęły albowiem w nim siły upadać, i pilnie prosił, aby mu na ziemi umrzeć dopuścili; gdzie gdy go z wezgłówkiem złożono, Najśw. Sakrament z wielką swoją i drugich pociechą przyjmował; sam na modlitwy odpowiadał. Baczyli to wszyscy przytomni, że skoro się tylko do komory ciało Pańskie ukazało, jakoby do swego ulubionego wyskoczyć chciał, na twarz się jego nad zwyczaj piękniejszą, wesoły kwiat dziewictwa puścił. Dwakroć się spowiadał, jakby tego potrzebował, i bracia przepraszał, iż im nie dobre z siebie przykłady dawał. Potem inne modlitwy skończywszy z wesołą zawsze twarzą prosił o krucyfix, który w ręku trzymając, różne akty czynił, i ucałował wszystkie członki ukrzyżowanego, także i obraz Najśw. Matki, prosił także aby mu czytano i przypominano święte, które był sobie na karcie spisał, którzy mu się na miesiąc jak do zakonu wstąpił dostawali. Nakoniec gdy go pytano, coby go bolało, powiedział że nic. Drugi raz go pytano, czyby był gotów na głos Boży z ciała wychodzić, rzekł: Gotowe serce moje Boże: i tak w ręce jednej paciórki trzymając, w drugiej gromnicę, a często powtarzając Jezus Marya, żyć Bogu począł. Tak żywa barwa na twarzy, i w oczach jasność zostawała, jakby się uśmiechał, iż mniemali niektórzy że jeszcze żył. Jest pewne świadectwo, iż mu się przy skonaniu ukazała Najśw. Matka w wielkim orszaku Panien, zkąd wielu braci upatrowało, iż trochę przed skonaniem, oczy jakoby zawarte mając, i niby zasypiając wargami ruszał, i jakoby się uśmiechał, czegoś bardzo słodkiego, na ów straszliwy czas kosztując. Ks. Alfons Roiz który go dożywotniej spowiedzi słuchał, po śmierci zeznał, iż w nim szczerą znajdował niewinność, żadnym grzechem śmiertelnym niezmazaną. Umarł zaś Stanisław 15. dnia Sierpnia, o godzinie trzeciej z północy, o której mniemają niektórzy, że Najśw. Panna do nieba jest wzięta. Pod tymże czasem jednemu jego towarzyszowi w domu professów na poły śpiącemu, zdało się iż idzie nawiedzić Stanisława, w tym go potyka drugi towarzysz i rzecze, próżno idziesz, bo Stanisław już jest w niebie; czemu gdy się on dziwował, powtórzył, że Stanisław już jest w niebie, i godzinę powiedział, której umarł, jednak ocknąwszy się rano, powiedziawszy drugim ono widzenie, pobieżał nawiedzić chorego, ale tak nalazł, jako przez sen słyszał, i dziwując się, o tejże godzinie jego zejścia dopytawszy się, rzecz onę rozsławił. Zbieżeli się prędko do ciała świętego wszyscy ojcowie i bracia, i nogi jego całując, łzami polewali, dziękując P. Bogu za takiego

towarzysza i w niebie pomocnika; drudzy używając szatek jego i rzeczy których zażywał, za relikwie chowali: na co patrząc doktor sławy Franciszek Toletus Soc. Jesu, a potem kardynał, zawołał; Młodzieniaszek jeden Polak umarł, i wszyscy do ciała się jego cisną, a my starzy gdy pomrzemy, takiej czci mieć nie będziemy. Pogrzebiony Stanisław u S. Jędrzeja w Rzymie, w osobnej trumnie: ciało jego (lubo w zakonie naszym tego zwyczaju nie masz) wszystko przy pogrzebie kwieciami: było obsypane: toż ciało jego przez długi czas całe i nieskażone zostawało. Był wzrostu miernego, twarzy pięknej, białej i okrągłej, do której się rumienność przymięszywała, włosa czarnego, oczy miał przezroczyste, mokre i niejako płaczliwe. Wkrótce po śmierci P. Bóg go wielkiemi cudami po wszystkim świecie wsławił: tak, że już w roku 1580. obraz jego z tytułem *Beati*, powagą urzędową na blasze ryto, wybito, i po świecie rozesłano. Klemens VIII. Papież w jednym swoim liście, nazwał go *Beatum*. Paweł V. na prośbę Alexandra Peretta de Monte Alto, protektora narodu Polskiego, i Jędrzeja Opalińskiego proboszcza na ten czas Płockiego, sekretarza koronnego, posła do stolicy apostolskiej od Zygmunta III. a potem biskupa Poznańskiego, i na żądanie Eleonory Ursyny żony księcia Alexandra Sforcyi, pozwolił, aby obraz jego jawnie u S. Jędrzeja, z tabliczkami srebrnemi, i z lampami był wystawiony, w roku 1605. co zaraz przy znacznym konkursie ludzi wykonał Opaliński, bogato obraz jego przystroiwszy. Klemens X. Papież, za prośbą Michała Króla Polskiego w roku 1670. święto jego dnia trzynastego Listopada do obchodzenia naznaczył, z pozwoleniem mszy świętej i kapłańskich pacierzy, jako o wyznawcy świętym. W roku 1674. tego błogosławionego, między najprzedniejszych Patronów Polskich policzyć pozwoliwszy, uroczysty dzień jego w Polszcze, na pierwszą niedzielę, po trzynastym dniu Listopada, przeniósł. Którą łaskę stwierdził i znaczniejszą uczynił Innocencyusz XI. Papież, kiedy na instancyą Jana III. Króla, który pamiętne pod Chocimem z Turków zwycięztwo, za jego protekcyą otrzymał, w szereg najpierwszych korony Polskiej Patronów policzyć, a uroczystość jego doroczną, z oktawą, w tęż niedzielę po wszystkiej Polszcze obchodzić rozkazał. Klemens XI. w roku 1714. dekretem go swoim między świętych Pańskich policzył; ze wszystkich cudów jego, których jest bardzo wiele, trzy te approbowawszy. Pierwszy, Anny Teodory de Ligniville, ta przewlokłą niemocą złożona, tak, że na nogi przez kilka lat stąpić nie mogła, bliższa śmierci niż życia, gdy ani najdoskonalsi medycy ratować jej nie mogli, skoro się

do Ś. Kostki ofiarowała, i do kościoła, się zanieść kazała, pod czas podniesienia ciała Pańskiego na mszy, gorąco się modląc, w momencie z krzesła, zdrowa wstała, i o swych nogach do domu się wróciła, w r. 1602. Drugi, Jedrzeja Fausta Unikowskiego zakonu S. Benedykta r. 1640. ten na ciężką malignę, która go przez 7. niedziel trzymała, zapadłszy; śmiertelnym się widząc, prosił, żeby na jego intencyą przed ołtarzem S. Kostki w Kaliszu msza była, pod czas której, tak zdrów, został, jakby nigdy nie chorował. Trzeci, Franciszka Xawiera Soc. Jesu, ten paraliżem ruszony, obrazek S. Kostki z lekka do zarażonych członków przykładał, najprzód do głowy, w momencie ustał paraliż, potem do ręki, i ztąd ustąpił, dalej do innych członków, i tak zupełnie przyszedł do zdrowia. Działo się to w r. 1673. Benedykt XIII. Papież, Klemensa XI. dekret do skutku przyprowadził 1726. a w r. 1728. odpust zupełny w uroczystość jego na cały świat pozwolił wiecznemi czasy. Pisali o nim *Gregorius Vigilantius Samboritanus Poeta Polski wierszem. Franciscus Sachinus Soc. Jesu. Piotr Skarga Soc. Jesu. Martinus Baronius, Bartoli S. J. którego z Włoskiego na Ojczysty język przełożył. Ks. Tylkowski. Teraz świeżo życie jego znowu po Włosku z druku wyszło* 1727.

Kostro *herbu Rawicz*, w Rawskiem i Podlaskiem województwie. Cyryak Kostro sędzia Bielski, Maciej, Pantaleon, Jędrzej, Stanisław, Józef i Gabryel, podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla. Kostrowna Adama Sobolewskiego małżonka, ale *sterilis*. Lenard Kostro z Podlasza w Podlaskiem województwie osiadł, żona jego Komorowska herbu Ciołek sędzianka ziemska Polocka 1692. ale mu herb Lilią przypisano.

Kostrowicz *herb*, patrz **Lwowicz.**

Kostrowski *herbu Wąż 6to.* Powinien być wąż tak się kręcący jak w herbie Bajbuzów, tylko że koło dzidy, nie koło Strzały, i grzybów nie masz, na hełmie trzy pióra strusie, takem go widział na konkluzyach Wileńskich Kostrowskiemu deputatowi na trybunał Litewski w roku 1679. przypisanych. Kazimierz r. 1700. Samuel skarbnik Mozyrski, Stefan chorąży Derpski, i Samuel.

Kostrzejowski *herbu Łabędź*, w Podolskiem województwie.

Kostrzembski. Teresa Kostrzembska zakonnica Ś. Benedykta we Lwowie u Wszystkich ŚŚ.

Koswiński, w Płockiem województwie. Alexander na Koswinie Koswiński, podpisał elekcyą Władysława IV.

KOSY HERB.

Okol. tom. 1. *fol.* 475. *Klejnoty fol.* 59. że różnie Kos w herbach w Polszcze zażywają, powiada, a najprzód jedni Kosy któremi siano sieką dwie, do góry toporzyskami obrócone, a ostrzem ku sobie, kładą na tarczy, końce zaś ich u dołu na krzyż się schodzą, na hełmie pięć piór strusich, drudzy Wilczych kos, o których pod herbem Prus mówić się będzie. Pole tarczy powinno być czerwone, kosy białe. Tenże *Okolski* powiada, że herb ten nadany od książąt Mazowieckich, i owszem że i książęta Mazowieckie tymże się herbem pieczętowali, świadczy się *Paprockim*, ale ten autor pod herbem Prus, tylko to pisze, że Maslaus tego herbu zażywał, nie mówi jednak tego, żeby Maslaus był książęciem Mazowieckim, bo tylko był starostą: ale ani tego nie mówi, że od książąt Mazowieckich ten herb nadany: bo to jawnie przeciwko wszystkiej prawdzie historyków naszych, ponieważ dobrze przedtem, niżeli się synowie Królewscy Polską podzielili, a zatem niżeli książęta Mazowieckie nastali, żył Maslaus: po którego zniesieniu i śmierci, że się została jedyna córka jego, ta od Kazimierza Króla w małżeństwo wydana za hetmana tego wojska, które zbiło Maslausa, żeby tedy pamiątka domu i herbu Maslausa nie zginęła; hetman do ojczystego swego herbu Prus, przydał kosy, o czem jaśniej pod herbem Prus.

Koszański. O Adamie i Janie Marcyanie Koszańskich braci rodzonych w księztwie Litewskiem, czytaj *Konstytucyą* 1661. *fol.* 17. Michał miecznik Połocki 1700.

Konstytucya sejmu roku 1659. Urodzonemu Adamowi Chlebowi Koszańskiemu podczaszemu Mścisławskiemu, i Jerzemu Marcyanowi Chlebowi Koszańskiemu nadała wiecznem prawem dobra *Koszany* w województwie Mścisławskiem leżące, *quondam* przodkom ich wiecznością służące. — Tegoż sejmu druga konstytucya approbuje nadanie dożywotniem prawem Adamowi Chlebowi Koszańskiemu dóbr w ekonomji Mohilowskiej *Tyszcza* z *Słobodką*

Pachnowką — *Vol.* 4. *fol.* 682. — Ponieważ zaś na stronę Cara Moskiewskiego przeszedł konstytucya roku 1659. i nadanie przez sejm 1661. r. skassowane. — *Krasicki.*

Koszczyc, w województwie Brześciańskiem Karol, Wacław w Orszańskim powiecie, podpisali elekcyą Jana III. N. starosta Miadzielski 1732.

Dańczewski w herbarzu bardzo obszernie wypisuje się o tej familji — opuściwszy to, co więcej należy do historyi herbu *Poraj* który im nadaje — to zaś co się do familji Koszczyców dotycze umieszcza się tutaj jak następuje: Familia starożytna *Koszczyczów*, jest z dawności powagi książęcej, to jest od Nicefora Koszczycza *de Kościn*, pochodzącego od książąt Sabaudyi, który w poźniejszych latach, bo roku 1479. dla pokrewieństwa z książęciem Giedyminem, przybył do Litwy i tam był policzony między inszemi książętami, od Hektora Rozyna pochodzącemi. Potem Witołdowi książęciu Litewskiemu będąc stowarzyszony w drogę, od Zygmunta Cesarza, w potrzebie uspokojenia z Krzyżakami, dla wykonania pożądanej legacyi dla Polski uczynionej, od Króla Kazimierza roku 1495. kontentowany był województwem Łęczyckiem, w którem dwie wsi *Rożyce* większe i mniejsze oblokował, zkąd znowu jego potomków, *floret adoratis terra benigna Rosis.* Z tychże niektórzy pod zamkiem Liwą, przeciwko Moskwie heroicznie stawając z orężem swoim, herb Doliwa odebrali, w zaszczycie swoim: insi cztery Róże ze dwiema mieczami, niektórzy dwie Róże, niektórzy jedną różnemi kolorami odmienną szczycili się.

Stanisław Koszczycz, także wojewoda Łęczycki, części swoje w Rożycach poprzedawał, z *Moszczyńskiej* zostawił synów, Andrzeja, który w Prusach przeciwko Gustawowi; Jakóba, który pod Chocimem przeciwko Turkom, wojowali; Jana który był proboszczem Kostańskim.

Z tegoż domu i procedencyi, Wencesław Koszczycz, animuszem i gieniuszem w obozach, na sejmach koronnych i prowincyalnych sławny, chorąży Brzeski. Temu Tarnowski dziedzic na Bogusławicach, córkę dał za żonę w dożywotnią przyjaźń i w posagu Bogusławice, z których dalsza pisze się familia, jako to Jan Koszczycz *de Bogusławice*, syn Wencesława, który bywając posłem na sejmach koronnych Piotrkowskich, za czasów Króla Zygmunta Augusta, roku 1549. był marszałkiem sejmowym od stanów Polskich obrany: przez tegoż Króla, dla wielkich i chwalebnych u Rzeczypospolitej zasług, różnemi honorami był ozdobiony, to jest najprzód referendarstwem koronnem, potem kasztelanią Sendomierską, dalej purpurą Kaliskiej kasztelanji, na ostatek powagą województwa Łęczyckiego, i starostwa Przedeckiego. Stanisław syn Jana wojewody Łęczyckiego, kasztelan Konarski, syn jego pierwszy, Janusz kasztelan Brzeski Kujawski; Remigian syn Janusza, kasztelan Konarski; Samuel syn tegoż Janusza sekretarz w. koron. Marcin syn drugi Stanisława, kasztelan Inowrocławski; Łukasz trzeci syn Stanisława, wojewoda Łęczycki, który umarł w Bogusławicach.

Gabryel Koszczycz służąc wojnę, przeniósł się do Litwy będąc generałem regimentów pieszych, który w powiecie Grodzińskim oblokował się, syn jego pierwszy Wojciech podskarbi w. ks.

Lit. drugi Marcin, sekretarz w. koron. trzeci Alexander, stolnik Grodziński. Samuel Koszczycz był posłem na sejm elekcyjny Jana Kazimierza z Brzeskiego województwa, i insi tegoż imienia z województwa Nowogrodzkiego, Stanisław Koszczycz z Brzeskiego, i Teodor Koszczycz. *Albertus Kojałowicz histor. M. D. Lit.* Pomienionych Koszczyczów dziedziczne possessye, na dobrach zwanych Neskowszczyzna, nad rzeką mianowaną Zwisła, które dobca sprzedane są książęciu Kirykowi Masalskiemu od tychże Koszczyczów, którzy też mieli possessye w powiecie Grodzińskim, księztwie Żmudzkiem, i powiecie Upitskim.

Teodor Koszczycz, miał syna Alexandra, o którym *Acta Castrensia Łomzensia anno* 1616. *feria sexta post festum Circumcisionis Christi Domini*, od Ewy *Sławskiej* prawem zastawnym zeznane, a potem w akta Tykocińskie oblatowane 1617. Tenże Alexander miał syna Piotra Koszczycza, a ten Piotr z Teodorą *Uszakowską* splodził Stanisława Koszczycza, wojskiego Slonimskiego, który Stanisław fundował altaryą w kościele Farnym Wołpińskim, w powiecie Wołkowiskim zostającym. Tenże Stanisław Koszczycz wojski Slonimski, z Judytą *Tarnowską*, miał synów trzech: Piotra, Michała, i Wencesława; córek zaś dwie: Annę, która poślubiona Antoniemu Szłubowskiemu, staroście Werbelskiemu; i Barbarę, która w dożywotnią przyjaźń weszła z Alexandrem Bykowskim chorążym Slonimskim. Piotr Koszczycz podstoli Witebski, z Katarzyną *Krzeczotowską*, chorążanką Witebską, mieli syna Stanisława Koszczycza.

Michał Koszczycz pisarz ziemski województwa Wileńskiego, fundował WW. OO. Jezuitów w Wilnie na Sznipiszkach, za rzeką nazwaną Wilia, z gruntu; którą fundacyą dobrami i gotowemi pieniądzmi udarował. Tenże uczynił fundacyą missyi Królewieckiej Soc. Jesu, znaczną summą prowidując ją, missyą zaś tychże WW. OO. Jezuitów, na pograniczne miejsca Ruskie i województwa Połockiego, w kollegium Połockim fundował, wielom kollegiom inszym OO. Soc. Jesu, wiele dobrodziejstwa uczynił, jako O. Poszakowski Soc. Jesu, w swoim kalendarzu wyraził, i z testamentu ostatniej woli tegoż Michała Koszczycza, jest wiadomo. Tenże Michał Koszczycz, pisarz ziemski województwa Wileńskiego, część swoję na dobrach nazwanych *Mikicin* w powiecie Brańskim, bratu swojemu stryjecznemu Krzysztofowi Koszczyczowi, podczaszemu Bracławskiemu zapisał, jako z testamentu jego poznać roku 1709. który bezżenny umarł. Także Wencesław Koszczycz, brat Piotra podstolego Witebskiego, i Michała pisarza ziemskiego województwa Wileńskiego, bezżenny umarł.

Stanisław zaś Koszczycz, skarbnik województwa Witebskiego, i starosta Zarzycki, syn Piotra Koszczycza podstolego Witebskiego, urodzony z Katarzyny *Krzeczotowskiej*, chorążanki Witebskiej, która zrodzona jest z Barbary *de domo Chrapowickiej*, z tejże Barbary Chrapowickiej, po śmierci Krzeczotowskiego stan odmieniwszy, drugiem małżeństwem była za Hrebnickim, z których zrodzony jest ojciec Floryana Hrebnickiego, teraźniejszego metropolity Ruskiego, arcybiskupa Połockiego. Ten Stanisław Koszczycz wszedł w małżeńskie kontrakty z Zofią *de Skrzynno Duninowną*, starościanką Szmeltyńską, córką Felixa *de Skrzynno* Dunina i Alexandry księżniczki *de Bożydar Boratyńskiej*, a jak

powszechnie mówią, kniaziowny *Boratyńskiej*, siostrą Antoniego na Skrzynnie hrabiego Dunina, regenta w. ks. Lit. starosty Retowskiego i Zahorańskiego, pułkownika chorągwi najjaśniejszego Królewicza Polskiego Xawiera, horodniczego Witebskiego, który wziął za małżonkę z Moskwy Reginę księżniczkę *Trubecką*, córkę Jana książęcia Trubeckiego, marszałka wielkiego Cesarstwa Rossyjskiego; z którą Zofią na Skrzynnie Duninowną, Stanisław Koszczycz skarbnik Witebski, starosta Zarzycki, spłodził synów czterech, Michała Koszczycza starostę Zarzyckiego, Józefa starostę Zahorańskiego, Ignacego dworzanina J. K. Mci Augusta III. Antoniego starościca Zarzyckiego; do tego cztery córki: Barbarę, która dostała się w małżeństwo Ottonowi Grothuzowi, staroście Linowskiemu i Pokretońskiemu; Annę *primo voto* za Andrzejem Wyrzykowskim, podczaszym księztwa Inflantskiego, *2do voto* za Wojciechem Wyszyńskim, skarbnikiem Drohickim; Rozalią która poszła za Franciszka Darewskiego Weryhę starostę Pokorszańskiego; Teresę, która poślubiła dożywotnią przyjaźń Antoniemu z Lubna Herejkowi, stolnikowi Połockiemu. —

Dodaje także *Duńczewski* iż ich piszą i Koszczycami — ale właściwie Koszczycz pisać się powinni. —

Koszczyński, w województwie Inowrocławskiem. Jędrzej Koszczyński (czy raczej Goszczyński) wojski Inowrocławski podpisal elekcyą Władysława IV.

Koszewski *herbu Ciołek*, w Podlaskiem województwie: Piotr i Jędrzej Koszewscy w ziemi Zakrocimskiej 1632. *Okolski* ich pisze Roszewski.

Koszkowski *herbu Dołęga*. Sebastyan Koszkowski kanonik Kujawski 1577. *Acta Synod. Petricov. cap.* 36. N. Koszkowski miał za sobą Kalińską herbu Topor, siostrę rodzoną Łukasza suffragana Lwowskiego, z której córka Krystyna była za Alexandrem Witkowskim herbu Poraj. Anna Koszkowska zakonnica u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

W roku 1788. Antoni Koszkowski podstarości Radziejowski. — *Krasicki*.

Koszonowski. Alexander Koszonowski kanonik Poznański, sekretarz królewski 1676. *Constit. fol.* 10. Koszanowska była za Chalińskim herbu Pomian.

Koszowicz. Jan Michał Koszowicz towarzysz, za krwawe zasługi swoje, i męztwo, nobilitowany na sejmie 1662. *Constit. fol.* 43.

Koszubski. Paweł Koszubski podpisał list Zygmunta III. 1592. dany miastu Lwowskiemu. Jakób 1628. Franciszka Koszubska była za Bogusławem Chłapowskim.

Koszutski *herbu Leszczyc*, w Wielkiej-Polszcze, piszą się z Pierzchna, a Pierzchlińscy tegoż herbu z Koszut, zkąd poznać, że to jest jeden dom Pierzchlińskich i Koszutskich. Niewiem czy nie tu należy Mikołaj z Koszutowa

proboszcz Gnieznieński, któremu jako powinowatemu swemu, Jarosław Bogoria spuścił był arcybiskupstwo Gnieznieńskie w roku 1372. ale kapituła Gnieznieńska przeszkodziła do tego. *Długosz, Paproc. fol.* 183. Stanisław Koszutski przełożył z Łacińskiego na Polski język księgi *Reincharda Lorichiusza de bono regimine w roku* 1555. *i in folio do druku podał w Wilnie.* Ambroży z Pierzchna miał syna Hektora, ten z Barbarą Chojnacką spłodził Adama, dziedzica na Koszutach, Strzeszkach i Murzynowie, ten pojął 1*mo voto* Barbarę Radzewską, z niej byli synowie Jan i Piotr. Jan miał za sobą Starzyńską z Sieradzkiego z niej zostawił synów trzech: Stanisława z Zychlińską, Piotra z Przedzyńską, w związku małżeńskim będących, trzeciego Antoniego, który żołnierzem umarł. Drugi syn Adama z Radzewskiej Piotr miał za sobą pierwszym związkiem Barbarę Konarzewską herbu Poraj, drugim Jadwigę Pstrokońską, z Konarzewskiej spłodził syna Adama, przedtem pisarza grodzkiego Wschowskiego, a teraz pisarza ziemskiego Poznańskiego, który ma za sobą Teresę Koszutską córkę Franciszka, z tą zostawił córki dwie: Zofią, Antoniemu Obiezierskiemu, Konstancyą Michałowi Łaszczyńskiemu, zaślubione, synów kilku, to jest Piotra, żona jego Bogumiła Dzierżanowska podczaszanka Kaliska, Stanisława, żona jego Rozalia Zbijewska podsędkowiczowna Poznańska, Franciszka, Pawła, Ludwika, Ambrożego młodzianów. Z Jadwigi Pstrokońskiej tenże Piotr miał dwóch synów, Mikołaja teraźniejszego miecznika Kaliskiego, który złączył się dożywotnie z Dzierżanowską podczaszanką Kaliską starszą siostrą żony synowca swego Piotra. Trzeci syn Piotra z Pstrokońskiej Zygmunt, ma za sobą Łukomską. Córki Piotra trzy, to jest z Konarzewskiej jedna Jadwiga Przespolewska bezpotomna, z Pstrokońskiej zaś Wiktorya Rozdrażewska i Konstancya Kraska. Trzeci syn Adama syna Hektorowego Łukasz z Doroty Zychlińskiej urodzony, ten miał za sobą Zasadzką, z niej spłodził syna Antoniego, teraźniejszego burgrabiego Pyzdrskiego, który 1*mo voto* miał za sobą Agnieszkę Chudzyńską, z niej syna Sebastyana i córek trzy: Katarzynę, Teresę i Julianę. 2*do voto* ma za sobą Helenę Zbijewską, z niej synów, Hektora, Mikołaja, i Macieja. Kazimierz Koszutski dziedzic Ruska, Wituszyc, syn Franciszka, siostra jego Teressa, żyje z Adamem Koszutskim pisarzem ziemskim Poznańskim, druga Konstancya była za Janem Miaskowskim podsędkiem Wschowskim. Władysław urodził Stanisława pisarza grodzkiego Kaliskiego, który miał za sobą Rynarzewską, z niej czterech synów. Jan teraźniejszy surrogator Wschowski, miał za sobą Mąkowską, Antoni Koszutską, Wła-

dysław młodzian, Stefan Franciszkan. Drugi syn Władysława Michał, miał za sobą Rozdrażewska, z niej kilku synów, z których jeden został reformatem. Wojciech Koszutski miał za sobą Trzecką, od którego idzie Jacek i Stanisław. Jacek z Radońskiej, miał synów, Macieja, ten wziął Koszutską pozostałą wdowę po Małechowskim kasztelanie Kaliskim. Franciszka, za którym była Ossowska, zostawiwszu mu synów czterech: Michała, Stanisława, Jacka, i Józefa, umarła. Trzeci syn Jacka, Piotr, żyje z Kamińską. Stanisław syn Wojciecha miał za sobą Molską, syn zaś jego z niej Jakób Kurczewską, z której idzie Jan proboszcz Włoszakowski, Jakób inszy z Zofji Mycielskiej rodzony siostry Jędrzeja Mycielskiego chorążego Poznańskiego, zrodził syna Krzysztofa, ten się złączył dożywotnie z Kierską Anną owdowiałą po Zakrzewskim, z niej syna jednego Alexandra zostawił, i córek kilka. Alexander inszy miał za sobą Strzałkowską synów dwóch: Marcina i Jakóba *sterilem*. Marcin pojął Domiechowską z niej spłodził syna Jana męża rycerskiego, i córkę Barbarę Radzikowską. Kazimierz z Golińską, Rafała, Antoniego, Jana który z Mieszkowskiej zostawił Macieja: czwarty syn Kazimierza Franciszek ma za sobą Bulakowską. Sebastyan żupnik Wielicki 1655. kowent z muru wyprowadził OO. Reformatom w Wieliczce. Jadwiga Kaczkowskiego sędziego ziemskiego Kaliskiego małżonka 1674.

W roku 1788. Karol Koszutski kasztelan Śrzemski. — *Krasicki.*

Koszycki. Dobiesław z Koszyc podsędek Krakowski podpisał list Jagiełła Króla dany miastu Kraków. Mikołaj z Koszyc kanonik Płocki 1453. *Stat. Masov. fol.* 93.

Koszyrskie *książęta herbu Pogonia*, patrz **Sanguszko.** Jędrzej kniaź Koszyrski 1528. *Metryka Wołyńska* córka jego była za Bohuszem książęciem Koreckim wojewodą Wołyńskim, Anna za Januszem książęciem Poryckim.

KOT HERB.

Kot morski powinien być wspięty nogami przedniemi do góry, siedzący, ogon po między nogi zwiniony, żołtym pasem przepasany według *Długosza* szary, według *Paprockiego* biały, jedni go głową w lewą tarczy obracają, drudzy w prawą, pole powinno być czerwone, na hełmie trzy pióra strusie. *Okol. tom.* 1. *fol.* 478. Kiedy i komu i z jakiej okazyi nadany, historye milczą. To pewna że u Rzymian pułki te pod któremi starzy żołnierze żołd prowadzili na chorągwiach Kota nosiły z podpisem, *Felices Senatores. Pier.*

KOT HERB.

Val. lib. 13. *cap.* 44. Kota tego powinna była być tylko połowa, czerwonego koloru, na tarczy niebieskiej, od brzegu czerwonej, nogi u niego jak do igrania ułożone. Kawalerya zaś, którą Rzymianie zwali *Augustei milites*, Kota szarego na chorągwiach mieli, na białej tarczy, w koło której cyrkuł czerwony, bieżącego z zadartą w tył głową. Ci zaś którzy się zwali *Albini*, Kota nosili prosto głowę trzymającego, na zielonej tarczy, którą opasywał cyrkuł biały, to *Pierius*. *Okolski z Methodiusza* powiada, że Alani i Burgundiones, Kota na chorągwiach zażywali, być to tedy może, że z Włoch albo zkąd inąd, ten herb do nas przyniesiony. O żadnej jednak nie mogłem się doczytać familji w Polszcze, któraby się nim klejnociła, tylko to piszą, że go Wojsznar jeden z Panów Litewskich i na siebie i na dom swój na sejmie Hrodelskim przjął.

Kotarbski *herbu Pniehinia*, w Rawskiem województwie i Lubelskiem. Mikołaj Kotarbski poborca 1631. *Univ. Pobor.* Marcyan 1632. Franciszek miał za sobą Annę Bystrzejowską herbu Nieczuja.

Paprocki o herbach str. 346. pisze ich Kotarski nie Kotarbski. Familji tej gniazdo *Kotary* wieś w województwie Mazowieckiem. *Małachowski* mieści ich w ziemi Wyszogrodzkiej. Jeden tegoż nazwiska i herbu imieniem Paweł, przeniósł się z Mazowsza na Ruś czerwoną i w roku 1364. był dziedzicem *Zamiechowa*, wsi położonej w ziemi Przemyslkiej; córkę Jadwigę wydał za Bazylego *Sas de Hussowa*. Tegoż Pawła syn, Jan *de Kotary*, *Zamiechów haeres*, z Zofią *de Woszczańce* (*Szeptycką*) miał syna Adama i córkę Olechnę, którą wydał za Michała Sas de Hussowa, i dwie części wsi Zamiechowa, w posagu swej córce zapisał roku 1425. Adam syn Jana (*Vexillif. Praemislien*) nabył też dwie części wsi Zamiechowa roku 1452. od Piotra Sas de Hussowa. Świadczy o tem akt sprzedaży wpisany w grodzie Przemyslkim. *Munimenta Convent. Solopkoviensis Ordinis Praedicatorum Fascic. I.* wspominają pod r. 1562. Jana Kotarskiego

dziedzica wsi *Minkowa*. Roku 1584. Mikołaj rotmistrz Króla Stefana Batorego, miał za żonę Annę *de Hrynickie*. Roku 1630. Jeremiej *de Kotary Minkowa* Kotarski wojski Latyczowski syn Mikołaja. Roku 1656. Władysław cześnik Latyczowski pojął za żonę Jadwigę *Zapolską*. Stanisław syn Władysława r. 1647. pułkownik wojska Kozaków Zaporowskich. O tymże Stanisławie jest w oryginale list królewski następującej osnowy:

,,Władysław IV. z łaski Bożej Król Polski, Wielkie Książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflantskie, Smoleńskie, Czerniechowskie i Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny Król.

,,Urodzonemu Stanisławowi Kotarskiemu pułkownikowi wojska naszego Zaporowskiego, Czerkaskiemu wier. nam miłemu łaskę naszą królewską. Urodzony wier. nam miły. Ma intentum urodzony Adam Kazanowski oboźny koronny, Tłumacki, Czerkaski nasz starosta, kościół i klasztor braci zakonu Dominika Śgo w mieście naszem Czerkasiech fundować. A że wier. twoja tamecznym jesteś pułkownikiem, chcemy to mieć po wier. twojej, abyś świątobliwej jego dopomógł intencyej i jeżeliby który plac Kozacki dla przestrzeństwa kościoła i klasztoru był potrzebny, na którym by i budynki beły Kozackie, do tego się wier. twoja przyczynił, jakoby plac za plac Kozakom gdzieindziej był ukazany, a budynki albo przeniesione, albo oszacowawszy zapłacone były: dla czego i komissarzów naszych tamże wystaliśmy i naznaczyli, którzy plac i miejsce dla kościoła i klasztoru sposobne wymierzać i ukazać mają i w tem wier. twoją napominamy, aby ci Kozacy którzy w tej majętności będą, którą przerzeczony urodzony oboźny koronny i komissarze nasi do tej fundaciej naznaczą, wyżej mianowanych braci Sgo Dominika zakonu we wszelakiej uczciwości i poszanowaniu, które zawsze od każdego stanowi duchownemu należy mieli i zachowali w tej powinności według ordynacyi o starostwach tamecznych uczynionej za przykazaniem wier. twojej zostawali. Inaczej tedy wier. twoja stosując się do wyraźnej woli naszej dla łaski naszej nie uczynisz. Dan w Warszawie dnia 6. miesiąca Czerwca roku Pańskiego MDCXLVII. Panowania naszego Polskiego i Szwedzkiego XV. roku. — *Vladislaus Rex. L S. Alb. Kadzidłowski S. R. M.*"

W czasie buntów Kozackich i spustoszenia województwa Podolskiego, wieś Minkowa była spalona, a syn tegoż Stanisława, Bernard osiadł w Poznańskiem, gdzie miał swych krewnych, a mianowicie, Kazimierza, syna Wojciecha Kotarskiego spłodzonego z Rogalińskiej, jak świadczą akta Poznańskie pod rokiem 1575. Tenże Bernard służył wojskowo pod Królem Janem Kazimierzem przeciw Szwedom i zostawił czterech synów: Jana, Tomasza, Michała i Bonawenturę. Jan według akt grodu Kowalskiego był dziedzicem *Przecisławia*, tegoż syn Antoni, wnuk Michał roku 1788.

Tomasz w ziemi Łomżyńskiej za Jana Sobieskiego pod Wiedniem, miał syna Zygmunta, ten zaś zostawił Józefa roku 1760. Józef zaś z Gryzeldą *Przeciszewską* miał syna Józefa, który przeniósł się do Gallicyi, gdzie też posiadał dobra *Niegłowice* jak świadczą akta Bieckie pod r. 1783. i matrikulacya stanowa Królestw Gallicyi i Lodomeryi wydana roku 1817. Z Anny *Szczepanowskiej* zostawił dwóch synów: Karola i Józefa. Michał

trzeci syn Bernarda osiadł w Kaliskiem a Bonawentura czwarty syn Bernarda miał swoją siedzibę w Lubelskiem. Tegoż Bonawentury potomstwo, Marcyan, także w Lubelskiem r. 1700. *Księga* 75. *Akt Lubelskich fol.* 538. — *Z dokumentów familijnych złożonych wydawcy.* —

Koteczyc. W powiecie Słonimskim. Piotr Koteczyc miecznik Słonimski 1674.

Kotecki. Rafał Kotecki podpisał przywilej Zygmunta I. 1537. roku.

Kotkowski *herbu Ostoja.* Jużem mówił w trzecim tomie o Chotkowskich Ostojczykach, bo i Paprocki tak ich zowie, i jam ich tak czytał na elekcyach królewskich. *Baranowski in MS.* raz ich Chotkowskiemi, drugi raz Korkowskiemi pisze, niewiemże, czy są insi Chotkowscy, a insi Kotkowscy. Mikołaj Kotkowski podczaszy Sieradzki podpisał kaptur Krakowski 1586. *Constit. fol.* 405. a w drugim roku posłując z Sieradzkiego, podpisał edykt Wiślicki. *Constit. fol.* 439. w roku 1588. deputowany na sądy przeciwko tym, którzy Maxymilianowi sprzyjali. *Constit. fol.* 471. Miał za sobą Gołuchowską herbu Leliwa, z którą zostawił dwie córki, jedna Zofia 1*mo voto* Macieja Rzeszowskiego, 2*do voto* Piotra Minockiego, małżonka: druga była za Balickim: synów zaś było sześciu. Mikołaj, który służąc żołnierską, dostał się był w niewolą Turecką, drugi Piotr, trzeci Stanisław, ten z Chrząstowską herbu Zadora Piotra córką, zostawił potomstwo. Czwarty Zygmunt którego żona Elżbieta Tomicka, ale z nią żył bezpotomnie, posłował na sejm 1626. umarł 1630. Piąty Abraham. Szósty Samuel. Ci Kotkowscy mieli w Krakowskiem Olszyny, i Gołyszyn, krom innych dóbr w ziemi Sieradzkiej: póty *Baranow.* Wspominają ich, *Acta Castren. Cracov.* 1622. Krzysztof Kotkowski miał za sobą Zofią Ossolińską, z niej synowie Jędrzej i Hieronim, tyleż córek, z tych Zofia żyła z Janem Bieńkowskim, z którym miała dwie córki: Apollinarę Sokołowską, i Zofią Lewicką. Druga była najprzód za Russowskim burgrabią Krakowskim, potem za Grzegorzem Pilawskim. Mikołaj z Rudoltowic i Władysław 1648. *Genealogia Drohojewskich* powiada, że z Ossolińskiej były te dwie córki: Słupecka kasztelanowa Lubelska, i Chełmska podstolina Krakowska. N. miał za sobą Zofią Kobielską.

Kotliński *herbu Ogończyk*, w Kaliskiem województwie. Samuel zaś Kotliński w województwie Mińskiem. Tak rozumiem, że i ci którzy się na Szląsku Kotlińscy znajdują, do tychże należą. Z tych Jerzy Maurycy de Jeltsz Baro, w oblężeniu miasta Wiedeńskiego pod Starembergiuszem mając

pod swoją kommendą dwa tysiący piechoty, gdy mężny odpor Turkom daje, postrzelony zginął: i synowiec jego Jan Jerzy, brata zaś jego Jerzego Adolfa w twarz raniono. *Vienna obsessa fol.* 18. *et* 47.

Kotłubaj. Samuel Kotłubaj podczaszy Witebski w powiecie Kowieńskim 1674.

Kotomirski *herbu Puchała.* Są w Prusiech i na Krainie, ludzie rycerscy, piszą się z Kotomirzyc. Krzysztof Kryszpin Kotomirski i Tomasz w Pomorskiem kwitnęli. *MS. de Famil. Pruss.*

Kotoni. Jerzy Kotony, w różnych okazyach, że się tej ojczyznie dobrze przysłużył, dla tego, jego brata Konstantyna i dzieci jego nobilitowano na sejmie 1676. *Constit. fol.* 60.

Kotowicki *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie. Niewiem czy tu należy Jerzy Kotowicki pisarz ziemski Połocki 1581. *Constit. fol.* 395.

Kotowicz *herbu Korczak.* Najprzód Wołyńska ziemia gniazdem ich była, bo *Metryka Wołyńska* 1528. między swemi ziemianami liczy Sienka, Michaiła i Lewka Kotowiczów. Z Wołynia wynieśli się do Litwy, Jędrzeja w Grodzieńskim powiecie wspominają *Konstytucye* 1678. *fol.* 353. był potem pisarzem ziemskim Grodzieńskim. Jan w Nowogrodzkiem, Tomasz w Podlaskiem 1648. i Alexander w Smoleńskiem. Jędrzej najprzód kuchmistrz Litewski dalej pisarz polny Litewski i starosta Grodzieński; posłował na różne sejmy 1661. i 1662. a w roku 1667. marszałkował w izbie poselskiej, pod czas którego czasu, kamienicę jego w Warszawie i dwór w Grodnie, ziemskiem prawem nadane *Const. fol.* 16. na koniec kasztelan Wileński, zaczął fundować w Grodnie ojców Karmelitów Bosych, luboć śmierć do dokończenia tych świętych zamysłów przeszkodziła, jako wspomina *Konstytucya* 1678. *fol.* 17. Jana było trzech synów: Jan który broniąc Smoleńska postrzelony umarł. Jędrzej jadąc w poselstwie do Moskwy, w drodze na wieczność przeszedł, i Alexander najprzód scholastyk Wileński, potem biskup Smoleński od roku 1671. z tego postąpił na Wileńskie r. 1685. na którem rok tylko przeżywszy, przeniósł się na wieczność 1686. był prałat mądry i w ludziach uczonych kochający się: gorliwy o dobra kościelne, czego dał dowód w sprawie Piltyńskiej, przykładnem życiem chwalebny. Eustachi, najprzód referendarz Litewski i kanonik Wileński *Const.* 1685. *fol.* 13. dalej biskup Smoleński, pałac w Wilnie przy katedralnym kościele dość obszerny wystawił. Jan, brat rodzony Eustachiego biskupa i Jędrzeja kasztelana Wileńskiego,

stolnik Orszański 1674. Hrehory chorąży Grodzieński, pułkownik królewski 1704. Jan Franciszek starosta Grodzieński, miał za sobą Bokumownę stolnikownę Litewską.

Kotowiczowna znacznych włości dziedziczka, małżonka Jana hrabi Krasickiego chorążego nadwornego Litewskiego, zostało się z niej liczne potomstwo. — *Krasicki.*

Kotowski *herbu Pomian*, w księztwie Żmudzkiem. Szczesny Kotowski miał za sobą Monstwiłankę, podczas wojny Szwedzkiej, od Chodkiewicza był gubernatorem ziemi Żmudzkiej, córek miał trzy, jedna była za Butkiewiczem sędzią ziemskim Oszmiańskim, druga za sędzią Upitskim, trzecia za Stankiewiczem: syn zaś Stanisław spłodził synów sześciu: z tych pierwszy Jan porucznikował u Chodkiewicza kasztelana Wileńskiego, zabity w okazyi. 2. Stanisław poległ od Turków pod Oryninem. 3. Jędrzej służąc po usarsku, zginął pod Chocimem. 4. Wojciech rotmistrz mąż waleczny. 5. Krzysztof po usarsku służąc zginął pod Lojowem. 6. Mikołaj w Rzeczycy w obozie umarł. Alexander stolnik Starodubowski miał za sobą Annę Jezierską, z której synowie Stanisław Krzysztof r. 1675. i Dominik; córek pięć: jedna Stradomska, druga Kurzenicka, trzecia Kaczkowska, czwarta Ślepowrońska, piąta Katarzyna. Mają ci Kotowscy znaczne daniny w Starodubowczyznie od Zygmunta III. i innych Królów sobie w zasługach nadane.

Kotowski *herbu Trzaska*, w Rawskiem województwie. Kazimierz Kotowski sędzia ziemski Warszawski, poseł na sejm 1661. z tamtąd komissarz do rewizyi skarbu koronnego. *Constit. fol.* 16. i 1667. i 1670. Adam starosta Bolemowski, podstoli, a potem stolnik Wyszogrodzki, burgrabia Krakowski 1680. Są i na Rusi, ale nie mogę wiedzieć czy tego herbu. Iwan Kotowski wójt Łucki, ziemianin Wołyński 1528. Hieronim Konstantyn marszałek Mozyrski, starosta Romanowski 1691. Floryan Lew marszałek i poseł, Piotr Karol starosta i poseł powiatu Mozyrskiego podpisali konfederacyą generalną 1696. Jadwiga i Anna zakonnice Ś. Benedyktą u Wszystkich ŚS. we Lwowie 1720. sędzianki Kijowskie. Któryś z nich miał za sobą Borzęcką

Adam Kotowski sekretarz królewski, przypuszczony do indygenatu r. 1673. przyrzekł iż sto dragonji dobrze umundurowanej własnym kosztem przeciwko nieprzyjacielowi wystawi. — *Vol. leg. V. fol.* 127. — W roku 1788. Jan Kotowski burgrabia Zambrowski. — *Krasicki.* (Niewiadomo jednak którego herbu.) —

Koturczyński. Wojciech Koturczyński w Kijowskiem województwie podpisał elekcyą Jana III.

KOTWICA HERB.

Kotwic różnym kształtem różni zażywają, Jurachowie, Chawejłowiczowie, Chryniccy, Duliczowie, Hutorowie, Łowiejkowie, Dessyerowie, o każdym z tych piszę na swem miejscu. Także Kołontajowie. Między herbami Karpia marszałka Wolkowiskiego w Repli w kościele widział Kotwicę *Ks. Kojałowicz*, ze dwiema hakami, jeden na jednę, drugi na drugą stronę zakrzywiony, miasto ucha u Kotwicy, linia literę Tau wyrażająca, na hełmie trzy pióra strusie. Rotermundowie Kotwicę i Karpia w koronie w herbie noszą. Patrz także Kotwic w herbach Radzic, Sztumber i związane Kotwice.

KOTWICZ HERB.

Ma być, na tarczy białej, pole czerwone, na kształt rzeki w szerz tarczy rozciągnione, na hełmie ręka z mieczem zaniesiona. *Bielsk. fol.* 213. *Paproc. o herb. f.* 552. *Okol. tom.* 1. *fol.* 481. *Klejnoty fol.* 59. *MS. Ks. Kojał.* i *Rutki.* Wszyscy się autorowie nasi na to zgadzają, że z Niemiec do Polski przyniesiony. *Paproc. o herbach* powiada, że dwaj bracia rodzeni, z familji książąt Austryackich; gdy Henryk książę Wrocławski 1281. wojnę zadarł z książętami Polskiemi, w wojsku jego żołd prowadzili, zwali się Pochnerami, jednemu z nich imię Jan, drugiemu Henryk. Z tych Henryk ożeniwszy się w Luszeńskiej ziemi, znaczną po żonie wziął majętność, gdzie miasto założył, i nazwał Kotwicz. Walcząc potem z pany swemi książętami margrabskiemi, utracił onę majętność, zkąd się wyniósł na Szląsko, gdzie się wiele potomstwa jego zostało, którzy się Kotwiczami zwali, a ci noszą w hełmie na koronie pół kamienia młyńskiego, w którego środku strusie pierze czarne: bo tego był ztąd dostał ten Henryk, że w Turnieru polowicę kamienia młyńskiego,

znaszał na hełmie. Ci zaś co od brata jego starszego Jana idą, na hełmie rękę noszą, jako się wyżej powiedziało, co nic pewniejszego, że dla zacnych zasług temu Janowi nadano było. Ta tedy jest różnica herbu arcyksiążąt Austryi, że ci pole noszą białe w czerwonem, Kotwiczowie zaś czerwone w białem. Piotra i Henryka Kotwiczów znacznych dobrodziejów klasztoru Miechowskiego wspomina *Nakiel. Miech. fol.* 70. Nie wszyscy jednak tego herbu jednakowo zażywają; bo niektórzy w hełmie kładą trzy pióra strusie, a na tarczy pole czerwone przepasane białem, drudzy pole białe przepasane czarnem, jako Lenkiewiczowie i Tołkaczowie.

Herbowni.

Chmielik,	*Kalenkowicz,*	*Strzała,*
Czaplicki,	*Komorowski,*	*Sylchanowski,*
Dłuski,	*Kotwicz,*	*Tołkacz,*
Dzieganowski,	*Krzycki;*	*Wężykowski,*
Gilewski,	*Lenkiewicz,*	*Wilkowski,*
Gołycki,	*Pochner,*	*Wryszkolski,*
Grodliński,	*Radomicki,*	*Wyrzykowski,*
Hemindowski,	*Smolik,*	*Zgorski.*
Kalecki,	*Strupiński,*	

Poźniejsi heraldycy jako to: *Kuropatnicki, Małachowski, Wielądek* i inni następującym familiom także ten herb przydają: *Hełmindowski.* — *Muchliński.* — *Silheim.* — *Swęderski.*

Kotwicz *herbu Kotwicz.* Jana Pochnera Kotwicza potomkowie, osiedli w Wschowskiej ziemi, kędy od różnych dóbr, osobnych nazwisk nabyli, niektórzy z nich przy dawnem imieniu Kotwiczów zostali się. Z tych był Janisław arcybiskup Gnieznieński, (luboć go katalog Łyskowicki do herbu Sulima naciąga.) Tego Borysław antecessor jego, w sprawach kościoła swego wybrawszy się do Awenionu, wziął był z sobą w drogę, na ten czas archidyakona Gnieznieńskiego, żeby mu był biegłością swoją, którą miał w prawie duchownem, i dzielnością, pomógł docierać interessów; tam gdy Borysław śmiertelne życie złożył: Janisław z woli papiezkiej na jego miejsce wstąpił w roku 1318. Wróciwszy do ojczyzny, od wszystkich mile był przyjęty. Więc że Krzyżacy Chełmińskie biskupstwo oderwawszy i pod arcybiskupa Ryskiego poddawszy go, w Pomeranji dziesięciny i inne prowenta Kujawskiemu i Poznańskiemu biskupom zabierali, Janisław mistrza Krzyżackiego i z innemi jego adherentami wyklął: do Rzymu w tej materyi biskupa Kujawskiego wysłał, luboć protekcyą Krzyżacy w Rzymie wsparci, ciężkiemi

byli Janisławowi. *Paprocki* o nim powiada, że gdy się na wojnę zanosiło w Polszcze, obawiając się łupiezkiej ręki ten przezacny arcybiskup, wielką część srebra kościelnego wywieźć kazał na Chęciny, wszakże gdy owa burza ucichła, zupełnie go nie odebrał, w nadgrodę jednak tej straty naznaczono mu pewną summę w Żupach, którą co rok póty miał odbierać, pókiby według taxy ujętego srebra, należytej kwoty nie wybrał, za którą on, kościołowi srebro w zamiast tamtego oddał. Władysława Łokietka i z żoną, a potem syna jego Kazimierza i z żoną na tron Polski koronował. W Żninie kościół i klasztor OO. Dominikanom wystawił, poświęcił i nadał, pod tytułem S. Jana Chrzciciela. Dwie wsi przefrymarczył, Leszno i Nagorzyce: za Leszno wziął od Floryana który się pisał z Krasnowa, wieś Grocholice w ziemi Łęczyckiej, a za Nagorzyce, wieś Kopytkowo w ziemi Sieradzkiej. *Długosz* go zowie, *Magnus Reipub. Regni, Ecclesiaeque Gnesnensis amator.* Ubodzy, których hojnie opatrywał, zwali go ojcem swoim; naostatek pełen dni i zasług odpoczął w Panu 1341. w Gnieznie pochowany. *Damalew. in Archiep. Gnesn.*

Jakób Kotwicz kasztelan Łęczycki, brat rodzony Janisława arcybiskupa w roku 1339. jakom czytał *in Monim. Collegiatae Łovicien.* Mikołaj Kotowicz siostrzeniec nazwany Ślęzak 1434. o którym *Bielski fol.* 351. *Cromer lib.* 21. Jan 1457. o którym *Biel. fol.* 410. *Cromer lib.* 24. Mikołaj archidyakon Poznański, kanonik Gnieznieński *Decretorum Doctor*, koło roku 1523. którego *decisio de Statuto Provinciali contra raptores*, żeby w sądach kościelnych była w exekucyi, rozkazał synod prowincyalny czwarty za Jana Łaskiego arcybiskupa Gnieznieńskiego miany, *jest położona między innemi statutami wydanemi* 1527. *cztery karty jej in 4to.* Jest jego wiersz który pisał na pochwałę *Zbigniewa Oleśnickiego arcybiskupa Gnieznieńskiego u Starowol. in Monum.* Mikołaja Kotwicza koniuszego koronnego za Zygmunta I. 1531. znajdziesz na liście tegoż Króla u *Okol. tom.* 3. *fol.* 69. Augustyn koniuszy i chorąży koronny, burgrabia Krakowski, umarł 1550. jako świadczy nadgrobek na Kazimierzu przy Krakowie, córka jego Katarzyna była za Grzegorzem Branickim łowczym Krakowskim, starostą Niepołomnickim herbu Gryf: zeszła z tego świata 1588. o czem jej nadgrobek w Niepołomnicach.

Kowalewski *herbu Dołęga*, w Kijowskiem województwie. Stanisław Kowalewski łowczy Kijowski, posłując na sejm 1670. komissarzem był deputowany do traktatów z Moskwą o pokój, *Constit. fol.* 16. w Kisielinie z Aryań-

skiego zboru kościół Katolicki wystawił. *Constitut.* 1685. *fol.* 18.

Kowalewski *herbu Godziemba*, w Sendomierskiem województwie. Jan. *Acta Cracov.* 1644. Tomasz z Kowalkowy Kowalkowski pisarz ziemski Sendomierski, sędzia kapturowy tamże 1632. Pan na wszystkich ludzi, na ubogie szczodry; żadnych podarunków nigdy nie brał, powiadając że i bez tego z łaski Boskiej będę chleb jadł, umarł już podeszły w lata 1646. Żona jego pierwsza Korycińska, stryjeczna siostra kasztelana Wojnickiego i Sądeckiego. Druga Anna Bobołanka synowica Jędrzeja podkomorzego koronnego. *Czarnocki Kazan. Gniazdo Szlacheckie.* Anna córka jego z niej, była za Janem Mokrskim, druga była za Leszczyńskim sędzią ziemskim Sanockim herbu Korczak. Są tegoż herbu Kowalkowscy w Prusiech. Wojciech 1632. Jan 1648. w Pomorskiem województwie. Zygmunt z Lubrańca 1674. Adam 1699.

Kowalewski *herbu Junosza*, w Płockiem województwie. Adam Kowalewski w ziemi Zakrocimskiej, Marcin pisarz ziemski Łomżyński, Piotr i Ignacy w ziemi Łomżyńskiej 1648. Jędrzej podstoli Płocki 1674. poseł na konwokacyą, potem kasztelan Sierpski 1696. Stanisław chorąży Zakrocimski 1593. *Constit. fol.* 648. Jakób sędzic grodzki Zakrocimski 1618. córka Eufemia. *Paproc. Łaski fol.* 43.

Kowalewski *herbu Łada*, w ziemi Różańskiej. N. Kowalewski sędzia Różański, córka jego Zofia była za Janem Brodowskim herbu Łada.

Kowalewski *herbu Nowina*, w Krakowskiem i Sendomierskiem województwach. N. Kowalewski pisarz koronny 1685. N. miał za sobą Katarzynę Krupkownę Przecławską.

Kowalewski *herbu Prus 3tio*, w województwie Sieradzkiem. Jakób z Kowalewic dziekan i officyał Łowicki, kanonik Uniejowski 1485. *Acta Syn. Petric. fol.* 46. Mikołaj miecznik Sieradzki, podstarości Nowomiejski, stolnik Bracławski 1607. z sejmu deputowany do korrektury praw.

Kowalewski *herbu Radwan*, w Pilznieńskim powiecie. Józef Kowalewski sędzia grodzki i kapturowy Krakowski 1587. *Constit. fol.* 421. potem podsędek Krakowski 1590. *Constit. fol.* 602. Elżbieta była za Korycińskim Mikołajem kasztelanem Bieckim starostą Ojcowskim.

Jan Kowalewski z wojska Zaporowskiego, otrzymał nobilitacyą na sejmie r. 1659. — Felix Kowalewski (niewiadomo którego herbu) susceptant Zawskrzyński. — *Krasicki.*

Kowalewski *tegoż herbu*, co i Żukowski w Prusiech. O tych sam tylko pisze *MS. o Familiach Pruskich*. Wojciech 1632. podpisał elekcyą Władysława IV.

Kowalkowski *herbu Przegonia*, w Dobrzyńskiej ziemi. Ludwik Kowalkowski 1648. Kazimierz z Kowalk podstoli Dobrzyński, pisarz kwarciany koronny, z sejmu 1690. komissarz do granicznych kłótni. *Constit. fol.* 19. Alexander kapitan w regimencie królewskim. N. kanonik Lwowski 1674. Franciszek proboszcz Łucki i Brzeski 1697.

Kowalski *herbu Abdank*. Anna Kowalska Jana Gumowskiego małżonka. Kasper miał za sobą Annę Czekanowską, która potem poszla za Żernickiego. N. Komorską.

Kowalski *herbu Korab*, w województwie Sieradzkiem miasteczko Kowale, imienia tego początkiem było, od których potem Łabęccy Korabitowie poszli, działem wziąwszy Łabęcie. Niektórzy z Kowalskich na Rusi osiedli, to jest Wiktoryn i Stefan koło roku 1577. z których Stefan podstarościm był Barskim: a Wiktoryn najprzód pisarz grodzki, dalej podstarości Przemyslki, na koniec podsędek ziemski Lwowski, jako się podpisał na liscie Zygmunta III. danym miastu Lwowskiemu 1592. Stanisław a zda mi się syn Wiktoryna, stolnik Lwowski 1648. siostra jego żyła z Jędrzejem Gołuchowskim podkomorzym Sendomierskim. *Kochow. lib.* 2. *climac.* 1. pisze o jednym z nich chorążym Lwowskim, że w roku 1649. mężnie się bijąc z Kozakami i Tatarami, gdy mu prawą rękę odcięto, w lewą chorągiew przejął, gdy i tę nawet stracił, a nad to wielą innemi zwątlony ranami, żeby się była chorągiew w nieprzyjacielskie ręce nie dostała, zwinąwszy ją pod się, na niej się rzucił, żeby której żywy nie mógł, przynamniej umarły, ojczyznie dochował. W Wielkiej-Polszcze drudzy zostali. Z tych Stanisław z Jadwigi Lisieckiej, spłodził dwie córki, dwóch Waliszewskich Roików małżonki, i syna Jędrzeja, ten pojął Katarzynę Golemowską, pozostałą wdowę po Trębińskim, z tej była córka Helena w Gnieznie zakonnica, i syn Franciszek, 1*mo voto* miał za sobą Zofią Ostrowską herbu Nałęcz, z której syn Józef umarł *in Congregatione S. Philippi Nerei*, 2*do voto* Katarzynę Smarżewską, z której dwóch ma synów: Tomasza i Jana. N. Kowalski miał za sobą Maryannę Bełzecką podczaszankę Czerniechowską, ale *sterilis*.

Kowalski *herbu Wieruszowa*, w Sieradzkiem województwie. Dom pod tem imieniem Starodawny. Piotr de Kowale Wierusz, któremu Władysław Jagiełło Król Polski dał przywilej 1392. aby mógł, ze wsi Michałowa miasteczko Praszkę założyć, *feria 2da in crastino S. Joannis ante Por-*

tam Latinam Petricoviae, tęż samę potem łaskę, nowym listem swoim utwierdził Król Kazimierz III. 1456. Marcinowi synowi Piotra: obadwa te przywileje podał *per oblatam* do ksiąg ziemskich Wieluńskich, Jan Wierusz Kowalski podkomorzy Wieluński w roku 1564. Bieniasz albo Benedykt sędzia ziemski Wieluński, z synem swoim w roku 1401. fundował zakonników S. Pawła pustelnika, i kościoły S. Ducha i nawiedzenia Najśw. Matki, w dziedzicznem swojem miasteczku Wieruszowie, o czem świadczy erekcya tego miejsca, któremu potem konwentowi, synowie Bieniasza, Klemens Wierusz dziedzic na Wieruszowie Kowalu i Praszcze, sędzia także ziemski Wieluński, Lachold dziedzic na Biały i Czeszeninie, Bieniasz dziedzic na Niemojewie i Osieku, Władysław dziedzic na Walknowy, Kazimierz dziedzic na Stolcu i Wiktorowie, bracia rodzeni, przyczynili fundacyi na dobrach swoich dziedzicznych, Stradczu, Żytniewie i Ciesiołowie, o czem druga erekcya tegoż miejsca. Ojciec ich podkomorzym Wieluńskim zostawszy, w roku 1409. dobywając pod Krzyżakami Malborka, zginął, czego dowodem ma być nadgrobek jego w Wieruszowie. Kwitnął potem w roku 1456. Jan Wierusz Kowalski podkomorzy Wieluński, syn Klemensa Wierusza sędziego. *Acta Terrestr. Vielunen. feria 2da post festum S. Joannis Baptistae.* Podkomorzego zaś tego syn Seweryn chorąży Wieluński 1489. *Ibidem feria 2da post festum S. Lucae.* Marcin syn Seweryna chorążego i sam chorąży Wieluński w roku 1509. Praszkę miasteczko i pół Stradcza, od Anny z Praszki, Marka Gurtatowskiego małżonki, za pięćset czerwonych wykupił *Ibidem;* miał za sobą Annę Garnyszownę, *Reformat. Act. Castr. Vielun. feria 3tia ipso die Circumcisionis Domini* 1510. z tej spłodził Adama Wierusza, Felixa, Jarosława, Anzelma i Jana: o czem świadczy dział między niemi *in Act. Castren. Ostrzesz.* 1538. Z tych Adam najprzód wojski potem chorąży Wieluński, żona jego Urszula z Siemowic. *Reform. in Actis Terrestr. Siradien.* 1543. którego synowie, Jerzy *sterilis*, Jędrzej dziedzic na Paraszce, i Mikołaj, któremu Dorota Madalińska (*Acta Castren. Ostrzeszow.* 1557.) powiła syna Jana, ten z Zofji Radziątkowskiej miał córki dwie: Dorotę Urbańską i Zofią Olcwińską Piotra sędziego grodzkiego Wieluńskiego małżonkę, i syna Adama (*Acta Castren. Wielun.* 1576.) łowczego Wieluńskiego, sędziego grodzkiego Ostrzeszowskiego, ten z Apollonji Pigłowskiej (*Acta Terrestr. Caliss.* 1580.) zostawił dwóch synów, Marcina, który z Cecylią Urbańską żyjąc bezpotomnie, fundował OO. Reformatów, tak w Kaliszu 1631. jako i w Wieluniu 1629.

ten pod tytulem Zwiastowania Panny Maryi, tamten Ś. Józefa; i Seweryna, temu Krystyna Madalińska (*Acta Castren. Sirad.* 1623.) powiła syna Eustachiego, którego z Anny Szczypierskiej były trzy córki: Florencyanna Franciszkowi Miaskowskiemu dziedzicowi na Grądkowie, Katarzyna Antoniemu Szczurskiemu, Apollonia Kazimierzowi Ossowskiemu, zaślubione: tyleż synów, to jest, Hieronim, Marcin i Samuel. Z tych Hieronim burgrabia ziemski Pyzdrski z Teresy Miaskowskiej (*Acta Castren. Caliss.* 1648.) spłodził siedm córek: Joannę i Rozalią zakonnicę Ś. Franciszka w Kaliszu, Annę najprzód Stefana Moraczewskiego, potem Macieja Zakrzewskiego, Jadwigę Wojciecha Moraczewskiego, Barbarę, Sebastyana Korzenickiego, Annę, Pawła Starzeckiego, Ewę, Kazimierza Karskiego, małżonki, i synów dwóch: z tych Jan dziedzic na Mącznikach zszedł bezpotomnie. Drugi Franciszek, ten się złączył dożywotnie z Urszulą Rogalińską cześnikowną Inowrocławską, z tej potomstwo, Jan Marcin pisarz ziemski Wschowski. Eustachi rotmistrz hetmański, Franciszek Reformat, Hieronim bezpotomny, Tomasz, Maciej, Józef kanonik Warszawski, Elżbieta, pierwszym związkiem żyła z Jędrzejem Bielińskim, drugim z Hieronimem Kolaczkowskim sędzią ziemskim Wschowskim, Zofia z Antonim Boleszem burgrabią ziemskim Poznańskim, i Maryanna Panna. Drugi syn Eustachiego z Szczypierskiej Samuel, jest nadgrobek jego zmarłego r. 1637. w Kaliszu, który o nim świadczy, że był mąż rycerski. *Starowol. in Monum.* tylko jednę córkę zostawił Maryannę Dobkową. Trzeci Marcin, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Zalewską, z której syn Marcyan bezpotomny, i córka Jadwiga wydana za Franciszka Miaskowskiego miecznika Poznańskiego i pisarza grodzkiego Konińskiego: drugi raz z Jadwigą Miaskowską kasztelanką Krzywińską, ta mu cztery córki na świat wydała: Katarzynę, Jędrzejowi Bratkowskiemu, Urszulę Stefanowi Borzewickiemu, Joannę Zielonackiemu, Zuzannę Dominikowskiemu, w małżeństwo oddane, synów tyleż, to jest Macieja, Maxymiliana, Jana i Ignacego podwojewodzego Sieradzkiego i łowczego Piotrkowskiego; od Macieja z Maryanny Doruchowskiej było dwóch synów: Ignacy i Franciszek. Od Maxymiliana z Teresy Bojanowskiej Jan i Józef. Od Jana z Konstancyi Prusimskiej Marcin i Józef.

Wierusz Kowalski drugi syn Marcina chorążego Wieluńskiego z Garnyszowny; pojął Zofią Ozegowska (*Acta Castren. Opocznen.* 1546.) z tej miał synów, Walentego bezpotomnego. Jana najprzód komornika a potem podkomo-

rzego Wieluńskiego, temu Elżbieta Dobrzykowska (*Acta Terrestr. Wielunen.* 1567.) zrodziła Piotra *sterilem*, i Jana, który z Katarzyną Kobierzycką (*Acta Castren. Petricov.* 1587.) spłodził córkę Dorotę Mikołaja Sochy Chomętowskiego małżonkę, ale bezpotomną, syna Piotra, ale i ten sukcessora żadnego niemiał; i Jana najprzód komornika a potem podkomorzego Wieluńskiego, ten miał za sobą Annę Madalińską *Acta Castren. Sandomir.* 1596. z której były córki trzy: Jadwiga z Zygmuntem Tomickim, Zofia z Samuelem Szczukowskim, Konstancya z Wojciechem Raczyńskim, weszły w kontrakty małżeńskie, i syn Mikołaj, ten z Teresy Złotnickiej *Acta Castren. Radomien.* 1629. miał syna Macieja stolnika Sieradzkiego, dóbr Raspny dziedzica, temu Anna Rudzka wojskiego Radomskiego córka, *Acta Castren. Cracov.* 1699. dwóch synów powiła: Jana i Ludwika żyjących temi czasy.

Felix trzeci syn Marcina chorążego Wieluńskiego z Garnyszowny, miał za sobą Barbarę Czołczyńską, *Acta Terrestr. Sierad.* 1543. z tej było to potomstwo, Jan bezpotomny, Małgorzata za Mikołajem Handzel dziedzicem na Mokrsku, Anna za Kasprem Łąskowskim, Barbara za Wawrzeńcem Twardowskim, i Marcin Kowalski, ten wszedłszy w dożywotnią przyjaźń z Urszulą Gizicką córką Abrahama sędziego ziemskiego Wieluńskiego, *Acta Castren. Wielun.* 1576. spłodził z niej Elżbietę Jędrzeja Wierusz Niemojewskiego małżonkę, i synów, Franciszka i Wacława *steriles*, i Marcina (co się pokazuje z działu, który czynili w roku 1589. z bracią stryjecznemi, Jakóba synami, a Felixa wnukami, to jest z Emerandem, Janem, Przecławem, Pantaleonem, Ludgarem i Euzebiuszem Kowalskiemi,) ten z Anny Wolickiej *Acta Castr. Ostrzeszov.* 1598. zostawił Macieja, który 1*mo voto* pojął był Zofią Moszczyńską, *Acta Castren. Opocznen.* 1628. z tej trzej synowie: Józef, Franciszek, i Jacek w zakonie Ś. Franciszka pod ściślejszą reformą życie swoje skończyli, Franciska gwardyana Wieluńskiego jest *Kazanie pogrzebowe w druku pod tytułem Mistyczny Jednorożec.* 2*do voto*, miał za sobą Zofią Zolecką 1642. z którą był Stanisław kanonik Warmiński: Stanisław bezpotomny, Anna Chądzyńska, i Franciszek, temu Maryanna Grodziecka, zrodziła Franciszka kawalera Maltańskiego, Annę, Stefana Guttetera Dobrociejskiego, Elżbietę Mikołaja Głuchowskiego, małżonki, Adama i Konstantego bezpotomnych, Stanisława dziedzica na Myśliczewic, stolnika Inflantskiego; Józefa, który deputatem będąc na trybunał koronny 1715. umarł; atoli z Krystyny Ulejskiej zostawił syna Alexandra i córkę Maryannę.

N. podkomorzy Wieluński miał za sobą Cieklińską z której była córka. *Kazanie Ks. Ostrowskiego.*

Kowelskie *książęta herbu Pogonia*, patrz *Sanguszko*. Kniaź Wasili Kowelski 1528. *Metryka Wołyńska.*

Kowinicki *herbu Trąby*, w Przemysłkiej ziemi. Stanisławowi Kowinickiemu wójtostwo w dobrach królewskich Wissatycze nazwanych, przyznał Król Zygmunt pierwszy, ile zdawna przodkowie jego byli w possessyi, *in MS. Petricov.* Piotr pisarz ziemski Przemysłki, którego córka Zofia Średzińska. *Okol. tom. 2.*

Kowiński, w Płockiem województwie, Jędrzej Kowiński poborca łanowego z sejmu 1632. *Constit. fol.* 12.

Kownacki *herbu Ślepowron*, w Mazowieckiem województwie. Jan cześnik Płocki 1611. Adam w ziemi Nurskiej 1648. i Mikolaj Kownaccy, ale w Podlaskiem województwie. Wojciech w Płockiem, Adam w Krakowskiem 1705.

Kownacki *herbu Suche Komnaty*, w ziemi Sochaczowskiej. Stanisław Kownacki podstoli Ciechanowski 1648. Ignacy w zakonie kaznodziejskim wydał *Spartę Polską, albo o Cudownym obrazie Matki Boskiej w Łucku in fol. w Zamościu* 1703. *na końcu położył życie Karola Franka tegoż Zakonu.* Są i w województwie Wileńskiem tegoż herbu. Alexander Kownacki pisarz grodzki Wileński, zostawił z Wojsznarowiczowny synów czterech: Marcina, Jerzego, Felicyana i Franciszka, Marcin był plebanem Widzkim, Jerzy wójtem królewskim nowodworskim, Felicyan mąż rycerski, Franciszek młodo umarł. Stanisław w Grodzieńskim powiecie, potomstwa nie zoztawił, Krzysztofa syn Dominik Stanisław był podstarościm Wolpieńskim.

W r. 1778. Adam Kownacki pisarz ziemski Nurski. — Karol regent ziemski grodzki. — Franciszek sędzia ziemski Szawelski w księztwie Litewskiem. — Stanisław Kownacki z *Grodzonowa* podkomorzy Wiski w r. 1540. list Zygmunta I. Króla w którym mu zaleca rozsądzenie sprawy między Janem Lisowskim i Matyaszem Świderskim. — *Z Manuscrp. Helsbergskich Krasicki.* (Niewszyscy ci do tego herbu należą.)

KOWNIA HERB.

Trzy gołe miecze ostrzami u dołu schodzące się, rękojeściami do góry obrócone, powinny być w czerwonem polu. *Okol. tom.* 1. *fol.* 491. *MS. Księdza Kojałow.* przydaje, że na hełmie powinny być trzy pióra strusie. Z jakiej okazyi i komu ten herb nadany, nie piszą autorowie, atoli może się snadno każdy domyślić, że za rycerskie dzieło

KOWNIA HERB.

w nadgrodę był wzięty. Nie wszyscy jednak jednymże kształtem tego herbu używają: bo niektórzy pod ostrzami mieczów, kładą księżyc, drudzy między rękojeściami mieczów, gwiazdy dwie kładą, trzecią pod księżycem. *Długosz* wspomina, Stanisława de Paszochow tego herbu.

Herbowni.

Domaradzki,	*Pachołowiecki,*	*Suskrajewski,*
Łośniewski,	*Ptaczek,*	*Tur.*

Koyczan *Sułkowicz herbu Wężyk,* który pierwszy z Panów Litewskich, herb ten na siebie i na sukcessorów swoich przyjął na sejmie Hrodelskim 1413.

Kozakiewicz. Marcin Kozakiewicz w powiecie Kowieńskim podpisał elekcyą Jana III. Kazimierz 1700.

Kozarski *herbu Wężyk,* w Rawskiem województwie. Jędrzej Kozarski z Kozarek z Łyczkowny spłodził dwóch synów: Łukasza i Tomasza rotmistrza, ten pod Smoleńskiem za Zygmunta III. zginął: Babska dziewiąciu mu synów powiła. 1. Stanisław rotmistrz pod Chocimem przeciwko Osmanowi, od niego z Gorskiej herbu Doliwa było dwóch synów: Samuel kanonik Lwowski, i Maxymilian. 2. Sebastyan. 3. Jan. 4. Wawrzeniec, którego z Rylskiej zostało potomstwo. 5. Adam, żona jego Kochanowska herbu Korwin. 6. Wojciech, który z Bujalskiej zostawił syna. 7. Gabryel. 8. Maciej. 9. Stefan, ludzie rycerscy. Wojciech, Grzegorz, Kasper, i Stefan Kozarscy podpisali elekcyą Jana III.

Kozaryn *herbu Drya,* w Połockiem województwie i w Lidzkim powiecie. *Kojal. in MS.*

Kozew. Stefan Kozew Horodniczy Witebski 1704. z tegoż województwa przydany *ad consilia* marszałkowi konfederacyi Sendomierskiej roku 1704. Szczesna Jakóba de

Kozdroj córka, żona Marcina Wolińskiego. *Okol. tom.* 2. *fol.* 192.

Kozic *herbu Łabędź*, w powiecie Lidzkim: jedenże dom z Jawgelami: Kozic Kazimierz i Samuel podpisali elekcyą Jana III. w tymże powiecie.

Kozicki *herbu Lubicz*, w Mazowieckiem. N. Kozicki miał za sobą Dorotę Brodowską herbu Łada. Piotr poborca w ziemi Ciechanowskiej 1648. *Constit. fol.* 12. Łukasz w Poznańskiem 1648. Piotr z Kozyczyna wojski Czerniechowski w Krakowskiem 1674. Teresa Kozicka obicie sprawiła do kaplicy Ś. Xawiera przy kościele Ś. Piotra w Krakowie, umarła 1703. tamże pochowana. Maciej rotmistrz 150. jazdy na expedycyi Moskiewskiej 1665. N. była za Stefanem Krasińskim, druga za Janem Krasińskim.

W r. 1778. Franciszek Kozicki burgrabia Ciechanowski. — Jędrzej podwojewodzy tejże ziemi. — Józef regent ziemski. — *Krasicki.*

KOZICZKOWSKI

HERB.

Róże trzy powinny być na gałązkach, u każdej gałązki cztery listki, i lubo są przydłuższe gałązki, przecież korzonkami u dołu wszystkie się z sobą schodzą, średnia róża powinna być wyższa, dwie niższe, na hełmie i koronie trzy pióra strusie. Tak go opisał *MS. Załusc. o Famil. Pruskich:* atoli zkądby, kiedy, i komu nadany, nie powiada: tylko przydaje, że się nim Koziczkowscy w Prusiech pieczętują z Koziczkowa; są jednak według tegoż *MS.* inni Koziczkowscy w Prusiech, których zowią Rycowie czyli Rydzowie, ale inszego herbu, nie pisze jednak, jakiego.

Koziebrodzki *herbu Jastrzębiec*, w Płockiem województwie. Wojciech z Koziebrody kanclerz Gnieznieński, i sekretarz Wojciecha Jastrzębczyka arcybiskupa Gnieznieńskiego 1434. *Długosz pod tym rokiem.* Władysław w Pło-

ckiem podpisał elekcyą Jana III. Wojciech miał za sobą Magdalenę Krasińską.

W roku 1778. Bernard Koziebrodzki podsędek Dobrzyński. — *Krasicki.*

Koziegłowski *herbu Zerwikaptur*, w Krakowskiem województwie. Tym niektórzy przypisują, co i o Gebułtowskich herbu Lis z Kozichgłów drudzy twierdzą.

W r. 1412. Krystyn *de Koziegłowy* kasztelan Sandecki podpisał przymierze Króla Władysława z Krzyżakami. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 114. — *Krasicki.*

Koziek *herbu Pawęza Herburth*, w Litwie kwitną. N. Koziek, którego córka, była za kniaziem Teodorem Połubińskim.

Kozielski *herbu Leliwa.* Wyszli z korony do księztwa Litewskiego. Stanisław Kozielski w powiecie Oszmiańskim, synowie jego, Jerzy mąż rycerski, drugi Benedykt, trzeci Jan. Daniel brat Stanisława w Mińskiem województwie zostawił syna Władysława.

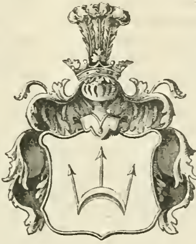
Kozielski *herbu Rola*, w Łęczyckiem województwie. Maciej rotmistrz sławny na Podolu przeciwko Tatarom, o którym *Biel. fol.* 645. Krzysztof i Piotr 1648. Jan miał za sobą Brzeską herbu Oksza.

KOZIEŁ HERB.

Kozieł powinien być biały w prawą tarczy całym sobą obrócony, z rogami dwiema na grzbiet zadartemi, na trzech nogach stojący, czwartą lewą przednią trochę do góry podniósł od ziemi, w polu czerwonem, na hełmie z korony pół Kozła przedniemi nogami do góry prosto wspiętego wychodzić powinno: tak ten herb opisuje *Okolski tom.* 1. *fol.* 493. gdzie ten autor powiada, że ten herb na Szląsku wielu domom jest zwyczajny, które tam znacznie i w honory i w dostatki kwitną, a znać ztamtąd do Polski wniesiony. Zaży-

wają go w tem Królestwie Wilczkowie o których na swem miejscu mówić się będzie. Kozła w herbach, lubo inszym kształtem, znajdziesz u Berżewiczów, w Wieruszowy, Półkozicu, Zerwikapturze i Szembeków.

KOZIEŁ HERB.

Pół miesiąca powinno być obiema rogami na dół obróconego, strzała jedna we środku na barku księżyca, drugie dwie na końcach, pole powinno być czerwone, na hełmie trzy pióra strusie, tak go opisał *in MS. Ks. Kojał.* Tego klejnotu zażywa dom Kozłów w Litwie, którzy z Siewierza do Litwy się przenieśli, to jest Sawicz Kozieł i z bratem swoim rodzonym. Potomstwo ich, jedni się Poklewskiemi, drudzy Jasienieckiemi piszą. Iwan Kozieł Poklewski, miał synów trzech: Fabiana, Gabryela, i Filona. Z tych Fabian sekretarz królewski, wojski Wileński, chorąży Oszmiański, syn jego Kazimierz najprzód stolnik Upitski, potem podkomorzy Wendeński, żona jego Kroszyńska, z której miał synów, Jana, Jerzego, i córkę, która była za Władysławem Wołowiczem wojewodą Witebskim hetmanem polnym Litewskim. N. Kozieł starosta Dziśnieński zostawił syna Dominikana. N. starosta Kurmiałowski 1732. Fabian Poklewski starosta Dziśniewski, Floryan horodniczy Oszmiański, Jerzy podczaszy Witebski, porucznik powiatu Oszmiańskiego, Samuel strażnik Oszmiański, Jan, Antoni, Michał, Zygmunt, Stanisław i Gabryel 1700.

Między Fraszkami Jana Kochanowskiego jest Epigramma o jednym z domu Kozłów. — W roku 1778. Krzysztof Kozieł regent ziemski i graniczny Litewski. — W r. 1788. pisarz grodzki. — Ambroży chorąży Oszmiański. — *Krasicki.*

Koziełkowski, w województwie Mazowieckiem Mikołaj Koziełkowski podpisał elekcyą Władysława IV.

Kozieniecki. N. Kozieniecki, Bielski, Warecki, Nowotargski starosta 1648. w powiecie Orszańskim.

Kozieradzki *herbu Korczak*, patrz *Bohowityn*. Michał Bohowityn Kozieradzki, którego córka Katarzyna była za Przecławem Hornowskim sędzią ziemskim Brześciańskim. Anna, Łoski Stefana marszałka Mozyrskiego, małżonka. Jan miał za sobą Alexandrę Iwanicką. Krystyna Bohowityníanka Lwa księcia Worenieckiego małżonka. N. Gabryela Mokosieja.

W województwie Podlaskiem majętność *Konstantynów* dziedzictwo niegdyś Pieniążków, potem Siedlnickiego podskarbiego w. koron. nazywała się przedtem *Kozierady*, może pierwiastkowe dziedzictwo Kozieradzkich. — *Krasicki.*

Kozierowski *herbu Dołęga*, w Krakowskiem województwie i na Dobrzyńskiej. Hieronim Kozierowski w województwie Brzeskiem Kujawskiem 1632. r. N. Kozierowska Krzysztofa Mietelskiego małżonka. Dorota zakonnica Sądecka, Marcin w ziemi Dobrzyńskiej 1648. Stanisław 1705. w Krakowskiem. Jędrzej 1703. Jakób w Płockiem 1632. Jędrzej z Czerniechowskiej urodzony, miał za sobą Sobiekurską, z tej spłodził synów dwóch: Jana i Wojciecha: Jan pojął Ledochowską: córek z tejże Sobiekurskiej było trzy, Maryanna Izbińska, Konstancya 1*mo voto* Nicławicka, 2*do voto* Wiszowata, i Alexandra Kocieńska.

Kozierowski *herbu Jelita* z Kozierog, których nasi pisarze zowią Kozlarowskiemi, w województwie Sieradzkiem, w powiecie Piotrkowskim. Maciej Kozierowski miał za sobą Magdalenę z Zborowa, z którą spłodził dwóch synów, Stanisława i Wawrzeńca. Z tych Wawrzeniec z Elżbiety Roxyckiej synów trzech zostawił, Piotra *sterilem*, Stanisława, którego z Moszeńskiej chorążego Sieradzkiego siostry, syn, na wojnie zginął: i Wojciecha, który z Kruszeńską córkę spłodził Adamowi Łąckiemu w Łękach zaślubioną. Stanisław zaś brat Wawrzeńca, z Komorowską z Komorowa pod Ujazdem w Łęczyckiem, miał syna Jana, i córkę Rzeczkowską w Rzeczkowie w parafji Bętkowskiej. Janowi, Wilkoszewska herbu Jelita z Wilkoszewy w powiecie Piotrkowskim, powiła córki dwie, Sierską i Chustecką w Chustkach za Skrzynnem, synów zaś sześciu: Bartłomieja, Krzysztofa, Wacława, Seweryna, Jana i Wojciecha. Z tych Bartłomiej, którego wspominają księgi grodzkie Opoczyńskie 1599. z Pomianowny herbu Pomian spłodził dwóch synów, Stanisława i Piotra. Stanisław pojął Potocką herbu Pilawa, córkę Maxymiliana w województwie Sendomierskiem, w Woli Wielkiej pod Żarnowem, z tą miał synów trzech: Adama, Dominika, i Marcina, zeszli młodo: córek pięć, jedna za Rogowskim w Rawicy w Rawskiem. Druga za Grotowskim w Sendomierskiem. Trzecia za Stokowskim Mikołajem w Chojnach w Łę-

czyckiem. Czwarta za Zdrowskim, w Sieradzkiem. Piąta za Łopateckim, w Sieradzkiem. Piotr dziedzic Zakrzewa i Lubiatowa w powiecie Piotrkowskim, 1*mo voto* pojął Stokowską, z domu Politalską, z którą *sterilis*, 2*do voto* Annę Duninownę Brzezińską Hieronima miecznika Sendomierskiego córkę, a nabywszy w Sendomierskiem dóbr, Rączki, Dobromierze i Wymysłów, w zamianę za Zakrzew i Lubiatów, spłodził synów, Samuela i Zbigniewa, i córkę Katarzynę, którą wydał za Krzysztofa z Nadola Łąckiego herbu Jelita w województwie Sendomierskiem. Samuel stolnik Dobrzyński ożenił się z Ludowiką Rejowną, Bogusława podczaszego Grabowieckiego córką, Bobrownik i Rzewuszyc w powiecie Chęcińskim leżących, dziedzica, ale z nią żył *sterilis*. Zbigniew z Salomeą Bogucką herbu Krzywda, Macieja podstolego Podlaskiego córką, którą urodziła Odyńcowna, z niej synowie: Ignacy w duchownym stanie. Antoni podstoli Bracławski, pojął Maryannę Rogalińską podczaszyną Bełzką, z domu Stradomską, którą urodziła Malachowska.

Niewiadomo którego herbu, Koziorowski uczyniony biskupem Adrateńskim i Gnieznieńskim kanonikiem, godny prałat: także, w r. 1788. Jan susceptant Kościański. — *Krasicki.*

Kozietulski *herbu Abdank*, piszą się z Kozietuł. O nich obszerniej mówić będę pod Skarbkami, ile że są jednejże dzielnice z niemi, tu tylko przydaję, że jeden z nich miał za sobą 1*mo voto* Katarzynę Ligęziankę, z której spłodził córkę Zofią, Adama Kazanowskiego małżonkę. 2*do voto* Przerębską, z której synowie, Jan *sterilis*, i Jędrzej. Adam bezpotomny, córka Helena Stradomska. Krystyna Kozietulska Marcina Lanckorońskiego małżonka.

W r. 1788. Ignacy Kozietulski skarbnik Czerski. — *Krasicki.*

KOZIKA HERBU ZKRZYZŁUK.

Łuk Tatarski, powinien być do góry cięciwą obrócony, na niej, krzyż złoty stoi, *Okol. tom.* 3. *fol.* 349. który teñ

herb zowie Zkrzyzłuk, to jest łuk z krzyżem, i przydaje, że nadany przodkowi Kozików familji, za znaczne zwycięztwo, które za jego powodem otrzymano nad Tatarami nieprzyjaciołami Krzyża Świętego. *W Metryce Wołyńskiej* 1528. czytam Jędrzeja Michaiłowicza kniazia Kozikę, i drugiego Iwana. N. Kozika miał za sobą Barbarę księżnę Porycką. N. Koziczanka była za Mikołajem księciem Zbarazkim starostą Krzemienieckim. Jednych z nich widzieć nadgrobki w Kijowie, którzy w Greckiej religji i schizmie poumierali, drugich w Sokalu u OO. Bernardynów. Piotra wspomina *Janusz. Stat. fol.* 118. Jerzy 1632. Tomasz podstoli Wołyński, posłował na konwokacyą 1632. i na sejm 1638. *Constitut. fol.* 19. i 1653. *fol.* 12. Jerzy i Wacław 1648. Kozika podkomorzy Wołyński, którego syn z Fredrowny, także podkomorzy Wołyński. *Glinka Zwierzyniec f.* 98. Gdy Moskwicin, Smoleńsk opanował, Kozikowie znacznych dóbr swoich w tem województwie odstąpiwszy, przy Polszcze zostali. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1181.

Kozikowski, w Podlaskiem województwie. Alexander Kozikowski podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla. Scibor kanonik Krakowski 1565. na liscie Augusta I. miastu Lwowskiemu danym.

Koziminski. N. Kozimińska żona Jakóba Potockiego herbu Piława.

Koziński *herbu Kierdej*, w Wołyńskiem województwie. Do tych referuje *Okolski* kasztelana Wołyńskiego Kozińskiego, Adam mu imie było, znacznego kollegium naszego Łuckiego dobrodzieja. Kozyński Melchior 1619. roku. *Acta Castren. Opocznen.*

Koziński *herbu Zagłoba* także na Wołyniu, o nich pisze *Okolski*, luboć on herb ich zowie Koileńczykiem albo Zdanem, *Kojałowicz* zaś Zagłobą, z tą tylko różnicą, że nie przez podkowę szabla idzie, ale nad podkową stoi ostrzem do góry, a na hełmie miasto skrzydła, kładą pióra strusie trzy. Iwan Tychno, Olechno, Siemion, Kozińscy, ziemianie Wołyńscy 1528. *Metryka Wołyńska.* Grzegorz chorąży Wołyński, Jan brat jego, obadwa ludzie rycerscy, Tychno i Michał. Gabryel pod Sokalem zabity. Samuel 1648. Piotr 1674. na Wołyniu.

Koźlątkowski *herbu Śreniawa*, w Sieradzkiem województwie.

KOZŁOWSKI HERB.

Ma być mur na ukos, od góry walący się, na hełmie nad koroną, dwa rogi bawole, albo trąby myśliwe, u każdej

KOZŁOWSKI HERB.

boku, cztery jastrzębie dźwonki: acz kroniki Niemieckie mają skrzydło sępie, czyli orłe; mówi *MS. Załusc. o Familiach Prusk.* i przydaje, że się jedni z nich z Kozłowa, drudzy z Kłotki, inni z Laskowic, pisali. Jędrzej Kozłowski w Jeleńcu, miał za sobą Kossownę, syn jego na dworze Radziwiła książęcia kanclerza. N. miał za sobą Łaszewską, z której córka była za Białobłockim. Tomasz Jacek stolnik Czerniechowski 1697. Józef w zakonie naszym.

Kozłowski *herbu Jastrzębiec*, w Wołyńskiem województwie i Mazowieckiem. Mikołaj Kozłowski podsędek Sanocki, poseł na sejm 1618. ztamtąd deputat na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 4. i 1620. *fol.* 20. Tomasz i Adryan, o których *Konstytucya* 1676. *fol.* 62. Paweł regent kancellaryi Bydgoskiej, żona jego Trzebińska herbu Szeliga 1700. Anna była za Wojciechem Bielskim herbu Śreniawa. Tomasz Jacek stolnik Czerski 1688. Franciszek kanonik Łucki, dziekan Włodzimierski, proboszcz Koniuski 1701.

Do tego zapewne herbu należą: N. Kozłowski w Wielko-Polszcze w województwie Kaliskiem z Jadwigi *Strzeleckiej* spłodził Stanisława Kozłowskiego ten przeniósłszy się na Wołyń pojął Anastazyą *Dubiską* z której potomstwo: Kazimierz cześnik Nowogrodzki ludzkości znamienitej i biegłości w interesach, z Barbary *Kornasiewiczowney* potomstwo: Ignacy, Wincenty, Romuald; córki Salomea Panna, Antonina za Ślezanowskim, i Domicella która w panieńskim stanie umarła; Maryanna i Józefa. — Kasper podstarości Włodzimierski, brat Kazimierza, syn Stanisława ma synów dwóch: Stanisława ten pojął *Siekierzyńską* i z niej ma potomstwo, i Adama. — Córki Kaspra Anna i Anastazya. — Trzeci brat Kazimierza w bezżennym stanie umarł. Siostry ich z Dubiskiej jedna za Maofsem, druga za Małachowskim. Braci Stanisława z Strzeleckiej było trzech, z tych Piotr Reformat, Hieronim został w Wielko-Polszcze i Jan. — *Krasicki.*

Podług *Wielądka* ten Kasper (wyżej wspomniany) był poźniej w r. 1757. pisarzem grodzkim i bracia jego Kazimierz i Fran-

ciszek z województwa Czerniechowskiego podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla. — Stanisław regent grodzki Nowogrodzki, r. 1792. —

Tenże *Wielądek* pisze także że są tego herbu Kozłowscy w Podgórzu, z których Mikołaj Kozłowski z Maryanną *Borkowską* z województwa Podlaskiego ożeniony, ten będąc w służbie wojskowej, dał dowód nieraz męztwa swego, stawając w różnych potyczkach przeciw nieprzyjacielowi w roku 1769. i w ten czas w potrzebie za ojczyznę złożył ofiarę życia swego; zostawiwszy córkę jednę Zofią, która umarła panną i synów dwóch: Michała Wolfganga, i Mikołaja *sterilem.* Michał Wolfgang Kozłowski od wieku młodego, doskonalił się w różnych naukach, z tych obrał sobie posiadanie wiadomości fizycznej, i medycyny, w której edukował się, jako autentyczne attestata akademijów Berlińskiej i Lipskiej zaświadczają jego biegłość i umiejętność w tym talencie, iż otrzymał w Halli patent doktora medycyny, powróciwszy do kraju był najpierwej sztabs medykiem w gwardyi pieszej koronnej, i od Króla Stanisława Augusta otrzymał godność konsyliarza J. K. Mci. W czasie rewolucyi, poświęcił się być medykiem generalnym Lazaretu wojskowego i przeszło 1500 chorych miał w swym dozorze, za którą publiczną usługę, został bez żadnej nadgrody, prócz imienia dobrego obywatela i ludzkości przyjaciela, w którym charakterze dalszy bieg życia swego prowadził. —

Kozłowski *herbu Lis.* Długosz o nich wspomina. Paweł Kozłowski Soc. Jesu wydał do druku. *Fasciculum Observationum, Precationum et Indulgentiarum Congregationis B. Mariae Virginis, sub titulo Immaculatae Conceptionis et felicissimi transitus* 1645. *Varsaviae in* 12. i znowu pod tytułem *Fasciculus Congregationis etc. Varsaviae edit.* 3. 1647. *in* 16. *et* 1662. *Dantisci.* I po Polsku *Snopek nabożeństwa in* 12. *C. D.* i 1657. i 1662. i 1643. *in* 12*mo.* N. Kozłowski S. T. doktor, któremu Jędrzej Laskarys biskup Poznański chciał tego biskupstwa ustąpić. *Dług. in Vitis Episc. Posnan.* Przywilej Ziemowita książęcia Mazowieckiego dany 1408. wspomina tych, Pankracego, Wawrzeńca, Wojciecha, Piotra i Wszebora Kozłowskich. Od tych był Wawrzeniec sędziego grodzkiego Płockiego syn, który na Podolu mężnie sobie poczynał, Iwonie hospodarowi Wołoskiemu z ludźmi Polskiemi przyszedłszy na sukkurs, tam sercem wielkiem potykał się z Turkami, atoli wzięty w niewolą od nich, wolność sobie kupić musiał.

Kozłowski *herbu Wieże* na Szląsku. Z tych był Kasper Kozłowski dziedzic na Adamowicach, sędzia ziemski księztwa Opolskiego i Raciborskiego, 1607. ci od Raszyców tegoż herbu idą; lubo się potem Kozłowskiemi nazwali. Władysław z Łęczów 1704. podpisał konfederacyą Sendomierską. Konrad Kozłowski kanclerz książęcia Bernarda Opolskiego 1400. u *Paproc. in Stromat.*

Piasecki w kronice pod r. 1580. *fol.* 9. wspomina Piotra Kozłowskiego kasztelana Zawichostskiego, starostę Małogosckiego, jako tenże zginął pod Wielkołukami r. 1579. — niewiadomo jednak do którego herbu należał, równie jak i następujący: Leon Kozłowski skarbnik Sierpski r. 1778. — Szymon komornik ziemski Zakroczymski — Stanisław subd. Nowomiejski. — W r. 1788. Tadeusz Kozłowski starosta Bracławski. — Łukasz sekretarz królewski i Franciszek obersztleitnant nobilitowani r. 1766. w roku zaś następującym uwolnieni a scartabellata. — *Krasicki.*

Koźmian *herbu Nałęcz*, w Chełmskiej ziemi, na hełmie jednak trzy pióra strusie kładą. N. Koźmianowna była za Adamem Jawgelem. Simona męża rycerskiego syn Stanisław spłodził Tomasza, ten z Wiśniowską zostawił Walentego, temu Stawska powiła Jędrzeja pisarza grodzkiego Krasnostawskiego sędziego kapturowego ziemi Chełmskiej 1733. którego z Anny Tarnowieckiej potomstwo, Maryanna Łaznińska i Teresa Gałęzowska i syn Marcin.

W roku 1788. Andrzej Koźmian sędzia ziemski Lubelski. — *Krasicki.*

Koźmiński *herbu Lubicz*, w Płockiem województwie i na Rusi, *Paprocki. Okolski* zaś opuścił. Anna Koźmińska była za Chrościchowskim, druga za Kazimierzem Brodowskim herbu Łada.

Koźmiński *herbu Poraj*, w Wielkiej-Polszcze. Jan Gruszczyński arcybiskup Gnieznieński, od Hińczy z Rogowa kasztelana Sendomierskiego Koźmin kupił, przed rokiem 1473. jako się mówiło pod Gruszczyńskiemi, który jednemu z braci tego arcybiskupa, których było kilku, gdy się działem dostał, nową w domu Porajczyków Gruszczyńskich, zaczął familią Koźmińskich, a ztąd poznać, że ci Koźmińscy o których nasi historycy przed 1473. rokiem pisali, nic nie należą do tego domu: któryby zaś z braci arcybiskupich, był początkiem tego domu, wiedzieć pewnie nie mogę, domyślam się tylko, że idą od Bartłomieja z Iwanowic kasztelana Kaliskiego drugiego brata, ile że się i Koźmińscy zdawna z Iwanowic piszą. Roch Koźmiński starosta Ostrzeszowski, umarł 1550. *Acta Castren. Ostrzeszov.* w tym roku, takbym rozumiał, że to był wnuk, albo też syn któregożkolwiek z braci wspomnionego arcybiskupa. Kwitnął potem Jan Koźmiński łowczy Kaliski, którego żona Katarzyna Zarębianka kasztelanka Nakielska 1583. *Okol. tom.* 3. *fol.* 326. Piotr cześnik Kaliski, deputat do kwarty *Constit.* Jan z Iwanowic Koźmiński starosta Powidzki, z Załuskowskiej zostawił syna także Jana, umarł 1671. temu Maryanna Miaskowska wielkiej pobożności białogłowa, powiła córkę Annę Bułakowską podczaszynę Poznańską, fundatorkę rezydencyi naszej Wschowskiej, i oso-

bliwszą Dobrodzikę dwóch naszych kollegia, Poznańskiego i Kaliskiego: synów zaś dwóch. Z tych pierwszy Adam, najprzód miecznik Kaliski, potem kasztelan Rogoziński, deputat na trybunał koronny w roku 1693. łaski jego dość szczodre na siebie zapisało wiecznej pamięci kollegium nasze Kaliskie, tamże i z ojcem swoim pogrzebiony; trzy razy śluby małżeńskie ponawiał; pierwszy raz z Katarzyną Zakrzewską podstolanką Kaliską, z tej była Anna Gorzeńska podczaszyna Kaliska. Drugi raz z Zofią Miełżyńską kasztelanką Śrzemską, z tej się urodził Maciej teraźniejszy kasztelan Poznański, a przedtem Kaliski, a najpierwej podczaszy Poznański, poseł na sejm 1729. miał za sobą Zofią Mycielską chorążankę Poznańską, z której miał syna jednego i córkę, ale w dzieciństwie pomarli, po niej Teresę Potocką wojewodzankę Czerniechowską, ta powiwszy mu jedynaka syna Teodora, młodo zeszła z świata 1732. Trzeci raz z Apollinarą Gajewską kasztelanką Santocką, z tej jest syn Ignacy, i córek cztery, Barbara Rychłowska chorążyna Sieradzka, Eleonora Jaraczewska starościna Solecka, Helena Panną umarła, i Ludowika w zakonie Cystercyeńskim w Ołoboku. Drugi syn Jana z Miaskowskiej, Piotr, najprzód podsędek Wschowski, potem sędzia ziemski Kaliski, vice-marszałek trybunału koronnego, młodsze lata swoje na wojennych expedycyach strawił, już pod Wiedniem, już pod Strygoniem, już w Wołoszech, jako i brat jego Adam, pod Chocimem i indziej, pierwszym związkiem miał za sobą Dzierzbińską, z którą spłodził dwie córki, Annę Bielicką i Urszulę Niemojewską, a teraz Zakrzewską pisarzową grodzką Poznańską, i syna Jana, który w wojsku wiek młody i życie zakończył. Drugim związkiem Janicką, z tej było dwóch synów, jeden Wojciech, Barbary Sokolnickiej chorążanki Wschowskiej, małżonki swojej, młodo odumarł, nie zostawiwszy z niej tylko córkę. Drugi Lew podczaszy Kaliski, pojął w dożywotnią przyjaźń Teresę Ponińską kasztelankę Poznańską, zmarłą 1733.

Stryjeczny brat Jana starosty Powidzkiego był podsędkiem Kaliskim (był to Piotr najprzód cześnik Kaliski, posłującego na sejm 1629. deputatem zapisano do kwarty Rawskiej, *Constit. fol.* 26. 1632. sędzia kapturowy generalny w Warszawie pod czas elekcyi, *Acta interregni* i 1633. posłował na sejm, *Constit. fol.* 26. W roku 1641. już podsędek Kaliski, komissarz do pogranicznych differencyi, *Constitut. fol.* 19. a bodaj to nie tenże sam Piotr pierwszy kalwińskie zasady odrzuciwszy, przykładem swoim, cały dom Koźmińskich do Rzymskiego katolickiego pociągnął kościoła; syn jego spłodził Stanisława kanonika Chockiego, i Władysława

kustosza Chockiego): tego podsędka Kaliskiego były trzy córki, Wierzbińska, Kosicka i Zychlińska i syn Bartłomiej, ten Władysława syna zostawił, z Szczanieckiej zaś *ex 2do voto* Michała; który z Bułakowskiej miał syna Zygmunta i córkę Ewę; z Strażycowny zaś kilka córek i syna. Drugi syn Bartłomieja Jan, który z Heleny Biernackiej spłodził syna Franciszka Soc. Jesu i córki trzy: Alexandrę Wargawską, Teresę, i Rozalią; z Grabińskiej zaś drugiej żony, syna Michała. Trzeci brat stryjeczny starosty Powidzkiego, Mikołaj, ten dwie córki zostawił, Kuczkowską i Rosowską. O Koźmińskim wspomina *Kochowski Annal. Polon. climact. 2. lib. 2. f.* 126. i *Twardowski w Wojnie domowej punct. III. f.* 180. że w roku 1656. przeciwko Szwedom z Piotrem Opalińskim wojewodą Podlaskim wojując, życie i krew wylał pod Lesznem. Ewa Koźmińska córka Stanisława, była za Jędrzejem Modlibowskim herbu Drya sędzią ziemskim Kaliskim. Są i pod Ostrogiem Koźmińscy tegoż herbu, to jest Róży białej o piąciu listkach, z tych był Stefan, przez lat 26 żołniersko służył, syn jego Konstantyn 1696.

Wyżej wspomniany Maciej Koźmiński kasztelan Poznański, przesiadł się na województwo Kaliskie, z drugiej żony *Potockiej* spłodził syna Teodora, który z *Działyńskiej* córki Augustyna Działyńskiego wojewody Kaliskiego, zostawił potomstwo. — Macieja po zejściu *Potockiej* z trzeciej żony córka wydana została za Józefa Mycielskiego kasztelana Poznańskiego urodzonego z *Konarzewskiej*. — *Krasicki.*

Koźnicki *herbu Nowina*, w Sendomierskiem województwie. Jakób Koźnicki, *Camerarius Judicis Regiae Curiae*, na liscie Kazimierza Wielkiego 1366. r. u *Paproc. o herb. fol.* 53. Floryan pod Pleszkowem mężnie stawał, *Paproc. f.* 406. Daniel z Koźnic Koźnicki poseł na sejm 1638. *Constit. fol.* 35.

Koźniewski *herbu Ostoja*, w ziemi Ciechanowskiej. Jakób z Koźniewa stolnik Wyszogrodzki 1529. podpisał dekret Mazowiecki przeciwko heretykom, u *Łubien. in Episc. Płoc.* Mikołaj starosta Wyszogrodzki, Zakrocimski, Nowomiejski, zostawił syna Walentego, tego z Wężowny dwaj synowie Mikołaj i Stanisław.

Kozuba *herbu Mora*, w ziemi Warszawskiej. Ja Kozubowskich czytam w województwie Łęczyckiem, Michał, Adam, Łukasz, Alexander, Stanisław roku 1648. Kazimierz roku 1674.

Kozubski *herbu Abdank*, w Sieradzkiem województwie. Bernard Kozubski za czasów Paprockiego bo Okolski ich opuścił, mąż wyborny, zostawił piąciu synów i córki, które dzieci spłodził z Anną Kurpiowną herbu Ślepowron:

przydaje i to tenże autor, że są jednejże dzielnicy z Magnuskiemi. Piotr 1633. Wojciech komornik Sieradzki 1648. w Sieradzkiem. Michał z Magnus starosta Horodelski, Lityński, pułkownik królewski, i Jan Stanisław z Magnus Kozubski w województwie Bełzkiem 1674. Stanisław porucznik chorągwi Petyhorskiej, ale go *MS. Ks. Kojalow.* do Ślepowronów pociąga.

Kożuchowski *herbu Doliwa*, w różnych województwach rozrodzeni: gniazdo jednak tego domu pierwsze jest Kożuchów w Czerskiej ziemi, sześć mil od Czerska: z których Kazimierz w roku 1697. dziedzic na tymże Kożuchowie, kwitnął. Stanisław Kożuchowski, żona jego Dorota Majowna z kasztelanki Sieradzkiej spłodzona 1622. *Epithalam. Matthiae Jacussov.* Alexander podstarości i sędzia grodzki Krakowski 1622. Stanisław stolnik Kaliski z sejmu komissarz do pogranicznych od Szląska dyfferencyi 1667. *Const. f.* 21. Alexander cześnik Wieluński, którego syn Mikołaj 1701. Stanisław brat Alexandra cześnik także Wieluński, którego syn Alexander; był potem ten Stanisław podczaszym tamże 1704. Michał Adam Kożuchowski archidyakon Chełmski, proboszcz Sieniński, sekretarz królewski Doliwczyk 1687. N. chorąży Krakowski 1688. dobroczynny na kollegium Krakowskie u Ś. Piotra. N. Kożuchowska Białogłowskiego, druga Kazimierza Dunina, małżonki. Wojciech i Jan w Sendomierskiem 1632.

Stanisław Kożuchowski stolnik Kaliski, prawa koronne od roku 1550. do r. 1729. zebrał i do druku podał. — W roku 1778. Franciszek cześnik Kaliski. — *Krasicki.*

Kożuchowski *herbu Roch albo Pierzchała*, w ziemi Warszawskiej, Jędrzej 1632. r. Marcin podczaszy Drohicki, miał za sobą Annę Glinczankę, z której synów dwóch, Karol *sterilis* i Stanisław, ten najprzód miał za sobą Głębocką, po niej Szandyrowska, synowie jego, Józef, Alexander i Jan, Stanisław pisarz Skarbowy 1632. Jan łowczy Podlaski. Jednaż ich dzielnica z Zaboklickiemi.

Kraiński *herbu Jelita*, po różnych województwach. W Sieradzkiem województwie, Krzysztof Kraiński łowczy Sieradzki, dziedzic na Hermanowicach, miał za sobą Katarzynę Gumowską, z którą spłodził dwie córki, Eleonorę, która pierwszym związkiem żyła z Michałem Hoszowskim stolnikiem Inflantskim, drugim z Maciejem Dmińskim łowczym Ciechanowskim, i Annę Wojciecha Dęby małżonkę: synów zaś trzech: Marcin łowczy Sieradzki, żona jego Teresa Przedwojowska. Jan cześnik Dobrzyński, żona jego Dzwonowska, i Józef stolnik Ciechanowski. Krzysztof, *in*

4to, 1602. wydał *Katechizm heretycki, z naukami, pieśniami, modlitwami.*

Krasicki w przypisach pisze, że trzeci z wyżej wspomnionych braci Jan Kraiński z *Dziewanowskiej* (?) miał syna Stanisława, ten z *Łazowskiej* zostawił córki, Załęską, Łaszewską i Dominikankę w Przemyślu: synów trzech: z tych najstarszy Mikołaj złączył się z *Skotnicką* — Ignacy z *Załęską*, trzeci N. —

Krajewski *herbu Jasieńczyk*, w Mazowieckich województwach, Balcer i Jakób w ziemi Łomżyńskiej 1632. Piotr żupnik Zakrocimski, Samson z Krain Warmiński kanonik i officyał generalny, Ołomuniecki kanonik. Jan kanonik Płocki, i Wawrzeniec w województwie Płockiem 1632. Marcin kanonik Poznański 1623. Stanisław najprzód proboszcz Kaliski, kustosz Łowicki, kanonik Gnieznieński, potem proboszcz Gnieznieński, proboszcz Ś. Michała w Krakowie, regent koronny, po trzy razy administrator arcybiskupstwa Gnieznieńskiego *sede vacante*, tyle razy prezydował w trybunale koronnym, Parczycki zbór demoliował, umarł 1694. pochowany z nadgrobkiem w Częstochowie. Brat jego Wojciech dziekan Łowicki, proboszcz Kaliski, w Makowie kościół restaurował, dziekanią w Łowiczu wystawił. Siostra ich była za Jakóbem Rutkowskim. N. Pawła Konopki małżonka. Felicyan starosta Gostyński i Strzelecki, posłował na konwokacyą 1696. trzeci brat ich, czwarty zaś Jakób cześnik Zakrocimski w Postolinie kościół łaskami swemi ozdobił. Józef Michał Jasieńczyk Krajewski, Nowogrodka Siewierskiego chorąży, z sejmu 1703. komissarz do rewizyi skarbu koronnego. *Constit. fol.* 13. Maciej w ziemi Łomżyńskiej, Stanisław z Krajewic, Wojciech i Jan w ziemi Wyszogrodzkiej. Jan cześnikowicz Zakrocimski poseł na sejm 1730. roku.

Krajewskich herbu *Jasieńczyk*, właściwe jest siedlisko w powiecie Zambrowskim, gdzie więcej niż dziesięć Krajewów liczy się posiadanych przez Krajewskich. Z tych Marcin Krajewski kończący linią przodków swoich na *Sendziwujach* dziedzic, stan duchowny obrawszy, najprzód uczył i rządził 1766. r. seminarium dyecezalne w Pułtusku. Zostawszy proboszczem Zambrowskim 1767. kościół upadły z gruntu podźwignął. W roku 1769. został kanonikiem katedralnym Płockim, z której kapituły funkcyą deputacką w trybunale koronnym 1779. sprawował. Officyałem Łomżyńskim 1788. uczyniony, porządek w duchowieństwie przywrócił. Nareszcie 1792. Stanisław August orderem Ś. Stanisława, a następnie orderem Orła białego zaszczycić go raczył.

Antoni Krajewski na *Krajewie Korytkach* cześnik Łomżyński z poślubioną sobie Teodorą podstolanką Mielnicką, spłodził Damazego, który wojskową służbę przyjął i w niej się męztwem dystyngwował: Marcina który zaślubił się z Izabellą *Staniszewską*

wojszczanką Nurską: Barbarę, wydaną za Rakowskiego podwojewodzego Wizkiego.

Michał Krajewski na *Wdziękoniu* miernik Zambrowski, z *Grzymalanką* podsędkowną Zambrowską, spłodził Stanisława i Antoniego, i córek dwie, pierwszą zaślubioną Pawłowi Krajewskiemu, drugą Janowi Łosiewskiemu. Kasper Krajewski na *białym Krajewie* burgrabia Zambrowski, z Modzelewską małżonką spłodził Macieja. Leon Krajewski na *Krajewie brzozowym*, pojął w małżeństwo Konstancyą *Niesiecką*, z którą spłodził Wiktora i Ludwika synów. Wawrzeniec Krajewski z *Jastrzębską* małżonką, na *Krajewie Łętowie* zostawił po sobie Ignacego i Wojciecha synów. Grzegorz Krajewski na *Krajewie Głodowie* komornik Zambrowski spłodził Antoniego plebana Drozdowskiego, Kaspra, Piotra i Bartłomieja w małżeńskim stanie zostających.

Ludwik Krajewski na *Krajewie borowym* zostawił po sobie Augustyna. Ten zaś córkę Magdalenę.

Mikołaj Krajewski z *Krajewa Cwikieł* spłodził z Zofią z *Mikłaszewskich* Michała regenta policyi Warszawskiej, i dwie córki.

Marcin Krajewski na *Wądołkach Kopkach* syn Piotra z Małgorzatą *Krajewską* spłodził synów pięciu: Tomasza, Mateusza, Macieja, Franciszka i Damazego, córki, Katarzynę i Maryannę. Mateusz z Brygidą *Słomczyńską* ożeniony.

Maciej Krajewski syn Stanisława na *Krajewie Burzyło* w ziemi Łomżyńskiej, z Maryanną *Tyszczanką* dziedziczką na *Tyszkach*, spłodził Benedykta i Adama. Benedykt z Gertrudą *Olszewską* ma potomstwo, z której synowie Paweł i Franciszek, córka Maryanna, Adam z Maryanną *Borkowską* dziedzic na *Piotrowie* w ziemi Łomżyńskiej spłodził syna Jana. — *Heraldyka Wielądka.*

Krajewski *herbu Trzaska. Wielądek w heraldyce* utrzymuje iż ci są w województwie Płockiem piszą z przydomkiem *Polaczek* Krajewski z *Podkrajewa* w Płockiem województwie w ziemi Zawskrzyńskiej będącego. Z tych dwóch braci było, Antoni i Krzysztof Krajewski komornik, a potem sędzia ziemi Zawskrzyńskiej dziedzic na *Kubanach* w województwie Płockiem, który miał za sobą Maryannę *Kępską*, z tej zostało potomstwa ośmnaście, którzy wymarli, tylko syn jeden Jan i córka Maryanna wydana za N. Zórawskiego podstolego Raciązkiego, z którego potomstwo. Jan Chryzostom Krajewski syn Antoniego dziedzica na dobrach *Ślasach* w ziemi Ciechanowskiej, najprzód podstoli Ciechanowski, w tym urzędzie z tejże ziemi był posłem na sejm Grodzieński za Augusta III. Króla, poźniej został instygatorem w. koronnym i zasiadał w komissyi Radomskiej jak instygator koronny, także i na wszystkie sejmy w tymże urzędzie bywał posłem z województwa Płockiego jako i ziemi Ciechanowskiej, oraz deputowanym do konstytucyi. Za panowania Stanisława Augusta, jak instygator koronny umieszczony do komissyi skarbu koronnego, gdzie zasiadał z urzędu, i orderem Śgo Stanisława był zaszczycony. Poźniej został kasztelanem Raciązkim, nakoniec Płockim, i orderem Orła białego przyozdobiony. Mąż pamiętny z zasług swoich publicznych i pracowitości, umarł w wieku swoim 67. w roku 1781. Ten wszedł w śluby małżeń-

skie z Krystyną *Czosnowską* Józefa Czosnowskiego podczaszego Warszawskiego córką, z którą spłodził trzech synów żyjących. 1go Stanisława Kostkę Krajewskiego. 2go Bartłomieja podczaszego Płockiego. 3go Pawła kanonika Kijowskiego, proboszcza Zelechowskiego i Zyryńskiego, i córkę jednę Teresę za Józefem Radzickim, podkomorzym Zakroczymskim. Stanisław Kostka Krajewski od roku 1772. instygator koronny. Ten w r. 1776. był posłem na sejm z ziemi Ciechanowskiej za laski Mokronowskiego. Ożenił się z Franciszką *Kluszewską* kasztelanką Biecką, Wojciecha Kluszewskiego kasztelana Bieckiego córką. Z którą zostawia potomstwo, syna Jana Stanisława dwóch imion, który będąc w wojsku Rzeczypospolitej kapitanem, w potyczce w potrzebie za ojczyznę pod Krupczycami w roku 1794. życie swoje położył. Tego pozostały dwie siostry, Anna i Teresa Krajewskie.

Bartłomiej Krajewski brat drugi Stanisława Kostki podczaszy Płocki. Ten w roku 1738. był posłem na sejm za laski Małachowskiego z województwa Płockiego, pojął w małżeństwo Maryannę *Zboińską*, Franciszka Zboińskiego wojewody Płockiego z Sałomei *Karsznickiej* podkomorzanki Wieluńskiej spłodzoną córkę, z którą bezpotomny.

Krzysztof Krajewski brat Antoniego sędziego Zawskrzyńskiego, zostawił po sobie syna Antoniego Krajewskiego skarbnika Zawskrzyńskiego. Tenże Antoni z Sałomeą *Umińską* zostawił synów dwóch: 1go Macieja *sterilem* zmarłego. 2go Dominika skarbnika Zawskrzyńskiego, który wszedł w śluby małżeńskie z *Majewską*, i z tą zostawia potomstwo. 3go Tomasza exaktora skarbu koronnego, który ma za sobą *Duczymińską*, z tą ma potomstwo. 4go Jana Krajewskiego kapitana regimentu szesnastego, tenże miał za sobą *Krajewską*. —

Krasicki w przypisach także ich wspomina, różni się jednak od *Wielądka* iż Chryzostomowi *Szymanowską* a nie *Czosnowską* za żonę nadaje. Tenże dalej wypisuje Łukasza kanonika Kujawskiego w r. 1778. — Józefa sędziego grodzkiego Radziejowskiego. —

Krajewski *herbu Leliwa.* Tych drudzy piszą Grajewski, Jędrzej z Krajowa podkomorzy Kujawski, na przywileju miasta Krakowskiego 1424. r. Paweł proboszcz wszystkich SS. w Krakowie 1525. na przywileju tegoż miasta. Jędrzej archidyakon Krakowski, kanonik Poznański, Zygmunta Augusta sekretarz, mąż w karności kościelnej wytworny, w zabiegach koło dobra kościelnego nie spracowany, umarł 1573. jako opowiada jego nadgrobek w Krakowie na zamku z herbem Leliwa. *Starowol. in Monum.* Piotr Krajowski rotmistrz 1606. Maciej w województwie Ruskiem 1632. Stanisław deputat na trybunał koronny 1725. W roku 1528. Siemion Krajewski ziemianin Wołyński, *Metryka Wołyńska.* Jan podał do druku. 1. *Zgoda i pokój, to jest o pokoju między Królem i Rokoszanami, wiersz polski in 4to w Krakowie* 1608. 2. *Chronologia Sigismundi III. Regis Polo-*

niae, wierszem Polskim opisana, i z figurami sztychowanemi, w Krakowie 1615. *in fol.*

Krajewski *herbu Łabędź.* Ci od Duninów Szpotów swoje początki wzięli: *Gaspar Jongelinus in Purpura D. Bernardi* wspomina Jędrzeja Szpota z Krajowa, opata Wąchockiego, biskupa Laodyckiego, suffragana Krakowskiego w roku 1547. a przedtem kwitnął Mikołaj Primus Grajewski biskup Przemyslki dziesiąty, takem go i ja położył w tomie pierwszym, atoli powinno być Krajewski, umarł według *Nakielskiego* w roku 1498. z okazyi zażalonego serca, pochowany w swojej katedrze, którą świeżo z zamku przeprowadziwszy, w mieście osadził, to *Nakielski;* atoli inszy to Mikołaj herbu Odrowąż biskup Przemyslki uczynił, nie on; jako się na swem miejscu mówiło. Hieronima Krajewskiego proboszcza Pułtuskiego, prałata pobożnością i dowcipem znakomitego nadgrobek znajdziesz, u *Paproc. o herb.* Są i w Litwie Krajewscy Łabędziowie. Jan 1632. w Trockiem województwie. Stanisław w Smoleńskiem 1648. Modliszewscy, Szpotowie, Prymusowie, jednejże z niemi dzielnicy.

Krakowiecki *herbu Bończa,* z Fredrami jednejże dzielnicy. Do nich, ile się domyślam, należą Krakawowie, którzy wyniósłszy się z Polski do powiatu Lemburskiego, na ten kształt herb swój przeformowali, tarcza na dwie części przedzielona wzdłuż, po jednej stronie jednorożec stojący na tylnych nogach, po drugiej grabie utkwione, koloru żółtego, w polu niebieskim, nad hełmem, modre dwa skrzydła, barkami do siebie obrócone. Z tych był Reinhold starosta Lemburski 1646. który Ludowikę Królową kosztownie przyjmował. *Gerard. Nedat.*

Krakowiński. Jędrzej i Stanisław w ziemi Sochaczewskiej, Jan Krakowiński w ziemi Warszawskiej podpisali elekcyą Jana III.

Krąkowski *herbu Trąby.* Są w Kaliskiem województwie: Stojany ich dziedzictwo trzy mile od Kalisza. Z tych Sebastyan Krąkowski roku 1696. Krąkowska Zaleskiego małżonka.

W roku 1778. I g n a c y Krąkowski burgrabia Ostrzeszowski. — *Krasicki.*

Kramkowski. W Lubelskiem województwie. N. Kramkowski miał za sobą Kurdwanowską, z której córka Holenkowska.

Kramptemer. Rafał Kramptemer z województwa Malborskiego podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Krąpiewski *herbu Korab.* Z województwa Krakowskiego przenieśli się do Litwy, i osiedli w powiecie Wilko-

mierskim. Z tych Krzysztof Krąpiewski, miał synów, Jerzego i Władysława, brat Krzysztofa był Erazm Krąpiewski.

Krasicki *herbu Rogala.* Ci od Siecińskich tegoż herbu swoje początki wzięli. Jakóba albowiem Siecińskiego, z Orzechowskiej trzech synów, Krasickiemi się z Krasiczyna pisać poczęli. Pierwszy Alexy wojski Przemyslki *), *Constit.* 1578. *fol.* 348. na dworze Króla Augusta I. znacznie się bawił, miał za sobą Nowomiejską herbu Wilcze Kosy, z tą spłodził syna Jana i córkę Barbarę Zarszyńską: po Nowomiejskiej pojął Fredrownę Zofią, z tej byli synowie i córki, umarł 1580. Marcin drugi brat Alexego, mężnie sobie w różnych okazyach z nieprzyjacioły poczynał, miał za sobą Manasterską z Mielnowa herbu Pilawa. Od tych dwóch braci potomkowie: najprzód Jan stolnik, a dalej podkomorzy Ciechanowski, posłował na sejm 1634. ztamtąd komissarz do zapłaty wojsku, *Constit. fol.* 8. Hieremiasz proboszcz Przemyslki, wspomina go synod dyecezyi Przemyslkiej 1621. i *Joan. Argentus de reb. Soc.* na nasze albowiem kollegium Przemyslkie był dobroczynny, znacznemi go jałmużnami przy początkach fundacyi tej ratując, zabity niewiedzieć od kogo w własnym domu swoim 1621. *Histor. Coll. Premisl.* Jakób wiele łask nowicyatowi naszemu Krakowskiemu, osobliwie w księgach wyświadczywszy, siebie potem Panu Bogu na wieczną służbę oddał, jakoż żył świątobliwie i najmniejszych przestrzegając reguł, atoli ucząc się teologji w Poznaniu, zasnął w Panu *Annuae Soc. impressae* 1607. *fol.* 407. Krasicka urodziła Koniecpolskiego ojca wojewodziny Rawskiej Załuskiej. Krasicka z Siecina była za Piotrem Grochowskim.

Stanisław kasztelan Przemyslki ochmistrz Królowy 1596. trzeci brat Marcina i Alexego, był wprzód obożnym koronnym, Lubomskim, Bolemowskim starostą 1589. z któremi tytułami podpisał list Zygmunta III. u *Okol. t.* 3. ten z mło-

*) Krasiccy nie z Krasiczyna, ale z Krasic majętności bliskiej Krasiczyna pisać się poczęli, porzuciwszy dawne nazwisko Siecińskich; dzielnica jedna z której był Stanislaw biskup Przemyski to nazwisko zachowała. — W życiu Piotra Kmity wojewody Krakowskiego przydanym *ad Annal. Orich.* jest wzmianka Jakóba Krasickiego, któremu Kmita majętność był odebral. — Kmita był dziedzicem Dubiecka. — W Manuskryptach Biblioteki Załuskich znajdują się niektóre mowy i dyssertacye Alexego Krasickiego posła z ziemi Przemyskiej: — Siecińscy Rogalitowie z których dom Krasickich pochodzi, pisali się z Siecina i Murzynowa. — *Krasicki w przypisach.*

dych lat swoich na dworze się królewskim bawił, u trzech Królów, Augusta, Henryka i Stefana, w roku 1563. we Lwowie dekretowi królewskiemu za dosyć czyniąc, Tomszy wichrzącemu w Wołoszech, kazał głowę uciąć: w potrzebie z Gdańszczany, i z Moskwą, i z Tatarami męztwo jego znacznie się pokazało, w roku 1579. odbierał Połock od Moskwy. *Bielski fol.* 614. i 765. Był człowiek ludzki, i dla tego wszystkim miły, w rycerskich dziełach biegły, ludzi mądrych kochający, szczerości wielkiej; miał za sobą Zórawińską herbu Korczak, z tej synów zostawił dwóch, Jerzego i Marcina; ponowił śluby z Jakóbowską herbu Topor starościną Lubomską, była i córka jego za Stanisławskim podczaszym Sanockim, matka Balcera podskarbiego koronnego, *Geneal. Stanisław.* druga Katarzyna Jana Daniłowicza wojewody Ruskiego małżonka *).

Marcin wojewoda Podolski, starosta Przemyślki, Bolemowski, Lubomski, młodszy syn Stanisława kasztelana Przemyślkiego, ten młodsze lata swoje najprzód na dworze Karola arcyksiążęcia Austryi, a potem Zygmunta III. Króla Polskiego, polerował, wkrótce potem wziął kasztelanią Lwowską, z którym go tytułem wspominają *Konstytucye* 1627. i 1629. *fol.* 15. z tego krzesła wstąpił na Podolskie, na którem życie skończył w roku 1633. był Pan ojczyznę kochający, dla której przeciwko Moskwie, Turkom i Tatarom liczne roty do obozu przyprowadzał: mięszających Rzeczpospolitą nienawidział, radą i ręką wolności ojczystej broniąc: pałac i kaplicę w Krasiczynie kosztowne wystawił; kościół tamże i fundował i nadał, Karmelitom bosym w Przemyślu wspaniały kościół i klasztor wymurował. Zamek Przemyślki już do ruiny nachylony, dźwignął i restaurował: jeżdżąc w legacyi do Ferdynanda II. Cesarza Rzymskiego, tytuł Comitis S. R. I. na siebie i na sukcessorów swoich wyjednał: zszedł bezpotomnie, żyjąc z Barbarą Tarnowską herbu Rolicz **). Jerzy chorąży Halicki, starosta Doliński, syn starszy Stanisława kasztelana Przemyślkiego, świat pożegnał w dobrej starości 1645. miał za sobą księżniczkę Sanguszko-

*) O tym Stanisławie któren był kasztelanem Przemyślkim, Stanisław Lubiński biskup Płocki w księdze której tytuł: *Profectio Sigismundi III. in Sveciam* wspomina iż piastując urząd marszalkowski w niebytności marszałków koronnych (jako marszałek Królowej) gdy się tumult w Gdańsku wszczął, chcąc go uśmierzyć w wielkiem był niebezpieczeństwie życia. — *Krasicki.*

**) *Starowolski in monumentis Sarmatorum* nadgrobek jego taki położył:

wnę Grzegorza książęcia na Koszarach wojewody Bracławskiego córkę, z tą spłodził synów piąciu, Stanisława podczaszego Łomżyńskiego *sterilem*. Mikołaja protonotarium Urbana VIII. archidyakona i administratora biskupstwa Łuckiego *sede vacante*, proboszcza Krasiczyńskiego, a potem biskupa Argiweńskiego i suffragana Łuckiego, dobroczynności

---

D. O. M.

Illustrissimus Dnus Martinus Comes S. R. J. in Krasiczyn. Krasicki, Palatinus Terrarum Podoliae, Premisliensis, Bolemoviensis, Lubomscensis capitaneus.

V I X I T.

Amicis, familiae, honoribus, fortunae, et patriae gloria, et ornamentum.
Patris contraxit virtutem, patre castellano, filius palatinus.
Ex avio splendore ad magna natus,
Majora semper feliciter aggressus,
Juventutem in exteris excultam Caroli,
Archid. Austriae, obsequio honorando expolivit,
Virtutem Seren. Sigismundi III. Polon. reg. longo ornavit famulatu.
Regiae majestatis incisor, fidam integritatem honoremque auxit.
Inter regni senatores castellan. Leopol.
Marte et Minerva luxit,
Fortitudine, justitia, prudentia, humanitate, inter proceres excelluit,
Legum rebelles, pacis turbatores, et Praedones viriliter repressit.
Contra Reipublicae hostes, Moschos, Turcas et Scythas
Numerosas Cohortes duxit,
Defensurus patriam septingentis equitum
Peditumque turmis, ni tendentem ad resistendum Barbaris vexatio direxisset.
Palatinus Podoliae, Regem consilio,
Regnum opera, et pace semper juvit.
Domum ac familiam fama, pietate, opibus, fabricis illustravit.
Arce, palatio, capella fere regalibus
Krasiczynum mundo admirandum fecit,
In Deum fusus pietate, templum Krasiczyni
Presbyteris, fundationibus, apparatu dotavit.
Carmelitas discalceatos Premisliae fundavit,
Temploque magnifice structo,
Castrum Premisliensem vetustate lapsum pristino decori et munitioni restituit.
Senectutem gravi legatione regno regique ad Ferdinandum II. Imperatorem.

O B I I T.

Sacramentis devotus piis operibus atque legatis insignibus relictis,
Familiae, successoribus, patriae lugendus.

Aetatis LIX. anno MDCXXXIII. Vir sago Togaque imperii, et regni nobilis.

jego na siebie doznało znacznie kollegium nasze Przemyslkie, więcej jeszcze ostatnią wolą chciał świadczyć; ale pod czas rozruchów w Polszcze, śmierć go za granicami zaskoczyła.

Marcin Konstantyn kasztelan Przemyslki, a przedtem podczaszy, ten dwa razy w kontrakty małżeńskie wkraczał; pierwszy raz z Zofią Ossolińską, córką Maxymiliana podskarbiego nadwornego, z tej były dwie córki: Rozalia Woroniczowa podkomorzyna Kijowska, i Konstancya Wojakowska kasztelanowa Przemysłka, drugi raz z Elżbietą Korniaktowną, z tej była córka Urszula, 1*mo voto* za Jędrzejem Modrzewskim podskarbim nadwornym, 2*do* za Prokopem Granowskim starostą Zytomirskim, 3*tio* za Lipskim wojewodą Kaliskim: i synowie dwaj: jeden Alexander, ten miał za sobą Helenę Lipską kasztelankę Malogoską wdowę po Lanckorońskim, drugi Jerzy Krasicki stolnik Przemysłki, miał za sobą Teklę czy Teofilę księżniczkę Czartoryską podkomorzankę Krakowską, obadwa żyli, *steriles:* jest w druku tego Jerzego, *Scutata Sarmatiae Aquila sub regali clypeo Joannis III. repraesentata*, *in fol.* 1676. Jerzy Kazimierz brat Marcina Konstantego kasztelana Przemyslkiego rodzony, a czwarty syn, Jerzego chorążego Halickiego z księżniczki Sanguszkowny; z jego szczodrobliwej łaski kollegium nasze Piotrkowskie siedm tysięcy wzięło, OO. zaś Karmelici bosi od stryja jego w Przemyślu fundowani, aukcyą tej fundacyi, gdy im wioski Przedzielnice i Hubice zapisał, co *approbowała Konstytucya* 1690. *f.* 14. umarł ten Kazimierz *sterilis.*

Adam, piąty, syn Jerzego chorążego Halickiego z ks. Sanguszkowny, miecznik Przemysłki, ten z Izabelli Malińskiej zostawił dwie córki, Helenę Niemierzycową, i Urszulę, ta najprzód żyła z Suchodolskim łowczym, 2*do* z Janem Zielińskim, 3*tio* z Lubowieckim starostą Oświecimskim: synów tyleż, to jest: Jana, zabitego, i Karola kasztelana Chełmskiego, ten najprzód z księżniczką Czetwertyńską, zrodził Józefa syna, któremu Justyna, córka Kazimierza Władysława Sapiehy wojewody Trockiego, trzech synów powiła: Karola, Jana i Alexandra, i córkę Maryannę Czermińską kasztelanową Małogoską; potem tenże kasztelan Chełmski z Eleonory Anny, córki Floryana Rzewuskiego podskarbiego nadwornego, miał pięciu synów: Jana Wincentego starostę Korytnickiego, Felixa, Dominika i Jacka, posłowali oba na konwokacyą 1733. starszy z nich pojął Starzechowską stolnikownę, i córki Izabellę i Annę, z tych starsza wydana za Antoniego Cetnera starostę Korytnickiego, kasztelanica Wołyńskiego, po którego śmierci poszła za Sapiehę wojewodzica Brześciańskiego, druga młodsza.

Krasickiego Adama z *Malińskiej* syn Jan *sterilis:* drugi, — Karol kasztelan Chełmski mąż cnót staropolskich dwie żony miał, *Czetwertyńską* księżniczkę i *Rzewuską*, umarł r. 1717. jego potomstwo z *Czetwertyńskiej* — Józef kasztelan Halicki ten z Justyny *Sapieżanki* wojewodzanki Trockiej, siostry Jana kanclerza W. Litewskiego spłodził Karola bezżennego — córka 1*mo voto* za Czermińskim kasztelanem Malagowskim, 2*do* z Dębińskim starostą Wolbromskim. — Jana chorążego nadwornego Litew. ten z *Kotowiczownej* ma synów: — Józefa chorążego nadw. Litew. który temi czasy pojął *Szujską* starościnę Zachalską: — Jana starostę Podwysockiego ten ożeniony z *Bekierską*. — Alexander syn Józefa z Sapieżanki, z *Wielchorską* miał syna Rocha, ten z *Rejowny* Franciszka. — Jan kasztelan Chełmski syn Karola kasztelana Chełmskiego z *Rzewuskiej*, ludzkości i cnót pełen, życia dokonał roku 1751. wieku 46. z Anny ostatniej domu *Starzechowskich* spłodził — Maryannę, Kajetana Rościszewskiego łowczego Brzesko-Kujawskiego małżonkę — Brygidę, ta żyła 1*mo voto* z Staczewskim podstarościm Sanockim, po którego śmierci ponowiła śluby małżeńskie z Antonim Morskim kasztelanem Lwowskim. — Ignacy, biskup książe Warmiński syn najstarszy Jana kasztelana Chełmskiego. — Antoni syn drugi Jana kasztelana Chełmskiego, z Różą *Charczewską* kasztelanką Słonimski ma syna Jana, Ignacego. — Córki Katarzyna, Anna, Xawery, Marcin, Jezuici synowie Jana kasztelana z Starzechowskiej. — Karol najmłodszy syn Jana kasztelana Chełmskiego w tych czasach obrał sobie stan duchowny. — Wincenty drugi syn Karola kasztelana Chełmskiego z *Rzewuskiej*, z Barbary *Kurdwanowskiej* kasztelanki Halickiej spłodził synów Gabryela, Jana: córek trzy, z tych Angela za Dzierżkiem chorążym Bełzkim, Aryanda małżonka Rzeczyckiego starosty Rzeczyckiego, Helena za Borejkiem podczaszym Podolskim. — Felix syn trzeci Karola kasztelana Chełmskiego z *Rzewuskiej*, z *Leduchowskiej* miał synów dwóch: Dominika i Jana, córka N. za Cyryną starostą Tabrzowskim. — Jacek czwarty syn Karola z *Rzewuskiej* z Teresą *Drohojewską sterilis.* — Dominik piąty syn Karola z Rzewuskiej umarł bezżenny. — *Krasicki w przypisach.*

Ignacy Krasicki biskup Warmiński, syn najstarszy Jana kasztelana Chełmskiego z Anny *Starzechowskiej*, urodził się w *Dubiecku* w ziemi Przemyslkiej dnia 4. Lutego 1735. roku. W 16. roku wieku swego utraciwszy ojca, został pod pieczołowitością jedyną matki swej, która widząc w dziecku znakomite zdolności, (już bowiem w młodym wieku, zaledwie mając lat 7. składał pieśni nabożne dla swojej matki) zajęła się troskliwie wykształceniem onych. Po ukończeniu szkół u Jezuitów we Lwowie, przeznaczony do stanu duchownego, wysłany został do Rzymu. Powróciwszy ztamtąd został kanonikiem, a potem proboszczem Przemyslkim. Jako kustosz kapituły Lwowskiej, obrany został na trybunał Małopolski, któremu prezydował. Wysokie pokrewieństwa, a bardziej talenta jego torowały mu drogę do coraz wyższych dostojeństw. Król Stanisław August poznawszy go, dał mu kanonią Warmińską, poźniej wyjednał dla niego koadjutoryą biskupstwa Warmińskiego, na którem wkrótce zasiadł, po zaszłej śmierci Grabowskiego biskupa, przypadłej w roku 1767. rokiem wprzódy w d. 6. Czerwca utraciwszy matkę, matronę przykładnej pobo-

żności. — Przez podział kraju dostało się biskupstwo Warmińskie pod panowanie Królów Pruskich. Siedział w ten czas na tronie ów wielki monarcha Fryderyk II. rządca, filozof, bohater i literat, jaśniał wszystkiemi promieniami chwały. Chwila w której Krasicki poznanym został od Fryderyka, była dla niego początkiem przyszłych względów tego Monarchy. Lubo Krasicki znaczne posiadał dochody, jednakże zawiadywanie mniej rządne sprawiało iż i te niewystarczały. Po zabraniu dóbr kościelnych na skarb, Fryderyk wyznaczył mu pensyą przyzwoitą i fundusz na opłacenie długów obmyślił. Razu pewnego Fryderyk żartując z Krasickiego, mówił mu, aby jako biskup, ułatwił mu w czasie wejście do nieba, i ukrywszy pod swój płaszcz wprowadził. — „Radbym to uczynić, odpowiedział biskup, ale trudno, żebym mógł ukryć W. K. Mść. pod moim płaszczem, boś go bardzo podciął:“ Rozśmiał się Król na tę dowcipną odpowiedź i obdarzył go podarunkiem 50,000 talarów. —

Pierwej jeszcze nim został biskupem, na wezwanie Króla Stanisława Augusta, pisał różne artykuły do *Monitora* wychodzącego w Warszawie, jakoż po tonie lekkim, wesołym i zabawnym nietrudno jest tam poznać płody jego pióra. Pożniej stawszy się obcym ojczyznie, i nie mogąc należeć więcej do pełnienia obowiązków senatora, Krasicki zatopił się cały w naukach. Zaczął wydawać jedne po drugich pisma, które obróciły na niego oczy powszechności, zjednały mu chwałę szczęśliwego dowcipu, i stały się najpiękniejszą literatury Polskiej ozdobą.

Dzieła te są następujące: wierszem: *Bajki i przypowieści.* — *Satyry.* — *Listy. Myszeis.* — *Monachomachia.* — *Antimonachomachia*, poemata żartobliwe. — *Wojna Chocimska.* — *Listy o Ogrodach* — *Pieśni Ossyana*, przełożone. — Prozą. *Przypadki Mikołaja Doświadczyńskiego.* — *Pan Podstoli.* — *Historya na dwie części podzielona.* — *O Rymotworstwie i Rymotworcach.* — *Powieści.* — *Uwagi.* — *Rozmowy zmarłych*, tłómaczone z Lucyana i naśladowane. *Życia zacnych mężów z Plutarcha* przetłómaczone, a drugie na wzór tych, sam napisał. — Te wszystkie Fr. Dmochowski stósownie do ostatniej woli zmarłego uporządkował i wydał w 10 Tomach, pożniej kilka już wydań nastąpiło i ciągle następuje; napisał także *Zbiór potrzebnych wiadomości* nakształt Encyklopedyi: te osobno wyszły: pisał i komedye, lecz te nieodpowiadają wartości innych dzieł tego Szanownego Autora, i dla tego sam niechciał by pod jego nazwiskiem wydane były *). Z dowcipem i poetyckim talentem łączył Krasicki najmilsze przymioty obcowania. Pełen zabawnych anekdot, obfity w dowcipne żarty, umiejący najdrobniejszej rzeczy nadać szczególniejszy wdzięk w opowiadaniu. W roku 1795. mianowany arcybiskupem Gnieznieńskim, w Skierniewicach w księztwie Łowickiem: tam bawił się upięknianiem okolicy, zakładaniem ogrodu, gdzie dotąd są ślady jego kilkoletniego mieszkania. Z powodu różnych jeszcze względem biskupstwa Warmińskiego spraw zaległych, w początku

*) Że i w heraldycznym zawodzie zamyślał pracować, dowodem tego są własnoręczne Przypisy do Herbarza Niesieckiego, znajdujące się w Bibliotece Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, które udzielone zostały wydawcy w odpisie i z których są tak wiadomość o familji Krasickich jako i częste przypisy w dziele tem znajdujące się. —

roku 1801. pojechał do Berlina i tam po krótkiej słabości dokonał życia 14go Marca, mając lat 66. Ciało jego złożone w prostej trumnie, pochowane zostało tamże, w kościele katolickim S. Jadwigi. Dopiero roku 1829. za wstawieniem się ś. p. J. O. księcia Antoniego Radziwiłła namiestnika, a gorliwem staraniem Ks. Wolickiego arcybiskupa Poznańskiego, szczątki jego do Gniezna przewiezione zostały; i tamże w kaplicy Potockich uczciwie pochowane.

Niewchodząc w szczególowe pochwały dzieł tego wielkiego męża, kończemy krótkie to wspomnienie, słowami Fr. Dmochowskiego, z mowy mianej na posiedzeniu b. Towarz. Warsz. Przyjacioł Nauk, na obchodzie pamiątki Ignacego Krasickiego: „Póki się utrzyma język Polski, ta znakomita i najkształtniej okrzesana gałąź Słowiańskiego języka, póty jego imie wspominane będzie z tem uczuciem, jakie jego dzieła w każdym z czytających wzbudzają. Co mówię! Dzieła jego przyłożą się do utrzymania tego języka. Najodleglejsi potomkowie, chciwi tych samych kosztować słodyczy, które w czytaniu Krasickiego ich pradziadowie czerpali, uczyć się będą ich mowy i prześlą ją swoim następcom.“ —

Krasiński *herbu Ślepowron.* Wyszła nie dawnemi czasy sztychowana na wielkiej mappie genealogia tego przezacnego domu, to jest 1722. *Paprocki* niektórych z przodków tej familji dawniejszych wyliczając, zda się z nim zgadzać; dla tego, i ja osnowę domu Krasińskich według przerzeczonej mappy zaczynam. Warcisław Korwin albo Wawrzęta pierwszy z Pannonji do Polski przyszedł, od Konrada starego książęcia Mazowieckiego najprzód marszałkiem dworu, a potem hetmanem wojska swego uczyniony, wziąwszy w małżeństwo Pobożankę, herb swój tak przeformował, że nad Pobogiem żony swojej, kruka z pierścieniem wyniósł. *Paprocki* zda się inszego rozumieć Warcisława marszałka u Konrada książęcia, którego ucinek listu przytacza, gdzie dobra jego Ślepowrony, Strachową, Drozdzino i Wolą, prawem Magdeburskiem nadaje w roku 1224. a inszego Wawrzętę z Ślepowrony, w tymże roku, hetmana Konradowego, którego Klemens wojewoda Krakowski, za Bolesławem Wstydliwym z państwa dziedzicznego rugowanym od Konrada, mężnie stawając, poraził u Suchodołu, na co przywodzi świadectwo Baszka historyka *Ibi Wawrzęta Ślepowronius, cum nonnullis Masoviis, et cum ipso Duce Conrado, in sylvis se abscondit, postea in Masoviam non multi reversi sunt:* i w drugim roku, *Cladem suam apud Suchodoł acceptam Conradus Masoviae Dux ulturus; Litvanos, Pruthenos, Jacwingos, contra nepotem suum Boleslaum Pudicum Cracouiensem Ducem, prece et pretio subornat, quibus Wawrzętam Ślepowronium praefecit.* Tego Warcisława dwóch synów było: Roman, któremu się działem dostały dobra Ślepowron, Rożanów i Pobożany. Drugi Uldimir albo Bronisław u Kon-

rada młodszego książęcia Mazowieckiego marszałek, którego syn Valerius Jana książęcia Mazowieckiego podskarbi i vicesgerens księztwá Mazowieckiego, dziedzic na Krasnym (patrz w tomie pierwszym pod wojewodami Mazowieckiemi com pisał, o vicesgerentach w księztwie Mazowieckiem, że dopiero od Zygmunta I. postanowieni,) tego synowie dwaj, Chryzolm, (według Paprockiego Krystyn 1377.) dziedzic na Drozdzinie kasztelan Czerski, którego linia na samych córkach zeszła, drugi Chryzolma kasztelana Czerskiego brat Sławomir sędzia nadworny u Jana i Ziemowita książąt Mazowieckich, który pierwszy od Krasnego Krasińskim nazwany, żona Małgorzata (wspomina *Paprocki* tych dwóch braci, ale im żadnych dygnitarstw nie przypisał): Sławomira dwóch synów było, Roslaus Krasiński, od którego córka została Dobestyna, drugi Jasko kanclerz Ziemowita książęcia Mazowieckiego, żona z Śmieczny, syna mu powiła Sławomira, tego córka była za Stefanem Siestrzonkiem z Dzierżonic, syn zaś Sławek sędzia Różański i Makowski, przydaje Paprocki, że go Jan starszy książę Mazowiecki, i wszystek dom jego od pewnych powinności na wieczne czasy uwolnił, o czem świadczy list dany 1427. temu piąciu synów przypisuje genealogia, Sławomira dziedzica na Szczukach, od którego Szczuccy, Stanisława dziedzica na Rembowie, od którego Rembowscy, Falisława dziedzica na Łaniątkach, od którego Łanieccy; Jakóba stolnika Zakrocimskiego dziedzica na Pienicy, od którego Pieniccy. (Paprocki tylko trzech liczy, Mikołaja, Jakóba i Sławomira) i Mikołaja dziedzica na Krasnym, stolnika Ciechanowskiego, ten wieś osadził, która nazwał Wola Krasińska 1460. w tymże roku Zalesie majętność znaczną kupił, i folwark w Łyskowie Moszakach, fundował kościół w Krasnym 1482. z Plichcianki spłodził cztery córki: Jadwigę, Janowi z Zakrzewa, Dorotę, Zygmuntowi z Mischewa, Małgorzatę Jakóbowi z Podosia, synowi Domarata z Sarnowa, Ewę, Chodupskiemu, 2*do* Sobiejuskiemu, zaślubione, i synów trzech, z tych Jan pleban w Krasnym. Jakób który Matyaszowi Królowi Węgierskiemu w czarnem wojsku służył; i Adama, czyli według *Paprockiego* Andrzeja, który hetmaniąc ludziom Konrada książęcia Mazowieckiego w roku 1497. poległ w Wołoszech na Bukowinie, miał za sobą Alexandrę Dzierzgowską, ciotkę Mikołaja arcybiskupa Gnieznieńskiego, z tej była córka Magdalena za Wojciechem Koziebrodzkim, i synowie dwaj, Mikołaj suffragan Kujawski, kustosz Gnieznieński, *Paprocki* tylko go kanonikiem Kujawskim zowie, i Jana stolnika Ciechanowskiego, któremu Katarzyna z murowanego Mniszewa herbu Lubicz powiła cztery

córki, Annę Piotra Szydłowską, *2do* Lanckorońską: Dorotę, najprzód Jakóba Przenińskiego, potem Stanisława Brzeskiego: Barbarę, Łukasza Komorowskiego w ziemi Nurskiej: Eufemią, Stanisława Lossowskiego w ziemi Zakroczymskiej, małżonki, i synów piąciu: Franciszka, Wojciecha, Mikołaja, Stanisława i Jędrzeja. Z tych

Franciszek biskup Krakowski, z młodych lat do Witembergu na nauki posłany, trafił na professora Filippa Melanchtona, atoli wkrótce ztamtąd za powodem Mikołaja Dzierzgowskiego, żeby był się herezyi pod takim mistrzem nie chwycił, do akademji Krakowskiej sciągniony, archidyakonem potem Kaliskim i kanonikiem Łowickim będąc, dwa razy jeździł od całego duchowieństwa Polskiego w legacyi do Pawła IV. Papieża, kędy wszystko godnie według woli ich sprawił. Od Zygmunta Augusta wkrótce posłem wysłany do Maxymiliana Cesarza, tam niejaki czas bawiąc, nietylko interessa królewskie sobie zlecone uspokoił; ale też Stefana Batorego, który potem na tronie Polskim osiadł, na ten czas legacyą sprawującego od Jana Zygmunta Królewicza Polskigo, gdy go pod straż wzięto, wielkim zabiegiem, na wolność wyprowadził. Powracającemu z Wiednia do Wilna, gdzie Król mięszkał, szkatuła z listami Cesarskiemi zginęła suspicya była, na zazdroszczących mu tej sławy, którą z tego poselstwa wyniósł; atoli najmniejszego uszczerbku przez to w łasce królewskiej nie odniósł, i owszem, znowu go na odwrót do dworu Cesarskiego August wyprawił, gdzie szczęśliwie zachodzące niechęci między Królem i Cesarzem, o Katarzynę Królową, ugłaskał, ztamtąd powróciwszy, wziął probostwo Płockie i pieczęć mniejszą koronną, przy której funkcyi wielką swoję dzielność pokazał, gdy najwięcej za jego pracą i staraniem na sejmie Lubelskim r. 1569. doszła unia Litwy z koroną, i inkorporacya Wołyńskiej, Kijowskiej i Podlaskiej prowincyi; Król August szacując sobie piękne w nim od Boga przymioty po śmierci Padniewskiego na Krakowskie go biskupstwo wyniósł, sam zaś w krótce w Kruszynie umierając z rąk jego ostatnie Sakramenta przyjął. Wszyscy mu za złe mają, że pod czas pierwszego interregnum konfederacyą *pro libertate religionis*, sam jeden z biskupów podpisał; atoli on to uczynił na perswazyą innych katolickich Panów, dla dobra pokoju, jako się sam exkuzował w apologji, gdy o to żwawiej się z nim kapituła Krakowska przez delegowanych od siebie domawiała: wszakże potem gorliwszym się zawsze stawiał przeciwko dyssydentom: Ojczyznę jak kochał, owe zakłócone interregna są dowodem; przeciwko Tatarom sto koni z Stanisławem Krasickim oboźnym posłał, przeciwko

Gdańszczanom pięćdziesiąt husarzów i dwieście piechoty. Szlachcie Siewierskiej wielkie wolności z konsensem swojej kapituły nadał. W Krasnym ojczyznie swojej, kościół, który przedtem drzewiany był, kosztem wielkim zmurował, apparatem i srebrem ozdobił, w prowenta większe opatrzył, proboszcza, przydawszy mu kilku mansyonarzów, którzyby kurs codzień śpiewali, ufundował; szpital tamże i szkołę wymurował i nadał. Dwór liczny chował: ubogim i klasztorom znaczne jałmużny sypał, dla tego też po śmierci jego mało co pieniędzy zostało, lubo żadnych dóbr dla swoich krewnych nie przykupił. Ciało po śmierci jego r. 1577. w Bodzęcinie pochowane. Mikołaj Gnieznieński i Krakowski kanonik, drugi brat Franciszka biskupa Krakowskiego, albo jako tytułuje genealogia, scholastyk Gnieznieński Krakowski i Płocki kanonik, sekretarz królewski. Trzeci Stanisław archidyakon Krakowski, proboszcz Warszawski, scholastyk Gnieznieński dwa razy z synodów prowincyalnych, raz do Pawła IV. drugi raz do Piusa IV. w legacyi jeździł, komissarz królewski do zakończenia różnic o Spiż zachodzących: umarł koło r. 1598.

Wojciech kasztelan Sierpski czwarty brat Franciszka biskupa Krakowskiego, z Zofji Ciemniewskiej spłodził syna Mikołaja podkomorzego Różańskiego, z niemałym kosztem przez lat kilka bawił na dworze Maxymiliana Cesarza: miał za sobą Petronellę Szczawińską kasztelankę Łęczycką starościankę Sochaczewską, z której zostało się trzech synów: Stanisław, Paweł, i Jan. Pierwszy sędzią był najprzód ziemskim, dalej podkomorzym Ciechanowskim, nakoniec kasztelanem Sierpskim, wspominają go *Konstytucye* 1633. *fol.* 48. i 1632. sędzią kapturowym Warszawskim generalnym *fol.* 7. i 1638. *fol.* 21. i 1641. *fol.* 10. Agnieszka Wesslowna kasztelanka Ciechanowska, *Acta Castrens. Zakrocim.* 1646. córkę mu powiła Zofią, i synów trzech: Jana, Franciszka i Adama kanonika Płockiego, proboszcza Cudnowskiego. Drugi Paweł proboszczem był Kaliskim, Krakowskim, Łowickim, kanonikiem, sekretarzem królewskim, siostra ich Katarzyna Krzysztofa Wessla małżonka. Trzeci Jan wojski Różański z Doroty Nieborskiej miał cztery córki: Annę za Kołodyńskim, Petronellę za Długopolskim, Reginę 1*mo voto* za Jakóbem Załuskim chorążym Rawskim, 2*do* za Januszem Oborskim, Maryannę, najprzód za Chomiakiem, potem za Hołowińskim: synów zaś pięciu, z tych Mikołaj kanonik i officyał Pułtuski, Zygmunt miał za sobą Ewę Bilińską, Felicyan, Stefan pierwszym związkiem Kozicką, drugim Maryannę Zelińską, ta *sterilis.* Jan piąty, z Kryskiej, a po niej z Kozickiej, to potomstwo zostawił: Zofią Pannę, Elżbietę

z Janem Nieborskim, Franciszkę z Franciszkiem Łysakowkim, Cecylią z Zdrojowskim, dożywotnie zmówione: synów trzech: Marcina, Stefana z Teresą Rudzką żył bezpotomnie, i Pawła, ten z Ludowiką Zielińską, spłodził dwie córki: Helena wydana za Jana Skrzyńskiego, Maryanna za Jana Łysakowskiego: synów sześciu: Jakóba, Jędrzeja, Stanisława, służył po usarsku w Litwie, Adama, i ten w Litewskiem wojsku pułkownik, Antoni tamże kapitan, i Franciszka, tego z Katarzyny Zielińskiej córka Maryanna, i syn Michał.

Jędrzej sędzia ziemski Ciechanowski, piąty brat rodzony Franciszka biskupa Krakowskiego, złączywszy się dożywotnie, z Katarzyną Czernicką, zostawił z niej dwie córki: Annę Radzanowską kasztelanową Sierpską, Dorotę, ta najprzód z Wojciechem Michowskim łowczym Lidzkim, potem z Wodyńskim kasztelanem Liwskim zmówiona. Synów zaś trzech: Jana, Franciszka i Stanisława. Z tych Jan kantor Krakowski, scholastyk Klecki, Gnieznieński i Łowicki kanonik, sekretarz Króla Stefana, jest w druku jego. *Polonia, w której Prowincye Polskie, rządy, obyczaje opisał* 1573. potem *oracya o elekcyi Henryka Króla.* Także *inter Poemata na zejście Zygmunta Augusta, w Neapolu wydane* 1572. *jest jego Elegia fol.* 49. Franciszek drugi syn Jędrzeja sędziego Ciechanowskiego, najprzód wojski Różański, potem kasztelan Ciechanowski, był w Niemczech i we Włoszech czas niemały, Królowi Stefanowi kosztem znacznym pod Pskowem żołnierską służył, tamże z Zamojskim hetmanem przez zimę pod Pskowskiemi trwał murami, wspominają go *Konstytucye* 1591. *fol.* 617. i 1601. *fol.* 728. pierwszą żonę miał za sobą Katarzynę Kołozębską, drugą Niemojewską kasztelankę Chełmińską, herbu Rolicz, nie zostawił jednak tylko cztery córki: Emerencyanę, Stefanowi Grzybowskiemu, Dorotę, Janowi Karśnickiemu, Katarzynę, najprzód Jerzemu Kretkowskiemu, po nim Sierakowskiemu, Annę, Pawłowi Garwaskiemu podczaszemu Gostyńskiemu, zaślubione.

Stanisław wojewoda Płocki, trzeci syn Jędrzeja sędziego ziemskiego Ciechanowskiego. Peregrynując po cudzych krajach, Maltę, Sycylią i brzegi Afryki nawiedził: powróciwszy do Polski, był wprzód chorążym Płockim, dalej kasztelanem Podlaskim r. 1595. i deputat do kwarty Rawskiej, *Constit. fol.* 678. nakoniec wojewoda Płocki, 1601. z sejmu naznaczony do korrektury praw koronnych, *Constit. fol.* 734. jego przemysłem trybunał Radomski swoje pierwsze wziął początki, 1*mo voto* ślubował Małgorzacie z Starozrzęb Sobiejuskiej, synowicy Wojciecha biskupa Przemyslkiego, 2*do voto*

Annie Miechowskiej, zostawił córek pięć: Katarzynę, najprzód Jędrzeja Rusieckiego chorążego Sendomierskiego, po nim Tomasza Kazimirskiego, małżonkę: Dorotę, Piotra Kosmaczewskiego: Elżbietę, Jerzego Kucińskiego kasztelana Gostyńskiego, starosty Kruświckiego: Zofią, Mikołaja Ligęzy kasztelana Sendomierskiego, i Zuzannę Pannę. Synów zaś dziesięciu. Jeden Franciszek sędzia Ciechanowski, z Rylską z Karwic żył bezpotomnie. Drugi Wojciech kanclerz Płocki, Krakowski i Szkalmirski kanonik, sekretarz królewski. Trzeci Alexander młodo umarł. Czwarty Alexander porucznik usarski, umarł na wojnie Moskiewskiej. Piąty Alexander pułkownik w księztwie Smoleńskiem, żona jego Urakowna, z tej było trzech synów: Jan, Bazyli chorąży Smoleński, Homelski i Propojski starosta: w konstytucyach koronnych dwóch Bazylich Krasińskich, czytam, jedgnego na Wołyniu 1578. *Constit. fol.* 353. drugiego 1667. *fol.* 15. który porzuciwszy przestronne fortuny swoje w Państwie Moskiewskiem, udał się pod protekcyą Jana Kazimierza Króla; dla czego Król jemu i żonie jego dał cześnictwo Czacheckie, do ekonomnji Kobryńskiej należące, prawem dożywotniem; wyraźnie zaś tam mówi Konstytucya, że dziad jego tu w Polszcze urodzony, w Moskwie był osiadł, i Michał, tego z Zofji Kleczkowskiej, syn Tomasz stolnik Ciechanowski, starosta Homelski i Propojski, pierwsza żona jego Filipowiczowna, druga Helena Grocholska, ale *sterilis;* córki: Joanna, Krzysztofa Stetkiewicza chorążego Orszańskiego, Helena, Dominika Daleckiego podkomorzego Rzeczyckiego, Anna, najprzód Konstantyna Wojny podkomorzego Rzeczyckiego, potem Michała Chomiewicza strażnika Orszańskiego, małżonki, Eleonora, Felicyana, i Elżbieta Pannami: synów tegoż Tomasza trzech: Gabryel, Alexander porucznik usarski, przed śmiercią schizmy się wyrzekł: i Mikołaj starosta Homelski i Propojski, tego z Zofji Sienickiej córki dwie: Alexandra i Konstancya.

Gabryel kasztelan Płocki, starosta Nowomiejski, szósty syn Stanisława wojewody Płockiego, pierwsza żona jego Zofia Lanckorońska podkomorzanka Sendomierska, druga Szembekowna, córek pięć: Alexandra zakonnica, Barbara, Jerzemu Stradomskiemu, Konstancya Przerębskiemu, Anna, najprzód Przerębskiemu, potem Stokowskiemu Janowi sędziemu ziemskiemu Zatorskiemu, Zofia Skurkowskiemu, zaślubione; synowie dwaj: Gabryel, ten pojął Gronowską, i Mikołaj kasztelan Małogoski, temu Katarzyna Derszniakowna kasztelanka Małogoska powiła trzy córki: Teofilę zakonnicę, Franciszkę Pannę, Barbarę Czerną kasztelanową Sądecką,

synów tyleż. Z tych Jan profess w zakonie Cystercyeńskim, Stanisław miał za sobą Teresę Ożarowską kasztelankę Sanocką, i Alexander podkomorzy Sendomierski, kasztelan Wiślicki, ten złączył się dożywotnie z Salomeą Trzcińską pisarzowną ziemską Sendomierską, córek z niej ma dwie: Teresę i Barbarę, synów trzech: Stanisława starostę Ujskiego, Wojciecha i Józefa.

Stanisław starosta Nowomiejski syn Alexandra kasztelana Wiślickiego z Humieckiej wojewodz. Podolskiej zostawił córek cztery. Franciszka dostała się w małżeństwo Karolowi książęciu Kurlandzkiemu synowi Augusta III. Króla Polskiego. N. za Wodzickim starostą Grzybowskim. N. za Świdzińskim starostą Rawskim. N. za hrabią Tarnowskim. Zofia córka Alexandra kasztelana Wiślickiego siostra Nowomiejskiego starosty jej pierwszy małżonek Jan Tarło wojewoda Sendomierski — drugi Antoni Lubomirski wojewoda Lubelski z obiema niezostawuje potomstwa: po śmierci Błażeja starosty Prasnyskiego ostatniego swojej linji, dostały się jej działem dobra znaczne w województwie Ruskiem *Dobromil* z przyległościami i żupą solną, te po wzięciu kraju przez Austryaków wymieniała za starostwo Rohatyńskie, Medyckie i Wierzchrate, dziedzicznem prawem sobie nadane. — *Krasicki w przypisach.*

Stanisław, najprzód Ciechanowski, potem Płocki kasztelan, syn siódmy Stanisława wojewody Płockiego, to *Geneal.* jam go między kasztelanami Płockiemi opuścił; bo roku któregoby na tym krześle siedział, nigdziem się nie mógł doczytać: żona jego pierwsza Katarzyna Szczawińska wojewodzanka Brzeska Kujawka, druga Teodora Grzybowska kasztelanka Lubelska, trzecia Barbara Noskowska starościanka Chęcińska, spłodził zaś trzy córki: Maryannę skolligował z Stanisławem Zarębą, Katarzynę czyli jako chce genealogia Annę Stefanowi Gębickiemu kasztelanowi Płockiemu i Cecylią zakonnicę *a Visitatione B. M. Virginis:* synów zaś czterech, Władysław kanclerz Płocki, i proboszcz tamże S. Michała. Mikołaj kanonik Płocki, Józef, i Jakób podkomorzy Płocki, miał za sobą Joannę Olędzką kasztelankę Zakrocimską, ale z nią żył bezpotomnie.

Dominik kasztelan Ciechanowski, syn ósmy Stanisława wojewody Płockiego, był wprzód chorążym Płockim, z sejmu 1653. deputat na trybunał skarbowy Lwowski, *Constit. f.* 2. przybrał sobie w dożywotnią przyjaźń Annę Młocką, z tej była córka Helena wydana za Golyńskiego łowczego Ciechanowskiego, synów czterech: Paweł sędzia ziemski Ciechanowski z Gerkantowną żył bezpotomnie, Jan, Wojciech poseł na sejm 1697. *Constit. fol.* 23. i Jakób kasztelan także Ciechanowski, temu Barbara Kuklińska powiła córkę Ewę, synów zaś: Stanisława, Pawła, Wojciecha, Jana kanonika

Kujawskiego i Antoniego, który wziął w małżeństwo Barbarę Zielińską

Ten Antoni kasztelanem Zakroczymskim umarł, jego potomstwo z *Zielińskiej* N. obożny koronny Prasnyski, Nowomiejski, Krasnostawski starosta, złączony z *Potocką* z kasztelanką Słonimskim, po której śmierci rodzoną jej siostrę za dyspensą Rzymską pojął wdowę po Michale Rudzieńskim wojewodzie Mazowieckim. — Brat jego bezżenny umarł, siostra za Szymanczewskim: trzeciem małżeństwem pojął *Ossolińską* z Lewendalownej urodzoną. — Jan brat Antoniego kasztelana Zakroczymskiego suffragan Chełmski kanonik Warmiński, był dziedzicem dóbr *Drążdżewo*, po śmierci starosty Prasnyskiego na siebie spadłych. — *Krasicki w przypisach.*

Ludwik kasztelan Ciechanowski, starosta Płocki dziewiąty syn Stanisława wojewody Płockiego, posłując na sejm 1621. i 1637. deputatem zapisany na trybunał fiskalny Radomski, *Constit. fol.* 20. mąż rycerski, czego wielkie dał dowody na Szwedach i na Moskwie; wszedłszy w kontrakty małżeńskie z Agnieszką Kryską, dwie córki spłodził: Annę, Jana Podoskiego cześnika Różańskiego: Franciszkę, Samuela Zawadzkiego chorążego Chełmińskiego, małżonki, i synów czterech: Stanisława kustosza Poznańskiego, proboszcza Płockiego u S. Michała, sekretarza królewskiego, Hilarego, Felicyana podkomorzego, żona jego Garczyńska chorążanka Chełmińska, z tej było trzech synów: Antoni podkomorzy Ciechanowski, Stanisław podkomorzy Ciechanowski, i Jan, tego z Teresy Sołtykowny dwie córki: Anna i Katarzyna, tyleż synów: Michał i Adam generał, cześnik Ciechanowski, poseł na konwokacyą 1733.

Jan Krasiński kasztelan Wizki z *Sołtykowny* spłodził synów trzech, z tych Adam wprzód sekretarz koronny teraz biskup Kamieniecki prałat godny. — Michał podkomorzy Ciechanowski brat biskupa Kamienieckiego, z *Załuskiej*, córkę wydał za Dłuskiego starostę Łukowskiego, ma i synów z tych Adam temi czasy starosta Ciechanowski; młodszy jego brat pojął *Czacką* podczaszankę koronną z *Małachowskiej* córki kanclerza w. koronnego urodzoną. — *Krasicki w przypisach.*

Wojciech wojewoda Mazowiecki, starosta Płocki, syn Ludwika kasztelana Ciechanowskiego czwarty, ojczyzna wiedząc o jego rozsądnej w sprawach dzielności i miłości ku sobie, na różne go narażała funkcye, osobliwie w r. 1683. komissarstwo mu zleciła względem ubezpieczenia Elbląga *Constit. fol.* 11. i w roku 1674. do lustracyi ekonomji królewskich *Constit. fol.* 19. dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Zuzanną Koniecpolską kasztelanką Chełmską, drugi raz z Ludowiką Martą Gulczowną, marszałkowną Pruską, z obiema jednak żył *sterilis.*

Jan Kazimierz podskarbi wielki koronny, dziesiąty syn

Stanisława wojewody Płockiego, posłował na sejm 1631. ztamtąd deputat na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 10. i w roku 1633. którego czasu pozwolono mu zamianę dla jego zasług, niektórych gruntów, wziął potem kasztelanią Warszawską, o czem Konstytucye świadczą 1638. *fol.* 33. i 1643. *fol.* 17. z tej postąpił na Płocką. *Porządek Elekcyi* 1648. *fol.* 7. wkrótce został wojewodą Płockim, nakoniec podskarbim wielkim koronnym, starostą Lityńskim, w dobrach swoich Krasnym probostwo i szpital w nowe prowenta opatrzył, co approbowała *Konstytucya* 1667. *fol.* 31. Tamże w Krasińskim kościele, złożył ciernia kolec jeden, z korony cierniowej Chrystusowej: będąc albowiem w Bazylei sheretyczałem mieście, a mając znajomość z tamecznym obywatelem, dojrzał u niego, tego ciernia: darowane niegdy było Bazylejskiemu kościołowi katedralnemu od pewnego kardynała, lecz gdy herezya hurmem kościoły z sreber odzierała; pradziad tego mieszczanina, dozorcą będąc na ten czas tego kościoła, ukrył owę świętą relikwią, i z autentykami wszystkiemi sukcessorom swoim oddał, którą oni, lubo sheretyczeli, przecież zawsze z wielką obserwancyą u siebie chowali; tej on za wielkiemi prośbami i podarunkami od niego dostał, którą dla większego jej uszanowania w Krasnym złożył. W Norymbergu lżącemu honor Matki Boskiej, bluźnierską gębę dobrze zatkał. Sprzysiągł się był dożywotnie pierwszym ślubem z Urszulą Grzybowską kasztelanką Lubelską, drugim z Anną Andraultowną hrabianką de Langeron, córka jego Joanna Marya Adama Noskowskiego starosty Dobrzyńskiego małżonka, i syn co idzie:

Jan Bonawentura wojewoda Płocki, Warszawski, Prasnyski, Nowomiejski, Luciński starosta, a przedtem najprzód referendarz koronny, potem podobno wprzód wojewoda Mazowiecki, dalej Płocki; posłował na konwokacyą 1674. r. *Constit. fol.* 14. fundował OO. Reformatów w Węgrowie na Podlaszu w dobrach swoich dziedzicznych, pod tytułem S. Piotra z Alkantary, co approbowała *Konstytucya* 1676. *fol.* 36. luboć ojciec jego tę fundacyą był zaczął. W Warszawie wielkim nakładem i wspaniały i modny pałac wystawił, sześćdziesiąt tysięcy, który ojciec jego był zapisał kanonikom regularnym na dobrach Magnuszewie, przeniósł za konsensem Rzeczypospolitej na Golymin i Obłudzin *Constit.* 1685. *fol.* 15. żona jego Teresa Chodkiewiczowna kasztelanka Wileńska, druga Jadwiga Jabłonowska kasztelanka Krakowska i hetmanowna wielka koronna, córka Ewa, synowie zaś Jan, Stanisław, Kazimierz, i Jakób, ale snać młodo pomarli, bo o nich więcej nic nie pisze genealogia.

Stanisław kasztelan Płocki, starosta Warszawski i Sztumski, syn Jana Bonawentury wojewody Płockiego, prędka śmierć, do wyższych honorów drogę mu zamknęła, miał za sobą Różą Ogińską podskarbiankę Nadworną Litewską, z tej syn Augustyn, i córka Lukrecya, młodo z tego świata zabrani, zostało się trzech synów: Błażej starosta Prasnyski, posłował na różne sejmy i na konwokacyą 1733. przybrał sobie w dożywotnią przyjaźń Maryannę Czarnkowską starościankę Osiecką, która i z siostrą swoją ostatnie są iskierki domu wsławionego Czarnkowskich: Jan starosta Prasnyski i Michał młodo umarł. W tej genealogji nigdzie nie czytam, atoli w wielu autorach to znajdziesz, że Krasińska tego herbu była za Janem Kostką starostą Gołubskim, koło r. 1500. Także *MS. o Famil. Prusk.* powiada, że Krasińska była za Władysławem Konarskim herbu Koło chorążym Pomorskim.

Błażej starosta Prasznyski ostatni z linji podskarbiego koronnego, wielkiej fortuny dziedzic niezostawiwszy potomka z *Czarnkowskiej* zszedł z świata r. 1750. substancya po nim inszej linji Krasińskim dostała się na wiele części podzielona. Był dziedzicem dóbr znacznych jako się z działu po nim nastąpionego pokazuje, gdzie w podział między pozostałych sukcessorów poszły następujące majętności; *Krasne* z wielu przyległościami *Drążdżewo* z wsiami, *Węgrów* miasto z wsiami, *Sokołów* miasto z wsiami, *Krasnydwór* z wsiami, *Dobromil* miasto z wsiami, *Nowemiasto*, albo *Psybel* miasto z wsiami, i inne w różnych województwach, do tego pałac w Warszawie nader wspaniały z jurysdykcyą, ten potem kupiony od Rzpltej. — *Krasicki w przypisach.*

Kraska *herbu Belina.* Jan Kraska biskup Chełmski zakonu S. Dominika, za którego nie nie wątpić staraniem, Kazimierz Król, kościół farny Chełmski do katedry inkorporował, Sawin dobra nadał; za jego także czasów miasteczko Skierbieszów do stołu biskupów Chełmskich przybyło, gdzie on fundował kościół pod tytułem S. Dominika fundatora zakonu kaznodziejskiego. Mieszczankom tamecznym wiele przywilejów nadał, mąż łaskawy skromny, i uczony, zszedł z tego świata 1462. jako mówi *Długosz i Nakiel. w Miechow. fol.* 515. Kraska go nazwano dla tułowitości wielkiej ciała, atoli on był z domu Taranowski, o których na swem miejscu mówić się będzie. N. Kraska miał za sobą Konstancyą Koszutską temi czasy.

Kraśnicki *herbu Rawicz.* Kraśnicki miał za sobą Papieską, z której syn Kraśnicki proboszcz Koniński. Jakób, Krzysztof i Marcin w województwie Trockiem podpisali elekcyą Władysława IV.

W roku 1778. Antoni Kraśnicki skarbnik Brzeziński. — Kraśnicki sędzia i poseł Sieradzki, w roku 1589. mianowany w ratyfikacyi tranzakcyi Bendzińskiej. — *Krasicki.*

Krasnodębski *herbu Pobog*, ale z tą odmianą, że na podkowie kładą półtora krzyża. Są w powiecie Drohickim: Salomon, Wojciech, Sebastyan, Jakób Krasnodębscy 1648. w ziemi Różańskiej. Łukasz proboszcz Olszański, znacznie przyczynił księgami biblioteki kollegji Wileńskiego. Adam Quiryn w zakonie Soc. Jesu, uczył teologji w Warszawskiem kollegium, wydał do druku *Philosophia Aristotelis explicata in* 12*mo* 1678. Teresa Krasnodębska była 1*mo voto* za Stefanem Radziszewskim, 2*do* za Zaleskim. Samuel pisarz ziemski Drohicki z sejmu 1676. komissarz do rewizyi przywilejów Ruskich. *Constit. fol.* 23. Siostra jego była za Łukaszem Głuszyńskim, ojciec Grzegorz podstarości Drohicki. Adam, Marcin, Kazimierz, Bogusław, Jakób 1674. Kazimierz sędzia ziemski Drohicki deputat na trybunał koronny z Podlaskiego r. 1714. Mikołaja syn Mateusz pleban Świrzański.

W roku 1778. Ignacy Krasnodębski pisarz ziemski Mielnicki. — Józef komornik Łęczycki. — *Krasicki.*

Krasnopolski *herbu Topor.* Mateusz Krasnopolski wziąwszy Annę córkę Bazylego Boratyńskiego w małżeństwo, i z nią część pewną w Boratyniu, nazwany i on i sukcesorowie jego Boratyńscy.

Teodor Krasnopolski nobilitowany r. 1767. — *Krasicki.*

Krasnosielski. Iwaszko Krasnosielski ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.* Bogdan miał za sobą Maryannę Szaszkiewiczownę. Teodor 1648. tenże czy inny Teodor podstoli Bracławski 1674. Szymon w tymże roku w województwie Łęczyckiem. Jan którego córka Matrena była za Jędrzejem Korowajem.

Zapewne to do tej samej familji należą Krasnosielscy o których namienia *Duńczewski* w herbarzu w Tomie II. i herb im *Turzyma* czyli *Prus* 1*mo* nadaje: pisze tenże iż Juchnowie Krasnosielscy którzy idą od Korotków i Slupiszów z matek, w województwie Ruskiem, pieczętują się tym herbem. Rodowód ich jak następuje: Daniło Korotki, dóbr *Michałowka* i innych dziedzic, spłodził Bohusza Korotkę, od którego Marusza Korotczanka, z Juchną, to jest z Joachimem Krasnosieleckim zmówiona dożywotnie, z województwa Ruskiego, ziemi Przemysłkiej przenieśli się na Ukrainę w województwo Bracławskie. Od tych pochodził Daniło Krasnosielski, którego syn Mikołaj spłodził Konstantego, ożenionego z Zuzanną *Krusielnicką*, której taka jest procedencya. Iwan Słupicz, dóbr *Nosowce*, *Kunka* i t. d. dziedzic, od którego Hrehory Słupicz, pisarz grodzki Bracławski, tychże syn Dymitr Słupicz, od którego była Teodora Słupiczanka, wydana za Alexandra Krusielnickiego, syn ich Stanisław Krusielnicki, ożeniony z Anną *Pastawską*, mieli pomienioną Zuzannę Krusielnicką, ta z Konstantego Krasnosielskiego, powiła Jerze-

go, 1mo z *Kutunianką* ożenionego, z których Jan Krasnosielski z *Lewkowiczowną*, dóbr części w *Nosowcach*, *Kunce*, *Michałowce*, *Kunie*, i innych dziedzice, zrodzili Jana Krasnosielskiego, *2do voto* pomieniony Jerzy pojął *Marszewską*, z której Andrzej ożeniony z *Rychalską*, spłodził Mikołaja, tego brat Jan Krasnosielski wziął Maryannę *Klementowską*, która mu powiła Jana. Liczą kolligatów tych, Juszkowskich, Łuckich, Bernackich, Klementowskich, Kierzkowskich, Lewkowiczów, Rychalskich, Kucharskich, Krzyczyńskich, Pasławskich, Kamodzińskich, i innych. Dokumenta tej procedencyi są z dekretu *Exdivisionis sortium in bonis Michałowka* 1748. *die* 27. *Maji. Item exdivisio bonorum Nosowce in sortes* 1755. *die* 10. *Decembr. in Actis Cremenec.* — *Duńczewski.* —

Krasowski *herbu Jastrzębiec*, luboć ich inni piszą Kraszowski, w Mazowieckiem województwie. Mikołaj z Krassowa kasztelan Wiski 1453. *Statut. Mazow. fol.* 109. N. Krassowski sędzia Ciechanowski delegowany do korrektury praw koronnych 1601. *Constit. fol.* 735. Wojciech, Tomasz, Stanisław w Płockiem 1632. Są i w Bełzkiem, Jan Krassowski miał za sobą Chotecką, Franciszek także Chotecką siostrę pierwszej, pozostałą wdowę po Siedliskim. N. Krasowska była za Jędrzejem Michałem Cichowskim wojskim Podolskim, sędzią grodzkim Krasnostawskim. Są i w Litwie w powiecie Kowieńskim. Mateusz 1632. N. ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.*

Krasowski *herbu Rogala*, w Podlaszu jakom sam widział, luboć ich *Okolski* opuścił. Łukasz Krassowski pierwszy z Polskiego narodu wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu, pierwszy też z kapłanów tegoż narodu, i zakonu, do nieba się przeniósł w roku 1571. gdy bowiem do Wilna z księdzem prowincyałem jako socyusz jego zjechał, tam słuchając spowiedzi zapowietrzonych, służąc im w tem nieszczęściu, tym się jadem zaraził: pisali o nim *Sachinus Histor. Soc. part.* 3. *lib.* 7. *num.* 52. *Alegambe in Victim. Charit. fol.* 54. *Pretiosae occup. Morient. c.* 12. *num.* 3. *Tanneri Societas.* Mikołaj poseł na sejm 1588. deputowany na sądy przeciwko adherentom Maxymilianowym. *Constit. fol.* 472. Stanisław Jan poseł na konwokacyą 1674. ztamtąd naznaczony do rewizyi skarbu koronnego. *Constit. fol.* 13.

Krasowski *herbu Ślepowron*, w Podlaskiem województwie. Jakób Jędrzej Sobota Krassowski i Krzysztof 1632. Jakób kasztelan Podlaski, z sejmu 1661. deputowany do kwarty Rawskiej. *Constit. fol.* 40. Maciej stolnik Podlaski 1674. Stanisław stolnik Drohicki. *Const.* 1676. *f.* 23. Teodora podkomorzanka Mielnicka Krassowska była za Maxymilianem Ossolińskim, łowczym Podlaskim.

Krasowski *herbu Śreniawa z krzyżem*, w Krakowskiem województwie. Paweł proboszcz Warszawski, kanonik i officyał generalny Krakowski r. 1545. *Nakiel. Miechow. fol.* 917. *Przywilej miasta Lwow.* Michał temi czasy w zakonie naszym: brat jego starszy kanonik Przemyslki, deputat po dwakroć na trybunał koronny. Jest w druku jego *Kazanie pod czas Oktawy Koronacyi Najś. Panny w Częstochowie miane* 1718. *in fol.* Także *Wytłómaczenie albo opisanie Ornatów Benedyktowi XIII. Papieżowi i do Częstochowy danych, in f.* 1726. *w Warszawie.* Piotr Krassowski, córka jego Helena za Łukaszem Chełmickim. *Acta Crac.* 1662.

Wyżej wspomniany Krassowski kanonik Przemyslki poźniej Warszawski, kustosz Wiślicki, dziedzic dóbr *Siemiatycz* na Podlasiu, fundował tamże missyonarzów: umarł w Rzymie w sędziwym wieku, wielę się przyczynił do wspomożenia domu i kościoła nacyonalnego Śgo Stanisława, któremu 40,000 Zł. pols. zapisał. — Niewiadomo którego herbu: Maciej w roku 1778. podstoli Rawski. — Kazimierz Krassowski komornik ziemski Mielnicki. — Stefan Nestorowicz Krassowski nobilitowany na sejmie r. 1676. — *Krasicki.*

Krasuski *herbu Nieczuja*, w Lubelskiem województwie i Krakowskiem, piszą się z Krasus. Wojciech Krasuski sekretarz królewski, z Otfinowskiej zostawił potomstwo. Paweł mąż rycerski rotmistrz pod Chocimem przeciwko Osmanowi, miał za sobą Elżbietę Janowską, Adama podsędka Krakowskiego córkę, z której zostawił potomstwo: Adam z Janowskiej siostry opata Jędrzejowskiego, spłodził Dominika zakonu kaznodziejskiego teologa i kaznodzieję Władysława IV. Króla, Zygmunta i Hieronima, w różnych expedycyach doświadczonego kawalera. Jakób w ziemi Różańskiej, Krzysztof w Lubelskiem 1632. Hieronim umarł 1674. na Ś. Barbarę w Krakowie dobroczynny, Krystyna Krasuska, i ta na nasz zakon w Krakowie hojnie szczodra, umarła 1705. N. burgrabia Krakowski 1696. N. umarł na deputackiej w trybunale Litewskim funkcyi 1703. Stanisław Soc. Jesu 1688. rektorem będąc w Bydgoszczy, przeniósł się na wieczność. Michał w tymże zakonie 1676. w Krakowie pracami stargany, poszedł po zapłatę do nieba: był szczególniej nabożny do Najś. Matki zkąd o niej, dziesięć lat ucząc z pochwałą retoryki, wydał do druku *Lyrico carmine: Regina Poloniae w Kaliszu* 1669. *in* 12*mo.* w kazaniach swoich, które potem przez wiele lat do ludzi miewał, zawsze o tej Ś. Pannie z wielkim gustem mówił; nakoniec przepowiedział sobie że w dzień Sobotni Najś. Maryi zwyczajnie poświęcony, miał skonać, co się stało. N. miał za sobą Kobielską herbu Jelita.

Krasuski *herbu Nowina*, w Łukowskiej ziemi. Baranowski rozumie, że nie masz tego herbu Krasuskich, *Paprocki* zaś i *Okolski* kładzie: Jan Krasuski z Wilczopolskiej, zostawił syna Jana męża rycerskiego w Węgrzech: Zygmunta, który w Wołoszech wojenną służąc umarł: Marcina który wiek swój cały w różnych expedycyach z nieprzyjaciołami ojczyzny strawił, syn jego Jerzy także wojownik.

Kraszewski. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie 1621. wspominają ich tranzakcye. Stanisław Kraszewski w ziemi Wiskiej, Mateusz w Płockiem 1632. Zofia z Bolmina Kraszewska była za Mikołajem Borkiem, podobno jednak do Kraszowskich herbu Jastrzębiec należą. N. Kraszewska Jana Mączyńskiego łowczego Sieradzkiego małżonka.

W roku 1778. Bartłomiej Kraszewski wojski Krzecznicki. — *Krasicki.*

Kraszkowski *herbu Nałęcz związany.* Początek swój pierwszy wzięli od Małyskich, Jędrzej albowiem Małyski dwóch synów spłodził: z których jeden pojąwszy dziedziczkę Raczyna, nazwany Raczyńskim, drugi pojąwszy dziedziczkę Kraszkowic, Kraszkowskim zawołany. W księgach grodzkich Ostrzeszowskich 1541. Kraszkowski rezygnuje części swoje na Myjomicach, Kierznie i Lubczynie, a w roku 1595. i 1604. w tych księgach znajdziesz dział ich na Torzyńcu, i rezygnacyą Kraszkowa. Dawniej trochę pisali się z Małyszyna, na pamiątkę tego źródła, zkąd wyszli, wszakże potem z Kraszkowic. Jędrzej Kraszkowski miał za sobą Bielską herbu Wierusz, z którą było pięć córek: jedna Masłowska stolnikowa Wieluńska, druga Chlebowska, trzecia Lipnicka, czwarta Wojnowska, piąta Psarska i syn Jakób, przedał Kraszkowice Wierzchlejskim złączył się dożywotnie z Anną Doruchowską herbu Niesobia, z której Franciszek najprzód archidyakon Gnieznieński, prezydent trybunału koronnego 1718. potem biskup Dardański suffragan i officyał generalny Gnieznieński, opat Witowski, proboszcz Łęczycki i Kaliski, fundator rezydencyi naszej w Łęczycy. Jan 1697. Katarzyna Floryana Kraszkowskiego małżonka.

Kraykowski *herbu Świerczek*, w Poznańskiem województwie.

Kraykowski *herbu Zagłoba*, w Płockiem województwie. Abraham Socha wojewoda Płocki dziedzic na Kraykowie: ztąd się domyślam, że od niego poszli Kraykowscy. Paweł Kraykowski podpisał elekcyą Władysława IV. w Płockiem. Jan kanonik Płocki, proboszcz Wiślicki umarł 1625. w Sendomierzu jego nadgrobek. *Starowol. in Monum.* Jana

jest w druku *Epos de S. Casimiro in 4to*, 1604. *est carmen heroicum.*

Krechowicki. Krechowicka Duchna była za Grzegorzem Wołkowickim, z której córka poszła także za Krechowickiego. Maryanna, Jana Tatomira małżonka.

Krekwicz. Szlachta na Szląsku. Fryderyk à Krekwicz *Ducatus Głogoviensis Assessor et Syndicus Supremus*, poseł od Slęzaków do Ferdynanda II. Cesarza: *Balthas. Exner Poemat. Miscel.* stryj jego Fryderyk jeździł w legacyi do Cara Tureckiego, którego przeciwko prawu narodów, tyran okować kazał, i tam w więzieniu życie skończył. Adam Krekwicz.

Krępski *herbu Ostoja*, w Sendomierskiem województwie. *Paprocki* i *Okolski*, atoli Jakób Krębski pisarzem był ziemskim Różańskim 1674. Kręnbski Jakób z Dzierżanowa i Zygmunt w ziemi Nurskiej 1648.

Krępski *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie. Krzysztof Kręspki czyli Grembski poseł z Podolskiego województwa na sejm Lubelski, podpisał unią Litwy z koroną 1569. *Constit. fol.* 171. Jan Soc. Jesu uczył Filozofji lat trzy, teologji sześć, umarł w Krakowie 1667.

Krepsztul *herbu Drya*, w województwie Wileńskiem, i w powiecie Oszmiańskim. *Kojał. in MS.* Franciszek Krepsztul 1700.

Kręski *herbu Nadelwicz*, to jest chart pod drzewem, jakieby zaś drzewo, pola jaki kolor, hełm jaki, i kształt tego herbu, nie mam wiadomości, tylko że się herb ten zowie Nadelwicz, szczycą się nim Kręscy w Wielkiej-Polszcze. Z tych Cypryan urodzony z Graffowny Sangengerowny, miał za sobą Katarzynę Kleistownę, z tej był Cypryan starosta Stawiszyński, szczerością i pobożnością chrześcijańską tchnący, żona jego Katarzyna Łącka, sześć mu córek powiła: Bronisławę Skorzewską, Annę Rupniewską, Zofią Kurowiczową strażnikową Trocką, Teresę Wolicką, Barbarę, Panną umarła, i Magdalenę, synów zaś trzech, Stanisława kanonika i prałata Krakowskiego, Tomasza kapitana pod gwardyą królewską, zginął pod Kowalowem w okazyi, i Ignacego starostę Stawiszyńskiego, posła kilka razy na sejm i na konwokacyą 1733. Niewiem czy do tych należą, Kręska Zofia Walentego Cielemeckiego, i druga N. Karola Niemiry stolnika Drohickiego, małżonki.

Kręscy herbu *Nadelwicz* już w drugiej połowie XVII. wieku tytułu hrabiów używali, i takowym w tranzakcyach, metrykach tytułowani byli. Wspomnieni tu przez *Niesieckiego* Cypryan sta-

rosta Stawiszyński i potomstwo jego z *Łąckiej* wszyscy już tytułu hrabiów na *Kręsku,* używali. — Ignacy hrabia z Kręska Kręski, syn najmłodszy Cypryana starosty Stawiszyńskiego z *Łąckiej,* pojął był w małżeństwo Konstancyą *Koszucką* i miał z niej potomstwo: Córki cztery, Ludwikę Dobrzycką, Helenę Rupniewską starościnę Małagoską, Franciszkę Stoińską sędzinę ziemską Lubelską, Konstancyą Kręską ksienią zgromadzenia PP. Norbertanek w Imbramowicach w województwie Krakowskiem: i syna Joachima hrabię Kręskiego który z Justyną *Magnuską*, Józefa Magnuskiego Habdank córką, pozostawił dzieci:

I. Floriana hrabię Kręskiego dziedzica *Masłowic* w ziemi Wieluńskiej zamięszkałego, służył wojskowo, i ostatni po rozpuszczeniu wojska pod Radoszycami wrócił do domu i oręż na lemiesz zamienił. Z Antoniną *Karśnicką*, Jana Gwalberta Karśnickiego córką, następne ma potomstwo: syna Edwarda, córki, Natalią Walewską i Laurę Adama Sulimierskiego małżonkę. —

II. Konstantego hrabię Kręskiego, równie jak brat i ojciec jego służył w wojsku: Poźniej był sędzią trybunału cywilnego województwa Kaliskiego, nakoniec osiadł w Grembuninie majętności w wielkiem księztwie Poznańskiem, którą po rodzicach swoich otrzymał. Z Brygidą *Kożuchowską*, Antoniego Kożuchowskiego kawalera orderu S. Stanislawa córką, ma dzieci, syna Napoleona: — córki Justynę i Antoninę. —

III. Elżbietę, Rekowskiego Konstantego kapitana wojsk Polskich żonę.

IV. Ewę Nerską.

V. Maryannę Kiedrzyńską.

VI. Salomeę Kręską. —

Z dokumentów familijnych złożonych u wydawcy.

Kretkowski *herbu Dołęga*, w Dobrzyńskiej ziemi i pobliższych województwach. Dom ten bez wątpienia zdawna i w zasługi i w honory w ojczyznie naszej kwitnął, mało co jednak o nim autorowie nasi piszą. Najdawniejszego z tej familji czytam Jana z Kretkowa cześnika Dobrzyńskiego 1415. na liscie Jagiełła Króla danym miastu Lwowskiemu. Tenże czy inszy Jan kasztelan Dobrzyński r. 1433. podpisał przywilej Jedliński, u *Łask. w Statut. fol.* 52. Tenże czy inszy Jan już wojewoda Brzeski Kujawski 1451. u tegoż *Łaskiego fol.* 82. *et* 83. W tymże czasie Jan z Kretkowa, to jest 1457. był kasztelanem Brzeskim Kujawskim, wszakże *Długosz* pod tymże rokiem wojewodą go pisze Brzeskim Kujawskim. W roku 1471. Jędrzej kasztelan Brzeski Kujawski, a potem wojewoda Inowrocławski, podpisał list Kazimierza Króla 1476. u *Paproc. o herb. fol.* 202. Mikołaj z Kretkowa kasztelan Rypiński na liscie Jana Albrychta Króla 1496. u *Łaskiego w Stat. fol.* 110. a potem tenże sam wojewoda Inowrocławski 1504. jako świadczy przywilej Alexandra Króla, na zjeździe Radomskim: i u *Karnkowsk. de Primatu,* z tego postąpił na województwo Brzeskie Kujawskie, jakom mówił w pierwszym tomie. Synowie jego Erazm

kasztelan Gnieznieński, sławny legacyą od Augusta I. Króla do Cara Tureckiego, był wprzód kasztelanem Brzeskim Kujawskim, jako go czytam u *Paproc. o herb. fol.* 86. umarł bezżenny 1558. w Padwi; tamże z nadgrobkiem pochowany, *Starowol. in Monum. fol.* 806. był oraz starostą Pyzdrskim, niewiem czy to nie jemu nadgrobek napisał taki: *Kochanowski libro epigramm. Hic te Kretkovi, mors et tua fata manebant: dum tu omnes terras, et dum maria omnia circum perlustras: nullo defessus membra labore: te rapidus Ganges, gelidique Boristhenis unda, te Tagus et Rhenus, te ripa binominis Istri, et septemgemini viderunt ostia Nili etc.* Grzegorz brat jego; według *Paproc.* i *Okol.* także kasztelan Brzeski Kujawski, atoli więcej było synów tego Mikołaja wojewody Brzeskiego, bom czytał list Zygmunta I. *in MS. Petricoviensibus*, że ten Król od Sylwestra, Erazma, Grzegorza, Jędrzeja, i Mikołaja, synów przerzeczonego wojewody wykupił starostwo Rogozińskie i z przyległościami, za piętnaście tysięcy. Z tychże dwaj bracia kasztelanowie byli na weselu Króla Augusta I. świadczy *Orichov. in panegyrico Nuptiali* 1553. O Jędrzeju i Sylwestrze albo Lassocie namienia *Paprocki*, że o żadne wakanse nie zachodzili. Łukasz Kretkowski posłując na sejm 1569. podpisał unią Litwy z koroną. *Constit. fol.* 171. Erazm Kretkowski archidyakon i officyał generalny Krakowski, umarł 1639. jako z katedry Krakowskiej gdzie po śmierci z nadgrobkiem złożony, wypisał *Starowol. in Monm.* był kanonikiem Kujawskim 1586. *Acta Synodi Vladislav. fol.* 8. Siostra jego rodzona po śmierci męża swego Ligęzy w roku 1625. Bogu się ślubem czystości wdowiej obowiązała: brat ich rodzony Jan w zakonie Soc. Jesu wielkiemi od natury przymiotami ozdobiony, we Lwowie świątobliwie życie zakończył 1631. Jan porucznik Przyjemskiego przy dobywaniu Pleszkowa z wielką wszystkich chwałą stawał. *Heindenszt.* i *Biel. fol.* 787. Grzegorz kasztelan Brzeski Kujawski, którego żona Barbara z Drzewicy zeszła z tego świata 1622. co poznać *z Lutni siedmiostrojnej na jej pogrzebie wydanej od Stanisława Kretkowskiego wnuka jej.* Jędrzej z Drzewickiej urodzony posłował na sejm 1618. ztamtąd deputowany był na trybunał Radomski *Constit. fol.* 4. i w roku 1627. już na ten czas podkomorzy Brzeski Kujawski, *Constit. fol.* 5. wziął potem kasztelanią Brzeską Kujawską, nakoniec wojewodą tamże umarł, miał za sobą Konopacką Łukasza wojewodzica Pomorskiego córkę, synowie jego Stanisław, Lukasz i Wojciech wojewodzicowie Brzescy Kujawscy 1648. córka Teofila po śmierci męża swego Jana Zadzika, w klasztorze S. Teresy na wieczną się

służbę Boską zamknęła. W życiu Zofji z Tylic Tomickiej czytam: że ten Jędrzej miał w dożywotnicj przyjaźni Jadwigę Tylicką córkę Jakóba cześnika Kaliskiego, której rodzoną siostrę Martę, pojął Kretkowski wojewodzic Kujawski podobno syn Jędrzeja. Grzegorz brat Jędrzeja kasztelan Brzeski Kujawski, a podobno potem i wojewoda. Helena wojewodzanka Brzeska Kujawska Jędrzeja Grodzieckiego: Anna wojewodzanka Chełmińska Ludwika Grodzieckiego małżonki. Mikołaj wszedł w kontrakty małżeńskie z Sokołowską herbu Pomian, ta wniosła w dom Kretkowskich dobra Bystrzec, zostawiła syna i córek dwie: Rozrażewską kasztelanową Miedzyrzycką i Trzebuchowską. *MS. Konopatsc.* Jan Kazimierz pojął Katarzynę Lukrecyą Guldenszternownę, Zygmunta kasztelana Gdańskiego córkę, *Pastor. stella aurea*, z tej potomstwo, córka Teofila Felicyanna i syn Stanisław Rafał, który z Eleonory Mycielskiej sędzianki ziemskiej Sieradzkiej spłodził Władysława *sterilem;* był ten Władysław najprzód podkomorzym nadwornym koronnym i deputatem na trybunał koronny w roku 1723. a potem kasztelanem Chełmińskim. Anna przeorysza w Strzelcu 1630. *Gold. Bractwo.* Jan wojewodzic Brzeski Kujawski 1639. bogaty pierścień zawiesił w Sierpsku przy obrazie Najś. Matki *L. Paprocki Łaski fol.* 61. Damian kasztelan Chełmiński z sejmu 1667. komissarz do odebrania kościoła Ś. Jakóba w Toruniu, od dyssydentów opanowanego, *Constit. fol.* 39. a 1670. deputowany na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 15. z konwokacyi zaś do traktatów o pokój z Moskwą, *Constit. fol.* 16. miał za sobą Jadwigę Działyńską wojewodzankę Pomorską. Franciszek kasztelanic Chełmiński z sejmu 1690. komissarz do hiberny. *Constit. fol.* 4. Felix archidyakon najprzód Chełmiński, kanclerz Kujawski, administrator biskupstwa Chełmińskiego *sede vacante*, dalej proboszcz Gnieznieński i prezydent trybunału koronnego kilka razy, umarł 1730. biskupem Chełmińskim, ludzkością i szczodrobliwością wszystkim miły. Maryanna Jakóba Porczyńskiego Jastrzębczyka małżonka 1700. Niewiem czy nie tu należą Jarosław, który dobra Kretków, dał darował biskupom Kujawskim koło roku 1300. *Damalew. in Episcop. Vladislav. fol.* 109. Także Abraham z Kretkowic stolnik Sochaczewski 1446. na liscie Władysława książęcia Mazowieckiego, u *Karnkow. Constit. Synod. fol.* 86. To pewna że Kretkowscy Lasoccy i Sreńscy, wszyscy z jednej linji pochodzą. Kretkowska była za Jędrzejem Dziewanowskim kasztelanem Dobrzyńskim. Jerzy miał za sobą Katarzynę Krasińską kasztelankę Ciechanowską.

W roku 1422. Jan de Kretków kasztelan Rypiński podpisał przy-

mierze między Władysławem Królem a Krzyżakami. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 114. — W roku 1778. Jakób starosta Przedecki. — Zygmunt Kretkowski wojewoda Chełmiński, umarł r. 1765. bezpotomnie. Majętność po nim *Czerwony Dwór* odziedziczył Dziewanowski kasztelan Chełmski. — *Krasicki.*

Krętowski. N. Krętowski łowczy Kijowski 1648. Zofia Stanisława Bobrownickiego małżonka.

à KREUTZEN HERB.

Tym kształtem, jako tu kładę, tego herbu używają Kreitzowie czyli *a Kreutzen*, w Prusiech na Ilawie starożytna szlachta, co jednak w tym herbie na tarczy, żaden nie pisze, tylko go tym sposobem widziałem *in MS. o Familiach Pruskich.* Wolfgang à Kreutzen konsyliarz prowincyalny książęcy, starosta Fiszchawski miał za sobą Annę Rappownę, z tej synowie: Krzysztof Hildebrand, Wolfgang Ernest, Jan, Wilhelm, Jan à Kreutzen kanclerz księztwa Pruskiego, za niektórych fakcyą z tej godności złożony, wszakże przez komissarzów Króla Polskiego znowu na tę godność przywrócony w roku 1566. *Bielski fol.* 620. Fols Kreutzen hetman Pruskiego rycerstwa. *Papr. Ogrod. f.* 219. Jędrzej konsyliarz prowincyalny i starosta Fiszchawski roku 1623. Malcher kanclerz książęcia Pruskiego, żona jego Brantowna. Michał w zakonie naszym życie skończył 1709. Dawniej zaś Karol à Kreitz w tymże zakonie i wyborem cnoty kwitnął. Niesfatygowanego operaryusza w winnicy Pańskiej urząd na sobie wypełnił, lat dwadzieścia i sześć z wielkim pożytkiem do ludzi każąc, i samym nawet dyssydentom był miły. W Gdańsku lat dziewięć mieszkając, gdy się tam powietrze zaraźliwe otworzyło, on na życie swoje nie dbając, zarażone domy wielkiem sercem obchodził, schorzałym ratunek duszy i ciała niosąc. Sektarzów pisma gruntownie pozbijał, zkąd wielu ich Bogu i wierze pozyskał; w zakonnych

ustaw zachowaniu pilny, o siebie i wygody swoje mniej dbający, wyszedł z tego świata paraliżem ruszony 1660. r. w Łomży. Wydał Niemieckiem językiem. 1mo. *De Caena Calviniana imaginaria et Catholico SSmae Eucharistiae Sacramento*, *Brunsbergae in* 8vo 1646. 2do. *De Fonte venenato doctrinae Lutheranae*, *et salubri fonte Catholicorum*, *Vilnae* 1648. 3tio. *Colloquium Charitativum cum Dantiscanis Praedicantibus Bransbergae* 1662. 4to. *Defensionem Catholicam oppositam catechismo Lutherano Brunsbergae* 1649. *in* 12. 5to. *Catholicum Cavete*, *contra Evangelicum Cavete Ministri Gedanensis* 1646. *in* 8. 6to. *Glossam super defensionem honoris Joannis Crameri Ministri Gedanensis* 1650. *in 4to*. 7mo. *Indefensum Lutherum per Joannem Millerum Praedicantem Hamburgensem defenso oppositum Brunsbergae* 1655. 8vo. *Quatuor interrogationes utiles*, *excerptae ex funebri concione Botsach* 1650. 9no. *De Indulgentia et Jubilaeo*, *Brunsbergae* 1650. *in* 12. 10mo. *Catholicum fidei scutum*, *contra scutum cujusdam Livonis haeretici*, *Brunsbergae* 1650. *in* 12*mo*. 11mo. *Contra Cathechismum Lutheranum edidit duos tomos in 4to Brunsbergae* 1652. *et* 1653. 12mo. *Petra inexpugnabilis*, *quod sola Romana Ecclesia*, *sit sancta*, *Catholica*, *Apostolica*, *Brunsbergae in* 12. 1655. *latine*. 13tio. *Ubi scriptum est*, *cui recognoscendo immortuus*; ale po śmierci jego nie raz z druku wyszła.

Kreuza. Lew Kreuza władyka Smoleński, a przedtem archimandryta Wileński, wydał książkę, *Obrona Jedności Cerkiewnej w Wilnie* 1618. *in 4to*, słuszny traktat, gdzie tak z teologji i historyi, jako i z starych ksiąg Ruskich broni unji, w tejże księdze wspomina, że wydał drugą książkę przeciwko klerykowi Ostrogskiemu za synodem Florentskim.

Kreza *herbu Ostoja*, pisali się z Bobolic. N. Kreza starosta Przemyslki. *Paproc.* pod herbem *Korczak.* Piotra pułkownika 1523. wspomina *Severinus in Vita S. Hyacinthi lib.* 3. *cap.* 20. *num.* 14. Jakóba zaś *Bielski pod rokiem* 1466. *fol.* 433. i w roku 1472. *fol.* 457. *Crom. lib.* 28. że zamku Żarki mężnie bronił przeciwko książętom Szląskim. O drugim Jakóbie *Stryjkowski fol.* 293. świadczy, że przed batalią pod Newlem w roku 1562. od wyuzdanego konia wśród nieprzyjacielskiego wojska już uszykowanego zapędzony, przecież bez szwanku nazad się do swoich wrócił, zaczem nastąpiła owa sławna wiktorya, w której od piętnastu tysięcy naszych, zginęło czterdzieści tysięci Moskwy. Mikołaj w nieszczęśliwej naszych pod Sokalem porażce w niewolą wzięty, dwie lecie u Tatarów, rok u Turków w tej nędzy

przepędził, ale gdy Panu swemu przyrzekł, że się miał wrócić do niego, byle go puścił do ojczyzny dla dostania pieniędzy na swój okup, tyle znalazł kredytu u niego, że go na słowo puścił. Umówioną potem summę i siebie razem przed Panem stawił, czem Turczyn z podziwieniem ucieszony, nietylko mu okup darował, ale też przydał jeszcze pięknego konia Tureckiego. *Starowol. in Monum. fol.* 781. był potem rotmistrzem królewskim, z Szafrancowny zostawił trzech synów: Jana, Marcina i Jakóba. Z których Marcin podpisał ustawy Pokrzywnickie 1587. *Const. f.* 427. Jan miał za sobą księżniczkę Sanguszkownę, z której syn Alexander, lata swoje strawiwszy na różnych expedycyach wojennych, ostatni chwałę tego domu, wniósł z sobą do grobu w roku 1625. w Włoszczowy z nadgrobkiem pochowany, siostra jego Urszula była za Krzysztofem Straszem z Białaczowa. *Starowol. in Monum. fol.* 792.

Krężylowski *herbu Korczak.* Najprzód z województwa Łęczyckiego na Wołyń i Podole się przenieśli, potem niektórzy z nich w Litwie, jako Michał Krężylowski w Mińskiem kraju.

Krobanowski *herbu Abdank.* Ci co są w Podlaszu, niewiem czy nie do tego herbu należą, z tych Paweł Krobonowski 1575. podpisał listy tego województwa o zjeździe Parcowskim.

Krobanowski *herbu Gryf*, w Sieradzkiem województwie, piszą się z wielkiego Krobanowa. Jan Krobanowski z Katarzyny Pruszkowskiej urodzony. Antoni dziekan i kanonik Gnieznieński Prezydent trybunału koronnego 1730. a w roku 1723. viceprezydent, kanonik Łowicki z Barbary Zaleskiej urodzony.

W r. 1778. Maciej Krobanowski miecznik Sieradzki. — *Krasicki.*

Krocłowski, w województwie Rawskiem. Stanisław i Piotr Krocłowscy podpisali elekcyą Jana III. Króla.

Kroczewski *herbu Grabie*, w ziemi Zakrocimskiej. Erazm Kroczewski kuchmistrz koronny 1569. *Constit. f.* 155. podpisał unią Litwy z koroną, jest jego nadgrobek u Kochanowskiego. Stanisław dworzanin Króla Augusta w tymże roku. Sebastyan kanonik Płocki i Warszawski, którego pochwały kamień grobowy w Płocku zmarłemu 1572. położony, głosi. *Starowol. in Monum.* Wojciech w ziemi Ciechanowskiej 1632. Jan kanonik Płocki sekretarz królewski, dla wytworności dowcipu swego wszystkim miły, jako nadgrobek jego w Warszawie u S. Jana głosi, umarł 1647. *Starowol. in Monum.* Pod Sokolem z Moskwą i w inszych okazyach, kilku ich rycersko się potykających poległo. Niewiem czy

tu należą Tomasz Zawisza Kroczowski podstarości Radomski, Jędrzej, Franciszek, Abraham, Kazimierz Zawiszowie Kroczewscy w Sendomierskiem województwie r. 1648. Jeden z Kroczewskich miał za sobą Królikowską, z której syn Jacek roku 1644.

Krogulecki, w Sendomierskiem województwie. Mikolaj Krogulecki 1515. *Acta Castren. Leopol.* Jan 1632. Stanisław 1648. w Sendomierskiem. Elżbieta i Dorota u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie. Bonawentura Franciszkan wydał: *Epigramma de B. Maria Virg. Cracov. in 4to* 1619.

Kroiński *herbu Lis*, w Poznańskiem województwie.

KROJE HERB.

Mają być trzy Kroje białe w czerwonem polu, na hełmie pawi ogon, tem się tylko różni od herbu Rola, że tam między Krojami różą kładą, a na helmie trzy pióra strusie, *Paproc. o herb. fol.* 262. *Okol. tom.* 1. *fol.* 496. *Kojał. in MS.* tu zaś Kroje końcami się wiążą jeden do drugiego. O początkach tego herbu niektórzy twierdzą, że jeszcze od Piasta książęcia Polskiego nadany potomstwu swemu. Drudzy wywodza iż od Bolesława, który na wojnie przeciw Wratysławowi książęciu Szląskiemu, wiktoryą z niego otrzymawszy, pewnemu kawalerowi w zasługach był konferowany: Inni przydają, że herb Rola od herbu Kroja wziął swoje początki, a zatem dawniej niżeli herb Rola, ten o którym mówiemy. W Polszcze naszej tylko go Krzeszowscy zażywają, a w Litwie Kopciowie, z tą jednak różnicą że na jednym kroju krzyż kładą.

Krokowie, w Prusiech. Mają w herbie swoim szczyt wzdłuż rozdzielony, na jednej stronie jednorożec biały, w polu laurowem, w górę głową i rogiem, nogi także przednie u niego do góry zadarte, z drugiej strony lewej, grabie w polu

czerwonem do góry postawione, na hełmie dwa skrzydła czarne a między niemi jednorożec bez korony, w prawą tarczy głową obrócony tak go opisuje *MS. o Familiach Pruskich.* Anna Krokowna matka Reinholda Heindenszteina.

KROKOWSKI HERB.

Na tarczy w polu czerwonem trąba myśliwa czarna, powinna być na dwóch ptaszych nogach niby stojąca, cieńszym końcem od lewego boku tarczy, wiązania nad nią zwyczajne, na hełmie dwie ręce zbrojne złożone, i podniesione palcami do góry: tak ten herb opisał, *MS. o Familiach Pruskich.* Tym się herbem pieczętują Krokowscy Wickeredowie w Pomorskiem województwie od Krokowa tak nazwani, kędy Ernest Krokowski zamek z wałami, fossami z fundamentów wyniósł; leży ten Kroków siedm mil od Gdańska, nie daleko od Żarnowieckiego klasztoru. Najpierwszy Olbrycht Wickerod, w Frankonji urodzony, jeszcze z Hermanem Saltzą mistrzem Krzyżackim w roku 1232. w Prusiech osiadł, i rozkrzewił potomstwo swoje, z których fundacye Kartuzów, niektórych wspominają. Franciszek syn jego Wickerod pierwszy nabywszy dóbr Krokowa, pisać się Krokowskim począł: którego potem synowi Gneomirowi, Mestwin książę Pomorski w r. 1288. za najpierwszą nowinę, gdy mu o Przemysława książęcia Polskiego zięcia swego, z więzienia książęcia Wrocławskiego wyjściu opowiedział, nadał wieś Gielesin, którą Wysoką zowią, a potem za mężne i odważne zasługi, drugą wieś Goszyn nazwaną 1292. do Krokowy przyłączył; o czem przywilej tego Mestwina świadczy, na którym podpisani kasztelan i sędzia Gdański, do metryki koronnej *per oblatam* podany 1596. W roku potem 1506. Wawrzeniec Krokowski pod Bukowiną zginął. Drugi Wawrzeniec Krokowski, obrany był na biskupstwo Kamińskie, ale dla niesposobności zdrowia ustąpił tej godności Marcinowi Weiherowi 1556. Reinhold

u Króla Francuzkiego wielki i zacny obererszter. Ernest sędzia ziemski Pucki z Konopacką Anną kasztelanką Chełmińską zostawił potomsto, a między niemi była córka Latalska, ten to zda mi się Ernest, zamek w Krokowie ufortyfikował, a gdy Zygmunt III. ze Szwecyi powracał, zaprosiwszy go do siebie, chojnie kilka dni częstował; czego wdzięcznym będąc Zygmunt, synowi jego także Ernestowi przywilej dał na wolne łowienie w morzu. Reinhold kapitan i oberszter u tegoż Króla, w Francyi i Niderlandzie początki marsowe założywszy, w ojczyznie potem w Moskiewskie i Pruskie kampanie mężnie stawał. Inni w Cesarskiem, inni w Brandeburskiem wojskach, z znaczną szarżą na sławę zapracowali. N. Krokowska Ciecholewskiego Antoniego herbu Kuszaba starosty Parchoskiego małżonka. N. Krokowska była za Czapskim. Katarzyna Krokowska z Weiherowny urodzona, była za Piotrem Przebendowskim sędzią ziemskim Lemburskim. Teodor starosta Parchoski deputat na trybunał koronny 1723. a potem kasztelan Gdański. Ernest Bogusław major królewski 1730. roku.

Piszą się Krokau albo raczej von Crochów. — Dom ten w województwie i księztwie Pomorskiem rozrodzony. — Konstytucya sejmu roku 1667. sukcessorom Reinholda Krokowskiego czworo dożywocia nadaje na dzierżawę *Parchowską*, *Białemburg*, *Cisowo*, *Chilone* i *Redłowo*. — Taż sama konstytucya urodzonemu Joachimowi Ernestowi Krokowskiemu w summie 20,000 puszcza w czworakie dożywocie *Prusewo* i *Bzyn*. — *Przypisy Krasickiego.*

Krokowski *herbu Ślepowron*, w ziemi Ruskiej. Z tych Stanisław Krokowski sędzia kapturowy Lwowski 1733. Dominik pisarz grodzki Podolski temi czasy.

Krolikowski *herbu Poraj*, w Sendomierskiem województwie. Mikołaj z Krolikowa 1436. podpisał pokój Brzeski, u *Lask. w Stat. fol.* 141. Grzegorz dziekan i officyał Sądecki, pleban Dobczycki i Grzybowski 1644. siostra jego była za Kroczewskim. Kazimierz instygator księztwa Litewskiego poseł na sejm 1724.

Kropiwnicki *herbu Sas*, w województwie Bracławskiem i ziemi Przemyslkiej, Seweryn Kropiwnicki pisarz ziemski Bracławski 1589. *Constit. fol.* 560. zostawił potomstwo. Alexander najprzód pisarz ziemski, potem podsędek Bracławski, posłował na różne sejmy, zkąd już deputatem na trybunały Radomskie, już do rewizyi ksiąg Podkomorskich, Grodzkich i Ziemskich, już komissarzem do różnych funkcyi bywał, *Constit.* 1616. *fol.* 22. i 1618. *fol.* 4. Krystyna Mikołaja Karskiego małżonka. Michał najprzód miecznik, a po-

tem podsędek Bracławski 1623. temiż funkcyami konstytucye koronne o nim zagęszczone. Kazimierz podczaszy Starodubowski i Bazyli 1700.

Kuropatnicki w §. V. w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum* pod d. 29. Października 1782. r. Georga, Marcina, Władysława, Dominika, i Jana Kropiwnickich wypisuje. —

Kropotka. Kniaź Wasil Kropotka miał swoje dobra w ziemi Wołyńskiej 1528. jako świadczy *Metryka Wołyńska.*

Krosnicki *herbu Lubicz*, w ziemi Ciechanowskiej.

Krosnowski *herbu Junosza*, w województwie Rawskiem gniazdo tego domu, z których niektórzy na Ruś się wynieśli. Mikołaj kasztelan Płocki 1446. u *Łaskiego w Statucie fol.* 110. Stanisław imieniem województwa Rawskiego podpisał zjazd Jędrzejowski 1576. *Constitut. fol.* 246. Jan podczaszy Rawski poseł na sejm 1628. zkąd deputatem naznaczony na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 5. i do rewizyi ksiąg Ziemskich Rawskich. Samuel zakonu Soc. Jesu umarł we Lwowie 1646. *Hist. Coll. Leop.* Jan także Soc. Jesu rządził nowicyat Krakowski, wydał do druku. 1mo. *Viator Religiosus per triduanum perfectionis iter in 4to Posnan.* 1692. 2do. *Pochodnia słowa Bożego w Kazaniach Niedzielnych całego roku w Lublinie in fol.* 1685. Wojciech z Załusk podkomorzy Lwowski z Wasieczyńską ostatnią z tego domu, miał syna Mikołaja, który najprzód był stolnikiem, potem podkomorzym Lwowskim, nakoniec wojewodą Czernicchowskim, ten świat pożegnał w dobrej starości w roku 1723. Szkoły przy kollegium Lwowskim Soc. Jesu jego nakładem stanęły z tą wspaniałością, którą podziśdzień widziemy, lubo i na inszych hojnie łaski swoje sypał, pochowany w katedrze Lwowskiej, w kaplicy od stryja swego arcybiskupa (o którym niżej) erygowanej. Córka jego jedynaczka Katarzyna z Rojewskiej kasztelanki Wiślickiej, pierwszym związkiem była za Jakóbem Potockim herbu Pilawa starostą Chmielnickim, drugim za Stefanem Humieckim wojewodą Podolskim. Mikołaj brat rodzony Wojciecha podkomorzego Lwowskiego, najprzód kanonik Kujawski sekretarz królewski z sejmu 1631. do rewizyi zamku Szydłowskiego naznaczony, *Constit. fol.* 40. potem biskup Inflantski deputowany do korrektury praw koronnych 1642. *Constitut. fol.* 10. nakoniec arcybiskup Lwowski, opat Koronowski, godny pasterz, pochowany w katedrze Lwowskiej w kaplicy od siebie erygowanej. Brat arcybiskupa rodzony Jan podstoli koronny starosta Lipiński i Ostrołęcki, córka jego Urszula małżonka Mikołaja Bieganowskiego kasztelana Kamienieckiego, niepo-

równanej urody i cnoty, była wprzód za Grodzickim generałem artylleryi: a potem wdową zostawszy, Królewnę Polską elektorową Bawarską wychowała. Siostra jej zda mi się rodzona, była za Stępkowskim. Stefan, Tomasz, Władysław, i Mikołaj 1632. gdy się cały dom jego zapowietrzył, skoro się udał do B. Stanisława Kostki wszyscy zdrowi z tak ciężkiego razu wyszli, co sam potem z dziękczynieniem pod przysięgą zeznał. *Histor. Coll. Rav.* Paweł stolnik Sochaczewski 1649. Jan z Załusk na Domaniewicach i Wale dziedzic, skarbnik Warszawski z Izbińską miał syna Władysława, który z Micowską starościną Grabowską miał synów cztérech. Alexandra stolnika Gostyńskiego, rotmistrza pancernego, i pułkownika, ten z Konstancyą Mrozowicką podstolanką Halicką (rodzoną siostrą teraźniejszego Mrozowickiego podstołego Halickiego) zostawił dwie córki: Anna jest za Franciszkiem z wielkiego Łopacina Łopackim podstolim Ciechanowskim starostą Krasnosieleckim: Barbara jest za Franciszkiem Szeptyckim chorążym Latyczewskim, rodzonym bratem archidyakona Lwowskiego i starosty Obuchowskiego, a stryjecznym rodzonym metropolity Lwowskiego. Jędrzeja skarbnika Rawskiego, który z Zofią z Odrowążów Kietlińską sędzianką ziemską Radomską, ma dwóch synów Antoniego i Michała i dwie córki. Franciszka Soc. Jesu, uczył teologji w Poznaniu: jest w druku jego panegiryk pod tytułem *Eridanus inter sydera*, Lubomirskiemu staroście Sendomierskiemu przypisany. Michała, ten w tymże zakonie życie swoje skończył. Jacek sędzia ziemski Rawski zostawił czterech synów. Jan chorąży Podolski rotmistrz znaku husarskiego Królewicza Alexandra, dzielny w expedycyi pod Wiedniem, potem sławny pułkownik przeciw Tatarom na Podolu, poległ w batalji ze Szwedami blisko Pińczowa. Kazimierz kanonik Lwowski. Jacek podczaszy potem stolnik Rawski. Szymon skarbnik Rawski, którego syn Jan chorąży Podolski z Mokronowską, chorążanką Rawską ma Dominika pięknej nadziei syna i innych. Wojciech przedtem kustosz a potem dziekan archikatedralny Lwowski. Piotr miecznik Rawski miał za sobą Annę Lipską sędziankę ziemską Rawską. Franciszek dziedzic na Stoku którego syn regent Opoczyński, a brat rodzony Stanisław podczaszy Trębowolski major J. K. M. Małżonka jego Ulatowska. Rodzony ich brat trzeci Alexander Krosnowski podczaszy Gostyński, którego małżonka Moszyńska. Czwarty Łukasz podczaszy Radomski. N. miał za sobą Elżbietę Tarnowską herbu Rolicz.

Teodor Krosnowski dziedzic *Krosnowy* w województwie Rawskiem, *primo voto* z *Bielską* sędzianką Sieradzką, z tą spłodził Fran-

ciszka, ten dziedzic na *Krosnowy* i *Stoku*, z Konstancyą *Kossowską* sędzianką ziemską Łęczycką zostawił potomstwo, Adama Krosnowskiego stolnika Opoczyńskiego, i Antoniego *sterilem.* Adam Krosnowski z Katarzyną *Skarbkowną Radońską* spłodził Jana Krosnowskiego starostę Snochowskiego, od którego 1*mo voto* z Anny *Duninowny Brzezińskiej*, syn Julian miecznik Pilznieński, deputat na trybunał koronny 1789. z województwa Sendomierskiego, 2*do voto* z Anielą *Łoską* podstolanką Warszawską córka Maryanna panna. Drugi syn Adama, Antoni Krosnowski miecznik Rożański, który z *Łopacką* kasztelanką Zakroczymską spłodził synów dwóch: Wincentego i Stanisława.

Julian Krosnowski miecznik Pilzniński syn Jana z *Duninowny* urodzony, ten z Izabellą *Jakubowską* generałowną wojsk Francuzkich, mający potomstwo, synów: Adolfa i Jana, i córkę Ludwikę.

Wzwyż wspomniony Teodor Krosnowski, 2*do voto* z *Czechowską* spłodził synów pięciu: 1. Ignacy, szambelan J. K. Mci *sterilis.* 2. Stanisław także bezdzietny. 3. Antoni mający za sobą *Krosnowską* z *Mokronowskiej* urodzoną, z tą *sterilis.* 4. Łukasz, od którego Antoni starosta Petrykowski, ten *primo voto* z *Krosnowską sterilis. 2do voto* z *Popielowną* mający potomstwo. 5. Alexander Krosnowski, ten z Zofią *Moszyńską* spłodził Franciszka ex Jezuitę i Józefa *sterilem*, córek zaś kilka. Antonina za Straszem, Maryanna za Kłopockim *sterilis.* Scholastyka za Domaszewskim, Rozalia za Wieckim, i N. za Przeradowskim.

Tegoż herbu z drugiej linji, w województwie Rawskiem, ze wsi *Krosnowy* pochodzą, Stefan syn Mikołaja mający possessye swoje, tak w ziemi Rawskiej, jako też ziemi Opoczyńskiej, spłodził Jędrzeja, ten zaślubiwszy sobie Annę *Kuczyńską* starościankę Kruświcką, w *Mnichu* ziemi Gostyńskiej osiadł, z tą spłodził synów dwóch: Władysława i Stefana stolnika Gostyńskiego, od tego Anna córka jedna za Rozwadowskim. Władysław zaś z Barbarą *Kliniewską* spłodził Macieja dwóżennego: ten 1*mo voto* z *Wilkanowską* podczaszanką Rawską, miał syna Jana stolnika Inowłodzkiego, ten był na sejm w Grodnie 1784. posłem z województwa Łęczyckiego, pełen przymiotów, od wszystkich obywatelów ukochany, który z Barbarą *Kożuchowską* spłodził córkę Józefę, Felixa Kretkowskiego, podstolego Kowalskiego małżonkę. 2*do voto* tenże Maciej Krosnowski z Zofią *Krasnicką* zostawił cztery córki. Pierwsza Salomea panna. Druga Teresa, Józefa Garbowskiego pisarza ziemskiego Łęczyckiego małżonka. Trzecia Zuzanna zmarła. Czwarta Helena, Norberta Zdzieńskiego wojskiego Orłowskiego małżonka, i synów czterech: Seweryn w wojsku Saskiem porucznik. 2. Roch przez lat kilkanaście w kawaleryi narodowej służący, pod Kąpielą w obronie granic Polskich raniony, który z Johanną *Hersztopską* herbu *Drogosław* pisarzowną Wschowską zostawił trzy córek: Maryannę, Józefę i Johannę. 3. Ignacy, który z Wiktoryą *Ośniałowską* chorążanką Rypińską zaślubiony. 4. Michał Krosnowski, ten obrał sobie stan duchowny świecki, komendarz Kozieniecki. Z tej familji osiedli w województwie Łęczyckiem. — *Heraldyka Wielądka.*

Duńczewski w herbarzu mówiąc o familji Załuskich Janoszów, wywodzi że ci początek swój mają od Tabaczów, co i *Paprocki o herbach fol.* 254. wspomina; dalej utrzymuje Duńczewski że dwóch braci Tabaczów imie z dobrami, zwyczajem Polskim dawnością używanym zmienili, starszy od wsi *Załuskie* w wojew. Rawskiem nazwany Załuskim, drugi młodszy od *Krosnowa* Krosnowskim, i że nawet podziśdzień Krosnowscy dla zachowania oryginalnego imienia piszą się *de Załuskie* Krosnowski. — O Tabaczach powiemy pisząc o Załuskich: Ze zaś Krosnowscy i pisali się i piszą do dziś dnia hrabiami Junosza Tabacz de Załuski Krosnowski, niepodbada żadnej wątpliwości, jako też że tytułu hrabiów od dawna równie z Załuskiemi używali, co dowodzą i metryki familijne i rozmaite akta Grodzkie, jako też w ostatnich czasach zaświadczenie wydane przez Deputacyą do rozpoznawania tytułów honorowych z Grona senatu wybraną, pod d. 8. Marca 1822. w którem Marcellemu Wincentemu Krosnowskiemu i jego potomkom, po złożeniu przepisanych dowodów, tytuł hrabiego przyznanym został. — W tych czas żyjący Adolf Tabacz hrabia Krosnowski, Juliana (wyżej przez *Wielądka* wymienionego) miecznika Pilznieńskiego z Izabelli *Jakubowskiej* syn, służąc wprzód wojskowo, osiadł w Paryżu i pojął tamże w małżeństwo Maryą Ludwikę *Herwe*. — *Z dokumentów złożonych wydawcy.*

à Krosten w Prusiech. Jerzy à Krosten poseł 1612. podpisał *Literas Reversales. Acta Commissionis regiae.*

KROSZYNSKI HERB.

Tym kształtem jako się tu kładzie używają tego herbu w polu czerwonem, kniaziowie Kroszyńscy idący od Wigunda książęcia syna Kiejstutowego i zowią go Lichtarzem, syn tego Wigunda Hrehory zbudował miasto i zamek Kroszyn na Siewierzu, zkąd nazwisko urosło kniaziów Kroszyńskich. Księgi manasteru Ś. Trojcy w Wilnie dawne, wspominają Romana, Piotra, Flora, Suryna, kniaziów Kroszyńskich, których Moskwa za czasów Jagiellonowicza Króla koło roku 1485. i dobra ich pospołu z księztwem Siewierskiem zagarnęła. Iwan kniaź Kroszyński pospołu z Heleną Królową Alexandra Króla małżonką, z Moskwy do Polski się wrócił

koło roku 1494. był starostą Upitskim, od Króla lennem prawem wziął Rakiszki, z Hornostajowny spłodził dwóch synów Alexandra i Piotra. Z tych Alexander człowiek wielkiej nauki i biegłości, w cudzoziemskich krajach, obyczajach i językach, umarł bezpotomny, Piotr był starostą Upitskim, i Szadowskim, Hołowczyńska dwóch mu synów powiła, Jerzego i Mikołaja. Mikołaj mąż w rycerskiem dziele sławny, porucznik usarski u Lwa Sapiehy, na jednym harcu, siedemnastu nieprzyjacioł trupem położył. Podczas Rokoszu przy Królu stawał, postrzelony w lewe ramię. Pod Smoleńskiem zaś w prawą rękę, z którego razu w obozie skonał. Jerzy brat jego starosta Inturski i Nowosielski, dzielność swoję pokazał w expedycyach Moskiewskich Inflantskich za Zygmunta III. syn jego Karol miał za sobą Tyzenhausownę wojewodzankę Derpską. *Kojał. in MS.* N. Kroszyńska była za Kazimierzem Kozłem podkomorzym Wendeńskim.

Krotki *herbu Radwan*, w księztwie Żmudzkiem i Oszmiańskim powiecie. Jan Krotki którego wspomina *Gniazdo cnoty*.

Krotowski *herbu Leszczyc*, w Wielkiej-Polszcze. Krotoszyn za Kaliszem dał okazyą imienia Krotowskich, atoli znać że te dobra dawno przedtem z tego domu wyszły: bo się już z Barcina pisał Jan Krotowski wojewoda Inowrocławski, u *Okol. tom.* 3. *fol.* 110. był wprzód kasztelanem Inowrocławskim 1562. r. jako wspomina *Rej w Zwierzyńcu fol.* 55. ale herb Dołęga źle mu podtrąca: miał trzy żony, z pierwszej była córka Katarzyna za Janem Chlebowiczem kasztelanem Mińskim, a potem wojewodą Trockim 1*mo* zaś *voto* żyła z Marcinem Herburtem starostą Barskim, druga Anna Krzysztofowi Niewiarowskiemu zaślubiona. Z drugiej żony Latalskiej wojewodzanki Poznańskiej, syna zostawił Jana kasztelana Inowrocławskiego, ten ojcowskiej herezyi wyprzysiągł się; i w prawowiernej katolickiej wierze, życia tego dokonał 1583. był posłem do Moskwy, siostra jego z tejże Latalskiej była Zofia Rostworowska. Z trzeciej żony Jakóba Ostroroga generała Wielko-Polskiego córki, czy Jana, było dwóch synów, Jakób i Jędrzej, z tych Jędrzej był kasztelanem Kaliskim 1623. którego córka Urszula Zofia wydana za Mikolaja Sieniawskiego podczaszego koronnego, wiele ozdób kościołowi OO. Dominikanów przyczyniwszy, tamże pochowana spoczywa.

Krowicki *herbu Nowina* pod Opocznem. Marcina Krowickiego wspomina *Orichov. dial.* 6. Katarzyna zakonnica Sądecka umarła przed rokiem 1700.

Kruczkowski. Elżbieta Kruczkowska zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Kruczyn *herb*, patrz **Krzyż.**

Krudner, w ziemi Inflantskiej. Jan Krudner podpisał elekcyą Władysława IV.

Kruk *w herbie.* Patrz *Korwin*, *Ślepowron*, *Rosiniec.*

KRUKI HERB.

Mają być między dwiema mieczami złamanemi żelaza na krzyż zakrzywione w polu czerwonem, na hełmie trzy pióra strusie: tak ten herb opisuje i tak go nazywa *Ks. Kojałow. in MS.* jam go położył w drugim tomie *fol.* 22. pod Alexandrowiczami, którzy się nim pieczętują. Tu tylko to przydaję co ten autor pisze. Alexander Alexandrowicz z Poporc podskarbi Litewski 1476. brat jego Jędrzej, brat stryjeczny Mikołaj Alexandrowicz z Zochowa. Jana marszalka Grodzieńskiego syn Konstantyn sędzia Grodzieński, tego zaś syn Stefan najprzód wójt Grodzieński a potem kasztelan Nowogrodzki, roku jednak ten pisarz nie wyraził. Stanisław brat Konstantyna, jako się mówiło w pierwszym tomie. Są też Alexandrowiczowie herbu Kościesza, o których patrz na swem miejscu.

Krukiewnicki *herbu Korczak*, ztąd się domyślam że są tego herbu: bo się z Drohojowa piszą, tak napisano na nadgrobku w Przemyślkim kościele Sebastyanowi Krukownickiemu z Drohojowa mężowi rycerskiemu zmarłemu 1600. wystawionym. *Starowol. in Monum.* Wincenty i Jędrzej Krukiewniccy 1632. w województwie Ruskiem.

Krukowski *herbu Gryf.* Mają być tego domu w Krakowskiem województwie i w Litwie.

Krukowski *herbu Ślepowron*, atoli takim kształtem: nad chorągwią kościelną, jak zwyczajnie w herbie Radwan widziemy, na krzyżu nad nią, stoi w prawą tarczy całym sobą obrócony, Ślepowron, w pysku pierścień trzymający, na hełmie trzy pióra strusie; takim go kształtem wyraził *MS. Ks. Kojał.* Zacharyasz Krukowski pisarz grodzki Orszański 1648. w Mścisławskiem województwie. Wincenty Mikołaj skarbnik Litewski, Stefan i Jerzy 1674. Bazyli Korwin Krukowski stolnik Upitski, deputat województwa Wileńskiego 1704. podpisał konfederacyą Sendomierską.

KRUNIEWICZ HERB.

Mają być dwa miesiące, jeden rogami na dół, drugi rogami w górę prosto, między niemi krzyż, jakby obadwa

KRUNIEWICZ HERB.

spajał, w hełmie trzy pióra strusie. *Ks. Kojałowicz in MS.* powiada, że się tym herbem Kruniewiczowie pieczętują, którzy z województwa Kijowskiego wyszedłszy, w Lidzkim i Mozyrskim powiatach osiedli. Sieniuszko Kruniewicz za Kazimierza Jagiellonowicza namiestnik Kijowski, syn jego Jacek Kruniewicz starosta Owrucki, syn Jacka Bogdan pisarz ziemski Mozyrski, synów zostawił czterech: Pawła, Filippa, Siemiona i Filona; Filip był sędzią ziemskim Mozyrskim, Siemion rotmistrzem królewskim starostą Hindawskim, Filon rotmistrzem królewskim, wspomina go konstytucya 1590. *fol.* 604. starostą Zabalskim, którego syn Sebastyan podstarości Lidzki, wspomina go konstytucya 1609. ten spłodził syna Hrehorego chorążego Mozyrskiego, sędziego generalnego wojskowego u Pawła Sapiehy hetmana. Paweł czwarty syn Bogdana pisarza, chorąży Lidzki, miał syna Jana podkomorzego Mozyrskiego, od którego był syn Kazimierz Alexander wojski a potem podczaszy Mozyrski 1648. Wacław syn Sebastyana, o którym wyżej, zginął pod Walmuzą w potrzebie nosząc chorągiew usarską. Kazimierz wojski Mozyrski 1674.

Hrehoremu Kruniewiczowi, konstytucyą sejmową roku 1658. nadane wieczystem prawem za wierne i dzielne jego usługi majętności *Lekszyce* i *Chłyniec* w powiecie Mozyrskim. — *Const. Vol. IV. fol.* 536. — *Krasicki.*

Małachowski w Zbiorże nazwisk Szlacheckich utrzymuje, że herb ten nadany został od Giedymina Ks. Litewskiego roku 1302. i że pole jego jest niebieskie. —

Krupecki. Krupecki Iwaszko ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.* Atanazy Krupecki władyka Przemyslki 1644. gorliwy o unią pasterz.

Krupicki. Krzysztof Stanisław Krupiccy ludzie rycerscy o których *Konstyt.* 1626. *f.* 13. Kasper w Pińskiem 1642.

KRUPKA HERB.

Są dwie lilie białe podle siebie, takie jakie widziałeś w herbie Gozdawa w polu czerwonem, nad hełmem lilia jedna między dwiema trąbami. *Okol. tom.* 1. *fol.* 501. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1122. *o herb. fol.* 564. *Klejnoty fol.* 61. Ten herb do Polski przyniesiony, od Piotra Kruczberg, tak nazwanego od zamku w tym tam kraju leżącego. O szlachectwie ich czytałem przywilej Zygmunta I. Króla Polskiego w roku 1515. dany, *in MS. Domus Profess. Cracov.* tam wspomina ten Król, że Fryderyk Cesarz, za rycerskie dzieła, przodka tego domu tym herbem nadał, na co produkowali listy jego z pieczęciami; które nowym przywilejem swoim utwierdził Zygmunt I. Ten tedy Piotr Kruczberg z lekka akcentem Polskim Krupek był nazwany, a od wzrostu wysokiego Lang Peter, jako w tymże przywileju czytam, zostawił syna Jerzego, którego córka Anna dostała się w małżeństwo Mikołajowi Cikowskiemu miecznikowi i burgrabiemu Krakowskiemu, a potem kasztelanowi, synów tegoż Jerzego było czterech: Jan, Erazm, Piotr i Konrad: cóżkolwiek, bądź że inaczej pisze *Paprocki* i *Okolski*, jam to albowiem wypisał z pomienionego przywileju Zygmuntowego, o Janie i Erazmie znajdziesz *w Paprockim o herb. fol.* 701. Z tych Erazm osiadł potem w Sendomierskiem województwie (siostry jego trzy rachuje Paproc. jednę Szydłowieckiego, a po nim Kurozwęskiego, drugą Krzysztofa Gnoińskiego, trzecią Fredra małżonki, ale przywilej o nich milczy) tam z Brzeskiej Barbary herbu Ciołek spłodził Krzysztofa dworzanina królewskiego. Jan brat Erazma spłodził Malchera, którego z Mężykowny, córka Anna wydana za Stanisława Morskiego i synowie dwaj Stanisław i Mikołaj, z tych Stanisława córka Zofia była za Tomaszem Alemannim, którego brat Adam wyniósł się z Polski do Włoch, *2do voto* była za Samuelem

Rzeszowskim, *3tio* za Rylskim. Piotr trzeci brat Erazma pisał się z małej Książy. Konrad zaś czwarty z Przecławic, którego sukcessorowie zwali się Przecławskiemi Krupkami, ten spłodził córek pięć Jadwigę Szczepanowską, Annę Czuryłową, a drugim związkiem Czepielowską, Katarzynę Kowalewską, Zuzannę Drohecką i Elżbietę Glińską: synów zaś trzech, Hieronima którego żona Niewiarowska herbu Półkozic, Ludowika i Konrada sekretarza królewskiego, jeździł w legacyi do Prus i do Turek: Król August szacując sobie jego zasługi, wiele mu dóbr nadał, a między niemi Radzinice, Jadzwięgi i Kornice, żona jego Filipowska z Siekluki. Jeden z nich był podczaszym u Króla Stefana, *Buccella Confu. Simonii fol.* 75. Krupczanka była za Franciszkiem Bonerem, druga za Chyckim Stanisławem, trzecia za Jodokiem Decyuszem. Sebastyan kanonik Krakowski katedralny, rektor akademji Krakowskiej kilka razy, proboszcz Wielicki 1627. Wojciech Krupka Przecławski ołtarz wystawił w Krakowie u Ś. Jakóba 1640. Samuel kanonik Gnieznieński i Pułtuski, dziekan Łowicki, kantor Sendomierski, zszedł z tego świata 1659. kilka tysięcy wysypał na fundacyą seminaryi w Łowiczu i Pułtusku, i na szpital w Gnieznie, leży pochowany w kollegiacie Łowickiej, synowcowie jego Piotr i Stanisław: Krzysztof z Mojkowic Krupka łowczy Sendomierski poseł na sejm 1661. ztamtąd komissarz do rewizyi skarbu koronnego. *Constitut. fol.* 16. Hieronim z Niewiarowskiej, jako się wyżej mówiło, spłodził dwie córki, z tych jedna była za Stanisławem Jarockim, druga za Strzemboszem, i syna jednego Krzysztofa, który miał za sobą Katarzynę Gajewską córkę Jędrzeja. Ludwik także brat Hieronima zostawił córki i synów dwóch, jeden z nich Jarosz miał za sobą córkę Cyrilla Chrząstowskiego. Krzysztof cześnik Lubelski, córka jego była za Alexandrem Sewerynem Dębińskim w Seceminie ale *sterilis. Baranow.* Konstancya za Krzysztofem Trzebińskim. Jana Krupki córka zaślubiona Jędrzejowi Łodzińskiemu.

Krupocki *takiż herb* ich jako i Kleinfeldów, tylko że tam ośm pól czyli pasów alternatą idą, tu zaś alternatą także białe z czerwonymi być powinny i na hełmie już nie rogi, ale pawi ogon, drudzy trzy strusie pióra kładą. *MS. o Familiach Pruskich* świadczy, że Krupoccy Szynfaltowie albo Szenfertowie w Prusiech tym się herbem pieczętują: piszą się zaś z Krupocina w województwie Pomorskiem w powiecie Świeckim, Wojciech Krupocki 1648. drugi Wojciech 1699. Krupocka Macieja Kossowskiego sądowego Świeckiego małżonka.

Krupski *herbu Korczak*, w ziemi Chełmskiej. N. Krupski w owej nieszczęśliwej naszych z Węgrami potyczce pod Koszycami, gdy jednych z naszych pobito, drudzy w rozsypkę poszli, a Olbrychta Królewicza nieprzyjaciel uciekającego tuż doganiał, już Olbrycht i od broni odpadł, i koni dwóch pod nim zabito, Krupski w tym razie miecza swego dodał, którym Olbrycht dwóch z nacierających trupem położywszy, szczęśliwie uszedł. *Cromer. lib.* 29. *Biel. f.* 477. *Błażowski tłómacz na Polski język Kromera* domyśla się, że to miało być nie Krupski ale Krupka, myli się jednak: bo najprzód Krupkowie albo jeszcze na ten czas w Polszcze nie byli, albo dopiero osiadali: Krupscy zaś Korczakowie zdawna w Polszcze na sławę imienia swego zapracowali; rozumiałbym zaś, że to był Jerzy czyli Jędrzej Krupski, o którym *Bielski* pisze, że był herbu Korczak komissarz z Tomickim do Wołoch na odebranie przysięgi od Bogdana hospodara Wołoskiego 1509. już na ten czas kasztelan Bełzki, tenże rozumiem kasztelanem był Lwowskim 1515. *) a w r. 1533. wojewodą Bełzkim pisał się z Orchowa. Małgorzata Krupska, Brandysa Dziwisza małżonka 1582. Krzysztof 1632. w Ruskiem. Joachim, Stefan w Witebskiem. Krupski Bernardus *Ordinis Minor. de Observan.* wydał *Skarby niebieskich tajemnic, to jest Objawienia Ś. Brygitty po Polsku przetłomaczone in fol.* 1698. *w Zamościu.*

Krupski. Jan Krupski w komput rycerstwa Polskiego policzony, o czem świadczy *Konstytucya* 1690. *fol.* 7.

Krusieński *herbu Dołęga.* N. Krusiński rotmistrz mężny żołnierz pod Nowogardem i indziej, zginął w Moskwie z Dymitrem Carem Moskiewskim 1606. *Petric. lib.* 2. *Histor. Moschov.* Wojciech w województwie Brzeskiem r. 1632. Tadeusz Soc. Jesu missyonarz w Persyi i Stambule wydał Tureckim językiem historyą wojny teraźniejszej Turków z Persami. Jest w druku jego *Prodromus ad historiam Revolutionis Persicae in 4to* 1733. we Lwowie.

Krusz, w województwie Wołyńskiem Piotr Krusz podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Kruszczyński, w województwie Lubelskiem. Maciej Kruszczyński podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Kruszecki *herbu Doliwa*, tak piszą o nich nasi pisarze.

---

*) Ten to sam będzie Jerzy z *Orchowa* Krupski, kasztelan Lwowski, starosta Hrodelski, o którym stoi w *Cod. Dipl. Vol. I. fol.* 583. że w roku 1525. podpisał na sejmie Piotrkowskim zawarte przymierze między Zygmuntem I. Królem a książęty Pomorskiemi Gieczym i Barnimem. — *Krasicki.*

Kruszelnicki *herbu Sas*, w Ruskiem województwie. N. Kruszelnicki rotmistrz, Wołoszą pogromił 1572. *Bielski fol.* 645. W roku 1588. było trzech braci rodzonych Kruszelnickich, którzy się ojcowską fortuną dzielili, a najbardziej Kruszelnicą i Skolim. Z tych jeden Tomasz, który z Bystrzejowką spłodził syna Marcina, 1632. temu Kalinowska córka Adama, powiła syna Alexandra chorążego Czerniechowskiego, rotmistrza 1658. ten z Orchowską miał córkę Eufrozynę Adama Jordana podkoniuszego koronnego małżonkę, i synów trzech: Jędrzeja, Marcina i Jana, ludzi rycerskich. Piotr brat Tomasza, z Kurapińskiej, między inszemi, zrodził Mikołaja, ten z Gurskiej, Krzysztofa podczaszego Żydaczewskiego sędziego kapturowego Lwowskiego r. 1733. sędziego ziemskiego Lwowskiego, posła na sejm Warszawski pacificationis za Augusta III. żona jego Maryanna Kunicka łowczyna Chełmska, tej synowie Maciej, Stanisław, Jan i Franciszek, córek sześć: Urszula za Cypryanem Zapolskim podczaszym Parnawskim, Joanna Antonina, Alexandra Elżbieta i Bogumiła. Siostra tegoż Krzysztofa za Szymanowskim. Trzeci brat Tomasza i Piotra, Jerzy spłodził Jędrzeja, którego z Łaźniewskiej potomstwo, Jan Karmelita, Stanisław i Władysław, ci oba na wojnach poginęli, i córki: Maryanna Lubieniecka, Apollonia Nabojewska, Helena Czaplińska, Anna Brzozowska. Krzysztof pisarz grodzki Krzemieniecki. Kazimierz w zakonie naszym wielkiej wstrzemięźliwości kapłan. Są też insi Kruszelniccy Czylewiczowie, Paszewiczowie, i inni, ale ci inną procedencyą mają.

W r. 1778. Jan Kruszelnicki podczaszy Lwowski. — *Krasicki.*

Kruszewski *herbu Abdank*. Bogusz z Kruszowa podsędek Kaliski 1436. u *Łask. w Stat. fol.* 141. Adam, Wojciech, Bartłomiej komornik Zakrzeński w Płockiem. Jędrzej podczaszy Dobrzyński 1632. któryś z tego domu miał za sobą Zofią Jabłonowską: Kruszowska Zbożnego Zakrzewskiego herbu Ogończyk małżonka. Stanisław 1636. niektóre księgi darował kollegio naszemu Brzeskiemu. Jest w Skwierniewicach jednego z Kruszewskich nadgrobek z herbem Abdank. Paweł podczaszy Bielski poseł na kowokacyą 1733.

W roku 1778. Antoni Kruszewski kanonik Wileński. — Józef skarbnik Łęczycki. — Jan chorąży Bielski. — Jakób pisarz Zawskrzyński. — *Krasicki.*

KRUSZOWSKI HERB.

Ma być niedźwiedź, na dwóch tylnych nogach stojący, do góry przedniemi wspięty, w prawą tarczy obrócony, dwiema

KRUSZOWSKI HERB.

strzałami w gardło postrzelony, z których jedna z przodu, druga z tyłu: nad hełmem pół niedźwiedzia takiegoż. Tym herbem świadczy *Paproc. in Stromat.* pieczętują się Kruszewscy, czy z Czeska Skrauszewscy których przodek był Brykci, Nedecki z Nededy, rodem z Węgier, ten przyszedłszy do Polski za Zygmunta I. i dóbr Kruszowa nabywszy od nich Kruszowskim, był nazwany, syn jego był Tomasz, tego zaś Stanisław z Kąckiej spłodził Joachima męża rycerskiego, który żadnej okazyi za Zygmunta III. (był u niego dworzaninem) nie opuścił. Jana i Wojciecha także ludzi wojennych.

Kruszyński *herbu Pobog,* piszą się z Kruszenicy w Płockiem województwie. Przodek ich był Mikołaj Szamota z Kruszenicy, któremu dał był przywilej i jego sukcessorom Władysław książę Mazowiecki 1435. który potem Zygmunt August approbował 1559. Janowi, Walentemu, Jakóbowi i Adamowi Kruszyńskim, raczej by jednak miało być Kruszeńskim, ile od Kruszenicy. Jakób z Doroty Otrębusowny zostawił cztery córki i synów trzech. Pierwszy Wawrzeniec, temu Jadwiga Naropińska powiła syna, który pod Chocimem poległ w okazyi. Drugi Jerzy rotmistrz przez lat szesnaście, jeździł w legacyi do Turek, ztamtąd powróciwszy obersztérem uczyniony na Pruskiej expedycyi, po której znowu powtóre do Turek od Władysława IV. wysłany w poselstwie, tam przez dwadzieścia i pięć niedziel sekwestrowany, nakoniec wolno puszczony, wszystko co mu było zlecono, należycie sprawiwszy; w nadgrodę zasług jego dano mu stolnikostwo Podolskie, i niektóre dobra na Podolu: *Constit.* 1535. *fol.* 5. pierwsza jego żona Magdalena Wilkowska, druga Dorota Bełzecka Janusza chorążego Bełzkiego z Anny Niszczyckiej kasztelanki Bełzkiej córka. Trzeci

Daniel znacznej szarzy dosłużył się w wojsku Cesarskiem. Wojciech tych stryjeczny i Krzysztof w batalji Pruskiej rękę stracił, byli to synowie Jana ci dwaj ostatni. Marcin w Kijowskiem roku 1648. Wawrzeniec splodził córek trzy: jedna Agnieszka 1*mo voto* Slawska, 2*do voto* Kutkowska. Druga Zofia ta żyla z Stefanem Godzimierskim. Trzecia Katarzyna Walicka, i syn Jerzy ale bezpotomny.

Kruszyński *herbu Pomian*, w Kujawskiem województwie pisze o nich *Okolski*. Jeden z nich mąż rycerski jeździł gońcem do Turek od Koniecpolskiego hetmana. N. Wojciecha Kozierowskiego małżonka.

Kruszyński *herbu Prawdzic*, w Chełmińskiem województwie, piszą się z Bolimina: Bernard Kruszyński miał za sobą Wedelsztedownę, syn jego pisarz ziemi Chełmińskiej 1653. *MS. de Famil. Prus.* Jan 1648. Waleryan chorąży Chełmiński, miecznik Pruski, nakoniec kasztelan Gdański dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, raz z Joanną Kitnowską Adryana sędziego ziemskiego Malborskiego córką, z tą były trzy córki Konstancya najprzód Melchiorowi Czapskiemu miecznikowi ziem Pruskich, a potem Kalksztelnowi zaślubiona, Ludwika i Maryanna Kossowska kasztelanowa Sierpska, synów zaś dwóch: Jan i Piotr. Drugi raz z Konopacką kasztelanką Chelmińską, i zniej dwóch synów zostało: Antoni i Michał, córka zaś była 1*mo voto* za Radowickim, 2*do* za Chrząstowskim miecznikowiczem Wschowskim. Piotr z Kitnowskiej spłodzony, ma za sobą Maryannę Czapską kasztelankę Elblągską. N. była za Mikołajem Pruszakiem.

Wielądek w heraldyce, wypisując rodowód Kruszyńskich, zasięga nierównie dawniejszych czasów od *Niesieckiego*: a że opis ten nawet co do nowszych czasów, obszerniejszy w szczegółach od podania *Niesieckiego*, przeto zamieszcza się tu całkowicie, jak następuje: Dom ten starożytny, o którym świadczą, z różnych autorów wiadomości, autentyczne dokumenta i rękopisma. Z tych Jentek, Zentek, czyli Swentek, z *Sękowa*, w województwie Chełmińskiem i Płockiem osiadły rycerz, miał trzech synów, z których jednemu wieś *Kruszyny*, drugiemu wieś *Konojadki*, w województwie Chełmińskiem, ziemi Michałowskiej, trzeciemu zaś *Sękowo* w województwie Płockiem zostawił. Było to pewnie w tym czasie, gdzie szlachtę po imionach od wsiów nazywać mieli zwyczajem. Chronologicznie jednak, gdy o tem dowieść roku nie można, zapewnić jednak należy, że długi czas przed inkorporacyą prowincyi Pruskiej do Królestwa Polskiego, nazywać się poczęli, *de Kruszyn*, *de Konojad*, jako powstałe od wsiów familie. Dowodem tego, iż nie tylko w akcie inkorporacyi, jest podpisany rycerz *de Kruszyn*, ale podług świadectwa *Duisburga*, za czasów mistrza Krzyżackiego Weinreicha Kniprode 1375. r., Jan *de Kruszyn* rycerz, dobrawszy sobie drugich współrycerzów, Wigbolda, czyli Wilibalda biskupa Chełmińskiego, w Chełmży

najechali, i onegoż wtrącili do więzienia. Lubo *Duisburg* wyraża, *captus fuit in Colmse, per Joannem de Kindschen, militem, et suos complices*, lecz dowodzi autentyczny dokument z aktów konsystorza Chełmińskiego wyjęty, że wyznaczeni 1381. z Rzymu komissarze, biskup Pomezański i dziekan Warmiński, z Jana *de Kruszyn*, exkomunikę zdejmowali, i karę na niego włożyli 15. grzywien corocznie z wsi *Kruszyn*, do szpitala Sgo Ducha w Brodnicy płacenia, które się w czasie w 15. włok odebrania, odmieniły, co potem do przedania wsi *Kruszyn*, Jana *de Kruszyn* przymusiło.

Bernhard *de Kruszyn* rycerz, który (jak dokumenta opiewają) z Barbarą *Borowską* herbu *Ogończyk*, spłodził dwóch synów, i cztery córki. Pierwszego syna imienia dojść nie można, lecz z rozrodzonych od niego linji, w województwach Krakowskiem, Wołyńskiem i Podlaskiem, znajdują się Kruszyńscy. Z córek jedna Dorota że była za Tomaszem Krajewskim, wiadomo. Drugi zaś syn:

Jan *de Kruszyn* rycerz, z Barbarą *Białobłocką* miał synów, Jana i Marcina. Ten to podobno wyżej wyrażony Jan, ukarany, bo się z dokumentów okazuje, że się na Chełmińskiem wyprzedał, a w Prusiech książęcych, kupiwszy wieś *Nejdak*, tam osiadł. Jan umarł bezpotomnie przy dworze Króla Zygmunta.

Marcin *de Kruszyn* rycerz, drugi syn Jana z Ewą *Augustynowską*, urodzoną z *Skoryjewskiej*, spłodził Jana i Bernarda: Jan z *Radomińską* żył bezpotomnie.

Bernard Kruszyński, sławnie w wojnach Moskiewskiej, i Prusko-Inflantskiej komenderujący rycerz, Królewicza Władysława tron Moskiewski osiadającego, nieodstępny sługa, z zabranego Kijowskiego i Smoleńskiego kraju, wiele miastami i wsiami udarowany, po odmianie losu, siedmioletnią w Moskwie cierpiał niewolą, zkąd uwolniony, przyniósł na sobie obraz Matki Boskiej na desce lipowej malowany, który jest w wielkim ołtarzu kościoła Nawrzyńskiego, łaskami słynący. Tenże po przedaniu w książęcych Prusach wsi *Nejdaku*, osiadł na Chełmińskiej, kupiwszy w r. 1635. wieś *Nawrę*, która w tym czasie jest w possessyi Konstantego Kruszyńskiego, szambelana Króla Jmci Pruskiego, o którym niżej. W tej wiosce za przywilejem przez tegoż otrzymanym, co rok jarmarków 12. bywa. Po odprawionych wiele razy poselskich funkcyach, umarł w roku 1660. sędzią ziemskim Chełmińskim, pochowany w grobie kościoła Nawrzyńskiego. Tenże rzeczony Bernard Kruszyński z Anną *Wedelsztedzianką*, urodzoną z *Wybczyńskiej*, którą rodziła *Krupocka*, spłodził Jana, Hippolita *sterilem*, i córkę Pudencyannę *primo voto* za Jerzym Piwnickim pisarzem ziemskim Chełmińskim, *2do voto* za Krasińskim pisarzem Ciechanowskim.

Jan Kruszyński pierwszy syn Bernarda z *Wedelsztein* urodzony, pisarz sądowy ziemski Chełmiński, mąż pełen cnoty i rozumu, z Konstancyą *Wedelsztedzianką*, urodzoną z *Tesmerowny*, spłodził Jana, w młodym wieku w cudzych krajach zabitego, i Waleryana, także cztery córki: Trzcińskiego, Jaranowskiego i Dąbskiego w Kujawach, i Dąbrowskiego na Chełmińskiej małżonki.

Waleryan Kruszyński, najprzód podwojewodzy Chełmiński, potem miecznik ziem Pruskich, naostatek kasztelan Gdański, wielu dóbr

Pan, lecz przez rewolucyą Szwedzką i rabunek Kałmuków zniszczony, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał. Raz z Joanną *Kitnowską*, Adryana Kitnowskiego, sędziego ziemskiego Malborskiego, herbu *Cholewa*, i Konstancyi *Gissownej* małżonków córką, z tą były trzy córki: Konstancya najprzód Melchiorowi Czapskiemu miecznikowi ziem Pruskich, a potem Kalksteinowi zaślubiona. Druga Ludwika Bogdana Mostowskiego kasztelana Sierpskiego małżonka, z której Paweł Mostowski wojewoda Mazowiecki. Trzecia Maryanna w panieńskim umarła stanie. Synów Waleryana Kruszyńskiego z *Kitnowskiej*, dwóch, Jan i Piotr, Jan w młodości w cudzych krajach umarł.

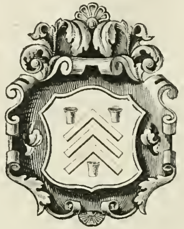
Piotr Kruszyński syn Waleryana z *Kitnowskiej*, ten z Zofią *Czapską* Jana Czapskiego kasztelana Elbląskiego, i Ludwiki *Rudnickiej* małżonków córką, spłodził Konstancyą, Kazimierza Korytowskiego herbu *Mora* małżonkę, z której Jan Korytowski generał adjutant, dóbr *Padniowskich* w Gnieznieńskiem, i *Węgierek* w Poznańskiem dziedzic. Który z *Wilkońską* kasztelanką, ma dwóch synów, Michała i Józefa, i córkę Annę Korytowskich.

Wzwyż wspomniony Waleryan Kruszyński kasztelan Gdański, *secundo voto* z Teresą *Konopacką*, Stanisława na Konopatach Konopackiego, kasztelana Chełmińskiego, i Katarzyny Lukrecyi *Guldenszternowny*, którą rodzi *Cemowna* wojewodzanka Malborska kasztelanki Gdańskiej małżonków córką, spłodził córkę Magdalenę, najpierwej za Radowickim herbu *Grzymała*, z którym córka Teresa, Kazimierza Piwnickiego małżonka. Powtórnym związkiem za Chrząstowskim, z tym Maryanna Teodora hrabi *Sierakowskiego* kasztelana Słońskiego żona. Tegoż Waleryana Kruszyńskiego kasztelana Gdańskiego, z *Konopackiej* dwóch synów: Antoni i Michał, z Maryanną *Kaweczyńską* miał syna Olbrachta, ten z Domicellą *Szeliską* spłodził Antoniego, w potrzebie kraju w wojsku będącego i Ludwikę. Wspomniony Stanisław Konopacki *2do voto* miał za sobą *Kryszpinownę Kerszesztejnownę*, z której dwie córki, jedna Teofila Ignacego Czapskiego kasztelana Gdańskiego. Druga N. za Jakóbem Zboińskim kasztelanem Elbląskim.

Antoni Kruszyński syn Waleryana kasztelana Gdańskiego, z *Konopackiej* urodzony, ten Króla Stanisława Leszczyńskiego nieodstępny pomocnik, wszelkie z nim nieszczęścia znoszący, a zatem w czasie panowania domu Saskiego nieszczęśliwy. Kilkakrotny na komissyą skarbową w Radomiu komissarz, od całej prowincyi na sejm koronacyi ostatni *cum homagio* delegowany poseł. *1mo voto* z Eleonorą *Korwinowną Kochanowską*, spłodził Ludwikę Xawerego Kochanowskiego, i Apolonią Jędrzeja Dunina Wąsowicza małżonki. *2do voto* z Ludwiką z Korwinów *Kochanowską*, urodzoną z *Karwickiej*, spłodził jednego syna Konstantego.

Konstanty Kruszyński, na homagium Fryderyka Wilhelma II. z województwa Chełmińskiego wybrany deputat, jako mąż pełen przymiotów, roztropności i doskonałości nauk posiadający, przy tym dobry obywatel. Tamże zaraz pierwszy w Polskim kontuszu, szambelanem Pruskim nominowany, przy systemacie kredytowym rycerstwa Chełmińskiego konsyliarz ośmletny, do układania prawa prowincyonalnego obrany deputat. Ten z Ludwiką *Wilxycką* urodzoną z *Tucholczanki*, Ignacego Wilxyckiego cześnika Orłow-

skiego, i Maryanny z *Tucholków* córką, którą rodzi *Kczewska*, z tą spłodził syna Józefa, i córki Paulę, Teodorę Helenę i Rozalią Kruszyńskich. —
Kuropatnicki w §. V. w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum* pod d. 10. Września 1782. umieszcza Władysława i Kaspra Kruszyńskich. —

KRUZER HERB.

Krokwie trzy powinny być w modrem polu, jadna nad drugą, i trzy kubki srebrne, tak rozłożone, że jeden z nich ma być pod krokwiami u spodu we środku, dwa przy wierzchołku najwyższej krokwi, jeden z jednej, drugi z drugiej strony. Przyniesiony ten herb do Polski z Niderlandu przez Eneasza Croser, a po naszemu Kruzer, ten z ojca Jana urodzony, szukając sławy i fortuny już w Szwedzkiem już w Francuzkiem wojsku, lata swoje w rycerskich dziełach polerował, a potem za ciężkiej w Polszcze rewolucyi w roku 1655. do Polskiego obozu udawszy się, z generała adjutanta szarżą we wszystkich okazyach mężnie stawając, obersztерlejtnantem uczyniony w regimencie Niezabitowskiego kasztelana Lubelskiego, gdy pod Głuchowem odważnie na nieprzyjaciela naciera, w gardło dwa postrzały z tej okazyi wyniósł; z tąż serdecznością i potem, tak na Ukrainie jako i pod Chocimem popisującego się Jan III. Król Polski i cała Rzeczpospolita do indygenatu tak w koronie jako i księztwie Litewskiem w roku 1683. przypuściła, o czem Konstytucya: był potem łowczym Inflantskim, co poznać z Konstytucyi 1726. *fol.* 47. pod tytułem *Objaśnienie honoru Urodzonych Kruzerów*. Miał za sobą Teresę Fredrownę wojskiego Przemyskiego córkę, z tą spłodził dwie córki: Joannę Kurdwanowskiego Jana skarbnika Drohickiego, i Konstancyą Jana Mazarakiego małżonki; synów zaś trzech Karola Maxymiliana sędziego ziemskiego Podolskiego, w artyleryi koronnej pod szarżą majora, dobrze zasłużonego, był i na sejm walny po-

słem po trzykroć i deputatem na trybunał koronny, żona jego Helena Orchowska, ale *sterilis*. Ludwika łowczego Inflantskiego, kapitana w wojsku Polskiem cudzoziemskim, syn jego z Suchodolskiej Stanisław, i Marcina chorążego Latyczowskiego, ten pod czas rewolucyi w tej ojczyznie chorągiew wystawił swoim kosztem, i aż do uspokojenia jej utrzymywał nie małym nakładem, żona jego Paplińska Anna, z tą zostajc syn Józef.

N. Kruzer w ziemi Przemyslkiej miał za sobą *Wilczyńską* z Podlasia. — *Krasicki.*

Krwacki *herbu Lewart.* Ci jako się mówiło pod Firlejami, jednejże są dzielnice z niemi, Jan albowiem Firlej, brat Piotra sędziego ziemskiego Lubelskiego wziąwszy działem Krwaty i Gołędzin, Krwatskim był nazwany, atoli *Okolski* świadczy, że za jego czasów zszedł już ten dom. Krwacka Katarzyna Chronowskiego małżonka.

KRYGER HERB.

Tarcza tego herbu wzdłuż przedzielona, na jednej stronie orle skrzydło czarne w żółtem polu, po drugiej stronie drugie białe w czerwonem polu, od barku na dole do góry obadwa rozciągnione, w hełmie nad koroną skrzydło jedno białe, tak go opisał *MS.* o *Familiach Pruskich.* Dom Krygierów w Prusiech starożytny, tego herbu zażywa, o którym twierdzą, że jeszcze za Krzyżaków kwitnął w Chełmińskiem województwie. Z tych Łukasz i Mikołaj Krygierowie 1658. dobra ich Sławkowo.

Kryliński *herbu Godziemba.* Są w Krakowskiem województwie. Barbara i Teofila zakonnice Sądeckie.

Krynicki *herbu Korab. MS. Ks. Rutki*, toż i w drugim czytałem, za herb im podtrąca trzy rzeki, jak zwyczajnie w Korczaku, a na tych trzech rzekach podkowa do góry prosto obiema rogami, jak w herbie Jastrzębiec w polu czerwonem, a na hełmie pięć piór strusich. Atoli Potocki w Poczcie herbów *fol.* 553. taki ich herb położył. Tarcza wzdłuż przedzielona, po prawej stronie jej Korab herb zwyczajny, a po lewej gryf stojący na dwóch nogach a przedniemi wspięty do góry i w prawą tarczy obrócony, łapa prawa wyżej, lewa niżej, wszystko w czerwonem polu: na hełmie nad koroną pół Gryfa z mieczem w prawą obróconego. Tenże powiada, że ten herb nadany Janowi Krynickiemu, że w Inflanciech przeciwko Moskwie wojując mężnie stawał i rany ponosił, za co na sejmie 1613. w komput rycerstwa Polskiego policzony, o czem *Konstytucya fol.* 36.

Korab z matki szlachcianki w herb jego włożony, a Dobkowie do swego go gryfa przypuścili. Teodor na Bassanie Krynicki podstoli Czerniechowski, z sejmu 1638. komissarz do rozgraniczenia między województwy Kijowskiem i Czerniechowskiem. *Constit. fol.* 31. Stanisław 1632. Stefan w Kijowskiem 1674. Okolski o nich namienia *tom.* 3. *fol.* 559.

Kuropatnicki w §. V. w extrakcie, *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum* pod d. 29. Października 1782. r. Piotra, Bazylego, Jana i Łukasza Krynickich, umieszcza. —

Kryniccy Pantaleon i Grzegorz, nobilitowani na sejmie roku 1673. — *Krasicki.*

Krypski *herbu Topacz*, w województwie Ruskiem.

Kryski *herbu Prawdzic*, w województwie Mazowieckiem, od dóbr Kryska tak nazwani, atoli się pospoliciej pisali z Drobnina: Lew dziedzic na Krysku, tego córka Małgorzata, była za Janem Wązem podskarbim u książąt Mazowieckich, *Paproc. o herb. fol.* 282. syn zaś jego Ninogniew wojewoda Płocki: rok, tak *Paprocki* jako i *Okolski* napisał 1430. za któremi i ja idąc w tymże czasie położyłem go między wojewodami Płockiemi; atoli teraz widzę, że omyłka w roku, co i ztąd poznać; bo temu Ninogniewowi syna przyznają obadwa ci autorowie, Jana kasztelana Zakrocimskiego, który dopiero kwitnął w roku 1525, jako podpisał, dekret Mazowiecki przeciwko heretykom u *Łubieńskiego*, w sto lat tedy nie mógł żyć syn po ojcu; i Małgorzata siostra Ninogniewa, dopiero za mąż wydana 1466. co poznać z zapisów jej od męża Jana Wąza, u *Paproc. loc. citato.* Dopiero to tedy Ninogniew z Kryska na województwa Płockiego krześle siedział w roku 1501. jako podpisał elekcyą Alexandra Króla u *Karnkowskiego de Primatu*, przedtem zaś był najprzód sędzią Wyszogrodzkim i Zakrocimskim 1452. *Stat. Mazow. fol.* 94. i 1453. *fol.* 109. potem był kasztelanem Raciązkim 1482. *Stat. Mazow. fol.* 133. dalej kasztelanem go Wiskim czytam 1496. u *Łaskiego w Stat. f.* 110. z Boglewskiej miał córkę Katarzynę Narzymską matkę dwóch kasztelanów: Mikołaja Sierpskiego i Tomasza Płockiego kasztelanów, syn zaś jego Jan kasztelan Zakrocimski, z Lassockiej herbu Dołęga spłodził sześć córek, i synów dziesięciu, atoli od dwóch tylko zostało potomstwo: to jest Stanisławowi Witnska powiła dwie córki, z których jedna Elżbieta wydana za Wolskiego, druga Anna, i syna Jana, który z Wichorowskiej herbu Lis pisarzowny Ciechanowskiej miał potomstwo. Jakóbowi kasztelanicowi Zakrocimskiemu Czosnowska herbu Roch zrodziła Floryana, który z Anną Wi-

chorowską podsędkowną Ciechanowską tylko jednę córkę zostawił Zofią; siostry Floryana były dwie Nietyxina i Agnieszka.

Tenże Nienogniew wojewoda Płocki, z drugiej żony Bartnickiej herbu Dołęga miał cztery córki, Annę Mińską, Małgorzatę Radziejowską, Naropińską kasztelanową Płocką, i Dorotę Zieleńską, i synów Jakóba kanonika Płockiego, Mikołaja, Bartłomieja, Stanisława, Piotra, kasztelana Sierpskiego koło roku 1520. *List in MS. Petricov.* (bodaj to nie o nim pisze *Bielski fol.* 544. że pod czas wojny Pruskiej 1520. Nieborga zamku z szlachtą Mazowiecką dobył, i królewskie w nim osadził presidium: toż ma *Vapovius* o nim,) starostę Płockiego, ci zeszli *steriles* i Pawła, ten z Anny Śreńskiej herbu Dołęga miał te córki, Annę Brzoszczynę kasztelanową Wiską, Barbarę Osuchowską, Agnieszkę Uchańską wojewodzicową Płocką i Małgorzatę Kostkową kasztelanową Zakrocimską, matkę S. Stanisława Kostki, była to Pani świątobliwa, w mowie skromna, w jedzeniu z umartwieniem pomiarkowana, nabożna, ztąd codzień z Rostkowa do Prasnyża do kościoła jeździła, kędy też kaplicę wymurowała: umierając, gdy ją konwulsye śmiertelne sciskać poczęły, kazała sobie podać obraz Stanisława syna swego, już na ten czas cudami wsławionego i rzecze do niego, teraz Stasiu synu kochany ratuj, i w tych słowach skonała: Piotr Fabrycy Soc. Jesu prowincyał, wielkie pobożności, tej Pani pochwały zapisał *in MS. Archivii Provinc. Pol.* Synów zaś Paweł trzech zostawił: Wojciecha, Szczesnego i Stanisława. Wojciech był podkomorzym Płockim, starostą Dobrzyńskim i Mławskim, dworzaninem królewskim, mąż nauki wytwornej, w filozofji i jurisprudencyi biegły, zkąd August I. Król Polski w różnych go zażywał legacyach, to do Papieża, to do Cesarza, to do Hiszpanji, to do Anglji, *Bielski fol.* 600. i jego nadgrobek w Drobninie, nad nadzieje z wielkim żalem wszystkich, wieku swego 33. żyć przestał, któremu Kochanowski rytmem Polskim pogrzebową napisał kondolencyą. Pisze o nim, *Varsevic. orat. in mortem Philippi II. Hispaniae Regis*, że gdy do tego Króla posłował od Zygmunta Augusta, upominając się Baru i. t. d. Król się go pytał, *Num jure justeque omnes principatus, an etiam ex benignitate sua regia concedendos vellet.* Na co Kryski odpowiedział: *Nihil se prece et pretio obtinere velle*, więc Król rzecze. *Neapoli ergo litigabimus, uter nostrum jus rectius habeat.* Szczesny brat rodzony Wojciecha wojski Płocki, żył bezżenny.

Stanisław wojewoda Mazowiecki starosta Płocki trzeci ich brat, był wprzód kasztelanem Raciązkim i starostą Do-

brzyńskim 1569. jako podpisał restytucyą Podlasza do korony. *Constit. fol.* 154. Wyprawiony był z innemi po Króla Henryka do Francyi, ale od Zuntu musiał się wrócić, bo mu Król Duński przejścia bronił: od Stefana potem Króla w r. 1576. wziął województwo Mazowieckie i zaraz w legacyi od niego wysłany do Moskwy, do Iwana kniazia z pełną mocą: dufał mu albowiem Król Stefan wiedząc i o jego rozsądku i wymowie i dobrem sercu. Prybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Małgorzatę Uchańską wojewodzankę Płocką, z tą były dwie córki: Elżbieta i Barbara, i synów czterech: Wojciech, Felix, Paweł i Piotr. Z tych Wojciech był kasztelanem Sierpskim, komissarz z innemi do Królewca 1609. na uspokojenie Prus *Constit. fol.* 888. a potem kasztelan Płocki*). Felix brat jego najprzód referendarz koronny, poseł na sejm 1601. *Constit. fol.* 728. i 1607. zkąd był deputowany komissarzem do ukojenia Rokoszanów. *Constit. f.* 866. W roku 1603. marszałkował izbie poselskiej, wziął potem pieczęć mniejszą, a nakoniec i wielką, wszyscy mu wielką chwałę dają z gładkiej wymowy, którą gdy mówił, zdał się wszystkich serca do siebie ciągnąć zkąd go też niektórzy Demostenesem Polskim zwali. *Cichocki alloc. lib.* 2. *cap.* 19. jego żarliwość o wiarę świętą katolicką sławi, *Annuae Soc. fol.* 439. osobliwszym go protektorem zakonu naszego wspominają, kiedy i na walnym sejmie i na prywatnych posiedzeniach, niewinnych sług Boskich honoru mężnie bronił. Czytałem ja *in MS. Cracov.* jego respons, którym rokoszanów gruntownemi racyami, Polszczyzny wyborem zamachy zbił i zwątlił. Warszawska domus professa jego szczodrobliwości, *Argentus de reb. Societ. fol.* 392. a Sierpski cudowny obraz nie skurczonej ku sobie ręki doznali. *L. Paprocki Laski fol.* 55. Był oraz starostą Przędeckim, Kowelkim, Krzywińskim, niewiem czy nie był i kasztelanem Zakrocimskim 1605. jako pisze *Andr. Lochn. Astraea*, życie to śmiertelne zakończył 1617. wieku swego 55. jako z jego nadgrobku w Warszawie poznać, kędy o nim tak mówi: *Invidiam virtute vicit, prudens Senator, cautus consiliarius, civis Patriae salutaris, catholicae veritatis assertor constantissimus:* miał za sobą Zofią z Lubienia herbu Doliwa,

---

*) *Krasicki w przypisach* namienia iż w Mnskpt. Helsbergskich znajduje się oryginalny list tego Wojciecha Kryskiego kasztelana Sierpskiego, do Sz. Rudnickiego biskupa Warmińskiego pisany z Dobronina d. 19. Marca 1612. r. gdzie donosi iż brał possessyą królewszczyzny *Ostrowa*, danej sobie od Króla, i że wyjeżdża do Królewca zaproszony od elektora. —

Luc. Paproc. fol. 55. syn jego jeden Paweł starosta Kowelski, powróciwszy z cudzych krajów, dworzaninem był Zygmunta III. we dwudziestym jednak piątym roku, życia swego, a Pańskiego 1624. wielkie nadzieje o sobie śmiercią prędką pomięszał. *Starowol. in Monum.* Hieronima drugiego syna tego kanclerza, wspomina tenże *Paproc. fol.* 60. w r. 1634. miał za sobą Maryannę Karnkowską wojewodzankę Płocką. *Okol. tom.* 2. *fol.* 433. Wojciech starosta Przędecki i Arnolf 1632. Stanisław najprzód sędzia ziemski, potem podkomorzy Płocki, starosta Ostrowski poseł na sejm 1633. ztamtąd deputat na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 21. i 1638. *fol.* 21. wziął potem kasztelanią Raciązką, a z Orzelskiej spłodził dwóch synów: Stanisława i Jana, i córki: *Baranow.* podobno to ten Stanisław był potem kasztelanem Raciązkim jako i ojciec, bo się z tym honorem podpisał na elekcyą Jana III. 1674. Tomasz kanonik i officyał kollegiaty Łowickiej 1577. *Acta Synod. Petricov. c.* 36. Stanisław w zakonie naszym rządził kollegia Lwowskie, Jarosławskie u Ś. Jana, a na Kaliskim życie skończył w roku 1617. Dorota Kryska Jana Berżewicza małżonka, ale bezpotomna, jej szczodrobliwy affekt ku Matce Boskiej w Sierpsku pod rokiem 1625. i 1627. wspomina *Łuk. Paprocki Łaski fol.* 44. i 64. Zaś *fol.* 58. w roku 1627. Annę z Kryskich Kargowską sędziną ziemską Płocką. Wiktor Kazimierz posłował na konwokacyą 1648. Jan Konstantyn, Felix i Piotr. Siostry Ninogniewa wojewody Płockiego o którym wyżej, jedna była Szumska, druga Małgorzata za Łosiem. N. była za Janem Krasińskim.

KRYSZPIN HERB.

Maja być w polu czerwonem dwie jelenie głowy jedna nad drugą, głową obiedwie w lewą tarczy obrócone, na

hełmie pawi ogon między dwiema skrzydłami orlemi, tak go opisał *Ks. Kojał. w MS.* Atoli nie zupełnie go opisał: powinien być albowiem pieniek dębowy prosto do góry stojący, po lewej jego stronie w lazurowem polu trzy sęki ocięte, na których dwóch wyższych przednią prawą łapą się wspiera lew, lewa na drugim, ogon u lwa z pomiędzy nóg zadarty, na tylnych zaś nogach stać powinien; po prawej stronie pieńka w złotym kolorze dwa sęki jeden pod drugim, i dwie jelenie głowy, takie jakie się wyżej mówiło; takem go widział wyrażony na domowej pieczęci, i Zygmunt Cesarz, który aukcyą nową herb ich dawny przyozdobił, Wacławowi Kierszejszteinowi w roku 1437. jako mi się czytać dostało na przywileju tegoż monarchy, tak go opisał: a potem Leopold Cesarz Ludwikowi Kierszejszteinowi w roku 1678. toż samo potwierdził, o czem w tym domu jest list Cesarski. Z tym herbem przyszli do Litwy Kierszejszteinowie. Przodek ich za czasów Cesarza Zygmunta, długo służąc, w wojsku, w Prusiech osiadł, wyniósłszy się z Niemiec (jest o tem świadectwo Jana Zygmunta elektora Brandeburskiego dane 1616. i Jerzego Wilhelma 1631. kędy po te czasy kwitnęli Ludwik Krystyan dworzanin elektorski i Zygmunt Kierszejszteinowie dziedzice na Prażniku Nowodolstadzie, kędy wspomina z pochwałą przodków ich, wiernością i rycerskiemi dziełami zaleconych). Z prawnuków jego jeden, na ojczystej tamże został fortunie, drugi na imię Kryszpin Kierszejsztein, Zygmuntowi Augustowi zasłużony, w Żmudzi gnieździć się począł; z tego poznać, że się Kryszpinami, nie od familji Rzymskiej Kryszpinów zowią; (wielka to była we Włoszech sława tego domu, bo Kryszpinowie ci, konsulami Rzymskiemi bywali, jako Quinctius Crispinus V. c. 745. Clodius Crispinus roku Pańskiego 187. Kryspina żona Kommoda Cesarza od niego zabita *Dio. lib.* 71. *fol.* 820. i wiele inszych godnych ludzi i męczenników świętych) ale od imienia tego Kierszejszteina, które miał Kryszpin, ten spłodził kilka córek, które z zacnemi domami spowinowacił, i syna jednego także Kryszpina dziedzica na Radwani Cywuna Pojurskiego, ofiarował mu Zygmunt III. kasztelanią, ale jej przyjąć niechciał; ten w wojsku Niderlandskiem pod grafem Maurycym długo rycerską prowadził; a potem powróciwszy do ojczyzny, z Karolem Chodkiewiczem siła mężnie dokazywał w Inflanciech i w Moskwie, gdzie w więzieniu postradał stryjecznego swego Krystyna Kierszejszteina, wziął Annę Szemiotownę córkę Wacława, kasztelankę Witebską w małżeńską ligę 1617. która dwóch mu synów zrodziła, Karola ten młodo umarł, i Hieronima podskarbiego

wielkiego Litewskiego, z młodszych lat dworzaninem był u Władysława IV. roty potem i chorągwie usarskie wodził, regimentował nad ludźmi księztwa Żmudzkiego pod Mohilowem przeciw Moskwie. Niechcąc się poddać pod protekcyą Szwedzką, wyzuty ze wszystkiej fortuny, i do więzienia wtrącony, przecież jako mógł ratował ojczyzny, opędzając księztwo Żmudzkie, już Prusakom, już Szwedom, w zasługach najprzód został marszałkiem Kowieńskim, potem kuchmistrzem Litewskim, nakoniec podskarbim wielkim i pisarzem Litewskim, przeszedł na wieczność 1676. miał za sobą Annę Młocką sławnego wojownika córkę, z tą było cztery córki, Apollonia dostała się w małżeństwo Janowi Zawiszy staroście Bracławskiemu. Barbara najprzód Alexandrowi Wołowiczowi staroście Płotelskiemu, potem Stanisławowi Konopatskiemu kasztelanowi Chełmińskiemu, Elżbieta pierwszym związkiem Wojciechowi Opackiemu podkomorzemu Warszawskiemu, drugim Władysławowi Łosiowi wojewodzie Malborskiemu. N. Donhoffowi kasztelanowi Witebskiemu. Synów piąciu: to jest Jan Hieronim najprzód referendarz Litewski, kanonik Wileński, a potem biskup Żmudzki, żyć przestał w roku 1710. jest w druku jego *Oracya o B. Janie Kantym Caelestis gratiae porta sancta* 1674. *in fol. Cracov.* Franciszek Kazimierz kanonik Wileński 1674. Jędrzej pisarz polny Litewski 1690. *Constit. fol.* 8. marszałek izby poselskiej 1693. wojewoda Witebski i starosta Szerzeszowski 1697. mowca i żołnierz wielki*). Michał pisarz polny Litewski, cywun Pojurski, Białowieski leśniczy roku 1678. *Constit. fol.* 7. Marcin pułkownik królewski poseł na sejm 1667. *Constit. fol.* 3. Cywun Wileński, nakoniec kasztelan Trocki. Od tego zaś byli Jerzy kasztelan Żmudzki temi czasy, a przedtem podczasy Litewski brat Kazimierza starosty Płongiańskiego, posłowali na sejm 1722. żona Jerzego Anna Chreptowiczowna, wdowa po Rajeckim Michale staroście Berklańskim.

Krysztoporski *herbu Nowina*, w Krakowskiem województwie, piszą się z Krysztoporzyc. Mikołaja Krysztoporskiego wspominają księgi Krakowskie, i jego żonę Elżbietę Kliszowską w roku 1434. O Janie zmarłym 1465. r. nadgrobek jego w Ruszczy świadczy, że był na duchownych

*) Tego Kryspina wojewody Witebskiego dotąd w rękopismach zachowana księga, niedawno w Warszawie z druku wyszła: *Stateczność umysłu, albo nauka polityczna, o statecznej cierpliwości pod czas złych czasów. — W Warszawie* 1769. *roku.* — *Krasicki.*

ludzi łaskawy, syn jego Mikołaj zginął pod Bukowiną 1497. została się po nim córka Małgorzata Jędrzejowi Konopnickiemu staroście Wieluńskiemu zaślubiona i dwóch synów: Piotr i Stanisław, obadwa dwie rodzone siostry Roxyckie pobrali w małżeństwo, Stanisław Elżbietę, ale ją prędko bez potomstwa utracił, dla tego dziedzicem dóbr swoich wszystkich zapisał Jana synowca. Piotr miał Katarzynę, umarł 1558. w kościele wielkim nakładem od siebie wystawionym pogrzebiony, zostawił syna Jana kasztelana najprzód Wieluńskiego, któremu pod tym tytułem przypisał: *Trzecieski epigram. lib. 2dum* 1567. gdzie wspomina, że był wprzód pisarzem ziemskim Sieradzkim, dworzaninem i sekretarzem królewskim, z kasztelanji Wieluńskiej postąpił na Sieradzką za Króla Stefana 1581. wsławiony legacyami do postronnych książąt i monarchów, a najprzód do Rzymu do Juliusza Papieża w roku 1551. tylko co się ztamtąd wrócił posłany był, do Joachima książęcia Brandeburskiego, tę skończywszy jeździł do Izabelli Królowy Węgierskiej wdowy, ztamtąd do Pozwola, Gdańska, Królewca, i indziej, wszędzie z pięknym cnoty swojej i dzielności zaleceniem. Dorota Glińska herbu Jastrzębiec, pięciu mu synów powiła, Mikołaja, pisał wierszem *Książkę o powinności szlacheckiej*. Piotra, podstolego Sieradzkiego, Jana, po bracie także podstolego Sieradzkiego, a zda mi się potem był starostą Ostrzeszowskim roku 1591. *Constit. fol.* 616. Stanisława i Pawła starostę Buskiego. Zofia Krysztoporska Kaspra Lipskiego herbu Łada kasztelana Rawskiego małżonka, umarła 1635. nadgrobek jej w Krzemienicy. N. miał za sobą Kiińską. N. była za Zygmuntem Alemannim. *Baranow.* N. Jana Jarzyny małżonka.

Wielądek pisze ich Krzysztoporskiemi i dodaje że się poźniej z Krakowskiego przenieśli w Sieradzkie, gdzie w dobrach dawniej do tego domu należących, *Bogdanowie*, jest nadgrobek na marmurze wyryty, zwłokom Jana Krzysztoporskiego, który był najprzód kasztelanem Wieluńskim, potem Sieradzkim, ten zostawił także syna Jana stolnika Sieradzkiego, który się pisał na *Krzysztoporzycach*, ten z *Zdrowską* herbu *Oksza* miał dwóch synów: Łukasza i Józefa o tym będącym u dworu książąt Radziwiłów, niemasz wiadomości.

Łukasz Krzysztoporski syn pierwszy Jana ożeniony z *Czeską*, zostawił syna Bartłomieja, który z Barbarą *Więckowską*, córką Jana Więckowskiego i Katarzyny *Święcickiej* małżonków a Wojciecha Więckowskiego i Franciszki *Święcickiej* wnuczką, z tą ożeniony spłodził córkę Franciszkę za Szymonem Cieszanowskim bezpotomną, i dwóch synów, Tomasza młodo zmarłego i Kazimierza.

Kazimierz z *Krzysztoporzyc* Krzysztoporski, najprzód subdelegat i burgrabia grodzki Piotrkowski, potem sędzia ziemiański województwa Sieradzkiego, powiatu Piotrkowskiego i Radomskiego,

Ten mąż jako dobry obywatel swej ojczyznie wierny, i w czasie urzędowania obowiązku swego dopełniający. Ożenił się z Józefą Benedyktą *Bogusławską.* —

Krzczonowicz *herbu Szeliga*, z tą jednak odmianą, że na księżycu półtora krzyża kładą, tak, że u góry u pierwszego krzyża, połowy krzyża nie masz od prawej strony tarczy. Krzczonowicz Strawiński (od dóbr Strawna przezwany) wojewoda Miński: ale roku *Kojałow.* nie położył dla pewniejszej wiary. Mikołaj starosta Newelski, miał synów Stanisława i Piotra: z tych Stanisław w Moskwie zabity. Piotr zaś pojął Kniehynią Pruńską, potem wojewodzinę Witebską Nasiłowską, syn jego z drugiej żony, Jerzy chorąży Wileński spłodził Jana i Jerzego, Jan podkomorzym był Parnawskim, Piotr służąc w kwarcianym wojsku zabity od Tatarów. Stanisław i Samuel polegli pod Chocimem. Jan i Adam sławni rotmistrze, był potem Adam cześnikiem Trockim 1648. r. Alexander od dóbr Hrebińskim nazwany, *Póty Kojałow. in MS.* Jan skarbnik Mozyrski 1674. w Żmudzi. N. Krzczonowiczowa była za Konstantym Podolcem podstolim Bracławskim.

Krzęciewski *herbu Rola*, w Łęczyckiem województwie; piszą się z Puśnik, Marcin Krzęciewski pleban Grodziski, zastawiając się za swój kościoł siła ponieść musiał: brat jego Jan spłodził kilku synów ludzi wszystkich rycerskich. Franciszek trzeci brat, córkę swoję Zofią jedynaczkę wydał za Macieja Jasińskiego. Marcin Krzęciewski instygator koronny. Jakób w prawie biegły, brat rodzony instygatora, kanonikiem był Gnieznieńskim. Jan łowczy Gostyński 1704.

Krzęcki *herbu Łodzia*, piszą się z Krzęt. Wawrzeniec Krzęcki miał za sobą Elżbietę Chłapowską sędziankę ziemską Kaliską. N. Krzęcki Alexandrę Czarnecką herbu Łodzia córkę Hieronima.

Krzeczkowski. Wspominają Krzeczkowskich konstytucye 1676. Jan w Lubelskiem 1632. Jan w ziemi Nurskiej tegoż roku. Mikołaj 1618. *Paprocki Łaski fol.* 43.

Krzeczot. W Mińskiem województwie Samuel Krzeczot podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Krzeczowski *herbu Korczak* na Rusi: ci są właśni Siennowscy, z których jeden Sienko z Siennowa był kasztelanem Lwowskim i podkomorzym Przemyskim. O tym świadczą *Acta Przemyslkie w roku* 1438. że wieś Bobrkę w ziemi Przemyslkiej, która na niego spadła po śmierci Waska, dał, darował Mikołajowi Tłoczymostowi za jego wysługi. W roku tedy 1541. potomek Tłoczymosta, pozywał o obronę Jędrzeja

Krzeczowskiego podsędka Przemyskiego, miał ten podsędek trzech synów, z których jeden był starostą Szerzeszowskim i Połońskim. N. Krzeczowski stolnik Halicki, miał za sobą Kazanowską córkę Marcina hetmana polnego. Maciej Krzeczowski w Płockiem. Dawid Jerzy w Wilkomierskiem 1632. Stanisław z sejmu komissarz do granic od Wołoch, *Constit.* 1661. *fol.* 26. Krzysztof Franciszek w Krakowskiem 1674. Stefan 1705. N. Krzeczowski miał za sobą Reginę Drohojewską. N. Krzeczowska Bartłomieja Kazanowskiego sędziego Łukowskiego małżonka.

Krzemieniowski *herbu Grzymała.* W Sieradzkiem województwie pisze o nich *Baran.* Szczęsny Krzemieniowski Poznański, Kaliski, Warszawski kanonik 1622. *Acta Castren. Ostrzeszov.* 1619. wspominają ich.

Krzepicki *herbu Poraj*, piszą się z Boryszowic, znać że jednejże byli dzielnicy z Boryszewskiemi. N. Krzepicki, miał za sobą Jędrzeja z Rytwian Zborowskiego córkę, z której tylko córka jedna została, która wydana za Jędrzeja hrabię z Górki, z której miało być trzech synów, Łukasz, Jędrzej i Stanisław, atoli pod Górkami mówiłem, że ci synowie spłodzeni z Barbary z Kurozwęk także herbu Poraj, chyba że po tej miał tę drugą Krzepicką. Walentyn Krzepicki pisarz skarbu koronnego, zostawił z Kazimirską trzech synów, jeden z nich Waleryan, miał za sobą Zofią Trzebińską z Trzebienic córkę Krzysztofa z Konstancyi Krupczanki) z tej był syn Władysław bezpotomny, i córek trzy Konstancya za Sebastyanem Czeskim, Zofia za Zygmuntem Świątkowskim, Barbara za Janem Wiśniowskim. Drugi Stefan miał za sobą Marynę Kijańską córkę Fryderyka. Trzeci Walentyn, ten z Jordanowną z Niewiarowskiej urodzoną zostawił potomstwo, a po śmierci żony swojej, wstąpił do zakonu *Fratrum Minor. de Observantia.* N. Krzepicka Piotra Chwaliboga małżonka.

Krzesimowski *herbu Jastrzębiec.* Antoni Krzesimowski opat Pokrzywnicki, wydał do druku książkę której tytuł *Viator Christianus in 8vo*, zszedł z tego świata 1705. Są w Lubelskiem województwie.

Krzesiński *herbu Nieczuja*, w Wielkiej-Polszcze.

Krzesz *herbu Leliwa*, w Krakowskiem województwie. Stanisław na Męczynie Krzesz, którego córki Anny Miroszewskiej zmarłej 1662. nadgrobek z tym herbem w Krakowie u Panny Maryi w rynku. Wacław na Męczynie Krzesz chorąży Sanocki, *ex antiquissima Comitum Sclavoniae familia* mówi nadgrobek jego w Tarnowie u Bernardynów,

zmarłemu w roku 1671. wystawiony, gdzie to o nim przydaje, że przeciwko Kozakom, Szwedom, Węgrom mężnie stawał. Krzeszowna była za Floryanem Cieklińskim komornikiem Sendomierskim. N. pisarz grodzki Biecki 1696. Piotr w Bełzkiem 1632.

Krzeszowicki *herbu Gryf. Kromer l.* 27. *Bielski fol.* 445. i *Długosz* wspominają Marcina Krzeszowickiego biskupa Łuckiego herbu Gryf w roku 1467. od Króla Kazimierza podanego. *Nakiel. w Miechow. fol.* 39. zowie go Krzyszowskim; jabym zaś rozumiał, że to był z domu Ostrowski, którzy się z Krzeszowic w Lubelskiem piszą, jako świadczy o nich Paprocki, i przydaje, że jedni w Lubelskiem, drudzy w Litwie, inni na Rusi, inni w Sieradzkiem osiedli, a o tym też Długosz świadczy, że był Litwinem.

Krzeszowski *herbu Kroje.* Krzesz hrabia wojewoda Łęczycki, ten wieś Krzeszów od imienia swego założył, od której potomkowie jego Krzeszowscy.

Krzeszyński *herbu Łodzia*, w Wielkiej-Polszcze.

Krzetowski *herbu Topor*, w Mazowieckiem województwie pod Łomżą. Stanisław Krzetowski, o którym *Konstytucya* 1631. *fol.* 49.

Krzętowki *herbu Zadora*, w księztwie Litewskiem. Samuel i Stanisław 1632. z których drugi po przedłużonej w wojsku Litewskiem służbie, w Żmudzi ożeniwszy się osiadł, którego synowie Hieronim, Jan i Jędrzej. Waleryan 1674. Adam w Sieradzkiem 1648.

Krzewski *herbu Bończa*, w Płockiem województwie. Jarosz i Jan 1632. Daniel Krzewski w Czerskiej 1674. Są i w księztwie Litewskiem, Abraham 1589. N. miał za sobą Katarzynę Gruszecką.

Krzucki. Wojciech Krzucki matce swojej Annie 1598. r. nadgrobek wystawił w Krakowie z herbem Róża, *Starowol. in Monum. fol.* 135. znajdziesz tranzakcyą domu tego w księgach grodzkich Ostrzeszowskich 1612.

KRZYCKI HERBU KITA.

Ma być w polu czerwonem ręka prawa zbrojna, Kitę czarną trzymająca, w hełmie *Okolski tom.* 1. *fol.* 522. takąż rękę i kitę kładzie, *Kojał. zaś in MS.* trzy pióra strusie. Ten herb nadany, przodkowi domu Krzyckich, który w oka-

zyi, nieprzyjacielskiego wodza zabiwszy, kitę jego do swego Pana przyniósł. Z Czech potem przeniesiony do Litwy. Adam Krzycki z Bychowa dworzanin królewski starosta Ejszyski. N. scholastyk Wileński proboszcz Grodzieński.

Konstytucya sejmu 1647. wspomina iż urodz. Adam z Bychowa Krzycki starosta Ejszyski, w zamianie krajów z Moskwą stracił wsi trzydzieści i trzy, za co mu na starostwie Ejszysckim przyznana summa 16000 kóp Litewskich. — *Vol. IV. fol.* 133. — *Krasicki.*

Krzycki *herbu Kotwicz*, w Wielkiej-Polszcze. Jan Pochner jako się mówiło pod herbem Kotwicz, brat Henryka, osiadł w ziemi Wschowskiej, gdzie pojąwszy małżonkę spłodził syna Henryka, przodka domu Krzyckich, Paprocki powiada, że od tego Henryka był Janisław arcybiskup Gnieznieński, jam o nim pisał pod Kotwiczami: bom nigdzie nie czytał, żeby się Krzyckim pisał. Mikołaj Krzycki, miał za sobą Tomicką Mikołaja chorążego Poznańskiego herbu Łodzia córkę, z tej był syn Jędrzej arcybiskup Gnieznieński i prymas, dla niepospolitej nauki, wdzięcznej wymowy, gładkości stylu, między tamtego wieku w Polszcze ludźmi prawie najpierwszy; widział to w swoim siostrzeńcu Piotr Tomicki biskup Krakowski i kanclerz, osobliwszy wszystkich mądrych protektor, i dla tego gdy do kancellaryi przypadła, czy expedycya jakiego poselstwa, czy gwałtowniejszy jaki interes, na Krzyckiego to walił z tą publiczną o nim pochwałą; że sobie nie miał równego: jakoż są jego dowcipu ślady w wydanych do druku jego pismach. A najprzód *Załuski tom.* 1. *fol.* 17. położył od niego napisaną: *Descriptionem Victoriae de Tartaris anno Dni* 1512. *die S. Vitalis ad oppidum Wiśniowce partae.* 2. *Wydał Orationem na wjeździe Piotra*

Tomickiego na Biskupstwo Krakowskie, w Krakowie 1524. *in 4to.* 3tio. *Epistolam de negotio Pruthenico* 1525. *in 4to,* w tej broni procederu Zygmunta I. Króla Polskiego, że na książęcia Brandeburskiego, zlał tytuł mistrza i książęcia Pruskiego, przydaje jednak *Łubieński in Vitis Episcop. Ploc. magis politice, quam Catholice scripta.* 4to. *Elegiam in obitu Tomiccii, Poema na śmierć Barbary Królowej, pierwszej żony tegoż Króla, Librum Epistolarum według Starowolskiego in Hecat. i Łubieńskiego,* ten jednak powiada, że jego *poemata, obscaenitatis sordibus faetent**). Między listami *Erasma Rotterodama* jest wiele listów Krzyckiego do niego danych, wydrukowanych: kędy *Epistol. l.* 18. *f.* 557. wspomina o jego książce Erazm, *Pedestri simul et Equestri pugna, cum Lutheranorum exercitucon fligentem:* i o drugiej namienia 1527. *lib.* 19. *fol.* 610. przeciwko tymże Luteranom, zkąd zowie go *Strenuum propugnatorem Ecclesiae. I lib.* 21. *fol.* 813. mówi o nim tak: *Tu sic pangis carmen, quasi nihil aliud agas, sic texis orationem liberam, ut quanquam ad historicam sublimitatem assurgis, nihil etiam obstrepet Poëticae licentiae. Quo vero magis deploras, te a literis, quibus natus esse videris, ad episcopi munus reipublicaeque, functiones pertractum, hoc nos impensius gratulamur orbi Christiano, cui nulli sunt magis utiles, quam qui reluctantes a Philosophiae dulcissimis studiis, ad Patriae consulendum revocantur. Et lib.* 26. *fol.* 1027. odebrawszy od Krzyckiego książkę napisaną, a przysłaną sobie o mszy S. mówi: *Multa complectitur, pugnat adversus haereticorum dogmata explanat nobis Orationem Dominicam, declarat rationem Missae etc.* Tą tedy nauki swojej sławą, wszystkich na siebie oczy obrócił: a najpierwej Zygmunta I. ten go najprzód kanclerzem Barbary żony swojej, a potem biskupem Przemyslkim ogłosił, prawie o to nie zabiegającego, i owszem zwykł był często mawiać: *in parvis quies.* Z tym honorem wysłał go w legacyi do Ludwika Króla Węgierskiego 1624. *Bielski fol.* 553. *Wapowski.* Z Przemyslkiego pomknął go na Płockie 1527. skoro tylko na tę katedrę wjechał, jeździł do Ołomuńca na traktaty o pokój między Ferdynandem Cesarzem i Janem Królem Węgierskim. Zakończywszy tę legacyą, luboć skutku nie wzięła jego medyacya, od dworskich się tumultów umknął, żeby był tym

*) Oprócz wyrażonych tu ksiąg, Manuscr. Helsbergski, następujące jeszcze jako przez Krzyckiego pisane wymienia: — *de Sacrificio missae — Comment. — de afflictione Ecclesiae in psalmum XXI. — de primatu Papae. — Krasicki.*

lepiej mógł powierzonych sobie owieczek dojrzeć: katedrę Płocką piorunowym ogniem spaloną z fundamentu wyniósł, dość piękną i wspaniałą strukturą. Pałac w Pułtusku dla rezydencyi biskupów restaurował: *Paproc. Damalew.* luboć *Łubieński* o tym zamilczał: wszystkim dla wdzięcznych obyczajów miły: ośm lat na tem biskupstwie pracując, przeniesiony na arcybiskupstwo Gnieznieńskie 1535. ofiarowano było tę godność Tomickiemu biskupowi Krakowskiemu, ale on się z niej wymówił; pod tą jednak kondycyą, jeżeliby ją Król siostrzeńcowi swemu Krzyckiemu chiał konferować, nie długo jednak tu prezydował, dwie lecie nie spełna siedząc, wieku swego 54. Pańskiego 1537. śmiertelne życie w nieśmiertelne zamienił, mąż wszystkiemi od natury przymiotami hojnie ozdobiony, osobliwszą jednak do wierszów miał z łacnością fantazyą: zkąd też sam będąc *Poeta laureatus*, w innych się poetach kochał, osobliwie w Klemensie Janickim, którego swoim kosztem do cudzych krajów wyprawił. Żałował jednak biskupem zostawszy, że z młodszych lat, mniej przystojnemi wierszami zagęścił, drukiem na świat wydane od siebie folały; i szczerze chciał poprawić, ale zatrudniony to ojczyzny interesami, to pasterską funkcyą nie mógł przyjść do tego. Mikołaj Krzycki dziekan Krakowski, proboszcz Poznański, podpisał elekcyą Alexandra Króla 1501. u *Karnkowskiego de Primatu*, według *Damalew. in Archiep. Gnesn.* był to brat starszy rodzony Jędrzeja. *Paprocki w Gniazdzie* drugiego brata, tegoż Jędrzeja wspomina, Jana podkomorzego Poznańskiego, i czwartego Bernardyna, (podobno S. Bernarda zakonu) i siostry Annę Rydzyńską i Zebrzydowską matkę wojewody Krakowskiego, ale w poźniejszej o herbach księdze o tem zamilczał. *Okolski* Stanisława wojewodę Mazowieckiego tu położył, wszakże Kryski to był Prawdzic, nie Krzycki Kotwicz: bo i sam o nim mówił pod herbem Prawdzic. Temu zaś Janowi podkomorzemu Poznańskiemu sześciu synów przypisał ale ich nie wylicza. N. Krzycki miał za sobą siostrę rodzoną Wawrzeńca Gębickiego arcybiskupa Gnieznieńskiego, z której córka Magdalena Serafina Głębockiego wojskiego Kaliskiego małżonka żyła, 1638. *Rożycki Kazan. pogrzeb.* Zofia z Krzyckich Jemielska kasztelanowa Kowalska. Stanisław podsędek Wschowski z sejmu 1613. komissarz do granic od Szląska, *Constitut. fol.* 24. Stefan 1618. uczył się w Ingolstadzie. Wojciech w okazyi z Moskwą i ich wodzem Szeremetem, chwalebnie poległ na placu, *Constit.* 1661. *fol.* 4. Wojciech stolnik Nurski. Piotrowi, Jadwiga Marszewska dwóch synów powiła, Macieja, i Stanisława: Maciej najprzód pisarz ziemski Wschowski 1670.

Constit. fol. 26. potem stan sobie duchowny po śmierci żony swej obrawszy, kanonik Poznański; deputat kilka razy na trybunał koronny: w akademji Poznańskiej przyczynił fundacyi, pisał historyą Polską i podobno coś do druku podał: umarł 1679. Stanisław brat jego rodzony, najprzód stolnik Kaliski 1653. deputat na trybunał skarbowy, *Constit. f.* 2. w roku 1661. już sędzia ziemski Kaliski, komissarz do żup Wielickich oswobodzenia, *Constit. f.* 10. dalej podkomorzy Kaliski posłował na sejm koronacyi 1679. *Constit. fol.* 10. gdzie go ojczyzna na różne funkcye naraziła, umarł kasztelanem Poznańskim: żona jego Komorska, córka Urszula dostała się w małżeństwo Janowi Stanisławowi Korzeniowskiemu staroście Kościańskiemu, regentowi kancellaryi koronnej, ale ta była z Raczyńskiej spłodzona, Anna zaś Lipskiemu. *Cyboni Messis fatorum.* Urszula Janowi Linowskiemu, niewiem czy nie taż jako masz wyżej. N. kasztelan Nakielski, córka jego była za Stanisławem Bnińskim herbu Łodzia. Synowie jego: Władysław, Maciej zlustrowawszy cudze kraje zaślubił sobie Świnarską córkę Mikołaja: Wojciech ten w szkołach Poznańskich młodo umarł; i Antoni, prócz tych miał więcej synów ale ci młodo się z światem pożegnali. Jan Krzycki opat Koronowski, 1601. wstąpił na nie, *Auctor* 50 *singul. Gold. Bractwo.* Alexander starosta Babimojski, którego córka Alexandra, żyła z Stanisławem Głogowskim. Krystyna Krzycka Samuela Kowalskiego małżonka.

W r. 1778. Józef Krzycki stolnik Poznański. — *Krasicki.*

Krzycki *herbu Lubicz.* Jędrzeja Krzyckiego syn Stefan służył wojenną z Kazanowskim.

KRZYCZEWSKI

HERB.

Ma być Radwan albo chorągiew kościelna, ale miasto poły średniej strzała żeleźcem na dół, jakby wisiała we środku

chorągwi, u góry rozdarta, na hełmie zda mi się ptak w pysku pierścień trzymający być powinien: *Kojałow. in MS.* Kierdej Krzyczewski sędzia ziemski Brzeski 1569. Władysław pułkownik królewski, strażnik wojsk pod Kokenhauzem umarł 1622. Jakób deputat na poprawę statutu 1648. Mikołaj w województwie Brześciańskiem, żona jego Anna Rajska. Jędrzej Soc. Jesu służąc zapowietrzonym umarł w Warszawie 1656.

Małachowski w Zbiorze nazwisk Szlacheckich pisze iż herb ten nadany Krzyczewskim od Bolesława V. w r. 1235. i kolor pola czerwony a chorągwi biały naznacza. —

Krzykawski *herbu Trąby*. Paprocki o nich pisze w swoim *Ogrodzie et in Stromat. fol.* 168. Dom to starożytny piszą się z Krzykawy nie daleko od granic Szląskich. Z tych był w r. 1597. Seweryn Krzykawski podstarości Miednicki i burgrabia Sanocki, Krzysztof wydał do druku, *krótka Astrologiczna uwaga komety widzianego* 1680. *in 4to Crac.* 1681.

Krzykowski *herbu Junosza*, w Łęczyckiem województwie. Scibor Krzykowski kanonik Kujawski, scholastyk Łęczycki. Wojciech brat jego sekretarz królewski 1580. *Constit. fol.* 366. Jerzy podstarości Łęczycki 1603. *Constit. fol.* 821. Szymon miecznik Łęczycki posłował na sejm 1634. i 1638. ztamtąd deputat na trybunał Radomski, komissarz do zapłaty wojsku, *Constit. fol.* 2. Jan 1648. Hieronim podsędek Łęczycki, *Constit.* 1661. *fol.* 69. Bartłomiej miał za sobą Annę Kaszewską. W zakonie naszym jeden Stanisław rządząc kollegium Lwowskim, tamże żyć przestał: 1662. *Hist. Coll. Leop.* ucząc teologji w Krakowie był na *Colloquium Charitativum* w Toruniu 1645. Drugi Wacław po dwakroć rektor kollegium Lubelskiego, jest jego kazanie w druku *in 4to Cracov. Łódź do portu wieczności na pogrzebie Alexandry Krzęckiej.* Jemu także przypisują książkę, której tytuł: *Sacrocivilis politia, opus politicum nakształt Lipsiusza* 1636. jakoż był rozsądku wielkiego, w radzie głęboki, śmierć go zastała w Lublinie 1660. Mikołaj miał za sobą Dorotę Szczawińską kasztelankę Inowrocławską.

Krzymuski, w ziemi Wieluńskiej. Jędrzej Krzymuski podpisał elekcyą Jana III.

Krzyniecki *herbu Lubicz*, w Lubelskiem. Jadwiga Krzyniecka była za Dominikiem Czernieckim: trzech Krzynieckich, trzy rodzone siostry Giszowskie w małżeńskie związki sobie przybrali, *Okol. tom.* 2. *f.* 290. Podobno są i Nieczujowie Krzynieccy w Lubelskiem, to *Paprocki w Gniazdzie*, ale o herbach pominął ich, i za nim Okolski. Izabella Krzyniecka była za Zygmuntem Bielawskim, inni ich piszą Skrzyniecki.

Krzyszczanowski, w powiecie Lidzkim. Jan Krzyszczanowski podpisał elekcyą Jana III.

Krzyszkowski *herbu Odrowąż*, w Sendomierskiem województwie. Stanisław w Pińskiem 1632. Wojciech Krzyszkowski w Wołyńkkiem 1674. Krzyszkowski miał za sobą Annę Brodowską. Anna zakonnica S. Brygitty 1702. Stefan w zakonie naszym temi czasy.

Krzywański *herbu Jastrzębiec*, w województwie Mazowieckiem. Z tych był jeden za czasów Paprockiego kanonikiem Wileńskim. Mikołaj Krzywański burgrabia Sieradzki 1607. Marcin i Antoni 1697.

Krzywczycki *herbu Topor*, drudzy ich zowią Krzywczyński, są w Chełmskiej ziemi, N. Krzywczycki miał za sobą Urowiecką, z której syn Tomasz na Urowsku starosta Chełmski 1648. Krzywczycka Jana Ważyńskiego herbu Pilawa małżonka. N. miał za sobą Elżbietę Gniewoszównę staróściankę Latowicką. Jadwiga Krzywczycka Alexandra Szujskiego chorążego Brześciańskiego małżonka.

KRZYWDA HERB.

Ma być podkowa biała w błękitnem polu, w podkowie cały krzyż jeden, nad podkową drugi, ale nie zupełny, bo pół krzyża nie dostaje od prawej strony tarczy, na hełmie trzy pióra strusie. *Okol. tom.* 1. *fol.* 506. *Kojałow. in MS.* Że ten herb od herbu Lubicz wziął swoje początki; wszystka symmetrya tego herbu zgadzająca się z Lubiczem, pokazuje: tylko się tem jeden od drugiego różni, że w Lubiczu cały krzyż na wierzchu, tu tylko połowa, domyślają się, że za to ta połowa odjęta, iż brat brata dzieląc się z nim ojczystą fortuną, ukrzywdził go w dziale, zkąd też herb Krzywda się zowie.

Herbowni.

Chrząstowski,	*Pogorzelski,*	*Sienicki,*
Danowski,	*Poleski,*	*Święcicki.*
Kieszkowski,	*Rzewuski,*	
Łazowski,	*Saukowski,*	

Kuropatnicki, Małachowski, Wielądek i inni heraldycy następujące familie podają, jako herbu tego używające:

Bajkowski,	*Duńczewski,*	*Zgorzelski.*
Bogucki,	*Laziński,*	

Krzywiec *herbu Ostoja*, w województwach Wileńskiem i Witebskiem. Hrehory Krzywiec pisarz grodzki Orszański i Eliasz w Orszańskim powiecie, *Kojałow. in MS.* Jan 1700.

W r. 1778. Jan Krzywiec mostowniczy Inflantski. — *Krasicki.*

Krzywiecki *herbu Kierdej.* Alexander Krzywiecki poseł 1607. od ziemi Chełmskiej do Króla Zygmunta. Józef na Podlasiu, *Ks. Kojał. in MS.*

Krzywiecki *herbu takiegoż* jako i Massalscy, tylko, że nad literą M nie stoi miecz, ale strzała, u spodu niema piór, u wierzchu baczysta, przez nie równe sobie dwa krzyże, na hełmie trzy pióra strusie: takem widział ten herb odrysowany na konkluzyach Krzywieckiemu deputatowi trybunału Litewskiego 1679. przypisanych. Jan poseł z powiatu Pińskiego 1648. Stanisław, i Józef tamże 1674. Bazyli 1700.

Krzywiński *herbu Abdank,* w Wielkiej-Polszcze się przedtem gnieździli; gdzie przodkowie ich fundowali kanonią katedralną Poznańską, i ołtarz Ś. Trojcy, także w Poniecu kościół Ś. Trojcy i ołtarz Szkaplerza. Sebastyan Krzywiński 1699. roku.

Krzywkowski *herbu Półkozic* w Prusiech. Pierwszy z województwa Płockiego w Prusiech osiadł Sebastyan Krzywkowski miecznik Płocki, starosta Starogodzki, na Dorposzu, Rybieńcu w województwie Chełmińskiem, miał za sobą Jadwigę Mostowską z Poniatowa herbu Dołęga, z niej spłodził córkę jedynaczkę, ta w Chełmnie zakonnicą została, sam zszedł z tego świata 1623. pochowany u Dominikanów w Chełmnie. Brat jego Wojciech po nim wziął sukcessyą, z której fortuny, duchownym, zakonnikom, ubogim siła czynił, żaden od niego nie odszedł bez opatrzenia: z Janem Lipskim na ten czas biskupem Chełmińskim, jeździł do Rakuz po Królową Cecylią Renatę: bywał posłem, ekonomem biskupstwa Chełmińskiego trzy razy: został potem (bo żył przedtem caelebs) proboszczem katedralnym Chełmińskim, proboszczem Brodnickim, sekretarzem królewskim, a Król Jan

Kazimierz ekonomią Rogozińską puścił mu był do wiernych rąk, świat pożegnał w r. 1662. jako jego nadgrobek świadczy w katedrze Chełmińskiej. Katarzyna Krzywkowska Jana Kamieńskiego komornika Łęczyckiego małżonka. Michał na Wołyniu 1632. Antoni stolnik Połocki 1700. N. była za Stanisławem Ptaszyńskim.

Krzywokulski *herbu Prus 1mo.* Zdawna w województwie Mazowieckiem w ziemi Nurskiej mieli swoję possessyą, potem się jedni z nich wynieśli na Ruś, drudzy do Wielkiej-Polski. Z tych Mikołaj Krzywokulski, pamiętny wojownik pod Chocimem z Turkami za Króla Michała, spłodził dwóch synów, Jana, od którego syn został Stanisław, łowczy Nurski temi czasy, i Stanisława, który zrodził Jana, Stanisława, Maryannę i Marcyannę. N. Krzywokolski, którego synowiec Stanisław w zakonie naszym umarł 1633. r. są w druku jego książki to jest *Compendium Vitae Spiritualis, de Praeparatione ad mortem. De Via vitae aeternae. De modo meditandi już po polsku, już po łacinie wydane.*

Krzywonowski *herbu Lubicz*, w Mazowieckiem województwie pod Prasnyżem.

Krzyworęcki, w Płockiem województwie z Krzyworzyna.

Krzywosądzki *herbu Niesobia.* Starożytna to pod tem imieniem familia, bo według *Miechowity lib. 2.* i *Biel. fol.* 59. Hrabia Krzywosąd, klasztorowi Sieciechowskiemu pewną wieś nadał, jeszcze w roku 999. Bogumił hrabia Krzywosąd kasztelan de Ruda, to jest Wieluński 1252. r. Hrabia Krzywosąd i Grzymisław brat jego, w roku 1228. podpisali list Konrada książęcia Mazowieckiego, w którym daruje ziemię Chełmińską Krzyżakom u *Pretor. lib. 2. c. 4.* Krzywosąd podkomorzy Krakowski 1334. u *Łaskiego w Stat. fol.* 167. Jan Krzywosąd dziedzic na Myjomicach r. 1447. *Acta Castrens. Ostrzeszov.* Krzywosąd dziedzic na Tymienicach podkomorzy Kaliski r. 1451. *Acta Caliss. Terrestr.* Marcin Krzywosądzki miał za sobą Dąbską, z niej spłodził córkę Dadziboga Chociszewskiego małżonkę, i synów trzech, Łukasza, Zygmunta, i Jędrzeja. Z tych pierwszy Łukasz z Katarzyny Ponińskiej, miał trzech synów, Bartłomieja, Jędrzeja i Wojciecha. Bartłomiej ma za sobą Jadwigę Zakrzewską, siostrę rodzoną Michała kanonika Poznańskiego, z tej są synowie jego Michał, Adam, Nerensz, Wojciech, i córka Weronika. Jędrzej brat Bartłomieja pojął także Maryannę Zakrzewską rodzoną siostrę tamtej, z tej syn jest Walenty: Wojciech brat Bartłomieja ma za sobą Kaniewską, żyją *steriles.* Zygmunt drugi syn Marcina któremu Rynarzewska

powiła córkę Annę wydaną za Jana Szumańskiego i syna Antoniego. Andrzej trzeci syn pierwszym związkiem wszedł w kontrakty małżeńskie z Chrząstowską, drugim z Wałdowską, potomstwo jego córka Agnieszka i synowie, Karol, Ludwik, Franciszek, z tych Karol ma za sobą Szymańską.

W roku 1778. Walenty Krzywosędzki pisarz grodzki Poznański. — *Krasicki.*

KRZYŻ HERB albo KRUCYNI.

Siła bardzo herbów tak w Polszcze, jako i w księztwie Litewskiem, znajdziesz, które Krzyżów zażywają, jako Baryczka, Białynia, Bojcza, Bożawola, Bożezdarz, Brodzic, Bodek, Chrynicki, Jezierzą, Nawrotnik, Łopotów, Wizgiert, Pilawa, Prus 1*mo et* 2*do*, Świeńczyc, Dowojna, Dębno, Sieniuta, Waskiewicz, Złotawolność i wiele inszych; krom tych widziałem na nadgrobku w kościele Chełmińskim Waleryana Głuchowskiego herbu Prus 2*do*, czwarty herb, gdzie krzyż był na tarczy, ale jak litera X położony, na każdym zaś rogu tego krzyża, róża; *Paproc. in Strom.* pisze, że Grzybowscy z Bełżewic na Szląsku pieczętują się krzyżem prosto stojącym, na każdym jego rogu gwiazda o sześć graniach, nad krzyżem księżyc nie pełny, rogami do góry obrócony. *Bielski fol.* 50. i *Paprocki o herb. fol.* 439. domyślają się, że gdy pierwsi w Polszcze infułaci, z Krzyżami w herbie swoim zawitali, świeżo nawróconym do wiary Polakom i rycerstwu, też same krzyże do herbów ich rozdawali albo przydawali, albo też ich sami przodkowie nasi do herbów swych z affektu do Krzyża Chrystusowego przybierali. Jakoż

Prochorowi pierwszemu biskupowi Krakowskiemu, *Starowol. in Vitis Episcop. Cracov. Kątski i Bilski*, za herb Krzyż, u którego wszystkie rogi cztery trochę rozdarte, przywłaszczają: był ten Prochor rodem z Włoch (kędy wiele jeszcze i pote czasy familji znajduje się, które się krzyżami pieczętują, o czem *Petra Sancta cap.* 48. a między niemi Sanctacrucyuszów, z których Antoni Sanctacrucius arcybiskup Seleucyi, i w Polszcze naszej nuncyusz, a potem kardynał Rzymski w roku 1630.) mąż jako mówi *Starowol. religiosae gravitatis*, *et Sanctimoniae fama inclytus*, w pracach koło trzody sobie powierzonej lat dwadzieścia spędziwszy, poszedł po koronę do nieba w roku 986., w Krakowie pogrzebiony.

Rachelin według *Starowol.* tegoż herbu, szósty biskup Krakowski, z proboszcza tejże katedry na tę godność obrany od kapituły, rządził nią lat czternaście wielką roztropnością,

mądrych na beneficia kościelne i pobożnych wynosząc, chojne jałmużny na ubogich sypiąc, kościół swój w sprzęt do służby Boskiej przyzwoity zdobiąc, przeniósł się na wieczność w r. 1046. tamże pochowany; Włochy ojczyzna jego. Był w prawie kościelnym biegły, karność kochający, wstrzemięźliwy. *Starowol. in Vitis Episcop. Cracov.*

Vilibaldus albo Wilibalinus rodem Francuz, pierwszy arcybiskup Gnieznieński tymże się Krzyżem w herbie szczycił, mąż pobożny i powagi pasterskiej przestrzegający, a jako *Damalewicz* pisze *in Vitis Archiep. Gnesn.* przez Czechów tłómaczów, wiarę prawowierną pierwszym owym Polakom przez lat cztery opowiadając życia tego dokonał w r. 970. *Krasinius Janicius.*

Do tegoż herbu Krucyni pociągają historycy Hippolita szóstego arcybiskupa Gnieznieńskiego, takim jednak kształtem herb jego opisują; tarcz herbu poprzek szeroka linia dzieli, na wyższej części jest krzyż, jak zwyczajnie na kościołach bywa, na spodzie z góry od prawego boku tarczy na lewej z ukosza trzy pasy są czarne, a między niemi dwa białe: *Damalew. in Archiep. Gnesn.* twierdzi że był Włoch z familji Ursynów, a zatem bardziejby do Rosynów i herbu Poraj należał. Wiele kościołów ten Hippolit konsekrował, i przykładnemi plebanami osadził, śpiewania, i insze obrządki ustanowił, Mieczysława Króla, i żonę jego Ryxę koronował, siedział na tej katedrze lat 27. umarł r. 1027. Herb jego, *Okol. tom.* 3. *fol.* 247. zowie Tryumf.

Paulin biskup Poznański szlachcic Rzymski z kanonika u S. Piotra na tę godność konsekrowany w roku 1021. mądry i miłych obyczajów pasterz, sprawował urząd swój wielkim rozsądkiem i pobożnością lat piętnaście, zszedł z tego świata w roku 1035. w katedrze Poznańskiej złożony. *Długosz in Vitis Episc. Posnan.* Do tegoż domu pociągają niektórzy Mikołaja z Boryowa biskupa Wileńskiego, ale go drudzy chcą mieć herbu Gerald, kędym i ja o nim mówił. Krzyża w herbie, że zażywa kapituła Chełmińska, mówiłem w pierwszym tomie, a znać od Krystyana pierwszego swego biskupa. Województwo także Wołyńskie i Bracławskie, że krzyże na chorągwiach swych noszą, mówiłem tamże. *Paprocki o herbach fol.* 598. między inszemi chorągwiami zabranemi pod Grunwaldem po wiktoryi z krzyżaków, o trzeciej namienia, że miała na sobie rzekę z krzyżem, tę prowadził Walkrod marszałek Pruski Francuz, piąta także krzyż biały, i zwano ją S. Jerzego, tę prowadził Jerzy Kieczdorff. Dwudziesta chorągiew miała dwa krzyże jeden nad drugim, z których jeden był w białem polu, drugi w czerwonem, ta była kom-

mendorstwa i miasta Elbląga, także dwudziesta ósma i trzydziesta. Dwudziesta piąta na której były dwa krzyże, czerwony w polu białem, biały w czarnem. Trzydziesta szósta miała na sobie krzyż biały, w czerwonem polu, nad nim korona czerwona w białem polu, to była chorągiew miasta Królewca. Czterdziesta czwarta, miała na sobie dwa krzyże białe, jeden pod drugim, ta, miasta Gdańska, nad dwiema temi krzyżami, koronę temu miastu przydał Król Kazimierz, którym herbem podziśdzień się szczyci.

Paprocki o herb. fol. 479. *Okol. tom.* 1. *fol.* 121. Powiadają, że familiantom Crucyni, wzasługach przydano potem gwiazdę, z tem się dał słyszeć Edmundus Crucinus opat Kasztelirski *Ordin. Cisterciensis*, doktor w akademji Paryzkiej, który do Polski z rozkazu Grzegorza trzynastego Papieża, za czasów Stefana Króla dla reformowania klasztorów tejże reguły zjechawszy, w Wągrowcu kapitułę prowincyalną po dwakroć składał. Powinien zaś być krzyż kawalerski, pod którym gwiazda o sześć gran, w polu czerwonem, na hełmie nad koroną takiż krzyż. Podobnym temuż herbem pieczętują się Denisowie, tylko że u tych krzyż na samej gwiazdzie stoi; jakom mówił tu *fol.* 37. a na hełmie noszą pięć piór strusich. Podobny i ten herb, o którym *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1122. i *Klejnoty fol.* 106. gdzie w polu błękitnem kładą belk szeroki wszerz biały, nad nim jest krzyż kawalerski, pod nim gwiazda złota. *Ks. Kojałow. in MS.* Isiorów w księztwie Litewskiem herb tak opisuje: tarcza herbu linią wzdłuż przedzielona, po prawej stronie tarczy skrzydło sępie, po lewej krzyż, nad nim gwiazda, nad hełmem skrzydło sępie, nad nim gwiazda. Skorobohaty w Litwie samym się krzyżem pieczętują.

Herbowni.

Dalewski, *Isiora*, *Kornakt*,
Skorobohaty, *Szczepkowski*.

Święty Floryan biskup Hispaleński, tego relikwie między innemi świętemi, posyłając święty Karol Borromeus kardynał arcybiskup Medyolański, do Jędrzeja Batorego kardynała i wnuka Stefana Batorego Króla Polskiego w r. 1584. tak do niego pisze: *Multae sunt causae et recentes, quamobrem Serenissimum Principem, Illustrissimum S. R. Ecclesiae Cardinalem, Collegam nostrum Dominum Andream Bathoreum, omni observantiae officio, piaque liberalitate prosequamur. Primum sane vero hospitium est, quod cum beatae memoriae Eustorgio II. Archiepiscopo, Praedeces-*

sore nostro, olim habuit Florianus, Sanctitatis nomine illustris, qui e Poloniae finibus Mediolanum profectus, quo tempore in illo regno Christiana religio disseminata nondum erat, ab eodem benigne exceptus, fidei mysteriis imbuitur, baptizatur, doctrina instituitur, et per singulos ordinis gradus fit diaconus, demum Ecclesiae Hispalensi, aliquot annos, cum Episcopus religiose praefuisset, ob merita in Sanctorum numero adscriptus, digna veneratione colitur. Atque hoc quidem antiqui hospitii jus, quo cum Polonis, Catholicae pietatis studiosis devicti sumus, valet plurimum apud nos, quibus majorum nostrorum exempla sunt ad imitationem proposita etc. Póty słowa S. Karola Borromeusza, nic pewniejszego, że od takiego człowieka z autentycznych dokumentów zabrane. Kładzie ten list *Nakielski w swojej Miechow. fol.* 730 czyli raczej 736. ile że tego S. Floryana przysłane relikwie w Miechowskim kościele ku czci są złożone.

Krzyżakowski *herbu Prus* 1*mo*, w Krakowskiem województwie. Jest nadgrobek w Krakowskim kościele na zamku z tym herbem Franciszka Krzyżakowskiego pisarza grodzkiego Krakowskiego r. 1631. zmarłego, męża znakomitego. *Storowol. in Monum. fol.* 35.

Krzyżanowski *herbu Dębno*, z Krzyżanowic w Sendomierskiem województwie. Wyraźnie o nich mówi: *Dlugosz w Książce de Fundat. Monast. Dic. Cracov. w Nakiel. w Miechow.* Richard z Krzyżanowic chorąży Krakowski, ten polując we święto, obie oczy stracił, ale za przyczyną S. Stanisława biskupa znowu wzrok odebrał. *Skarg. w życiu S. Stanisława*, z Dlugosza. Derszaw Krzyżanowski kanonik Krakowski; proboszcz Wiślicki r. 1461. o którym *Dlugosz lib.* 13. *fol.* 274. Piotr z Krzyżanowic łowczy Sendomierski 1436. u *Łaskie w Stat. fol.* 140. Jan łowczy Sendomierski i Eustachi bracia rodzeni dziedzice na Krzyżanowicach i Sienieńskiej woli, dział między sobą czynią ojczystej fortuny. *Acta Terrest. Radom.* Stanisław Alexander i Jan 1648.

Krzyżanowski *herbu Świnka*, w Siezadzkiem województwie. Maciej Krzyżanowski podsędek Poznański deputowany 1520. do korrektury statutu Polskiego. Hieronim opat Tyniecki. Jan wojski Poznański. Marcin dworzanin Zygmunta Augusta, Jan 1732. Władysław 1648. Łukasz 1674. w Kaliskiem, Łukasz w zakonie naszym życie zakończył r. 1703. brat jego był Paulita. Są także Krzyżanowscy w ziemi Warszawskiej, ale nie wiem, czy do tych należą, jako Wiktoryn łowczy Warszawski sekretarz królewski 1632. Kazimierz 1648. N. miał za sobą Teresę Kierską.

W roku 1778. Józef Krzyżanowski skarbnik Poznański. — Michał miecznik Kaliski. — *Krasicki.*

Krzyżański *herbu Iwiczyk.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Krzyżewski. Wojciech Krzyżewski komornik ziemi Różańskiej i Mateusz 1632. Stanisław 1705. podpisał konfederacyą Krakowską.

Książnicki *herbu Ostoja*, w Sieradzkiem województwie i na Podgorzu.

Książeński. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie Książeńskich wspominają w roku 1595. i 1598.

Księski *herbu Łodzia*, w Wielkiej-Polszcze. Mikołaj Księski kanonik Gnieznieński w roku 1466. kładą go w liście Jana Gruszczyńskiego arcybiskupa Gnieznieńskiego, u *Damalew. in Archiep. Gnesn. fol.* 261.

Księski *herbu Topor*, w Krakowskiem województwie, od dóbr Książ tak nazwani, jednejże dzielnicy z Wronowskiemi, dla czego na pamiątkę pisali się z Wronowa. Wacław z Książa kanonik Krakowski, w lekarskich naukach biegły w roku 1381. u *Nakiel. w Miechow. fol.* 319. na liście Zawiszy biskupa Krakowskiego. *Okolski* o dziale między bracią rodzoną z Sendziwoja, Ottą Zegotą, Jakóbem i Piotrem, że przypadł na rok 1448. wspomina. Wojciech z Księża Krakowski i Kujawski scholastyk w r. 1485. *Constit. Synod. Provinc.* 1630. r. O Księzkim namienia *Orichov. Annal.* 6. Wojciech i Jędrzej dziedzice na książu: z tych Jędrzeja było pięciu synów, z których Stanisław rotmistrz i Krzysztof na Moskiewskiej polegli expedycyi. Wojciecha zaś zostało synów czterech: Jędrzej, Marcin, Jan scholastyk Wojnicki i Stanisław; z tych Marcina syn Kasper zginął pod Cecorą. Stanisław syn Wojciecha pisarzem był grodzkim Krakowskim, którego zmarłego w roku 1650. nadgrobek widzieć w Krakowie na zamku, *Starowol. in Monum.* zasiadał kilka razy w trybunale koronnym deputatem, zawsze z tą pochwałą, że nie skorumpowany w sprawiedliwości. Synowie jego trzej: Mikołaj, Stanisław i Stefan; z tych pierwszy Mikołaj cześnik Krakowski, miał za sobą Maryannę Chełmską podstolankę Krakowską. Był to człowiek z młodych zaraz lat do wojennych trudów przyuczony, z Lanckorońskim i Czarneckim, Kozaków, Węgrów, i Szwedów bijąc na różnych miejscach tę o sobie wzniecił rycerskiej umiejętności opinią, że go najwyżsi hetmani regimentarzem swoim czynili. Jeździł do Chana Tatarskiego w legacyi, docierając z nim przymierza, na sejmy także walne od wojska, wszędzie z wielkiem imienia swego zaleceniem. Umarł roku 1676.

Drugi brat Stanisław, ten pod Beresteczkiem dla miłej ojczyzny życie swoje ze krwią wylał w potrzebie zabity. Trzeci Stefan z Wronowa Księski pisarz grodzki i burgrabia, a potem podstarości Krakowski, poseł na sejm 1661. z niego komissarz do rewizyi skarbu koronnego, *Constit. fol.* 16. i 1662. zkąd deputowany do pisania konstytucyi, *Constit. f.* 44. i na sejm koronacyi Jana III. *Constit. fol.* 20. wydawała się w nim znacznie biegłość praw koronnych, dla czego za Władysława IV. Króla Instygatoryą koronną piastował; na P. Boga zaś nieskąpa ręka, kiedy w Obichowskim kościele ołtarze jego szkatułą stanęły: po śmierci jego, która przypadła na rok 1676. zostali się ci synowie, Stanisław i Adam ludzie rycerscy, Adam dworzanin Cesarski, Mikołaj Wojciech i Franciszek i córka Zofia. *Simon Turonicki Ascia immortalis gloriae Vindex.* Kwitnął potem Komięski stolnik Krakowski 1688. i Mikołaj burgrabia Krakowski 1697.

Kuberski *herbu Dołęga*, w ziemi Wiskiej, Krystyn z Kubry chorąży Wiski 1525. podpisał dekret Mazowiecki o heretykach u *Łubien. in Vit. Episcop. Płocen.* Jan Kuberski wojski ziemi Wiskiej, miał za sobą Maryannę Czołhańską starościankę Cieszkowską, z niej były te córki: Zofia, Sebastyana Sasina pisarza grodzkiego Halickiego 2*do* Bonkowskiego, Konstancya, Adama Kasierowskiego, Helena, Alexandra Jełowickiego, Katarzyna i Anna panny zakonne konwentu Lwowskiego, reguły S. Dominika, Barbara, Lubienieckiego małżonki, i synów dwóch Alexander i Kazimierz, od tego był syn Hippolit ale młodo umarł. Jan Kuberski miał za sobą Joannę Nasierowską.

Kublicki *herbu Księżyc i Miecz.* Kublicki Maciej z sejmu 1616. naznaczony do rewizyi ksiąg ziemskich grodzkich, i podkomorskich Winnickich. *Constit. fol.* 28. Piotr poseł na sejm 1667. ztamtąd komissarz do zamku Połockiego, *Constit. fol.* 6. był potem podczaszym Połockim. Jan Alexander pisarz grodzki Połocki 1674. Franciszek 1726. Stefan cześnik Inflantski 1700.

W roku 1778. Józef Kublicki łowczy Wilkomierski. — Kazimierz podstarości Inflantski. — W roku 1788. Marcin podstarości Inflantski. — Eliasz łowczy Inflantski. — *Krasicki.*

Kubniewski, w ziemi Różańskiej. Adryan, Wojciech i Jan Kubniewscy podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Kucharski *herbu Godziemba*, w Zakrocimskiej i Wyszogrodzkiej ziemi. Jan z Kuchar kasztelan Zakrocimski i Scibor podsędek Wyszogrodzki 1452. *Statut. Mazov. f.* 94. i 97. i 98. Córka kasztelana była za Maciejem Łękowskim

kasztelanicem Wyszogrodzkim. Piotr sędzia Wyszogrodzki 1525. u *Łubien. in Vitis Episc. Płocen.* Tomasz i Marcin Kucharscy 1648. w Zakrocimskiej.

Kucharski *herbu Jastrzębiec*, jednejże dzielnice z Jeżowskiemi w województwie Płockiem. Maciej i Piotr Kucharscy 1632.

Kucharski *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie. Sebastyan Kucharski pisarz grodzki Piotrkowski, mąż pobożny, na zakonników szczodrobliwy, i ich sławy obrońca 1682. Piotrkowskiemu kollegio naszemu kamienicy swojej ustąpił i zapisał. Franciszek 1648. Władysław synowiec Sebastyana, pisarz grodzki Sieradzki 1693. brat jego Kazimierz w zakonie naszym świątobliwe życie zakończył w Piotrkowie 1704. Kazimierz pisarz grodzki Sieradzki deputat na trybunał koronny 1718. Kucharska Jana Tomickiego małżonka.

Kucharski *herbu Lubicz.* N. Kucharska była za Jakóbem Łysakowskim Lubiczem. Jędrzej Kucharski kanonik Krakowski 1679.

Kucharski *herbu Prawdzic*, w ziemi Ciechanowskiej i na Rusi. Anna Kucharska Jakóba Bełęckiego małżonka, Wojciech i Marcin Kucharscy 1648.

Kucharski *herbu Rola*, w Łęczyckiem województwie. Z tych jedni w Wielkiej-Polszcze, drudzy na Podolu osiedli. Wojciech Kilian Kucharski z Kuchar z Katarzyny Garnyszowny spłodził najprzód Jana, którego z Anny Dzikowskiej było dwóch synów ludzi rycerskich: Seweryn i Kazimierz. Jakóba, ten zszedł bezpotomnie i Jędrzeja, który z Jadwigi Starczewskiej zostawił córki dwie: Katarzynę i Annę, i synów, Sebastyana, Stanisława Jezuitę i Franciszka. Wojciech Krzczan Kucharski brat stryjeczny Kiliana, miał za sobą Gajowską, z tą zostawił synów czterech: Walentego, Stanislawa, Jana i Macieja. Z tych Jan i Maciej bezpotomni, Walentyn z Prządowskiej zrodziłci wprawdzie dwóch synów Piotra i Pawła, ale ci młodo powietrzem pomarli. Jan czwarty ich brat przybrał sobie w dożywotnią przyjaźń Sokolnicką z Sokolnik, z którą wziął dobra Lubowice, ta mu powiła cztery córki: Barbarę Bogusławską, Dorotę Radzicką, Jadwigę Chłapowską i Annę, synów zaś trzech: Jana, Stanisława i Krzysztofa. Z tych Jan na Podolu osiadł, tam z Anny Grotowny, miał syna Stanisława męża rycerskiego, od którego z Ewy Cieszkowskiej, było to potomstwo, Mikołaj, Marcin, Maryan i Alexander, Franciszek, Barbara Macieja małżonka, Anna i Alexandra. Stanisław drugi ten Jana, w różnych expedycyach doświadczonego męztwa, syn z Elżbiety Gorczanki spłodził synów Stefana, Jana i Mi-

chała, i córki Annę, Krystynę i Katarzynę. Krzysztof trzeci syn Jana umarł w obozie. Z drugiej linji Kucharscy byli ci, Adam z ojca Stanisława, matki Gajewskiej urodzony, synowie, jego z Elżbiety Rządkowskiej, Mateusz, Mikołaj, Paweł i Stanisław. Maciej brat Adama z Zabokrzyckiej spłodził Marcyana i Felixa. Szymon syn Jędrzeja i matki Wargawskiej, miał z Zieleniowskiej, syna Jana, któremu Darowska powiła Adama. Drudzy Kucharscy od Gabryela, Rafała i Trojana rozrodzeni. N. miał sa sobą Annę Kierską.

Kucharski *herbu Zagłoba*, w Łęczyckiem województwie. Stanisław, Wojciech, Jan, Władysław 1648. Jan 1674. Kucharscy. N. Kucharska Alexandra Połubińskiego małżonka. Kazimierz Kucharski skarbnik Sieradzki porucznik powiatu Lelowskiego 1733. N. miał za sobą Siemińską herbu Leszczyc z tej córka była za Piotrem Zakrzewskim herbu Bogorya.

Kuchmistrzowicz *herbu Leliwa*, w księztwie Litewskiem, patrz *Dorohostajski.*

Kucicki *herbu Pobog*, czyli jako w indexie swoim pisze ich Okolski Rucicki, w ziemi Wyszogrodzkiej.

Kuciński *herbu Ogończyk*, inni ich piszą Kucieński w Kujawskiem województwie. Jednaż ich dzielnica z Kościeleckiemi i Działyńskiemi, i owszem niektórzy twierdzą, że Mikolaj z Kutna wojewoda Poznański spłodziwszy kilku synów, którzy dzieląc się substancyą jego, różnych imion nabyli, był przodkiem tych familji, ale dom Kościeleckich bez wątpienia dawniejszy, i Mikołaja wojewody Poznańskiego nigdzie mi się nie dostało czytać. Najdawniejszego z tego domu czytam Jana z Kutna podkomorzego Gostyńskiego w r. 1446. który podpisał list Władysława książęcia Mazowieckiego dany Poznańskiemu kościołowi u *Karnkowskiego in Constit. Synodal. fol.* 86. znajdziesz go. Kwitnął potem, a bodaj nie syn Jana, Mikolaj Kucieński, tak go zowie Długosz pod rokiem 1462. *Miechovita Gutenium, Bilski zaś Gutowskim fol.* 427. ale się myli, starostą go Gostyńskim Król Kazimierz uczynił, że po zejściu Władysława książęcia Rawskiego, pierwszym był powodem szlachcie Gostyńskiej, aby się była poddała Królom Polskim: postąpił potem na województwo Łęczyckie, z którym tytułem, odprowadzał Władysława Królewicza Polskiego na Królestwo Czeskie 1471. *Biel. fol.* 454. znajdziesz go i w roku 1478. z tąż godnością u *Łask. w Stat. fol.* 86. Tenże między Maciejem Węgierskiem, Kazimierzem Polskim, Władysławem Czeskim Królami, przymierze do trzydziestu miesięcy namówił i zawarł. *Dług. Cro-*

mer lib. 28. *Biel. fol.* 464. W roku 1475. Królewnę Polską Jadwigę Kazimierza córkę Jerzemu książęciu Bawarskiemu zaślubioną, odprowadzał do Bawaryi wielkim splendorem. *Dług. Cromer.* W roku zaś 1479. Zofią Królewnę do Frankfortu zaślubioną Fryderykowi margrabi Brandeburskiemu: był potem wojewodą Poznańskim i generałem Wielkopolskim. Jędrzej z Kutna najprzód kasztelan Gostyński 1496. u *Łaskiego w Statucie fol.* 110. potem wojewoda Rawski 1501. u *Karnkowskiego de Primatu.* Stanisław z Kutna wojewoda Rawski 1530. córka jego Jadwiga Cudzieńska, syn zaś Jan dziedzic na Kutnie i Sieciechowie. Drugi Mikołaj, trzeci Jerzy którego żona, Anna Sierpska. Od Jana szedł Walentyn, który miał za sobą Płecką. Stanisław podkomorzy Gostyński 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską, jeździł 1582. w legacyi do Króla Szwedzkiego, upominając się niektórych fortec zabranych od niego. *Pastor. in Floro.* Jan i Stanisław roku 1648. Mikołaj na Kucinie, Adam, Stanisław 1674. w Łęczyckiem, Walentyn w ziemi Nurskiej 1648. Jerzy starosta Kruświcki 1648. a potem kasztelan Gostyński miał za sobą Elżbietę Krasińską wojewodzankę Płocką: Maryanna Piotra Brodowskiego cześnika Buskiego małżonka. Mikołaj miał za sobą Maryannę Wnorowską: z tej córką Wiktorya dostała się w małżeństwo Kazimierzowi Wodzyńskiemu, synów zaś jego trzech: Antoni *sterilis*, Józef z Anny Wolskiej miał syna Mikołaja, Maciej z Weroniki Lubiatowskiej, Józefa Ignacego i Franciszka synów, córki, Jadwigę, Różą i Maryannę. Bogusław kanonik Lwowski deputat na trybunał koronny 1714.

Dunczewski w herbarzu T. I. str. 94. naznacza dawniejszy początek familji tej w Polszcze, i umieszcza obszerną genealogią zebraną z historyi *Anonimi*, *Kadłubka*, *Długosza*, *Wapowskiego*, *Eneasza Sylwiusza*, *Paprockiego*, *Bielskiego*, *Okolskiego i Piaseckiego.* Jak kolwiek opis początków familji tej w Polszcze, bajecznie wygląda, jednak rodowód jej starannie jest wypisany. Podług Dunczewskiego, przodek Kucińskich hrabia Piotr z *Kutnow* był szwagrem S. Wojciecha i z bratem tegoż z Czech uciekającym, przybył do Polski roku 997. Tenże hrabia z *Kutna* miał w Czechach siedlisko bardzo dobre i obszerne, miasto *Kutno* nazwane, gdzie podziśdzień na Cesarza góry kopią, w której obfitość jest kruszców srebrnych, jako u nas w Olkuszu; zowią to miasto teraz Niemcy swoim językiem *Kutemberg*, a tu przyszedlszy do Polski, założył od swego imienia miasto *Kutno* w województwie Rawskiem, w ziemi Gostyńskiej, ale jeżeli się jakim herbem pieczętował, albo nie, żadnej o tem zmianki nie ma.

Dopiero jego sukcessor Bronisław z *Kutna* hrabia, wziąwszy Radzikowską, pieczętował się herbem żony swojej Ogończykiem, który miał Hieronima Ogona córkę nazwanego, dla tego od niego ten herb otrzymał denominacyą. Ogończyk, był wojewodą Łęczyckim, ten zamku Dobrzyńskiego dobył pod Krzyżakami, miał

syna Pawła. Książę Szpicymierskie, ten był wielkim hetmanem u Jana Króla Czeskiego, zostawił po sobie czterech synów z *Dębowskiej*, których tak dysponował, każdemu zamek i miasto, i od nich denominacyą nadał, jako to od *Kutna* Kucińskich, od *Kościelca* Kościeleckich, od *Działyna* Działyńskich, od *Zelska* Zelskich, roku 1160. za Bolesława Pudyka, jako *Długosz* wspomina. Mikołaj z *Kutna*, wojewoda Kaliski, był hetmanem przeciwko Krzyżakom pod *Zbożynem*, miał syna Janusza z *Ostrorożanki*, wojewodę Inowrocławskiego, drugiego Zbigniewa, kasztelana Gnieznieńskiego, trzeciego Marcina starostę Sieradzkiego, którego książę Raciborski Konrad, kazał zabić, że go źle udano.

Aeneas Sylvius wspomina, za Kazimierza Wielkiego, Wincentego hrabię z *Kutna*, wojewodę Podolskiego, dziedzica na *Idernowie* i *Powerowie*, który miał Sieniuciankę za sobą, a ten i z potomkami swemi wyniósł się w Ruskie kraje. Ten za ordynansem królewskim poszedł z pospolitem ruszeniem z Ruskich województw przeciwko Tamerłanowi, Królowi Tatarskiemu, do Polski gwałtownie się przebierającemu, złączywszy się z Bogdanem hospodarem Wołoskim, a że na przeprawie przez Dniepr dostało mu się potkać niespodziewanie z dwiema hetmany, Bogdanem i Batym, za Bożą pomocą ich wojska zniósłszy, i tam porzuciwszy Bogdana, (bo był zachorował,) przeprawy przebywszy z ochotnikiem, 25 mil Tatarów gromił, i do wiecznego przymierza Tamerłana przywiódł; dla czego tej dzielnice Bogdan mu wiecznemi czasy, za przywilejem królewskim ustąpił, a ta dzielnica od Tatarów ich językiem nazwana *Kutnary*, to jest Kucieńskie pola, jako się tak podziśdzień zowie, trwała taż possessya w tym domu więcej jak przez 200 lat *jure naturali haereditario*, a że *hostilitates* nastąpiły, tak to wszystko odpaść musiało. Pisali się (jako *vestigia* znajdują się) antecessorowie tego domu z *Kutnow* w Czechach, z *Kutna* w Polszcze, z *Kutnar* w Wołoszech hrabiowie, ale by siła wyliczać, jako się ten dom rozrodził, do samych tylko idę z *Kutna* sukcessorów, bo ich wiele w różnych województwach, a najbardziej przez ożenienia, osiadło. Janusz miał syna jednego z *Leszczyńską*, Wojciecha, wojewodę Brzeskiego Kujawskiego; 2*do voto* z *Gorkowny* starostę Kłodawskiego Jana, ten zginął pod Kruświcą. Wojciech wojewoda Brzeski, miał dwóch z *Przyjemskiej*, Mikołaja wojewodę Sieradzkiego, i Jana kanclerza koronnego, z *Tarnowskiej*. Mikołaj wojewoda Sieradzki, miał trzech synów z księżny *Czarnkowskiej*, Tomasza wojewodę Brzeskiego, który był do Prus komissarzem, na odebranie zamku Malborskiego, z Ostrorogiem wojewodą Halickim, od Władysława Jagiełły, drugiego Pawła marszałka nadwornego, trzeciego Mikołaja, podskarbiego koronnego. Mikołaj podskarbi w. koron. miał z *Granowską* synów dwóch, Jędrzeja kasztelana Wojnickiego, podskarbiego w. koron. Sądeckiego, Spiskiego, Zatorskiego, Oświecimskiego, Bydgowskiego starostę, wielkorządzcę Krakowskiego, który miał jednę córkę Elżbietę, a poszedłszy za książęcia Zegańskiego, ta urodziła matkę Karola III. Cesarza Chrześcijańskiego, i Klemensa IV. Papieża; drugiego Pawła hrabiego z *Kutna*, wojewodę Łęczyckiego, generała Wielko-Polskiego. Paweł miał Jana wojewodę Poznańskiego, i Winentego kasztelana Byd-

gowskiego z księżny *Koreckiej*, ten zginął pod Warną z Królem Władysławem. Jan wojewoda Poznański, miał jednę córkę, którą wydał za Konrada książęcia Pomorskiego. Wincenty kasztelan Bydgowski, miał trzech synów, Tomasza wojewodę Płockiego, Mikołaja wojewodę Łęczyckiego, generała Wielko-Polskiego; który wprowadził Władysława na Królestwo Czeskie, syna Kazimierza Króla Polskiego, z wojskiem Polskiem: bo to Królestwo chciał posiąść Matyasz Król Węgierski; trzeciego Sebastyana podkomorzego Sendomierskiego, hetmana pod Grundwałd, od którego ten herb ma swoje nazwisko. Mikołaj miał syna jednego Jana, kasztelana Sochaczowskiego, i trzy córki; jedna poszła za Lanckorońskiego wojewodę Krakowskiego; druga za Rytworowskiego marszałka nadwornego, trzecia za Hotylskiego kasztelana Zarnowskiego, z Połubińskiej. Jan kasztelan Sochaczewski miał czterech synów, Dominika marszałka nadwornego, Olbrychta starostę Sieradzkiego, Zygmunta wojewodę Rawskiego, Rafała koniuszego koron. z *Rozrażewskiej*.

Zygmunt wojewoda Rawski, miał Mikołaja wojewodę Łęczyckiego, generała Wielko-Polskiego; ten miał córkę jednę Zofią, która była za Floryanem Zamojskim kasztelanem Bełzkim, a ta *sterilis;* drugiego Stanisława posła do Szwecyi o oddanie Inflant i Estonji od Króla Stefana, ten potem był wojewodą Rawskim; trzeciego Olbrychta podkomorzego koronnego, którego córka jedynaczka poszła za Herburta *sterilis*, z księżny Czartoryskiej.

Stanisław miał Jerzego starostę Kruświckiego z *Grudzińskiej;* Jerzy Kuciński, starosta Kruświcki, Elżbietę *Krasińską*, wojewodzankę Płocką, to jest Stanisława Krasińskiego, wojewody Płockiego córkę, z której Jędrzej Kuciński, kasztelan Gostyński, syn tegoż Jędrzeja, Stanisław podstoli Gostyński, i wnuk Józef z *Rębowskiej* urodzony. Syn drugi Jerzego Kucińskiego, starosty Kruświckiego, z Elżbiety *Krasińskiej*, wojewodzanki Płockiej, Mikołaj, starosta Kruświcki, mający syna i córkę, to jest Jana podczaszego Gostyńskiego, którego córka Maryanna za Brodowskim, cześnikiem Buskim, i Ewę żonę Jana Franciszka Morykoniego.

Notandum, iż Mikołaj Kuciński, starosta Kruświcki dziad Franciszki *Dzierżanowskiej* rodzony, miał za sobą *Tarnowską* hrabiankę, *primo voto*, z którą zostawił Jana; *secundo Musulankę*, z którą Stanisława; *tertio Owsianą*, z której Ewę dzisiejszą Morykonią, wojską Wilkomierską, matkę tejże Franciszki Dzierżanowskiej, łowczyny Liwskiej.

Andrzej Kuciński, brat Mikołaja rodzony, kasztelan Gostyński, zostawił Bogusława, który miał za sobą *Rębowską*, z której Antoni starosta Pokutyński, miał za sobą *Wyszotrawczankę*, wojską Bracławską, i Maryannę za *Rozwadowskim*, cześnikiem Lubelskim, a potem *in viduali statu* będąc tenże Bogusław, był kanonikiem, a proboszczem Lancuckim: drugiego syna Stanisława tenże Andrzej zostawił podstolego Gostyńskiego, który miał za sobą *Kownacką*, podstolankę Mścisławską, z którą miał syna Józefa, i córkę Teresę. Ten Andrzej kasztelan Gostyński, zostawił córek dwie, jednę Teresę, która była 1*mo voto* za Rozwadowskim, starostą Szmeltyńskim, pułkownikiem: 2*do* za Nenchą podkomorzym Inflantskim, generałem majorem, ta

sterilis: drugą Annę zakonnicę Ś. Brygitty, konwentu Lubelskiego, ta zmarła. Miał za sobą Andrzej kasztelan Gostyński Słoniewską, której rodzona siostra była za Franciszkiem Gałeckim, wojewodą Poznańskim. — To *Duńczewski.*

W roku 1778. Józef Kuciński podczaszy Łęczycki. — Mikołaj stolnik Bielski. — *Krasicki.*

Kuczborski *herbu Ogończyk*, w Dobrzyńskiej ziemi. *MS. o Familiach Pruskich*, to o nich powiada, że się hełmem różnią od inszych Ogończyków; bo ręce zbrojne i rozszerzone nie trzymają pierścienia jak w Ogończyku. Tomasza chorążego Dobrzyńskiego 1632. chwali *Okolski*, że był wielki wojownik. Walentego Kuczborskiego wspomina *Hozyusz* 1568. *in Epistol. tom. 2. fol.* 252. był archidyakonem Pomorskim, kanonikiem Krakowskim i Warmińskim, umarł r. 1573. w Krakowskiej katedrze pochwany. *Baran. Constit. Synod. Vladisl. fol.* 57. *Ara gratitud. Coll. Bransberg.* wydał do druku *Katechizm według uchwały Concilium Trydentskiego in fol.* 1568. *i kazania swoje Polskim językiem* żarliwości pełne. *Starowol.* z czego poznać co zac i w nauce i w wymowie i pobożności był prałat. Jan biskup Chełmiński już był nominowany na biskupstwo Płockie, ale go tym czasem śmierć zaszła w roku 1624. pochowany w Toruniu u Ś. Jana, gdzie sobie taki nadgrobek kazał, napisać: *Hic jacet Joannes Kuczborski, Episcopus Culmensis peccator, oretur pro eo:* na pogrzebie swoim zakazał, żeby żadna muzyka nie grała, ale tylko, żeby duchowieństwo śpiewając, zwykłe ceremonie przy trumnie odprawili, szczypie go *Piasecki*, że wielkie pieniądze na swoim biskupstwie, a tylko przez lat dziesięć na niem siedząc, zebrał; pięćkroć stotysięcy czerwonych złotych, czyli też pięćkroć stotysięcy Polskich zapisał Zygmuntowi III. Królowi, pominąwszy swoich własnych synowców: podobno dla tego, że się spodziewał, że Król Zygmunt, pamiętając na jego uczynność ku sobie, miał im więcej faworów Pańskich świadczyć: to *Piasecki* a jeszcze z swego tylko domysłu, podobno mówi dla tego: nie wiedząc nawet pewnie jak wielką summę posłał Zygmuntowi Kuczborski. To jest prawda, że znaczną summę zebrał był ten biskup, to z dziedzicznych dóbr swoich, to z biskupich, za industryą sławnego w ekonomji gospodarskiej Sebastyana Krzywkowskiego miecznika Płockiego, przecież nie pięćkroć stotysięcy czerwonych, jako pisze *Piasecki:* bo by ta summa wyniosła na naszą teraźniejszą monetę dziewięć milionów, co czy mogło być, niech każdy osądzi: którą żeby był na chwałę Boską wyszafował, takim go widzeniem P. Bog upominał. Posyła po coś chłopca swego do skarbu, ten na szkatułach widzi osobę Kuczborskiego siedzącego, którego w po-

koju odszedł: wraca się nazad do Pana, daje mu znać, co widział: idzie sam Kuczborski i gdy toż samo obaczył, rzekł. Tylko też tyle pociechy masz z pieniędzy moich poczwaro, więcej się nie spodziewaj. Od tego czasu co mógł, to kościołom, duchownym i zakonnikom z swoich zbiorów sypał: Toruńskiemu naszemu kollegio dziesięć tysięcy wyliczył na sustentacyą alumnów dwanaście w konwikcie, i znowu drugie dziesięć tysięcy na sustentacyą ubóstwa, tyleż do Grudziądza, pięć tysięcy do Malborka, i znowu dziesięć tysięcy na tęż intencyą. Umierając zaś, żadnego kościoła klasztoru, szpitala w swojej dyecezyi nie zostawił, któregoby słuszną jałmużną nie opatrzył: resztę swoich pieniędzy Zygmuntowi III. Królowi posłał, nie dla inszej racyi, tylko dla tej, jakom w jego tastamencie czytał, żeby ich był ten Król, na ubogich wysypał, tyle dufał Pańskiemu sumieniu, na którem się pewnie nie zawiódł ten biskup. Żadnemu z krewnych swoich nic nie zapisał, szczególnie synowcowi swemu, na pamiątkę biskupstwa swego, kazał dać krzyż biskupi z łańcuszkiem. Z tego poznać, jak go niewinnie *Piasecki* określił piórem swojem*). *Janczyński in MS.* powiada, że na zakon nasz szczególniej był łaskawym, on Toruńskie kollegium rozprzestrzenił; on naszych do Malborka, on do Bydgoszczy pierwszy wprowadził, i szczodrobliwą ręką prowidował.

*) Żeby okazać nieważność zarzutu Piaseckiemu uczynionego, kładzie się tu text jego: — „*Nec multo post decesserat etiam Johannes Kuczborski episcopus Culmensis — Peculii vero sui praedivitis nempe quingentorum millium nummerum aureorum, seu florenorum communium Polonicorum — constituerat haeredem Regem Sigismundum.*" — Niewiadomo dla czego Piasecki w wielu miejscach swojej historyi nazywa czerwone złote, złote zwyczajne, tu zaś obwieszcza dokładnie istotę summy 500,000 Złotych „*seu florenorum communium Polonicorum.*" Niepotrzebnie więc Niesiecki milionami brząknął. Biskupstwo Chełmskie i naówczas było intratne, i bardziej może niż teraz ile przed wojnami Królów Szwedzkich. Że 500,000 Zł. Kuczborski w 10 lat zebrał, rzecz była ku podziwieniu, mówi Piasecki, ale ta mowa uszczypnienia żadnego w sobie niezawiera; bardziej ten zdaje się szczypać, który text opacznie tłomaczy. I to jeszcze służy do zniesienia zarzutu *Niesieckiego*, iż *Piasecki* kiedy czerwone złote wzmiankował dla różnicy zwyczajnych, dodaje *ducatorum seu aureorum hungaricorum:* i tak pisząc o śmierci Janusza Ks. Ostrogskiego kasztelana Krakowskiego, wyraźnie mówi: *in peculio autem suo numerato, reliquerat trecenta millia nummerorum seu ducatorum aureorum hungaricorum etc.* — Tego Kuczborskiego korrespondencya oryginalna z Rudnickim biskupem Warmińskim, znajduje się w bibliotece Helsbergskiej. — *Przypisek Krasickiego.*

Argentus de rebus Societatis fol. 393. Żarliwie o kościół swój stawał, osobliwie na sejmie 1620. wymógł nawet, i to, żeby w Toruniu do chorych publicznie noszono Najświętszy Sakrament, którego przedtem i prywatnie dla swawolnych kup, z ostrożnością nosić musiano: był wprzód scholastykiem Gnieźnieńskim, archidyakonem Warszawskim, proboszczem Krakowskim. W roku 1615. w Sierpsku przy obrazie Matki Boskie zawiesił bogatą tablicę *Ł. Paprocki Łaski fol.* 55. Stanisław kasztelan Sierpski 1633. temu gdy na nogi tak zapadł, że bez kuli stąpić nie mógł. Ksiądz Mikołaj Lancycy Soc. Jesu z nagła kulę wyrwał i na nogi uzdrowił. Collegio Płockiemu Soc. Jesu z łaski swojej, więcej niż dziesięć tysięcy wyliczył; miał za sobą Dulską, z tej córka dostała się w małżeństwo Janowi Działyńskiemu wojewodzic Chełmińskiemu, tenże Ks. Lancycy na oczy ją uleczył. *Kojał. lib.* 3. *cap.* 10. *fol.* 321. i synów dwóch: Macieja i Jana. Z tych Maciej był także kasztelanem Sierpskim, syn jego Jakób pojął Katarzynę Oborską kasztelankę Warszawską roku 1677. *Acta Castrens. Cernensia.* N. była za Walentynem Koczorowskim. Maryanna z Kuczborskich Zelska trzydzieści i sześć tysięcy kollegio naszemu Grudziądzkiemu zapisała koło roku 1660. *Histor. Collegii.* Kuczborska była za Balińskim Michałem herbu Ogończyk. Kazimierz podczaszy Dobrzyński Jan i Wojciech, Stanisław łowczy Płocki, i Władysław r. 1674. Felicyan miecznik Grodzieński, starosta Bułakowski, o którym *Konstytucya* 1678. *fol.* 15. i 1683. *fol.* 11. Jan kasztelan Rypiński, synowie jego Jakób i Jędrzej. N. podkomorzy Zakrocimski roku 1724. Elżbieta kasztelanka Rypińska Łukasza Gajewskiego kasztelana Santockiego małżonka, miał za sobą kasztelan Rypiński Rozalią Tarnowską podczaszankę Dobrzyńską, miał to być brat rodzony biskupa Chełmińskiego.

W roku 1788. Marcin wojski Płocki. — Michał stolnik Raciązki. — *Przypisy Krasickiego.*

Kuczewski *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie. Michał Kuczewski podstarości Wiski 1609. *Const. f.* 928. Stefan, Kasper, Wojciech, Piotr roku 1632. Alexander, Mikołaj i Jerzy roku 1648. Jakób, Samuel, i Józef Kuczewski roku 1674. Jan deputat na trybunał koronny roku 1725. Jędrzej opat Świętokrzyski umarł 1576. *Okol. tom.* 3. *fol.* 77. N. Hieronima Kobielskiego podczaszego Bielskiego małżonka. Franciszek podczaszy Chełmski 1674. N. miał za sobą Zofią Łużecką sędziankę ziemską Drohicką.

W roku 1788. N. Kuczewski strażnik Trocki. — Ignacy wojski Krasnostawski. — *Krasicki.*

Kuczkowski *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem województwie. N. Kuczkowska Dębińskiego kasztelana Krakowskiego małżonka. Stanisław żupnik Krakowski 1587. podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego, *Constit. f.* 422. umarł 1607. któremu syn Mikołaj dworzanin królewski, starosta Wojnicki, nadgrobek wystawił u OO. Dominikanów w Krakowie w kościele S. Trojcy. Żarki dobra przedał Korycińskiemu kasztelanowi Oświecimskiemu, a potem, żyjąc bezżenie zszedł z tego świata. *Baranow.* Jerzy dziedzic na Kuczkach Kuczkowski koniuszy królewski 1602. *Starowol. in Monum. f.* 676. Samuel podstarości Sendomierski, a potem surrogator Grodzki tamże *Constit.* 1623. *f.* 14. N. Kuczkowski 1648. pod Korsuniem wzięty w niewolą. *Kochows. climac.* 1. *lib.* 1. Mikołaj i Jan 1648. Alexander Regent kancellaryi Sendomierskiej i Jędrzej 1674. Tomasz rektor kollegium Krosieńskiego w zakonie naszym umarł w Kaliszu r. 1692. Anna, Urszula, Krystyna zakonnice u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie. Jędrzej miał za sobą Zofią Wiktowską pozostałą wdowę po Dębińskim podkomorzycu Sendomierskim, z tej zostawił syna Mikołaja, który szwankowawszy z konia, umarł: i córek trzy, jedna z nich była Zofia także za Kuczkowskim Samuelem sędzią Sendomierskim, od którego tylko się córka została, która się dostała Alexandrowi Borowskiemu podkomorzemu Sendomierskiemu herbu Abdank. Druga Katarzyna, która Franciszkowi Czyżowskiemu herbu Topor, a po nim Malczewskiemu, 3*tio voto* Dąbskiemu kasztelanowi Wojnickiemu umarła 1733. Trzecia Anna Karwickiemu kasztelanowi Zawichojskiemu zaślubione. Stefan brat rodzony Jędrzeja, żona jego Justyna Gajewska, z tej synowie Tomasz temi czasy w zakonie naszym rządził kollegia Rawskie i Krasnostawskie. Drugi Alexander, trzeci Filip i córki Grabowska, Gaszowska i Sułkowska.

Kuczkowski *herbu Wężyk*, w Wielkiej-Polszcze. Jadwiga Kuczkowska temi czasy była za Franciszkiem Miaskowskim herbu Bończa. N. miał za sobą Koźmińską. Franciszka żona, Bogusławska.

Niewiadomo do którego herbu należą: Jan Kuczkowski w r. 1778. kanonik Łucki. — Stefan viceregent Inowrocławski. — Jan wojski Rypiński. — Stanisław podczaszy Pilznicki, spłodził córkę będącą za Nieborowskim, syn podkomorzy król. miał za sobą Pruszyńską, ale się to małżeństwo rozeszło. — *Przypisy Krasickiego.*

Kuczuk *herbu Siostrzeniec.* Kuczuk dworzanin pokojowy u Jagiełła Króla. Kuczuk rotmistrz nad jazdą w owej przegranej naszych pod Chojnicami 1454. pojmany od Krzyżaków, gdy się tym czasem z niemi uganiał i zabawiał, pó-

kiby był Król Kazimierz, którego gonili, nie uszedł. *Stryjkow. f.* 621. i 624. *Kojał. p.* 2. N. Kuczuk z innemi Litewskiemi posłami domawiał się na sejmie Piotrkowskim restytucyi Podola. *Cromer lib.* 25. *Stryjkow. fol.* 439. Maciej Kuczukiewicz poselstwo do Moskwy odprawował 1499. Eliasz Kucza metropolita Ruski 1577. Kuczuk Siestrzenowicz człowiek uczony, wydał niektóre rzeczy do druku po łacinie i wierszem Polskim.

Kuczyński *herbu Ślepowron*, w Podlaskiem województwie. Floryan z Gąsiorowa wziąwszy w zasługach dobra Kuczyn, od Witolda książęcia Litewskiego, pierwszy się Kuczyński zwać począł. Kwitnęli potem tamże w Podlaskiem Maciej, Jędrzej, Marcin, Abraham Kuczyńscy 1648. a w roku 1674. podpisali elekcyą Jana III. Adam, Wojciech, Jan, Lenard, Mateusz, Stanisław. Alexander z Jadwigi Świnołęskiej spłodził syna Walentego, podsędka ziemskiego Drobickiego, w roku 1676. był podstarościm Drobickim *Constit. fol.* 23. na komissarskich, poselskich funkcyach wsławiony, skończył wiek swój 1688. podczas deputacyi swojej w Lublinie z Joanny Niemierzanki córki: Jana Niemiry stolnika Podlaskiego, zostało się synów jego dwóch: Wiktoryn i Marcin i córka Eufemia Franciszkowi Olędzkiemu stolnikowi Łukowskiemu zaślubiona. Wiktoryn najprzód łowczy, dalej podstoli Mielnicki, potem chorąży tejże ziemi, więc podkomorzy Drobicki, temi czasy gdy to piszę kasztelan Podlaski, które krzesło wziął po Kosakowskim, na zakon nasz w Drobiczynie dobroczynny. Aniela Chądzyńska Jana podstolego Drobickiego córka, wnuka Jędrzeja wojewody Podlaskiego ma córek dwie: z których Maryanna dostała się w małżeństwo Janowi z Cygembergu Zaleskiemu stolnikowi Nurskiemu, a teraz kasztelanowi Wiskiewu, Barbara Stanisławowi Brzezińskiemu chorążemu Nurskiemu, i synów piąciu, Jana podczaszego Mielnickiego, Mikołaja podstolego Drohickiego, żona jego Ludwika Szujska chorążanka Brzeska Litewska. Stefana w zakonie Soc. Jesu, Kazimierza, i Leona. Marcin brat kasztelana najprzód Wojski Mielnicki, pisarz grodzki Brański, deputat na trybunał koronny 1712. potem stolnik, teraz chorąży Bielski, poseł na konwokacyą 1733. ma za sobą Konstancyą Gąssowską podkomorzankę Bielską. Chryzostom zakonu Franciszkańskiego jest jego w druku: *Chloris caelica, seu oratio de B. Salomaea Regina Haliciae* 1673. *in 4to Cracoviae*. Kuczyńska Joanna łowczanka Drohicka Walentego Godlewskiego, sędziego ziemskiego Nurskiego małżonka. Katarzyna Franciszka Wessla kasztelana Ciechanowskiego.

Mikołaj Kuczyński podstoli Drohicki syn Wiktoryna, kasztelana Podlaskiego, ten z Ludwiką *Szujską* chorążanką Brzeską Litewską spłodził trzy córki: z tych Elżbieta za Zalewskim, druga za Matuszewiczem, trzecia zakonnica, i synów trzech: Wiktoryna chorążego Drohickiego kawalera orderu Śgo Stanisława, który był posłem na sejm 1788. roku. Drugiego Józefa starostę Jadowskiego. Trzeciego Ignacego chorążego Mielnickiego, był posłem 1788. roku.

Kazimierz z *Kuczyna* Kuczyński podkomorzy Bielski, syn Wiktoryna kasztelana Podlaskiego, poseł na konwokacyą 1733. z ziemi Drohickiej, ten z N. *Narzymskiej* spłodził syna Józefa i córkę Barbarę za Michałem Starzeńskim starostą Brańskim.

Leon na *Kuczynie* Kuczyński stolnik Mielnicki, deputat na trybunał koronny 1754. roku z województwa Podlaskiego, był chorążym znaku huzarskiego, potem podkomorzym Podlaskim, umarł 1777. roku, miał za sobą Magdalenę *Kossakowską*, chorążankę Wołyńską, Józefa Kossakowskiego i Wiktoryi *Kniahynińskiej* córkę, z tą spłodził dwie córki: Konstancyą za Jakóbem Ciecierskim stolnikiem Drohickim, drugą Wiktoryą za Adamem Szydłowskim starostą Mielnickim, synem Teodora Szydłowskiego wojewody Płockiego, i synów trzech. 1. Antoniego stolnika Mielnickiego, który podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Podlaskiem. 2. Dominika starostę Zurobickiego. 3. Felixa miecznika Drohickiego, który był deputatem na trybunał koronny 1789. roku z województwa Podlaskiego, ten z N. *Jabłonowską* kasztelanką Wiślicką bezpotomny. — *Wielądek.*

Kudbryn *herbu Jastrzębiec.*

Kudelski *herbu Ślepowron*, w ziemi Drohickiej. Alexander, Jędrzej, Stanisław Kudelscy 1648. Samuel 1674. Kazimierz 1705. Józef w Krakowskiem 1733. N. miał za sobą Zawiszankę herbu Półkozic.

Kudrewicz *herbu Łabędź*, z tą jednak różnicą, że w hełmie kładą trzy pióra strusie. Są w Kowieńskim powiecie jako świadczy *Kojał. in MS.* Samuel Kudrewicz rotmistrz pancernej chorągwi 1658. *Komput Wojska.* Józef pisarz grodzki Żmudzki, Mikołaj pisarz ziemski Kowieński 1648. Kazimierz pleban Miński, sekretarz królewski jeździł do Leopolda Cesarza w prywatnem poselstwie od Króla Polskiego.

Kudrzycki, w województwie Trockiem. Kudrzycki w Trockiem, podpisał elekcyą Władysława IV.

Kukalski *herbu Prawdzic*, w ziemi Liwskiej.

Kukliński *herbu Prawdzic*, w województwie Płockiem. Jakób Kukliński podstoli Zakrocimski. Paweł podstoli Mielnicki, miał za sobą Elżbietę Młodzianowską, z którą 1651. zapisali Malborskiej naszej rezydencyi dwadzieścia i pięć tysięcy: brat Pawła, Stanisław w zakonie naszym. Proboszcz w Krakowie u S. Barbary, wydał do druku *Życie Tomasza Oborskiego Suffragana Krakowskiego*, gdzie w pre-

facyi namienia, że był bliską krwią z nim złączony, *in* 12. *Cracoviae* 1663. Jan z Łabiszyna Kukliński stolnik Ciechanowski 1674. Kuklinowska, *Okol. tom.* 1. *fol.* 224. Jana Dzierżanowskiego małżonka. N. Kuklińska Pawła Jabłonowskiego rotmistrza królewskiego. Barbara Jakóba Krasińskiego kasztelana Ciechanowskiego.

Kukowski *herbu Jastrzębiec*, na Dobrzyńskiem w Podlaszu i Litwie. Wojciech z Gorski Kukowski 1632. w Podlaskiem. Balcer w Litwie synów miał czterech: Jana, Adama, Kaspra i Samuela: z tych Jan w Grodzicńskim powiecie.

Kukwa *herbu Półkozic*, w księztwie Litewskiem. Wołczek Kukwa pierwszy z Panów Litewskich, herb ten na siebie i na dom swój przyjął 1413. *Stryjk. fol.* 542.

Kul *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem województwie. Ci się Niemstami zowią. N. Niemsta starosta Warszawski umarł roku 1583. córka jego była zakonnicą w Krakowie u Ś. Ducha. Jerzy Stefan Niemsta sędzia ziemski Zatorski, tego córka Jędrzejowi Niewiarowskiemu zaślubiona: brat jego Jan miał za sobą Elżbietę Niewiarowską, z którą zostawił potomstwo, trzymał za Warszawą Radzików od Zygmunta III. sobie za wierne zasługi dany. Trzeci ich brat Mikołaj, pojął Ługowską córkę Stanisława. Czwarty dziedzic na Piołynie. *Baran.* Waleryan Kul z mniejszego Książa, zmarłemu 1584. nadgrobek wystawiony w Krakowie u Ś. Trojcy. *Starowol. in Monum.* a dawniej jeszcze za Jana Radlicy biskupa Krakowskiego. Kul proboszcz Ś. Floryana i kanonik Krakoski.

Kulczycki. N. Kulczycki władyka Piński przed Ciechanowiczem, gorliwy o unią. Krzysztof skarbnik Czerniechowski. Jan z Kulczyc Kulczycki 1674. w województwie Brzeskiem Kujawskiem.

Kulesza *herbu Ślepowron*, w Podlaskiem najprzód kwitnęli, ztamtąd jedni się z nich w Przemyslkiej ziemi, drudzy w Litwie rozrodzili. Jan Kulesza wojski ziemi Bielskiej, *Constit.* 1618. potem chorąży Bielski, poseł na sejm 1627. *Constit. fol.* 8. Stanisław wojski Ostrzeszowski, komissarz do granic z sejmu 1661. *fol.* 25. Alexander oboźny Upitski 1685. *Constit. fol.* 9. Józef najprzód łowczy a potem sędzia ziemski Smoleński. *Constit.* 1690. *fol.* 17. Kulesza siostrzeniec Jakóba Suszy władyki Chełmińskiego, archimandryta Żydaczewski r. 1671. Jan starosta Olszkiński r. 1703. *Constit. fol.* 16. Piotr Kulesza Soc. Jesu obozowy missyonarz, Zamojskiemu i Żółkiewskiemu hetmanom siła do wiela wygranych dopomógł; kiedy przed wszystkiemi szykami, sam tylko krzyż w ręku przed niemi niosąc, pierwszy heroicznie

na nieprzyjaciela nacierał, i drugim serca dodając, do batalji przywodził, sen u niego pospolicie pod golem niebem, konia u ręki uwiązawszy, zdrowie niewczasami obozowemi zahartowane, miłość i kredyt u ludzi wojskowych taka, że gdzie chciał, mógł ich snadno nakłonić. Drugi w zakonie tymże Karol Kulesza przeniósł się na lepsze życie w Brześciu 1717. Trzeci Jan Aloizy wydał do druku: *Wiara prawosławna, pismem Świętem, Soborami, Ojcami ŚŚ. i hystoryą Kościelną objaśniona, w Wilnie in 4to* 1704. Kazimierz, Władysław 1700.

W roku 1778. Antoni Kulesza sędzia pograniczny w województwie Bracławskiem. — Onufry sędzia ziemski Smoleński. — *Krasicki.*

Kulewski *herbu Strzemię.* Są w powiecie Sądeckim. Teodor Kulewski miał za sobą Pogroszewską, ale z nią żył bezpotomnie. *Baranow.*

Kulikowski *herbu Drogomir.* Marcin z Kulikowa kasztelan Gnieznieński 1413. podpisał przywilej Hrodelski, u *Łask. w Statut. fol.* 127. Zofia dziedziczka Kulikowa, była za Oporowskim Janem wojewodą Brzeskim Kujawskim. *Acta Terrestr. Leopol.* N. dziedziczka na Gołogorach, Jędrzeja Oleśnickiego, herbu Dębno, małżonka. Alexander Uszak Kulikowski sędzia grodzki Krzemieniecki, żona jego Teodora Dedetkałowna 1622. *Monimen. Coll. Ostrog.* Michał Uszak pisarz grodzki Piński, poseł na sejm Lubelski 1703. Jerzy w Pińskiem 1632. Jan w ziemi Łomżyńskiej. Jan, Jędrzej w Wołyńskiem 1632. Jan podsędek ziemi Wiskiej 1674. Franciszek i Jan 1700. Daniel łowczy Bracławski 1723.

W r. 1788. Antoni Kulikowski krajczy Piński. — *Krasicki.*

Kuliński *herbu Odrowąż.* Kulińska herbu Odrowąż, Stanisława Baryczki małżonka. *Tylkow. dedic. Physicae.*

Kuliński *herbu Pokora.* Jędrzej Kuliński, z księztwa Mazowieckiego na Podolu osiadł, żona jego Teresa Wielochowska, z tej synowie Józef i Alexander w zakonie naszym, i córka Rozalia, za Michałowskim cześnikiem Winnickim.

Kulmiński *herbu Dąb*, z tą tylko różnicą, że po lewej stronie dęba jest lampart, czyli ryś, jakby się na drzewo wspinający, ogon u niego scentkowany między nogami. Takem go widział w Gdańsku w kościele Dominikańskim przy ołtarzu, który Marcin Kulmiński wystawił i nadał.

Kulnow *herbu Lubicz.* Kulnowi deputatowi na trybunał Litewski 1679. ten herb widziałem przypisany.

Kulwiec Ginwill, patrz **Ginwill** Tom IV. stron. 119.

Kulwiński *herbu Bończa*, tylko że jednorożec w prawą bieży; w księztwie Litewskiem w powiecie Kowieńskim dom rozrodzony. Z tych Wojciech Kulwiński 1589. poborca, *Constit. fol.* 558. Jeden z nich 1679. był deputatem na trybunał koronny. Kazimierz, Antoni i Eliasz strukczaszy Kowieński 1700.

Kułak, w powiecie Wilkomierskim. Samuel Kazimierz, Jan Kazimierz, Floryan Wacław, Kułakowie podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Piotr Kułakowicz w Poznańskiem województwie 1697. Alexander miecznik Mścisławski i Jerzy 1700.

Kumarnicki *herbu Sas*, mówiłem pod Komarnickiemi o nich, tu przydaję Dymitr Komarnicki miał za sobą Annę Broszniowską, z tą spłodził córkę Katarzynę Jaworską i synów dwóch Teodora i Bazylego, ten długo wojenną traktował, umarł 1709. złączył się był dożywotnie z Zofią Bachynowską rodzoną siostrą Jakóba pisarza ziemskiego Kijowskiego i drugiego Jędrzeja i Dominikana z Wyszpolskiej Katarzyny urodzoną, ta mu powiła kilka córek, Katarzynę 1*mo voto* Słotwińską, 2*do* Zańskowską; Anastazyą 1*mo voto* Wyleżyńską, 2*do* Głuchowską, 3*tio* Malinowską, 4*to* Burkułową, i synów Prokopa, ten z Iwonianką trzech synów zostawił: Stefana, ten na chlebie rycerskim czas niejaki strawiwszy, wstąpił do zakonu Ś. Bazylego, gdzie i życia dokonał, Jerzego męża rycerskiego i Teodora Antoniego. Tych zaś brat stryjeczny Eliasz Komarnicki cześnik Żydaczewski *sterilis*, i Jan podczaszy Trembowolski. Kwitnęli także Paweł wojski w Lawrowskiem monasterze, do którego sto tysięcy zapisał, pogrzebiony. Fagierasz, po którym znaczną fortunę jego same trzy córki dziedziczyły.

Kunat *herbu Topor*, a podobno już temi czasy Kunaszewski. Tobiasz Kunat dziedzic na Siemianowce. *Monim. Coll. Leopol.* Marcin Kunat sławny rotmistrz, z Mieleckim hetmanem Tatarów szczęśliwie gromił: pierwsza żona jego Taszycka, druga Łaska wojewodzanka Sieradzka wdowa po Włodku staroście Kamienieckim z obiema jednak potomstwa nie zostawił. Od tych Kunatów znać poszli Wyrozębscy: bo się też Kunatami zowią Mikołaj Kunszewski komornik Halicki 1636. Jan miecznik Bracławski z sejmu komissarz do granic od Węgier, *Constitut.* 1690. *fol.* 18. N. Czołhańskiego małżonka.

R. 1382. Kunat podsędek Kaliski podpisał konfederacyą po śmierci Ludwika Króla. — *Vol. I. pag.* 59. — *Krasicki.*

Kuńczewicz *herbu Łabędź*. Przodek ich Ginnejd, którego wspomina unia pierwsza z Koroną w roku 1401. dla

tego nazwany Kuńcza, że ostatni między Panami Litewskiemi za Króla Jagiełła chrzest święty przyjął, i na końcu. Syn jego Ginejd Kuńczewicz w roku 1413. przyjął był na siebie i na cały dom swój na sejmie Hrodelskim herb Zaręba; ale gdy Witolda wielkiego książę. Litewskiego, z wojskiem do Prus przeciwko Krzyżakom ciągnącego, przeprowadził przez wody i błota, bez żadnej szkody w ludziach, ten mu w nadgrodę tego, Łabędzia w herbie nadał, którego się do tych czas potomstwo jego trzyma. Maciej Kuńczewicz cywun Trocki poseł do Moskwy za Alexandra Króla 1502. i 1503. nie zostawił potomstwa. Bogdan brat jego był kasztelanem Smoleńskim (niemasz roku, znać jednak że koło roku 1510.) zostawił syna Iwana, ten od Zygmunta za rycerskie odwagi wziął wiecznością wsi niektóre w starostwie Kowieńskiem, miał synów dwóch Iwana starostę Jurborskiego Konwolskiego, leśniczego Kowieńskiego, i Fiedora, od którego był Jakób chorąży Grodzieński, *Constit.* 1613. tego zaś synowie byli Mikołaj podkomorzy Piński, komissarz z sejmu 1638. *Constit. fol.* 19. i Krzysztof rotmistrz waleczny. Jakób Kuńczewicz trzeci brat Macieja i Bogdana kasztelana Smoleńskiego, koniuszy Litewski, synowie jego z Sapieżaki Michał i Mikołaj, z tych Mikołaj dwie tylko córki spłodził, jednę Barbarę Naruszewiczową podskarbinę Litewską, drugą Talwoszową. Michał zaś z Kniebini Kurpskiej, zostawił synów trzech: Jana, Jakóba i Macieja. 1. Jan podkomorzym był Nowogrodzkim, syn zaś jego Samuel sędzią ziemskim Lidzkim i wielkim mowcą, Anna Połubieńska podkomorzanka Lidzka sześciu mu synów powiła. Konstantego, Jana, Dominika, Kazimierza, Krzysztofa i Michała. 2. Jakób chorąży Grodzieński. 3. Maciej, tego synowie Balcer i Jakób. Balcer był podstarościm Oszmiańskim. Jakób najprzód chorąży dalej podkomorzy Lidzki starosta Koniawski, potem kasztelan Miński wkrótce nakoniec wojewoda Brześciański, syn jego Jakób starosta Koniawski i Dubicki miał za sobą Joannę Wołowiczownę stolnikownę Litewską. *Histor. Sapieh. part.* 3. *f.* 77. o wojewodzie Brześciańskim pisze, że miał za sobą Elżbietę Mikołaja Sapiehy pisarza polnego Litewskiego córkę, pozostałą wdowę po Korsaku podkomorzym Połockim. Brat trzeci Balcera i Jakóba, którego syn był Maciej pisarz kapituły Wileńskiej kantor i prałat Smoleński mąż uczony. Kazimierz podsędek Lidzki 1674.i Marcellian. Okolski tu namienia, że są Kuńczewiczowie herbu Pierzchała, ale zda mi się że się myli. Michał zakonu Kaznodziejskiego jest jego *Kazanie w druku na pogrzeb. Stanisł. Wypiskiego pod tytułem Dobry i pobożny ziemianin* 1640. *in 4to w Warszawie.*

Kuńczewicz *herbu Róża.* Tego był herbu błogosławiony Jozafat Kuńczewicz archiepiskop Połocki i Witebski Greckich obrządków cóżkolwiek bądź, że go *Okolski* do Kuńczewiczów herbu Łabędź referuje, atoli *Susza* w życiu jego Różycem go wyraźnie pisze, z ojca Gabryela Kuńczewicza, matki Maryny, rodziców szlachetnych urodzony, których jednak niedostatek fortuny, do tego przycisnął, że w mieście Włodzimierzu na Wołyniu osiadłszy, w pobożności ćwicząc się Chrześcijańskiej, w roku 1580. tego syna spłodzili, i Janem na chrzcie świętym nazwali, Malusieńkim jeszcze będąc, gdy z rodzicami swemi do Cerkwi Ś. Piątnicy przyszedł, i obrazom się przypatrował, a osobliwie ukrzyżowanego Chrystusa; i pyta się coby to było, skoro mu powiedziano; że to była, Boga dla miłości i zbawienia ludzkiego na krzyżu zamordowanego figura: tak zaraz iskra ognista z krucyfixu na dziecinne jego piersi spadła, i tak rodziców zatrwożyła, że ognia w zanadrzu dziecięcia szukali, a nie nalazłszy, nie omylny sobie prognostyk, jak miał być gorącym i żarliwym na potem sługą Boskim, wzięli. Jakoż rosł potem w leciech, rosł w cnocie i pobożności, tak dalece, że nigdziej go prędzej nie znalazł, jako w Cerkwi albo modlącego się, albo zamiatającego albo posługującego; co w nim postrzegłszy obywatele tameczni, na wzór go i przykład innym dziatkom swoim stawiali. Podrosłego już rodzice do Wilna kupcowi bogatemu oddali, aby się był przy nim do kupiectwa przysposabiał; wszakże Jan, chęć większą w sobie czując do nabożeństwa więcej się modlitwą, czytaniem książek nabożnych bawił; o co nie raz od Pana surowie zgromiony, ba i chłostany, nic jednak z przedsiewzięcia swego nie upuścił: wszakże potem Pan cnotę w nim wielką rozważając, nie mając żadnego potomstwa, zakochawszy się w nim, już go dziedzicem swej całej fortuny czyniąc, z tem go potykał; atoli Jan wzgardziwszy tem wszystkiem i światem, wstąpił do zakonu Ś. Bazylego w monasterze Ś. Trójcy w roku 1604. pod rządem i posłuszeństwem metropolity Pocieja w unji zostającym, Jozafata imię na siebie wziąwszy; ślubami się zakonnemi obowiązał Bogu, w pięć lat potem na kapłaństwo poświęcony został. Zakonne życie swoje wielkiemi okrasił cnotami, a najprzód w celi swojej zamykając się wszystek się w bogomyślności niebieskiej zatapiał, tam już klęcząc już krzyżem leżąc, już się aż do krwi biczując, modlił; przez całe lat pięć żadnego napoju oprócz wody nie zażywał, i pewnie by był aż do śmierci przedsiewzięcia swego nie odmienił, gdyby mu byli starsi tej nad sobą surowości nie zabronili. W nocy na cmentarz za wielki ołtarz wycho-

dząc, tam boso, na śniegu, na mrozie, pod rynną na jednym kamieniu stojąc, albo też gołemi kolanami klęcząc, srogie i krwawe dyscypliny za grzeszników, i za nawrócenie do jedności narodu Ruskiego czynił. Tysiąc pokłonów na dzień, zwyczajem w kościołach Ruskich wziętym wybijał, tych słów językiem Słowieńskim zażywając: Panie Jezu Chryste synu Boży zmiłuj się nademną. Mięsa przez lat dwadzieścia i pięć zakonnego życia swego nie jadł, na gołej ziemi albo w włosienicy, albo w kapicy zakonnej pospolicie zasypiał; paskiem żelaznym ciało swoje ściskał, osobliwie w wigilie świąt uroczystych, albo gdy do ołtarza tajemnic przystępował. Gdy się takiego życia jego ostrego sława rozeszła, nierządna białagłowa do jego komorki przyszedłszy; do grzechu go namawiać poczęła, czyto chcąc cnoty Jozafata doświadczyć, czyteż lubieżności swojej zadosyć uczynić, zgromił jej niewstyd, jak należało święty Jozafat, a gdy to nie poprawiło bez czoła, bez wstydu żywą w białogłowię pokusę, postronkiem ją osmagawszy od siebie odpędził. Żarliwość zbawienia dusz ludzkich wielka w nim była, kiedy jeszcze tylko dyakonem będąc, na rynek już z potrzeby już z umysłu, wyszedłszy prostaczków zbierał, wiary świętej ich nauczał, od grzechu do pokuty gorącą mową swoją prowadził: szli za nim ludzie skruszeni do Cerkwi świętej Trójcy, gdzie do nóg upadając ojcom; aby spowiedzi ludzi sprowadzonych słuchali, prosił. Cóż kiedy kapłanem, a potem biskupem został; niewiem jeżeli który dzień minął, aby on kogo spowiedzi nie słuchał: bywało to często, że godzin cztery albo pięć słuchając naciśnionych penitentów, w tej sobie pracy nie tęsknił. W drodze nawet i na noclegach i popaskach, nim konie i czeladka posileni wytchnęli, on gospodarza z żoną i czeladką do spowiedzi namówił, i tak rozgrzeszenie im i naukę zbawienną dawszy, odjeżdżał. Ztąd jednego razu, gdy na schyłku zimy już arcybiskupem będąc, do Niemna rzeki przyjechał, a ten się z lodem łamał, tak że przewozić się przez niego, nie podobna było, obaczywszy wielką kupę kmiotków, przewozu oczekujących, żarliwy zbawienia ludzkiego pasterz zawołał do nich: Dziatki nie próżnujcie: nim kra minie, podźcie do spowiedzi, ja każdego z was słuchać będę, i tak cały dzień strawił, owego ubóstwa, które się było do przewozu nacisnęło, słuchając. Takie w nim cnoty i żarliwość widząc metropolita, pierwej go posłał do Zyrowić, aby tam miejsce na zakon odebrał, i monaster tam założywszy, pierwszym w nim był przełożonym. Prędko ztamtąd na archimandryą Wileńską, nakoniec na archiepiskopstwo Połockie Jozafata promowował, którą godność z wielką trudnością,

i to aż z posłuszeństwa i z płaczem wielkim ledwo przyjął; gdzie surowości żywota i umartwienia zakonnego nie tylko nie opuścił, ale sowiciej przyczynił; włosiennicy i sukienki siermiężnej nigdy nie składał, dyscypliny żadnego dnia nie opuścił, łańcuszkiem żelaznym na kształt ostrog splecionym przed każdą mszą świętą biodra swoje ściskał. O zbogaceniu krewnych nigdy nie myślił; prowenta archiepiskopie na ubogie i sieroty, a część na restauracyą cerkwi obracał. Gdy wdowa jedna o wspomożenie onego prosiła: a szafarz na rozkazanie Pana swego nic dać nie chciał, ubóstwem się zasłaniając, sfukał go B. Jozafat, i kazawszy dać beczkę mąki, do spiżarni zaprowadził, i tam wielki dostatek żywności nie wiedzieć zkąd pokazał, upominając aby uznał, jako P. Bóg jałmużny zwykł obficie nagradzać. Pod czas liturgji, albo mszy Ś. wszystek w Bogu zanurzony, często zachwycony bywał: nie mało ich pod przysięgą wyznawali, że Aniołów jemu do mszy Ś. służących widzieli. Przed wroty cerkwi Połockiej, zamkowej, nad któremi był obraz Panny N. na modlitwie całe nocy trawił, gdzie z domowej młodzi jego, nie którzy cicho skradłszy się, gdy przez szczeliny coby ich Pan czynił patrzali, obaczyli, iż z obrazu Panny N. promienia wyniknąwszy, wielką światłością wszystkiego Jozafata Ś. okryły, i od ziemie podniesiony zdał się jakoby był w Słońce obleczony. W nawracaniu do prawdziwej wiary: i jedności Ś. tak był szczęśliwy że w Połocku żadnego unita nie zastawszy po większej części pracą i nauką swoją nawrócił: a to nie tylko od schizmy, ale i od herezyi, tak Kalwińskiej, jako i Luterskiej, szlachty, i szlachcianek cudownie nawrócił niemało. Zbliżył się tedy czas drogiej śmierci Męczeńskiej żarliwego pasterza; wyjeżdża z Połocka do Witepska, grób sobie kazawszy w cerkwi Połockiej nagotować: przestrzegali go przyjaciele, o sprzysiężeniu się na żywot jego Witepszczan, odradzali, aby na pewną śmierć nie jechał, a jeżeli koniecznie ma jechać aby z assystencyą znaczną jechał, którą mu szlachta Połocka dać chciała. Nie dał się od jazdy odmówić, nie przyjął i assystencyi, ale swoim dworem, nie ustraszonem sercem do Witepska jechał, i ze wszystkiemi się jako na pewną śmierć jadąc żegnał. Przyjechawszy do Witepska dwie niedziele zmieszkał, alić w Sobotę, unit jeden poźno przyszedłszy pasterza przestrzega, że na Ratuszu stanęła rada, aby nazajutrz w niedzielę zabili. Wesołą twarzą przyjął tę nowinę, ale uchodzić, albo się bronić nie chciał, a na modlitwie gorącej noc onę strawił. Gdy po jutrzni z Cerkwi do domu swego powracał, już ludzi zajuszonych około dworu było pełno: ale skoro je przeżegnał, ucichli, i rozstąpiwszy

się pasterza przepuścili. Ledwo wszedł na pokój, wnet po wszystkich cerkwiach schizmatyckich na gwałt we dzwony uderzono a Mąż Boży krzyżem na ziemię padłszy na pewną się śmierć gotował. W tem o godzinie jakoby ósmej, starszyzna pospólstwo gorzałką popoiwszy, gwałtem wrota, i parkan dworu archiepiskopskiego wyłamali, czeladź i archidyakona mordować i zabijać poczęli. Ten hałas i wołanie swoich usłyszawszy Jozafat wstał z modlitwy, i z pokoju na podwórze wyszedł, mówiąc do nich ojcowsko: *Dziatki, cóż wam czeladka moja winna, że ich zabijacie? jeżeli mnie szukacie, otom jest, i przeżegnał je.* Przestraszeni z razu umilkli wszyscy, aż dwaj świeżo przypadłszy krzyknęli, bij, zabij łacinnika, a to mówiąc, jeden, kijem w głowę uderzył, że się pochylił, drugi berdyszem głowę świętą rozciął, a tak już leżącego na ziemi, czem kto mógł, bili, kłóli, za włosy i brodę targali, włóczyli, trudno opisać, jako okrutnie i bezecnie nad niewinnym się pastwili. W tem święty podniósłszy ręke zawoła: *o Boże mój*, podobno chcąc mówić: *nie poczytaj za grzech tego tym zabójcom moim, bo nie wiedzą co czynią.* Tym głosem do nowego zajuszeni okrucieństwa, znowu czem kto mógł, bili, tłukli, włóczyli, włosy z głowy i brody targali, baby na zabitym już usiadłszy gorzałkę pili, i z zabicia się cieszyli. Insi na nogach zabitego postawiwszy błogosławieństwa prosili, a inni głowę nachylając z jego pokłonów szyderstwo czynili. Zdarli potem i suknie, z obaczywszy na nim włosiennicę grubą wątpić poczęli, jeżeli nie prostego jakiego zakonnika zabili. Uwiązawszy potem postronkiem za nogi nagie ciało ojca swego, nowi Kajmowie po mieście z naśmiewiskiem włóczyli. W tem zaćmiło się słońce, żc się dzień w noc obrócił. Przelękli się wszyscy, i po większej części od tego okrucieństwa odstąpili. Drudzy zaś obnażone ciało; z krzykiem z góry do Dźwiny zrzucili, które lecąc w pół góry przykrej zostanowiło, się, i tak na powietrzu czas nie mały wisiało. Zatopione potem w Dźwinę kamieńmi u nóg i szyi obciążono, tam gdzie wiedzieli o największej głębinie, nad którem miejscem pokazał się na powietrze słup bardzo jasny, ciało Męczeńskie wskazujący. Wyjęte ciało z wody dnia szóstego, najmniejszej skazy nie miało w sobie i owszem za żywota nigdy tak pięknym i wdzięcznym niebył, jako z wody wyjęty, że się i sami okrutni zabójcy napatrzyć niemogli. Ubrane ciało dziewięć dni w cerkwi wystawione stało, śliczności i wdzięczności swojej niemieniąc. Przyjechali potem Połoczczanie, i Dźwiną ciało Męczeńskie do Połocka przyprowadzili, ale i to nie bez cudu było bo ciężkie mrozy nastąpiły, rzeka jednak póty nie

zamarzła, aż ciało święte w Połocku stanęło, na którego przyjęcie co żywo wszyscy wszelkiego stanu ludzie wybiegli, nietylko katolicy i Ruś, ale heretycy i żydzi, starzy i mali na rzekę się wysypali, a z płaczem, i narzekaniem żałosnem okrucieństwo ojcobójców potępiali. Pogrzeb ciała męczeńskiego aż w rok metropolita Ruski, z drugiemi episkopami, i całem województwem, z wielkim tryumfem odprawował. Roku 1628. Stolica Apostolska słysząc o cudach co dzień większych, zsyła komissarzów do Połocka, gdzie najprzód ciało czerstwe, jako żywe, i najmniej nie naruszone naleziono: z rany jako świężej krew i ropa płynęła, wonią wdzięczną z ciała wszyscy uczuli, i z oczu łzy płynące widziane były, w trunie na spodniej desce obraz B. Męczennika wyrażony naleziono. Przy otwarciu grobu wiele chorych uzdrowionemi zostali, ślepych niemało przejrzało, Babka przez lat czternaście skurczoną będąc, do grobu męczeńskiego przyniesiona zdrową została, którą *Inkwizycyą* lat kilka trutynował z trybunałem *Congregationis Sacrorum Rituum* ojciec S. Urban VIII. Pasterz powszechny, który i sam cudu B. Jozafata nad sobą doznawszy roku 1642. w liczbę Błogosławionych wpisać, i uroczystość jego, pacierze i mszą o nim naznaczywszy obchodzić rokazał.

Kunelski, w ziemi Łomżyńskiej o których czytałem Laudum tejże ziemi 1607.

Kunicki *herbu Abdank.* Paprocki i Okolski, alem ja nigdzie o nich nie czytał.

Kunicki *herbu Bończa.* Wacław Kunicki kanonik Łowicki proboszcz Opoczyński, wydał *Wizerunek Szlachcica Polskiego* najprzód ojczystym językiem 1615. potem po łacinie 1645. tam przodków domu swego wyprowadza do roku 1360. i powiada, że Wawrzeniec na wielkich Kunicach spłodził synów pięciu: Stanisława, Piotra, Klemensa, Wawrzeńca i Jana, którzy kwitnęli 1426. Jana potomstwo w Lubelskiem województwie osiadło, dobra ich były Kamień. Klemensa sukcessorowie przy Kunicach się zostali. Od trzeciego brata idący Golianowie Kuniccy nazwani, jedni na Wołyniu na dobrach Mokre nazwanych dziedziczyli, drudzy w inszych województwach gnieździli się. W samych Kunicach tak się byli rozrodzili, że ośm dworów w jednej tej wsi rachowano, z tych dla różnicy jednych zwano Chróściele Kuniccy od chrostów, drugich Bernatowie od Bernata, innych Golianowie od niezarosłości, innych Wawrzeńcowiczowie od Wawrzeńca, innych Brzostowscy od Brzostowka, innych Brzescy od działu na brzegu. Tamże *fol.* 130. wspomina Piotra Kunickiego proboszcza Sądeckiego i Śreniawskiego 1400. Jana kanonika

Płockiego i Wileńskiego 1500. O sobie *fol.* 64. powiada, że był urodzony z ojca Wacława, którego zrodził, Hieronim z Jadwigi Starzechowskiej, Kunicka Maryanna, Lwa Woronieckiego książęcia sędziego grodzkiego Krzemienieckiego małżonka. N. Jerzego Czernego. Mikołaj, syn jego z Elżbiety Święcickiej, Kasper podczaszy Czerniechowski, ten pierwszym związkiem złączył się był z Bieniewską wojewodzanką Czerniechowską, z której był syn Stanisław młodo umarł, i córka Ludwika Stanisława Rzewuskiego wojewody Bełzkiego hetmana wielkiego koronnego małżonka. Drugim związkiem z Potocką Anną herbu Pilawa kasztelanką Kamieniecką pozostałą wdową po Floryanie Rzewuskim podskarbim nadwornym: z tej syn Michał suffragan Krakowski, prałat najwyższych infuł godzień: prezydował w trybunale koronnym, brat jego z tejże, Józef mąż rycerski; i siostra Agata Stękowska kasztelanicowa Bracławska. Maciej łowczy Chełmski i Jan cześnik Chełmski stryjowie: z tych Macieja z Bonechowskiej drugiej żony potomstwo Katarzyna Kruszelnicka podczaszyna Żydaczewska, Zofia Wereszczyńska pisarzowa grodzka Chełmska, Elżbieta Nitosławska łowczyna Chełmska, Anna Rzewuska starościna Czulczycka, *2do voto* Ołtarzewska, brat stryjeczny Mikołaj miecznik Chełmski.

Wielądek w heraldyce utrzymuje że familia ta w różnych województwach była rozkrzewiona, jako to u Podlaskiem gdzie posiadali wieś *Kunice*, w Lubelskiem dobra *Kamień*, a na Wołyniu *Mokre* ich własności, lecz że dopiero w 1500. roku odziedziczywszy w ziemi Chełmskiej, dobra, nazwane *Kamień*, tamże osiedli, co z autentycznych dowodów i z akt ziemi Chełmskiej dojść można. Jana Kunickiego, który był dziedzicem tego *Kamienia* (jak wyżej) syn Felix, po ojcu równie dziedzic Kamienia, żył przed rokiem tysiącznym sześćsetnym, był to rodzony prapranaddziad Szczepana Kunickiego, kasztelana Chełmskiego, żył w dożywotniej przyjaźni z Zofią *Luberacką*, z którą spłodził Kaspra Kunickiego. Kasper Kunicki, syn dopiero pomienionego Felixa, urodzony około roku 1590. nabył znacznej części w dobrach *Pławanice*, jako świadczą różne tranzakcye,, w aktach Chełmskich od niego czynione, około roku 1600. Żył w małżeńskich ślubach z Zofią *Baranowską*, z której spłodził Mikołaja Kunickiego pradziada Szczepana Kunickiego, Mikołaj miał za sobą w dożywotniej przyjaźni Elżbietę *Święcicką*, z której miał trzech synów: Kaspra, Jana i Mateusza, i dwie córki, Annę i Helenę: Anna podwakroć wchodziła w śluby małżeńskie, raz z Marcinem Borzęckim, sędzią ziemskim Chełmskim, drugi raz z Chrząstowskim, potomkiem Mikołaja Chrząstowskiego kasztelana Chełmskiego. Helena druga córka Mikołaja Kunickiego dostała się w dożywotnią przyjaźń Czerniawskiemu. Kasper Kunicki pierwszy syn Mikołaja Kunickiego, był podczaszym Czerniechowskim, a potem Chełmskim, wszedł najprzód w małżeńskie śluby, z Zofią *Bieniewską* wojewodzanką Czerniechowską z Ma-

ryanny *Leszczyńskiej* wojewodzanki Bełzkiej czyli z *Zaborowskiej* kasztelanki Inflantskiej zrodzoną, Stanisława Kazimierza Bieniewskiego, najprzód kasztelana Wolyńskiego, potem wojewody Czerniechowskiego, wielkiego posła do Moskwy, do Cara Alexyja Michałowicza córkę, z którą spłodził córkę Ludowikę, ta stawszy się Stanisława Rzewuskiego wojewody Bełzkiego, hetmana wielkiego koronnego małżonką, spłodziła z nim Seweryna wojewodę Wołyńskiego, i Wacława wojewodę Krakowskiego, hetmana polnego koronnego, poźniej byłego kasztelana Krakowskiego Rzewuskich, i córkę Zuzannę, która poszła w śluby małżeńskie za Leduchowskiego kasztelana Wołyńskiego. Pomieniony Kasper Kunicki, po śmierci Zofji z *Bieniewskich*, wziął powtórnie za towarzyszkę małżeńskiego życia Annę *Potocką* kasztelankę Kamieniecką, Pawła Potockiego córkę wdowę, po Floryanie Rzewuskim, podskarbim nadwornym koronnym, z przerzeczonej powtórnej żony, Kasper Kunicki spłodził dwóch synów, Michała Kunickiego, suffragana Krakowskiego, i Józefa podkomorzego Chełmskiego. Ten zacny prałat odbywał różne publiczne funkcye, był prezydentem na trybunał skarbowy Radomski, zgoła zostawił potomnym wiekom chwalebną o sobie pamięć. Niemniej Józef Kunicki podkomorzy Chełmski łożył zdrowie i fortunę dla kraju, kilka razy posłował na sejmy walne, był nie raz komissarzem na komissye skarbowe, nie raz zasiadał miejsce sprawiedliwości na trybunałach, wszędzie zasłużył na wiekopomną sobie chwałę. Żył pomieniony podkomorzy w małżeńskiej przyjaźni z Anną *Wyżycką* z Ewy *Peplowskiej*, podkomorzanki Wyszogrodzkiej, z rodzoną siostrą Wyżyckiego stolnika Podolskiego bezpotomnie. Mateusz Kunicki trzeci syn Mikołaja, z Elżbiety *Swięcicki*: Mąż znamienitych zasług w ojczyznie, wchodził po trzykroć w małżeńskie śluby. Pierwszy raz z *Jelowicką*, ale ta bezpotomnie umarła, drugi raz wszedł w małżeństwo z Heleną z domu *Rzepecką*, pozostałą wdową po Jędrzeju Dobraczyńskim, ale i z tej żadnem nie cieszył się potomstwem; trzeci raz wszedł w małżeńskie śluby z *Borzymowską*, która zacnego męża, zacnem uszczęśliwiła potomstwem z siebie zrodzonem albowiem przerzeczonemu Mateuszowi cztery córki, Katarzynę Wereszczyńską kasztelanową Lubelską, Elżbietę Nitosławską łowczynę Chełmską, Małgorzatę za Krzysztofem Kruszelnickim, sędzią ziemskim Lwowskim będącą, Annę w pierwszem małżeństwie Rzewuską, w powtórnem Ołtarzewską, starościnę Czułczycką. Jan Kunicki drugi syn Mikołaja z Elżbiety *Swięcickiej* urodzony, cześnik Chełmski, z Maryanną *Romanowską* spłodził syna Mikołaja, Mikołaj zaś Kunicki miecznik Chełmski syn dopiero rzeczonego Jana Kunickiego, z Antoniną z *Liniewskich* łowczanką Kijowską, zrodzoną z Ewy *Stępkowskiej* kasztelanki Bracławskiej, spłodził Szczepana Kunickiego kasztelana Chełmskiego, starostę Choteckiego, i Jana Kunickiego chorążego Krasnostawskiego, starostę Czułczyckiego, ten z Teodorą *Sługocką* podczaszanką Chełmską, spłodził Franciszka Kunickiego podkomorzego Chełmskiego, znakomitego zasługami w ojczyznie męża. Ten mąż obdarzony przymiotami cnót, nieskazitelny posiadający duszy charakter, cztery razy posłował na sejmy walne, zasiadał pierwsze miejsca, tak w komissyi cywilno-wojskowej, jako i porządkowej: łożył fortunę, z utratą zdrowia dla dobra ojczyzny, zasłużył więc sobie w powszechności na tę po-

chwalę, którą *Vellejus Paterculus,* zapisał wielkiemu Scypionowi. *Vir avitis, paternisque virtutibus simillimus, omnibus dotibus ingeniique dignitate conspicuus, qui nihil in vita sua, nisi laudandum, aut fecit, aut dixit, aut sensit:* splodził córkę Urszulę, Michała Świejkowskiego generała adjutanta J. K. Mci małżonkę. Wspomniony Franciszek Kunicki, z Konstancyą *Węgleńską,* Wojciecha i Maryanny z Zakrzewskich Węgleńskich małżonków kasztelaństwa Chełmskiego córką, Antoniego zaś starosty Chełmskiego, Onufrego chorążego Chełm. Karola stolnika Chełmskiego, Węgleńskich rodzoną siostrą, splodził trzech synów: Michała, Wojciecha i Marka Kunickich, i trzy córek. Teklę, Antoninę i Teodorę, krew tego domu, jako poczyna się od pierwszego Karola Kunata, hrabi państwa Rzymskiego, który w Polszcze zaczął familią Kunickich, przez przeszło ośmset lat, tak zjednoczyła się z krwią innych zacnych familji w Polszcze. — *Wielądek.* Wyżej wspomniany Michał Kunicki suffragan i archidyakon Krakowski, dziekan Gnieznieński, opat Mogilecki, był bratem przyrodnim babki Ignacego Krasickiego biskupa Warmińskiego, urodzonej *Rzewuskiej,* a potem opiekunem tegoż: umarł roku 1751. — *Krasicki.*

Kunicki *herbu Łabędź.* Z Sendomierskiego wynieśli się w Połockie województwo. Z których Jędrzeja Kunickiego Dunina męża zacnego wspominają konstytucye 1632. i 1633. *Kojał. in MS.*

KUNIGLIS HERB.

Zając w polu zielonem w lewą tarczy zapędzony, nad hełmem i koroną *Ks. Kojałowicz* kładzie trzy pióra strusie. *Okol. tom.* 1. *fol.* 384. Okazyi nabycia tego herbu nikt nie pisze: to tylko powiadają, że go Kuniglisowie w księztwie Litewskiem zażywają, z których Jan Kuniglis czyli, jak *Okolski* pisze, Kiniglis starosta Sowiecki na Żmudzi.

Kuniński. Wojciech i Krzysztof w ziemi Rożańskiej. Franciszek Kuniński w ziemi Nurskiej 1632.

Kuniowski *herbu Piatyr.* Ci jednejże są dzielnice z Malińskiemi, z których był Jędrzej Kuniowski sędzia Krze-

mieniecki, poseł na sejm, podpisał unią Litwy z koroną r. 1569. *Constit. fol.* 171. z Mokosiejowny starościanki Krzemienieckiej zostawił potomstwo.

Kunowski *herbu Łodzia*, z województwa Poznańskiego wynieśli się do Płockiego województwa i powiatu Mozyrskiego, z których Jan Kunowski sekretarz królewski odprawował do Moskwy poselstwo. Jerzy cześnik Mozyrski sędzia wojskowy, syn jego Cypryan w zakonie naszym: drugi Hieronim w zakonie kaznodziejskim, trzeci Michał Hilary.

Kunowski *herbu Nałęcz*, pod Naklem. Okolski ma Runowski. Franciszek z Nakła Kunowski podczaszy Czernicchowski sędzia kapturowy i poseł ziemi Rożańskiej 1697.

Kuprelo. Michał Kupreło podsędek Upicki z sejmu 1613. komissarz do granic ziemi Upitskiej od Kurlandyi. *Constit. fol.* 49.

KUR HERB.

Powinień być Kogut biały w czerwonem polu w prawą tarczy obrócony, *Okol. tom.* 1. *fol.* 508. gdzie powiada, że nadany za czujność w obozie pewnemu rycerzowi: przydaje tamże, że się tym herbem pieczętują Kurkowie, Kurscy, i Kurzescy. W Postolinie w Prusiech za Sztumem, między innemi herbami, widziałem jeden, na którym była Kura czarnego głowa w prawą obrócona, nos u niej żółty.

KURCZ HERB.

Jest niby Kościesza ale wywrócona, z żeleźcew odkrzywionym, po prawej stronie jej gwiazda, po lewej księżyc nie pełny, jednym rogiem do góry, drugim na dół: na hełmie *Ks. Kojał. in MS.* kładzie trzy pióra strusie, i powiada,

KURCZ HERB.

że tarczy pole powinno być czerwone. *Okol. tom.* 1. *fol.* 510. i *Paproc.* Tym się klejnotem zaszczycają Kurczowie kniaziowie, nic pewniejszego, że od książąt Ruskich swoje początki wzięli: luboć ich drudzy do Koryata książęcia Nowogrodzkiego jednego z synów Gedymina W. Ks. Litewskiego naciągają, na Wołyniu przedtem gnieździli się, jakom czytał w *Metryce Wołyńskiej* 1528. kniazia Iwana Kurczewicza ziemianina Wołyńskiego; teraz zaś w księztwie Litewskiem. Z tych kniaź Bulha mąż sławny. Alexander sędzia ziemski Nowogrodzki. Marcin Kurcz rotmistrz królewski odważny 1567. Jan Kurcz którego niektóre dzieje wspominają 1578. w Mińskiem województwie. Jędrzej pisarz ziemski Nowogrodzki. Marcin wojewoda Derpski z Apollonji Korsakowny spłodził syna Eustachiego, z Sapieżanki Jana i Michała; była ta zda mi się Sapieżanka, Maryanna starościanka Drohicka, o której *Histor. Sapieh. part.* 3. *fol.* 21. świadczy, że wydana za Kurcza marszałka królewskiego i starostę Felińskiego: krom tych wyliczonych wojewodziców Derpskich czytam jeszcze Stanisława wojewodzica Derpskiego r. 1632. Eustachi syn wojewody Derpskiego podkomorzy Parnawski, kasztelan Witebski, fundował Franciszkanów w Grodnie. Kazimierz Kurcz pod Pilawcami wzięty w niewolą, siedm lat u Turków był na galerach, wyszedłszy z tej niewoli, pod Warszawą zginął w potrzebie. Lew Kurcz wojewoda Derpski miał za sobą Krystynę Mosalską siostrę wojewody Mińskiego, która 2*do voto* żyła z Janem Zienowiczem. *Wituński Radosny grób*. Stanisława było trzech synów: Jan, Stefan i Kazimierz. Jan chorąży Lidzki w wojsku koronnem i Litewskiem długo zostawał. Stefan wojski Lidzki, a potem wojewoda Brześciański, miał za sobą Joannę córkę Mikołaja Sapiehy kasztelana Wileńskiego. *Histor. Sapieh. par.* 3.

fol. 137. Marszałkował ten Stefan w trybunale Litewskim 1677. Syn jego Jan 1674. drugi Franciszek porucznik 1700. Paweł Kurcz z sejmu 1631. naznaczony do rewizyi ksiąg grodzkich i ziemskich Włodzimierskich, *Constit. fol.* 28. Kurczewiczowna Jana Kaszewskiego małżonka. *Ks. Kojałowicz in MS.* powiada, że w księztwie Litewskiem są inni Kurczowie herbu Ostoja: inni u tegoż twierdzą, że ci, o których się wyżej mówiło, herbem się Radwan szczycą. Okolski Alexandra i Dymitra braci Kurczów sławi. Franciszka Kurczowna Jana Krzysztofa Hondorfa generała majora małżonka, Małgorzata Macieja Iwanickiego podstarościcgo Włodzimierskiego.

W roku 1778. N. Kurcz sędzia ziemski Orszański. — Antoni podstarości Orszański. — *Krasicki.*

Kurczewski *herbu Śreniawa z Krzyżem*, w Wielkiej-Polszcze. Wojciech Kurczewski 1699. N. w zakonie naszym młodo umarł. Kurczewska Jakóba Koszutskiego małżonka.

Kurdwanowski *herbu Półkozic.* Paprocki i Okolski Kurdwanowskich herbu Junosza piszą ale się mylą, Półkozicem się pieczętują, jednejże z Ligęzami dzielnicy. Jakób z Kurdwanowa biskup Płocki 36. z ojca Floryana, z matki Katarzyny herbu Syrokomla urodzony, coś nie wiele w naukach postąpiwszy, na kapłaństwo poświęcony, w Krakowskiej dyecezyi w Biały na plebanji osiadł, tam uważając się mniej sposobnego, dla szczupłej umiejętności do rządów sumienia powierzonych sobie dusz, a nie mając tyle prowentów, któreby były mógły wystarczyć, gdy był chciał dla większego poleru w naukach, udać się do jakiej akademji, gorąco się nie raz Panu Bogu modlił: pewnego czasu wchodzi do swego kościoła, na ołtarzu worek, w nim sto grzywien srebra, groszy Pruskich znajduje; przetoż beneficium rezygnuje, do Bononieńskiej jedzie akademji; tam lubo już miał koło lat trzydziestu, w krótce jednak tak postąpił, że doktorem obojga prawa publicznie z wielką sławą swoją był zawołany, która gdy się i do Rzymu przecisnęła, Jakób z Bononji do Papieża przeciągniony, palatii apostolici auditorem został: a gdy stolica Płocka wakowała, Bonifacy IX. Papież, jego na nię wysadził: przez dwadzieścia i dziewięć lat rządził ten kościół i przykładnem życiem, i pasterskim pieczołowaniem: katedrę swoję ubogacił, dawszy do niej dość słuszne osoby odlewane ze złota, Pana Jezusa i dwunastu apostołów, ze srebra zaś odlewane siedmdziesiąt i dwóch uczniów Chrystusowycho soby; krom tego siła to w srebrze, to w bogatych apparatach temuż kościołowi ozdoby przyczynił: czem

sobie niebo uskarbił, dokąd się z świata przeniósł w roku 1425. W ziemi Sochaczewskiej przedtem ten dom kwitnął, temi czasy już po różnych województwach. Mikołaj w ziemi Sochaczewskiej. *Constit.* 1619. Marcyan kasztelan Sochaczewski i Ludwik w tejże ziemi 1648. Anna Kurdwanowska najprzód Franciszka Grotowskiego sędziego Rawskiego, potem Piotra Celgowskiego małżonka. Seweryn wojski Czerski z tym tytułem pisał się na elekcyą Władysława IV. z Męcińskiej siostry Wojciecha Męcińskiego Męczennika Japońskiego Soc. Jesu, syn jego Paweł kasztelan Zawichojski z sejmu 1661. komissarz do rewizyi skarbu koronnego. *Const. fol.* 16. był to Pan na Boga szczodry, z którym dzieląc się fortuną swoją, kościół nasz S. Macieja w Krakowie w piękny apparat ubogacił: *Histor. Domus Probat. Cracov.* po śmierci żony swojej Anny Branickiej herbu Gryff podkomorzanki Krakowskiej, siostry Jana marszałka nadwornego koronnego, stan sobie duchowny obrał, krzesła senatorskiego ustąpiwszy, w tym żeby był spokojniej służył Bogu, żadnych prelatur kościelnych, które się do niego cisnęły, na wielkich ludzi perswazye przyjąć niechciał, umarł 1669. tamże u S. Macieja pochowany: córki jego jedna z Hieronimem Jełowickim łowczym Wołyńskim, druga z Adamem Walewskim kasztelanem Inowłodzkim, dożywotnie zmówione, z synów jego Jan suffragan Warmiński, dla osobliwszych przymiotów, które w nim skoncentrowała ręka Boska, w wielkich niegdy respektach u Króla Jana III. do S. Stanisława Kostki szczególniej nabożny, na którego kanonizacyą znacznie się przyłożył, umarł wsędziwym wieku. Wydał do druku *Kazania nie które na różnych miejscach w różnych okazyach miane in folio w Brunsberdze* 1724. *i w Kaliszu* 1728. Drugi N. (od którego Tomasz pisarz koronny proboszcz katedralny Przemyślki, deputat na trybunał koronny) bodaj nie Jan sędzia ziemski Sandomierski, którego między swemi fundatorami liczy konwent OO. Reformatów w Sandomierzu 1672. Joachim podstarości Biecki 1648. sędzia kapturowy w województwie Sendomierskiem. Jan skarbnik Drohicki miał za sobą Joannę Kruzerownę łowczankę Inflantską, po której śmierci, stan sobie duchowny obrawszy, był proboszczem katedralnym Przemyslkim. Eliasz w Krakowskiem 1733. Ignacy, Jakób. Mikołaja Kurdwanowskiego synów było sześciu: Alexander, Jan, Jędrzej, Stefan, Stanisław, i Prokop. Z tych 1. Alexander podstoli a potem podsędek Halicki, ten spłodził synów dwóch, Michała od którego tylko trzy córki zostały, N. Karszyna, Alexandra Duninowa, Wiktorya Tuszkoska, i Maurycego kasztelana Halickiego, tego

z Radeckiej Barbary chorążanki Horodelskiej syn Mikołaj stolnik Bełzki potem podkomorzy Halicki poseł na konwokacyą 1733. teraz kasztelan Halicki starosta Baranowski, żona jego Maryanna Wyhowska, zniej syn Maurycy i córka Barbara Wincentego Krasickiego starosty Korytnickiego małżonka, siostra zaś Jarczewska podczaszyna Buska. Druga Anna zakonnica u Wszystkich SS. we Lwowie. 2. Jan tego córki Teodora Rykaczowska i Maryanna Bardzka, synów trzech: Mikołaj podstoli Halicki, Felician *sterilis*, Kazimierz, ten spłodził córkę Ludwikę Pilichowską, i syna Jana, który w Francuzkiem wojsku znacznej się szarży dosłużywszy, tamże się ożenił. 3. Jędrzej tego z Doroty Jelcowny chorążanki Kijowskiej, tylko córka jedna była Zofia Bystramowa. 4. Stefan podstoli Halicki, Mirecka dwóch mu synów powiła: Tyburcego podstolego Kijowskiego, bezpotomnego, i Jana podczaszego Latyczowskiego, który z Barbary Axakowny miał dwie córki: Teresa Jędrzejowi Cichowskiemu wojskiemu Podolskiemu sędziemu grodzkiemu Krasnostawskiemu, *2do voto* Kuropatnickiemu: Teofila Rulikowskiemu podczaszemu Bełzkiemu zaślubione, tyleż synów Stefan w zakonie Soc. Jesu i Stanisław podczaszy Latyczowski. 5. Stanisław, od którego trzy córki: Maryanna Gurska, Gidzińska i Konstancya Nasirowska. 6. Prokop i po tym tylko trzy córki dziedziczyły to jest Helena najprzód żyła z Kurdwanowskim podsędkiem ziemskim Sendomierskim, *2do* z Ossowskim skarbnikiem Łomżyńskim, Zofia Zeliborska i N. Kramkowska.

Stanisław Kurdwanowski dóbr *Kurdwanowa* i *Czerwony Niwy* dziedzic, miał synów, Konstantego i Mikołaja kasztelana Sochaczewskiego. Mikołaja sukcessorowie na Ruś się wynieśli, Konstanty zaś z Agatą *Jukowską* miał syna Pawła Kurdwanowskiego dóbr tychże *Kurdwanowa* i *Czerwonej Niwy*, tudzież przez nabycie jego *Gradowa* i *Borzymówki* dziedzica. Siostry dwie, jedna poszła za Cholewskiego, druga za Zakrzewskiego. Tenże najprzód ożenił się z *Sienińską de Sienne* z województwa Lubelskiego, miał syna jednego Jana i córek dwie, które zakonnicami zostały w Lublinie. Z drugą żoną Katarzyną *Glaszyńską* miał synów dwóch: Stanisława i Antoniego; Stanisław zginął na wojnie, z Antoniego dwie córki, zeszły bezpotomnie. Z trzecią żoną Zofią *Morską* z Stefana Morskiego i z *Pstrokońskiej* urodzoną, miał synów czterech: Franciszka kanonika Łęczyckiego, Pawła stolnika Sochaczewskiego, Stefana bezpotomnie zeszłego i Konstantego skarbnika Sochaczewskiego, który z Franciszką *Milewską* spłodził Pawła cześnika Gąbińskiego, sędziego grodzkiego Łęczyckiego, i Kazimierza stolnika Gąbińskiego, także córkę Rozalią która poszła za Franciszka Świętosławskiego wojskiego Gąbińskiego.

Paweł Kurdwanowski cześnik Gąbiński, ma za sobą Różą *Paprocką*, niegdy Adama Paprockiego chorążego Sochaczewskiego,

i Salomei z *Łuszczewskich* małżonków corkę, z której spłodził Stanisława i Jakóba, i Maryannę córkę.
Kazimierz Kurdwanowski stolnik Gąbiński, pojął za żonę Teresę *Pintowską*, z którą ma dwóch synów Ignacego i Józefa.
Placyd Kurdwanowski kuchmistrz koronny, ożenił się z *Potocką*, starościanką Krasnostawską, spłodził córkę Rozalią za Stanisławem z Kurozwęk Męcińskim starostą Wieluńskim będącą.
Makary Kurdwanowski podkomorzy Buski pisarz komissyi wojskowej. — *Heraldyka Wielądka.*

Kurkowski. Jan Kurkowski w województwie Mścisławskiem podpisał elekcyą Władysława IV.

KURLANDSKIE KSIĄŻĘTA.

Naramowski Soc. Jesu *in Facie Rerum Sarmaticarum fol.* 216. Kurlandyi i Semigallji za herb naznacza krzyż biały. Jam widział na różnych miejscach książąt Kurlandskich herb, w ten kształt ułożony, to jest tarcza herbu na cztery części powinna być przedzielona, w której środku druga tarcza mniejsza, w pierwszej i czwartej części powinien być lew czerwony, w koronie złotej w polu srebrnem. W drugiej i trzeciej (to jest w drugiej po lewej ręce, i w trzeciej po prawej ręce na spodzie pod pierwszą) pół jelenia w koronie w polu niebieskiem. Średnia tarcza mniejsza dzieli się wzdłuż na dwie części, po prawej stronie srebrne ucho od kotła w polu czerwonem z koroną; przecież: *Thomas Fridericus Livonus Oratione, qua Sapientiam solam esse Principem demonstrat*, w dedykacyi Henrykowi Fryderykowi książęciu Kurlandyi i Semigalji, na prawej ręce mniejszej tarczy kładzie szczekę zębów, podobno herb Batorych. Po lewej dwie litery czarne w polu złotem, z sobą przeplatane z koroną to jest S i A, na hełmie książęca mitra, te litery S, A, są pierwsze z imion Sigismundi Augusti Regis Poloniae, i znać na wieczną pamiątkę w herb ich od niego włożone: a to z tej okazyi. Gdy się sprzykrzyło pod krzyżackiem jarzmem Inflantczykom, chcąc go gwałtem z karków swoich zrzucić, Zygmuntowi się Augustowi Królowi Polskiemu poddawszy, poprzysiągłszy wierność, z koroną się Polską i księztwem Litewskiem skleili, Król August nadgradzając pamiętną ku sobie uczynność Gotardowi Ketlerowi mistrzowi natenczas Krzyżackiemu w Inflanciech, ile że się wyzuł ze wszystkiego do Inflant prawa, krzyż *insigne Ordinis* złożył, pieczęć oddał i wszystkie tak od stolicy apostolskiej jako i od Cesarzów nadane Krzyżakom przywileje; książęciem go Kurlandyi i Semigallji ogłosił, tak na niego jako i na potomków jego (bo już i on po te tam złe czasy herezyą zarażony, prze-

ciwko obowiązkowi swemu w zakazane wkroczył był małżeństwo) *fiduciario jure* zlewając tych księztw administracyą, a na pamiątkę tego w herbie pierwsze z imion swoich litery S i A nosić pozwolił. Działo się to w roku 1560. *Piasecki Chronica fol.* 51. *Johannes Leo Histor. Pruss. fol.* 441. *Biel. fol.* 608. Oddawał potem ten Gotard bołd Stefanowi Batoremu Królowi Polskiemu w roku 1579. *Biel. fol.* 761. zszedł z tego świata w roku 1587. jako pisze w swojej kronice *Bucholcer*, miał za sobą Annę księżniczkę Mcklemburską córkę Wojciecha, z tej spłodził dwie córki Elżbietę, którą wydał za Adama Wacława książęcia Cieszyńskiego, gorliwego o wiarę katolicką Pana, z Piasta linji idącego (ta mu syna powiła Fryderyka Wilhelma, i córki Annę Sidonią i Elżbietę Lukrecyą) drugą Annę ta poszła za Wojciecha Ks. Radziwiła marszałka w. ks. Litewskiego, pod który czas odrzuciwszy herezyą statecznie przy prawowiernej prawdzie katolickiej dostawała, lubo matka jej różnych sposobów na nie zażywała, żeby ją była znowu do swojej sekty przeciągnęła, kollegia nasze Ryskie i Kommotowskie osobliwszej jej szczodrobliwości doznały. *Annuae Societ. fol.* 780. Gdy była w Rzymie od Klemensa VIII. Papieża mile przyjęta, relikwji SS. Pańskich ztamtąd w darowiznie siła wyniosła, i obraz Matki Boskiej Loretańskiej, ten złożyła w Poszyrwintach w dyecezyi Wileńskiej w kościele farnym, gdzie cudami słynie od roku 1621. *Lucas Paprocki Łaski cudowne fol.* 14. Synowie tegoż Gotarda książęcia dwaj zostali, Fryderyk książę Kurlandski i Wilhelm: pierwszego wspomina *Piasecki f.* 227. w roku 1605. że z piąciąset jazdy na sukkurs Litewskiemu wojsku przeciwko Karolowi Królowi Szwedzkiemu przybył, i pod Kircholmem siła naszym do zwycięztwa dopomógł, żona jego księżniczka Pomorska. Drugi Wilhelm dla pewnego zabojstwa o którem *Piasecki fol.* 444. dekretem królewskim od swojej części w Kurlandyi odsądzony w roku 1613. ośmnaście lat po cudzych tułał się krajach, aż za nowym dekretem królewskim do swojej ojczyzny za interpozycyą brata swego Fryderyka był przywrócony w roku 1632. syn jego potem był książęciem Kurlandskim luboć imienia jego nie wspomina *Piasecki fol.* 504. w roku 1638. złączył się był ten Wilhelm z księżniczką Pruską, z której syn Jakób *(pisze Kazanie Pociecha duchowna)* książę Kurlandski, którego żona Lojsa Charlotta, córka Jerzego Wilhelma elektora Brandeburskiego. *Bucelini Nucleus.* Córka tego Jakóba Marya Amalia w roku 1671. wydana w małżeństwo Karolowi landgrafowi de Hessen-Kassel, z której syn dzisiejszy Król Szwedzki Fryderyk de Hessen-Kassel. Druga córka Łucya El-

żbieta zaślubiona w roku 1671. Fryderykowi Jakóbowi landgrafowi de Hessen-Homburg. Od tegoż Jakóba idą Fryderyk teraźniejszy książe Kurlandski i drugi N. już zmarły, który miał za sobą Annę córkę Iwana Cara Moskiewskiego, która temi czasy całą monarchią Ruską rządzi, wszakże z nią żadnego nie zostawił potomstwa.

Kurnatowski *herbu Łodzia*, w Wielkiej-Polszcze. Adam miał za sobą Chudzińską. Wojciech Kurnatowski z Bytynia 1648. Dobrogost 1691. *Constit. fol.* 23. Jan skarbnik Wschowski deputat na trybunał koronny z Poznańskiego r. 1718. Teresa Stanisława Koczorowskiego małżonka.

Kurnochowski *herbu Trzaska*, w Ruskiem województwie. Samuel Kurnoch tak się przedtem zwali najprzód pisarz grodzki, potem sędzia ziemski Rawski 1631. komissarz do rewizyi ksiąg Rawskich, *Constit. fol.* 28. miał za sobą Justynę Lipską sędziankę ziemską Rawską. Adam Tomasz i Jan Kurnochowscy 1648. Jędrzej i Jan 1693.

Kuropatnicki *herbu Nieczuja*, w Ruskiem województwie. Czytałem dekret Zygmunta Augusta w Piotrkowie 1548. ferowany o wieś Perehyńsko, gdzie wspomina Macieja Gembickiego z Kuropatnik wojskiego Żydaczowskiego: w grodzie zaś Lwowskim, w tejże samej tranzakcyi w roku 1593. Wojciecha, syna albo wnuka Maciejowego, już tylko Kuropatnickim zowią. Wiktoryn Kuropatnicki poseł na sejm 1627. *Constit. fol.* 8. miał za sobą Elżbietę Zawadzką Świątopełkownę, ale z nią żył bezpotomnie. Hieronim z Zofji Stamirowskiej urodzony kasztelan Kijowski, a przedtem najprzód podstoli Podolski sędzia kapturowy Lwowski r. 1674. dalej sędzia ziemski Lwowski, posłując na różne sejmy, już komissarzem do dystrybuty hiberny, już deputatem do boku królewskiego dla obrad, już do konstytucyi pisania, już do pogranicznych od Węgier kłótni w ustawach koronnych zapisany, córek jego dwie było: jedna Magdalena, ta sobie zakonne życie pod regułą Ś. Benedykta u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie obrała, druga Judyta, ta Michałowi Ankwiczowi chorążemu Nowogrodzkiemu zaślubiona, Brygida Franciszka Świerskiego podczaszego Sanockiego małżonka umarła 1695. Synów także dwóch: z tych Jędrzej dziekan Lwowski deputat kilka razy na trybunał koronny. Jędrzej kasztelan Biecki brat Hieronima, wspominają go *Konstytucye* 1690. *fol.* 17. Syn jego także kasztelan Biecki: (Jan kasztelanic Biecki 1704. *Acta Confoeder. Sendom.*) którego syn pojął Tarłownę kasztelankę Lubelską, *2do voto* Teresę Kurdwanowską podczaszankę Latyczowską wdowę po Cichowskim sędzim Krasnostawskim. Michał kasztelan Biecki miał za sobą Marcellę

Łaszczownę, z której jedna córka najprzód Stawska potem Chlewicka, druga Dorota Rzeczycka. N. Kuropatnicki miał za sobą Wilczewską.

Ewaryst Andrzej Kuropatnicki wprzód Buski potem Bełzki kasztelan, kawaler orderów Orła białego i Sgo Stanisława, i t. d. między innemi autor dzieła *Wiadomość o klejnocie Szlacheckim oraz herbach domów szlacheckich w koronie Polskiej i W. Ks. Litewskiem*, — z *Łętowskiej* ma potomstwo. — *Krasicki.*

Kuropatwa *herbu Jastrzębiec*, w Ruskiem województwie. Dom pod tem imieniem starożytny. Jan z Łańcuchowa Kuropatwa kasztelan Zawichojski 1413. podpisał przywilej Horodelski, u *Łaskiego w Stat. fol.* 127. Jasko najprzód łowczy Lubelski podkomorzy 1458. u tegoż *Łask. fol.* 68. Oświecima dobył *Bielski fol.* 396. Stanisław kasztelan Chełmski r. 1493. na liście Albrychta danym miastu Lubelskiemu. Jan starosta Chełmski, o którym *Paprocki* powiada, że Ruś od zamku Chełmskiego mężnie odpędzał. Stanisław Kuropatwa poseł na sejm z województwa Ruskiego r. 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską. Mikołaj najprzód wojski Halicki, jak go zowie *Paprocki*, dalej stolnik i poseł na sejm 1609. *Constit. fol.* 907. na koniec podkomorzy Halicki, zginął w okazyi z Tatarami, miał za sobą Annę Bełżecką, z której syn Alexander, tego z Gołuchowskiej zostali się synowie i córki Alexandra Kazanowska i Rościszewska. Paweł stolnik Halicki z Makowieckiej spłodził Jana, Piotra, Pawła i Hieronima ludzi rycerskich. Piotr Kuropatwa, córka jego Helena była za Adamem Bełżeckim stolnikiem Bełzkim fundatorka kollegium naszego Stanisławowskiego. Brat jej Alexander kanclerz Lwowski, deputat na trybunał koronny 1695. Jerzy z Łańcuchowa miecznik Halicki, z Krystyny Chmielowny urodzony, deputat na trybunał koronny 1723. N. Stanisława Karola Koniecpolskiego wojewody Parnawskiego małżonka. Paweł miał za sobą Zofią Stanisławską podkomorzankę Sanocką.

Kurosz *herbu Ostoja*, w województwie Mścisławskiem i Smoleńskiem, tak *Kojałowicz in MS.* Jan poborca w Mścisławskiem 1606. N. Pawła Guczego małżonka.

Kurosz *herbu Rawicz*, tak *Paproc.* i *Okolski*, i przydaje Jana Kurosza dworzanina Króla Stefana, który pod Połockiem zginął. Stanisław w Sendomierskiem r. 1632. Pod Gamratami mówiłem o jednym z nich.

Kurowicki, w województwie Brześciańskiem. Wacław i Benedykt Kurowiccy podpisali elekcyą Jana III. N. miał za sobą Maryannę Czermińską.

Kurowicz, w Trockiem województwie. Szymon Kurowicz vice instygator w. ks. Litew. roku 1683. *Constit.*

N. strażnik Trocki miał za sobą Kręską starościankę Stawiszyńską.

Kurowski *herbu Lubicz*, z Kurowska pod Grodziskiem w Wielkiej-Polszcze. Piotr Kurowski w Brodach kościół wystawił, kędy i pogrzebiony.

Kurowski *herbu Nałęcz*, w Kaliskiem województwie. Są i w Litwie tegoż herbu, Jędrzej Kurowski 1648. w Wilkomierskiem. Jan w Starodubowskiem 1674. Augustyn miał za sobą Eufrozynę Grochowską. *Acta Castren. Luceor.* 1701. Jan poborca w Rzeczyckiej ziemi z sejmu 1611.

Kurowski *herbu Śreniawa*, Mikołaj Kurowski arcybiskup Gnieznieński, z ojca Klemensa, z matki Katarzyny urodzony w Krakowskiem województwie, (kupił w roku 1398. od Firłeja Jana Bochotnicę) z kantora Gnieznieńskiego, dziekana Krakowskiego, za pomocą Jadwigi Królowej na biskupstwo Poznańskie najprzód wyniesiony, w prawdzie *Długosz pod rokiem* 1394. pisząc o nim do herbu go Nałęcz pociągnął, ale pod rokiem 1402. ba i *in Vitis Episcop. Posnan.* już go Śreniawitą zowie, w cztery lata potem postąpił na Kujawską katedrę, a z tej na arcybiskupstwo i prymacyalną godność: był i kanclerzem koronnym: umarł 1411. Wielkie był pieniądze zebrał, które po śmierci bratu się jego Piotrowi dostały: na Grunwaldzką potrzebę chorągiew z herbem Śreniawa wystawił *Biel. fol.* 295. wieś Rudawę dał kościołowi Gnieznieńskiemu. Piotr z Kurowa kasztelan Sądecki r. 1451. u *Łaskiego w Stat. fol.* 82. takbym rozumiał, że to już był synowiec arcybiskupa, tenże czy inny Piotr kasztelan najprzód Lubelski, a potem Sendomierski 1458. Elżbieta kasztelanka Sądecka wnuczka arcyciskupa, Mikołaja Ossolińskiego kasztelana Wiślickiego małżonka, Dorota z Kurowa Leżeńskiego stolnika Sendomierskiego umarł 1601.

Kurowski *herbu Strzemię*, piszą się de Lenczę: z tych Jędrzej Kurowski 1*mo voto* miał za sobą Iskrzycką, z której córkę Maryannę wydał za Józefa Chronowskiego stolnika Mielnickiego, podwojewodzego Wiślickiego. Po Iskrzyckiej pojął Moszyńską z tej ma syna Marcina i córkę Teresę. Jednejże to dom dzielnicy z Lenczowskiemi.

Kurowski *herbu Wężyk*, w Kaliskiem województwie.

Kurozwęcki *herbu Poraj*. Z tych Kurozwęk które są w Sendomierskiem województwie, tam któryś z tego domu fundował klasztor kanoników regularnych Ś. Augustyna, a gdy się te dobra przez sukcessyą o czem niżej dostały w dom Lanckorońskich, pod owe złe czasy kiedy herezya w Polszcze górę brała, i z Kurozwęk kanoników tych rugowała, dopiero Zbigniew Lanckoroński skoro się z kościołem

katolickim pojednał, zaraz tychże kanoników na dawne miejsce przywrócił. *Cichoc. Alloq. Oscen. lib. 2. cap.* 17. Paprocki z Miechowity księgi 3. wspomina Kresława z Kurozwęku w roku 1174. alem się ja go w Miechowicie nie mógł doczytać. Dobiesława tylko z Kurozwęk wspomina Długosz po wielu miejscach w historyi swojej w księgach dziesiątych, atoli że się tenże Dobiesław pisał i z Michałowa poznać to z *Paproc. o herb. fol.* 73. jako się podpisał na liscie klasztoru Jędrzejowskiego w roku 1370. na tenczas wojewoda Krakowski, to z innych miejsc które przywodze w pierwszym tomie już nateneczas przesiadłszy się na krzesło kasztelanji Krakowskiej, na którem umarł w roku 1387. *O nim Starowol. in Bellat. fol.* 98. pisze, że za Ludwika Króla, na Węgierskich wojnach w rycerskim kunszcie wyćwiczony, skoro w ojczyznie w senacie Polskim osiadł ; siła dla niej tak w pokoju, jako i na wojnie pracował: bo gdy Ludwik Król do Węgier pojechał dla rozporządzenia tamtego Państwa, temu i drugim dwiema rządy Polski zlecił, nadto Dobiesławowi wojsko poddał: pod który czas Litwę Lubelską ziemię pustoszącą odpędził. Po śmierci zaś Ludwika Króla mówię słowy Długosza pod rokiem 1382. *et arci Cracoviensi, et summae rerum apud Polonos velut Major Domus praesidebat,* Wilhelma Austryaka, ziemowita książęcia Mazowieckiego, do zamku puścić niechciał, Jagiełła książęcia Litewskiego przy tronie Polskim utrzymując.

Zawisza z Kurozwęk biskup Krakowski, syn Dobiesława według *Długosza historyi lib.* 16. *f.* 55. *Starowol. in Vitis Episc. Cracov. i Cromera lib.* 15. *fol.* 231. atoli ten autor zowie go i bratem tegoż Dobiesława kasztelana Krakowskiego, z archidyakona Krakowskiego (z którym tytułem w r. 1368. znajdziesz go u *Łask. w Stat. fol.* 77.) na tę katedrę od arcybiskupa Strygońskiego w Strygoniu z rozkazu Urbana VI. poświęcony, za promocyą Elżbiety Królowej Węgierskiej u której był pieczętarzem i Ludwika Króla Polskiego i Węgierskiego; tak zaś był przypadł do serca temu Panu Zawisza, że pod niebytność swoję w Polszcze wszystkę administracyą Królestwa, na trzech spuściwszy, jego chciał mieć między niemi pierwszego, jakoż wielkim kosztem powagę urzędu tego na sobie utrzymywał. Z tegoż respektu Król Ludwik wieś Piestrzec nazwaną i Gruszyce z domostwem drewnianem na zamku Krakowskim dał kościołowi Krakowskiemu, w zamianę, za murowaną kamienicę biskupią, na tymże zamku. Fundował ten biskup w Bazylice Krakowskiej Mansyonarzów siedmiu, z tą obligacyą na nich włożoną, aby co dzień godziny albo officium o matce Boskiej śpiewali, i ko-

ściół w Chodowie wraz z bratem swoim Kresławem kasztelanem Sądeckim w r. 1381. której fundacyi list przywodzi *Nakiel. w Miechowji fol.* 319. Z tego poznać jak się myli *Paprocki o herb.* gdy pisze że wstąpił na to biskupstwo w roku 1394. zszedł z tego świata w roku 1396. Niemniej i *Starowolski* zbłądził, gdy jego elekcyą na rok 1378. a śmierć zwala na rok 1380. gdyż z Nakielskiego jawnie dochodzę że jeszcze w roku 1381. był biskupem Krakowskim, dla tego lepiej *Dlugosz* w swojej historyi mówi, że był obrany 1380. umarł 1382. Wszyscy mu przymawiają, że był w świeckich interessach bardziej zanurzony, niżeli w duchownych. Starowolski o jego śmierci więcej pisze, czego choć dość rzetelny historyk Dlugosz nie namienił nawet; i te postrachy które były po śmierci jego, na to tylko sklada Dlugosz, że chciał P. Bóg pokazać, jak mu się nie podobała, świecka pompa przy jego pogrzebie. *Balbinus* powiada, że w Czechach Zawiszów imię, zwyczajne było w domu Rożyców, *lib.* 6. *cap.* 5. *Epit. Rer. Boh.*

Kresław z Chodowa kasztelan Sądecki, a potem Sendomierski, brat rodzony Zawiszy biskupa Krakowskiego, z którym fundował kościół farny w Chodowie w roku 1381. *Starowol. in Bellat. fol.* 99. chce go mieć bratem Dobiesława kasztelana Krakowskiego, o którym wyżej, lubo go *in Vitis Episc. Cracov.* synem zowie: przydaje dalej, że się na wojnach Węgierskich za Ludwika Króla wsławiwszy, w ojczyznie potem Litwę z Lubelskiej ziemi spędził: a gdy Władysław Jagiełło na tronie Polskim osiadł, pod wszystkie kampanie, które za jego panowania były, rycersko pułkownikiem stawał; nawet i z synem jego Władysławem na tron Węgierski wyniesionym do Węgier zajechawszy, tak się tam z pięknem sercem pokazał, że mu równego wodza nie było; żył lat 89. zawsze i w tym wieku czerstwych sił i zdrowia, *Póty Starowol.* ale omylnie, bo to inszy był Kresław, który kwitnął za Władysława Jagiellonowicza o którym niżej, ten zaś najdalej żył do roku 1390. bo *Kromer lib.* 15. powiada, że Jagiełło Król, Kresławowi Kurozwęckiemu kasztelanowi Sendomierskiemu konferował starostwo Łuckie przedtem rokiem, a w następującym roku, już na tem krześle siedział Rafał Jarosławski herbu Leliwa, jako się mówiło w pierwszym tomie.

Mikołaj z Michałowa synowiec Zawiszy biskupa Krakowskiego, co poznać z nadgrobku tegoż biskupa w kaplicy pod tytułem Matki Boskiej i SS. Trzech Królów, ktorą ten biskup fundował, a ten Mikołaj szczodrobliwie ją uposażył w roku 1436. co opowiada tamże inskrypcya kędy go sy-

nowcem jego zowie, najprzód był kasztelanem Wojnickim, z tej postąpił w roku 1406. na województwo Sendomierskie jako jest u *Łask. w Stat. fol.* 49. z tego przeniósł się na kasztelanią Krakowską, przy której trzymał wraz i starostwo Krakowskie czytaj *Stat. fol.* 32. i 140. z tej wszedł do grobu w roku 1438. Mąż tej ojczyznie dobrze zasłużony. Do potrzeby Grunwaldzkiej swoję chorągiew przeciwko Krzyżakom wystawił w roku 1410. *Biel. fol.* 295. a w Brodniey od Jagiełła Króla starostą uczyniony, cokolwiek tam depozytów zastał, wszystkie Królowi wiernie odesłał. *Idem fol.* 303. Na sejmie Kolskim, hetmanem zostawszy, Chojnic czas nie jaki pod Krzyżakami dobywając, gdy widział że daremne były zawody w dostaniu tego miasta, w Pomorską ziemię wtargnął, i spustoszył; Tczew uporczywie się broniący spalił, zkąd na dziesięć tysięcy niewolnika zabrał. Tucholą także i Jasieniec zamek odzyskał, i Krzyżaków, męztwem swem tak przycisnął, że o pokój prosić musieli, którego dotarłszy, przezacny ten hetman, do Pyzdr do Króla przyjechał, kędy od niego Pańsko regalizowany. *Biel. fol.* 344. *Starowol. in Bellat. Sarm. fol.* 85. Był Pan na niewolników miłosierny, zkąd dowiedziawszy się o jego ludzkości niektóre miasta dobrowolnie mu się poddawały.

Kresław z Kurozwęk najprzód starosta Wielkopolski w roku 1440. po Stanisławie Ostrorogu *Biel. fol.* 360. *Cromer lib.* 21. potem kasztelan Wiślicki w roku 1442. jako się podpisał na liście Władysława Króla danym miastu Krakowsk. dalej kasztelan Lubelski, z tym tytułem w roku 1450. posłował od Kazimierza, Króla do Mikołaja V. Papieża, *Damal. in Episc. Vladislaw. fol.* 313. żył jeszcze 1457. czego jest dowodem. *Statut Łask. fol.* 65.

Piotr syn Kresława jako pisze *Długosz w historyi pod rokiem* 1457. był potem w roku 1496. kasztelanem Sendomierskim i podskarbim koronnym, jako się podpisał u *Łask. w Stat. fol.* 110. córka jego jedynaczka dostała się w małżeństwo Janowi Lanckorońskiemu łowczemu Sendomierskiemu, z którą dobra Kurozwęki w ten dom weszły: był ten Piotr wprzód marszałkiem nadwornym koronnym w r. 1479. kiedy z drugiemi Panami Polskiemi, Zofią Królewnę Polską Janowi margrabi Brandeburskiemu zaślubioną, odprowadzał. *Długosz lib.* 13. *fol.* 576.

Stanisław z Kurozwęk podkanclerzy koronny, kanonik Krakowski, posłował od Kazimierza Króla do Fryderyka Cesarza w roku 1473. z Pawłem Jasieńskim, *Cromer lib.* 28. *Biel. fol.* 457. już był od kapituły według niektórych na

biskupstwo Poznańskie w roku 1479. obrany, atoli Uryel Gorka drugi konkurrent, przy tejże infule utrzymał się. *Długosz lib.* 13. *Biel. fol.* 472. *Cromer lib.* 29. *Starowol. in Vitis Episc. Cracov.* o nim pisze, jak żwawie Gruszczyńskiego, przeciwko Sienińskiemu, przy biskupstwie Krakowskiem utrzymywał.

Kresław z Kurozwęk biskup Kujawski, za promocyą Jana Albrychta Króla obrany w roku 1494. i lubo, ze szkół nie wielką naukę wyniósł, atoli że experyencyi na różnych funkcyach nabytej, tak wypolerowanego był rozsądku i roztropności, że też konferowaną sobie pieczęć wielką koronną, którą w raz z biskupstwem tem aż do śmierci trzymał, godnie piastował: nie mniej i urząd pasterski; bo najprzód karności kościelnej pilnie przestrzegając, rozwiozłych kapłanów na tór cnoty i powściągliwości prowadził; w administracyi sakramentów, niektóre zwyczaje nie według praw kościelnych wykorzenił, na miejsce prostych niedouczonych, albo nieuskromionych plebanów, inszych uczonych, pobożnych, i pilnujących dusz zbawienia ludzkiego osadził; szczerze tego doglądając, aby każdy przy swojem beneficium rezydował, dla tego synod w Sobkowicach w archidyakonacie Pomorskim złożył, na którym wiele rzeczy, które z swego karbu wypadły, poprawił; kaznodzieję ordynaryusza w swojej katedrze ustanowił; officium o Najś. Trójcy, żeby wikaryuszowie tamecznie śpiewali, ufundował: księgi do śpiewania potrzebne sprawił, tak dziewięć lat tą katedrą rządząc pobożnie, życie to śmiertelne w Wolborze zakończył w roku 1503. któremu przed ołtarzem Ś. Trójcy kamień marmurowy z nadgrobkiem położył Jan Łaski arcybiskup Gnieznieński. Dostała się po nim temu kościołowi miednica srebrna, nalewka kryształowa w srebro pozłociste odziana, krzyż złoty od pereł bogaty, pastorał osobliwszym kunsztem wyrobiony, dwie infuły biskupie, które wielkiemi perlami i dyamentami wszystkie inne przeszłych antecessorów jego przechodziły. *Póty Damal. in Vitis Episc. Cujav.* Przydaje *Baranow.* że kościół zmurował z kamienia ciosowego w Szańcu majętności swojej w roku 1498. do którego pewne dziesięciny kapłanom nadał, którzyby kurs o Matce Boskiej na każdy dzień śpiewali, tamże i probostwo z pewnemi dochodami wymurował. Dziekanem wprzód był Krakowskim jeździł w legacyi do Stefana wojewody Multańskiego, aby go na wojnę przeciwko Turkom nakłonił; w roku 1497. *Biel. fol.* 484. Jana zaś Albrychta Króla wielkiemi racyami odwodził od wojny Multańskiej, których gdy nie słuchał Król, przegrał bitwę. *Biel. fol.* 484. *Cromer lib.* 30.

Dobiesław z Kurozwęk najprzód kasztelan Rospierski w roku 1475. jako się podpisał na przywileju Kazimierza Króla danym miastu Lubel. i u *Paproc. o herb. fol.* 202. potem kasztelan Lubelski, dalej wojewoda Lubelski, nakoniec Sendomierski, jako się mówiło w pierwszym tomie, wspomina go *Biel. fol.* 419. *Cromer. lib.* 24. posłował od Kazimierza Króla do Czech, w sprawie elekcyi Władysława 1471. *Biel. fol.* 451. *Cromer. lib.* 27. złączył się był dożywotnie z Elżbietą Tarnowską Jana kasztelana Krakowskiego i Sygizmundy Gorajskiej herbu Korczak córką, *Paproc. dedic. Ogrod. Królew.* Syn jego Stanisław podskarbi nadworny koronny starosta Wieluński i Krzepicki, pisał się z Kurozwęk i z Michałowa, zszedł z tego świata 1516. córka jego z Zofji Zborowskiej Barbara, która dostała się w małżeństwo Jędrzejowi hrabi Górce kasztelanowi Poznańskiemu, generałowi Wielkopolskiemu nadgrobek mu w Krakowie wystawiła, *Starowol. in Monumen.* sama zszedłszy z tego świata w roku 1545. w Poznańskiej katedrze z nadgrobkiem pochowana, *Starowol. in Monumen. Okolski pod herbem Łodzia fol.* 168. *Karnkowski de Primatu.* Rozumiem że ta Zborowska była córka Dersława Zborowskiego wojewody Sieradzkiego, o której namienia *Paproc. o herbach fol.* 91. ale tam przydaje, że trzy córki z niej zostały, z których jedna wniosła Rytwiany w dom Łaskich, druga Kurozwęki w dom Lanckorońskich.

Mikołaj z Kurozwęk najprzód kasztelan Lubelski w roku 1501. u *Nakiel. w Miechow. fol.* 573. u *Łask. w Statuc. fol.* 112. Wszystko mi się zda, że ci wszyscy wzwyż położeni, byli sobie bracia rodzeni, a synowie Krzesława kasztelana Lubelskiego, któryś z Kurozwęckich, miał za sobą Krupkownę wdowę po Szydłowieckim, a *Okolski tom.* 2. *fol.* 68. pisze, że Jan Amor Tarnowski wojewoda Sendomierski zmarły w roku 1514. miał za sobą Kurozwęcką wojewodzankę Sendomierską, tak bym rozumiał że Dobiesława córkę. Od tych Kurozwęckich rozrodzone potomstwo jedne według Paprockiego Piorunami, drugie Wrzodami zwano. Z tych Piorun Kurozwęcki w roku 1510. o złą monetę do Zygmunta I. doniesiony, do Wiednia uszedłszy, tam życie skończył, *Biel. fol.* 517. Od tychże Kurozwęckich idzie dom Męcińskich, który i podziśdzień w Sieradzkiem województwie Kwitnie i piszą się z Kurozwęk.

Kurp *herbu Ślepowron*, w Sieradzkiem województwie N. Kurpiowna, Dąbrowskiego Bernarda herbu Abdank, druga Anna Bernarda Kozubskiego małżonki.

Kurpski *herbu Lew*, wspięty przedniemi nogami do góry, w lewą tarczy głową i całym sobą obrócony. Z tym

herbem przyszedł do Polski Jędrzej Kurpski kniaź, ten hetmaniąc wojsku Moskiewskiemu, 1563. gdy mu się pod Newlem batalia z naszemi nie powiodła, lubo i sam dosyć mężnie w niej się potykał, czego dowodem była rana, z tej potyczki wyniesiona, uchodząc tyranji Iwana Wasilewicza wielkiego kniazia Moskiewskiego, dobrowolnie do Zygmunta Augusta Króla przyszedł, od którego Kowelskim zamkiem i innemi dobrami był opatrzony. *Biel. fol.* 616. Przydaje *Kojałowicz*, że kniaź dowiedziawszy się o tem, sługę jego okrutnie zamordować kazał: a wojewodę, który trupa jego pochować kazał, tak długo męczył aż umarł. Ten Jędrzej Kurpski kniaź Jarosławski luboć i *Bielski* i *Okolski* Krupskim go zowią, z ludem swym w granice Moskiewskie 1565. r. wpadłszy, wielkie szkody około Wielkichłuk poczynił. *Okolski* powiada, że tylko syna zostawił, który zszedł bezpotomnie, ale *Kojałowicz* wspomina jego sukcessorów Dymitra Kurpskiego Jarosławskiego marszałka Upitskiego, Jędrzeja na Kryniczynie marszałka Upitskiego, Jana sędziego grodzkiego Upitskiego. N. Kniehini Kurpska Michała Kunczewicza małżonka: na tych ostatnich ten dom zszedł: tenże *Kojal.* tego był zdania, że Kurpskich dom jedenże był z Ogińskiemi i Puzynami, ale że herbu inszego Kurpscy zażywali, dla tego nie mogę mu poświadczać.

Kurski *herbu Prawdzic*, w Wielkiej-Polszcze są. Peregryn Kurski opat Paradyjski 1593. Synowiec jego Maciej Maryan z Pierzchlińskiej urodzony, z młodych lat w zakonie Bernardyńskim życie swoje P. Bogu poświęcił, wziął potem biskupstwo Wołoskie, umarł biskupem Enneńskim, suffraganem Poznańskim, archidyakonem Pszczewskim 1681. pogrzebiony w Poznaniu u OO. Bernardynów: świątobliwego życia i przykładnego, tysiąc sto trzydzieści i jeden na kapłaństwo poświęcił: bracia jego jeden Jan wojskim był Poznańskim, drugi Stanisław: wydał do druku ten Maciej *Altare Dei privilegiatum, seu Virgo Deipara, libera a debito peccati originalis in 8vo w Poznaniu* 1677. 2do. *Propugnaculum Mariani honoris, seu tractatus pro Immaculata Conceptione B. M. Virg. ex scriptura Doctribus et Conciliis.* 3tio. *Opuscula varia contra adversarios fidei Catholicae Romanae* 1672. *in 4to Posnaniae.* Krzysztof Franciszek podczaszy Podlaski 1697.

Kurządkowski *herbu Brodzic*, w Płockiem województwie.

Kurzański *herbu Odrowąż*, w Ruskiem województwie. Ci są jednejże dzielnicy z Wysockiemi, przetoż Ku-

rzańscy z Wysokiego, Wysoccy z Kuran się piszą. Było czterech braci rodzonych według *Paprockiego*, jeden Szymon w zakonie Soc. Jesu, życia świątobliwością i księgami od siebie do druku podanemi wsławiony, ale się Wysockim pisał, nie Kurzańskim, o czem pod literą W. obszerniej: drudzy dwaj bracia w zakonie Bernardyńskim, z których jeden na imię Bernardyn, tego matka u piersi trzymając do Lwowa w ten czas jechała, z wózka trafunkiem tak upuściła na ziemię, że go koło przejechało; widząc tedy małą nadzieję życia dziecięcia, ofiarowała go strapiona matka Bogu na służbę w zakonie S. Franciszka, byle go tylko z tego razu zdrowym odebrała: jakoż wysłuchał ją P. Bóg: potem ślubie dziecię nie tylko się piersi u matki chwyciło, ale też zupełnie zdrowe zostało, do męzkich lat przyszedłszy Bernardyn, od zmarłej matki, częste przez sen napomnienia miewał, żeby jej obietnicy za dosyć uczynił, ale on to sobie za sen mając do obozu się na chleb rycerski udał, tam w różnych okazyach w wielkiem niebezpieczeństwie życia bywał, wszędzie mu na pamięci ślub Macierzyński stawał, i lubo w ciężkim razie, już był postanowił zadosyć mu uczynić, przecię wybrnąwszy z toni, znowu odmieniał umówione z Bogiem zamysły: nakoniec w ciężką niemoc zapadł, w której przez sen słyszał głos do siebie, jeżeli prawi uczynisz zadosyć woli matki twojej, zdrowym będziesz; już też tu mocnym się ślubem obowiązał, być powolnym woli Boskiej; jakoż ozdrowiawszy wypełnił go wcale, w Krakowie wstąpił do zakonu Bernardyńskiego, luboć jako przydaje *Paprocki*, gdy usłyszał konia rżącego albo trąbę wojenną blisko przez rok, do wojennych czuł w sobie passyą experymentów. Czwarty brat ich potomstwo zostawił. Mikołaja synowie Jan i Sebastyan ludzie rycerscy: ten Mikołaj OO. Dominikanom w Rohatynie kamienicę swoję na klasztor darował. Krzysztof syn Jana, kościoła w Rohatynie znaczny dobrodziej, koło roku 1632. Stanisław kwitnął 1616. N. Kurzański miał za sobą Kalinowską córkę Krzysztofa. Kurzańska wnuka Żółkiewskiego hetmana, Balcera Cetnera małżonka.

Kurzeniecki *herbu Bogorya*, z tą tylko różnicą, że w Bogoryi są dwie strzały złamane, jedna od drugiej oddzielona, tu zaś obie we środku tak się schodzą jakby jedną były: na hełmie także tylko trzy pióra strusie kładą. *Ks. Kojał. in MS.* Piszą się z Kurzeńca, który jest w Oszmiańskim powiecie: luboć już temi czasy w Pińskiem i Podlaskiem osiedli. Olbrycht Kurzeniecki stolnik Bielski 1641. komissarz do granic od Prus, *Constit. fol.* 21. miał za sobą Barbarę Szczawińską wojewodzankę Podlaską, ale z nią żył *sterilis*. Gabryel chorąży Parnawski 1674. N. kanonik Gnieznieński

krucyfer u arcybiskupa Szembeka. N. miał za sobą Kotowską stolnikownę Starodubowską.

Manifesta i wizyc w latach 1643. i 1648. roku dowodzą, iż archiwa ziemskie i grodzkie powiatu Pińskiego, *per hosticum* popalone i podarte zostały, a dekret trybunału głównego W. Ks. Litewskiego roku 1751. Maja 14. dnia świadczy, iż dokumenta imieniowi Kurzenieckich służące, za granicę zabrane zostały, a z pozostałych następująca genealogji probacya: Michal Kurzeniecki. Jego byli synowie: Jan Iwachno Michajłowicz, starosta sądowy Piński, Klecki, Kobryński, Grodecki i Rochaczewski, dziedzic *Kurzeńca* w Oszmiańskiem, *Zapola*, *Horna*, *Kutyna*, *Wieleśnicy*, *Suczcza*, *Newla* i t. d. w Pińskiem. Dowód z funduszu na kościół i probostwo w Kurzeńcu, w r. 1539. Czerwca 1. dn. Item z dekretu trybunału Wileńskiego r. 1643. Sierpnia 20. dnia, w którym przy poszukiwaniu aktorstwa *Kurzeńca* od ojca dziś wywodzących się, cytuje pierwiastkowe nadanie dóbr od kniazia Jarosławowicza i Królowej Bony. Item z dekretu trybunału głównego W. Ks. Lit. roku 1751. Maja 14. dnia, w którym przyznana jest przez trybunał zupełna produkowana procedencya.

Jan Michajłowicz pisarz i pomierczy za Królowej Bony, razem z Falczewskim. Dowód z listu pomiarów powiatu Pińskiego roku 1555. który list *exprimitur* w dekrecie zaszłym między Szczepami i Kurzenieckiemi r. 1643. Czerwca 20. dnia, bezpotomny.

Kasper Janowicz staroście Piński, a w roku 1581. pułkownik wojsk Rzeczypospolitej za Króla Stefana Batorego, był na wojnie z Moskwą pod Połockiem, pod Wielkiemi Łukami, i pod Pskowem, oraz w innych wyprawach wojennych. Dowód z listu Najjaśniejszego Króla Stefana Batorego pisanego do powiatu Pińskiego roku 1584. dnia 8. Czerwca, aby onemu w dobrach jego krzywd nie czynili sąsiadujący szlachta, i aby onemu w żałujących prośbach sądy daly przyzwoitą sprawiedliwość, jako zasłużonemu w ojczyznie z odwagi i męztwa obywatelowi.

Jerzy Janowicz staroście Piński, wziął sukcessyą po bezpotomnym Kasprze bracie, i czynił dział z synowicą Anną Łukaszowną z Kurzenieckich Wojniną podkanclerzyną W. Ks. Lit. roku 1589. Grudnia 1. dnia. Tenże roku 1591. nadał w Pułkotyczach w powiecie Pińskim dziedziczne swoje dwa dworzyszcza Karpowskoje i Maxymowskoje, Michajłowi Hryhoriewiczowi, Kojdaszowi Kropiwnickiemu na poczet i posługę, gdyby była potrzeba J. K. Mci i Rzplitej. Dowód z dekretu ziemskiego powiatu Pińskiego, roku 1664. miesiąca Czerwca 14. dnia.

Łukasz Janowicz staroście Piński. 1*mo voto* miał Stefanią Alexandrownę księżnę *Wiśniowiecką*. Dowód z zapisów na *Kurzeńcu* żonie przed Królem Zygmuntem Augustem roku 1558. miesiąca Kwietnia 20. dnia przyznanych. 2*do voto* z *Sanguszków Sapieżynę* wojewodzinę Podlaską, także z tranzakcyi przed Królem Zygmuntem Augustem roku 1560. miesiąca Stycznia 9. dnia zaszłych.

Anna Łukaszowna z Kurzenieckich Wojnina podkanclerzyna W. Ks. Litewskiego. Dowód z działu 1589. Grudnia 1. dnia czynionego z stryjem Jerzym Janowiczem staroście Pińskim, i de-

kretu trybunału głównego W. Ks. Lit. 1751. roku, miesiąca Maja 14. dnia.

Albrycht Jerzewicz Kurzeniecki stolnik Bielski, miał za sobą Barbarę *Szczawińską* wojewodziankę Podlaską, ale z nią *sterilis*. Tenże wziąwszy na schedę koronne dobra *Juchnowiec* i *Kalinowkę* w Podlaskiem, był opiekunem swoich synowców minorennium. Dowód z procederu z Szczepami w dekrecie 1643. roku Sierpnia 20. dnia.

Marcin Jerzewiez Kurzeniecki, który miał syna Marcina Marcinowicza. Córki Izabellę *in voto* Micucinę i Halszkę w panieńskim stanie, bezpotomne. Drugi syn Stefan Marcinowicz idąc po stopniach usług publicznych, był wojewodą Mazowieckim, dziedzicem *Strabli* w Podlaskiem, miał *in voto* Zofią *Napiórkowską* staróściankę Grabowiecką. Siostra trzecia jego Anna *in voto* Chreptowiczowa *ex vi* exdotacyi wzięła Weleśnicz w powiecie Pińskim.

Gabryel Stefanowicz Kurzeniecki chorąży Parnawski r. 1674. Był poźniej podkomorzym Bielskim, i opiekunem minorennium. Dowód z przyznania lat roku 1685. Lipca 11. dnia. Ten będąc schedowanym w dobrach koronnych, tamże w Podlaskiem osobną linią Kurzenieckich utrzymuje. Stefan Stefanowicz bezpotomny.

Michał Stefanowicz Kurzeniecki stolnik ziemi Bielskiej, miał *in voto* Annę *Giedrojciownę* podkomorzankę Pińską, a powtórnie miał w pożyciu małżeńskiem Maryannę z domu *Kotowską* stolnikownę Starodubowską wdowę po Romanie Jelskim marszałku Pińskim. Proba z działu 1740. Czerwca 19. dnia. Tenże procedował o dworzyszcza nadane przez Jerzego Janowicza staróścica Pińskiego Kojdaszowi Kropiwnickiemu, który nie dopełniał posługi narodowej nadaniem opisanej. Dowód z dekretu 1664. Czerwca 14. dnia. Tenże zostawił potomstwa: Córek pięć, Zofią *primo* Chrapowicką, *secundo* Kossakowską, *tertio* Hołyńską pułkownikową Mścisławską. Anastazyą Wołowiczową referendarzową W. Ks. Lit. Katarzynę Kociołową staróścinę Mścisławską. Teresę i Helenę w panieńskim stanie. Synów: Księdza Stanisława kanonika Gnieznieńskiego, krucyfera u arcybiskupa Szembeka, a poźniej kustosza i kanonika Krakowskiego, który z dopełnienianych obowiązków swojego stanu, zasłużył na ufność narodu, iż mu powierzono pod oko i straż insygnia i klejnoty Rzeczypospolitej w Krakowie w lokacyi będące. Drugiego Stefana Michajłowicza sędziego grodzkiego, *in post* podkomorzego Pińskiego, który miał za sobą Florencyą *Wołowiczownę* podsędkownę Słonimską, z tej zostawił synów, Szymona Stefanowicza *sterilem*, i Tomasza Stefanowicza łowczego, a potem pisarza ziemskiego powiatu Pińskiego, który był posłem i deputatem, miał *in voto Buchowiecką* pisarzownę ziemską Brzeską Litewską, zostawił dwóch synów: Norberta *sterilem*, i Franciszka Xawerego komissarza cywilno-wojskowego powiatu Pińskiego, który mając w pożyciu Karolinę *Skokowską* sędziankę grodzką Pińską, zszedł bezpotomnie.

Jerzy Michajłowicz podstoli ziemi Bielskiej, miał *in voto Tokarską* podsędkownę Pińską. Dowód z dekretu r. 1751.

Ludwik Jerzewicz pisarz grodzki Smoleński, pułkownik wojsk koronnych, cześnik Piński, potem podczaszy Piński, bezpotomny.

Stefan Jerzewicz podstoli ziemi Bielskiej, chorąży wojsk Litewskich, a potem sędzia grodzki powiatu Pińskiego, miał *in voto Korsakownę*, marszałkownę Mozyrską, z którą żył *sterilis.*

Ignacy Jerzewicz rotmistrz, a potem koniuszy powiatu Pińskiego, bezpotomny.

Józef Jerzewicz Kurzeniecki, idąc przez wszystkie stopnie urzędów powiatu Pińskiego, był najprzód podczaszym, potem sędzią Grodzkim, dalej chorążym i marszałkiem Pińskim. Będąc chorążym, uczynił popis obywatelów powiatu Pińskiego. Pokilkakrotnie odbywał funkcye poselskie i deputackie, którego zasługi Najjaśn. Stanisław August nadgradzając, orderem Śgo Stanisława przyozdobić raczył. Miał *in voto* Helenę *Płaskowicką* podstolankę powiatu Pińskiego, z której zostawił: córki: Annę Józefowiczownę *in voto* Skokowską sędzinę grodzką Pińską, i Teresę *primo* kanoniczkę Warszawską, a teraz Zawistowską, sędzinę ziemską Grodzieńską, i cześnikową Bielską. Synów: Franciszka Józefa Kurzenieckiego łowczego Pińskiego, posła na sejm, deputata na trybunał główny W. Ks. Lit. poźniej skarbnika i sędziego ziemiańskiego powiatu Pińskiego. Ten ma *in voto* Ludwikę *Jachimowiczownę* oboźniankę Mozyrską.

Michała Józefowicza Kurzenieckiego kanonika Inflantskiego, proboszcza Lackiego i Dombrowskiego.

Ignacy Józefowicz Kurzeniecki najprzód łowczy Piński, potem sędzia grodzki Piński, konsyliarz rady nieustającej po razy dwa, wtelekrotnie poseł na sejm. Rotmistrz brygady Petyhorskiej, kasztelan Witebski orderu Orła białego i Śgo Stanisława kawaler, w r. 1797. delegat do Moskwy na koronacyą Imperatora wszech Rossyi Pawła I. Piotrowicza. Ten wszedł w śluby małżeńskie z Klotyldą córką hrabi Józefa Tyszkiewicza starosty Welatyckiego.

Wiktory Józefowicz Kurzeniecki. Był pułkownikiem wojsk Litewskich, podczaszym powiatu Pińskiego, deputatem na trybunał główny W. Ks. Lit. w czasie generalnej konfederacyi Targowickiej, obrany od powiatu marszałkiem konfederacyi powiatu Pińskiego, poczem posłując na sejm Grodzieński roku 1794. został stolnikiem powiatu Pińskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Kurzewski *herbu Poraj*, w Sendomierskiem województwie. O tych tylko sam *Paprocki w Gniazdzie* pisze; a podobno miasto Kuczewski położył Kurzewski.

Kurzewski *herbu Topacz*, w Rawskiem województwie piszą się z Kurzeszyna. Seweryn Kurzewski komornik graniczny Rawski 1648. i Jan skarbnik Rawski 1689. Filip kanonik Przemyślki 1682.

W roku 1788. Stanisław Kurzewski wojski Poznański. — Józef podczaszy Rawski. — *Krasicki.*

Kuszczycki, w województwie Wołyńskiem. Krzysztof Kuszczycki cześnik Łatyczowski 1674.

Kustra *z Krzyszowa*, Leżajsk fundował, i tamtę krainę w possessyi trzymał; a gdy potomstwo jego zeszło, dobra te Królom się dostały. *Kochanowski in Dryade.*

KUSZA HERB.

Kuszy, w herbie, różnym kształtem domy niektóre w księztwie Litewskiem zażywają, a najprzód Korejwowie, Burnakowie w województwie Wileńskiem, mają Kuszę napiętą bez strzały w polu czerwonem, w hełmie trzy pióra strusie. Bystrzycey zaś kładą od Kuszy belt, Kuszę bez cięciwy i rękojeści, a pod tem wszystkiem trzy wręby, w hełmie trzy pióra strusie. Maskiewiczowie tegoż herbu zażywają co i Bystrzycey tylko że wrębów u nich nie masz. *Kojał. in MS.*

Kuszaba *herb*, patrz **Paprzyca.**

Kuszel. Oktawian Kuszel podpisał *pacta conventa* Jana Kazimierza 1648. *Porządek elekcyi fol.* 24. i Mikołaj Kuszel Hulidowski w Wilkomierskiem. Daniel 1700.

Kuszlowie używają herbu *Drogosław*, jest to dom starożytny, początek swój bierze od dóbr *Hulidowa* w Litwie będących w wowództwie Wileńskiem. Z tych przenieśli się niektórzy do Podola i w województwo Podlaskie używali jednak przydomku swego *Hulidowski*, jako świadczy przywilej na stolnikostwo Podlaskie za Augusta III. Konstantemu Kuszlowi w roku 1738. dany. *Quia nos intuitu meritorum Generosi Constantini Hulidowski Kuszell dapiferatum Podlachia conferimus.* Ulokowanie się w Podlasiu jeszcze od roku 1560. nastąpiło, to jest: Stanisław Hincza dóbr *Wierzhuły*, *Droblina*, *Wolki Droblińskiej*, *Pulkowic*, *Mińczewa*, *Sytek*, i innych w województwie Podlaskiem w ziemi Drohickiej będących dziedzic, spłodził Alexandra syna wojskiego Mielnickiego, który ożenił się z Zofią *Leśnowską* kasztelanką Warszawską, jak świadczy zapis urzędowny 1570. w aktach Drohickich, ten bezpotomny, i córkę Zofią *Hinczowne*, z którą około r. 1560. za panowania Zygmunta II. ożenił się Mikołaj Kuszell, i dobra po jej ojcu Alexandrze Hinczy odziedziczył, tenże Mikołaj Kuszell spłodził z *Hinczowną* syna Jana, jak świadczy tranzakcya urzędowa w aktach Drohickich 1607. roku, od tego Stefan który z Joanną *Chądzińsky* spłodził Konstantego cześnika Podlaskiego, ten za Króla Jana Sobieskiego na wojnie dostał się w niewolą Turecką, a powróciwszy z niewoli, z Franciszką *Ciecierską* córką Tomasza i Barbary z *Ossolińskich* hrabianki Ciecierskich stolnikostwa ziemi Drohickiej spłodził córkę Teresę, ta 1*mo voto* była za Antonim Zaleskim łowczym Podlaskim. 2*do voto* za Jackiem Rostworoskim podczaszym Podlaskim, i dwóch synów: Stefana, ten wysłany na edukacyą do Paryża, młodo umarł, i Michała stolnika Podlaskiego, który ożeniwszy się z Teresą hrabianką *Ossolińską* córką Jana Ossolińskiego kasztelana Gostyńskiego, z tą spłodził trzy córki: Ludwikę Franciszka Kossowskiego podkomorzego Drohickiego, Antoninę Karola Urbańskiego cześnika Drohickiego, i Franciszkę 1*mo voto* Jana Czarnockiego podczaszego Drohickiego. 2*do voto* Siarczyńskiego szambełana J. K. Mci małżonki, i synów trzech: 1. Franciszka stolnika Podlaskiego. 2. Józefa miecznika Podlaskiego. 3. Konstantego dziekana Gnieznieńskiego, kanonika Warszawskiego.

Pierwszy syn Michała Kuszell stolnika Podlaskiego Franciszek także stolnik Podlaski, wszedł w śluby małżeńskie, z Franciszką *Swidzińską* kasztelanką Radomską, Michała Świdzińskiego i Barbary *Krasińskiej* staróścianki Nowomiejskiej małżonków córką, z tą zostawia potomstwo czterech synów: Antoniego, Aloizego, Tadeusza i Józefa.

Drugi syn Michała Józef Kuszell miecznik Podlaski ożeniony z Teresą *Ossolińską*, Kazimierza Ossolińskiego podkomorzego Mielnickiego i Antoniny z *Butlerów* małżonków córką, z tą spłodził synów, Michała Kazimierza, Ignacego i córkę Teresę. — *Heraldyka Wielądka.*

Kuszewski. Michał Kuszewski w zakonie naszym służąc zapowietrzonym w Warszawie 1652. na tej usłudze życie położył. *Tanner fol.* 794.

Poźniejsi heraldycy tej familji herb *Junosza* nadają, a *Wielądek* dodaje że czytał dokumenta autentyczne, jako też i w konstytucyi 1697. roku, iż Paweł, Tomasz, i Andrzej Kuszewscy podpisali elekcyą Jana III. Króla. Także 1701. r. w aktach grodzkich nowego miasta Korczyna. *Feria 2da post Dominicam Exaudi*, dział między Andrzejem, Pawłem, Tomaszem Kuszewskiemi bracią i Maryanną Strykowską siostrą, dóbr *Bączalka* i wsi *Lęków* dolnych i średnich w powiecie Pilzniińskim, województwie Sendomierskiem leżących, spadłych po Pawle Kuszewskim kanclerzu Tarnowskim, ich stryju. Także 1728. w tychże aktach, Antoni, Jan, Adam, Stanisław, Kazimierz i Franciszek z *Kuszewa* Kuszewscy, Tomasza Kuszewskiego z Krystyną z *Kędzierzyńskich*, spłodzeni synowic, swem i Piotra brata rodzonego, w niewoli za granicą będącego imieniem, dobra *Średnie Łęki*, Szymonowi Paszkowskiemu przedają. Z tych Jan z Anną z *Niewiarowskich* spłodził Jędrzeja, który z Katarzyną *Gołębiowską*, zostawił syna Stanisława Kuszewskiego metrykanta kancellaryi koronnej; drugiego Kazimierza kapitana wojsk koronnych, i Jana Chryzostoma kontraregestranta generalnego dóbr skarbu koronnego. W książce *in tabulatorum Galliciae et Lodomeriae Tom. X. pag.* 14. zapisany. Kazimierz Kuszewski syn Mikołaja i Franciszki z *Kaczkowskich*, a Tomasza i Zofji *Komorowskiej* małżonków wnuk. Mikołaja brat rodzony, Franciszek, który w zakonie Franciszkanów był gwardyanem w nowym Korczynie, także drugi Stanisław Kuszewski. —

Kuszkowski *herbu Junosza.* Sebastyan kanonik Kujawski zmarły 1579. którego z nadgrobku wypisał *Okolski.*

Kutklański *herbu Dołęga*, w Mińskiem i Wileńskiem województwach z Kutklan. O tych ani Paprocki ani Okolski nie pisał: tylko *Kojał. in MS.*

Kutkowski. N. Kutkowski miał za sobą Agnieszkę Kruszyńską wdowę po Nawskim ale z nią żył *sterilis;* niewiem czy nie jedenże dom z Kotkowskiemi.

Kutlewski *herbu Pobog*, w Trockiem województwie.

Kutyłowski *herbu Lis*, w ziemi Nurskiej. Walentyn Kutyłowski wojski Nurski, starosta Łowicki, którego nadgrobek u OO. Bernardynów w Warszawie.

Kuzmicki *herbu Jastrzębiec*. Kuzmiński Jan w województwie Ruskiem 1632. Kuzmicki Władysław w województwie Trockiem 1700.

Kwaśnicki *herbu Pielesz*, w Trockiem są województwie. Jędrzej Kwaśnicki złoty archiepiskop Smoleński, władyka Piński, archimandryta Czerejski. Jan był w więzieniu z Gosiewskim hetmanem polnym Litewskim. Adam miecznik Trocki 1648.

Kwiatkowski *herbu Gryf*, najprzód w Sieradzkiem a potem w Sendomierskiem województwach. *Kasper Łacki w Kazaniu swojem pogrzebowem*, któremu tytuł *Doliwa* pisze, że Jaxa sędzia ziemski Sieradzki w r. 1357. od Hebdy kasztelana i starosty Sieradzkiego, gdy dobra Kwiatkowice kupił, od nich i on i potomstwo jego, Kwiatkowskiemi pisać się poczęli. *Nakielski zaś w Miechow. fol.* 24. twierdzi, że jeszcze Leszek Czarny książę Sieradzki Jaxom, w nadgrodę za ich wysługi w ojczyznie znaczne, dał dobra Kwiatkowice z innemi przyległościami, co musiałoby być koło roku Pańskiego 1280. Inni ich genealogią wyprowadzają od Teodora herbu Gryf wojewody Krakowskiego, którego syn miał być Jan Jaxa sędzia Sieradzki, i syn jego także sędzia Sieradzki. (jam o Teodorze mówił w Tomie I.) Mikołaj syn Jaxy sędziego, koło roku 1363. którego między innemi z dziedziczki na Dzierlinie był syn Adam, tego zaś z Jadwigi Malskiej synowie Mikołaj i Marcin. Z tych Marcin kościół gdzieś i wystawił i nadał, który potem, dawnością już prawie walący się, Anna Puckowa wdowa i w łata i w cnoty podeszła dźwignęła, apparatem kościelnym ozdobiła, fundacyi przyczyniwszy na tych, którzyby kurs śpiewali: ten się Marcin do województwa Krakowskiego przeniósł z żoną swoją Jeżowską. Mikołaj brat jego był chorążym Sieradzkim, z Rzanowny dziedziczki na Szydłowie koło roku 1480. spłodził synów Jana i Jaxę. Janowi Radoszewska powiła Jarosza, Zygmunta i Balcera. Balcer z Wituskiej, zostawił Stanisława dziedzica na Zalesiu, który kaplicę przy kościele w Mikołajewicach dosyć piękną wyniósł i dochodami opatrzył, *Nakiel. fol.* 25. i Macieja dziedzica na Podgorzu, Świerczewie i Wielkiejwsi; umarł 1599. ciało jego w lat dwadzieścia i trzy, gdy żonę jego Jadwigę Korytowską w tymże kościele Widawskim do grobu wnoszono, znalezione jest nie naruszone, i znowu w roku 1636. gdy syna jego Chryzostoma tamże grzebiono: dwóch albowiem synów Macieja zostało, Wojciech dziekan Kijow-

ski, i Chryzostom, ten z Gomolińskiej miał syna Bonifacego, którego z Arciszewskiej synowie Franciszek, Balcer i Kazimierz. Jarosz drugi syn Jana z Radoszewskiej, pierwszym związkiem złączył się był z Mączyńską, z której był Jędrzej i Swentosław, drugim z Łętkowską, z której był syn Stanisław. Z tych Jędrzeja żona była Rogozińska, z której synów trzech Maxymilian, Adryan i Remigian. Remigian z Łętkowskiej spłodził Wawrzeńca, Adryan z Jadwigi Zborowskiej Krzysztofa i Remigiana. Z tych Remigianowi Kędzierzyńska zrodziła trzech synów, Alexandra, Michała i Jana, Krzysztof zaś cześnik Lubelski, dziedzic na Pleśni w województwie Sendomierskiem dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, raz z Zofią Silnicką, z której był Michał proboszcz Zbylitowski i Gabryel, ten z Stawskiej zostawił syna Józefa, drugi raz z Zofią Brzechfianką, z której syn Piotr w zakonie Soc. Jesu temi czasy w druku życie Maryi de Agredo od niego na Polski język przetłómaczone jest i krócej zebrane w Kaliszu, i w Lublinie *in 4to.* Ten Krzysztof był wprzód podstarościm Nowomiejskim, człowiek i w naukach wielkiego poleru, i w okazyach Kozackich i Szwedzkich pięknego serca, poseł na sejm 1677. deputat podwakroć na trybunał koronny. Swentosław drugi syn Jarosza z Mączyńskiej, miał za sobą Łętkowską z tej był syn Jerzy, Jerzego z Trzcińskiej Kazimierz, Kazimierza z Straszewskiej dwóch synów, Jan kasztelan Inowłodzki z Złobnicki zostawuje syna Józefa, i Kazimierz cześnik Czerniechowski, od którego syn temi czasy Maciej. Zygmunt trzeci syn Jana z Radoszewskiej, pojął Mączyńską, od której syn Jan z Chojnowskiej spłodził czterech synów, Wojciecha, Swentosława, Pawła i Jakóba. Wojciech z Gajewnickiej Jakóba Walentego Stefana i Rafała. Swentosław z Wolskiej Jana dziedzica na Białuszu. Paweł z Bielickiej Jana, Jakób Piotra zostawił. Jaxa drugi syn Mikołaja chorążego Sieradzkiego, spłodził syna Mikołaja. Mikołaj Bartłomieja, ten z Iwańskiej Jakóba, którego krom innych bezpotomnie zeszłych synów, był syn Paweł dziedzic na Leśnicy, od którego czterech synów, Kazimierz, Jan, Hippolit, Alexander.

Kwiatkowski *herbu Nowina*, w Kaliskiem województwie: Z tych Jakób trukczaszy u Zygmunta I. Króla Polskiego. *Historia dom. Prof. Cracov.* wspomina dwóch braci Kwiatkowskich ci ze szkół Kaliskich dla szerzącego się tam powietrza morowego do Krakowa dla nauk posłani, gdy młodszy z nich czternaście lat dopiero mający z gospody swojej wyszedł, od przechodzącego żołnierza, którego ani znał młodzian, ani najmniejszem słówkiem nie uraził w głowę śmiertelnie raniony padł na ziemię; działo się to pod czas wesela

królewskiego; brat jego starszy dowiedziawszy się o tem, zebrawszy coś ludzi, póty zabójcy szukał, aż go znalazł, więc w kajdanach okutego w gospodzie złożył, z tą intencyą, żeby go był nazajutrz do sądu i pod katowski miecz oddał. Przyszedł tym czasem do siebie brat młodszy ranny, i widząc niechybną śmierć swoję, usilnemi prośbami przykrzyć się bratu starszemu począł, żeby dla miłości Boskiej zabójcę swego życiem darował; długo się ten wzbraniał, gdy jednak widział, że coraz brat bardziej słabieć począł z samego pomięszania, że na prośby swoje nie widział żadnego skutku, nakoniec przyzwala na to, że złoczyńcę na wolą braterską wolnym uczynił. Atoli młodzian obawiając się tego co w samej rzeczy było, żeby go pozorem obietnic daremnych nie uwodzono, upraszać brata począł, żeby winowajcę do niego przyprowadzono, co gdy ze łzami czynił, zmiękczył serce braterskie, że kwoli niemu stawiono go, którego gdy obaczył, w głos zawołał. Protestuję się przed Bogiem że się nad tobą mścić śmierci mojej ani chcę, ani myślę, i owszem dla miłości Boskiej daruję ci krzywdę moję. Niech ci Bóg ją daruje. Proś Boga i Matki jego za mnie, to wymówiwszy wolnym go kazał puścić, sam zaś nogi ucałowawszy Ukrzyżowanego i Sakramenta Święte przyjąwszy, żyć przestał na ziemi. *Annuae Societ.* 1606 *fol.* 703. luboć ani imienia, ani przezwiska nie namieniają. Paweł proboszcz u S. Jana w Krakowie, jest w druku jego *Ode apprecatoria in 4to* 1693 *w Krakowie.* Miał za sobą Borzęwicką. Wojciech w zakonie Societ. Jesu wydał *Tyrocinium Marianum*, *seu pia exercitia ad usum Sodalitatis B. M. V. Cracov. typis Schedel* 1669. *in* 16. 2do. *De novo cultu S. Barbara Virg. Cracov.* 1672. *in* 12. umarł roku 1676. Tomasz 1691. Cypryan 1696.

Kwilecki *herbu Śreniawa z Krzyżem.* Są w Wielkiej-Polszcze. N. Kwilecki miał za sobą Niezabitowską. Michał 1704. Kwilecka była za Stanisławem Rydzińskim łowczym Wschowskim. Łukasz starosta Mosiński żona Eleonora Marszewska kasztelanka Przemęcka, druga Barbara Lipska kasztelanka Rogozińska.

W r. 1778. Konstanty Kwilecki chorąży Poznański. — Franciszek starosta Wschowski. — Roku 1788. Jan kasztelan Międzyrzecki. — Adam kasztelan Przemyski. — *Krasicki.*

Kwileński *herbu Lis*, w Bieckim powiecie. Mszczuj z Kwiliny podkomorzy Krakowski 1368. *u Łask. w Stat. fol.* 77.

Kwinta *herbu Drya*, w Lidzkim powiecie. Jędrzej Kwinta 1674. Marcin 1700.

W roku 1778. Antoni Kwinta pisarz ziemski Bracławski. — Stanisław podczaszy Bracławski. — Józef miecznik Bracławski. — *Krasicki.*

Kykierye *herbu Gozdawa*, ale z tą odmianą, że lilie dwie rozwarte podle siebie być powinny, a trzecia pod niemi we środku, wszystkie białe w modrem polu, na hełmie nad koroną rogi czarne, tak ten herb opisał *MS. o Famil. Pruskich*, i przydaje że go Kykieryeowie w Prusiech zażywają. Lilie zaś powinny być dwie w jednę składane, rogi na hełmie bez kolców, jeden na bok prawy, drugi na lewy zakrzywione.

W Batalji pod Grünwaldem rycerz Krzyżacki Kykierye godził na Króla kopią, z tego razu salwowany Jagiełło od Zbigniewa Oleśnickiego jeszcze natenczas w stanie świeckim będącego. Jak wiadomo był ten Zbigniew potem kardynałem, biskupem Krakowskim. — *Krasicki.*

KONIEC TOMU V.